

REGIONÁLNY
ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI
Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica

VÝROČNÁ SPRÁVA

O ČINNOSTI REGIONÁLNEHO ÚRADU
VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI
ZA ROK 2023

OBSAH

1. IDENTIFIKÁCIA ÚRADU	2
2. POSLANIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE	3
3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE	11
4. ČINNOSTI / PRODUKTY ORGANIZÁCIE A ICH NÁKLADY	12
5. ROZPOČET ORGANIZÁCIE.....	16
6. PERSONÁLNE OBSADENIE	25
7. CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA	37
8. HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE	62
9. HLAVNÉ SKUPINY ODBERATEĽOV	65
10. PRÍLOHY	70

1. IDENTIFIKÁCIA ÚRADU

Názov organizácie: REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI
Sídlo organizácie: Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica
Rezort: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Kontakt: tel.: 048/4367 785, 048/414 4040, ruvzbb@vzbb.sk, www.uvzsr.sk.sk
Forma hospodárenia: rozpočtová organizácia

MUDr. Zora Kľocová Adamčáková, PhD.	regionálna hygienička, generálna tajomníčka služobného úradu
úsek regionálneho hygienika:	
MUDr. Jarmila Beláková	zástupkyňa regionálneho hygienika a generálneho tajomníka služobného úradu
JUDr. Anna Porubská	referát kontroly
Ing. Zuzana Majláthová	manažérka kvality
MUDr. Pavol Adámek	referát krízového riadenia
prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.	referát vzdelávania
Ing. Pavel Piatrov do 4.12.2023 Ing. Mária Makovníková od 5.12.2023	vedúci odboru ekonomiky a prevádzky
JUDr. Anna Porubská	vedúca osobného úradu
JUDr. Janka Chudíková	vedúca odboru dokumentačno-právneho
Ing. Zuzana Mazúrová	vedúca odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov
PhDr. Pavlína Bartová, MPH	vedúca odboru hygieny životného prostredia a zdravia
MUDr. Lea Cortésová, PhD.	vedúca odboru hygieny detí a mládeže
MUDr. Jarmila Beláková	vedúca odboru preventívneho pracovného lekárstva
Ing. Ľudmila Auxtová	vedúca odboru radiačnej ochrany
PhDr. Monika Musilová, PhD.	vedúca oddelenia epidemiológie a bioštatistiky
MUDr. Jana Kerlik, PhD.	vedúca oddelenia nozokomiálnych nákaz
MUDr. Zora Kľocová Adamčáková, PhD.	vedúca odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu
Ing. Daniela Borošová, PhD., MPH	vedúca odboru objektivizácie faktorov životných podmienok
Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH, MHA	vedúci odboru lekárskej mikrobiológie

2. POSLANIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

2.1 ÚVOD

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len „RÚVZ BB“) bol zriadený s účinnosťou od 1. januára 2004 podľa § 21 zákona č. 578/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí.

Právnymi predchodcami RÚVZ boli:

- 1.04.1952 – 30.06.1966
Okresná hygienicko-epidemiologická stanica (zákon č. 4/1952 Zb. o hygienickej a proti-epidemiologickej starostlivosti v znení neskorších predpisov);
- 1.07.1966 – 31.10.1991
Krajská a Okresná hygienická stanica (zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu v znení neskorších predpisov až do účinnosti zákona č. 419/1991 Zb.);
- 1.11.1991 – 31.12.1994
Špecializovaný ústav hygieny a epidemiológie (zákon č. 419/1991 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré predpisy v oblasti zdravotníctva)
- 1.01.1995 – 28.02.1998
Špecializovaný štátny zdravotný ústav (zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov až do účinnosti zákona č. 578/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o ochrane zdravia ľudí).
- 1.03.1998 – 31.12.2003
Štátny zdravotný ústav (zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov až do účinnosti zákona č. 578/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o ochrane zdravia ľudí).

Právni predchodcovia RÚVZ BB boli rozpočtové organizácie, finančne napojené na rozpočet ministerstva zdravotníctva, organizačne patriace do sústavy zdravotníckych zariadení a metodicky riadené Ministerstvom zdravotníctva SR, prostredníctvom hlavného hygienika Slovenskej republiky.

2.2 POSLANIE RÚVZ BB

- Je orgánom verejného zdravotníctva s územnou pôsobnosťou pre okresy Banská Bystrica a Brezno,
- orgán radiačnej ochrany s územnou pôsobnosťou pre Banskobystrický a Žilinský kraj,
- odborné a metodické vedenie a koordinácia činnosti regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Banskobystrickom kraji a zabezpečenie laboratórnych činností a diagnostiky pre ne,
- správa Centrálného registra prenosných ochorení v Slovenskej republike,
- peľová informačná služba v Slovenskej republike,
- činnosť 8 národných referenčných centier,
- špecializované činnosti,
- orgán štátnej správy v oblasti dodržiavania zákazu biologických zbraní,
- legislatívna činnosť,
- činnosť 2 hlavných odborníkov hlavného hygienika Slovenskej republiky:

- pre hygienu životného prostredia a zdravia,
- pre odbor chemických analýz;
- výchova spoločnosti k zdraviu poradenskou činnosťou v oblasti podpory a ochrany zdravia prevádzkovaním poradne zdravia,
- činnosť v národných a medzinárodných komisiách na základe menovania ÚVZSR, MZSR.

Poskytuje metodické, konzultačné a expertízne služby fyzickým a právnickým osobám v záujme usmerňovania ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia. Vykonáva vedeckú, prednáškovú a publikačnú činnosť. Je výučbovou základňou Slovenskej zdravotníckej univerzity - Fakulty zdravotníctva v Banskej Bystrici a Slovenskej zdravotníckej univerzity - Fakulta verejného zdravotníctva v Bratislave.

2.2.1 ÚZEMNÁ PÔSOBNOSŤ: OKRESY BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO

Charakteristika územia

OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Podľa počtu obyvateľov 107 642 (údaj k 31.12.2022) sa radí na piate miesto na Slovensku. Do okresu zasahuje Veľká Fatra, Starohorské vrchy, Nízke Tatry, Kremnické vrchy, Veporské vrchy, Poľana. Pozdĺž Hronom sa rozprestiera Horehronské Podolie, ktoré na juhu prechádza do Zvolenskej kotliny. Významná časť územia je vyhlásená ako Národný park Nízke Tatry a Národný park Veľká Fatra, na východe územia Národný park Slovenský Raj.

Mesto Banská Bystrica je šiestym najväčším mestom Slovenska a kultúrnym i hospodárskym centrom stredného Slovenska. Vzhľadom na jej centrálnu polohu je sídlom aj niektorých celoslovenských inštitúcií. V Banskej Bystrici sídli Univerzita Matej Bela a Akadémia umení. Prekrásne okolie, do ktorého je mesto zasadené, ponúka mnoho možností aktívneho trávenia voľného času. Život obyvateľov Banskej Bystrice je neodmysliteľne spojený s chýrnymi **radvanskými jarmokmi**, ktoré boli najmä v minulosti veľkolepou prehliadkou remeselníckych výrobkov z blízkeho i zo vzdialeného okolia. V súčasnosti sú takisto obľúbeným miestom stretávania sa ľudí zo širokého okolia.

História

V polovici 20. storočia Banská Bystrica významným spôsobom vstúpila do svetových dejín. V auguste 1944 stála pri zrode **Slovenského národného povstania** a bola jeho hlavným centrom. V meste vypuklo po juhoslovanskej partizánskej vojne druhé najväčšie celonárodné povstanie proti fašizmu počas druhej svetovej vojny. Dnes tieto udalosti pripomína **Pamätník SNP** v tvare rozpoleného srdca a prírodné vojenské múzeum v parku neďaleko centra. Druhá polovica 20. storočia priniesla veľké zmeny. Mesto sa rozrástlo na modernú metropolu.

Základné geografické a demografické údaje

Banská Bystrica je stredoslovenské mesto. Leží na oboch brehoch rieky Hron v nadmorskej výške 342 až 362 metrov, na rozhraní troch rozsiahlych pohorí stredného Slovenska: Nízkyh Tatier, Veľkej Fatry a Slovenského Rudohoria. Mesto leží na dôležitej križovatke pohronskej cesty s trasami na sever: do Turca a do Liptova.

Poloha mesta Banská Bystrica (Námestie SNP) v súradniciach:	48° 44' 08" N (severnej šírky) 19° 08' 44" E (východnej dĺžky)
---	---

Nadmorská výška:	362 m n.m.
Rozloha mesta:	103,37 km ²
Počet obyvateľov mesta:	74 590 (údaj k 31.12..2022)
Výška vrchu Urpín	510 m n. m.
Kraj	Banskobystrický
Okres	Banská Bystrica
Rozloha okresu:	809,43 km ²
Rieka	Hron
Historické názvy mesta:	Nova villa Bystriciensis, Neosolium, Neusohl, Besztercebánya

Zdroj: *banskabystrica.sk*

Mesto Banská Bystrica sa skladá z mestských častí:

Banská Bystrica, Iliáš, Fončorda, Jakub, Kostiviarska, Kráľová, Kremnička, Majer, Podlavice, Pršianska Terasa, Radvaň, Rakytovce, Rudlová, Sásová, Senica, Skubín, Šalková, Uhlisko, Uľanka.

Počet Banskobystričanov klesá

V Banskej Bystrici má trvalý pobyt 74 590 obyvateľov, pričom podľa Matričného úradu a ohlasovne pobytu to bolo 39 533 žien a 35 057 mužov. Pod pokles obyvateľov sa podpísalo najmä sťahovanie obyvateľstva. V Banskej Bystrici zaznamenali vyšší počet narodených detí, než v minulom roku a naopak mierne poklesol počet úmrtí. Minulý rok sa narodilo celkom 625 detí s trvalým pobytom na území nášho mesta, naopak štatistiky matriky zaznamenali 768 úmrtí Banskobystričanov.

OKRES BREZNO

Leží v Banskobystrickom kraji, tvorí jeho celú severnú časť. Na severe hraničí s okresom Liptovský Mikuláš a Ružomberok v Žilinskom kraji a s Popradom v Prešovskom kraji, na juhu s okresom Banská Bystrica, Zvolen, Detva, Poltár, Rimavská Sobota, Revúca a Rožňava. Okres má rozlohu 1 265,21 km², žije tu 58 672 obyvateľov a priemerná hustota zaľudnenia je 46,37 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2022). Sídлом okresu je mesto Brezno. Patrí medzi hospodársky menej rozvinuté regióny Slovenska.

Mesto Brezno je okresné mesto ležiace na strednom Slovensku. Mesto sa rozkladá v údolí horného toku rieky Hron v východnej časti regiónu Horehronia, na juh od Nízkych Tatier a na sever od Slovenského rudohoria. Brežňanov každý rok ubúda. Potvrdili to aj najnovšie štatistické údaje.

Geografické a demografické údaje

Brezno	okresné mesto
Nadmorská výška	486 m n. m.
Počet obyvateľov mesta	19 866 (údaj k 31.12.2022)
Najvyššie položeným miestom územia Ďumbier	2 043 m n.m.

Rozloha okresu:	1265,21 km ²
Okres	Brezno
Kraj	Banskobystrický
Historické názvy mesta:	maď. <i>Breznóbánya</i> , nem. <i>Bries</i> , <i>Briesen</i>

(Zdroj: MÚBR)

Mestské časti:

Brezno mesto, Mazorníkovo, Bujakovo, Predné Halny, Zadné Halny, Rohozná, Podkoreňová.

2.2.2 ČINNOSTI V RÁMCI BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA

Poloha, rozloha, geografické podmienky

S rozlohou 9 454,44 km² je Banskobystrický kraj najväčším krajom v Slovenskej republike. Rozprestiera sa v južnej časti stredného Slovenska, pričom na juhu hraničí s Maďarskou republikou, na východe s Košickým krajom, na severe s Trenčianskym a Žilinským krajom a na západe s Nitrianskym krajom.

Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. sa člení na 13 okresov (Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Brezno, Detva, Krupina, Lučenec, Poltár, Revúca, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen, Žarnovica a Žiar nad Hronom), v ktorých sa nachádza 516 obcí, z toho 24 miest. Z miest iba Banská Bystrica a Zvolen presiahli počtom obyvateľov ku koncu roka 2022 počet 40-tisíc.

Územie kraja patrí do povodia riek Hron, Ipeľ a Slaná. Pre Banskobystrický kraj je charakteristická veľká rozmanitosť geomorfologickej modelácie, od vysokohorských polôh na severe územia cez členitú strednú časť až po mierne zvlnené a rovinné plochy Juhoslovenskej kotliny na juhu územia.

Najvyšším vrchom Banskobystrického kraja je vrch Ďumbier (2 043 m n.m.) nachádzajúci sa v Nízkych Tatrách v okrese Brezno. Najnižšie miesto v kraji nájdeme v katastri obci Ipeľské Predmostie (126 n.m.) v okrese Veľký Krtíš.

Na územie kraja zasahuje päť národných parkov (Národný park Nízke Tatry, Národný park Slovenský raj, Národný park Muránska planina, Národný park Veľká Fatra a Národný park Slovenský kras), tri chránené krajinné oblasti a množstvo národných prírodných rezervácií, chránených priestorov, lokalít a objektov s nižším stupňom ochrany.

Tri mestá, Banská Bystrica, Banská Štiavnica a Kremnica boli vyhlásené za mestské pamiatkové rezervácie, pričom Banská Štiavnica bola zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva. Špania Dolina, Štiavnické Bane a Sebechleby - Stará Hora sú pamiatkové rezervácie vidieckych sídiel.

Územie kraja je mimoriadne bohaté na prírodné krásy, ktoré sú hojne využívané v severnej časti ako centrá zimného turistického ruchu.

Počtom 617 777 obyvateľov (údaj 31. 12. 2022) sa Banskobystrický kraj zaraďuje na 6. miesto v rámci Slovenskej republiky. Hustota osídlenia kraja 65,34 obyvateľov na km² je najnižšia zo všetkých krajov. Prírodný pohyb obyvateľstva už dlhodobo dosahuje záporné hodnoty. (údaj ŠÚES)

RÚVZ BB ako orgán verejného zdravotníctva v krajskom sídle:

- odborne a metodicky vedie a koordinuje činnosť regionálnych úradov verejného zdravotníctva v BB-kraji,
- vydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami, prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie, na nákup, predaj a spracovanie húb a na prevádzkovanie pohrebnej služby, pohrebiska a krematória, ako aj na epidemiologicky závažné činnosti;
- zriaďuje komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti,
- zabezpečuje spätné informácie a zverejňovanie údajov o stave verejného zdravia,
- zabezpečovanie akreditovaných odberov vzoriek pitnej vody pre RÚVZ: Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom;
- zabezpečuje laboratórnu činnosť a diagnostiku,
- zabezpečuje vyhodnotenie výsledkov a ich prenos,
- zabezpečuje expertízu činnosť,
- zhromažďuje základné údaje v oblasti ochrany verejného zdravia,
- vykonáva analýzy,
- vykonáva edičnú činnosť.

RÚVZ BB ako orgán radiačnej ochrany pre Banskobystrický a Žilinský kraj

- zabezpečuje úlohy vyplývajúce z výkonu štátneho dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, na pracoviskách s prírodným ionizujúcim žiarením a na pracoviskách s ožiarením radónom;
- vydáva potvrdenia o zaevidovaní oznámenej činnosti, rozhodnutia o registrácii a povolenia na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu v zdravotníctve a jednotlivých odvetviach hospodárstva;
- vykonáva metodickú a konzultačnú činnosť pre právnické a fyzické osoby a ich odborné usmerňovanie v oblasti radiačnej ochrany;
- posudzuje úroveň radiačnej ochrany pri lekárskom ožiarení a pri činnostiach vedúcich k ožiareniu v ostatných oblastiach používania zdrojov ionizujúceho žiarenia a v prostredí s prírodným ionizujúcim žiarením;
- sleduje a usmerňuje radiačnú záťaž pacientov a personálu pri používaní zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve;
- zabezpečuje úlohy vyplývajúce zo zaradenia do systému stálych zložiek radiačnej monitorovacej siete pre monitorovanie následkov radiačných havárií, vykonáva monitorovanie spádového územia (13 okresov Banskobystrického kraja a 11 okresov Žilinského kraja);
- zabezpečuje pravidelné odbery vzoriek zo životného i pracovného prostredia, prípravu a aplikáciu rádiochemických analytických postupov, alfaspektrometrické stanovenie rádionuklidov a prípravu a overovanie nových rádiochemických metódik;
- zabezpečuje stanovenie prírodných aj umelých rádionuklidov vo vzorkách životného prostredia, vykonávanie špecializovaných laboratórnych analýz v rámci monitorovania spádového územia v rámci činnosti stálej zložky slovenskej radiačnej monitorovacej siete
- zabezpečuje sledovanie vplyvu jadrovej energetických zariadení na jednotlivé zložky životného prostredia;
- zabezpečuje stanovovanie prírodných rádionuklidov v stavebných materiáloch;
- zabezpečuje hodnotenie dávkovej záťaže z vnútornej kontaminácie rádionuklidmi, hodnotenie dávkovej záťaže z externého ožiarenia, metrológiu a kontrolu kvality, modelovanie expozícií a hodnotenie rizík;
- pripravuje a overuje nové metodiky merania;

- posudzuje choroby z povolania, ktoré mohli byť spôsobené ožiareními,
- podieľa sa na príprave koncepčných materiálov, legislatívnych úprav a metodických usmernení v oblasti radiačnej ochrany
- spolupracuje na úlohách a projektoch v rôznych oblastiach radiačnej ochrany;
- zabezpečuje meranie radónových veličín - radónu vo vode a radónu v bytových priestoroch;
- zabezpečuje sledovanie a usmerňovanie radiačnej záťaže obyvateľov prírodnou rádioaktivitou, najmä sledovanie radiačnej záťaže radónom a jeho rozpadovými produktami v súvislosti s bývaním;
- podieľa sa na realizácii národného akčného radónového plánu;
- rieši mimoriadne udalosti a prípady straty kontroly nad zdrojmi žiarenia, problematiku zaistenia bezpečnosti rádioaktívnych žiaričov, defektoskopických pracovísk, dočasných pracovísk, vysokoaktívnych a nepoužívaných žiaričov;
- vedie dokumentáciu o dozorovaných pracoviskách a zabezpečuje podklady pre Centrálny register zdrojov ionizujúceho žiarenia a jeho aktualizáciu;
- rieši sťažnosti a podnety.

2.3 STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

- Zúčastňovať sa na príprave a riešení národných i regionálnych programov zameraných na ovplyvňovanie verejného zdravia prostredníctvom životného štýlu, výživových faktorov a prevenciou rizikových faktorov pracovného i životného prostredia, *napr.* Národný program podpory zdravia, Národný akčný radónový plán, Akčný plán pre životné prostredie a zdravie, Program ozdravenia výživy, Imunizačný program *a pod.*
- Spolupracovať najmä prostredníctvom národných referenčných centier s orgánmi a organizáciami Európskej únie a so Svetovou zdravotníckou organizáciou na monitorovaní determinantov zdravia a vzťahov determinantov zdravia a verejného zdravia, na riešení epidemiologických štúdií výskumu vplyvu rizikových faktorov zo životného a pracovného prostredia, na vznik závažných civilizačných ochorení.
- Spolupracovať spolu s Ministerstvom životného prostredia SR, Ministerstvom hospodárstva SR – Centrom pre chemické látky a prípravky na hodnotení zdravotných rizík z chemických látok, prípravkov a biocídnych výrobkov.

2.4 ŠPECIALIZOVANÉ ÚLOHY V RÁMCI PREVENČIE OCHORENÍ

RÚVZ zabezpečuje špecializované úlohy v oblasti:

- objektivizácie, referenčného, špecializovaného testovania a kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného a pracovného prostredia a biologického materiálu;
- vykonávania odberov a analýz vzoriek vôd, ovzdušia, potravín, požívatín a kozmetických výrobkov na zisťovanie ich zdravotnej bezpečnosti;
- monitorovania výskytu - prenosných ochorení, ochorení podmienených prácou, zdravotný stav obyvateľstva vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam;
- laboratórneho určovania pôvodcov prenosných ochorení,
- diagnostiky *Clostridium botulinum* v potravinách a klinickom materiáli.

Úlohy RÚVZ BB plnia odborní zamestnanci s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním, ktorí sa špecializujú v odboroch: hygieny životného prostredia a zdravia, hygieny

výživy, hygieny detí a mládeže, preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, epidemiológie, radiačnej ochrany, chemických analýz, lekárskej mikrobiológie, verejného zdravotníctva, zdravotníckej informatiky. Odborné úlohy RÚVZ BB zabezpečovalo k 31.12.2023 celkovo **160** zamestnancov.

2.5 AKREDITÁCIA

RÚVZ BB, akreditovaný subjekt SNAS č.159, má osvedčenie o akreditácii skúšobných laboratórií č.S-156 v zmysle ISO/IEC 17025:2017 vydané SNAS 21.5.2020 a platné do 21.5.2025 ako pracovisko s fixným rozsahom akreditácie.

RÚVZ BB OLM Úsek špeciálnej mikrobiológie, akreditovaný subjekt SNAS č.159 má platné osvedčenie o akreditácii medicínskeho laboratória č.M-073 v zmysle ISO 15189:2012 vydané SNAS 20.1.2020 a platné do 20.01.2025 ako pracovisko s fixným rozsahom akreditácie.

Obsah Osvedčenia o akreditácii v zmysle ISO/IEC 17025:2017:

RÚVZ BB (odbor objektivizácie faktorov životných podmienok, odbor preventívneho pracovného lekárstva, odbor hygieny životného prostredia a zdravia, odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov, odbor radiačnej ochrany, odbor hygieny detí a mládeže, odbor epidemiológie a odbor lekárskej mikrobiológie) sú spôsobilé vykonávať chemické, mikrobiologické, biologické a fyzikálno-chemické skúšky vôd a požívatín, predmetov bežného používania, kozmetických výrobkov, ovzdušia a biologického materiálu; odbery vzoriek ovzdušia; odbery vzoriek vôd a požívatín; odbery sterov, sterilných materiálov a odber na kontrolu sterilizátorov; rádiochemické skúšky vôd; vyjadrovať názory a interpretácie k výsledkom skúšok; meranie fyzikálnych veličín hluku v životnom a pracovnom prostredí a osvetlenia v pracovnom prostredí podľa rozsahu akreditácie uvedeného v prílohe k osvedčeniu.

Obsah osvedčenia o akreditácii v zmysle ISO 15189:2012:

RÚVZ BB odbor lekárskej mikrobiológie je spôsobilé vykonávať sérologické, virologické, parazitologické a molekulárno-biologické vyšetrenia vzoriek biologického materiálu podľa rozsahu akreditácie uvedeného v prílohe k osvedčeniu.

Rozsah akreditácie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

RÚVZ BB	Akreditované skúšky počet skúšok / skúšané matrice	Akreditované ukazovatele počet ukazovateľov / skúšané matrice
OLM úsek špeciálnej mikrobiológie	virológia 3 sérológia 23 molekulárna biológia 7 Σ= 33	virológia 15 sérológia 29 molekulárna biológia 21 Σ=65
OLM úsek mikrobiológie a biológie životného prostredia	potraviny 11 mikrobiológia vôd 9 sterilita a dezinfekcia 3 biológia 9 názory a interpretácie stanovene biologických alergénov odber vzoriek ovzdušia 1 Σ =33	potraviny 11 mikrobiológia vôd 10 sterilita a dezinfekcia 3 biológia 17 Σ =41
Σ OLM	Σ=66	Σ=106
OOFŽP	27 / vody 10 / potraviny + soľ 9 / ovzdušie 6 / biologický materiál 5 /odber ovzdušia Σ 57	67 / vody 31 / potraviny + soľ 79/ ovzdušie 14 / biologický materiál Σ 191
ORO	3 / vody Σ 3	5 / vody Σ 5
HŽPaZ, HVBPKV, OPPL, OE, HDM, ORO	odber vzoriek 4/vody 1/potraviny 4/stery, bioindikátory, ovzdušie, sterilný materiál Σ 9	rozsah pre mikrobiologické, biologické, chemické, rádiologické ukazovatele a meranie teploty a chlóru na mieste odberu
OPPL	meranie fyzikálnych veličín 2/hluk 1/osvetlenie Σ 3	5/hluk 3/osvetlenie Σ 8
Σ RÚVZ BB	138	310

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

Regionálne úrady verejného zdravotníctva nie sú povinné vypracovávať kontrakty s ústredným orgánom v zmysle uznesenia vlády SR č.1370.

4. ČINNOSTI / PRODUKTY ORGANIZÁCIE A ICH NÁKLADY

Zoznam základných činností/produktov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vychádza z úloh stanovených právnymi predpismi v oblasti ochrany a rozvoja verejného zdravia a to predovšetkým zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane. Bežné výdavky boli rozdelené do dvoch prehľadov podľa odborných a laboratórných zamestnancov. Štruktúra bežných výdavkov zohľadňuje priame výdavky na jednotlivé druhy činností podľa požiadaviek jednotlivých organizačných zložiek úradu a nepriame výdavky rozdelené podľa počtu pracovníkov vykonávajúcich jednotlivé odborné činnosti, alebo proporcionálne pridelené podľa objemu zrealizovaných priamych výdavkov, alebo uskutočnených výkonov. Celkový limit výdavkov pridelený pre Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici na rok 2023 bol 6 047 685,66 EUR (kapitálové výdavky neboli zahrnuté)..

Tabuľka 1 Podiel výkonov na pracovnom čase odborných zamestnancov a výdavky na ich zabezpečenie v tis. EUR

Činnosť/ukazovateľ	Percentuálny podiel na celoročnom pracovnom čase zamestnancov	Priame výdavky v tis EUR	Nepriame výdavky v tis EUR	Celkové výdavky na činnosť v tis EUR
Výkon ŠZD v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a výkon štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov	18%	481	191	671
Výkon úradnej kontroly v zmysle platnej legislatívy v oblasti ochrany verejného zdravia a radiačnej ochrany	6%	133	54	186
Výkon práce v ohniskách nákaz	6%	199	81	280
Monitoring	12%	277	116	394
Skúšky odbornej spôsobilosti a vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti	2%	39	16	55
Posudková činnosť	14%	216	92	308
Národné referenčné centrá	0%	15	6	21
Plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR	23%	521	220	740
Ostatné úlohy	18%	459	185	645
Spolu v tis EUR	100%	2 340	960	3 300

Výkon štátneho zdravotného dozoru v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti radiačnej ochrany v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- kontroly v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, kontroly v rámci posudkovej činnosti, kontroly pri prešetrovaní podnetov atď.

Výkon úradnej kontroly v zmysle platnej legislatívy v oblasti ochrany verejného zdravia a radiačnej ochrany

- výkon úradnej kontroly potravín v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov atď.

Výkon práce v ohniskách nákaz

- Činnostiam výkonu práce v ohniskách nákazy sa venuje predovšetkým Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
- Na evidenciu prenosných ochorení hlásených v zmysle § 12 ods. 2 písm. b) v spojení s § 52 ods. 5 písm. a) slúži program EPIS – Epidemiologický informačný systém, do ktorého sú evidované prenosné ochorenia podliehajúce hláseniu. Následne sa vykonáva epidemiologické vyšetřovanie v ohniskách nákaz a epidemických ohniskách a stanovujú sa opatrenia pre ich kontrolu.
- Do výkonu činnosti práce v ohniskách boli započítané aj činnosti v súvislosti s koronavírusom.

Monitoring

- odbery vzoriek pitnej vody, potravín a obalových materiálov, predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami, kozmetických výrobkov, monitoring kvality vody na kúpanie, meranie fyzikálnych faktorov pracovného prostredia (hluk, vibrácie, osvetlenie), kvality vnútorného ovzdušia a účinnosti sterilizátorov, odbery vzoriek na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie, monitorovanie spádového územia v rámci slovenskej radiačnej monitorovacej siete a sledovanie radiačnej záťaže obyvateľov prírodnou rádioaktivitou atď.

Skúšky odbornej spôsobilosti a vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti

- podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a ďalších právnych predpisov v oblasti ochrany verejného zdravia.
- predovšetkým sa jedná o osvedčenia na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipuláciu a uvádzanie do obehu potravín a pokrmov, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení, na prácu s dezinfekčnými prípravkami a prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov, nákup a spracovanie húb, prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a krematória atď.

Posudková činnosť

- záväzná stanoviská podľa § 13, ods. 2 a ods. 3, zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, ako dotknutý orgán podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,

- rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. na uvedenie priestorov do prevádzky, schválenie prevádzkových poriadkov atď.
- posudková činnosť, vydávanie rozhodnutí a záväzných stanovísk podľa § 32 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

NRC – národné referenčné centrá

- príprava legislatívy a spolupráca s médiami, stanoviská a odborné usmernenia pre ÚVZ SR, orgány členských štátov EÚ, orgány Európskej komisie, RÚVZ v SR, orgány štátnej správy a iné fyzické a právnické osoby, vytváranie databáz relevantných údajov, zapájanie sa do riešenia medzinárodných projektov významných pre verejné zdravie a výkon vedecko-výskumnej činnosti v jednotlivých oblastiach ochrany verejného zdravia, monitorovanie a stanovovanie trendov výskytu fyzikálnych, chemických, biologických a iných faktorov ovplyvňujúcich zdravie obyvateľov, metodická a expertízna činnosť atď.
- *NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika*
- *NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov na zdravie populácie*
- *NRC pre pertussis a parapertussis*
- *NRC pre toxoplazmózu*
- *NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy*
- *NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu*
- *Informačné centrum pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane*
- *Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy*
- *Národné referenčné centrum pre surveillance a laboratórnu diagnostiku rickettsiôz.*
- *Špecializované pracovisko pre diagnostiku Clostridium botulinum v potravinách a v klinickom materiáli*
- *Špecializované pracovisko pre peľový monitoring a peľovú informačnú službu*

Plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR

- programy a projekty vyhlásené hlavným hygienikom SR a ostatné projekty a programy.

Ostatné úlohy

odborné stanoviská z prešetrovania chorôb z povolania, registrácia potravinárskych prevádzkarní, hodnotenie výsledkov laboratórnych analýz vzoriek, poradenská a konzultačná činnosť v oblasti stravovacích zvyklostí a zdravej výživy, výchovy ku zdraviu a poradňa zdravia formou prednášok, besied, zážitkových podujatí resp. individuálne poradenstvo v sídle RÚVZ, riešenie mimoriadnych udalostí s dopadom na životné prostredie a verejné zdravie atď.

Tabuľka 2 Podiel výkonov na pracovnom čase laboratórnych zamestnancov a výdavky na ich zabezpečenie v tis. EUR

Činnosť/ukazovateľ	Percentuálny podiel na celoročnom pracovnom čase zamestnancov	Priame výdavky v tis EUR	Nepriame výdavky v tis EUR	Celkové výdavky na činnosť v tis EUR
Laboratórne skúšanie pre výkon štátneho zdravotného dozoru v BB kraji, laboratórne skúšanie pre výkon ŠD podľa zákona o RO pre kraje BB a ZA	59%	1 005	407	1 412
Laboratórne skúšanie klinických vzoriek (vrátane vzoriek Covid-19)	10%	256	91	347
Programy a projekty regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR	13%	311	112	424
NRC	2%	62	22	84
Platené služby a expertízna činnosť	7%	134	53	186
Ostatné úlohy (plnenie operatívnych úloh)	9%	217	78	294
Spolu	100%	1 985	762	2 748

Laboratórne činnosti

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici zabezpečuje prostredníctvom svojich laboratórnych kapacít výkon laboratórnych skúšok, terénnych odberov a meraní jednotlivým odborom RÚVZ Banskobystrického kraja požadované informácie o objektoch skúmania pre potreby výkonu štátneho zdravotného dozoru, úradnej kontroly potravín a sledovania zdravotného stavu obyvateľstva v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov. Prostredníctvom laboratórnych kapacít odboru radiačnej ochrany zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici aj výkon laboratórnych skúšok, terénnych odberov a meraní na území banskobystrického a žilinského kraja v súlade s požiadavkami zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane v znení neskorších predpisov.

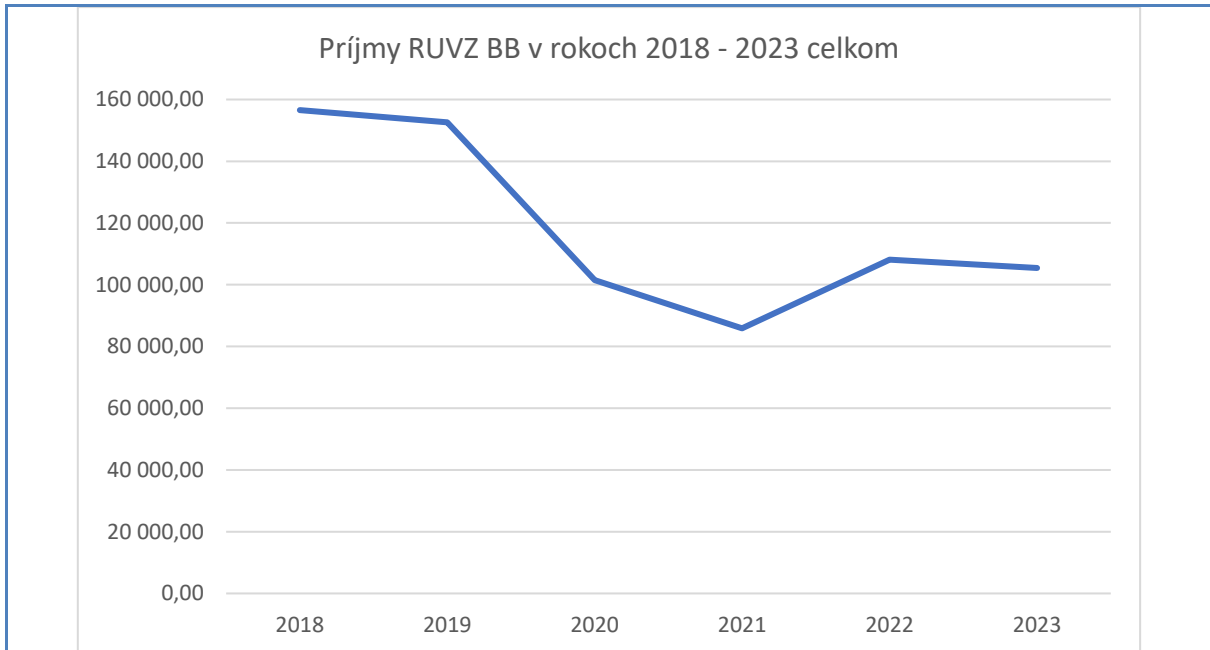
5. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

5.1 ROZPOČET PRÍJMOV

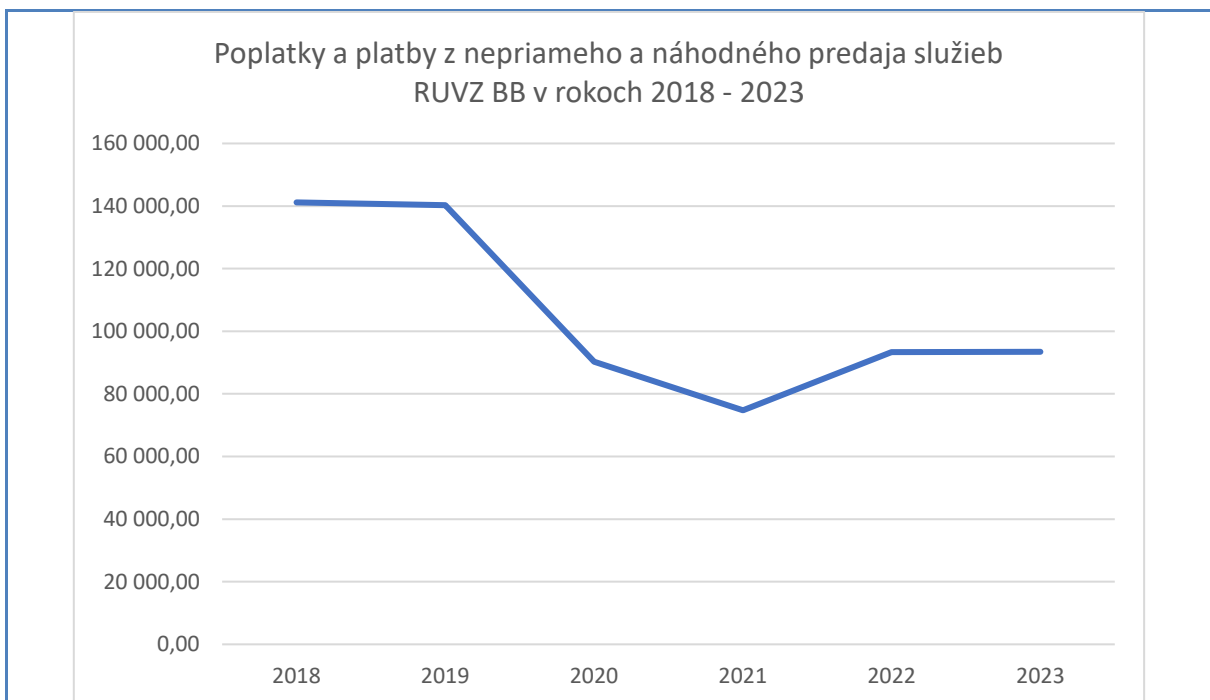
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici mal stanovené príjmy na rok 2023 vo výške 155 000,00 EUR. Evidenčným listom úpravy rozpočtu č. UR/0136718/2023 zo dňa 21.12.2023 bol rozpočet príjmov upravený na 101 100,00 EUR a skutočne dosiahnuté príjmy k 31.12.2023 boli vo výške 105 465,69 EUR, čo je o 2 635,80 EUR menej ako skutočné príjmy dosiahnuté v roku 2022. Príjmy z platených služieb si zachovali výšku porovnateľnú s rokom 2022, dokonca ho prekročili o 75,80 EUR. Príjmy z pokút, taktiež v porovnateľnej výške ako v roku 2022 – 7 187,48 EUR, tvorili úhrady pohľadávok za správne delikty a za priestupky na úseku verejného zdravotníctva. Pokles sme zaznamenali v kategórii príjmov z vlastníctva majetku, a to o 1 841,53 EUR a v kategórii iných nedaňových príjmov – suma 1 022,55 EUR.

Tabuľka 3 Porovnanie skutočných príjmov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici za rok 2018 až 2023

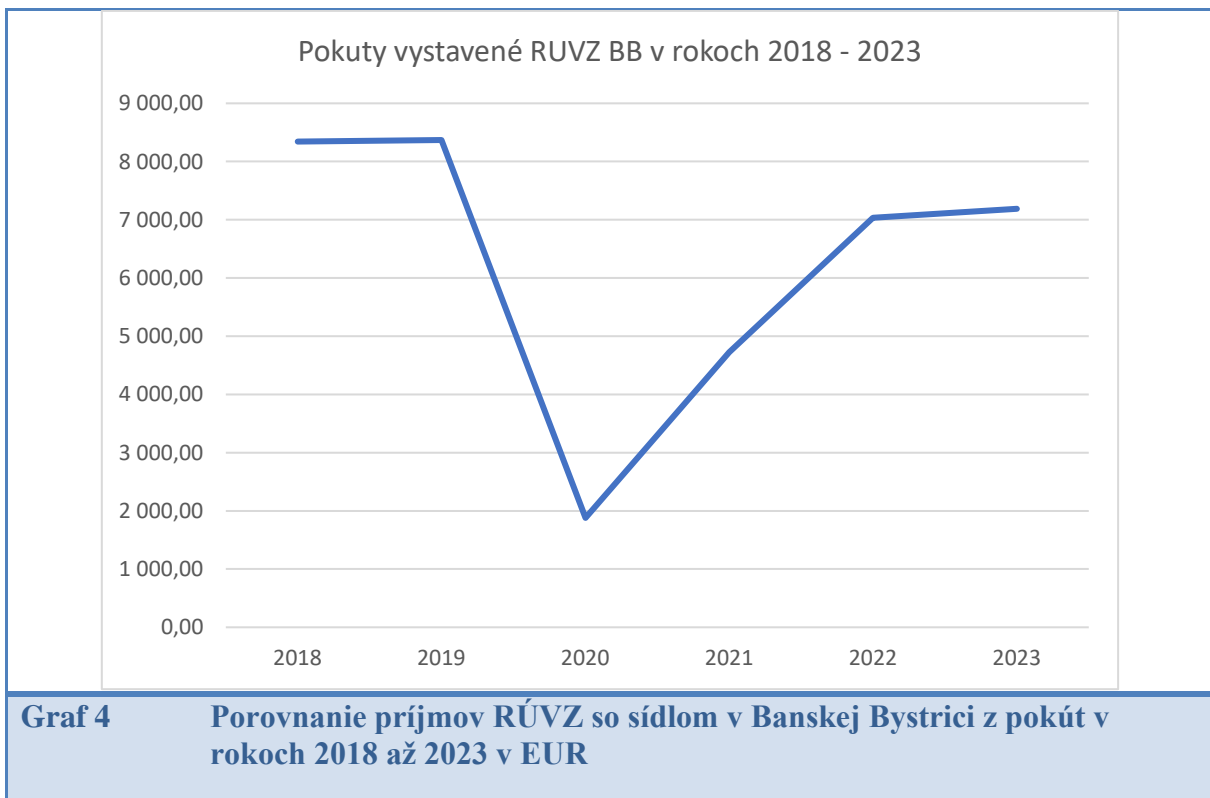
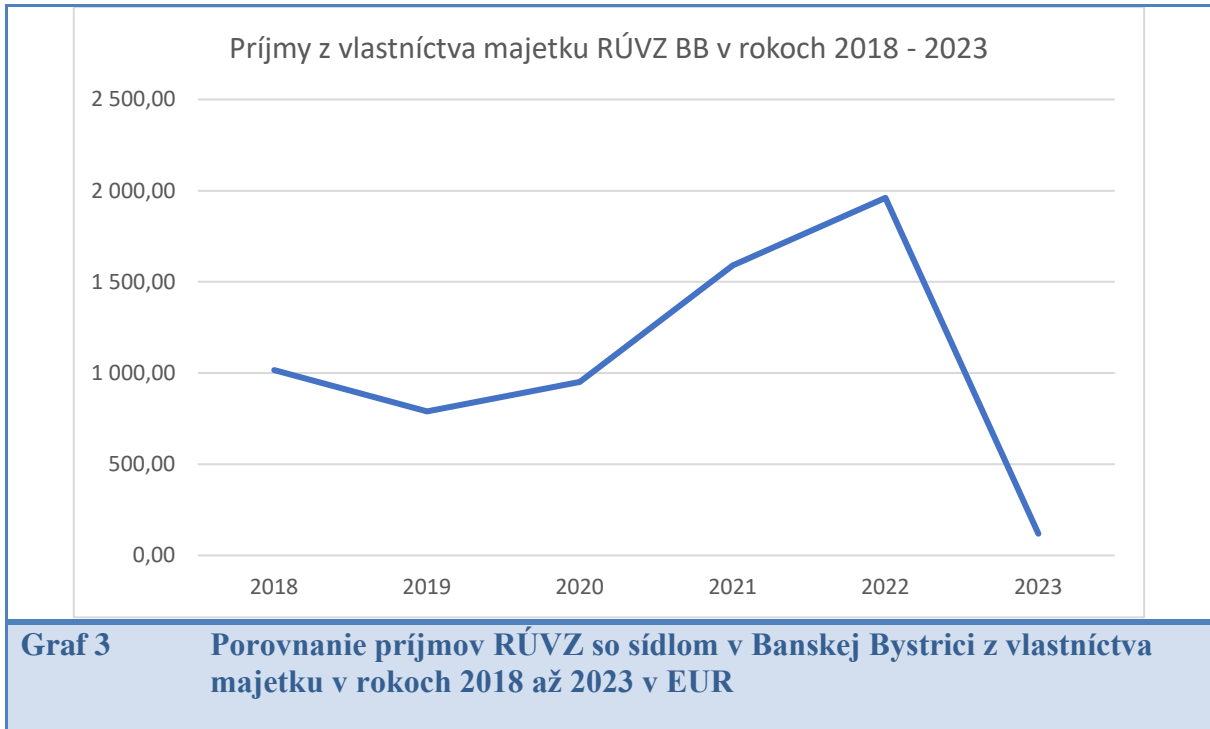
Názov	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Porovnanie príjmov 2022/2021	Porovnanie príjmov 2023/2022
Poplatky a platby z nepravidielného a náhodného predaja služieb	141 167,96 €	140 249,39 €	90 326,87 €	74 756,34 €	93 361,40 €	93 437,20 €	18 605,06 €	75,80 €
Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Ostatné administratívne poplatky RÚVZ BB	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Príjmy z vlastníctva majetku RÚVZ BB	1 016,60 €	789,70 €	951,30 €	1 590,18 €	1 960,73 €	119,20 €	370,55 €	-1 841,53 €
Iné nedaňové príjmy RÚVZ BB	6 042,73 €	3 164,51 €	8 309,40 €	4 809,25 €	5 744,36 €	4 721,81 €	935,11 €	-1 022,55 €
Správne poplatky	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Pokuty	8 342,00 €	8 370,00 €	1 879,00 €	4 725,00 €	7 035,00 €	7 187,48 €	2 310,00 €	152,48 €
Kolkové známky	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Celkom	156 569,29 €	152 573,60 €	101 466,57 €	85 880,77 €	108 101,49 €	105 465,69 €	22 220,72 €	-2 635,80 €

Graf 1 Porovnanie príjmov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rokoch 2018 až 2023 v EUR

Graf 2 Porovnanie príjmov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici z predaja služieb v rokoch 2018 až 2023 v EUR

5.2 ROZPOČET KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV

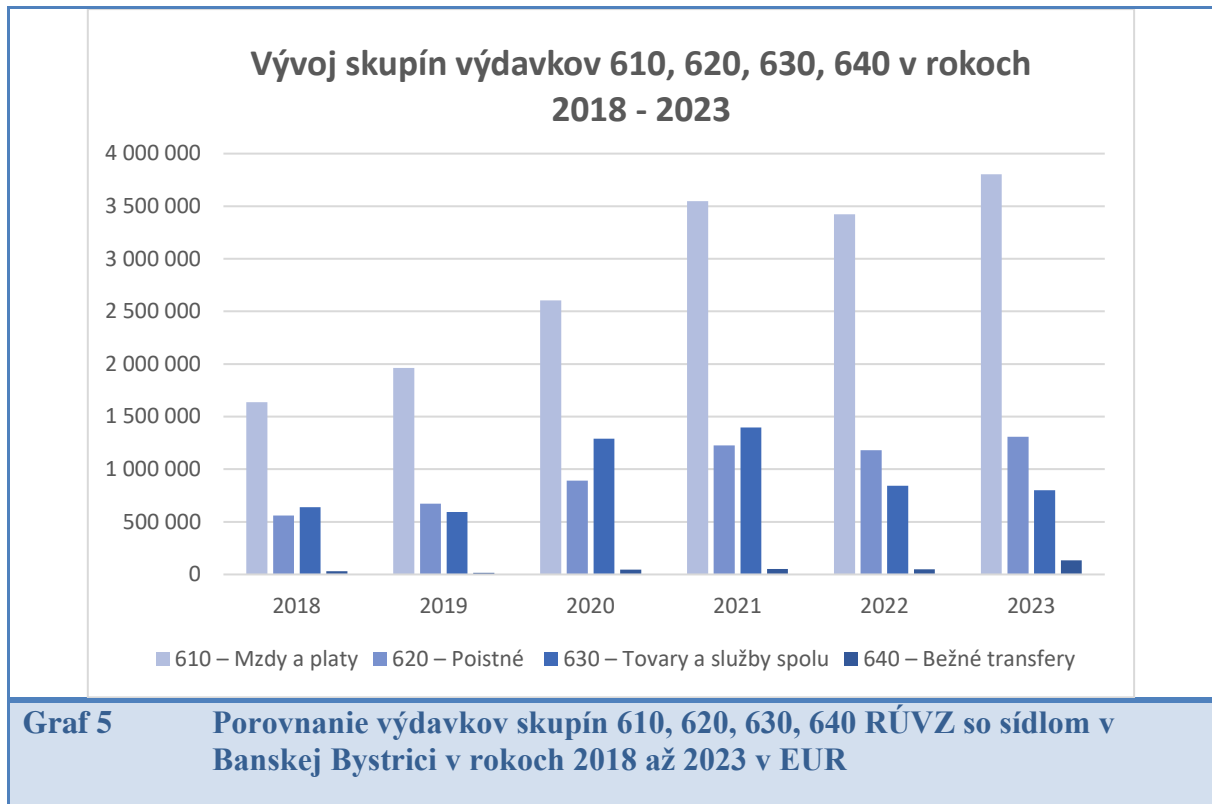
V RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici boli v roku 2023 v rámci investičnej akcie č. 47674 pridelené kapitálové výdavky vo výške 25 350,00 EUR na nákup ručného prístroja na meranie príkonu priestorového dávkového ekvivalentu I., ručného prístroja na meranie príkonu priestorového dávkového ekvivalentu II. a prenosného meradla povrchovej kontaminácie.

5.3 ROZPOČET BEŽNÝCH VÝDAVKOV

V porovnaní s rokom 2022 bol rozpočet bežných výdavkov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2023 vyšší o 551 466,78 EUR, čo je medziročný nárast o 10 %. V kategórii 610 – mzdy a platy bol rozpočet v roku 2023 v porovnaní s predchádzajúcim rokom vyšší o 11,00 % a rovnaký nárast 11,00 % sme zaznamenali aj v kategórii 620 – poisťné. V kategórii 640 – bežné transfery bol čerpaný rozpočet vyšší o 85 916,72 EUR, čo predstavuje 174 % z dôvodu zmeny postupu účtovania poskytnutia finančného príspevku na stravovanie.

Tabuľka 4 Porovnanie skutočných príjmov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rokoch 2018 až 2023 v EUR

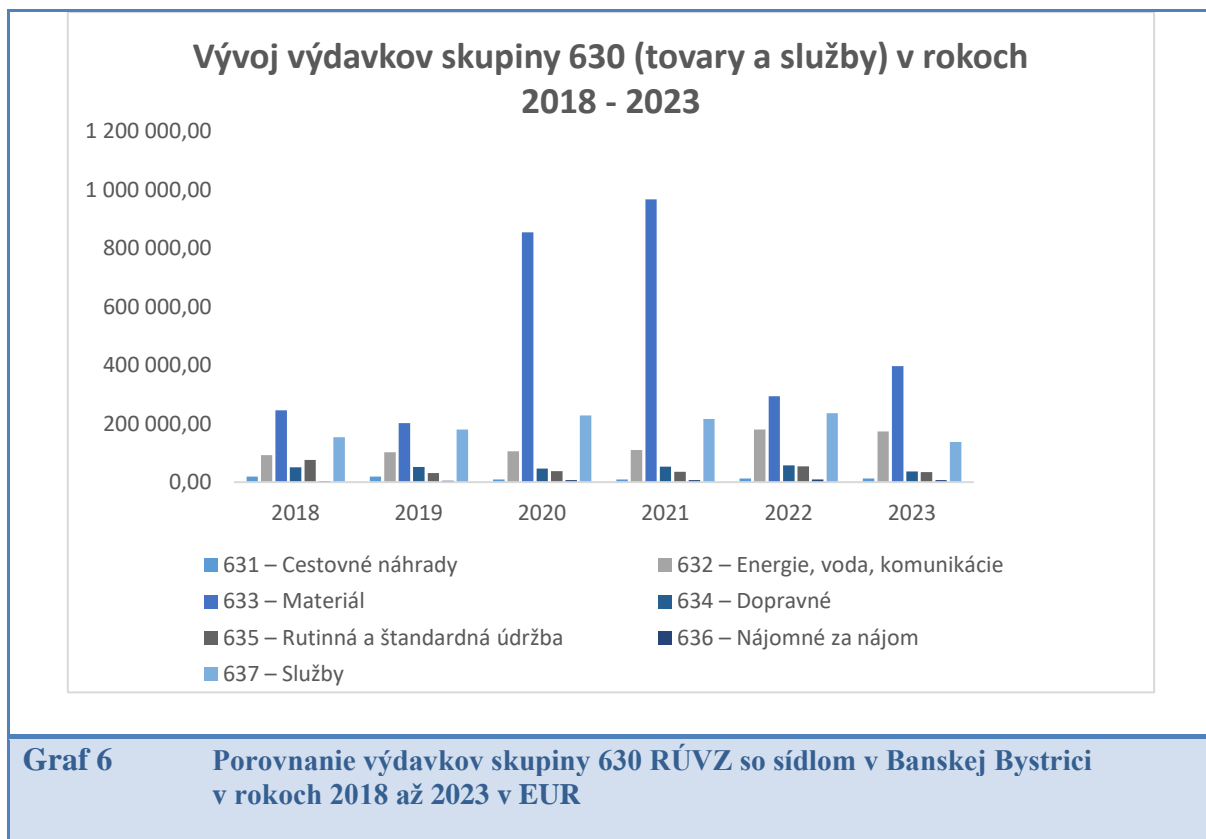
Rozpočtová položka	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Nárast/pokles 2023/2022
610 – Mzdy a platy	1 638 215,00 €	1 961 870,00 €	2 603 616,00 €	3 549 528,77 €	3 423 136,00 €	3 804 655,00 €	381 519,00 €
620 – Poisťné	561 055,55 €	671 172,00 €	892 962,00 €	1 225 559,22 €	1 179 586,00 €	1 307 783,90 €	128 197,90 €
630 – Tovary a služby spolu	640 576,14 €	592 193,08 €	1 290 591,58 €	1 397 704,00 €	844 135,62 €	799 968,78 €	-44 166,84 €
z toho:							
631 – Cestovné náhrady	18 727,39 €	18 942,15 €	9 249,96 €	9 193,26 €	11 999,31 €	12 598,88 €	599,57 €
632 – Energie, voda, komunikácie	92 083,57 €	101 888,62 €	105 636,93 €	110 438,25 €	180 294,58 €	173 902,55 €	-6 392,03 €
633 – Materiál	245 287,50 €	202 288,23 €	854 686,15 €	966 986,86 €	293 795,20 €	397 209,32 €	103 414,12 €
634 – Dopravné	50 692,85 €	51 969,88 €	46 712,29 €	53 103,11 €	57 643,87 €	37 084,08 €	-20 559,79 €
635 – Rutinná a štandardná údržba	76 197,33 €	31 230,23 €	38 222,06 €	35 386,00 €	54 377,76 €	34 617,87 €	-19 759,89 €
636 – Nájomné za nájom	3 854,54 €	5 401,80 €	7 607,52 €	6 551,15 €	9 584,71 €	7 097,65 €	-2 487,06 €
637 – Služby	153 732,96 €	180 472,17 €	228 476,67 €	216 045,37 €	236 440,19 €	137 458,43 €	-98 981,76 €
640 – Bežné transfery	31 221,00 €	16 000,00 €	44 555,00 €	52 410,88 €	49 361,76 €	135 278,48 €	85 916,72 €
600 – Bežné výdavky spolu	2 871 067,69 €	3 241 235,08 €	4 831 724,58 €	6 225 202,87 €	5 496 219,38 €	6 047 686,16 €	551 466,78 €

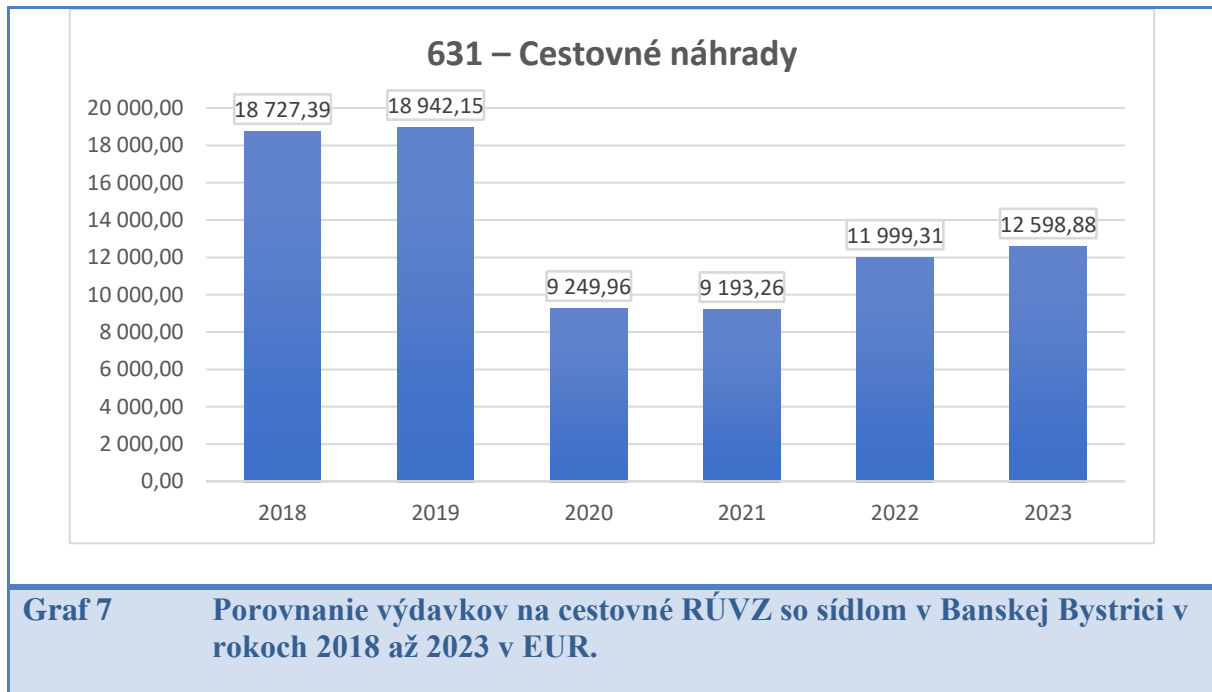
Čerpanie bežných výdavkov na výdavkovom účte v Štátnej pokladnici v roku 2023 bolo vo výške 6 047 685,66 EUR, čo predstavuje takmer 100 % z upraveného rozpočtu. Nevyčerpaných zostalo 0,50 EUR na položke 637012 – Poplatky a odvody. Finančné prostriedky, ktoré boli určené na decembrové mzdy a odvody, vrátane bežných transferov boli prevedené v mesiaci december 2023 z výdavkového účtu na depozitný účet v Štátnej pokladnici. Mzdové prostriedky boli vyčerpané na viac ako 99,99 %, avšak odhad na poistné (620) bol vyšší ako bolo skutočné čerpanie po zúčtovaní miezd za mesiac december 2023. Tieto prostriedky boli prevedené v zákonnej lehote na štátny príjmový účet.

Všetky splatné záväzky, ktoré RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici mal v roku 2023, uhradil a do rozpočtového roku 2023 neprešli záväzky po splatnosti.

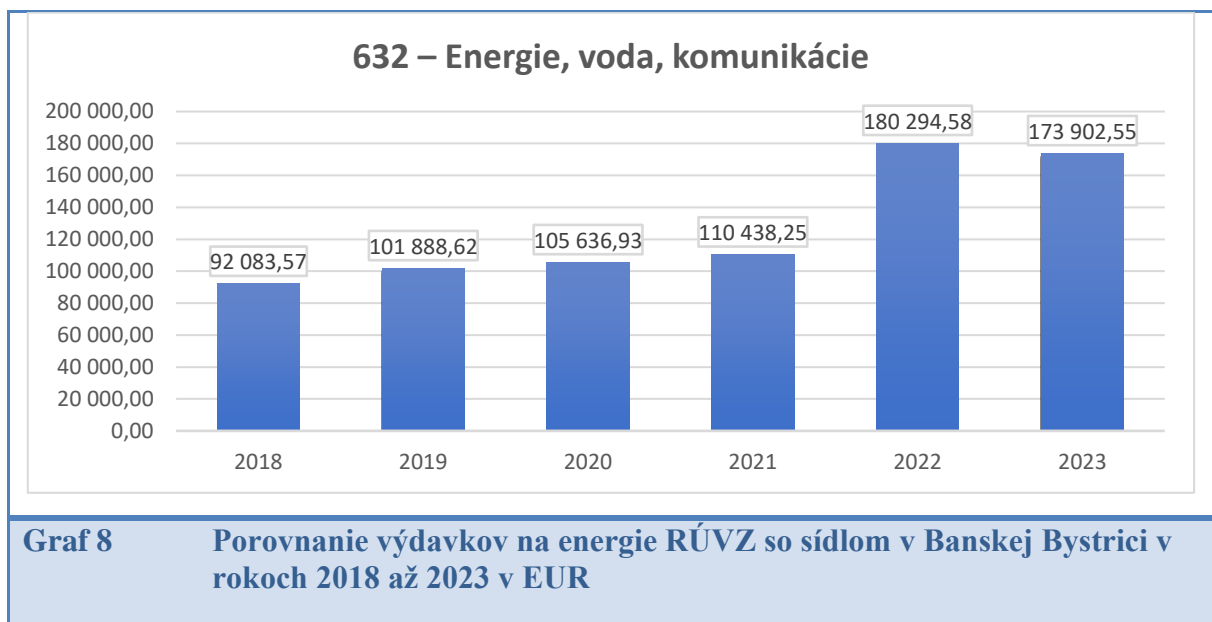
Rozpočet kategórie 630 tovary a služby bol k 01.01.2023 vo výške 510 000 EUR. V priebehu roka 2023 bol rozpočet kategórie 630 zvýšený rozpočtovými opatreniami Ministerstva zdravotníctva SR a Úradu verejného zdravotníctva SR na sumu 799 968,78 EUR..

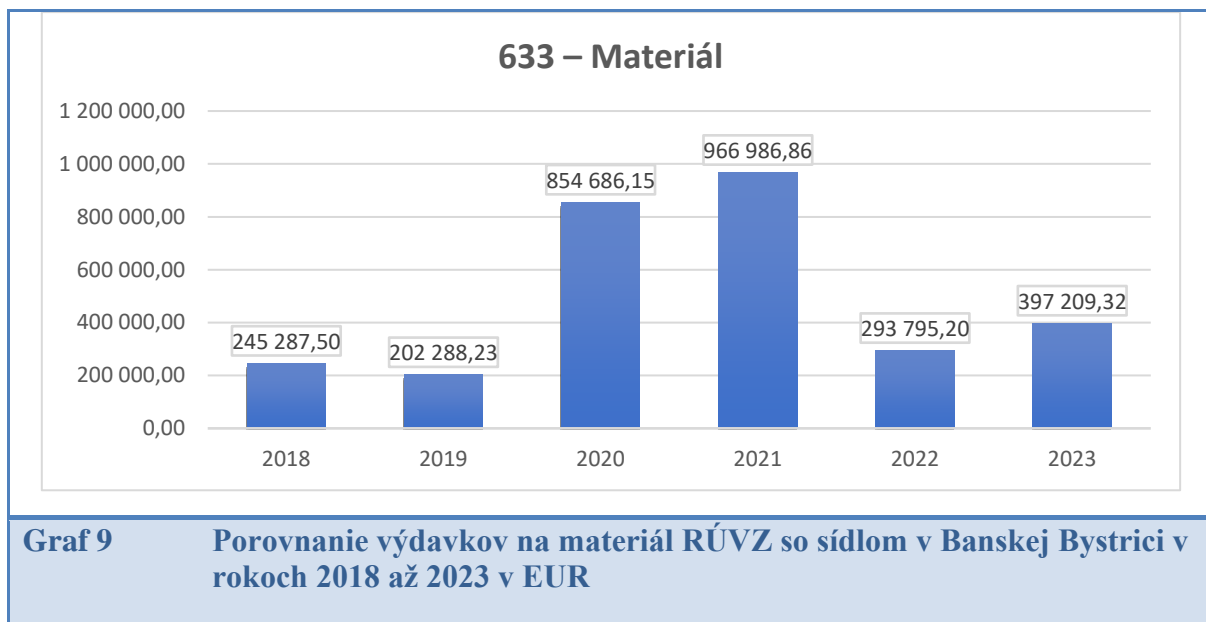

Výdavky na cestovné a palivá vzrástli v roku 2023 mierne v porovnaní s rokom 2022 o sumu 599,57 EUR. RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici zabezpečuje štátny zdravotný dozor (ďalej len ŠZD) v oblasti hygieny výživy, hygieny detí a mládeže, preventívneho pracovného lekárstva, epidemiológie, hygieny životného a pracovného prostredia v spádovom území okresov Brezno a Banská Bystrica. Realizujeme aj ŠZD nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia na pracoviskách pre územie 13 okresov Banskobystrického a 11 okresov Žilinského kraja. Taktiež v rámci špecializovaných úloh verejného zdravotníctva vysielame odborných zástupcov v mene MZ SR na medzirezortné a medzinárodné rokovania (napr. oblasť radiačnej ochrany, biologických zbraní, chemických látok a infekčných ochorení).

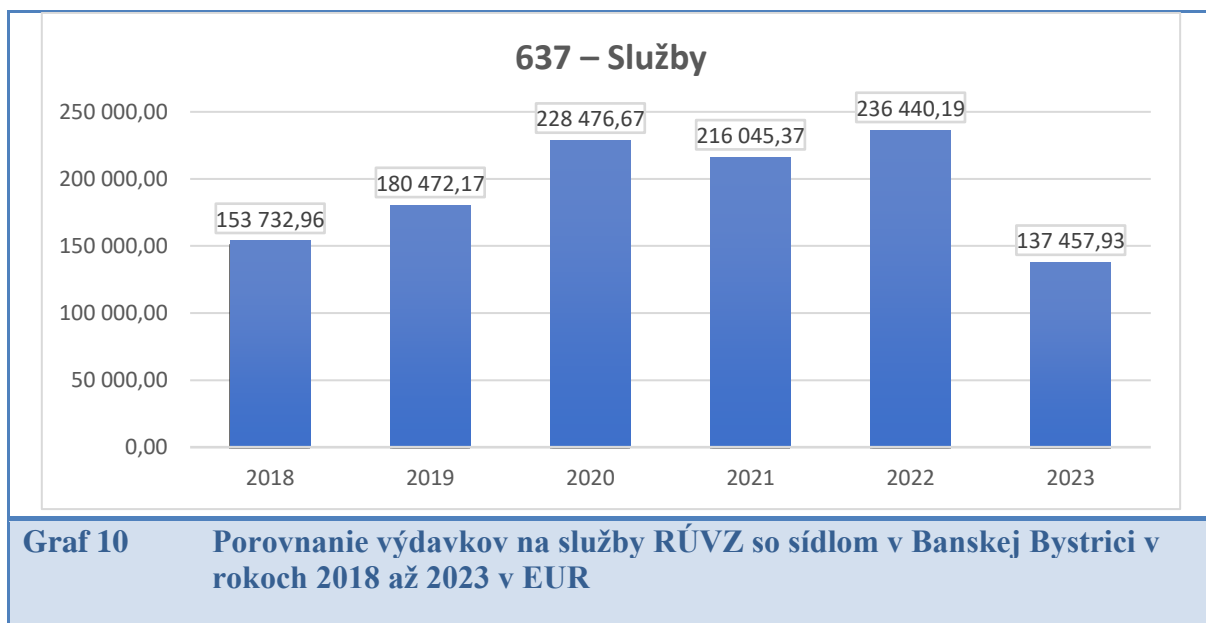

Zníženie výdavkov na energie je výsledkom realizácie projektu rekonštrukcie budov A, B, C, pravidelnej údržby systému vykurovania, rekonštrukcii okien a plášťa budov, ako aj pokračovaním prijatých úsporných opatrení.

Náklady v skupine spotrebný materiál tvorili predovšetkým výdavky na nákup diagnostických, odberových súprav, chemikálií, dezinfekcie a náhradných dielov.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici disponuje akreditovanými laboratórnymi vyšetrovacími metódami v rámci mikrobiologických a chemických laboratórií a akreditovanými metódami na objektivizáciu faktorov v životnom a pracovnom prostredí. Realizácia odborných dozorných a laboratórných činností je technicky náročná, čo sa odzrkadľuje vo vyššej miere nárastom potreby finančných zdrojov na zabezpečenie akreditácie laboratórných činností, obnovy a kalibrácie technických zariadení a v hlavnej miere finančne náročná údržba a opravy existujúceho laboratórneho vybavenia. Vyššie sú aj výdavky zamestnávateľa na tvorbu sociálneho fondu, príspevku na stravné zamestnancom a príspevku na rekreáciu, ktoré súvisia s nárastom počtu pracovníkov.

Rozpočet bežných výdavkov nezabezpečuje rezervu na odstránenie neočakávaných, hlavne technických havárií, resp. riešenia nepredvídateľných situácií spojených s vyššími finančnými nárokmi. Rozpočet výdavkov umožňuje obnovu a údržbu budov, zariadení a vybavenia iba v obmedzenej miere.

5.4 PROSTRIEDKY Z INÝCH ZDROJOV

Všetky mimorozpočtové zdroje, ktoré RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici získal, sústredil na účte cudzích prostriedkov v Štátnej pokladnici. Prostriedky sú určené na plnenie úloh v rámci riešenia projektov.

5.4.1 ROZPOČTOVÉ PROSTRIEDKY URČENÉ NA VEDU A VÝSKUM

V roku 2023 RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici pokračoval v realizácii vedecko-výskumného projektu zameraného na výskum v rámci programu Horizont 2020 ORCHESTRA. Ide o spoločný koordinovaný postup hľadania príčinných súvislostí, ochranných opatrení a vhodných riešení na prekonanie pandémie COVID-19. Cieľom projektu je vytváranie celoeurópskej kohorty (t. j. skupiny študovaných osôb) tak, aby sa získali dostatočné údaje poskytujúce východiská na účinnú ochranu najviac zraniteľných skupín populácie (najmä detí, tehotných žien, starších a chronicky chorých osôb), na zníženie zdravotných rizík pre zdravotníckych pracovníkov a ďalších pracovníkov poskytujúcich zdravotnú a sociálnu starostlivosť v prvej línii, aby sa predišlo dlhodobým následkom z COVID-19 na zdravie a pohodu jednotlivcov, aby sa optimalizoval systém očkovania proti COVID-19 a aby sa získali vedomosti o vplyve environmentálnych faktorov, sociálno-ekonomických determinantov, vplyvov životného štýlu a prijatých opatrení na obmedzenie šírenia COVID-19.

Pridelený rozpočet projektu na tri roky riešenia dosahuje celkovú sumu 87 750,00 EUR, pričom aktuálne pridelená suma bola 77 600,00 EUR.

V roku 2023 sa pokračovalo v zbere údajov od respondentov podľa spoločne vypracovaného štvrtého dotazníka riešiteľmi štúdie zo Španielska, Slovenska, Rumunska a Talianska. Zameranie prieskumu bolo na pretrvávajúce príznaky ochorenia COVID-19, na vnímanie psychickej a psychosociálnej záťaže pri práci počas pandémie COVID-19. Spracovávali sa získané informácie do databázy údajov. Pokračovali práce na spoločnej analýze údajov a výsledky sa spracovali do vedeckých a odborných prác a prezentácií. Pokračuje sa v spracovávaní výstupov z projektu. Plnenie projektu bolo zo strany EÚ predĺžené o jeden rok do 30.11.2024. Zostatok k 31.12.2023 bol 12 934,18 EUR.

V roku 2023 sme sa stali koordinátorom a riešiteľom projektu „Prevencia rakoviny pri práci (CPW)“ – Implementácia prevencie nádorov súvisiacich s infekciou v rámci zdravotného dohľadu pri práci. Projekt má v SR pilotnú fázu vo vybranom regióne Slovenska, ktorým je región Banská Bystrica a Brezno. Respondenti sú zo zdravotníckych zariadení a veľkého železiarskeho podniku (FNsP FDR Banská Bystrica a Železiarne Podbrezová, a. s.) Trvanie projektu je od 1.5.2023 do 30.4.2027. Pridelené finančné prostriedky na realizáciu boli vo výške 293 771,49 EUR. V priebehu mesiacov máj až november 2023 prebiehala príprava a finalizácia dokumentov projektu, základný/východiskový (riadený) dotazník, samostatne administrovaný (pseudonymizovaný) dotazník, informovanie o spracovaní osobných údajov, súhlas so spracovaním osobných údajov, informačné brožúry pre respondentov a zdravotníkov, študijný protokol. Čerpanie v roku 2023 bolo vo výške 2 126,19 EUR. Zostatok k 31.12.2023 bol 291 645,30 EUR.

6. PERSONÁLNE OBSADENIE

Počet zamestnancov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici (ďalej len „RÚVZ BB“) ako aj záväzný limit prostriedkov na mzdy a platy na príslušný kalendárny rok je určovaný Ministerstvom zdravotníctva SR. Limit počtu zamestnancov na rok 2023 ako aj rozpis záväzného limitu na mzdy a platy bol RÚVZ BB oznámený listom MZ SR č.: S12788-2023-ORPLZM-4 zo dňa 01.02.2023 a na rok 2023 bol stanovený počtom 164 zamestnancov s určením počtu 56 štátnozamestnaneckých miest. Záväzný limit prostriedkov na mzdy a platy bol 3 809 655,00 €. V priebehu roka došlo k úpravám tak v určení záväzného limitu prostriedkov na mzdy a platy ako aj k zmene limitu zamestnancov. Celkový limit zamestnancov zostal zachovaný, ale na základe žiadosti RÚVZ BB došlo k zmene v počte štátnozamestnaneckých miest na 54, vo verejnom záujme na 110. Záväzný limit prostriedkov na mzdy a platy bol znížený o 5 000,00 €.

Takto určený limit počtu zamestnancov ako aj záväzný limit na mzdy a platy bol dodržiavaný a k 31.12.2023 nebol prekročený.

V roku 2023 odborné a špecializované činnosti RÚVZ BB zabezpečovalo celkovo 160 zamestnancov. Z uvedeného počtu bolo 109 zamestnancov, ktorých pracovno-právne vzťahy sú upravené Zákonníkom práce a zákonom č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme (verejný záujem) a 51 štátnych zamestnancov.

K 31.12.2023 bolo na materskej a rodičovskej dovolenke 9 zamestnankýň, z toho 7 štátnych zamestnankýň a 2 zamestnankyne vo verejnom záujme.

Tabuľka 5 Stav zamestnancov – porovnanie počtu zamestnancov RÚVZ BB za jednotlivé roky

Rok	Priemerný evidenčný počet zamestnancov	
	prepočítaný	vo fyzických osobách
2019	138,56	139,36
2020	141,46	142,33
2021	151,68	154,13
2022	156,03	161,61
2023	153,94	160,08

V roku 2023 bolo do pracovného a štátnozamestnaneckého pomeru prijatých 15 zamestnancov – z toho traja boli prijatí do štátnozamestnaneckého pomeru a 12 zamestnancov bolo prijatých do pracovnoprávneho vzťahu uzatvoreného v zmysle Zákonníka práce a zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme. V priebehu roka nastúpilo na materskú dovolenku 5 zamestnankýň, dvaja zamestnanci v priebehu roka 2023 nastúpili do pracovného pomeru po ukončení rodičovskej dovolenky. Za sledované obdobie bol ukončený pracovný pomer s 13-timi zamestnancami, z toho štátnozamestnanecký pomer s dvoma štátnymi zamestnancami, jedna štátna zamestnankyňa bola na vlastnú žiadosť preložená do iného služobného úradu.

6.1. STAV ZAMESTNANCOV RÚVZ SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI K 31.12.2023

Tabuľka 6 Prehľad počtu zamestnancov za rok 2023

Počty zamestnancov	Plán	Skutočnosť
Evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách k poslednému dňu sledovaného obdobia / upravený v priebehu roka	164	160
Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách v sledovanom období	-	160,08
Evidenčný počet zamestnancov prepočítaný k poslednému dňu sledovaného obdobia	-	154,06
Priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný v sledovanom období	-	153,94

Tabuľka 7 Počet zamestnancov podľa kategórií k 31.12.2023 - verejný záujem

Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Laboratórny diagnostik	THP-VŠ	THP-ÚSV	Robotníci	Spolu
6,92	2,20	3	21,80	1	29	11,54	6	22	103,46

Tabuľka 8 Počet zamestnancov podľa kategórií k 31.12.2023 - štátna služba

Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Laboratórny diagnostik	THP-VŠ	THP-ÚSV	Robotníci	Spolu
6	0	34	0	2	4	2,60	2	0	50,60

Tabuľka 9 Vzdelanostná štruktúra zamestnancov k 31.12.2023 - všetci zamestnanci

Stredné vzdelanie	Vyššie odborné vzdelanie	VŠ I. stupňa	VŠ II. stupňa	VŠ III. stupňa	vedecko-pedagogická hodnosť
48	11	2	75	20	4

Tabuľka 10 Pracovné zaradenie - funkcie zamestnancov v štátnej službe k 31.12.2023

Kategória	Štátny radca	Hlavný radca	Odborný radca	Samostatný radca	Radca	Hlavný referent	Odborný referent	Samost. referent	Spolu
Lekár	1	3	2						6
Sestra									0
Verejný zdravotník		3	24		7				34
Zdravotnícky laborant									0
Fyzik		1	1						2
Laboratórny diagnostik			4						4
THP - VŠ		2	0,60						2,60
THP - ÚSV					2				2
Robotníci									
Spolu	1	9	31,60	0	9	0			50,60

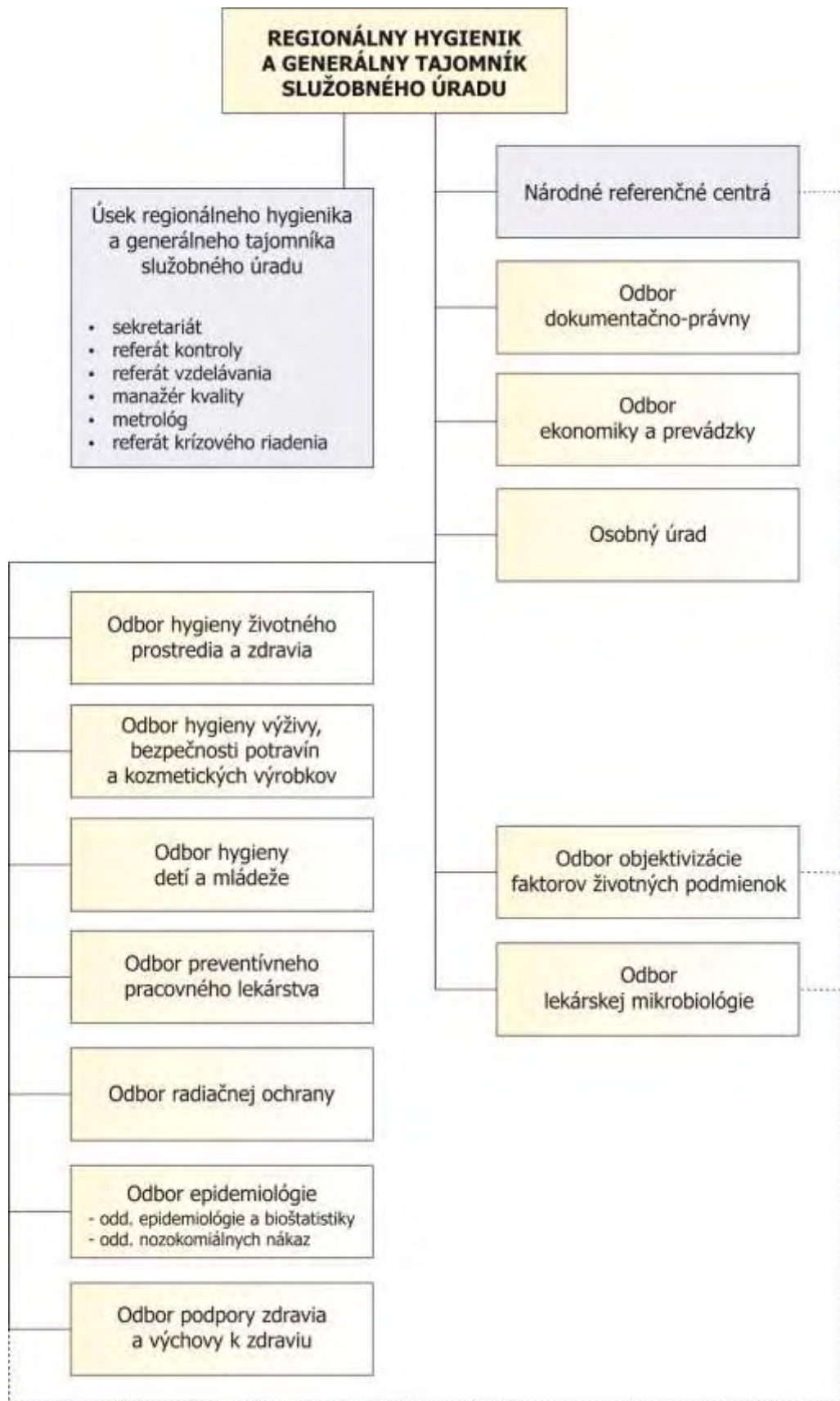
Tabuľka 11 Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2023 podľa kategórií a vekovej štruktúry

Vek	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Labor. diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
do 20 rokov										
20 - 24				1						1
25 - 29			4	1		4				9
30 - 34	3		3			4	1			11
35 - 39	2		5	1		5	2			15
40 - 44			5			2	3,74	1	3	14,74
45 - 49	2	1,20	6	5,80	1	2	1	1	4	24
50 - 54			4	3		4	2,80		1	14,80
55 - 59	1		7	5		7	1,60	3	4	28,60
60 - 64	1	1	1	5	2	3	2	2	4	21
65 a viac	3,92		1	1		2		1	6	14,92
Spolu	12,92	2,20	36	22,80	3	33	14,14	8	22	154,06

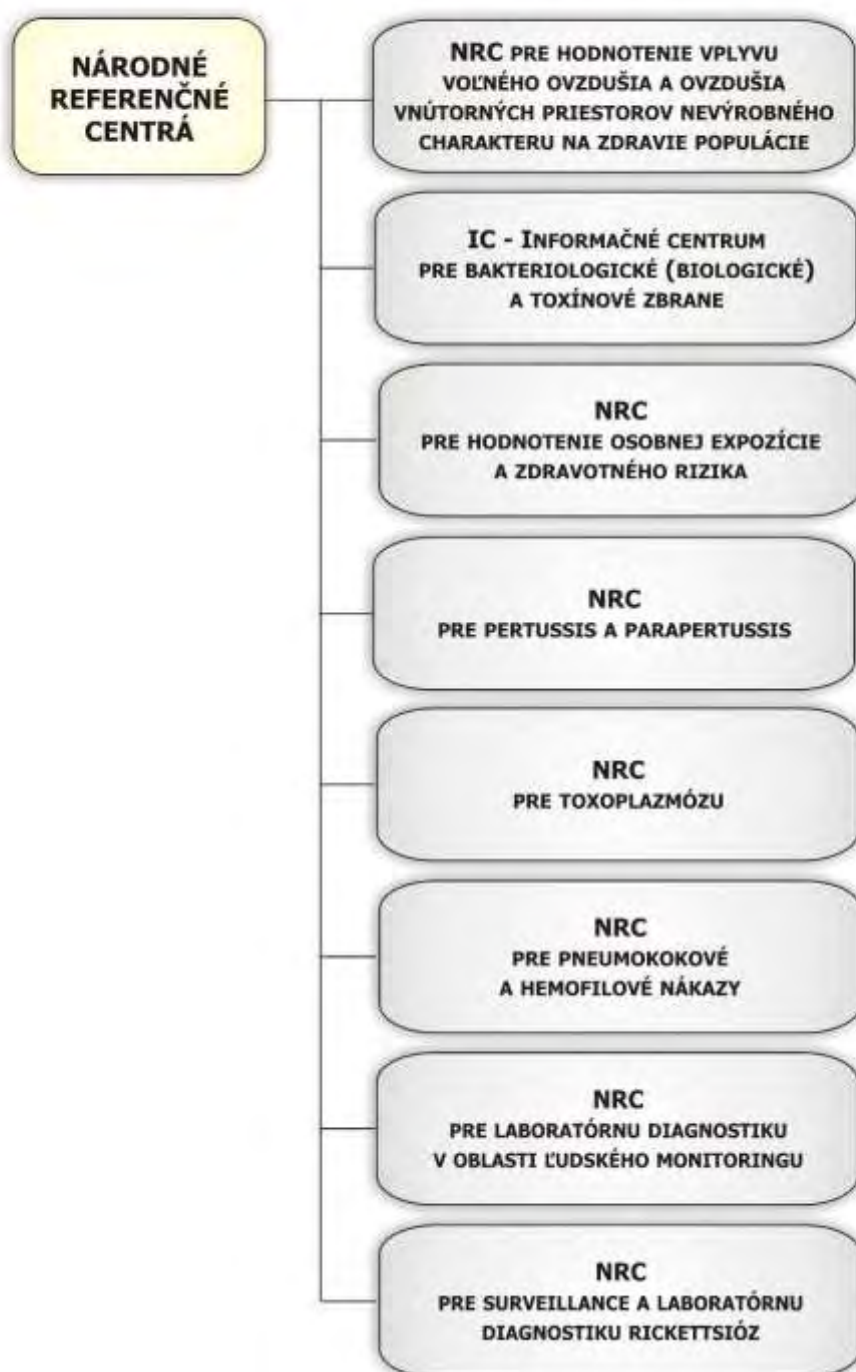
Tabuľka 12 Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2023 podľa kategórií a oddelení

Odbor	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Laboratórny diagnostik	THP VŠ	THP ÚSV	Robotnícke povolanie	Spolu
HŽPaZ		1	7			1				9
HDM	2		2			1				5
PPL	2,40		8							10,40
HVBPKV			7			1				8
OE	2,32		8				0,80			11,12
Laboratóriá				19,80		26			8	53,80
ÚRH a GTSÚ	3,20			1			5,60	4		13,80
OEP							6,74	4	13	23,74
OPZaVkZ	2	1,20	1				1			5,20
ORO	1		3	2	3	4			1	14
Spolu	12,92	2,20	36	22,80	3	33	14,14	8	22	154,06

ORGANIZAČNÁ SCHÉMA RÚVZ BB

NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRÁ V REGIONÁLNO M ÚRADE VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI

6.1 VZDELÁVACIE AKTIVITY V ROKU 2023

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici (ďalej len „RÚVZ BB“) zabezpečoval v roku 2023 vzdelávanie zamestnancov na základe individuálnych plánov kompetenčného vzdelávania štátnych zamestnancov a plánov vzdelávania zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme.

Vzdelávacie aktivity boli špecificky zamerané na odbornosť podľa charakteru pracovných činností jednotlivých zamestnancov RÚVZ BB.

Zároveň RÚVZ BB realizoval pre svojich zamestnancov v priebehu roka 11 celoústavných akreditovaných odborných seminárov z ktorých bolo vykázaných z celkového počtu 160 zamestnancov celkovo 699 účastí. Odborné semináre, ktorými je zabezpečované zo strany zamestnávateľa sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov sa realizovali v nasledovných oblastiach:

- **25.05.2023 – odbor radiačnej ochrany**
Téma: Využitie rádiodiagnostických metód pri diagnostike Covid-19
Prednášajúci: RNDr. Alexandra Greschner Varjúová, PhD., RNDr. Jozef Budovič
- **15.06.2023 – odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu**
Téma: Nové trendy v prevencii chronických chorôb
Prednášajúci: MUDr. Zora Kľocová Adamčáková, PhD.
- **22.06.2023 – odbor hygieny životného prostredia a zdravia**
Téma: Kam kráča naša zem – filozofia zero waste
Prednášajúci: PhDr. Pavlína Bartová, MPH
- **14.09.2023 – odbor epidemiológie**
Téma: Exotické zvieratá ako zdroj nákazy salmonelami
Prednášajúci: PhDr. Adriána Plšková, PhD.
- **28.09.2023 – odbor radiačnej ochrany**
Téma: Národný akčný radónový plán
Prednášajúci: Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD., MPH
- **05.10.2023 – odbor dokumentačno-právny**
Téma: GDPR – skúsenosti s aplikačnou praxou, zmeny v roku 2023
Prednášajúci: JUDr. PhDr. Marián Nosál, PhD.
- **19.10.2023 – odbor dokumentačno-právny**
Téma: Infozákon – skúsenosti s aplikačnou praxou v zmysle aktuálne platnej legislatívy SR
Prednášajúci: JUDr. Janka Chudíková
- **26.10.2023 – odbor objektivizácie faktorov životných podmienok**
Téma: Chemické analýzy vzoriek pre Svetový deň vôd
Prednášajúci: Ing. Renáta Briedoňová, Ing. Lýdia Chovancová
- **16.11.2023 – odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov**
Téma: Hodnotenie mikrobiologickej kvality nebalených zmrzlín v okresoch Banská Bystrica a Brezno v rokoch 2017-2023
Prednášajúci: Bc. Ing. Zuzana Záhorcová
- **23.11.2023 – odbor preventívneho pracovného lekárstva**
Téma: Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania – Covid-19
Prednášajúci: MUDr. Jarmila Beláková, PhDr. Janka Schmidtová
- **30.11.2023 – odbor hygieny detí a mládeže**

Téma: Hodnotenie jedálnych lístkov a monitoring energetickej a biologickej hodnoty stravy v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež
Prednášajúci: MUDr. Lea Cortésová, PhD., Mgr. Ľudmila Janešíková

V rámci odborného rastu RÚVZ BB vytváraním vhodných pracovných podmienok umožnil zvyšovanie alebo prehlbovanie kvalifikácie celkovo 18-tim zamestnancom.

Z uvedeného počtu:

- dve zamestnankyne ukončili v priebehu roka 2023 magisterský študijný program v odbore „Verejné zdravotníctvo“,
- jedna zamestnankyňa realizuje doktorandské štúdium v študijnom odbore „Verejné zdravotníctvo“,
- jedna zamestnankyňa realizuje vysokoškolské štúdium v odbore „Laboratórne vyšetrovacie metódy“,
- tri zamestnankyne realizujú špecializačné štúdium v odbore „Laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii“,
- dve zamestnankyne realizujú špecializované štúdium v odbore „Epidemiológia“,
- dve zamestnankyne realizujú špecializačné štúdium v odbore „Verejné zdravotníctvo“,
- štyri zamestnankyne realizujú špecializačné štúdium v odbore „Laboratórna diagnostika v klinickej mikrobiológii“,
- jedna zamestnankyňa realizuje vysokoškolské štúdium v odbore Laboratórne vyšetrovacie metódy v klinickej mikrobiológii,
- jedna zamestnankyňa realizuje štúdium Master of Public Health (MPH),
- jedna zamestnankyňa realizuje štúdium v učebnom odbore „Sanitár“.

6.2 EXTERNÉ AKTIVITY RÚVZ BB V OBLASTI VZDELÁVANIA VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE A VZDELÁVANIE EXTERNÝCH OSÔB (PREGRADUÁLNE A POSTGRADUÁLNE VZDELÁVANIE)

Odborné praxe a odborné stáže realizované na jednotlivých odboroch RÚVZ BB v roku 2023

1. Odborná prax v rámci zvýšenia odbornosti v odbore všeobecné lekárstvo, v termíne od 10.3. do 16.3.2023, 7,5 h. denne, 1 lekár
2. Odborná prax 1, SZU BA, Bc. stupeň, 2. roč., odbor VZ, v termíne od 20.3. do 31.3.2023, (80 hodín), 7 študentov:
3. Odborná prax 1, SZU BA, Mgr. stupeň, 1. roč., odbor VZ, v termíne od 1.5.2023 do 12.5.2023, (90 hodín), 7 študentov:
4. Odborná prax 1, SZU BA, Mgr. stupeň, 1. roč., odbor VZ, v termíne od 31.5.2023 do 13.6.2023, (90 hodín), 1 študent:
5. Odborná prax 2, SZU BA, Bc. stupeň, 3. roč., odbor VZ, v termíne od 16.10. do 27.10.2023, (80 hodín), 7 študentov:
6. Odborná prax III., SZU BA, Mgr. stupeň, 2. roč., odbor VZ, v termíne od 06.11. do 16.11.2023, (90 hodín), 7 študentov:
7. Odborná prax III., SZU BA, Mgr. stupeň, 2. roč., odbor VZ, v termíne od 18.12. do 20.12.2023, (22 hodín), 1 študent:

Tabuľka 13 Počet študentov na praxi na RÚVZ BB 2018-2023

Rok	Počet študentov	Počet hodín
2018	14	60 h (2 týždne)
2019	42	120 h (4 týždne)
2020	4	cca 150 h (5 týždňov)
2021	11	80 h (2 týždne)
2022	56	330 h (8 týždňov)
2023	30	452 h (11 týždňov)
Spolu	157	1192

6.2.1 PREGRADUÁLNE VZDELÁVANIE

Odbor preventívneho pracovného lekárstva - doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.:

Pedagogická činnosť:

- Spolupráca s vedeckou radou SZU FVZ v Bratislave, spolupráca s Katedrou verejného zdravotníctva na Fakulte zdravotníctva KU Ružomberok a práca člena vedeckej rady Fakulty ekológie a environmentalistiky technickej univerzity vo Zvolene .
- Školiteľka doktorandky v študijnom odbore verejné zdravotníctvo. Práca v doktorandskom štúdiu zameraná na zdravotné riziká zdravotníckych pracovníkov v čase COVID-19. Doktorandské štúdium sa realizuje na FVZ SZU v Bratislave.
- Výučba na Katolíckej univerzite v Ružomberku na Fakulte zdravotníctva v odbore Verejné zdravotníctvo a Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve. Výučba predmetov: „Toxikológia a vyšetrovacích metódy“, „Základy hygieny / Zdravie pri práci“, „Základy verejného zdravotníctva“ a predmetu „Ochrana zdravia, podpora zdravia a výchova k zdraviu“. (Celkom 130 hodín výučby v osobnom voľne vyučujúcej).
- Celkom odpredášaných: 130 hodín v pregraduálnom pedagogickom procese.

Referát vzdelávania – doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD.:

Pedagogická činnosť:

- Výuka na Fakulte zdravotníctva Banská Bystrica, SZU Bratislava - predmety Hygiena, Epidemiológia, Mikrobiológia v dennej ako aj v externej forme štúdia.
- Výuka na SZU Fakulta verejného zdravotníctva – pre aj postgraduálna, výuka v predatestačnej príprave v epidemiológii pre lekárov v príprave na atestáciu z epidemiológie.
- Pedagogická činnosť na VŠ sv. Alžbety Bratislava.
- Výuka pediatrov a všeobecných lekárov pre dospelých zaradených do rezidentského štúdia vo vakcinológii - Škola vakcinológie.
- Školiteľ práce k dizertácii – FZ SZU Bratislava.

- Školiteľ magisterskej práce.
- Oponent magisterskej práce – FZ SZU Bratislava.

Recenzie článkov v časopise EMI 1x, recenzie Zborníka vedeckých prác 1x

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok

V roku 2023 sa na OOFŽP vykonávala výuka v rámci spolupráce so SZU Banská Bystrica, SZU Bratislava, UMB Banská Bystrica.

KONZULTÁCIE

- Ing. D. Borošová, PhD., MPH
 - poskytnuté odborné konzultácie „NRC v oblasti laboratórnej diagnostiky ľudského monitoringu“ pri stanovení ortuti a iných prvkov v biologickom materiáli.
 - odborné konzultácie o interpretácii výsledkov laboratórnych analýz vo vzorkách životného a pracovného prostredia.
- Ing. L. Chovancová – poskytnuté odborné konzultácie v oblasti odberov vzoriek pre stanovenie chemických a fyzikálnych faktorov v ovzduší pracovného prostredia pre zúčastnených pracovníkov zdravotných služieb.
- Mgr. E. Krčmová, Mgr. K. Janíková – poskytnuté odborné konzultácie v oblasti analýz chemických ukazovateľov spracovávaných separačnými technikami plynovej chromatografie a kvapalinovej chromatografie, hlavne v oblasti analýzy biologických materiálov.

ZAŠKOLENIA

Pracovníci OCHA poskytli nasledovným pracovníkom zaškolenia v uvedených témach:

- Ing. Marián Briedoň bol zaškolený v oblasti odberov vzoriek pre stanovenie chemických a fyzikálnych faktorov v ovzduší pracovného prostredia.
- Ing. Nagyová Hana bola po návrate z materskej dovolenky preškolená v oblasti organizačného poriadku a platnými smernicami RÚVZ, Posudkom o riziku pre prácu s chemickými faktormi, s Prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými faktormi, so Zásadami bezpečnosti práce v laboratóriu OOFŽP (Smer_OCHA_16), s Metrologickým poriadkom, s Bezpečnostnými predpismi, ochrana zdravia pri práci a požiarnymi predpismi, preškolený na Systém kvality, riadenie kvality podľa STN EN ISO 17025. Zaškolenie na rutinné merania podľa vyvinutých programov ŠPP a skúška po zaškolení na ŠPP 15, ŠPP 16, ŠPP 17, ŠPP 21, ŠPP 31, ŠPP 78.
- Martina Volentierová bola zaškolená na rutinné merania podľa vyvinutých programov ŠPP a absolvovala skúšku po zaškolení na: ŠPP 9, ŠPP 15, ŠPP 16, ŠPP 17, ŠPP 18, ŠPP 21, ŠPP 39, ŠPP 40, ŠPP 43, ŠPP 44, ŠPP 45, ŠPP 49, ŠPP 51, ŠPP 52, ŠPP 64.

EXKURZIE

- Dňa 15.5.2023 absolvovali študenti 2. ročníka Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici exkurziu z problematiky vôd a ovzdušia v laboratóriách Odboru objektivizácie faktorov životných podmienok Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.

PREDNÁŠKY – INÝM ZÁUJEMCOM (študenti, iní pracovníci, kolegovia)

V roku 2023 OOFŽP poskytovali prednášky:

- BOROŠOVÁ D., Chemické analýzy vo verejnom zdravotníctve 2023, Konferencia CHEMICKÉ ANALÝZY VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE II, 20.-21.09.2023, hotel Slovakia, Trenčianske Teplice
- SIROTOVÁ L., Odhad neistoty merania, Konferencia CHEMICKÉ ANALÝZY VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE II, 20.-21.09.2023, hotel Slovakia, Trenčianske Teplice
- BOROŠOVÁ D., Ľudský biomonitring v roku 2023, Spoločný konzultačný deň národných referenčných centier, on-line cez platformu WEBEX, 9.11.2023
- NAGYOVÁ I., SIROTOVÁ L., BOROŠOVÁ, D., Analýzy vybraných kovov v biologických materiáloch, Spoločný konzultačný deň národných referenčných centier, on-line cez platformu WEBEX, 9.11.2023
- BRIEDOŇOVÁ R., Chemické analýzy vzoriek pre Svetový deň vôd, seminár RÚVZ Banská Bystrica, 26.10.2023

Odbor radiačnej ochrany

Odborná stáž

V októbri 2023 bola realizovaná dvojdňová odborná stáž na pracovisku odboru radiačnej ochrany RÚVZ BB, ktorú absolvovali 2 kolegyne z odboru radiačnej ochrany ÚVZ SR. V rámci odbornej praxe im bolo umožnené zúčastniť sa inšpekcie na pracovisku nukleárnej medicíny INMM Banská Bystrica a na oddeleniach rádiológie a radiačnej onkológie FNŠP FDR Banská Bystrica.

7. CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA

7.1 ÚSEK REGIONÁLNEHO HYGIENIKA

Regionálny hygienik je štatutárny orgán – generálny tajomník služobného úradu. Je oprávnený konať vo všetkých veciach v mene úradu. V riadiacej a rozhodovacej činnosti je viazaný všeobecne záväznými právnymi predpismi. do výlučnej právomoci generálneho tajomníka služobného úradu patrí:

- určenie vnútornej organizácie úradu vrátane vymedzenia pôsobnosti a úloh organizačných útvarov,
- určenie spôsobu plnenia odborných úloh, použitia rozpočtových prostriedkov
- uplatňovanie práv úradu zo škôd, spôsob a rozsah vymáhania, nakladanie s pohľadávkami,
- zabezpečovanie úloh úradu pri obrane štátu, civilnej ochrane a pri organizácii a výkone vnútornej kontroly úradu,
- vymenovanie a odvolanie predstavených, zástupcu generálneho tajomníka služobného úradu, zástupcu predstaveného,
- koordinácia vedy a výskumu v podmienkach RÚVZ BB.

7.1.1 REFERÁT KRÍZOVÉHO RIADENIA

Hlavné ciele

- Účasť na pravidelných zasadaniach, teoretickej príprave a praktickom nácviku krízových štábov Okresných úradov Banskobystrického kraja.
- Účasť na pravidelných zasadaniach, teoretickej príprave a praktickom nácviku Evakuačnej komisie Okresného úradu v Banskej Bystrici.
- Účasť na pravidelných zasadaniach, teoretickej príprave a praktickom nácviku Evakuačnej komisie Okresného úradu v Brezne.
- Účasť na pravidelných zasadaniach, teoretickej príprave a praktickom nácviku Evakuačnej komisie mesta Banská Bystrica.
- Príprava prehľadov o výskyte prenosných ochorení v Banskobystrickom kraji pre krízový štáb Okresného úradu v Banskej Bystrici.
- Doškoľovanie pracovníkov urgentných príjmov vybraných nemocníc a pracovníkov Záchranej zdravotnej služby o postupoch pri vzniku udalostí s dôsledkami biologického, chemického a radiačného ohrozenia verejného zdravia.
- Starostlivosť o pridelené zásoby mobilizačných prostriedkov štátnych hmotných rezerv.
- Starostlivosť o vybavenie zásahových skupín OOPP. Starostlivosť o zariadenia, prostriedky, prístroje skladu civilnej ochrany.
- Pokračovať v príprave a realizácii hygienických a protiepidemických opatrení na elimináciu dôsledkov pandémie.
- Pokračovať v realizácii opatrení na udržanie schopností RÚVZ na vykonávanie hygienických a protiepidemických opatrení pri vzniku udalostí s dôsledkami biologického, chemického a radiačného ohrozenia verejného zdravia.

Dosahovanie cieľov

- Účasť na zasadaniach krízového štábu Okresného úradu v Brezne na ktorých sa riešila mimoriadna situácia v areáli bývalej Petrochemy Dubová od marca 2022 v pravidelných mesačných intervaloch počas celého roku 2023.
- Účasť na zasadaniach krízového štábu mesta Banská Bystrica
- Vyhodnotenie plánu hlavných úloh ÚVZ SR v oblasti prípravy na obranu, krízové situácie a na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie za rok 2023.
- Pokračovanie v príprave a realizácii hygienických a protiepidemických opatrení na elimináciu dôsledkov pandémie
- Príprava školenia a cvičenia pracovníkov urgentných príjmov vybraných nemocníc. Téma školenia a cvičenia: „Dopady radiačnej havárie, ošetrovanie kontaminovaných poranených osôb“.

7.2 ODBOR EKONOMIKY A PREVÁDZKY

Ciele OEP:

- Hospodárne, účelné, účinné, efektívne, transparentné využívanie pridelených finančných zdrojov a plnenie finančných limitov stanovených MZ SR.
- Zabezpečenie kvalitných služieb odborným pracoviskám RÚVZ (odvod a zneškodňovanie rôznych druhov odpadov, zabezpečenie dopravy a prepravy pri výkone ŠZD a plnení iných úloh, správa budov a zariadení úradu, rôzne doplnkové služby atď.).
- Plynulé obstarávanie tovarov, služieb a prác jednotlivým organizačným zložkám organizácie podľa aktuálnych potrieb v čo najvyššom pomere: cena a kvalita.
- Správa a údržba počítačovej siete, webového sídla RÚVZ, ochrana a zálohovanie dát, obnova hardvérového a softvérového vybavenia úradu.
- Správa a zhodnocovanie hnutel'ného a nehnuteľného majetku v správe RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Dosahovanie cieľov v oblasti ekonomiky a rozpočtu sú popísané v častiach 4 a 5 ako aj v správe o finančnom hospodárení organizácie spracovanej pre MZ SR. Je potrebné doplniť, že na ich dosahovaní sa spolupodieľali všetky organizačné zložky úradu. Zhodnocovanie hnutel'ného a nehnuteľného majetku prebiehalo vo vyššej miere ako v predchádzajúcich rokoch. RÚVZ Banská Bystrica boli pridelené kapitálové finančné prostriedky v celkovej sume 92 960,00 EUR, ktoré boli použité na obnovu laboratórneho, monitorovacieho a meracieho prístrojového vybavenia, na úpravu rozvodov plynov v laboratóriách chemických analýz. S cieľom zvýšenia bezpečnosti a ochrany zdravia boli opravené schody a vyrovnaný prístupový chodník k vchodu do budovy RÚVZ. Na zabezpečenie plynulej prevádzky servera pri výpadku elektrickej energie bol zakúpený záložný zdroj.

7.3 ODBOR DOKUMENTAČNO-PRÁVNÝ

Odbor dokumentačno-právny zabezpečuje súbor činností úradu súvisiacich s vedením registratúry, ako aj činností súvisiacich so zabezpečením právnej agendy úradu.

Činnosť odboru dokumentačno-právneho:

- vedenie spisovej registratúry v kooperácii s jednotlivými útvarmi úradu:
 - Úradu ako pôvodcovi registratúry prináleží výkon práv a povinností vyplývajúcich zo zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 395/2002 Z. z.“), ako aj z vykonávacích podzákonných právnych predpisov. Výkon správy registratúry je bližšie upravený v internej smernici úradu. Zároveň odbor dokumentačno-právny vedie evidenciu pečiatok úradu;
- činnosť registratúrneho strediska:
 - V zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. registratúrne záznamy, ktorým ešte neuplynula lehota uloženia sa ukladajú a ochraňujú v registratúrnom stredisku. Registratúrne stredisko spravuje pôvodcom registratúry poverený zamestnanec úradu – správca registratúry, ktorému vyplývajú zo správy registratúry určité práva a povinnosti. Spisy sa v registratúrnom stredisku ukladajú podľa jednotlivých organizačných zložiek úradu, podľa ročníkov a registratúrnych značiek so zachovaním číselného poradia;
- centrálny príjem zásielok a podaní:
 - Odbor dokumentačno-právny zabezpečuje evidenciu podaní na úseku správy registratúry, evidenciu správnych poplatkov v Module správnych poplatkov, evidenciu žiadostí na vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti spojenej s evidenciou správnych poplatkov, ako aj evidenciu osobných podaní s vystavením platobného predpisu na úhradu v hotovosti;
- centrálny príjem vzoriek:
 - Úrad prostredníctvom odboru dokumentačno-právneho zabezpečuje centrálny príjem a evidenciu vzoriek v centrálnej evidencii vzoriek IS LAB a to pre všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v územnom obvode Banskobystrického kraja a následne zabezpečuje ich distribúciu na laboratórne činnosti.
- koordinácia právnych činností na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia:
 - Odbor dokumentačno-právny v prípade potreby koordinuje a odborne zabezpečuje aplikáciu platných právnych predpisov pri plnení úloh úradu;
- zabezpečenie slobodného prístupu k informáciám:
 - Právo na prístup k informáciám je základným ústavným právom. Úrad ako povinná osoba v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov sprístupňuje žiadateľom - fyzickým a právnickým osobám informácie, a to v prípade, ak uvedenými informáciami disponuje;
- zabezpečenie ochrany osobných údajov:
 - Ochrana osobných údajov patrí do oblasti základných ľudských práv a slobôd. Úrad prostredníctvom odboru dokumentačno-právneho zabezpečuje ochranu osobných údajov v zmysle zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- aplikácia právnych noriem pri zabezpečovaní správnej agendy úradu:
 - V súvislosti s prejednávaním podozrení zo spáchania správnych deliktov na úseku verejného zdravotníctva odbor dokumentačno-právny v prípade potreby aplikácie noriem správneho práva procesného /zákon č. 71/1990 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov / kooperuje s ostatnými organizačnými zložkami úradu pri aplikácii procesných noriem;
- činnosť súvisiaca s aplikáciou právnych noriem pri zabezpečovaní priestupkovej agendy úradu:

- Priestupky tvoria najpočetnejší druh správnych deliktov. Odbor dokumentačno-právny participuje na zabezpečení procesných právnych úkonov súvisiacich s objasňovaním a prejednávaním podozrení zo spáchania priestupkov na úseku verejného zdravotníctva v rámci územnej pôsobnosti úradu. Zároveň vedie v zmysle zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov evidenciu priestupkov úradu;
- vybavovanie sťažností:
 - V prípade, ak je úrad príslušný na vybavovanie sťažnosti, odbor dokumentačno-právny spolupracuje, prešetruje a právne zabezpečuje činnosti spojené s vybavovaním sťažností v zmysle zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov. Zároveň vedie evidenciu sťažností v zmysle internej normy úradu;
- vybavovanie petícií:
 - Odbor dokumentačno-právny zabezpečuje činnosti vyplývajúce zo zákona č. 85/1990 Zb. o petíciách v znení neskorších predpisov;
- právne zastupovanie úradu pred súdmi, resp. inými subjektmi:
 - V prípade potreby odbor dokumentačno-právny zabezpečuje zastupovanie úradu pred orgánmi moci zákonodarnej, výkonnej aj súdnej, resp. inými subjektmi v zmysle potrieb úradu;
- odborné zabezpečovanie právnych aspektov výkonu štátneho zdravotného dozoru:
 - Odbor dokumentačno-právny v prípade potreby kooperuje v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v intencii zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007“) s dotknutými organizačnými zložkami úradu;
- odborné zabezpečovanie právnych aspektov výkonu úradnej kontroly potravín:
 - Odbor dokumentačno-právny v prípade potreby kooperuje v rámci postupov s dotknutými organizačnými zložkami úradu pri úradnej kontrole potravín v zmysle výkladu noriem potravinového práva, t.j. zákonov, iných právnych predpisov upravujúcich potraviny vo všeobecnosti, najmä potravinovú bezpečnosť, či už na úrovni národnej, alebo nadnárodnej;
- proces tvorby normatívnych právnych aktov v zmysle kompetencií úradu:
 - Ustanovenia § 59b zákona č. 355/2007 Z. z. zverujú úradu ako orgánu verejného zdravotníctva oprávnenie vydávať vyhlášky ako všeobecne záväzné právne predpisy, a to v prípade potreby nariadenia opatrení podľa § 12 a § 48 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z. z. pre územné obvody okresov Banská Bystrica a Brezno;
- zabezpečovanie zmluvnej agendy úradu:
 - Odbor dokumentačno-právny zabezpečuje resp. kooperuje na zabezpečení zmluvnej agendy úradu;
- činnosť na celoslovenskej úrovni:
 - Na celoslovenskej úrovni odbor dokumentačno-právny participuje na príprave legislatívy na úseku verejného zdravotníctva a na formulovaní programov na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia SR v pracovných komisiách podľa potrieb Ministerstva zdravotníctva SR a Úradu verejného zdravotníctva SR;
- činnosť na úrovni Banskobystrického kraja:
 - V rámci kraja je riešiteľom vymedzeného okruhu nadstavbovej problematiky pri špecializovanom vedení a koordinovaní regionálnych úradov verejného zdravotníctva;
- činnosť v územnom obvode okresov Banská Bystrica a Brezno:

- Na úrovni okresov Banská Bystrica a Brezno je garantom zabezpečovania právnych aspektov výkonu štátnej správy na úseku verejného zdravia, organizačne zabezpečuje, koordinuje a priamo vykonáva úlohy na úseku vnútorných riadiacich a kontrolných činností úradu;
- úprava interných riadiacich aktov:
 - Odbor dokumentačno-právny je zároveň garantom formálnej úpravy interných riadiacich aktov úradu;
- zabezpečenie plynulej činnosti sekretariátu úradu;
- zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti úradu.

7.4 OSOBNÝ ÚRAD

Osobný úrad je osobitným útvarom, ktorý zabezpečuje plnenie úlohy, ktoré RÚVZ vyplývajú zo štátno-zamestnaneckých a pracovno-právnych vzťahov. Pri plnení týchto úloh postupuje v súlade so zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákonníkom práce a zákonom č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme, ako aj ďalších súvisiacich právnych predpisov. V zmysle uvedeného zabezpečuje:

- agendu výberových konaní,
- agendu súvisiacu so vznikom, zmenou alebo skončením štátno-zamestnaneckého alebo pracovno-právneho pomeru;
- agendu majetkových priznaní,
- agendu sťažností štátnych zamestnancov,
- agendu súvisiacu s odmeňovaním zamestnancov,
- agendu súvisiacu so vzdelávaním zamestnancov,
- agendu súvisiacu s cestovnými náhradami,
- štatistické spracovanie údajov personálneho riadenia,
- gestorstvo nad dodržovaním zákona č. 54/2019 z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

7.5 NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRÁ

NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

vedúca NRC: PhDr. Pavlína Bartová, MPH

Hlavné zameranie činnosti:

- metodológia merania a hodnotenia expozície
- metodológia epidemiologických štúdií
- metodológia hodnotenia rizika
- vytváranie databáz relevantných údajov v menovaných okruhoch
- riešenie úloh na národnej aj medzinárodnej úrovni v uvedenej problematike
- príprava podkladov k materiálom legislatívnej povahy

Náplň činnosti:

1. Zbieranie, spracovanie a odovzdávanie informácií:

- sledovanie a zhromažďovanie odborných informácií z oblasti hodnotenia vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie v metodológii merania a hodnotenia expozície, v metodológii

- epidemiologických štúdií (vrátane matematického modelovania), v metodológii hodnotenia rizika z domácich i zahraničných zdrojov, vytváranie databáz relevantných údajov v menovaných okruhoch;
- zbieranie a spracovávanie informácií o situácii v oblasti hodnotenia vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie formou správ, prehľadov o prebiehajúcich štúdiách, výstupov riešených úloh.
2. Odborno-metodická činnosť:
- pomoc pri budovaní pracovísk RÚVZ v oblasti hodnotenia vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie, koordinácia ich činností;
 - vyvíjanie a overovanie nových metód a postupov prác v oblasti hodnotenia vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie konkrétne v oblasti merania a hodnotenia expozície, vo vykonávaní epidemiologických štúdií (vrátane matematického modelovania), v hodnotení rizika a pomoc pri ich zavádzaní do praxe;
 - odborné usmerňovanie pracovísk RÚVZ pôsobiacich v oblasti hodnotenia vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie (poriadanie konzultačných dní, individuálne konzultácie, zaškoľovanie pracovníkov),
3. Odborno-organizačná činnosť:
- príprava odborných podkladov k materiálom legislatívnej a typizačnej povahy pre HH SR a hlavných odborníkov,
 - na základe poverenia MZ SR zastupovanie rezortu pri riešení odborných otázok presahujúcich kompetencie MZ SR, pri riešení sporných otázok v rámci rezortu, mimo rezortu a so zahraničím;
 - predkladanie návrhov prioritných úloh a gescia ich plnení,
 - aktívna účasť na výskumných úlohách,
 - posudková, konzultačná, koordinačná činnosť pri riešení závažných zdravotno-hygienických prípadov.
4. Pedagogická činnosť:
- spolupráca s fakultami VŠ a ďalšími inštitúciami odborným zabezpečením programu kurzov, seminárov, odborných konferencií;
 - spolupráca pri postgraduálnom školení domácich i zahraničných odborných pracovníkov,
 - spracovávanie odborných materiálov (správy, realizačné výstupy a hodnotenia úloh), ktoré je možné využiť k pedagogickým účelom.
5. Laboratórna činnosť:
- Odbor chemických analýz - príklady vykonávaných analýz vzoriek ovzdušia:
- inhalovateľná a respirabilná frakcia pevného aerosólu (jemné prachové častice PM10 a PM2,5), formaldehyd, polycyklické aromatické uhl'ovodíky, prchavé organické látky, izokyanáty, fenol, oxid uhoľnatý, acetyldehyd, organické rozpúšťadlá a pod.
 - meranie mikroklimatických ukazovateľov – teplota vzduchu, vlhkosť vzduchu, rýchlosť prúdenia vzduchu, teplota povrchov.
- Odbor lekárskej mikrobiológie:
- Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov v ovzduší:
Od roku 2004 peľová monitorovacia stanica RÚVZ Banská Bystrica prispieva spracovanými údajmi o výskyte vybraných alergénov v ovzduší do databázy Európskej siete peľových staníc (EAN). Pracovisko odboru lekárskej mikrobiológie - oddelenie biológie životného prostredia pri RÚVZ Banská Bystrica sa podieľalo na obnovení PIS

(peľovej informačnej služby) v SR pod gestorstvom verejného zdravotníctva a je ustanovené koordinátorom Peľovej informačnej služby pri RÚVZ v SR.

Medializácia peľových správ: www.alergia.sk a www.pelovespravodajstvo.sk, vo forme tlačovej správy na www.uvzsr.sk, týždenne sú pripravované textové správy o aktuálnej peľovej situácii na Slovensku pre tlač a podľa požiadaviek sú spracované aktuality aj pre rozhlasové a televízne vysielanie.

- Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov:
Metódy monitorovania prítomnosti alergénov roztočov v prachu má toto pracovisko akreditované ako prvé a zatiaľ jediné na Slovensku.
- Mikrobiológia životného prostredia:
Kvalitatívne a kvantitatívne mikrobiologické stanovenie vybraných indikátorov kvality ovzdušia metódami akreditovanými SNAS.

NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika

vedúca NRC: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.

Náplň činnosti:

- identifikácia nebezpečných chemických faktorov, osobitne karcinogénov, mutagénov a reprodukčno-toxických látok v pracovnom prostredí, v zložkách životného prostredia (vonkajšie ovzdušie – imisie, vnútorné ovzdušie budov, pitná voda) a v biologickom materiáli exponovaných osôb;
- hodnotenie reálnej expozície a miery rizika z týchto faktorov pre usmerňovanie prijímania preventívnych opatrení podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva v platnom znení, NV SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v platnom znení a NV SR č.356/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v platnom znení;
- spolupráca s Centrom pre chemické látky a prípravky (Centrum) v oblasti hodnotenia zdravotných rizík chemických látok na život a zdravie ľudí podľa zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh (chemický zákon),
- poskytovanie Centru odborné stanoviská, informácie a expertízy, ktoré má k dispozícii,
- príprava legislatívy EÚ a jej implementácia do právneho systému SR, vrátane limitov a metód na hodnotenie a kontrolu zdravotných rizík z chemických faktorov v pracovnom prostredí a v biologickom materiáli,
- zavádzanie nových metód na odber a analýzu vzoriek pracovného ovzdušia a biologického materiálu do praxe v súlade s novou legislatívou a normami,
- spolupráca na medzinárodných epidemiologických a toxikologických štúdiách hodnotenia vplyvu pracovného a životného prostredia a životného štýlu na výskyt nádorových ochorení respiračného a tráviaceho systému,
- príprava odborných podkladov na ochranu zdravia pre rozhodovanie hlavného hygienika SR z hľadiska uplatňovania jednotnej politiky štátu na úseku verejného zdravotníctva,
- spolupráca a odborné usmerňovanie RÚVZ v SR, spolupráca s odbornými pracoviskami (inštitúciami) doma i v zahraničí, účasť na školeniach, seminároch,
- výchova a vzdelávanie študentov, zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov v podnikateľskej sfére, štátnej a verejnej správe i odborových organizáciách v problematike hodnotenia expozície a zdravotných rizík.

NRC pre pertussis a parapertussis

vedúca NRC: RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

Náplň činnosti:

1. Diagnostická činnosť:

- základná a nadstavbová diagnostika pertussis v súlade s "Odborným usmernením MZ SR na zabezpečenie surveillance pertussis v Slovenskej republike" (Vestník MZ SR ročník 61, február 2013, čiastka 1),
- konfirmačné vyšetrenia vzoriek pre iné laboratória,
- overovanie nových diagnostických metód, ich validácia a zavádzanie do laboratórnej praxe,
- účasť na medzinárodnej kontrole kvality laboratórnej práce.

2. Surveillance pertussis:

- monitoring epidemiologickej situácie pertussis v SR v úzkej spolupráci s odborními epidemiológmi príslušných RÚVZ,
- spracovanie, analýza a archivácia štatistických údajov a ich prezentácia formou výročných správ, grafov a tabuliek ako aj zverejňovanie aktuálnej situácie na webovej stránke RÚVZ BB (www.uvzsr.sk/web/ruvzbb),
- aktívne zaznamenávanie pozitívnych prípadov do slovenského Epidemiologického Informačného Systému (EPIS).

3. Metodická a expertízna činnosť:

- metodická, konzultačná a expertízna činnosť
- poskytovanie konzultácií klinickým zariadeniam a laboratóriám
- odborné stáže, školenia a inštruktáže zdravotníckych pracovníkov
- organizovanie odborných podujatí v danej problematike
- konzultačné návštevy na regionálnych pracoviskách
- spolupráca s vedeckými a odbornými inštitúciami doma aj v zahraničí
- participácia na odborných projektoch (domácich či zahraničných)
- poskytovanie informácií laickej a odbornej verejnosti formou internetovej stránky
- podieľanie sa na legislatívnej činnosti týkajúcej sa diagnostiky a surveillance pertussis v SR

Zoznam vykonávaných vyšetrení:

1) Kultivácia:

Bordetella pertussis a *Bordetella* spp.

2) Molekulárno-biologické metódy:

real-time PCR *Bordetella pertussis* a *Bordetella parapertussis*

real-time PCR ptxA-Pr u *Bordetella pertussis* (dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu u *B. pertussis*)

3) Sérologické metódy:

- dôkaz protilátok proti pertussickému toxínu v sére

ELISA IgG anti-PT

ELISA IgA anti-PT

- dôkaz *Bordetella parapertussis* v sére

ELISA IgG

ELISA IgA

ELISA IgM

Národné referenčné centrum pre toxoplazmózu

Vedúci NRC: Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH

Náplň činnosti:

1. Diagnostická činnosť:

- základná a nadstavbová diagnostika toxoplazmózy v súlade s "Odborným usmernením MZ SR o diagnostike toxoplazmózy č. 19501-10/2006-OZS",
- konfirmačné vyšetrenia vzoriek pre iné laboratória,
- vyšetrovanie HIV-pozitívnych a transplantovaných pacientov na toxoplazmózu,
- skríning tehotných žien a novorodencov s cieľom predchádzať kongenitálnej toxoplazmóze,
- vyšetrovanie biologických vzoriek (plodová voda, očná tekutina, likvor, sekčný materiál, placenta, plod po aborte) na dôkaz nukleovej kyseliny parazita *Toxoplasma gondii* metódou PCR,
- overovanie novej metodiky a jej zavádzanie do laboratórnej praxe,
- účasť na medzinárodnej kontrole kvality laboratórnej práce.

2. Surveillance toxoplazmózy:

- monitoring epidemiologickej situácie toxoplazmózy v SR v spolupráci s epidemiológiou,
- spracovanie, analýza a archivácia štatistických údajov a ich prezentácia formou výročných správ, grafov a tabuliek.

3. Metodická a expertízna činnosť:

- metodická, konzultačná a expertízna činnosť
- poskytovanie konzultácií klinickým zariadeniam a laboratóriám
- odborné stáže, školenia a inštruktáže zdravotníckych pracovníkov
- organizovanie odborných podujatí v danej problematike
- konzultačné návštevy na regionálnych pracoviskách
- spolupráca s vedeckými a odbornými inštitúciami doma aj v zahraničí
- participácia na odborných projektoch (domácich či zahraničných)
- poskytovanie informácií laickej a odbornej verejnosti formou internetovej stránky

Zoznam vykonávaných vyšetrení:

NRC pre toxoplazmózu má všetky vyšetrovacie metódy od roku 2005 akreditované v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005.

1. Molekulárno-biologické metódy:

- PCR *Toxoplasma gondii*
- real-time PCR *Toxoplasma gondii*

2. Sérologické metódy (stanovenie protilátok):

KFR celkové protilátky *Toxoplasma gondii*

ELISA IgG *Toxoplasma gondii*

ELISA avidita IgG *Toxoplasma gondii*

ELISA IgA *Toxoplasma gondii*

ELISA IgM *Toxoplasma gondii*

ELISA IgE *Toxoplasma gondii*

Western-blot IgG, IgM a IgA *Toxoplasma gondii*

NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy

vedúci NRC: RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

Náplň činnosti:

- laboratórna diagnostika *Streptococcus pneumoniae* a *Haemophilus influenzae* z biologického materiálu kultivačnými a biochemickými identifikačnými metódami,

metódami priameho dôkazu nukleovej kyseliny (PCR, real-time PCR), sérotypizácia kmeňov izolovaných najmä z invazívnych ochorení;

- vykonávanie nadstavbovej diagnostiky pre ostatné laboratóriá,
- spolupráca s ECDC (Európske stredisko na prevenciu a boj s nakažlivými ochoreniami)
- vedenie databázy epidemiologických a laboratórnych údajov,
- uchovávanie kmeňov *S.pneumoniae* a *Haemophilus influenzae* izolovaných z invazívnych ochorení, vedenie zbierky kmeňov,
- odborná a metodická činnosť,
- poskytovanie konzultácií,
- zavádzanie nových diagnostických metód,
- pravidelná účasť na medzilaboratórnych porovnaníach,
- implementácia odporúčaní ECDC do laboratórnej diagnostickej praxe.

Informačné centrum pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane

vedúci NRC: prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.

Náplň činnosti:

- príprava informácií a podkladov pre orgány MZ SR, týkajúce sa problematiky bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní v nadväznosti na situáciu v SR a zahraničí,
- zabezpečenie základných diagnostických postupov pri diagnostike vybraných infekčných ochorení prichádzajúcich do úvahy ako biologické a toxínové zbrane,
- spolupráca s orgánmi štátnej správy, samosprávy a príslušnými inštitúciami v zahraničí pri riešení danej problematiky,
- pravidelné informovanie odbornej verejnosti prostredníctvom internetovej stránky (<http://vzbb.sk/biozbrane/sk/index.php>),
- spolupráca s médiami.

Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy

vedúci pracoviska: Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH

Náplň činnosti:

- základná a nadstavbová vysoko špecializovaná diagnostiku vírusových hepatitíd A – E v súlade s Odborným usmernením MZ SR o štandardizácii laboratórnej diagnostiky vírusových hepatitíd (VH) A, B, C, D a E (A–E) a o štandardizácii diagnostiky, liečebných postupov a dispenzarizácie pacientov pri chronických hepatitídach B a C, č. 04533–105/2007–OZSO zo dňa 04.12.2007;
- sledovanie najnovších informácií v laboratórnej diagnostike, aktualizovanie používaných vyšetrovacích metód a tak zabezpečenie zvýšenia citlivosti a špecifickosti vyšetrení,
- udržiavanie odborného kontaktu a spolupráca so zložkami, ktoré súvisia so špecializovanou oblasťou v SR a v zahraničí (epidemiologické a klinické pracoviská, odborné spoločnosti, komisie a pod.);
- poskytovanie konzultácií zdravotníckym zariadeniam, laboratóriám a klinickým pracovníkom o možnostiach diagnostiky,
- účasť na medzinárodných kontrolách kvality laboratórnej práce,
- spoluúčasť na surveillance vírusových hepatitíd v Slovenskej republike,
- spracovávanie, archivácia a prezentácia výsledkov formou správ, grafov a tabuliek;
- informovanie laickej a odbornej verejnosti formou internetovej stránky.

NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu

vedúca NRC: Ing. Daniela Borošová, PhD., MPH

Náplň činnosti:

- nastavbová laboratórna diagnostika toxických chemických látok a ich metabolitov v ľudskom biologickom materiáli (krv, moč, vlasy, nechty);
- zavádzanie nových laboratórných metodík a diagnostických postupov,
- riešenie úloh a projektov na národnej aj medzinárodnej úrovni,
- vytvorenie a správa biobanky pre dlhodobé uchovávanie vzoriek biologického materiálu,
- vytvorenie a správa databanky pre archiváciu relevantných údajov a laboratórných výsledkov,
- metodická a konzultačná činnosť,
- organizovanie odborných podujatí a školení v uvedenej problematike,
- účasť na medzi-laboratórných porovnávacích skúškach,
- zabezpečenie odborných sŕaží a konzultácií podľa konkrétnych požiadaviek,
- publikácie výsledkov v oblasti bio-monitoringu na odborných podujatiach.

NRC zabezpečuje špecializovanú laboratórnu diagnostiku zisťovania expozície populácie environmentálnym faktorom, ktorá nadväzuje na metodológiu používanú v toxikológii a pri meraní profesionálnej expozície, tzv. biologické expozičné testy.

Aktuálny rozsah sledovaných ukazovateľov:

- Stanovenie toxických a esenciálnych prvkov
 - arzén (vlasy, nechty), antimón – metódou ETA AAS a HG AAS
 - olovo v krvi a moči metódou ETA AAS
 - olovo, kadmium, chróm, nikel vo vlasoch metódou ETA AAS
 - ortuť vo vlasoch metódou CV AAS
 - vápnik v materskom mlieku metódou AES
- Stanovenie organických látok a ich metabolitov
 - nikotín vo vlasoch metódou HPLC-UV
 - kotinín (metabolit nikotínu) v moči metódou HPLC-UV
 - kyselina t,t-mukónova (metabolit benzénu) v moči metódou HPLC-DAD
 - fenol v moči (metabolit benzénu) v moči spektrofotometricky a HPLC-FLD
 - 1-hydroxypyren (metabolit pyrénu) v moči metódou HPLC-FLD
 - acetón v moči metódou GC-FID
 - kyselina hipurová (metabolit toluénu) v moči metódou HPLC-DAD
 - o-krezol (metabolit toluénu) v moči metódou HPLC-DAD
 - kyseliny (2-,3-,4-)-metylhipurové (metabolity xylénu) v moči metódou HPLC-DAD
 - kyselina mandľová (metabolit styrénu a etylbenzénu) v moči metódou HPLC-DAD
 - kyselina fenylglyoxylová (metabolit styrénu a etylbenzénu) v moči metódou HPLC-DAD
 - kyselina δ -aminolevulová (ukazovateľ expozície olovu) v moči spektrofotometricky
- Stanovenie perzistentných organické polutantov
 - skupina chlórovaných insekticídov (DDT a jeho rozkladné produkty DDE, DDD) v materskom mlieku metódou plynovej chromatografie (GC-ECD))
 - kongenéry PCB (kongenér 28, 52, 101, 138, 153, 180) v materskom mlieku metódou plynovej chromatografie (GC-ECD)

Väčšinu laboratórnych skúšok vykonáva akreditovanými postupmi v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005. Kvalitu laboratórnych analýz pravidelne overuje v medzilaboratórnych a medzinárodných porovnávacích skúškach, v oblasti analýz biologických vzoriek sú to MPS G-EQUAS, ICI – DEMOCOPHES a MPS organizované NRC pre expozičné testy pri ÚVZ SR.

Národné referenčné centrum pre surveillance a laboratórnu diagnostiku rickettsiôz
vedúca NRC: doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD. a Mgr. Eva Špitalská, PhD.

Náplň činnosti:

- špecializovaná laboratórna diagnostika rickettsiôz – pôvodcov kliešťami prenášaných ochorení a nimi vyvolaných protilátok,
- stanovenie referenčných metód a štandardov,
- uchovávanie vzoriek biologického materiálu, ktorý obsahuje pôvodcu ochorenia, získaného z potvrdeného prípadu;
- monitoring výskytu, epidemiologické analýzy a epidemiologický dohľad,
- expertízna a metodická činnosť,
- spolupráca v danej problematike s odbornými zložkami v rámci rezortu MZ SR – Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR) a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (RÚVZ) a so vzdelávacími inštitúciami – Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave a s príslušnými orgánmi a organizáciami Európskej únie, so svetovou zdravotníckou organizáciou a ECDC;
- zaškolenie odborníkov v nových laboratórnych metodikách,
- publikačná činnosť,
- organizovanie podujatí s cieľom výmeny odborných skúseností v danej problematike,
- jedenkrát ročne podať správu o činnosti NRC hlavnému hygienikovi Slovenskej republiky.

7.6 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Ciele oddelenia vo všeobecnosti možno definovať nasledovne:

Minimalizovanie zdravotných rizík z pôsobenia faktorov životného prostredia, ochrana zdravia, predchádzanie poškodeniam verejného zdravia, prevencia ochorení.

Naplnenie cieľov sa dosahuje prostredníctvom plnenia kľúčových činností, ktoré možno zosumarizovať:

7.6.1 VÝKON ÚČINNÉHO ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU

Výkon hodnotíme ako účinný z dôvodov:

- V roku 2023 nebol v okresoch Banská Bystrica a Brezno zaznamenaný výskyt infekčných ochorení ani iných porúch zdravia v súvislosti s používaním vody určenej na ľudskú spotrebu, s používaním vody na kúpanie, ani s využívaním služieb a pobytom v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva ŠZD (ubytovacie, sociálne, wellness, zariadenia starostlivosti o ľudské telo...).
- Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný v 1965 zariadeniach, vykonaných bolo 741 kontrol.

- Odbor HŽPaZ bolo na základe odporúčania hlavného hygienika SR koncom roka 2017 vybavené prístrojom na meranie UV žiarenia v soláriách, s cieľom zefektívnenia štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach solárií. V roku 2023 v rámci platených služieb, na základe objednávok prevádzkovateľov solárií z Banskobystrického a Žilinského kraja boli vykonané merania 33 solárnych prístrojov v 18 prevádzkach solárií. Týmto spôsobom sa podieľame na zefektívnení štátneho zdravotného dozoru spojeného s objektivizáciou UV žiarenia, a preukazovaní zámerného vymieňania a používania opaľovacích trubíc, ktoré nespĺňajú limity UV žiarenia.

7.6.2 VÝKON MONITORINGU KVALITY PITNEJ VODY U SPOTREBITEĽA, ZADÁVANIE VÝSLEDKOV DO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU PITNÁ VODA NA ICH CENTRÁLNE SPRACOVANIE

Výstupy:

- Podklady pre spracovanie správy o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu, ktorú spracováva ÚVZ SR podľa požiadaviek Európskej komisie,
- návrh opatrení v prípade zistenia nedostatkov,
- informovanie verejnosti.

Cieľ bol splnený: podklady sú cez informačný systém zasielané na ÚVZ SR na centrálné spracovanie, je zabezpečené priebežné informovanie verejnosti prostredníctvom web sídla RÚVZ, aj na požiadanie jednotlivcov.

V okrese Banská Bystrica monitorujeme kvalitu vody u spotrebiteľov v 54 verejných vodovodoch, v okrese Brezno v 46 verejných vodovodoch, čo pokrýva sledovanie kvality pitnej vody pre prevažnú časť obyvateľov. V okrese Banská Bystrica je z verejných vodovodov zásobovaných 99,32 % obyvateľov, v okrese Brezno je z verejných vodovodov zásobovaných 98,05 % obyvateľov. V roku 2023 bolo v rámci monitoringu kvality pitnej vody u spotrebiteľa odobratých celkom 359 vzoriek vody (v okrese Banská Bystrica 212 vzoriek, v okrese Brezno 147 vzoriek).

7.6.3 VÝKON ŠZD SPOJENÝ S ODBEROM A VYŠETRENÍM VODY NA KÚPANIE, PREVÁDZKOVANIE INFORMAČNÉHO SYSTÉMU VODA NA KÚPANIE, POSKYTOVANIE AKTUÁLNYCH INFORMÁCIÍ VEREJNOSTI 1 X TÝŽDENNE POČAS KÚPACEJ SEZÓNY O SITUÁCIÍ NA KÚPALISKÁCH

Cieľ bol splnený, podklady boli cez informačný systém zasielané ÚVZ SR. Údaje o jednotlivých kúpaliskách sú počas kúpaciej sezóny aktualizované v týždňových intervaloch. Boli spracované osobitné hodnotiace správy o pripravenosti kúpalísk na kúpaciu sezónu 2023 a po ukončení o priebehu kúpaciej sezóny 2023 na kúpaliskách. Je zabezpečené priebežné informovanie verejnosti prostredníctvom web sídla RÚVZ, aj na požiadanie jednotlivcov.

Výsledky a závery štátneho zdravotného dozoru z oblasti vody na kúpanie sú podkladom pre navrhovanie opatrení pri zistení nedostatkov v prevádzkovaní kúpalísk.

7.6.4 ZABEZPEČOVANIE AKREDITOVANÝCH ODBEROV VZORIEK PITNEJ VODY A VODY NA KÚPANIE ODBEROVOU SKUPINOU

Na odbore HŽPaZ bola na základe odporúčania SNAS v roku 2014 zriadená odberová skupina na odbery vzoriek pitnej vody a vody na kúpanie, ktorá zabezpečuje akreditované odbery vzoriek vody pre všetky odbory RÚVZ, čo zvyšuje kvalitu práce celého RÚVZ. Pôsobnosť akreditovanej odberovej skupiny odboru HŽPaZ bola v roku 2018 rozšírená o odbery vzoriek pitných vôd v spádových územiach RÚVZ Banskobystrického kraja : RÚVZ Žiar nad Hronom, Rimavská Sobota, Lučenec, a Veľký Krtíš.

V ôsmich okresoch (Rimavská Sobota, Revúca, Lučenec, Poltár, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica) pracovníci odd. HŽPZ v roku 2023 odobrali celkom 364 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov. Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov RÚVZ BB v novembri a decembri 2023 odoberali vzorky pitnej vody neakreditovaným spôsobom pracovníci jednotlivých RÚVZ (104 vzoriek).

7.6.5 POSUDKOVÁ ČINNOSŤ

V minimalizovaní zdravotných rizík je kľúčovou činnosťou aj posudková činnosť. Požiadavky uplatňované v záväzných stanoviskách vydávaných ako podklad k predkladaným návrhom pre rozhodovanie stavebných úradov, sú premietnuté do rozhodnutí príslušných stavebných úradov a ich rešpektovaním a realizáciou sa zabezpečuje minimalizovanie zdravotných rizík a ochrana zdravia v územnom konaní a v kolaudačnom konaní posudzovaných stavieb. Požiadavky uplatňované v záväzných stanoviskách vydávaných v posudzovaní podľa zákona č. 24/2006 Z. z. pri posudzovaní zámerov a hodnotiacich správ k navrhovaným investičným činnostiam sú premietnuté do záverečných stanovísk MŽP SR a Okresných úradov, ich rešpektovaním sa dosahuje minimalizovanie zdravotných rizík, ktoré je možné predpokladať pri realizácii navrhovaných činností. V roku 2023 odbor HŽPaZ spracoval 184 záväzných stanovísk, ako podklad pre ďalšie konanie príslušných stavebných úradov, resp. úradov životného prostredia.

Vydávanie rozhodnutí RÚVZ pri posudzovaní návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky, ktoré sú prevenciou a minimalizovaním zdravotných rizík pri poskytovaní služieb verejnosti v zariadeniach v gescii odboru HŽPaZ bolo značne zredukované novelou zákona č. 355/2007 Z. z.

V roku 2023 pracovníci odboru HŽPaZ vypracovali 27 rozhodnutí regionálneho hygienika.

7.7 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Medzi hlavné ciele odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov (OHVBPVKV) patrí presadzovanie hlavných smerov zdravej výživy a výživovej politiky v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, monitorovanie vplyvu výživy na verejné zdravie, priblíženie výživy obyvateľstva fyziologickému optimu, ktoré je možné dosiahnuť v konkrétnych životných a pracovných podmienkach, sledovanie bezpečnosti potravín, pokrmov, materiálov a predmetov určených na styk s potravinami a kozmetických výrobkov.

Splnenie cieľov sa realizuje prostredníctvom:

- **Výkonu štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) a úradnej kontroly potravín (ÚKP) podľa vymedzených kompetencií v zákonoch 355/2007 Z. z. a 152/1995 Z. z. v platných zneniach.**

V roku 2023 bolo v rámci ŠZD vykonaných 702 kontrol v potravinárskych prevádzkarňach a pri výrobe a distribúcii kozmetických výrobkov, v rámci ÚKP 332 kontrol. Okrem plánovaných kontrol boli v roku 2023 podľa usmernenia hlavného hygienika SR počas letnej sezóny vykonané intenzívne kontroly v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny. Vykonané boli tiež mimoriadne kontroly mäsa a múky pôvodom z Ukrajiny a mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulantného predaja potravín, pokrmov a nápojov počas konania hromadných podujatí – vianočných (Mikulášskych) trhov. Kontroly boli vykonávané aj na základe hlásení o nevyhovujúcich výrobkoch z rýchlych informačných systémov RASFF a RAPEX.

- **Sledovania zdravotnej bezpečnosti potravín, pokrmov, materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a kozmetických výrobkov.**

Odobratých v súlade s Plánom úradnej kontroly a ŠZD na rok 2023 bolo 269 vzoriek potravín, pokrmov, materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami, 34 sterov z pracovného prostredia a náradia, 10 sterov z rúk a pracovného odevu a v rámci výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami bolo odobratých 15 vzoriek kozmetických výrobkov.

- **Posudkovej činnosti**

Oddelenie hygieny výživy v roku 2023 pripravilo podklady pre vydanie 30 záväzných stanovísk (k návrhom na územné konanie, kolaudáciu a zmenu v užívaní stavby), 76 rozhodnutí (k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky, alebo na zmenu v prevádzkovaní priestorov). Cieľom posúdenia stavebno-technických a prevádzkových podmienok v potravinárskych prevádzkach a v zariadeniach spoločného stravovania, ako aj ich umiestnenia, členenia a technického vybavenia je minimalizácia rizík, ktoré by mohli viesť k narušeniu hygienickej a zdravotnej bezpečnosti potravín a pokrmov.

- **Overovania odbornej spôsobilosti**

Preskúšanie odbornej spôsobilosti osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov bolo vykonané u 220 osôb, pripravené boli podklady na vydanie 204 osvedčení.

7.8 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Hlavné ciele odboru hygiena detí a mládeže sú stanovené v súlade s ustanoveniami zákona č.355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa stanovujú požiadavky na zdravé životné a pracovné podmienky a vykonávanie prevencie ochorení a iných porúch zdravia v zariadeniach pre deti a mládež, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie v zmysle zákona č.245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), prevádzkarní v zmysle živnostenského zákona, v ktorých sa uskutočňuje starostlivosť o deti do šesť rokov veku, prevádzkarní v súlade so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a s novelou zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v rámci ktorých pribudli zariadenia na poskytovanie služby na podporu zosúlad'ovania rodinného a pracovného života, v ktorých sa poskytuje starostlivosť o 0-3ročné deti. Ďalšia činnosť je zameraná na hodnotenie zotavovacích podujatí pre deti a mládež, ubytovacích zariadení

a zariadení pre vysokoškolskú mládež. Vo všetkých typoch zariadení pre deti a mládež sa rieši problematika zabezpečovania stravovania detí a mládeže v zariadeniach spoločného stravovania.

Ťažiskové činnosti boli orientované na:

- Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) a úradnej kontroly potravín (ÚKP) podľa ustanovení a kompetencií zákona č. 355/2007 Z. z. v platnom znení a zákona č.152/1995 Z. z. v platnom znení.
 - V roku 2023 bolo v rámci ŠZD a ÚKP vykonaných 208 kontrol. Sledovanie zdravotnej bezpečnosti potravín, pokrmov, piesku v pieskoviskách určených na hry detí, vody na kúpanie v bazéne pre vysokoškolákov a v bazénoch pre batol'atá, hodnotenie koncentrácií prachových častíc a mikroklimatických ukazovateľov v zariadeniach pre deti a mládež ako aj sledovanie výskytu alergénov roztočov v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež.
 - V roku 2023 bolo hodnotených 288 analýz objektivizácie faktorov prostredia vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci oddelenia HDM, museli ich však vyhodnotiť. Celkový počet odobratých vzoriek bol 141 (stery, strava, pieskoviská).
- Posudkovú činnosť
 - V roku 2023 bolo vydaných 731 rozhodnutí, záväzných stanovísk a iných odborných stanovísk.
- Kontrolu pripravenosti a priebehu zotavovacích podujatí pre deti a mládež.
 - V roku 2023 bolo so súhlasom posúdených 589 zotavovacích podujatí (nie turnusov) v ktorých sa rekreovalo 31 464 detí, čo je o 8 522 detí viac v porovnaní s predchádzajúcim rokom.
- **Riešenie úloh v rámci „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR“, ktoré vychádzajú z vládou SR schválených dokumentov:**
 - Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)
 - Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku
 - Národný program prevencie obezity
 - Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025.
- Usmerňovanie realizácie NV SR č.341/2009 Z. z. na podporu spotreby ovocia a zeleniny pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách.
- Usmerňovanie realizácie NV SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách v znení NV SR č. 342/2009 Z. z. – Školský mliečny program.

7.9 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

V oblasti ochrany zdravia pri práci je činnosť smerovaná k ochrane a podpore zdravia zamestnancov. V súlade s poslaním odboru preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie sa vykonávané činnosti zameriavajú na sledovanie bionegatívnych a biopozitívnych vplyvov faktorov pracovného prostredia na zdravie zamestnancov, skúmanie príčin hromadne a jednotlivito sa vyskytujúcich ochorení a poškodení zdravia podmienených prácou, sledovanie a hodnotenie vzťahov medzi prácou, pracovným prostredím, podmienkami práce a zdravím.

Cieľom je prispôsobovanie práce človeku, podpora a udržiavanie telesnej, duševnej a sociálnej pohody pracujúcich.

Splnenie cieľov sa realizuje prostredníctvom nasledovných priorít:

- **výkonu štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)** – kontroly v oblasti ochrany zdravia pri práci, kontrola plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom EÚ s dôrazom na plnenie opatrení zo strany zamestnávateľov na ochranu zdravia zamestnancov pred nepriaznivými účinkami fyzikálnych, chemických, biologických, fyziologických a psychologických faktorov v pracovnom prostredí. Opäť bola pozornosť zameraná na uvedené oblasti, po skončení mimoriadnej situácie v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a následnej kontrole dodržiavania protipandemických opatrení u zamestnávateľov a v prevádzkach obchodov a služieb. Zo záverov kontrol plnenia povinností pri ochrane zdravia pri práci a expozície ďalším faktorom pracovného prostredia vyplýva pozitívny trend vývoja v oblasti stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok v zmysle ich zlepšenia - nové technológie, znižovanie „klasických“ rizík, zabezpečovanie cielených ochranných a preventívnych opatrení vyplývajúcich zo záverov hodnotenia zdravotných rizík, zvyšovanie právneho a zdravotného vedomia manažmentu podnikov. Významná pozornosť bola venovaná subjektom, na ktorých pracoviskách zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 3. a 4. kategórie – rizikové práce. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce poklesol, čo súvisí so zlepšovaním pracovných podmienok a spôsobu vykonávanej práce a znižovaním miery zdravotných rizík, ale aj s poklesom celkového počtu zamestnancov. Zamestnávatelia v rôznych odvetviach činností vykonali technické opatrenia na zníženie zdravotného rizika zamestnancov súvisiaceho s expozíciou hluku a vibráciám (výmena poľnohospodárskych mechanizmov a strojných zariadení za novšie typy). Taktiež boli vykonané opatrenia na zníženie fyzickej záťaže zamestnancov spočívajúce nielen v organizácii práce - striedanie vykonávaných činností v rámci pracovnej zmeny, ale aj zavádzaním moderných technologických liniek s obmedzovaním ručnej práce. Jednoznačne významným prínosom pre zamestnávateľa je využívanie pracovných zdravotných služieb, ktoré poskytujú odborné a poradenské činnosti zamestnávateľovi v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami, zabezpečením odborného posudzovania zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu výkonom lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a poradenstvom zameraným na ochranu zdravia pri práci.
- **posudkovej činnosti – vydávanie rozhodnutí** - na uvedenie priestorov do prevádzky, schvaľovanie používania akútne toxických látok a zmesí, karcinogénov a mutagénov, biologických faktorov, na odstraňovania azbestových materiálov, určovanie rizikových prác. Nárast počtu rozhodnutí zaznamenávame v problematike odstraňovania azbestu, naopak zníženie vo veci uvedenia priestorov do prevádzky, nakoľko legislatívnymi zmenami niektoré druhy prevádzkovania činností začatie prevádzkovania len oznamujú a taktiež legislatívnymi úpravami bola zrušená povinnosť predkladať prevádzkové poriadky týkajúce sa jednotlivých faktorov pracovného prostredia na schválenie. Nakoľko je v záujme zabezpečenia súladu podmienok práce s platnou legislatívou v prípade mnohých výrobných podnikov potrebná objektivizácia faktorov pracovného prostredia, zvyšuje sa počet rozhodnutí o uvedení priestorov do skúšobnej prevádzky. **Záväzná stanoviská** slúžia ako podklad k rozhodovaniu ďalších orgánov, ich akceptovanie zabezpečuje ochranu zdravia v rámci konaní iných kompetentných úradov.

- **plnením špecializovaných úloh a v rámci inej odbornej činnosti**, najmä pri prešetrovaní podozrení na ochorenia podmienené prácou a vedecko-výskumnej činnosti - riešení národných a medzinárodných projektov a programov významných pre verejnú
 - Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania podľa §11 písm. j) zák. č. 355/2007 Z. z. v r. 2023 bolo svojim zameraním ovplyvnené ešte doznievajúcou pandémiou COVID-19 a to z dôvodu, že mnohí zdravotnícki pracovníci resp. pracovníci zariadení sociálnych služieb boli pri svojej práci, napriek prijatým preventívnym opatreniam vystavení zvýšenému riziku nákazy.
 - Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo vykonaných 45 prešetrení v uvedenej položke z celkového počtu **60 prešetrení** za uplynulý rok.
 - Veľkú mieru práce si vyžadovalo riešenie medzinárodných projektov EÚ zameraných na významnú problematiku v oblasti verejného zdravotníctva v súčasnosti a to na prevenciu ochorenia COVID-19 – projekt ORCHESTRA a na prevenciu výskytu nádorových ochorení v súvislosti s infekciou – projekt CPW.
 - Významná bola medzinárodná spolupráca- Európska štatistika o údajoch zbieraných pri chorobách z povolania.
 - Celospoločensky významná bola práca odbornej pracovníčky, v rámci komunikácie na vnútroštátnej a zahraničnej úrovni v oblasti medzinárodných projektov, európskej legislatívy, činnosti v oblasti toxikológie a medzirezortnej spolupráce a Národného referenčného centra. V rámci komunikácie s európskymi inštitúciami bol významný podiel práce zameraný na transpozíciu európskej legislatívy v oblasti chemických látok, karcinogénov, mutagénov a reprotoxických látok. V rámci Výboru pre hodnotenie rizík RAC – vedecké hodnotenie limitov.
 - Prehľad aktivít je podrobne uvedený v kapitole špecializované úlohy a iná odborná činnosť. Do iných odborných činností môžeme zahrnúť vypracovanie odborných stanovísk v rámci celospoločenského uplatnenia, spoluprácu pri príprave novej legislatívy, spoluprácu s medzinárodnými inštitúciami, publikačnú a prednáškovú činnosť.
- aktivít zameraných na **podporu zdravia pri práci** vybraných skupín zamestnancov, zdravotno-výchovného pôsobenia v rámci individuálneho, skupinového poradenstva a prostredníctvom masovokomunikačných médií a koordinovanej činnosti s orgánmi inšpekcie práce. Po čase pandémie sa opäť zvýšila komunikácia s jednotlivými zainteresovanými stranami..

7.10 ODBOR RADIAČNEJ OCHRANY

Odbor radiačnej ochrany možno charakterizovať ako odbor, ktorého cieľom je zabezpečiť efektívnu a účinnú ochranu zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia a umožniť pritom bezpečné využívanie zdrojov ionizujúceho žiarenia a jadrovej energie, usmerňovať a regulovať vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu, služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany a regulovať radiačnú záťaž pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, jednotlivcov z obyvateľstva a populácie ako celku tak, aby sa obmedzilo ožiarenie pracovníkov a obyvateľov, vylúčil vznik deterministických poškodení zdravia a riziko vzniku stochastických účinkov sa znížilo na úroveň prijateľnú pre jednotlivcov a spoločnosť, vrátane usmerňovania a kontroly vykonávania ochranných opatrení a preventívnych opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany pri mimoriadnych radiačných udalostiach a núdzových radiačných situáciách a pri náleze rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu.

Pri zabezpečovaní radiačnej ochrany sa v praxi vychádza zo súboru medzinárodne akceptovaných, vzájomne konzistentných základných princípov a zásad radiačnej ochrany. Základnou podmienkou vykonávania činností vedúcich k ožiareniu je ich odôvodnenosť. Za odôvodnenú činnosť sa považuje taká činnosť vedúca k ožiareniu, pri ktorej predpokladaný prínos pre osobu alebo pre spoločnosť prevažuje nad zdravotnou ujmom, ktorú môže táto činnosť spôsobiť.

Druhým základným princípom radiačnej ochrany je optimalizácia ožiarenia. Každý, kto vykonáva činnosť vedúcu k ožiareniu, alebo činnosť v prostredí so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením, je povinný zabezpečiť, aby počet ožiarených osôb, úroveň a pravdepodobnosť ich ožiarenia boli trvalo udržiavané na čo najnižšej rozumne dosiahnuteľnej úrovni vzhľadom na aktuálnu úroveň vedecko-technických poznatkov a na ekonomické a spoločenské faktory.

Ďalším základným princípom je neprekročenie limitov ožiarenia pracovníkov, žiakov, študentov alebo obyvateľov. Na základe vedeckých poznatkov o účinkoch ionizujúceho žiarenia a podkladov získaných pri výkone štátneho dozoru odbor navrhuje všeobecné opatrenia a hodnotí konkrétne opatrenia na zabezpečenie účinnej ochrany zdravia osôb. V súlade s legislatívou Európskej únie sa odbor podieľa na príprave odborných podkladov pre legislatívne predpisy v oblasti radiačnej ochrany. Pripravuje podklady pre usmerňovanie ochrany zdravia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany v rôznych oblastiach hospodárstva, zdravotníctva, vedy a výskumu. Podieľa sa tiež na hodnotení a usmerňovaní ožiarenia obyvateľstva z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia v životnom prostredí. Pracovníci odboru radiačnej ochrany sa zúčastňujú na riešení národných programov a medzinárodných programov a projektov, ktoré sú významné pre ochranu zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia. Odbor radiačnej ochrany realizuje programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

Pôsobnosť odboru radiačnej ochrany je daná od 1. 4. 2018 zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane. V súlade s platnými právnymi predpismi vo svojom spádovom území, ktorým je Banskobystrický a Žilinský kraj usmerňuje a reguluje aj používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia a vykonávanie činností v prostredí s prírodným ionizujúcim žiarením. Výkonom štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany zabezpečuje kontrolu dodržiavania právnych predpisov pri vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany tak, aby akákoľvek činnosť vykonávaná so zdrojmi ionizujúceho žiarenia mala minimálny negatívny vplyv na zdravie ľudí.

Uvedené ciele sú napĺňané výkonom štátneho dozoru na 1187 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja, dozorom na pracoviskách s ožiarovaním radónom a monitorovaním prírodnej rádioaktivity ako i rádioaktivity z umelých zdrojov v zložkách životného prostredia spádového územia. Pri výkone dozornej činnosti pracovníci uplatňujú ustanovenia slovenských právnych predpisov, európskych smerníc a všeobecne uznávaných medzinárodných usmernení a odporúčaní v oblasti radiačnej ochrany.

Pri mimoriadnej radiačnej udalosti alebo v núdzovej radiačnej situácii je úlohou pracovníkov odboru usmerňovať a navrhovať opatrenia na zabezpečenie radiačnej ochrany a obmedzenie ožiarovania pracovníkov, obyvateľov a zasahujúcich osôb, v prípade nálezu rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu alebo pri strate kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia aj navrhovať opatrenia s cieľom zabrániť ich zneužitiu na nelegálnu manipuláciu, vrátane možnosti ich zneužitia na teroristické účely.

K náplni činnosti odboru v spádovom území patrí aj kontrola zaistenia bezpečnosti a ochrany zdrojov ionizujúceho žiarenia, vydávanie pokynov na odstránenie zistených

nedostatkov pri výkone štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany a vedenie evidencie oznamovaných, registrovaných a povoľovaných činností vedúcich k ožiareniu, prevádzkovateľoch a pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, evidencie poskytovaných služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podliehajúcich registrácii a vedenie evidencie údajov o prevádzkovateľoch a pracoviskách v prostredí s prírodným ionizujúcim žiarením v spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici.

Súčasťou činnosti odboru je vykonávanie špecializovaných rádiochemických, dozimetrických a spektrometrických analýz a meraní vzoriek životného prostredia, pracovného prostredia a potravinového reťazca na účely hodnotenia dávkovej záťaže pracovníkov a obyvateľov, vykonávanie monitorovania radiačnej situácie, zber a spracovanie údaje o výsledkoch monitorovania v spádovom území na hodnotenie vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie obyvateľov.

Odbor sa ďalej podieľa na činnosti radiačnej monitorovacej siete Slovenskej republiky a monitorovaní radiačnej situácie v životnom prostredí a hodnotení obsahu rádioaktívnych látok v zložkách životného prostredia a v potravinovom reťazci a informovaní inštitúcií Európskej únie o radiačnej situácii v Slovenskej republike, kontrole radiačnej situácie v okolí JE Mochovce, informovaní obyvateľov o monitorovaní rádioaktívnych látok v pitnej vode.

Okrem spolupráce s odborními radiačnej ochrany príslušných orgánov radiačnej ochrany a rezortných orgánov radiačnej ochrany sa podieľa na riešení národných programov a medzinárodných programov významných pre radiačnú ochranu, spolupráci v oblasti radiačnej ochrany s ministerstvami a inými ústrednými orgánmi štátnej správy, spolupráci s medzinárodnými inštitúciami v oblasti radiačnej ochrany, napr.:

- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (IAEA),
- Vedecký výbor Organizácie spojených národov pre sledovanie účinkov atómového žiarenia na ľudí (UNSCEAR),
- Združenie európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany (HERCA),
- Riadiaca skupina pre kvalitu a bezpečnosť pri medicínskom využívaní ionizujúceho žiarenia pri Európskej komisii,
- Spoločné výskumné centrum Európskej komisie, Joint Research Centre (JRC).

7.11 ODBOR EPIDEMIOLOGIE: ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE A BIOŠTATISTIKY ODDELENIE NOZOKOMIÁLNYCH NÁKAZ

Epidemiológia je medicínsky vedný odbor, ktorý sa zaoberá štúdiom rozšírenia a rozdelenia determinantov stavov a javov spojených so zdravím v špecifikovaných populáciách a aplikovaním výsledkov tohto štúdia na kontrolu zdravotných problémov. Jej cieľom je zdravie ochraňovať, podporovať a obnovovať, a to konkrétne znižovaním, elimináciou až eradikáciou výskytu prenosných chorôb. Pre dosiahnutie tohto cieľa vykonávame komplexnú surveillance prenosných chorôb kompatibilnú so surveillance krajín EÚ. Táto pozostáva z pozorovania, zberu údajov, deskripcie, analýzy, interpretácie výsledkov, navrhovania opatrení a vyhodnocovania efektívnosti opatrení. Pre monitoring všetkých relevantných údajov využívame epidemiologický informačný systém prenosných ochorení (EPIS) pokrývajúci povinné hlásenie, evidenciu a analýzu výskytu prenosných ochorení, ktorý tvorí základ miestnej, regionálnej a národnej surveillance chorôb. Na dosiahnutie cieľov vykonávame štátny zdravotný dozor v problematike prenosných chorôb priamo v ohniskách nákaz vrátane

nemocničných nákaz, štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach a vybraných zariadeniach sociálnych služieb, kde sa poskytuje aj zdravotná starostlivosť.

V roku 2023 poskytovali pracovníci odboru a oddelenia epidemiológie svoje služby 165 496 obyvateľom okresov Banská Bystrica a Brezno. V počte obyvateľov bol k 31.12.2022 zaznamenaný pokles počtu obyvateľov 1,3% (o 2 199 obyvateľov).

V rámci **surveillance prenosných ochorení** bolo z týchto 2 okresov individuálne hlásených celkom 3 676 prípadov prenosných ochorení, čo predstavuje chorobnosť na všetky individuálne hlásené ochorenia hodnotu 2 210,3/100 000 obyvateľov. V priebehu roku 2023 došlo k poklesu výskytu prenosných chorôb o 90,0% a to najmä ochorení COVID-19. V daných okresoch bolo zaznamenaných v roku 2023 celkom 25 epidémií. V roku 2023 bolo zo zdravotníckych zariadení v okresoch Banská Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 682 prípadov nozokomiálnych nákaz (NN).

V rámci surveillance nákaz bola pozornosť sústredená na **plnenie Národného imunizačného programu (NIP)**. V okrese Banská Bystrica je celkom 22 pediatrických obvodov. Zaočkovanosť detí v kontrolovanom období sa pohybovala na úrovni od 92,4% do 95,5%, čo predstavuje mierny pokles zaočkovanosti oproti minulému roku.

V okrese Brezno je celkom 11 pediatrických obvodov. Zaočkovanosť detí sa v kontrolovanom období pohybovala na úrovni od 95,8 % do 99,2 %. Pod hranicu 95% neklesla zaočkovanosť v kontrolovaných ročníkoch.

Na poli **prevencie AIDS** bolo v roku 2023 poskytované poradenstvo jednak prostredníctvom linky HIV/AIDS, kam telefonovalo v r. 2023 celkom 172 klientov. Poradňu pre prevenciu AIDS navštívilo 131 osôb, u ktorých bolo vykonaných 131 odberov na HIV, z toho 14 anonymných.

Monitoring prenosných ochorení v SR je metodicky usmerňovaný pracovníkmi odboru epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica prostredníctvom informačného systému EPIS. Do systému bolo v roku 2023 vložených za SR celkom 108163 prípadov a vybrané boli aj exportované do európskeho systému surveillance TESSy. Je to o 91,2% menej ako v roku 2022. V systéme bolo spracovaných 741 epidémií a 1054 hlásení do systému rýchleho varovania. Odbor epidemiológie pracoval počas celého roka na skvalitňovaní systému a aktívne sa podieľal na uvedení projektu Informatizácie verejného zdravotníctva v oblasti EPIS, do praktického používania.

V roku 2023 pokračoval projekt environmentálnej **surveillance poliomyelitídy**. Na základe skúseností s realizáciou tohto projektu sa pripravil projekt sledovania vírusov SARS-CoV-2 v odpadových vodách, ktorí monitoruje pozitivitu a proporciu vzoriek odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2.

Neoddeliteľnou súčasťou práce odboru epidemiológie je výkon **štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach**. V roku 2023 bolo v oboch okresoch skontrolovaných 103 prevádzok a to plánovane, ako aj následne po výskyte závažných NN.

Projekt OPVES

Pracovníčky odboru aktívne spolupracujú na projekte: Informatizácia verejného zdravotníctva, do ktorého je zaradený aj program EPIS a novobudovaný Register očkovaných. V roku 2023 v rámci projektu Informatizácie verejného zdravotníctva bola nasadená nová verzia EPIS do bežného užívania. Pracovníci odboru epidemiológie sa naďalej podieľali na skvalitňovaní systému prostredníctvom kontroly kvality migrovaných údajov. V tejto súvislosti prebiehala náhodná kontrola epidémií, týždenného hlásenia ARO/ChPO, tlačových zostáv vygenerovaných v starom a v novom systéme.

Projekt ORCHESTRA

Pracovníci odboru sa po celý rok aktívne zapájali do realizácie medzinárodného projektu ORCHESTRA, ktorý je zameraný na spoločný výskum súborov ľudí (kohort) v Európe s cieľom dosiahnuť rýchle informovanie o COVID-19 z pohľadu stratégií verejného zdravotníctva a očkovania proti COVID-19.

Cieľom projektu ORCHESTRA je reagovať na túto potrebu vytvorením novej celoeurópskej kohorty študovaných osôb postavenej na existujúcich a nových rozsiahlych populačných kohortách v európskych a mimoeurópskych krajinách. Poznatky získané zo štúdia týchto sledovaných skupín budú informovať o európskych stratégiách týkajúcich sa:

- účinnej ochrany citlivej populácie v Európe t. j. najmä detí, tehotných žien, starších osôb, príjemcov transplantovaných orgánov, pacientov s Alzheimerovou chorobou, onkologických pacientov, pacientov s Parkinsonovou chorobou, pacientov s duševnými chorobami, HIV pozitívne osoby;
- zníženia rizík pre zdravotníckych pracovníkov v prvej línii;
- dlhodobých následkov COVID-19 na zdravie a pohodu jednotlivcov;
- odpovedí na vnímanie benefitov očkovania;
- vplyvu environmentálnych faktorov, sociálno-ekonomických determinantov, spôsobu života a prijatých obmedzení na šírenie COVID-19.

INTERVENČNÁ AKTIVITA

„Posilnenie laboratórnej diagnostiky poliovírusov a iných enterovírusov a dobrovoľné testovanie HIV a iných krvou prenosných chorôb na strednom Slovensku“.

Gestor: WHO

Koordinátor: ÚVZ SR

Cieľom intervenčnej aktivity bolo vykonať skrining vybraných krvou prenosných ochorení u Ukrajinských odídescov a u Rómov na strednom Slovensku a posilnenie laboratórnej diagnostiky poliovírusov a iných enterovírusov v rámci projektu WHO. Ďalšími aktivitami bolo zvýšiť zdravotné povedomie v oblasti uvedených ochorení, zabezpečiť dostupnosť k základnej zdravotnej starostlivosti v prípade UA odídescov. Do projektu boli zapojení Odbor lekárskej mikrobiológie, Odbor epidemiológie, Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu. Išlo o krátkodobý 4-mesačný projekt. Celkovo sme vyšetrili 269 respondentov, z toho 197 Ukrajinských odídescov a 72 Rómov. V rámci skriningu krvou prenosných ochorení sme vykonali odber kapilárnej krvi pomocou rýchleho diagnostického testu na zistenie vírusovej hepatitídy typu B (VHB), vírusovej hepatitídy typu C (VHC), syfilisu a HIV. V prípade reaktívneho výsledku bola odobratá venózna krv a odoslaná na konfirmáciu do príslušného Národného referenčného centra: Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS v Bratislave, NRC pre syfilis v Košiciach a v prípade hepatitíd do špecializovaného pracoviska pre hepatitídy na RÚVZ BB. U Ukrajinských odídescov bolo konfirmovaných 7 prípadov krvou prenosných ochorení, pričom v jednom prípade išlo o koinfekciu pozitivity HBsAg a hepatitídy C a v ostatných prípadoch o záchyt hepatitídy C. V mechanizme prenosu sa uplatnili parenterálne výkony realizované na Ukrajine a užívanie intravenózných drog. U rómskych komunit sme v rámci projektu nadviazali na prebiehajúcu epidémiu syfilisu v okrese Brezno, kde sme zachytili 3 prípady. V sledovanom súbore respondentov nebol potvrdený žiadny prípad HIV. Z uvedeného vyplýva, že u UA odídescov dominovala hepatitída typu C a u Rómskej populácie syfilis. Z aktivity vyplýva, že v budúcnosti je potrebné realizovať včasný skrining a v prípade výskytu daných ochorení vykonať cieľenú depistáž najmä u znevýhodnených skupín obyvateľov žijúcich v osadách. V uvedenej aktivite naďalej pokračujeme.

Projekt CPW

„Prevenca nádorov súvisiacich s infekciou v rámci zdravotného dohľadu pri práci“. (EU Horizont 2022; Projekt: 101104716 CPW)

Gestor: Univerzita v Bologni v Taliansku

Riešiteľské pracoviská:

- RÚVZ BB – zamestnanci vykonávajúci rizikové práce a ich rodinní príslušníci;
- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica – zdravotnícki pracovníci a ich rodinní príslušníci;
- Železiarne Podbrezová – zamestnanci a ich rodinní príslušníci.

Cieľom projektu je skrining a eradikácia Hp, skrining a liečba HCV a očkovanie proti HPV. Realizácia projektu bude prebiehať v krajinách s vysokým rizikom rakoviny Taliansko, Španielsko, Slovensko a Rumunsko, na ktoré sa zameriavajú preventívne programy (t.j. rakovina žalúdka, hrubého čreva, pečene a krčka maternice). Pre každú intervenciu bude projekt pozostávať z 1 roka vývoja, 2 rokov implementácie a 1 roka hodnotenia.

V rámci projektu bude vykonaná séria pilotných prieskumov zameraných na hodnotenie účinnosti intervencie primárnej prevencie proti ochoreniam Hp, HCV, HBV a HPV v rámci intervenčných programov ÚVZ SR na podporu zdravia pri práci. Jedná sa o 4-ročný projekt. Intervencie na uvedené nákazy budú začlenené do existujúcich systémov dohľadu nad zdravím pri práci vo vysoko rizikových populáciách. Prevencia onkologických ochorení profesionálneho pôvodu je súčasťou dohľadu nad pracovným prostredím a nad zdravím zamestnancov, ktorý je povinný vo všetkých EU krajinách aj keď sa mechanizmy implementácie dohľadu v jednotlivých krajinách líšia. Dohľad nad zdravím zamestnancov zahŕňa aj poradenstvo a prevenciu ďalších (neprofesionálnych) ochorení.

PREDPOKLADANÉ VÝSTUPY PROJEKTU

- Intervencie s dopadom nielen na zamestnancov, ale aj na rodinných príslušníkov.
- Prevencia infekcie Hp a HCV u detí alebo iných rodinných príslušníkov infikovaných zamestnancov ako aj očkovanie proti HPV u detí zamestnancov alebo iných rodinných príslušníkov.
- Rozšíriť overené postupy podpory zdravia a primárnej prevencie nádorov spôsobených infekčnými agens do praxe pracovno-lekárskeho tímu a odborníkov epidemiológie a ochrany zdravia pri práci.

7.12 ODBOR PODPORY ZDRAVIA A VÝCHOVY K ZDRAVIU

Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu (OPZaVkZ) plní úlohy štátu v oblasti verejného zdravotníctva so zameraním na podporu a rozvoj zdravia obyvateľov Slovenskej republiky.

Hlavným cieľom činnosti je prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu časti populácie posilňovaním prevencie chronických neprenosných ochorení prostredníctvom všeobecného a špecializovaného poradenstva zameraného na pozitívnu zmenu v spôsobe života. Zlepšenie kontroly najzávažnejších rizikových faktorov chronických neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia

ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie sú prostriedkom vedúcim k celkovému zlepšeniu zdravia populácie.

Ciele vychádzajú predovšetkým z ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, aktualizovaného Národného programu podpory zdravia v SR pre roky 2021-2030, Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025, Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030, Národného akčného plánu na kontrolu tabaku a súvisiacich výrobkov na roky 2023-2030, Národného programu duševného zdravia, Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2021-2025 s výhľadom do roku 2030, Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2021 až 2030, z materiálu MZ SR „Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030“ a podprogramov, ktoré majú charakter vlastných programov RÚVZ v SR - Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR na rok 2023 a ďalšie roky, odborných usmernení MZ SR a z Koncepcie odboru výchova k zdraviu.

Odpočty realizovaných úloh boli odoslané v stanovených termínoch a na požadovanej úrovni. V rámci plnenia úloh boli vykonané nasledujúce činnosti:

- v základnej poradni zdravia bolo vyšetrených 1776 klientov, z toho do TZS bolo zaradených 608 klientov,
- zrealizovalo sa 64 výjazdov základnej poradne zdravia, na ktorých bolo vyšetrených 1564 klientov,
- celkový počet vyšetrení zaznamenaných do TZS bol 676, z toho 438 prvovýšetrení a 238 opakovaných vyšetrení,
- v špecializovaných poradniach bolo poskytnuté odborné poradenstvo 269x osobne a 284x telefonicky alebo e-mailom,
- v rámci kampane „Od srdca k srdcu“ sa vykonalo 402 meraní,
- zrealizovalo sa 286 zdravotno-výchovných aktivít, kde bolo 6 220 edukovaných,
- pripravilo sa 6 tlačových správ k významným svetovým dňom a ďalších 9 tlačových správ ako súčasť prípravy a realizácie jednorazových aktivít.

Rozbor činností, konkrétne cieľové úlohy a ich výsledky vrátane tabuľkového štatistického vyhodnotenia sú podrobne spracované v Prílohe 1 výročnej správy.

7.13 ODBOR OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok (OOFŽP) zabezpečuje výkon chemických laboratórnych skúšok, terénnych odberov a meraní s cieľom poskytovať jednotlivým odborom a oddeleniam RÚVZ Banskobystrického kraja požadované informácie o objektoch skúmania pre potreby výkonu štátneho zdravotného dozoru, úradnej kontroly potravín a sledovania zdravotného stavu obyvateľstva v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

Cieľmi NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudskeho monitoringu je zavádzanie moderných laboratórnych postupov na získavanie relevantných údajov pre hodnotenie expozície environmentálnym chemickým škodlivinám u vybraných skupín obyvateľstva, zapájanie sa do riešenia národných a medzinárodných projektov významných pre verejné zdravie a vykonávanie vedecko-výskumnej činnosti v danej problematike.

Plnenie uvedených cieľov v uplynulom roku podrobne popisujú dokumenty:

- Výročná správa OOFŽP za rok 2023.

- Výročná správa NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu za rok 2023.

7.14 ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Hlavné ciele sú stanovené v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi:

- analýza zložiek životného prostredia (vody, potraviny, predmety bežného užívania, vnútorné a vonkajšie ovzdušie);
- diagnostika pôvodcov vybraných prenosných ochorení bakteriálnej, vírusovej a parazitárnej etiológie v klinických vzorkách;
- plnenie úloh NRC - špecializovaná nadstavbová laboratórna diagnostika a overovanie výsledkov;
- peľová informačná služba pri RÚVZ v SR a celoslovenské peľové spravodajstvo,
- metodická a konzultačná činnosť, vzdelávacie aktivity a spolupráca s odbornými vedeckými spoločnosťami, vysokými školami a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie ochorení mikrobiálnej etiológie;
- plnenie programov a projektov RÚVZ v SR;
- budovanie systému kvality a účasť na medzilaboratórnych skúškach spôsobilosti.

Prehľad plnenia uvedených cieľov v roku 2023 podrobne popisujú dokumenty:

1. Výročná správa OLM
2. Výročná správa NRC pre pertussis a parapertussis
3. Výročná správa NRC pre toxoplazmózu
4. Výročná správa NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy
5. Výročná správa IC pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane

8. HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE

8.1 ODBOR EKONOMIKY A PREVÁDZKY

Hodnotenie a analýza vývoja organizácie z pohľadu OEP je popísané v kapitolách 4. Činnosti/produkty organizácie a 5. Rozpočet organizácie.

8.2 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Odbor HŽPaZ identifikuje zdravotné riziká v jednotlivých faktoroch životného prostredia a životných podmienok obyvateľov, vyhodnocuje ich a navrhuje opatrenia na odstránenie a minimalizovanie zdravotných rizík. Ide o tie zložky životného prostredia, ktoré môžu mať významný a zistiteľný vplyv na verejné zdravie, najmä:

- oblasť zásobovania zdravotne bezpečnou pitnou vodou, využívania vody na kúpanie, ochranu zdravia pred hlukom vo vonkajšom prostredí, v územnom plánovaní a pri umiestňovaní významných činností v prostredí.
- uplatňuje tiež požiadavky na ochranu zdravia v konkrétnych objektoch využívaných obyvateľstvom (wellness, ubytovacie zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, zariadenia starostlivosti o ľudské telo...).

Významnú časť práce tvorí poskytovanie informácií verejnosti, komunikácia zdravotných rizík a usmerňovanie verejnosti v otázkach ochrany zdravia a pri vytváraní podmienok v prostredí umožňujúcich zdravý spôsob života.

Výsledky svojej práce odbor systematicky vyhodnocuje a spracováva formou výročných správ (príloha).

8.3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

OHVBP KV plní úlohy v oblasti verejného zdravotníctva v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v súvislosti so zdravou výživou obyvateľstva.

Dôsledným vykonávaním ŠZD a ÚKP, sledovaním hygienickej a zdravotnej bezpečnosti a biologickej hodnoty potravinových surovín, polotovarov, hotových výrobkov a pokrmov zabezpečuje minimalizovanie rizika vzniku alimentárnych ochorení obyvateľov SR.

V oblasti kozmetických výrobkov plní oddelenie úlohy zamerané na bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochranu spotrebiteľov.

Podrobnejšie vyhodnotenie výsledkov činnosti oddelenia hygieny výživy je spracované v prílohe - Výročná správa 2023 – Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov - Kozmetické výrobky

8.4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Odbor hygieny detí a mládeže aj v roku 2023 plnil úlohy štátu v oblasti verejného zdravotníctva spočívajúce v podpore a ochrane zdravia detí a mládeže. Podstatný podiel činnosti bol venovaný výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontrole potravín, ktoré boli zamerané na rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie. Sú v ňom zahrnuté systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia prostredníctvom starostlivosti o zdravé životné a pracovné podmienky, podpory správneho životného štýlu detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež na území okresov Banská Bystrica a Brezno. Neoddeliteľnou súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bolo vydávanie opatrení a sankčná činnosť, ktorých cieľom je dosiahnutie podmienok zabezpečujúcich ochranu verejného zdravia.

Výsledkom činnosti pracovníkov odboru HDM je aj dobrá epidemiologická situácia v zariadeniach pre deti a mládež. V období posledných rokov nebol zaznamenaný žiadny výskyt hromadne sa vyskytujúcich ochorení detí a mládeže, ktorých príčinou by boli podmienky, ktoré zabezpečujú prevádzkovatelia zariadení pre deti a mládež, alebo organizátori zotavovacích podujatí pre deti. Výskyt hromadných gastrointestinálnych ochorení v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež na území okresov Banská Bystrica a Brezno bol v roku 2023 zaznamenaný v 1 ZŠ a v priebehu 2 zotavovacích podujatí. Boli vykonané epidemiologické šetrenia a odbory vzoriek sterov z pracovných plôch, pracovných pomôcok, stolového riadu na mikrobiologické vyšetrenie, prípadne aj odbory vzoriek potravín a hotových odložených pokrmov na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie. V 1 prípade bolo vydané rozhodnutie – nariadenie opatrení podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.

Ďalej bolo zabezpečované plnenie úloh na národnej úrovni, a to pri zabezpečovaní nastavbových činností v rámci činnosti Národného referenčného centra pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie, Národného referenčného centra pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu a ďalej úloh v rámci projektov úradov verejného zdravotníctva v SR pri plnení ktorých bolo oddelenie HDM RÚVZ Banská Bystrica, vybraným spolupracujúcim a riešiteľským pracoviskom, alebo gestorom.

Výsledky plnenia úloh a celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM sú uvedené v prílohe – Výročná správa odboru HDM za rok 2023.

8.5 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Z prehľadu cieľov a ich plnenia na odbore PPLaT vyplýva, že podstatný podiel činnosti predstavoval výkon ŠZD, najmä na rizikových pracoviskách. Pravidelnými, každoročnými kontrolami uvedených pracovísk zaznamenávame preukázateľný záujem zamestnávateľov na odstraňovaní rizík resp. ich znižovaní na najnižšiu dosiahnuteľnú úroveň. Odbornou činnosťou PZS sa zvýšila úroveň hodnotenia zdravotných rizík, evidencie údajov o zamestnancoch týkajúcej sa zabezpečenia zdravia pri práci, zabezpečenia kvalitných a cielených lekárskech preventívnych prehliadok a informovanosti zamestnancov.

Prínosom v oblasti ochrany zdravia pri práci sa javí rozšírenie zákonných povinností zamestnávateľa v novelizovanej legislatíve v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pri záťažom teplom a chladom. V problematike posudzovania expozície zamestnancov súvisiacej s fyzickou a psychickou záťažou je potrebné zavedenie jednotných metodík pre ich

hodnotenie. V ďalšom období sa očakáva novelizácia legislatívnych úprav v oblasti uvedených záťaží vrátane prijatia jednotných metodík, na ktorých pilotnom odskúšaní spolupracujeme.

Každoročne dochádza k zvyšovaniu počtu posudzovania nových pracovísk, kde v záujme zabezpečenia zdravých pracovných podmienok sú vyžadované všetky zákonné povinnosti v oblasti ochrany zdravia. Napriek tomu zaznamenávame veľký počet malých podnikov, najmä živnostníkov ktorí zákonnú povinnosť uvedenia do prevádzky nespĺnili. Prínosom by bola možnosť získavania údajov o novovzniknutých podnikoch z databáz príslušných inštitúcií.

V minulom období sa výrazne zlepšila komunikácia s orgánmi inšpekcie práce. Každoročne sa vykonávajú spoločné preverky oboch orgánov v záujme komplexného hodnotenia úrovne bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podnikoch. Na pravidelných štvrtročných stretnutiach orgánov ochrany zdravia a inšpekcie práce sú prerokované spoločné postupy orgánov v oblasti ochrany a bezpečnosti zdravia pri práci.

Významným odborným prínosom bola práca na medzinárodných epidemiologických štúdiách, nové skúsenosti a poznatky sa preniesli do práce v pracovných skupinách a vedeckých výboroch pri európskej Komisii.

Prínosom v oblasti prešetrovania a následného posudzovania chorôb z povolania sa javí prijatie nových legislatívnych ustanovení a zákonných postupov v uvedenej problematike.

8.6 ODBOR RADIAČNEJ OCHRANY

- Výkon štátneho dozoru na 1187 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v 13 okresoch na území kraja Banská Bystrica a 11 okresoch na území kraja Žilina v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 87/2018 Z. z.
- Monitorovanie spádového územia v 13 okresoch na území Banskobystrického kraja a 11 okresoch na území Žilinského kraja v rámci činnosti stálej zložky radiačnej monitorovacej siete.
- Riešenie mimoriadnych udalostí a prípadov straty kontroly nad zdrojmi žiarenia v 13 okresoch na území Banskobystrického kraja a 11 okresoch na území Žilinského kraja.
- Sledovanie a usmerňovanie radiačnej záťaže obyvateľov prírodnou rádioaktivitou v 13 okresoch na území Banskobystrického kraja a 11 okresoch na území Žilinského kraja.

8.7 ODBOR EPIDEMIOLOGIE: ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE A BIOŠTATISTIKY ODDELENIE NOZOKOMIÁLNYCH NÁKAZ

Na odbore pracovali počas roka 3 atestovaní lekári, z toho 1 z epidemiológie, ďalšie dve z verejného zdravotníctva. Ďalej na odbore pracuje 9 magistier verejného zdravotníctva, tri z nich sú na materskej dovolenke, dve z nich s ukončeným PhD. a dve z nich s ukončeným rigoróznym konaním. S ukončeným DAHE pracujú na odbore 3 asistentky. Ďalej na odbore pracuje 1 inžinierka s inžinierskym zameraním na čiastočný úväzok, ktorá sa stará o fungovanie IS EPIS a transfer dát do EU sietí, najmä do TESSy.

Jedna pracovníčka absolvovala prezenčne aktívnu účasť na XIV. vakcinologickom kongrese. Oddelenie epidemiológie sa aktívne podieľalo na zorganizovaní XXVII.

Červenkových dní preventívnej medicíny, ktoré sa konali v novembri na Táloch v okrese Brezno tiež s aktívnou účasťou.

Pracovníci odboru sú poverení činnosťami nad rámec dozorovaných okresov, a to okrem manažovania monitoringu prenosných chorôb v SR aj prácou na rozvoji informatizácie VZ, spoluprácou pri tvorbe legislatívy, ale aj prácou v **Európskom centre pre kontrolu chorôb** ako riadny člen **Poradného zboru pri ECDC**, ako **Národný fokálny bod pre surveillance** a tiež **Národný kontaktný bod pre nákazy prenášané vektormi a zoonózy** a tiež **Národný kontaktný bod pre vírusové hepatitídy**. Jeden lekár odboru epidemiológie pracuje v komisii pre prevenciu drogových závislostí pri MZ SR.

8.8 ODBOR PODPORY ZDRAVIA A VÝCHOVY K ZDRAVIU

Pracovníčky odboru sú aktívnymi členkami troch pracovných skupín ovplyvňujúcich smerovanie základnej a špecializovaných poradní. V roku 2023 sa zúčastnili troch pracovných stretnutí. Aktívne spolupracovali pri riešení problémov s implementáciou nového programu IS TZS a zúčastňovali sa pracovných stretnutí zameraných na IS TZS.

Pre zabezpečenie kvalitného poradenstva sa pracovníčky OPZaVkZ počas celého roka vzdelávali na regionálnych, celoštátnych aj medzinárodných fórach. Zároveň sa zúčastňovali odborných seminárov v rámci RÚVZ BB.

Vyhodnocovaním a spracovávaním dát z Testu zdravé srdce na okresnej a krajskej úrovni prispieva OPZaVkZ každoročne k databáze údajov o zdravotnom stave časti obyvateľstva – klientoch poradní zdravia.

Pre propagáciu činnosti PCOPZ bolo vypracovaných 15 tlačových správ, ktoré boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ BB a v printových médiách a 17 informačných panelov, ktoré sa nachádzali v priestoroch úradu.

Na OPZaVkZ bola poskytnutá prax 20 študentom vysokoškolského štúdia v trvaní 59 dní.

Pracovníčky OPZaVkZ participovali na plnení jedného medzinárodného projektu – WHO “Strengthening laboratory diagnostic of polioviruses and other enteroviruses and voluntary testing of HIV and other blood borne diseases in Central Slovakia“, troch národných projektov – „PERCH – podpora očkovania proti HPV“, „Viem čo zjem“ a „Vyzvi srdce k pohybu“, dvoch regionálnych štúdiách – „RISOP-HPV“ a „Fit Senior“.

8.9 ODBOR OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok (OOFŽP) zabezpečoval laboratórne skúšanie v oblasti chemických skúšok ku kontrolnej činnosti (ŠZD, ÚKP) jednotlivých odborov spádových RÚVZ v súlade ročným plánom, v plánovanom počte vzoriek a v požadovanom rozsahu stanovených ukazovateľov. Celkovo bolo vyšetrených 3 371 vzoriek s počtom ukazovateľov 39 245 a počtom analýz 56 823.

OOFŽP priebežne plnilo požiadavky na laboratórne analýzy pre mimoriadne kontroly terénnych odborov ako aj úlohy Programov a projektov ÚVZ v SR v 10 kapitolách s počtom výkonov 451 vzoriek, 1 193 ukazovateľov a 3 255 analýz.

Z príležitosti Svetového dňa vody bolo vyšetrených 829 vzoriek vôd z individuálneho zásobovania, celkový počet stanovených ukazovateľov (dusičnany a dusitany) bol 1 658

a počet analýz 1 918. Na zabezpečenie kvality merania bolo vykonaných 43 analýz v 43 vzorkách riadenia kvality.

V priebehu roka 2023 bolo v celkovom počte odobratých vzoriek 483, analyzovaných 3 723 ukazovateľov a vykonaných 6 324 analýz a meraní formou platených služieb na objednávku.

Okrem laboratórnych výkonov poskytli pracovníci OOFŽP laboratórne cvičenia pre študentov Fakulty prírodných vied UMB Banská Bystrica, Slovenskej zdravotníckej univerzity v Banskej Bystrici a Verejného zdravotníctva SZU v Bratislave,

Bez úhrady boli poskytované rôzne odborné konzultácie pre laboratórnych pracovníkov univerzít banskobystrického regiónu, partnerských organizácií v oblasti laboratórnych vyšetrovacích metód, konzultácie a usmernenia pre laickú verejnosť pri požiadavkách na chemické vyšetrenia rôzneho druhu, vystavené cenové ponuky pre požadované a nakoniec nerealizované vyšetrenia.

Skúšobné laboratórium OOFŽP je držiteľom osvedčenia o akreditácii podľa ISO/IEC 17025:2017 udelené SNAS s účinnosťou do 21.5.2025. V rozsahu akreditácie má OOFŽP evidovaných 27 akreditovaných metód na analýzy vôd, 10 metód na analýzy potravín, 9 metód na analýzy ovzdušia, 6 metód na analýzy biologického materiálu, 5 metód odberu ovzdušia, spolu 57 akreditovaných metód. Uvedenými skúškami vykonávalo analýzy 67 ukazovateľov vo vodách, 31 ukazovateľov v potravinách a vzorkách soli, 79 ovzdušia, 14 biologického materiálu, spolu 191 ukazovateľov.

V roku 2023 sa SL OOFŽP zúčastnilo celkom 6 medzilaboratórnych testov v maticiach – vody, potraviny, ovzdušie, biologický materiál. Preverilo sa celkom 15 ukazovateľov s celkovou úspešnosťou 100%, z toho 15 akreditovaných s 100% úspešnosťou.

9. HLAVNÉ SKUPINY ODBERATEĽOV

RÚVZ spolupracuje v rámci svojej pôsobnosti pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia s:

- ústredný orgán (ÚVZ SR, MZ SR),
- národné a medzinárodné odborné a vedecké inštitúcie,
- Európska komisia,
- národné a medzinárodné odborné inštitúcie,
- orgány štátnej správy (MŽP SR, okresné úrady);
- orgány samosprávy (stavebné úrady),
- orgánmi na kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu,
- RVPS, SOI, ŠVPS, EFSA;
- spolupracuje s príslušnými orgánmi a organizáciami pri presadzovaní opatrení týkajúcich sa látok, ktoré možno zneužiť na výrobu chemických a biologických zbraní;
- zamestnávateľia: fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie,
- stavovskými organizáciami,
- zamestnávateľské a odborové zväzy,
- poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti,
- sociálnymi poisťovňami,
- výchovnými a vzdelávacími inštitúciami,
- stredné a vysoké školy
- médiami,
- verejnosťou

9.1 ODBOR EKONOMIKY A PREVÁDZKY

OEP slúži ako servisné oddelenie predovšetkým odborným a laboratórnym zamestnancom úradu.

9.2 ODBOR DOKUMENTAČNO-PRÁVNÝ

Adresátom výstupov práce oddelenia operatívnych činností so zárukou právnej istoty v rozhodovacej, posudkovej sankčnej a exekučnej činnosti, sú subjekty právnych vzťahov, v ktorých RÚVZ vystupuje ako orgán štátnej správy na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia v rozsahu pôsobnosti podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

9.3 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Výstupy práce odboru sú podkladom pre:

- fyzické osoby podnikateľov a právnické osoby,
- orgány štátnej správy (okresné úrady, MŽP SR),
- orgány samosprávy (stavebné úrady),
- ústredný orgán (ÚVZ SR, MZ SR),

- Európsku komisiu,
- národné a medzinárodné odborné inštitúcie,
- médiá,
- verejnosť.

9.4 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Výstupy práce odboru HDM sú podkladom pre orgány štátnej správy a samosprávy (MZ SR, okresné úrady, VÚC, obce, mestá), ústredný orgán (ÚVZ SR), vysoké školy, ostatné právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie, médiá.

9.5 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Výstupy práce odboru HDM sú podkladom pre orgány štátnej správy a samosprávy (MZ SR, okresné úrady, VÚC, obce, mestá), ústredný orgán (ÚVZ SR), vysoké školy, ostatné právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie, médiá.

9.6 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Na základe legislatívneho rámca v spojitosti s koncepciou a náplňou odboru PPLaT vyplýva, že hlavnou skupinou užívateľov výstupov RÚVZ sú:

- Zamestnávateľa – fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické osoby,
- zamestnanci, vrátane osobitných skupín zamestnancov,
- zamestnávateľské a odborové zväzy,
- obce,
- občania,
- iné orgány štátnej správy,
- národné a medzinárodné odborné a vedecké inštitúcie,
- poskytovatelia zdravotnej starostlivosti,
- sociálna poisťovňa.

9.7 ODBOR RADIAČNEJ OCHRANY

Monitorovanie rádioaktivity – výstupy sú podkladom pre:

- Verejnosť:
Výsledky štátneho dozoru ako i výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia uverejnené vo výročných správach.
- Úrad jadrového dozoru SR:
Výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia v okolí jadrových elektrární.
- Krízové štáby v SR:
Výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia v okolí jadrových elektrární. Výsledky monitorovania rádioaktivity pri mimoriadnych radiačných

udalostiach v 13 okresoch na území Banskobystrického kraja a 11 okresoch na území Žilinského kraja.

- Európsku komisiu:
Výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia v 13 okresoch na území Banskobystrického kraja a 11 okresoch na území Žilinského kraja
- ÚVZ SR, vládu SR:
Výsledky plnenia úloh vyplývajúcich z NARP a výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia ako podklady pre národné správy – odpočet plnenia úloh NARP a Správu o činnosti Radiačnej monitorovacej siete.

9.8 ODBOR EPIDEMIOLOGIE: ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE A BIOŠTATISTIKY ODDELENIE NOZOKOMIÁLNYCH NÁKAZ

Surveillance a monitoring prenosných ochorení sa vykonáva celoplošne, týka sa celého obyvateľstva oboch okresov, v rámci ktorého sa vykonáva intenzívna edukácia obyvateľstva v prevencii, ako aj pri výskyte prenosných chorôb. Pri tejto činnosti aktívne spolupracujeme s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, so školstvom pri zabezpečovaní opatrení pri výskyte prenosných chorôb a edukácii na školách, so samosprávami, verejnou správou a RVPS. Na edukáciu sa využívajú všetky typy médií, prostredníctvom ktorých sa snažíme prihovoriť čo najširším skupinám obyvateľstva. Ostatné roky sme sa zamerali aj na sociálne siete a uverejňujeme edukačné materiály aj na stránkach Facebooku na stránke EPIS. Vzhľadom na zameranie práce odboru, veľká časť aktivít je venovaná zdravotníckym zariadeniam, pracovníkom zdravotníckych zariadení, a to tak vo výkone ŠZD, v edukácii, ako aj v schvaľovacej a posudkovej činnosti pri posudzovaní novovznikajúcich ZZ. Pracovníci odboru využívajú na edukáciu zdravotníckych pracovníkov prednášky na odborných podujatiach a uverejňovanie odborných článkov v domácich odborných časopisoch (Revue medicíny, Farmaceutický laborant, Pediatria...). Ďalšou skupinou pracovníkov, ktorí spolupracujú s odborom epidemiológie sú zdravotníci pracovníci pracujúci v zariadeniach sociálnych služieb. Ich edukácii, najmä v prevencii prenosných ochorení je zo strany odboru taktiež venovaná maximálna pozornosť.

9.9 ODBOR PODPORY ZDRAVIA A VÝCHOVY K ZDRAVIU

Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu realizuje svoje aktivity zamerané na podporu zdravia vo vzťahu k fyzickým osobám, t. j. klientom OPZaVkJ.

Ďalej spolupracuje s:

- ústrednými orgánmi štátnej správy,
- orgánmi štátnej správy a samosprávy (VÚC, obce, mestá),
- materskými, základným, stredným a vysokými školami,
- inými medicínskymi, spoločenskými a prírodovednými odborními,
- stavovskými organizáciami v zdravotníctve,
- poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti,
- zdravotnými poisťovňami,
- mimovládnyimi organizáciami,
- občianskymi a záujmovými združeniami,

- dobrovoľnými zväzmi,
- inými rezortmi,
- inými fyzickými a právnickými osobami,
- výskumnými, výchovnými a vzdelávacími inštitúciami,
- zástupcami masovokomunikačných prostriedkov.

9.10 ODBOR OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK

Užívateľmi výsledkov skúšobnej činnosti laboratórií sú: odbory a oddelenia HŽPaZ, HVBP KV, HDM, PPL šiestich RÚVZ v Banskobystrickom kraji: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Lučenci, RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši, RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom; ostatné RÚVZ v SR, zdravotnícke a vzdelávacie inštitúcie, a to Slovenská zdravotnícka univerzita v Banskej Bystrici, Fakulta verejného zdravotníctva SZU v Bratislave, Fakulta prírodných vied UMB (výučbová činnosť, konzultácie, stáže).

9.11 ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Výstupmi laboratórií OLM sú výsledky skúšok vzoriek životného prostredia a biologických materiálov. Laboratóriá OLM zabezpečujú svoju činnosť tak, aby výsledky skúšok predstavovali objektívne a rýchle informácie o vlastnostiach skúšaných predmetov, biologického a klinického materiálu pri využívaní dostupných, resp. dohodnutých metód skúšania. Výsledky analýz zložiek životného prostredia slúžia terénnym oddeleniam RÚVZ ako podklady k ich kontrolnej a rozhodovacej činnosti. Výsledky vyšetrení klinických vzoriek slúžia lekárom ako podklady pre správnu indikáciu a účinnú terapiu, epidemiológom pre objasňovanie príčin, vzniku a šírenia prenosných infekčných ochorení.

Výsledky práce laboratórií OLM využívajú:

- Ministerstvo zdravotníctva SR,
- ÚVZ SR,
- RÚVZ Banská Bystrica, Lučenec, RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Veľký Krtíš, RÚVZ Zvolen, RÚVZ Žiar nad Hronom,
- iné laboratóriá zriadené na RÚVZ v SR,
- štátne aj súkromné laboratóriá klinickej mikrobiológie v rámci SR,
- nemocnice a ambulancie,
- univerzity, školy, výskumné ústavy,
- odborná a laická verejnosť (prostredníctvom médií, internetu),
- fyzické osoby (platené služby).

10. PRÍLOHY

- Príloha 1 Analýza činnosti jednotlivých odborov v roku 2023
- Príloha 2 Kontrolná činnosť RÚVZ v roku 2023
- Príloha 3 Evidencia publikačnej a prednáškovej činnosti v roku 2023

- Hygiena životného prostredia a zdravia
- Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov
- Hygiena detí a mládeže
- Preventívne pracovné lekárstvo
- Epidemiológia
- Radiačná ochrana
- Lekárska mikrobiológia
- Objektivizácia faktorov životných podmienok
- Podpora zdravia a výchova k zdraviu
- Vzdelávanie

HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

- 1.1 Zásobovanie pitnou vodou
- 1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi
 - 1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody
- 1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní
- 1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou
- 1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody
- 1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

2. Voda na kúpanie

- 2.1 Prírodné kúpacie oblasti
- 2.2 Umelé kúpaliská
 - 2.2.1 Kúpaliská s celoročnou prevádzkou
 - 2.2.2 Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

3. Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov

- 3.1 Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

- 4.1 Zdroje hluku v životnom prostredí
- 4.2 Opatrenia na zníženie hlučnosti

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- Zariadenia cestovného ruchu
- Zariadenia starostlivosti o ľudské telo
- Zariadenia sociálnych služieb
- Telovýchovno-športové zariadenia
- Pohrebništvo

III. Poskytovanie informácií verejnosti

IV. Ďalšie činnosti odboru

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

1.1. Zásobovanie pitnou vodou

V okrese Banská Bystrica je pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných 106 083 obyvateľov, čo predstavuje 99,32 % zásobovanosť. Zo 42 obcí v okrese Banská Bystrica v 16 nie je dosiahnutý 100 %-ný podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov.

V okrese Brezno je podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu 98,05 %, čo je 57 488 obyvateľov okresu. V 19 sídlach v okrese nie je dosiahnutý 100 %-ný podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov.

Oproti minulému roku nebol zaznamenaný štatisticky významný pokles ani nárast v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov v obidvoch okresoch.

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že v každom sídle v obidvoch okresoch sa obyvatelia môžu napojiť na verejný vodovod, že hromadné zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov je v obidvoch okresoch už dlhšiu dobu stabilné a na dobrej úrovni. V počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou aj v samotnom zásobovaní nedošlo v roku 2023 k výrazným zmenám oproti predchádzajúcim rokom.

V obidvoch okresoch sa na hromadné zásobovanie využívajú hlavne podzemné zdroje vody. Z povrchových zdrojov (potokov) sú zásobovaní obyvatelia časti obce Čierny Balog a obyvatelia obce Pohronská Polhora.

Vodárenská úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch Beňuš–časť Filipovo a Gašparovo a Bystrá–Podbrezová–Valaská–Brezno zabezpečuje zníženie obsahu druhotného železa vo vode. Technológia na úpravu vody vo vodojeme verejného vodovodu Lom nad Rimavicou (Vrchlom) a vo vodojeme pre skupinový vodovod Lom nad Rimavicou–Drábsko zabezpečuje zníženie obsahu železa a radónu.

Na odstraňovanie resp. znižovanie obsahu arzénu v pitnej vode slúžia úpravne vody pre verejné vodovody v obciach Pohronský Bukovec, Podbrezová (vodovod v správe ŽP a.s., Podbrezová) a v obci Jasenie pre skupinový vodovod Jasenie–Predajná–Nemecká (technológia úpravy bola doplnená o ultrafiltráciu).

Technológia úpravy vody pre verejný vodovod v obci Pohronská Polhora je zameraná na odstránenie nerozpustných látok, organických látok (CHSK) a zákalu. Voda z povrchového vodárenského zdroja v obci Čierny Balog sa na úpravni vody upravuje pomocou koagulácie, ozonizácie a filtrácie. Od roku 2022 aj pomocou ultrafiltrácie.

Z dôvodu zvýšeného množstva radónu v pitnej vode v obciach Šumiac, Lom nad Rimavicou, Sihla, Pohorelá, Telgárt a Ponická Huta prevádzkovateľ vodovodov StVPS a.s.

Banská Bystrica zabezpečuje úpravu vody tzv. prevzdušňovaním cez prevzdušňovacie resp. stripovacie veže.

Úprava pH vody (zvýšenie hodnôt nad 6,5) sa vykonáva vo verejných vodovodoch Sihla, Čierny Balog, miestna časť Závodie (VZ - Urbanov vrch).

Ďalšou úpravou vody u všetkých verejných vodovodov je dezinfekcia pitnej vody, ktorá sa vykonáva vo vodojemoch, čerpacích staniciach resp. do výtlačných potrubí v prevažnej miere tekutým chlórnom resp. chlórnanom sodným vo väčšine prípadov dávkovacími chlórými zariadeniami PROMINENT a DK-11.

V obciach Dolný Harmanec, Pohronský Bukovec, Beňuš (vodovod OÚ) sa dezinfekcia vody vykonáva pomocou UV žiarenia. Pre skupinový vodovod Čerín–Čačín–Sebedín–Bečov je zabezpečená kombinovaná dezinfekcia plynným chlórnom a UV žiarením.

Plynný chlór je využívaný na dezinfekciu vody v meste Banská Bystrica a v obciach Badín, Lučatín, Staré Hory, Harmanec, Malachov, Nemce, Kynceľová a Selce–časť Kopanica. Dezinfekcia vody oxidom chlórčitým je zabezpečená na úpravniach vody v obciach Čierny Balog (časť obce), Jasenie, pre skupinový vodovod Jasenie–Predajná–Nemecká a vo verejných vodovodoch Brezno (VZ Trangoška) a Bystrá–Podbrezová–Valaská–Brezno (VZ Tále chlórniča).

Dezinfekcia vody tekutým prípravkom DUOZON (účinná látka – oxid chlórčitý) sa vykonáva vo verejných vodovodoch v obciach Povrazník, Jarabá, rekreačná oblasť Tále, Čierny Balog (vodovody Fajtov, Medveďovo, Urbanov vrch–Závodie, Komov-Latky).

V okrese Banská Bystrica monitorujeme kvalitu vody v 54 verejných vodovodoch. a v okrese Brezno je to 46 verejných vodovodov.

1.2. Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

Rok 2023 môžeme označiť ako rok, v ktorom nedošlo k vážnejším problémom v hromadnom zásobovaní obyvateľov obidvoch okresov pitnou vodou z verejných vodovodov z hľadiska kvality pitnej vody a jej dodávania k spotrebiteľom v dostatočnom množstve.

Z dôvodu dlhodobého obdobia bez zrážok a poklesu výdatnosti vodárenských zdrojov bolo potrebné zabezpečiť dovážanie pitnej vody do vodojemov cisternami v obciach Oravce v mesiaci september a Brezno (Vrchdolinka) cez Vianoce a počas leta.

Nízke hodnoty reakcie vody sú permanentne zaznamenávané vo vzorkách vody v obci Braväcovo.

Prekračovanie medznej hodnoty železa bolo v roku 2023 zaznamenané vo vzorkách vody v sídlach Jasenie, Nemecká, Drábsko, Brezno-Rohozná, Pohorelá, Lom nad Rimavicou, Šumiac, Podbrezová (sídlisko Štavníčka), Valaská, Pohronský Bukovec, Banská Bystrica-Radvaň a Karlovo.

V 1 vzorke odobratej z verejného vodovodu v obci Pohronský Bukovec boli prekročené limitné hodnoty arzenu a mangánu z dôvodu poruchy na technológii úpravy vody.

V 1 vzorke odobratej z verejného vodovodu v obci Bacúch bola prekročená limitná hodnota niklu. V opakovane odobratej vzorke prekročenie limitnej hodnoty niklu nebolo zistené.

Menšie resp. jednorazové problémy s kvalitou vodu po stránke mikrobiologickej sme zaznamenali vo verejných vodovodoch v sídlach Hrochoť, Donovaly (Mistríky), Lúbietová (VZ Ženská dolina), Králiky (VZ Čutková), Banská Bystrica-Radvaň, Čierny Balog-Dobroč a Jánošovka, Dolná Lehota, Pohorelá, Heľpa, Vaľkovňa, Šumiac-Červená Skala, Závadka nad Hronom, Polomka-Hámor, Brezno-Rohozná, Drábsko, Beňuš (vodovod OÚ), Brezno-Mazorník, Pohronská Polhora, Polomka.

Vo verejnom vodovode v obci Polomka, miestna časť Hámor sa aj napriek inštalácii automatického dávkovača dezinfekčného prostriedku nepodarilo dosiahnuť požadovanú kvalitu vody po stránke mikrobiologickej (hodnoty jednotlivých ukazovateľov veľmi mierne prekračovali ich limity).

Koncom roka aj z dôvodu daždivého počasia došlo k zhoršeniu kvality vody po stránke mikrobiologickej vo verejnom vodovode v obci Beňuš.

StVPS a. s. Banská Bystrica v roku 2023 pre zlepšenie kvality vody vykonávala častejšie odkaľovanie vodovodných potrubí jednotlivých, hlavne problematických verejných vodovodov z dôvodu malej spotreby a udržania kvality vody.

V roku 2023 bolo vydaných 7 záväzných stanovísk k územnému konaniu k rekonštrukcii resp. výstavbe vodovodu, vodovodných prípojok a iných vodárenských objektov, 5 záväzných stanovísk ku kolaudácii zrekonštruovaných resp. novovybudovaných častí verejného vodovodu, 3 záväzné stanoviská k návrhu na využívanie vodárenského zdroja na zásobovanie pitnou vodou a k návrhu na určenie osobitného režimu v území. Ďalej boli spracované podklady s údajmi o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu na Slovensku v rokoch 2020-2022 pre Európsku komisiu za okresy Banská Bystrica a Brezno.

RÚVZ BB vydal 1 rozhodnutie na vodárenskú úpravu pitnej vody (zmena v dezinfekcii vody z chlórnanu sodného na oxid chloričitý a doplnenie technológie úpravy vody o ultrafiltračný modul)) v úpravni vody v obci Pohronská Polhora (povrchový zdroj vody).

1.2.1. Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2023 nebola v okresoch Banská Bystrica a Brezno udelená žiadna výnimka na používanie vody, ktorá dlhodobo nespĺňa hygienické limity chemických ukazovateľov.

1.3. Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

V obidvoch okresoch RÚVZ BB neviduje žiadne studne resp. vodné zdroje, ktoré by mali charakter verejných studní využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľov.

Z hygienicky významných individuálnych vodovodov sa v roku 2023 sledovala kvalita vody vo vodovodoch v miestnych častiach obce Staré Hory – Dolný Jelenec, Horný Jelenec, Polkanová, vo vodovode pre hotel FUGGEROV DVOR v obci Selce, vo vodovode pre

Lodenicu na Mlynčoku v obci Slovenská Ľupča, vo vodovode Urbariátu v obci Riečka (Tajov -Vila 27), vo vodovode v lokalite Selce-Čachovo, vo vodovode pre ranč ČELIENEC v Ľubietovej, vo vodovode pre hotel KRPÁČOVO na Krpáčove, vo vodovode v rekreačnej oblasti Horná Lehota–Krpáčovo (voda z povrchového vodného zdroja so zvýšeným obsahom antimónu, ktorá sa v jednotlivých rekreačných zariadeniach upravuje pomocou reverznej osmózy – hotel HYDRO, Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR), vo vodovode pre hotel PARTIZÁN na Táloch, vo vodovode pre hotel LOMNISTÁ v obci Jasenie, vo vodovode pre DEDEČKOVU CHATU a stodolu POHANSKÉ v obci Mýto pod Ďumbierom, vo vodovode pre hotel SRDIEČKO na Trangoške, vo vodovode pre hotel VRŠKY v obci Závadka nad Hronom, vo vodovode pre chatu KOSODREVINA na Chopku a z vodného zdroja, z ktorého je zásobované verejné kúpalisko v obci Jasenie.

V roku 2023 bolo z týchto 19 vodovodov odobratých celkom 35 vzoriek vody (25 v rámci monitoringu a 10 na základe objednávok prevádzkovateľov).

1.4. Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

V sledovanom roku bolo v rámci monitoringu kvality pitnej vody u spotrebiteľa odobratých celkom 359 vzoriek vody (v okrese Banská Bystrica 212 vzoriek, v okrese Brezno 147 vzoriek). V kontrolnom monitoringu bolo odobratých 293 vzoriek vody (Banská Bystrica–175, Brezno–118) a v preverovacom monitoringu 66 vzoriek (Banská Bystrica–37, Brezno–29).

V 1 vzorke vody boli stanovené rádiologické ukazovatele. Odber ďalších vzoriek a ich analýzu zabezpečoval odbor radiačnej ochrany a odb. HŽPaZ nemá k dispozícii výsledky.

Z celkového počtu 359 odobratých a laboratórne vyšetrených vzoriek vody bolo 58 nevyhovujúcej kvality, čo predstavuje 16,16 % nevyhovujúcich vzoriek. Po stránke fyzikálno-chemickej nevyhovelo požiadavkám na kvalitu pitnej vody celkom 38 vzoriek (10,58 %) a po stránke mikrobiologickej a biologickej to bolo 24 vzoriek (6,69 %).

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli v 38 vzorkách vody najčastejšie prekročené medzné hodnoty železa (14 vzoriek), voľného chlóru (11 vzoriek) a v 8 vzorkách nebola dosiahnutá požadovaná hodnota reakcie vody 6,5. Ďalej boli prekračované limitné hodnoty absorbancie (6x), zákalu (3x), farby (1x), chemickej spotreby kyslíka manganistanom (1x), niklu (1x), mangánu (1x) a arzenu (1x).

Po stránke mikrobiologickej a biologickej nevyhovelo požiadavkám na kvalitu vody celkom 24 vzoriek, išlo o prekročenie medzných a najvyšších medzných hodnôt koliformných baktérií (13x), *Escherichia coli* (12x), enterokokov (10x), kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 36 °C (8x) a kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 22 °C (3x). V 2 vzorkách vody odobratých z verejných vodovodov v obciach Dolná Lehota a Čierny Balog, miestna časť Dobroč bol stanovený nález *Clostridium perfringens*.

Vo verejných vodovodoch v obciach Heľpa, Drábsko, Val'kovňa a Beňuš (vodovod OÚ) bol v 4 vzorkách zistený nález *Pseudomonas aeruginosa*.

Z biologických ukazovateľov bola prekročená limitná hodnota mikromycét a živých organizmov v 1 vzorke vody odobratej z verejného vodovodu v obci a Čierny Balog, miestna časť Dobroč (povrchový zdroj vody).

V 12 prípadoch prekročenia limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov bola pri odbere vzoriek nameraná nízka hodnota voľného chlóru resp. oxidu chloričitého pod 0,05 mg/l.

Oproti minulému roku evidujeme približne rovnaký počet vzoriek s prekročením limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov (z 22 na 24) a vyšší počet nevyhovujúcich vzoriek po stránke fyzikálno-chemickej (z 26 na 38). K vyššiemu počtu vzoriek vody s prekročenou limitnou hodnotou fyzikálno-chemických ukazovateľov dochádza v okrese Brezno. V roku 2023 bolo však odobratých o 46 vzoriek pitnej vody viac ako v roku 2022.

V prípade zistenia nevyhovujúcej kvality vody, najmä pri prekročení limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov na základe odberov vzoriek vody boli prevádzkovatelia vodovodov zo strany RÚVZ operatívne telefonicky resp. mailom informovaní na uvedenú skutočnosť, aby mohli ihneď prijať opatrenia na zlepšenie kvality vody.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo z verejných vodovodov odobratých celkom 14 vzoriek vody, z toho 5 vzoriek vody bolo odobratých opakovane po nevyhovujúcej kvalite v odobratej vzorke v rámci monitoringu pitnej vody a na základe podnetov na nevyhovujúcu kvalitu vody bolo odobratých celkom 9 vzoriek.

V rámci kontroly akreditácie odberov vzoriek pitnej vody bolo odobratých 25 vzoriek (opakované-13, obohatené-3, slepé-9).

Pracovníci odboru HŽPaZ počas celého roka telefonicky, osobne, prostredníctvom mailov a internetovej stránky úradu poskytovali informácie a konzultácie obyvateľom z oblasti problematiky zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov a individuálnych zdrojov vody, kvality vody vo verejných vodovodoch, o opatreniach na zlepšenie kvality vody a pod.

Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vody v rámci monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD ako aj iné údaje o verejných vodovodoch boli vkladané do Informačného systému „Pitná voda“.

Pracovníci odboru HŽPaZ zabezpečovali odber vzoriek povrchovej vody a vodného kvetu (v prípade jeho výskytu) z vodárenských nádrží Turček, Hriňová, Klenovec, Málinec a odber vzoriek surovej a upravenej vody z úpravni vôd pri týchto vodárenských nádržiach na stanovenie cyanobaktérií, akútnej toxicity a ďalších vybraných biologických ukazovateľov.

V roku 2023 bolo v mesiacoch jún, júl, august, september a október zo 4 vodárenských nádrží odobratých 16 vzoriek povrchovej vody.

Zo 4 úpravni vôd bolo odobratých 12 vzoriek surovej vody a 12 vzoriek vody po úprave.

Nadmerný výskyt vodného kvetu bol zaznamenaný vo VN Málinec (v mesiacoch august a september) a vo VN Turček (v októbri).

Na stanovenie akútnej toxicity a mikrocystínu bolo odobratých 7 vzoriek vody a 3 vzorky vodného kvetu. Vzorky vody a vodného kvetu boli analyzované v laboratóriách ÚVZ SR.

V rámci Svetového dňa vody bolo pracovníkmi odboru HŽPaZ prevzatých od občanov celkom 235 vzoriek vody na stanovenie dusičnanov a dusitanov. V 19 vzorkách bola prekročená limitná hodnota dusičnanov (najvyššia hodnota 124,00 mg/l) a len v 1 vzorke bola prekročená limitná hodnota dusitanov (0,584 mg/l).

1.5. Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť a.s., Banská Bystrica je prevádzkovateľom skoro všetkých verejných vodovodov v obidvoch okresoch (91 VV zo 100 v obidvoch okresoch). Obec Špania Dolina je prevádzkovateľom miestneho vodovodu, ktorý zásobuje menšiu časť obce vodou z banskej štôlne.

V obciach Beňuš (väčšia časť obce), Polomka – časť Hámor, Šumiac – časť Červená Skala, Michalová, Pohronská Polhora sú prevádzkovateľmi vodovodov Obce. Mesto Brezno prevádzkuje v meste miestne vodovody v častiach Brezno–Rohozná a Brezno–Podkoreňová a vodovod vo väčšej časti obce Podbrezová prevádzkujú Železiarne Podbrezová a. s. Obec Staré Hory prevádzkuje 3 malé miestne vodovody v miestnych častiach Dolný Jelenec, Horný Jelenec, Polkanová.

Vodovod v rekreačnej oblasti Horná Lehota–Krpáčovo prevádzkuje spoločnosť Krpáčovo s. r. o., Dolná Lehota–Krpáčovo a spoločnosť Hotel Partizán s. r. o., Bystrá–Tále prevádzkuje vodovod, ktorý slúži na zásobovanie objektov hotela PARTIZÁN a niekoľkých ďalších rekreačných zariadení v tejto oblasti pitnou vodou.

StVPS a.s., Banská Bystrica ako prevádzkovateľ väčšiny verejných vodovodov v okresoch Banská Bystrica a Brezno na základe plánu odberov vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, ktorý predložil RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonával odbery a rozborov vzoriek pitnej vody z vodovodov vo svojej správe. Zároveň na odbor HŽPaZ priebežne počas celého roka 2023 zasielal laboratórne výsledky odobratých vzoriek vody. Predkladané výsledky laboratórnych rozborov boli vyhodnocované a porovnávané s výsledkami získanými z monitoringu pitných vôd a so zisteniami v rámci výkonu ŠZD.

Určité rozdiely vo výsledkoch sme zaznamenali pri stanovovaní resp. pri prekračovaní limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov.

Väčšina ostatných prevádzkovateľov (okrem obcí Staré Hory a Špania Dolina - vzorky z vodovodov sa odoberajú len v rámci monitoringu resp. ŠZD, nakoľko sú to malé vodovody) si prostredníctvom celoročných objednávok na RÚVZ a následným odberom vzoriek vody zabezpečuje prevádzkovú kontrolu kvality vody nimi prevádzkovaných vodovodov.

Celkom bolo na základe celoročných objednávok odobratých a vyšetrených 22 vzoriek pitnej a 10 vzoriek surovej vody ako platená služba.

1.6. Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2023 nebol v okresoch Banská Bystrica a Brezno zaznamenaný výskyt infekčných ochorení ani iných poškodení zdravia v súvislosti s používaním vody určenej na ľudskú spotrebu z verejných vodovodov.

V okrese Banská Bystrica používa vodu s nasledovanou kvalitou 128 osôb a v okrese Brezno je to 1142 obyvateľov.

2. Voda na kúpanie

2.1. Prírodné kúpacie oblasti

V okresoch Banská Bystrica a Brezno sa nenachádzajú vody určené na kúpanie (vyhlásené kúpacie oblasti).

V roku 2023 bola sledovaná kvalita vody v jazere, ktoré sa nachádza v rekreačnej oblasti Horná Lehota – Krpáčovo. Jazero sa využíva na neorganizovanú rekreáciu, je bez prevádzkovateľa, sprch a zariadení na osobnú hygienu.

Kvalita vody bola počas kúpacjej sezóny 2023 sledovaná aj v umelo vytvorenom jazere, ktoré sa nachádza na plážovom kúpalisku v meste Banská Bystrica. Umelo vytvorené jazero je napúšťané vodou z Tajovského potoka, voda sa mechanicky predčisťuje v sedimentačnom odberovom objekte a na otvorenom pieskovom filtri. Jazero je prietokové, prívod vody je nepretržitý, po dosiahnutí výšky výpustného objektu voda voľne odteká naspäť do toku Tajovka. Jazero bolo bójami rozdelené na niekoľko častí – lov rýb, wakeboarding, kúpanie a Aquafun zónu.

Z jazera na Krpáčove a z umelo vytvoreného jazera na plážovom kúpalisku v meste Banská Bystrica (vyčlenená časť pre kúpajúcich) bolo počas kúpacjej sezóny odobratých celkom 5 vzoriek vody (Krpáčovo – 2 vzorky v rámci ŠZD, jazero na PK v meste BB – 3 vzorky na základe objednávky prevádzkovateľa).

Voda v jazeroch v stanovených biologických a mikrobiologických ukazovateľoch vyhovovala požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z.

Vo všetkých vzorkách vody bola detekovaná prítomnosť rias. Pri odbere obidvoch vzoriek vody z jazera na Krpáčove bola nameraná nižšia hodnota priehľadnosti vody.

Pri odbere vzorky vody z vyčlenenej časti jazera na PK v meste Banská Bystrica dňa 26.06.2023 bolo zistené nadmerné prírodné znečistenie na hladine jazera a v odobratej vzorke vody dňa 02.08.2023 bola nameraná nižšia hodnota priehľadnosti vody a prekročená odporúčaná hodnota farby.

Premnoženie cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet nebolo počas sezóny 2023 na obidvoch jazeroch zaznamenané.

2.2. Umelé kúpaliská

2.2.1. Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

V okresoch Banská Bystrica a Brezno sme v roku 2023 sledovali kvalitu vody v 68 bazénoch s celoročnou prevádzkou (v okrese Banská Bystrica – 42, v okrese Brezno – 26).

V prevádzke počas celého roka nebolo 6 bazénov (bazén v AD ŠAFRAN v obci Donovaly, 3 bazény v hoteli MÝTO v obci Mýto pod Ďumbierom, vírivý bazén v hoteli ZERRENPAČH v obci Osrbľie a vírivý bazén vo wellness pod Kráľovou Hoľou v obci Telgárt).

Prevádzka ICE FIT v mestskej časti Banská Bystrica- Kremnička (vírivý bazén) prevádzka RELAX štúdia LuSyl v mestskej časti Banská Bystrica-Radvaň a prevádzka Floating v budove OCA v meste Banská Bystrica sú zrušené.

Kvalita vody nebola v roku 2023 odsledovaná v bazéne v Chate ZBOJSKÁ v obci Pohronská Polhora, miestna časť Zbojská a v bazéne v hoteli HELPA v obci Hel'pa nakoľko sa tieto bazény využívali na kúpanie len vo veľmi malej miere.

Prerušenie prevádzkovania bazénov aj na niekoľko mesiacov z rôznych dôvodov, energetická kríza, technické problémy, rekonštrukcia, nízky záujem a pod.) bolo zaznamenané celkom v 19 zariadeniach (20 bazénov) – penzión SCHWEINTAAL, penzión DÚHOVÝ PSTRUH, penzión MAJK, penzión ADIKA, Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR, hotel TELGÁRT, penzión BYSTRINKA, penzión LIMBA, vila AMBIENTE, ranč Čelienec, UMB, Daňový úrad, Stredisko akadémie Finančnej správy, hotel ALTENBERG, hotel GALILEO, ESTATE APARTMENTS a DIXON RESORT (ochladzovací bazén).

V roku 2023 boli dané do prevádzky neplavecký bazén v ŠC LEMRA, vírivé bazény v BASELINE a MINIPOLIS v meste Banská Bystrica, 6 bazénov vo Wellness v kúpeľoch Brusno. Zrušená prevádzka RELAX štúdia LuSyl v mestskej časti Banská Bystrica-Radvaň bola nahradená novou CHARLIE ACADEMY-plavecké jasličky.

Zo 68 sledovaných bazénov v roku 2023 sa v okrese Banská Bystrica nachádza 22 bazénov v 13 ubytovacích zariadeniach, 6 bazénov sa využíva vo wellness v kúpeľoch Brusno 7 bazénov sa využíva na kúpanie v 6 relaxačných a regeneračných zariadeniach, 3 bazény v 1 krytej plavárni, 1 bazén je využívaný ako výučbový na UMB a 3 bazény sa využívajú len na plavecké jasličky.

V okrese Brezno sa 21 bazénov nachádza v 11 ubytovacích zariadeniach, 3 bazény v 2 krytých plavárňach, 2 bazény sa využívajú na kúpanie v relaxačných zariadeniach.

Zo 68 bazénov je 8 plaveckých, 16 neplaveckých, 5 relaxačných, 27 vírivých, 5 ochladzovacích, 4 detské a 3 bazény sú určené pre dojatá a batol'atá.

Výkon ŠZD nad prevádzkovaním bazéna v Plaveckých jasličkách BABY CLUB ŽABKA v meste Banská Bystrica vykonávali pracovníci odboru HDM.

Zo 68 bazénov s celoročnou prevádzkou, z ktorých bola počas roka odobratá aspoň 1 vzorka bolo v roku 2023 odobratých celkom 176 vzoriek vody, z toho 127 vzoriek bolo odobratých RÚVZ BB na základe objednávok jednotlivých prevádzkovateľov, 3 vzorky predložil prevádzkovateľ celoročného bazéna (Baby Club Žabka) a 6 vzoriek prevádzkovateľ bazénov vo wellness „Caracalla spa“ v kúpeľoch Brusno z iných akreditovaných laboratórií a v rámci výkonu ŠZD bolo odobratých 40 vzoriek vody.

V rámci kontroly akreditácie odberov vzoriek vody na kúpanie bolo odobratých ďalších 24 vzoriek (opakované-15, slepé-9), ktoré nie sú predmetom hodnotenia.

Z 176 vzoriek bolo 95 vzoriek nevyhovujúcich (prekročená limitná hodnota aspoň v jednom ukazovateli), čo predstavuje 53,98 %.

V 176 vzorkách vody bolo stanovených celkom 2255 ukazovateľov, limitné hodnoty jednotlivých ukazovateľov boli prekročené v 144 prípadoch, čo predstavuje 6,39 % nevyhovujúcich ukazovateľov.

Zo 68 bazénov boli prekročené mikrobiologické ukazovatele vo vzorkách vody odobratých z 24 bazénov, fyzikálno-chemické ukazovatele boli prekročené vo vzorkách vody odobratých z 39 bazénov.

V 20 bazénoch (plavecký v KP v meste Banská Bystrica, relaxačný a 2 vírivé bazény v hoteli BYSTRÁ v obci Bystrá, plavecký bazén v hoteli FUGGEROV DVOR v Selciach, veľký neplavecký bazén v hoteli PARTIZÁN na Táloch, neplavecký a vírivý bazén v Stredisku akadémie FS na Donovaloch, plavecký bazén UMB v Banskej Bystrici, vírivý bazén v MINIPOLIS Banská Bystrica, plavecký bazén v KP v meste Brezno, vírivý bazén v penzióne SANT BERNARD v Tureckej, v 6 bazénoch v novom Wellness v kúpeľoch Brusno, vírivý bazén v penzióne ADIKA v obci Mýto pod Ďumbierom a ochladzovací bazén v DIXON RESORT Banská Bystrica) nedošlo k prekročeniu limitnej hodnoty u žiadneho ukazovateľa počas celého roka resp. prevádzkovania jednotlivých bazénov.

Za bazény s vyhovujúcou kvalitou vody môžeme tiež považovať ďalších 12 bazénov (rekreačný bazén v KP v meste Banská Bystrica, bazén v Plaveckých jasličkách BABY CLUB ŽABKA v meste Banská Bystrica, vírivý bazén v hoteli SRDIEČKO na Trangoške, detský bazén v hoteli BYSTRÁ a vírivý bazén v penzióne BYSTRINKA v obci Bystrá, malý bazén v hoteli PARTIZÁN na Táloch, neplavecký bazén v ŠC LEMRA a bazén v Plaveckých jasličkách CHARLIE ACADEMY v meste Banská Bystrica, bazén v penzióne LIMBA a veľký a malý bazén v ŠPORTHOTELI na Donovaloch a bazén vo Vzdelávacom centre prokuratúry SR na Krpáčove).

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov (71 nevyhovujúcich vzoriek) bola najviac prekračovaná limitná hodnota voľného chlóru nad 1,00 mg/l (35 x). Medzná hodnota chemickej spotreby kyslíka manganistanom bola prekročená v 34 vzorkách a limitná hodnota viazaného chlóru bola prekročená v 21 prípadoch. V 9 vzorkách nebola dosiahnutá požadovaná hodnota pH vody 6,5 a v 1 vzorke požadovaná hodnota teploty vody.

Nedostatky v prechlórovaní vody, nízkych hodnotách pH a zvýšených hodnotách viazaného chlóru boli prevádzkovateľmi odstraňované technickými opatreniami (dopúšťanie vody, zníženie dávok chemických prípravkov na zdravotné zabezpečenie vody, dávkovanie prípravkov na úpravu pH) ihneď po nameraní a do doby spustenia väčšiny bazénov do prevádzky v daný deň odberu vzoriek.

K prekročeniu limitných hodnôt mikrobiologických ukazovateľov došlo u 34 odobratých vzoriek. V 33 vzorkách vody bola prekročená limitná hodnota kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 ± 1 °C. V 9 vzorkách bol zistený nález *Pseudomonas aeruginosa*. V 1 vzorke odobratej z bazéna detského bazéna v krytej plavárni v meste Brezno boli prekročené medzné hodnoty črevných enterokokov a *Escherichia coli*. Limitná hodnota *Staphylococcus aureus* nebola prekročená ani u jednej vzorky vody. Taktiež u žiadnej vzorky vody neboli prekročené limitné hodnoty biologických ukazovateľov (producenty, konzumenty).

Z 9 celoročne prevádzkovaných bazénov s vodnými atrakciami, pri ktorých vznikajú vodné aerosóly bolo odobratých celkom 18 vzoriek vody na stanovenie *Legionella species*. Prítomnosť *Legionella sp.* nebola zistená u žiadnej odobratej vzorky vody na kúpanie.

Popri stanovení prítomnosti legionel bol vo vzorkách vody zisťovaný aj nález améb kultivovateľných pri teplote 36 °C a 44 °C. Nález améb nebol zistený ani u jednej z 18 odobratých vzoriek vody.

Nález *Pseudomonas aeruginosa* bol zistený celkom v 9 vzorkách vody (1x neplavecký bazén v penzióne DÚHOVÝ PSTRUH v Bystrej, 1x vírivý bazén na ranči Čelienc v Ľubietovej, 2x v dvoch vírivých bazénoch v hoteli DIXON RESORT v meste Banská Bystrica, 1x ochladzovací bazén v hoteli PARTIZÁN na Táloch, 1x vírivý bazén vo Wellness relax centre v obci Telgárt 202, 1x plavecký bazén na KP v obci Závadka nad Hronom, 1x vírivý bazén v hoteli ŠACHTIČKA a 1x vírivý bazén v hoteli FUGGEROV DVOR v Selciach). Vo všetkých bazénoch bola voda po upozornení zo strany RÚVZ BB prevádzkovateľmi ihneď vymenená resp. prechlórovaná a boli opakovane odobraté kontrolné vzorky, ktoré nepreukázali prítomnosť *Pseudomonas aeruginosa*.

O nevyhovujúcej kvalite vody v jednotlivých bazénoch boli prevádzkovatelia zo strany RÚVZ včas informovaní, nakoľko väčšina vzoriek vôd bola odoberaná na základe celoročných objednávok pracovníkmi odb. HŽPaZ a vzorky boli laboratórne vyšetrené v laboratóriách RÚVZ Banská Bystrica.

Spolupráca s jednotlivými prevádzkovateľmi bola na dobrej úrovni, prevádzkovatelia na základe informácií o nevyhovujúcej kvalite vody v bazénoch prijímali okamžité opatrenia na zlepšenie jej kvality.

V súvislosti s využívaním vody na kúpanie v celoročne prevádzkovaných bazénoch nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení ani iných poškodení zdravia.

2.2.2. Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

V okrese Banská Bystrica boli počas kúpaciej sezóny 2023 v prevádzke: Plážové kúpalisko v meste Banská Bystrica (na kúpanie sa využívalo celkom 5 bazénov), Obecné kúpalisko v obci Strelníky (2 bazény) a vonkajší neplavecký bazén pri Vile 27 v obci Tajov.

V okrese Brezno boli počas letnej sezóny 2023 v prevádzke: vonkajšie nadzemné bazény pri hoteli BIELA MEDVEDICA a pri penzióne BYSTRINA v obci Bystrá, verejné kúpalisko v obci Jasenie, letné kúpalisko v obci Podbrezová (2 bazény) a 2 vonkajšie bazény pri penzióne SCHWEINTAAL v obci Braväcovo.

V 8 sezónnych rekreačných zariadeniach v okresoch Banská Bystrica a Brezno, ktoré boli prevádzkované počas letnej sezóny sa na kúpanie využívalo celkom 15 bazénov, z toho 5 bazénov sa nachádzalo pri ubytovacích zariadeniach.

Pracovníkmi odboru HŽPaZ bolo vykonaných celkom 42 kontrol v rámci výkonu ŠZD (13 pred zahájením prevádzky jednotlivých kúpalísk a bazénov a 29 počas kúpacjej sezóny). Ďalej bolo vydaných 9 rozhodnutí na uvedenie priestorov kúpalísk a bazénov do prevádzky.

Pracovníci odboru HŽPaZ z 15 bazénov odobrali celkom 70 vzoriek vody na stanovenie fyzikálno–chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov v zmysle vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z.

Zo 70 vzoriek bolo 53 odobratých na základe objednávky prevádzkovateľa a 17 vzoriek vody bolo odobratých v rámci výkonu ŠZD.

Z celkového počtu 70 vzoriek došlo k prekročeniu limitnej hodnoty aspoň u jedného ukazovateľa v 25 prípadoch (35,71 %).

Počas celej kúpacjej sezóny 2023 bola zaznamenaná vyhovujúca kvalita vody len v 5 bazénoch (plavecký a detský bazén na kúpalisku v Podbrezovej, malý bazén na kúpalisku v Strelníkoch, veľký bazén pri penzióne Schweintaal v Braväcove a nadzemný vonkajší bazén pri penzióne Bystrina v obci Bystrá). V 3 bazénoch (bazén pri Vile27 v Tajove, malý bazén pri penzióne Schweintaal v Braväcove a nadzemný vonkajší bazén pri hoteli Biela Medvedica) bola prekročená len medzná hodnota voľného chlóru v 1 odobratej vzorke.

Zo 70 vzoriek boli v 16 vzorkách prekročené limitné hodnoty mikrobiologických ukazovateľov (7 bazénov z 15).

Z biologických ukazovateľov bola v 1 vzorke vody odobratej z nového detského bazéna na PK v meste Banská Bystrica prekročená medzná hodnota producentov a v ďalšej vzorke limitná hodnota konzumentov.

Kontrolnými vzorkami po opatreniach zo strany prevádzkovateľov na zlepšenie kvality vody v jednotlivých bazénoch nebolo prekročenie limitných hodnôt stanovených mikrobiologických a biologických ukazovateľov zistené (výmena vody v bazénoch, jednorazové prechlórovanie), okrem atypického bazéna na PK v Banskej Bystrici.

V 3 odobratých vzorkách vody z atypického bazéna v mesiaci august aj po vykonaných opatreniach na zlepšenie jej kvality bola prekročená medzná hodnota kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote $36\pm 1^{\circ}\text{C}$ (15.08.2023, 21.08.2023, 28.08.2023). Prevádzkovanie atypického bazéna bolo aj z tohto dôvodu ukončené dňa 03.09.2023.

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov bola v 7 vzorkách stanovená zvýšená hodnota voľného chlóru nad 1,00 mg/l a 1 vzorke vody odobratej zo starého plaveckého bazéna na PK v meste Banská Bystrica bola stanovená nízka hodnota reakcie vody pod 6,5.

Kvalita poskytovaných služieb bola na dobrej úrovni, funkčnosť a čistota zariadení na osobnú hygienu, WC, sprích, brodísk, čistota areálov, odstraňovanie odpadov boli

na požadovanej úrovni. Menšie nedostatky boli odstraňované prevádzkovateľmi ihneď po upozornení zo strany pracovníkov RÚVZ Banská Bystrica.

Prevádzkovanie rekreačných zariadení bolo počas sezóny 2023 prerušované aj na niekoľko dní z dôvodu nepriaznivého počasia. Nedostatok pitnej vody v rekreačných zariadeniach nebol zaznamenaný, rovnako nebolo zistené ani v prekročení kapacity kúpalísk.

Nedostatky v kvalite vody v jednotlivých bazénoch boli prevádzkovateľmi riešené priebežne počas celej sezóny (pravidelné vypúšťanie bazénov a ich čistenie) a po telefonických a osobných upozorneniach zo strany pracovníkov RÚVZ BB na základe laboratórnych výsledkov vyšetrených vzoriek vody.

Všetky údaje o kvalite vody v jednotlivých bazénoch, správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2023, informácie o priebehu kúpacej sezóny v týždňových intervaloch - o stave jednotlivých kúpalísk, o zisteniach pri výkone ŠZD boli zadávané do nového Informačného systému – Voda na kúpanie.

Pracovníci odboru. HŽPaZ počas kúpacej sezóny 2023 riešili 4 písomné podnety týkajúce sa nedodržania požiadaviek pri prevádzkovaní plážového kúpaliska vyplývajúcich zo zákona č. 355 /2007 Z. z. (2x podnet od poslancov mestského zastupiteľstva, 1x podnet na znečistenú vodu bližšie nekonkretizovanom bazéne, 1 x podnet porušenia bezpečnosti – prepad z nafukovacej šmýkačky mimo bazéna).

Prevádzkovanie plážového kúpaliska počas kúpacej sezóny 2023 možno hodnotiť ako problematické z hľadiska kvality vody v jednotlivých bazénoch, nakoľko sa aj napriek okamžite prijímaným opatreniam na zlepšenie kvality vody v bazénoch nepodarilo zabrániť prekračovaniu medznej hodnoty kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote $36\pm 1^{\circ}\text{C}$ a nálezu *Pseudomonas spp.* Odstránenie opakovaných nedostatkov v prevádzkovaní plážového kúpaliska (nedostatočné čistenie hladiny jazera od prírodného znečistenia, nevyhovujúca čistota v miestnosti prvej pomoci pri novom plaveckom bazéne, nedostatočné vysávanie a čistenie stien a dna bazénov, najmä atypický bazén) boli uložené v zápisniciach z výkonu ŠZD.

RÚVZ BB pred ukončením sezóny uložil prevádzkovateľovi plážového kúpaliska v BB opatrenie, na zákaz kúpania v starom plaveckom bazéne od 08.09.2023 z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody v mikrobiologických ukazovateľoch (výrazné prekročenie medzných hodnôt kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote $36\pm 1^{\circ}\text{C}$, *Escherichia coli*, črevných enterokokov a nálezu *Pseudomonas spp.*) vo vzorke odobratej dňa 05.09.2023 po výmene vody v bazéne.

Podrobné informácie o priebehu kúpacej sezóny 2023 v okresoch Banská Bystrica a Brezno sú uvedené v Správe o vyhodnotení kúpacej sezóny aj s tabuľkovou časťou, ktorá bola zaslaná prostredníctvom nového IS – Voda na kúpanie na ÚVZ SR Bratislava

V súvislosti s využívaním vody na kúpanie v kúpacej sezóne 2023 nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení ani iných poškodení zdravia.

Termálne kúpaliská a vody určené na kúpanie (vyhlásené prírodné kúpacie oblasti) sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno nenachádzajú.

3. Kvalita ovzdušia

3.1. *Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru*

V roku 2023 RÚVZ Banská Bystrica zaevidoval dva podnety na zhodnotenie kvality ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru.

- Podnet súvisel s dlhodobým zatekaním do bytu a s tým spojenou tvorbou plesní z dôvodu neodbornej prístavby nad týmto bytom. Miestnym šetrením bolo zistené, že v čase ohliadky sa v byte na strope a stenách nachádzajú zatečené mokré fláky a viditeľná pleseň. Najväčšie fláky (1,5 m x 0,7 m) sa nachádzali na chodbe a v špajze. Mokré fláky, opadaná omietka a viditeľná pleseň sa nachádzala v celom byte.
- Ďalší podnet poukazoval na nefungujúcu klimatizáciu v sálach kina. Pri miestnom šetrení bolo zistené, že v deň, kedy oznamovateľ navštívil kino, prebiehala akcia, počas ktorej boli filmy premietané neustále za sebou a systém vzduchotechniky nestíhal vo filmových sálach vymeniť vzduch. Prevádzkovateľ kina predložil RÚVZ BB servisné protokoly o skúške vzduchotechniky a kontrolu zariadení, v ktorom sa uvádza náprava nefunkčného ovládania VZT zariadení, následná obhliadka VZT zariadení, pri ktorej neboli zistené závažné poruchy v MaR systéme, ktoré by blokovali nábeh a prevádzkovanie vzduchotechnických zariadení.

Na základe objednávok bolo vykonané meranie prítomnosti plesní vo vnútornom ovzduší rodinných domov v Lučenci. Účelom merania bolo stanovenie mikrobiálnej kontaminácie vnútorného ovzdušia z dôvodu viditeľných plesní nachádzajúcich sa v jednej z konštrukčných vrstiev strechy a z dôvodu viditeľných plesní nachádzajúcich sa v detských izbách rodinného domu. Odber vzoriek bol vykonaný metódou aktívneho nasávania vzduchu pomocou aeroskopu na povrch kultivačného média.

Celkovo bolo odobratých 34 vzoriek na 14 odberových miestach, vzorky boli analyzované pri teplote 22°C, kedy sa zisťujú koncentrácie saprofytických, bežne sa vyskytujúcich plesní v životnom prostredí človeka a pri 37 °C, čo je aj teplota ľudského tela a zisťuje sa prítomnosť plesní, ktoré je možné považovať za plesne pre človeka patogénne.

V piatich vzorkách analyzovaných pri 22°C boli zistené nepočítateľné množstvá plesní. Koncentrácia plesní vyššia ako najvyššia prípustná hodnota (KTJ/m³ plesní <500 KTJ/m³) bola pri teplote 22°C zistená v šiestich vzorkách, čo poukazuje na masívne znečistenie vnútorného prostredia.

Koncentrácie plesní analyzovaných pri teplote 37°C sa pohybovali od 1,5 x 10¹ do 7,5 x 10¹, čo predstavuje zvýšené riziko ohrozenia zdravia obyvateľov, ktorí sa v týchto priestoroch zdržujú dlhodobo. Na základe vykonaných analýz bolo konštatované, že kvalita vnútorného ovzdušia v predmetných rodinných domoch v sledovanom ukazovateli nie je vyhovujúca.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

4.1. Zdroje hluku v životnom prostredí

Zdrojmi nadmerných hladín hluku vo vonkajších chránených priestoroch a v chránených miestnostiach vnútorných priestorov budov v okresoch Banská Bystrica a Brezno sú automobilová doprava a stacionárne zdroje hluku v prípadoch ich nevyhovujúceho umiestnenia, resp. bez technického zabezpečenia opatrení na znižovanie hluku.

V roku 2023 bolo na odbore HŽPaZ zaevidovaných 9 podnetov na obťažovanie hlukom. 2 podnety sa týkali súkromných činností vykonávaných na dvore rodinných domov, v ktorých RÚVZ nebol kompetentný konateľ. Z riešených opodstatnených podnetov možno uviesť nasledovné:

Podnet na hluk šíriaci sa z prevádzky ECOSTART a.s. vo Vlkanovej

RÚVZ BB prijal podnet obyvateľa obce Vlkanová na hluk šíriaci sa z prevádzky ECOSTART a.s. vo Vlkanovej.

Pracovníci RÚVZ BB vykonali miestne šetrenie v predmetnej prevádzke, pri ktorej bol identifikovaný hluk zodpovedajúci popisu uvedenom v podnete. Zdrojom hluku bol mechanizmus premiešavacej nádrže vo vedľajšom areáli čističky odpadových vôd. Na nežiaduci hluk RÚVZ BB upozornil prevádzkovateľa ČOV, ktorý prevádzku dotknutej premiešavacej nádrže ihneď pozastavil až do vykonania opravy na zariadení.

Podnet na hluk šíriaci sa z prevádzky kotolne STEFE Banská Bystrica a.s. v Banskej Bystrici

RÚVZ BB prijal podnet obyvateľa mesta Banská Bystrica na nepríjemný, nepretržitý, monotónny hluk šíriaci sa z kotolne spoločnosti STEFE Banská Bystrica od jej rekonštrukcie.

Pracovníci RÚVZ BB vykonali miestne šetrenie, pri ktorej bola identifikovaná zvýšená hlučnosť šíriaca sa z prevádzky kotolne. Na základe výzvy RÚVZ BB prevádzkovateľ kotolne zabezpečil meranie hluku, ktoré preukázalo prekračovanie najvyšších prípustných hodnôt hluku. Ihneď po vykonaní meraní bol na zariadení znížený výkon a dodržanie najvyšších prípustných hodnôt hluku bolo preukázané vykonaním opätovného merania. Prevádzkovateľ v súčasnosti plánuje vykonanie protihlukových opatrení na objekte kotolne. Po ich vykonaní sa obnoví pôvodný výkon zariadenia a ich účinnosť bude overená opätovným meraním.

Podnet na hluk šíriaci sa z prevádzky zariadenia vzduchotechniky umiestnenom na streche budovy VÚB banky v Banskej Bystrici

RÚVZ BB prijal podnet obyvateľa mesta Banská Bystrica na hluk šíriaci sa zo zariadenia vzduchotechniky umiestnenom na streche VÚB banky v Banskej Bystrici.

RÚVZ BB na mieste vykonal obhliadky, pri ktorých bola potvrdená opodstatnenosť podnetu a vykonal v dotknutom obytnom prostredí merania hluku, ktoré preukázali prekračovanie najvyšších prípustných hladín hluku.

Na základe výsledkov vykonaných meraní RÚVZ BB predvolal prevádzkovateľa zariadenia na ústne rokovanie. Prevádzkovateľ zariadenia zabezpečil okamžité vypnutie zariadenia a informoval RÚVZ BB o harmonograme plánovaných protihlukových opatrení. Po vykonaní opatrení bude ich účinnosť overená opätovným meraním hluku, ktoré zabezpečí prevádzkovateľ zariadenia.

Podnet na hluk šíriaci sa z prevádzky Útulku Tuláčik v Brezne

RÚVZ BB prijal podnet obyvateľa mesta Brezno na hluk štekajúcich psov, šíriaci sa z prevádzky Útulok Tuláčik.

RÚVZ BB na mieste vykonal merania hluku, ktoré preukázali prekračovanie najvyšších prípustných hladín hluku v dennom čase.

Na základe výsledkov vykonaných meraní RÚVZ BB predvolal prevádzkovateľa zariadenia na ústne rokovanie, na ktorom prevádzkovateľ informoval o kúpe novej budovy a zámere presunúť výbehy najhlučnejších psov do vnútorných priestorov a do väčšej vzdialenosti od obytnej zóny v časovom horizonte do jari 2024.

Podnet na hluk šíriaci sa z činnosti vykonávanej v zámočnickej dielni v centre Banskej Bystrice

RÚVZ BB prijal podnet obyvateľov Banskej Bystrice na hlučnosť šíriacu sa zo zámočnickej dielne v centre Banskej Bystrici.

RÚVZ BB vykonal v prevádzke štátny zdravotný dozor, pri ktorom bolo zistené, že činnosť v prevádzke prebieha bez toho aby prevádzkovateľ požiadal RÚVZ BB o vydanie príslušného rozhodnutia o uvedení priestorov do prevádzky. Zároveň bolo zistené, že v prevádzke sú používané zariadenia, ktoré sú zdrojom hluku v blízkom obytnom prostredí.

Na základe zistených skutočností RÚVZ BB začal správne konanie vo veci spáchania správnych deliktov na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 19 a ods. 33, písm. c) zákona. č. 355/2007 Z. z. a za uvedené správne delikty uloží pokutu podľa § 57 ods. 43 citovaného zákona.

Na ústnom konaní zvolanom za účelom prešetrenia správnych deliktov, zástupca prevádzkovateľa kontrolovaného subjektu uviedol, že prevádzkovateľ bezodkladne požiada RÚVZ BB o vydanie rozhodnutia na uvedenie dotknutých priestorov do prevádzky.

Následne bude RÚVZ BB v súlade s požiadavkami na ochranu zdravia pred hlukom podľa § 27 zákona č. 355/2007 Z. z. vyžadovať počas skúšobnej prevádzky zariadenia preukázať dodržiavanie požiadaviek na ochranu pred hlukom podľa platnej legislatívy objektívnymi meraniami hluku, vykonanými osobou s odbornou spôsobilosťou.

Podnet na hluk šíriaci sa z chladiaceho zariadenia umiestnenom na objekte prevádzky potravín TERNO v Banskej Bystrici

RÚVZ BB prijal podnet obyvateľa Banskej Bystrice na hlučnosť šíriacu sa z chladiaceho zariadenia umiestneného na fasáde objektu potravín TERNO v Banskej Bystrici.

Pri miestnej obhliadke bola subjektívne identifikovaná nadmerná hlučnosť a RÚVZ BB vyzval prevádzkovateľa zariadenia k vykonaniu protihlukových opatrení.

Prevádzkovateľ pristúpil k obmedzeniu otáčok na zariadení a za účelom preukázania dodržiavania požiadaviek na ochranu zdravia blízkych chránených obytných priestorov pred hlukom z prevádzky dotknutého zariadenia predložil protokol z merania hluku v životnom prostredí.

Z predloženého protokolu vyplývalo, že hodnotený zdroj hluku nemal ustálený charakter a s vysokou pravdepodobnosťou pôsobí rušivo. K nameraným hodnotám však v zmysle príslušnej legislatívy nebola pripočítaná príslušná korekcia pre obzvlášť rušivý hluk a RÚVZ BB vyzval prevádzkovateľa zariadenia na odstránenie nedostatkov v predložennom protokole.

Riešenie podnetu bude ďalej pokračovať v roku 2024.

Podnet na vibrácie a hluk šíriace sa z prevádzky tepelných čerpadiel v Banskej Bystrici

RÚVZ BB prijal v lete 2023 podnet obyvateľky Banskej Bystrice na hluk a najmä vibrácie šíriace sa z prevádzky tepelných čerpadiel umiestnených v bytovom dome umiestnenom protiľahlo od bytového domu, v ktorom býva podávateľka podnetu.

Pri viacnásobných miestnych obhliadkach vo vonkajšom prostredí a v byte podávateľky podnetu nebola subjektívne identifikovaná hlučnosť ani vibrácie.

RÚVZ BB zvolal ústne pojednávanie s prevádzkovateľom tepelných čerpadiel, kde bola RÚVZ BB predložená technická dokumentácia prevádzkovaných zariadení a špecifikovaný spôsob uloženia zariadení.

Za účelom prešetrenia podnetu sa konalo miestne zisťovanie za účasti správcov oboch dotknutých bytových domov a odborníkov na prevádzku tepelných čerpadiel. Zúčastnení sa po vykonaní ohliadky zhodli, že zdrojom vibrácií nie sú tepelné čerpadlá, ktoré boli predmetom miestneho šetrenia.

RÚVZ BB na základe získaných podkladov dospel k záveru, že v dotknutom obytnom prostredí nie je predpoklad prekročovania najvyšších prípustných hodnôt hluku a vibrácií (spôsobených prevádzkou tepelných čerpadiel, ktoré boli predmetom šetrenia).

V decembri 2023 RÚVZ BB prijal v danej veci opakovaný podnet, v ktorom podávateľka opätovne poukazuje na zvýšenú hlučnosť. Pri následných miestnych obhliadkach bola identifikovaná zvýšená hlučnosť zariadenia.

V roku 2024 RÚVZ BB plánuje vykonanie meraní hluku v dotknutom obytnom prostredí.

4.2. Opatrenia na zníženie hlučnosti

Preventívne je dodržanie prípustných hodnôt určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí i vnútornom prostredí budov podľa platnej legislatívy požadované pri posudkovej činnosti RÚVZ. Pri predkladaní návrhov stavieb na posúdenie je v prípadoch predpokladaného zaťaženia chránených území a priestorov hlukom požadované spracovanie hlukových štúdií na základe ktorých RÚVZ rozhoduje.

Súčasťou hlukových štúdií bývajú aj návrhy protihlukových opatrení (urbanistické, zmena dispozičného riešenia, technologické, organizačné a pod.), ktoré sa rozpracovávajú v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie a v prípade potreby sa ich účinnosť overuje v kolaudačnom konaní.

Zdokumentovanie ochrany zdravia pred hlukom je požadované už v štádiu posudzovania návrhov činností predkladaných na posúdenie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v štádiu územného konania a následne v štádiu kolaudačného konania.

V štádiu územného konania bolo zabezpečenie ochrany pred hlukom požadované pri schvaľovaní všetkých stavieb s predpokladaným vplyvom na hlukové hladiny okolia resp. požiadavkami na ochranu pred hlukom samotnej schvaľovanej stavby (napr. polyfunkčné objekty, bytové domy...).

Opatrenia na zníženie hlučnosti navrhované a realizované pri riešení podnetov sú uvedené v predchádzajúcom bode 4.1.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

- **Zariadenia cestovného ruchu**

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je 138 ubytovacích zariadení (73 zariadení v okrese Banská Bystrica, 65 v okrese Brezno), ktoré sú zaradené do kategórií uvedených v tabuľke 5.1. Veľké zastúpenie ubytovacích zariadení tvoria zariadenia poskytujúce ubytovanie v súkromí (apartmány, chaty, prázdninové byty...). Väčšinou sú tieto zariadenia s celoročnou prevádzkou, niektoré sú zamerané na zimnú turistickú sezónu (ubytovacie zariadenia v lyžiarskych strediskách), iné zasa na letnú turistickú sezónu (napr. splavovanie Hrona).

V roku 2023 bolo na RÚVZ doručených 37 oznámení o začatí prevádzky ubytovacích zariadení spolu s prevádzkovým poriadkom, z toho 27 bolo z dôvodu začatia novej prevádzky a 10 oznámení prišlo z dôvodu zmeny prevádzkovateľa ubytovacieho zariadenia.

Štátny zdravotný dozor v zariadeniach cestovného ruchu bol vykonaný v 59 zariadeniach. ŠZD bol zameraný na kontrolu prevádzkovej hygieny, dodržiavanie prevádzkového poriadku, skladovanie a manipuláciu s bielizňou, zásobovanie pitnou vodou a kontrolu prevádzkovej dokumentácie.

V zariadeniach cestovného ruchu sa v nemalej miere poskytujú doplnkové služby ako sú wellness, sauny, bazény, masáže. Prevádzkovatelia bazénov pravidelne zabezpečujú kontrolu kvality vody na kúpanie v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z.. Kontroly zariadení starostlivosti o ľudské telo, sauny, masáže a rôzne doplnkové služby, ktoré sú často poskytované v ubytovacích zariadeniach sú vykonávané v zmysle vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z.z.

V roku 2023 RÚVZ BB riešil 1 podnet súvisiaci s ubytovacími službami:

RÚVZ BB bolo doručené anonymné podanie, v ktorom sa uvádzalo, že v ubytovacom zariadení tečie špinavá voda a že v sklade čistej bielizne je neporiadok. RÚVZ BB vykonal štátny zdravotný dozor v ubytovacom zariadení a odobral vzorku pitnej vody. Zo záverov ŠZD a na základe výsledku rozboru pitnej vody bolo zistené, že podnet nebol opodstatnený.

- **Zariadenia starostlivosti o ľudské telo**

V roku 2023 bolo na RÚVZ BB v evidencii celkom 931 zariadení starostlivosti o ľudské telo v okresoch Banská Bystrica a Brezno. Podľa druhu vykonávaných činností sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno poskytujú tieto služby:

- 153 kozmetík – (v kozmetikách sa vykonáva nastreľovanie náušnic, permanentný make-up, nezdravotnícke ošetrovanie pomocou prístrojov napr. ozonizér, ultrazvuk, myostimulátor, galvanická žehlička, myolifting, kozmetický vákuový prístroj, elektrokozmetický prístroj mikrodermabrázia 3 v 1, prístroj SPM, prístroj IPL, prístroj XILIA 800 RF, prístroj LIPO DERM LIPO X, Oxymat 3, Cryolex model ETG50, DermaLift, Ultralipo systém, CAVIJETT1...).
- 94 pedikúr – mokrá, suchá, kombinovaná, biopedikúra

- 111 manikúr - nechťový dizajn
- 281 kaderníctiev
- 38 holičstiev – v 13 holenie britvou s vymeniteľnou žiletkou
- 87 masáží
- 19 tetovacích salónov
- 2 pirsingové salóny - v 1 pirsingovom salóne sa nastreľujú náušnice
- 10 sáun
- 21 solárií z toho 2 kolagénové soláriá
- 104 zariadení pre poskytovanie rekreačných a rekondičných služieb - 29 fitness centier, 2 štúdiá aerobiku, 5 pilates, 4 jumping, 5 tanečných štúdií, 2 slender - rekondičné stoly, 1 termoakupresúrne lôžko, 1 kyslíkový prístroj, 1 floating, 1 laser aréna, 2 bowlingové centrum, 2 SM cvičenie, 7 cvičení jogy, 3 zariadenia individuálneho cvičenia, 1 expresfit zariadenie, 4 zariadenia EMS cvičenia, 1 fitbox, 1 zariadenie slúžiace na regeneráciu a rekondíciu pomocou prístroja Hypoxi VACUNAUT, 5 zariadenia na formovanie postavy pomocou zábalov, 1 kryolipolýza, 3 hyperbarické centrá, 1 cvičenie pre ľudí s telesným postihnutím, 24 zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu organizmu pomocou prístrojov
- 12 poradní zdravého životného štýlu a skrášľovania ľudského tela.

ŠZD bol vykonaný v každom novom zariadení starostlivosti o ľudské telo po oznámení o začatí prevádzky. Zameraný bol na kontrolu plnenia požiadaviek podľa vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo.

Pri výkone ŠZD zameraného na kontrolu prevádzky zariadení boli v 71 zariadeniach zistené nedostatky. Prevádzkovatelia zariadení zistené nedostatky odstránili. Nedostatky sa týkali najmä: vymaľovania priestorov zariadenia, zakúpenia čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, doplnenia obsahu lekárnicky.

Na základe žiadostí v roku 2023 bola vykonaná kontrola účinnosti sterilizátorov v 68 zariadeniach.

RÚVZ BB zaevidoval 128 oznámení o začatí prevádzky na zariadenia starostlivosti o ľudské telo.

V súvislosti so zmenami účelu užívania priestorov a kolaudácií za účelom zriadenia zariadení starostlivosti o ľudské telo boli vydané 3 záväzné stanoviská.

V prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo bolo vykonaných 193 kontrol vo veci zistenia výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov, ktoré boli nahlásené zo systému RAPEX. V zariadeniach nebolo zistené používanie nahlásených nebezpečných výrobkov.

Celkovo je hygienická úroveň zariadení starostlivosti o ľudské telo vyhovujúca, prevádzky zodpovedajú hygienickým požiadavkám na ochranu verejného zdravia.

Zariadenia sociálnych služieb

K 31.12.2023 je v evidencii odboru HŽPaZ RÚVZ BB celkom **78 zariadení sociálnych služieb** (z toho 45 v okrese Banská Bystrica a 33 v okrese Brezno). V niektorých zariadeniach sa poskytuje zároveň viac druhov a foriem sociálnych služieb. V roku 2023 boli

zrušené 2 zariadenia sociálnych služieb v okrese Banská Bystrica (2 Denné centrá v Banskej Bystrici). Pribudlo 1 zariadenie sociálnych služieb v okrese Banská a 1 zariadenie sociálnych služieb v okrese Brezno.

Počet zariadení sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje **pobytová forma** sociálnej služby ako **celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba** pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú (zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb a špecializované zariadenia) podľa § 1 ods. 2 písm. j) vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. je 18 v okrese Banská Bystrica a 8 v okrese Brezno.

Počet zariadení sociálnych služieb s **časovo obmedzeným ubytovaním**, v ktorých sa poskytuje ubytovanie v rámci poskytovania **pobytovej formy sociálnej služby na určitý čas** v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú (zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačné strediská) podľa § 1 ods. 2 písm. k) vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. sú 2 v okrese Banská Bystrica a 0 v okrese Brezno.

Počet zariadení sociálnych služieb s **dlhodobým pobytom alebo krátkodobým pobytom** v rámci poskytovania sociálnej služby, **poskytovanie sociálnej služby ambulatnou formou** podľa § 1 ods. 2 písm. m) vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.

- v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú najmä (zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, rehabilitačné strediská a denné stacionáre): 1 v okrese Banská Bystrica a 2 v okrese Brezno;
- v zariadeniach sociálnych služieb krízovej intervencie, ktorými sú (nízkoprahové denné centrá, integračné centrá, komunitné centrá): 2 v okrese Banská Bystrica a 4 v okrese Brezno;
- v zariadeniach podporných sociálnych služieb, ktorými sú (denné centrá, jedálne, pracovne a strediská osobnej hygieny): 7 v okrese Banská Bystrica a 7 v okrese Brezno.

Počet zariadení sociálnych služieb s **nižším štandardom**, v ktorých sa poskytuje **ubytovanie v rámci poskytovania pobytovej formy sociálnej služby na určitý čas** v zariadeniach sociálnych služieb krízovej intervencie, ktorými sú (útulky a nocľahárne) podľa § 1 ods. 2 písm. o) vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. je 6 v okrese Banská Bystrica a 1 v okrese Brezno.

Počet zariadení sociálnych služieb, **ktoré neposkytujú ubytovanie** (opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčítateľská služba, požičiavanie pomôcok, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, odľahčovacia služba, základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia): 9 v okrese Banská Bystrica a 11 v okrese Brezno.

Zariadenia sociálnych služieb pre deti a mládež eviduje odbor hygieny detí a mládeže RÚVZ Banská Bystrica.

V rámci posudkovej činnosti boli v okrese Banská Bystrica a Brezno v roku 2023 vydané **3 rozhodnutia** vo veci uvedenia priestorov do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov a zmeny prevádzkového poriadku.

V okrese Banská Bystrica a Brezno bolo vydané **1 záväzné stanovisko** k územnému konaniu a **1 záväzné stanovisko** ku kolaudácii stavby.

V roku 2023 sa v rámci posudkovej činnosti a štátneho zdravotného dozoru, vykonalo v zariadeniach sociálnych služieb v okrese Banská Bystrica a Brezno **41 kontrol a hygienických šetrení** (1 kolaudácia, 2 ohliadky pred uvedením priestorov do prevádzky a schválením prevádzkových poriadkov a 38 ŠZD), ktoré boli zamerané na dodržiavanie požiadaviek podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška MZ SR č. 259/2008 Z. z.“), **40 kontrol** zameraných na dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 377/2004 Z. z.“) a **17 kontrol** zameraných na dodržiavanie zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v znení zákona č. 398/2019 Z. z. (ďalej len „zákon č. 131/2010 Z. z.“).

Na základe záverov z výkonu ŠZD v roku 2023 neboli v zariadeniach sociálnych služieb zistené závažné nedostatky. V žiadnom zo zariadení nebolo zistené porušovanie zákona č. 377/2004 Z. z. a zákona č. 131/2010 Z. z..

V roku 2023 bola **v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 zabezpečená participácia na vybraných činnostiach odboru epidemiológie**: spracovávanie týždenných hodnotení o výskyte pozitívne testovaných osôb na ochorenie COVID-19 u zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb v okrese Banská Bystrica a Brezno.

- ***Telovýchovno-športové zariadenia***

Na RÚVZ Banská Bystrica bolo v roku 2023 evidovaných 34 telovýchovno-športových zariadení v okresoch Banská Bystrica a Brezno a 33 futbalových ihrísk v jednotlivých obciach.

Bolo vydané 1 súhlasné záväzné stanovisko vo veci kolaudácie stavby. Štátny zdravotný dozor sa vykonal v ôsmich zariadeniach a to 11 kontrol, v troch zariadeniach boli zistené menej závažné nedostatky, ktoré si nevyžadovali prijatie opatrení podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

- ***Pohrebníctvo***

V územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je v okresoch Banská Bystrica a Brezno uvedených do prevádzky 8 prevádzok pohrebných služieb a 1 krematórium v meste Banská Bystrica.

Počet pohrebných služieb sa oproti minulému roku nezmenil. Na RÚVZ BB bola podaná jedna žiadosť o uvedenie pohrebných služieb do prevádzky, ktorú však účastník konania vzal späť.

Počet pohrebných vozidiel ostal oproti minulému roku nezmenený.

Štátny zdravotný dozor vykonaný v pohrebných službách bol zameraný na kontrolu povinností prevádzkovateľov pohrebných služieb vyplývajúcich zo zákona č. 131/2010 Z. z.

o pohrebníctve v platnom znení, najmä na kontrolu funkčnosti a teploty v chladiacich zariadeniach, prepravu ľudských pozostatkov a kontrolu evidencie o zaobchádzaní s ľudskými pozostatkami a ľudskými ostatkami. V kontrolovaných prevádzkach neboli zistené žiadne nedostatky.

V krematóriu bola v roku 2023 ukončená dlhodobá rekonštrukcia kremačných pecí. V rámci rekonštrukcie boli vymenené 2 kremačné pece, v ktorých sa v rámci skúšobnej prevádzky začali spopolňovať ľudské pozostatky.

Medzinárodné prevozy v roku 2023 vykonala jedna pohrebná služba. Jednalo sa o 2 prevozy z Rakúska na Slovensko.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Pracovníci odboru HŽPaZ poskytujú verejnosti informácie rôznymi formami. Najčastejšie využívanou formou sú osobné a telefonické konzultácie, zverejňovanie informácií na internete, poskytovanie informácií cez miestne a regionálne médiá. Veľmi využívanou formou získavania informácií zo strany verejnosti je forma osobných alebo telefonických konzultácií, ktoré sú najčastejšie zamerané na rozsah požiadaviek RÚVZ pri schvaľovaní stavieb v územnom a kolaudačnom konaní a pri posudkovej činnosti RÚVZ podľa zákona č. 355/2007 Z. z. V roku 2023 pracovníci odboru HŽPaZ poskytli 2783 konzultácií. Využíva sa aj poskytovanie informácií elektronickou poštou na základe dotazov uplatnených elektronicke. Elektronické dotazy sú zamerané prevažne na získanie informácií vo veci postupu a uplatňovania legislatívy na ochranu zdravia. V roku 2023 išlo o žiadosti zamerané na: legislatívne požiadavky uplatňované pri zriaďovaní ubytovacích zariadení a zariadení starostlivosti o ľudské telo; postup pri meraní hluku; legislatíva uplatňovaná na odbornú spôsobilosť na epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe a úprave pitnej vody a pri obsluhu vodovodných zariadení pitnej vody; podmienky na získanie odbornej spôsobilosti na úseku pohrebníctva; podmienky na získanie odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a pod.

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sú verejnosti sprístupnené nasledovné informácie:

- V roku 2023 prešli webové stránky jednotlivých Regionálnych úradov verejného zdravotníctva rekonštrukciou, ktorá má jednotnú štruktúru pre všetky RÚVZ v SR. Webové stránky sú sústredené pod jednotným portálom ÚVZ a každý RÚVZ má zverejnené svoje informácie.
- Študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; pri výrobe a úprave pitnej vody a pri obsluhu vodovodných zariadení pitnej vody; v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení na umelých kúpaliskách, podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.
- Informácia pre uchádzačov o odbornú spôsobilosť na prevádzkovanie pohrebísk, krematórií a pohrebnej služby, vrátane rozsahu požadovaných vedomostí a absolvovania odbornej prípravy v akreditovanej vzdelávacej ustanovizni.
- Termíny skúšok na získanie odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; pri výrobe a úprave pitnej vody a pri obsluhu vodovodných zariadení pitnej vody a v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení na umelých kúpaliskách, vykonávaných v RÚVZ Banská Bystrica v roku 2023, pre okresy Banská Bystrica a Brezno.
- Termíny skúšok odbornej spôsobilosti na získanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a/alebo krematória v RÚVZ Banská Bystrica, pre územný región Banskobystrického kraja.
- Aktuálne registre osôb odborne spôsobilých podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia: na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; na vykonávanie epidemiologicky závažných činností pri výrobe a v úprave pitnej vody a pri obsluhu vodovodných zariadení pitnej vody, na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v úpravniach vody a obsluhu vodovodných zariadení na umelých kúpaliskách, na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a krematória.
- Vzorové prevádzkové poriadky zariadení patriacich do pôsobenia odboru HŽPaZ.

IV. Ďalšie činnosti oddelenia

Plnenie úloh na krajskej úrovni

Úlohy krajskej odborníčky HH SR pre odbor Hygiena životného prostredia a zdravia plní PhDr. Pavlína Bartová na základe menovania menovacím dekrétom č. OOD/4928/2016 zo dňa 23.05.2016. Náplň práce krajskej odborníčky spočíva najmä v okruhoch: odborné a metodické usmerňovanie pracovísk HŽPaZ RÚVZ v Banskobystrickom kraji, spolupráci na príprave metodických materiálov a pripomienkovaní ich návrhov.

RÚVZ Banská Bystrica – oddelenie HŽPaZ bolo na základe odporúčania Hlavného hygienika SR koncom roka 2017 vybavené prístrojmi na **meranie UV žiarenia v soláriách**, s cieľom zefektívnenia štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach solárií.

V roku 2023 v rámci platených služieb, na základe objednávok prevádzkovateľov solárií z Banskobystrického a Žilinského kraja boli vykonané merania 33 solárnych prístrojov v 18 prevádzkach solárií. Týmto spôsobom sa podieľame na zefektívnení štátneho zdravotného dozoru spojeného s objektivizáciou UV žiarenia, a preukazovaní zámerného vymieňania a používania opaľovacích trubíc, ktoré nespĺňajú limity UV žiarenia.

Zabezpečovanie akreditovaných odberov vzoriek pitných vôd v Banskobystrickom kraji

Na odbore HŽPaZ bola na základe odporúčania SNAS v roku 2014 zriadená odberová skupina na odbery vzoriek pitnej vody a vody na kúpanie, ktorá zabezpečuje akreditované odbery vzoriek vody pre všetky odbory RÚVZ, čo zvyšuje kvalitu práce celého RÚVZ. Pôsobnosť akreditovanej odberovej skupiny odboru HŽPaZ bola v roku 2018 rozšírená o odbery vzoriek pitných vôd v spádových územiach RÚVZ Banskobystrického kraja : RÚVZ Žiar nad Hronom, Rimavská Sobota, Lučenec, a Veľký Krtíš.

V ôsmich okresoch (Rimavská Sobota, Revúca, Lučenec, Poltár, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica) pracovníci odb. HŽPaZ od januára do októbra 2023 odobrali celkom 364 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov. Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov RÚVZ BB v novembri a decembri 2023 odobrali vzorky pitnej vody neakreditovaným spôsobom pracovníci jednotlivých RÚVZ (104 vzoriek).

Odberová skupina zabezpečuje aj komplexné vybavovanie požiadaviek podnikateľských subjektov a verejnosti na odbery a hodnotenia kvality pitných vôd, vôd na kúpanie, podzemných a povrchových vôd.

Expertízna činnosť

Oddelenie HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica zabezpečuje komplexné vybavovanie platených služieb a expertíz z oblastí pitných vôd, vôd na kúpanie, meranie UV žiarenia v soláriách a kontroly účinnosti sterilizátorov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

V roku 2023 bolo v rámci platených služieb vypracovaných 201 expertíznych posudkov a odobratých celkom 284 vzoriek vody (40 objednávok na odber vzoriek pitnej vody, na základe ktorých bolo odobratých 81 vzoriek, 43 objednávok na analýzu vzoriek vody na

kúpanie, na základe ktorých bolo odobratých 182 vzoriek, 3 objednávky na základe ktorých bolo odobratých 20 vzoriek povrchovej, podzemnej, odpadovej, surovej a upravenej vody a 1 objednávka na základe ktorej bola odobratá 1 vzorka teplej vody na stanovenie Lg. sp.).

V zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo vykonaných 68 kontrol účinnosti sterilizačných prístrojov a spracovaných 68 hodnotení.

Pracovníci HŽPaZ vykonali meranie UV žiarenia v soláriách na základe objednávok v 18 prevádzkach, kde vykonali 33 meraní jednotlivých prístrojov. Ku každému meraniu bol vypracovaný protokol o skúške.

Spolupráca s miestnou samosprávou a štátnou správou:

Vedúca odboru na základe menovacích dekrétov plní úlohy vyplývajúce z členstva v povodňových komisiách okresov Banská Bystrica a Brezno, najmä účasťou na zasadaniach povodňových komisií a plnení úloh v zmysle štatútov povodňových komisií. Menovací dekrét Okresného úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. OU-BB-OSZP2-2020/019622-010 za člena Krajskej povodňovej komisie, menovací dekrét Okresného úradu v Brezne č. 12/2020 zo dňa 18.08.2020 za člena Okresnej povodňovej komisie.

Takisto je členkou pracovnej skupiny na riešenie Akčného plánu mitigácie a adaptácie na zmenu klímy v meste Banská Bystrica (APMA) a Pracovnej skupiny „Zelené sídliská“

Podnety od občanov

Odbor HŽPaZ riešil 20 podnetov doručených elektronicky, alebo ako písomné podania. Viaceré z podnetov a ich riešenie nebolo v kompetencii RÚVZ BB, boli odstúpené miestne príslušným RÚVZ alebo na iné kompetentné úrady (vytekanie splaškových vôd). Významné bolo zastúpené riešených podnetov na hluk, až 9 podnetov, čo je významný nárast oproti minulým rokom (riešenie podnetov v samostatnej kapitole). Ďalej boli riešené podnety na prešetrovanie kvality vody na kúpanie, vnútorné prostredie, ubytovacie zariadenie, klimatizáciu v kine, divadlo. Všetky podnety boli prešetrované a riešené v rozsahu kompetencií RÚVZ podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a sú bližšie popísané v jednotlivých kapitolách.

Činnosť v skúšobných komisiách na preskúšanie odbornej spôsobilosti.

Vedúca odboru pracuje ako predseda 4 komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti: na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória; na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; na vykonávanie epidemiologicky závažných činností pri výrobe a v úprave pitnej vody a pri obsluhu vodovodných zariadení pitnej vody; na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v úpravniach vody a obsluhu vodovodných zariadení na umelých kúpaliskách. V roku 2023 bolo preskúšaných v týchto komisiách 40 osôb, vydaných bolo 40 osvedčení o odbornej spôsobilosti.

Zamestnanci odboru HŽPaZ pracujú v týchto komisiách, zúčastňujú sa skúšok, pripravujú návrhy osvedčení, vedú register odborne spôsobilých osôb.

Uplatňovanie procesu HIA v praxi

Ohrozenie verejného zdravia v dôsledku mimoriadnych situácií

Povodne, privalové dažde, či iné mimoriadne situácie v roku 2023 neboli zaznamenané.

Hromadné podujatia pre verejnosť

Zariadenia pre výkon trestu odňatia slobody

V roku 2023 nebola vykonaná posudková činnosť v zariadeniach pre výkon odňatia slobody, ani výkon štátneho zdravotného dozoru.

Bolo vykonané poučenie osôb vykonávajúcich strihanie vlasov u odsúdených zamerané na ochranu zdravia pri strihaní vlasov, dodržiavanie správneho pracovného postupu pri pracovnej činnosti, znižovanie rizika prenosu infekčných ochorení a predchádzanie iným poškodeniam zdravia v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici.

RÚVZ Banská Bystrica

Tabuľka č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Stará Sásová, Jakub, Kostiviarska, Karlovo, Uľanka, Uhlisko, Šalková, Majer, Laskomer, Fončorda, Radvaň, Rakytovce, Iľiaš, Sídl. Sever, Senica, Skubín, Podlavice, Pršianska terasa, Kráľová, Kremnička, staré mesto)	73639	73639	100,00
Badín	2134	2113	99,02
Baláže	235	235	100,00
Brusno	2125	2125	100,00
Čerín – Čačín	455	455	100,00
Dolná Mičína	512	512	100,00
Donovaly (Donovaly, Mišúty, Mistríky, Bully, Polianka, Hanesy)	267	267	100,00
Dúbravica	401	401	100,00
Dolný Harmanec	275	248	90,18
Harmanec	848	848	100,00
Hiadľ	509	509	100,00
Horná Mičína	693	654	94,37
Horné Pršany	383	381	99,48
Hrochoť	1431	1431	100,00
Hronsek	651	651	100,00
Kordíky	490	481	98,16
Králiky	732	732	100,00
Kynceľová	386	386	100,00
Lučatín	696	660	94,83
Ľubietová (Ľubietová, Huta)	1273	1145	89,95
Malachov	1148	1006	87,63
Medzibrod	1390	1390	100,00
Moštenica	236	236	100,00
Motyčky	106	106	100,00
Môlča (Dolná, Horná, Prostredná)	436	436	100,00
Nemce	1175	1175	100,00
Oravce	184	182	98,91
Podkonice	911	911	100,00
Pohronský Bukovec	124	124	100,00
Poniky (Poniky, P. Huta, P. Lehôtka)	1551	1551	100,00
Povrazník	143	143	100,00
Priechod	1048	1048	100,00
Riečka	865	820	94,80

Sebedín – Bečov	356	356	100,00
Selce (Selce, Kopanice, Vyšovec)	2110	1990	94,31
Slovenská Lupča	3247	3189	98,21
Staré Hory (Staré Hory, Polkanová, Dolný Jeleneč, Horný Jeleneč)	572	547	95,63
Strelníky	738	738	100,00
Špania Dolina	231	215	93,07
Tajov	677	621	91,73
Turecká	157	157	100,00
Vlkanová	1271	1269	99,84
Spolu:	106811	106083	99,32

Tabuľka č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Brezno (Brezno, Zadné Halny, Predné Halny, Bujakovo, Podkoreňová, Rohozná, Rovne, Dolinka)	19811	19566	98,76
Bacúch	897	880	98,10
Beňuš (Beňuš, Filipovo, Gašparovo)	1157	1142	98,70
Braváčovo	647	647	100,00
Bystrá	151	151	100,00
Čierny Balog (Dobroč, Komov, Latky, Fajtov, Jánošovka, Závodie, Krám, Medveďovo)	4936	4832	97,89
Dolná Lehota (Dolná Lehota, Vajsková)	694	632	91,07
Drábsko	162	96	59,26
Heľpa	2389	2389	100,00
Horná Lehota (Horná Lehota, Tále, Krpáčovo)	568	499	87,85
Hronec	1134	1134	100,00
Jasenie	1173	1145	97,61
Jarabá	38	38	100,00
Lom nad Rimavicou	224	212	94,64
Michalová	1270	1248	98,27
Mýto pod Ďumbierom	518	509	98,26
Nemecká (Nemecká, Zámostie, Dubová)	1693	1693	100,00
Osrblie	348	342	98,28
Podbrezová (Lopej, Skalica, Podbrezová, Štiavnička, Kolkáreň)	3545	3500	98,73
Pohorelá (Pohorelá, Pohorelská Maša)	2111	1975	93,56
Pohronská Polhora	1689	1431	84,72
Polomka (Polomka, Hámor)	2852	2852	100,00
Predajná	1290	1278	99,07

Ráztoka	291	290	99,66
Sihla	179	167	93,30
Šumiac (Šumiac, Červená Skala)	1310	1287	98,24
Telgárt	1566	1566	100,00
Valaská (Valaská, Piesok)	3406	3406	100,00
Valkovňa	420	420	100,00
Závadka nad Hronom	2161	2161	100,00
Spolu :	58630	57488	98,05

Tabuľka č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Zdroj údajov: Monitoring

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodárenský zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Pršianska terasa, Podlavice, Uhlisko, Senica, Fončorda (stará))-Nemce- Kynceľová-Selce(Kopanica)- Malachov (PSV - Jergalská vetva)	3	29	1	3,13	1	3,13	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Rakytovce, Iliaš, Kremnička, Kráľová, Kostiviarska, Jakub, Karlovo, Nový Svet, Uľanka)-Badín- Harmanec (PSV- Harmanecká vetva)	2	17	1	5,26	1	5,26	0	0,00	0*	0,00
Banská Bystrica (Radvaň, Fončorda (nová)) (PSV- Jergalská vetva+Tajov 1-6)	2	10	2	16,67	2	16,67	1	8,33	-	-
Banská Bystrica (Laskomer, staré mesto, sídl. Sever)	1	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Skubín) (Tajov 1-6+prameň 1)	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Šalková, Majer, sídlisko, Uhlisko) - Slovenská Lupča(Biotika, Príboj) (Ľadová studňa)	2	9	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Stará Sásová) (Štepnica)	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Šachtičky)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Vlkanová-Hronsek	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Priechod-Selce-Slovenská Lupča (Lupčica)	1	8	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-

Čačín-Čerín-Sebedín-Bečov	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Hiadef'-Lubietová-Lučatín	1	4	1	20,00	1	20,00	0	0,00	-	-
Baláže	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Brusno	1	3	1	25,00	1	25,00	0	0,00	-	-
Dolná Mičíná	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Dolný Harmanec	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Donovaly	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Donovaly-Hanesy	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Donovaly-Mistriky	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00	-	-
Donovaly-Bully+Mišúty	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Dúbravica	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Horná Mičíná	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Horné Pršany	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Hrochoť	1	4	1	20,00	0	0,00	1	20,00	-	-
Kordíky	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	-	-
Králiky (Stádlo)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Králiky (Čutková)	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00	-	-
Lubietová (Vápenica)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Lubietová (Ženská dolina)	1	2	1	33,33	0	0,00	1	33,33	-	-
Medzibrod	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Moštenica	0	2	1	50,0	1	50,00	0	0,00	-	-
Motyčky	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Môlča (Dolná)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Môlča (Horná)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Oravce	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Podkonice	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Pohronský Bukovec	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	-	-
Ponická Huta	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Ponická Lehôtka	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Poniky	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	-	-
Povrazník	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	-	-
Priechod (Pod Sokolom)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Riečka	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Selce (Jelšiny)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Staré Hory (Prostredná)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Staré Hory (Prostredná+Jergaly)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Strelníky (Genzlová)	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Špania Dolina	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Špania Dolina (vodovod OÚ)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Tajov (starý)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Tajov (nový)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Tajov (Tajov 2-6)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Tajov (Tajov 1)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Turecká	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	-	-
Spolu :	37	175	16	7,55	12	5,66	5	2,36	-	-

*Rádiologické ukazovatele sa vyšetřovali len v 1 vzorke v rámci akreditácie odberov

Tabuľka č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Zdroj údajov: Monitoring

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodárenský zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Brezno, Tále (Trangoška)	1	6	1	14,29	0	0,00	1	14,29	-	-
Bystrá-Valaská-Subbrezová- Brezno (Tále-chlórovňa)	1	10	2	18,18	2	18,18	0	0,00	-	-
Brezno (Vagnár)	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Brezno (u Medveďa)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Brezno – Rohozná	1	1	2	100,00	1	50,00	1	50,00	-	-
Brezno – Podkoreňová	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Jasenie-Predajná-Nemecká (Rastová)	1	6	3	42,86	3	42,86	0	0,00	-	-
Hronec-Osrblie	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Dolná Lehota-Vajsková- Subbrezová-Lopej	1	3	1	25,00	0	0,00	1	25,00	-	-
Bacúch	1	2	2	66,67	2	66,67	0	0,00	-	-
Beňuš (vodovod OÚ)	1	5	3	50,00	0	0,00	3	50,00	-	-
Beňuš (vodovod StVPS)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Beňuš – Filipovo+Gašparovo	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Braváčovo (Hájenka)	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	-	-
Braváčovo (Hudcová)	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	-	-
Braváčovo (Srnkovo)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Čierny Balog – Fajtov	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	-	-
Čierny Balog - Medveďovo, Kráľ	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Čierny Balog - Jánošovka, pod OÚ	0	3	2	66,67	1	33,33	1	33,33	-	-
Čierny Balog – Latky	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	-	-
Čierny Balog – Závodie	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Čierny Balog - Dobroč, Komov, Jánošovka	1	3	3	75,00	1	25,00	3	75,00	-	-
Lom nad Rimavicou - Drábsko	0	2	2	100,00	2	100,00	1	50,00	-	-
Lom nad Rimavicou (Vrchlom)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Heľpa	1	3	1	25,00	0	0,00	1	0,00	-	-
Horná Lehota	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Jarabá	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Míchalová	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Mýto pod Ďumbierom (Frljazová)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Mýto pod Ďumbierom (Mlynná)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Subbrezová (vodovod ŽP)	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Pohorelá	1	3	3	75,00	2	50,00	1	25,00	-	-

Pohorelská Maša -Pohorelá (dolný koniec)	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Pohronská Polhora	1	3	2	50,00	1	25,00	1	25,00	-	-
Polomka (horný koniec)	0	3	2	66,67	1	33,33	1	33,33		
Polomka (dolný koniec)	0	4	3	75,00	3	75,00	0	0,00	-	-
Polomka - Hámor	0	2	1	50,00	1	50,00	1	50,00		
Ráztoka	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Sihla	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Šumiac (Široký Bán)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Šumiac (Košariská+Cibunô)	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00		
Šumiac-Červená Skala	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00	-	-
Telgárt (Valentov kút)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Telgárt (Pšolnica)	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Valkovňa	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00		
Závadka nad Hronom	1	3	1	25,00	0	0,00	1	25,00	-	-
Spolu :	29	118	42	28,57	26	17,69	19	12,93	-	-

Tabuľka č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banská Bystrica (PSV - Jergalská vetva)	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Ľadová studňa)	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (PSV- Jergalská vetva+Tajov 1-6)	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Spolu	6 (6CH, 6M, 4B)	6	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-

Tabuľka č. 1.3a Kvalita pitnej vody vo významných individuálnych vodovodoch

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Zdroj údajov: Monitoring + Objednávka

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Staré Hory - Dolný Jelenec	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Staré Hory - Horný Jelenec	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-

Staré Hory - Polkanová	2	1	50,00	0	0,00	1	50,00	-	-
Selce - Hotel FUGGEROV DVOR	2	2	100,00	0	0,00	2	100,00	-	-
Slovenská Ľupča - Lodenica na Mlynčoku	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Tajov, VILA 27 (VZ Urbariát Riečka)	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Lubietová – Ranč Čelienec	2	1	50,00	0	0,00	1	50,00		
Selce – Čachovo (OBJ.)	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Spolu	14	4	28,57	0	0,00	4	28,57	-	-

Tabuľka č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
				Počet	%	abs.	%	abs.	%
Valaská (VZ Tále)	1	1	100,00	1	100,00	0	0,00	-	-
Bacúch	1 (len CH)	1	100,00	1	100,00	-	-	-	-
Beňuš (vodovod OÚ)	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Heľpa	1	1	100,00	1	100,00	0	0,00		
Pohronská Polhora	1 (len M)	0	0,00	-	-	0	0,00		
Polomka – Hámor	2 (len M)	2	100,00	-	-	2	100,00	-	-
Šumiac – Červená Skala	1 (len M)	0	0,00	-	-	1	0,00	-	-
Spolu	8 (4CH, 3B, 7M)	5	62,50	3	75,00	3	42,86	-	-

Tabuľka č. 1.3a Kvalita pitnej vody vo významných individuálnych vodovodoch

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Zdroj údajov: Monitoring + ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
				Počet	%	abs.	%	abs.	%
Krpáčovo – vodovod HYDRO (voda so zvýšeným obsahom antimónu)	2	2	100,00	2	100,00	1	0,00	-	-
Krpáčovo - Hotel HYDRO (voda upr. rev. osmózou)	1 (len CH)	0	0,00	0	0,00	-	-	-	-
Krpáčovo – Hotel KRPÁČOVO	1 (len M)	0	0,00	-	-	0	0,00		

Krpáčovo – Vzd. a rehab. centrum Prokuratúry SR	1	1	100,00	1	100,00	0	0,00		
Mýto pod Ďumbierom – Stodola POHANSKÉ	1 (len M)	0	0,00	-	-	0	0,00		
Tále – Hotel PARTIZÁN	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Trangoška - Hotel SRDIEČKO	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Chopok-Juh – Chata KOSODREVINA	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Jasenie – kúpalisko	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Jasenie – Hotel Lomnista	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00		
Spolu	13 (11CH, 12M, 10B)	4	30,77	4	30,77	1	7,69	-	-

Tabuľka č. 1.3aa Kvalita pitnej vody vo významných individuálnych vodovodoch

Rok: 01.01.2022 - 31.12.2022

Zdroj údajov: Objednávka

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Krpáčovo - Hotel HYDRO (voda upravená voda reverznou osmózou)	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	-	-
Mýto pod Ďumbierom – DEDEČKOVA CHATA	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Tále – Hotel PARTIZÁN	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Krpáčovo - Hotel KRPÁČOVO	2	1	50,00	0	0,00	1	50,00	-	-
Mýto pod Ďumbierom – Stodola POHANSKÉ	1	1	100,00	0	0,00	1	100,00	-	-
Závodka nad Hronom, Hotel VRŠKY	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Spolu	8	3	37,50	1	12,50	2	25,00	-	-

Tabuľka č. 1.4 Výnimky na používanie pitnej vody vo verejných vodovodoch (nad 5000 obyvateľov) a (pod 5000 obyvateľov)

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Pôsobnosť : Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Okresy: Banská Bystrica, Brezno

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m3	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolenej výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabuľka č. 1.5 Prehľad epidémií, kde faktorom prenosu bola pitná voda

Rok: 01.01.2023 - 31.12.2023

Pôsobnosť: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Okres	Miesto /Obec/Zariadenie/	Obdobie trvania	Počet postihnutých /prip. dospelý/deti/		Pôvodca nákazy /infekčné agens*/	Faktor prenosu	Poznámky /popis zdroja vody, typu zásobovania, príčin epidémie/	Nariadené opatrenia
			Dospelý	Deti				
Banská Bystrica	-	-	-	-	-	-	-	-
Brezno	-	-	-	-	-	-	-	-

* - uvádza sa v prípade, ak bol pôvodca preukázaný

Tabuľka č. 1 Prehľad vyhodnotenia umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou v SR za rok 2023

Umelé kúpaliská					
Okres					
Názov kúpaliska	Typ kúpaliska	Druh kúpaliska	Počet odobratých vzoriek	Počet vyšetrených ukazovateľov	Počet prekročených ukazovateľov
.BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ					
.Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici					
.Okres Banská Bystrica					
.Banská Bystrica-Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA, Relaxačné centrum – 2 bazény	IX.netermálne	K.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	XI.8	XII.104	XIII.10
.Banská Bystrica, Hotel DIXON, Wellness centrum – 4 bazény	XV.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	XVII.13	XVIII.164	XIX.16
.Banská Bystrica - Kremnička, ICE FIT - vírivý bazén	XXI.netermálne	XII.umelé kúpalisko	XXIII.0	XXIV.0	XXV.0
.Banská Bystrica, Krytá plaváreň ŠTIAVNIČKY – 3 bazény	VII.netermálne	III.umelé kúpalisko	XXIX.18	XXX.219	XXXI.7
.Banská Bystrica, BABY CLUB ŽABKA - plavecké jasličky	XIII.netermálne	V.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	XXXV.3	XXXVI.36	XXXVII.2
.Banská Bystrica, Charlie Academy	XIX.netermálne	XL.umelé kúpalisko	XLI.2	XLII.25	XLIII.1
.Banská Bystrica, UMB - plavecký bazén	LV.netermálne	VI.umelé kúpalisko	XLVII.1	XLVIII.13	XLIX.0
.Banská Bystrica, Finančná správa - plavecký bazén (Daňový úrad)	LI.netermálne	LII.umelé kúpalisko	LIII.1	LIV.12	LV.1
.Banská Bystrica, Saunový svet ŠTIAVNIČKY SAUNA – 2 bazény	VII.netermálne	III.umelé kúpalisko	LIX.8	LX.107	LXI.14

.Donovaly, ESTATE APARTMENTS, vírivý bazén	XIII.netermálne	V.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	LXV.1	LXVI.13	LXVII.1
.Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN, Wellness centrum	XIX.netermálne	K.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	LXXI.0	LXXII.0	LXXIII.0
.Donovaly, Hotel GALILEO, Wellness – vírivý bazén	XV.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	LXXVII.2	LXXVIII.26	LXXIX.2
.Donovaly, Penzión ENCIÁN, Wellness centrum - vírivý bazén	XXI.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	LXXXIII.3	LXXXIV.42	LXXXV.2
.Donovaly, Penzión LIMBA, Vodný svet – bazén	VII.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	LXXXIX.1	XC.13	XCI.1
.Donovaly, ŠPORTHOTEL, Wellness centrum – 3 bazény	CIII.netermálne	V.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	XCV.9	XCVI.120	XCVII.9
.Donovaly, Stredisko akadémie Finančnej správy – 2 bazény	CIX.netermálne	C.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CI.2	CII.26	CIII.0
.Selce, Hotel FUGGEROV DVOR, Wellness – 2 bazény	CV.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CVII.6	CVIII.80	CIX.4
.Staré Hory, Hotel ALTENBERG, Relaxačné centrum	CXI.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CXIII.2	CXIV.26	CXV.4
.Ľubietová – Ranč Čeljenec, Wellness centrum – 2 bazény	VII.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CXIX.4	CXX.51	CXXI.6
.Banská Bystrica, INN Wellness – vírivý bazén	XIII.netermálne	XIV.umelé kúpalisko	CXXV.4	CXXVI.52	CXXVII.1
.Banská Bystrica, OCA, Floating – floating tank (vajíčko)	XIX.netermálne	K.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CXXXI.0	CXXXII.0	CXXXIII.0
.Donovaly, Vila AMBIENTE vírivý bazén	XV.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CXXXVII.1	CXXXVIII.13	CXXXIX.1
.Banská Bystrica, MOnZUn – plavecké jaskyňky – 1 bazén	XLI.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CXLIII.4	CXLIV.45	CXLV.2
.Turecká, Penzión SANT BERNARD, vírivý bazén	VII.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CXLIX.3	CL.40	CLI.0
.Banská Bystrica, športové centrum LEMRA – 1 bazén	LIII.netermálne	LIV.umelé kúpalisko	CLV.2	CLVI.26	CLVII.1
.Brusno, kúpele, Wellness „Caracalla spa“ – 6 bazénov	LIX.netermálne	K.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CLXI.6	CLXII.72	CLXIII.0

.Banská Bystrica, BASELINE, vírivý bazén	XV.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CLXVII.	CLXVIII.	CLXIX.
.Banská Bystrica, MINIPOLIS, vírivý bazén	XXI.netermálne	XII.umelé kúpalisko	CLXXIII.1	CLXXIV.13	CLXXV.0
.Banská Bystrica, Relaxačné štúdio LuSyl	VII.netermálne	VIII.umelé kúpalisko	CLXXIX.-	CLXXX.-	CLXXXI.-
.Okres Brezno					
.Braväcovo, Penzión SCHWEINTAAL, vírivý bazén	XIV.netermálne	V.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CLXXXVI.3	CLXXXVII.33	LXXXVIII.2
.Brezno, Krytá plaváreň – 2 bazény	XC.netermálne	XCI.umelé kúpalisko	CXCII.6	CXCIII.79	CXCIV.4
.Bystrá, Hotel BYSTRÁ, Wellness – 4 bazény	CVI.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CXCVIII.12	CXCIX.157	CC.1
.Bystrá, Penzión DÚHOVÝ PSTRUH – 2 bazény	CII.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCIV.5	CCV.62	CCVI.9
.Heľpa, Hotel HELPA, Vitálny svet – relaxačný bazén	VIII.netermálne	X.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCX.0	CCXI.0	CCXII.0
.Heľpa, Penzión MAJK, krytý bazén	XIV.netermálne	V.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCXVI.3	CCXVII.40	CCXVIII.3
.Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN – 6 bazénov	XX.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCXXII.17	CCXXIII.222	CCXXIV.14
.Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA – 2 bazény	XVI.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCXXVIII.6	CCXXIX.79	CCXXX.9
.Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO – 2 bazény	XII.netermálne	II.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCXXXIV.0	CCXXXV.0	CCXXXVI.0
.Mýto pod Ďumbierom, Penzión ADIKA, vírivý bazén	VIII.netermálne	X.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCXL.1	CCXLI.13	CCXLII.0
.Horná Lehota - Krpáčovo, Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR – bazén	LIV.netermálne	V.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCXLVI.2	CCXLVII.26	CCXLVIII.1
.Pohronská Polhora - Zbojská, chata ZBOJSKÁ – bazén	CL.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCLII.0	CCLIII.0	CCLIV.0
.Telgárt, Hotel TELGÁRT, Relax centrum – bazén	LVI.netermálne	II.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCLVIII.2	CCLIX.24	CCLX.2

.Telgárt č. 202, Wellness Relax Centrum – vírivý bazén	XII.netermálne	II.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCLXIV.3	CCLXV.39	CCLXVI.7
.Závadka nad Hronom, Krytá plaváreň – plavecký bazén	VIII.netermálne	XIX.umelé kúpalisko	CCLXX.4	CCLXXI.52	CCLXXII.2
.Bystrá, Penzión BYSTRINKA – vonkajší vírivý bazén	XIV.netermálne	V.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCLXXVI.1	CCLXXVII.13	CLXXVIII.1
.Horná Lehota – Trangoška, Hotel SRDIEČKO – 1 vonkajší vírivý bazén	XX.netermálne	I.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCLXXXII.3	CCLXXXIII.38	CLXXXIV.2
.Osrblie, Hotel ZERRENPAČH – vírivý bazén	XVI.netermálne	II.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	LXXXVIII.0	CCLXXXIX.0	CCXC.0
.Brezno – Zimný štadión – ochladzovací bazén pri saune	CII.netermálne	CIII.umelé kúpalisko	CCXCIV.3	CCXCV.40	CCXCVI.2
.Telgárt 494, Wellness pod Kráľovou hoľou – vírivý bazén	VIII.netermálne	X.kúpalisko v zariadení pre verejnosť	CCC.0	CCCI.0	CCCII.0
III.Sumárne údaje za RÚVZ	CCCIV.	CCCV.	CCCVI.176	CCCVII.2255	CCCVIII.144

RÚVZ:

Okres: Banská Bystrica, Brezno

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

Okres		Zdroj hluku								
		Doprava			Stacionárne zdroje					SPOLU
		Pozemná a vodná	železničná	letecká	priemysel, výrobné prevádzky	pohostinské zariadenia, obchodné prevádzky a pod.	stavebná činnosť	technologické zariadenia, vzduchotechnika a pod.	Iné stacionárne zdroje	
BB	Počet podnetov:				1	1		4	1	7
BR	Počet podnetov:				1				1	2
....	Počet podnetov:									
Spolu:					2	1		4	2	9

RÚVZ:

Okres:

Tab. č. 5.1.1 Prehľad ubytovacích zariadení pre cestovný ruch v spádovom území RÚVZ

Okresy	Hotel	Motel/Hotel	Penzión	Turistická ubytovňa	Kemping	Chatová osada	Iné	Spolu
	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
Banská Bystrica	15	0	40	9	1	0	8	73
Brezno	15	1	23	18	0	1	7	65
Spolu:	30	1	63	26	1	1	15	138

RÚVZ:

Okres:

Tab. č. 5.1.2 Prehľad ubytovacích zariadení súvisiacich s výkonom práce v spádovom území RÚVZ

Okresy	Ubytovacie zariadenia súvisiace s výkonom práce (§ 1 ods. 2 písm. n) vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z. z.)			
	Robotnícka ubytovňa	Ubytovňa pre brigádnikov	Iné	Spolu
	Počet	Počet	Počet	
Banská Bystrica	4	0	0	4
Brezno	0	0	0	0
Spolu:	4	0	0	4

RÚVZ:

Okres:

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo

Okresy	Druh zariadenia											
	Kader- níctva	Holičstvá	Kozme- tiky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Soláriá	Sauny	Masážne salóny	Tetovacie salóny	Zariadenie pre poskytovanie regeneračných a rekondičných služieb	Iné	Spolu:
Banská Bystrica	203	32	123	69	87	17	6	69	16	89	8	719
Brezno	78	6	30	25	24	4	4	18	3	16	4	212
SPOLU:	281	38	153	94	111	21	10	87	19	105	12	931

RÚVZ:

Okres:

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnych služieb

Okresy	Druh zariadenia							Spolu
	Zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačné strediská	Zariadenia núdzového bývania, domovy na polceste	Resocializačné strediská, krízové strediská	Denné stacionáre	Nízkoprahové denné centrá, integračné centrá, komunitné centrá	Nočľahárne, útulky	Iné	
	počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet	
Banská Bystrica	20	0	0	1	2	6	16	45
Brezno	8	0	0	2	4	1	18	33
Spolu:	28	0	0	3	6	7	34	78

RÚVZ:

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií

Okres	počet prevádzkovaných		počet		počet	
	pohrebných služieb	krematórií	chladiace zariadenia*/kapacita	mraziace zariadenia*/kapacita	pohrebných vozidiel	vykonaných medzinárodných prevozov
Banská Bystrica	4	1	8/40	1/2	7	2
Brezno	4	0	4/17	2/7	6	0
Spolu	8	1	12/57	3/9	13	2

* zahŕňa celkový počet v pohrebných službách a v krematóriách za celý okres

**HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN
A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV**

Obsah:

I. HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

- 1. Personálne obsadenie odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov**
- 2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov**
- 3. Rozbor činnosti:**
 - 3.1 Štátny zdravotný dozor**
 - 3.1.1 Posudková činnosť**
 - 3.1.2 Kontrolná činnosť**
 - 3.2 Úradná kontrola**
 - 3.3 Zdravotná bezpečnosť potravín**
 - 3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín**
 - 3.3.2 Chemické hodnotenie potravín**
 - 3.4 Turistická sezóna**
 - 3.4.1 Letná turistická sezóna**
 - 3.4.2 Zimná turistická sezóna**
 - 3.5 Hromadné akcie**
- 4. Sankčné opatrenia**
- 5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení**
- 6. Poradne správnej výživy**
- 7. Projekty, mimoriadne úlohy**

I HYGIENA VÝŽIVY

2. Personálne obsadenie odborov hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Na odbore hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov (ďalej len „OKVBP KV“) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len „RÚVZ BB“) vykonávalo štátny zdravotný dozor (ďalej len „ŠZD“) a úradnú kontrolu potravín (ďalej len „ÚKP“) v roku 2023 spolu 9 zamestnancov. 8 zamestnanci majú ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, 1 zamestnankyňa má ukončené vyššie odborné vzdelanie. Pracovno-právne vzťahy 1 zamestnanca sú upravené podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov.

3. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

Zamestnanci OHVBP KV sa zúčastnili nasledovných vzdelávacích akcií

Názov vzdelávacej akcie	Druh vzdelávacej akcie	Dátum konania	Miesto konania	Organizátor	Počet zúčastnených zamestnancov
Celoslovenské školenie zamestnancov k začiatku používania nového systému	školenie	15.02.2023	RÚVZ BB	ÚVZ SR	8
Celoslovenská porada pracovníkov vykonávajúcich štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami	pracovná porada	15. – 16.2. 2023	Spišská Nová Ves	ÚVZ SR	1
Porada KO HH pre HV	pracovná porada	2. – 3. 3. 2023	Štrbské Pleso	ÚVZ SR	1

Výkon úradných kontrol nad materiálmi a predmetmi prichádzajúcimi do kontaktu s potravinami (FCM)	odborný seminár	15.03.2023	Online	ÚVZ SR	5
Využitie rádiodiagnostických metód pri diagnostike Covid-19	odborný seminár	25.05.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	3
Porada KO HH SR	pracovná porada	25. – 26. 05. 2023	Trenčianske Teplice	ÚVZ SR	1
Nové trendy v prevencii chronických chorôb	odborný seminár	15.06.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	2
Celoslovenská porada odborov/oddelení HVBPKV	pracovná porada	15.- 16. 6.2023	Trenčianske Teplice	ÚVZ SR	1
Úradná kontrola, audity	školenie	21.06.2023	RÚVZ BB	ÚVZ SR	6
Kam kráča naša zem – filozofia zero waste	odborný seminár	22.06.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	5
Exotické zvieratá ako zdroj nákazy	odborný seminár	14.09.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	3
Celoslovenské školenie zamestnancov k začiatku používania nového systému Kozmetické výroby IS UVZ	školenie	19.09.2023	RÚVZ BB	ÚVZ SR	2
Národný akčný radónový plán	odborný seminár	28.09.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	5

GDPR – skúsenosti s aplikačnou praxou, zmeny v roku 2023	odborný seminár	05.10.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	3
Infozákon – skúsenosti s aplikačnou praxou v zmysle aktuálne platnej legislatívy SR	odborný seminár	19.10.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	9
Chemické analýzy vzoriek pre Svetový deň vôd	odborný seminár	26.10.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	4
Materiály a predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami (FCM) - základný kurz	odborný seminár	07.11.2023	online	ÚVZ SR	7
Porada KO HH SR	pracovná porada	15.-16.11.2023	Trenčianske Teplice	ÚVZ SR	1
Hodnotenie mikrobiologickej kvality nebalených zmrzlín v okresoch Banská Bystrica a Brezno v rokoch 2017-2023	odborný seminár	16.11.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	8
Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania – Covid-19	odborný seminár	23.11.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	2

Hodnotenie jedálnych lístkov a monitoring energetickej a biologickej hodnoty stravy v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež	odborný seminár	30.11.2023	RÚVZ BB	RÚVZ BB	1
Spôsob odoslania a podpísania zápisnice modulu ŠZD	školenie	05.12.2023	online	ÚVZ SR	6

Členmi skúšobnej komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov sú **3 pracovníci** odboru. V roku 2023 bolo **vyskúšaných 220 osôb**, vydaných bolo **204 osvedčení**.

Traja pracovníci sú aj členmi komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na nákup, predaj a spracúvanie húb. Vydané neboli žiadne osvedčenia, preskúšané neboli žiadne osoby.

Jedna pracovníčka je členkou aj v skúšobnej komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre výkon práce v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

3. Rozbor činnosti

3.1. Štátny zdravotný dozor

RÚVZ BB - OHVBPKV zabezpečuje ŠZD a ÚKP v 2 okresoch: Banská Bystrica a Brezno.

3.1.1 Posudková činnosť

Pracovníci OHVBPKV pripravili podklady pre vydanie 30 záväzných stanovísk (k návrhom na územné konanie, kolaudáciu a zmenu v užívaní stavby), 76 rozhodnutí (k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky, zmenu v prevádzkovaní priestorov), v 3 prípadoch bolo konanie prerušené a v 1 zastavené. Všetky vydané záväzné stanoviská aj rozhodnutia boli súhlasné.

3.1.2 Kontrolná činnosť

- a) kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z

V zariadeniach spoločného stravovania bolo v roku 2023 vykonaných v rámci ŠZD 347 kontrol, vrátane kontrol pri uvádzaní priestorov do prevádzky a kontrol vykonaných na základe oznámenia o začatí prevádzky (pri zmene prevádzkovateľa existujúcej prevádzkarne).

Pri kontrolách v ZSS boli najčastejšie zisťované nedostatky v **hygiene prevádzky** (znečistené a poškodené steny, strop), **v dokumentácii, zavedení a dodržiavaní systému HACCP**,

najčastejšie v monitoringu kritických kontrolných bodov (chýbajúce kalibrované teploměry nekompletné, resp. formálne vedené evidencie o monitoringu teplôt a o vykonávanej sanitácii). Sporadicky sa vyskytli nedostatky **pri skladovaní potravín** (porušenie chladiaceho a teplotného reťazca pri skladovaní potravín a pokrmov), v preukazovaní dokladov o **zdravotnej spôsobilosti** a v ojedinelých prípadoch aj **pri manipulácii s potravinami** (kríženie čistej a nečistej prevádzky) a s **odpadom**.

V roku 2023 bolo vykonaných 24 kontrol ŠZD v ZSS uzavretého typu, závažné nedostatky zistené neboli.

V 8 prípadoch boli kontroly zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek v domovoch sociálnych služieb, domovoch dôchodcov, zariadeniach pre seniorov, zvýšená pozornosť bola venovaná tvorbe jedálnych lístkov podľa odporúčaných výživových dávok a sledovaniu dodržiavania požadovanej limitovanej teploty pri prevoze stravy do výdajní.

V zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie (kuchyne, výdajne a bufety) bolo vykonaných 7 kontrol, nedostatky obdobne, ako aj v predchádzajúcich rokoch, sa vyskytli len sporadicky a neboli závažné. Ojedinele je zisťované opotrebované technologické zariadenie, poškodená povrchová úprava stien a podláh. Pracujúci naďalej preferujú stravovanie prostredníctvom obedového menu priamo v prevádzkarňach verejného stravovania alebo formou dovážanej stravy na pracoviská.

- b) kontroly podľa zákona o ochrane nefajčiarov

Porušenie ustanovení zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel nebolo pri kontrolách zistené.

c) kontroly na základe podnetov/sťažností

Spolu bolo prijatých 39 podnetov, 15 podnetov bolo odstúpených iným kontrolným orgánom, príp. podľa miestnej príslušnosti iným RÚVZ, vykonaných bolo 20 kontrol na základe podnetov. Z toho bolo 8 opodstatnených podnetov a 16 neopodstatnených. V zariadeniach spoločného stravovania bolo vykonaných 14 kontrol, išlo o podnety na základe uvádzania zdravotných problémov spočívajúcich v žalúdočných ťažkostiach, nedostatkov v prevádzkovej hygiene a nesprávneho skladovania. Z toho bolo 5 podnetov opodstatnených.

V predajniach a supermarketoch boli vykonané 3 kontroly na základe podnetov, z toho ani jeden nebol preukázaný ako opodstatnený.

V kategórii Iné boli prijaté 4 podnety týkajúce sa internetového predaja výživových doplnkov, z toho boli 2 opodstatnené.

V prípade opodstatnených podnetov boli uložené opatrenia na mieste (uzatvorenie prevádzky alebo jej časti, zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov) a udelené blokové pokuty podľa zák. č. 355/2007 Z. z.

	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
Zariadenia spoločného stravovania	20	5	9	6
Výrobcovia	1	0	0	1
Dopravcovia a distribútori	1	0	0	1

Hypermarkety, supermarkety	6	0	3	3
Malé a stredné predajne	6	0	2	4
Baliarne	1	1	0	0
Iné	4	2	2	0
SPOLU	39	8	16	15

3.2 Úradná kontrola

3.2.1 ÚK v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s nebalenou zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami pre dojčatá, potravinami pre osobitné skupiny (POS), výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

Počet prevádzok / počet nezhôd v jednotlivých kategóriách:

Výroba a baliareň 5/0

Distribúcia a doprava 5/0

Maloobchod 100/3

Výroba a predaj zmrzliny 52/9

Prevádzky registrované RVPS 892/3

Rozdelenie jednotlivých nezhôd:

- v dodržiavaní zásad SPV, HACCP – 7
- v priebežnom vzdelávaní zamestnancov – 1
- v hygiene prevádzky – 0
- v osobnej hygiene – 0
- v zdravotnej spôsobilosti – 0
- v označení – 1
- vo výživových a zdravotných tvrdeniach – 0
- potravinách po dátume spotreby/dátume min. trvanlivosti – 0
- v overovaní pôvodu potravín, výsledovateľnosti – 1
- v skladovaní potravín – 0
- v manipulácii s potravinami – 0
- v manipulácii s odpadom a jeho kategorizačným zariadením – 0
- iné – 4

Analýza nezhôd:

- v **dodržiavaní zásad SPV, HACCP** - nepredložený doklad o vlastnej kontrole vyrábanej zmrzliny, nepravdivé a nepredložené evidencie, nesprávne uchovávanie porcovacieho náradia na zmrzlinu, nevykonaný odber vzoriek z vyrobených zmrzlín,
- v **priebežnom vzdelávaní zamestnancov** – nepredložený doklad o školení zamestnancov,
- v **označení potravín** – neoznačené zložky obsahujúce alergény,
- v **overovaní pôvodu potravín** – nezabezpečená výsledovateľnosť výrobkov, neohlásený internetový predaj výživových doplnkov, suroviny s označením iba v cudzom jazyku, suroviny bez nadobúdacích dokladov.

Vykonaných bolo aj 9 úradných kontrol nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami (z toho 2 spojené s odberom vzoriek) a 1 audit u výrobcu výrobkov z papiera a lepenky.

V rámci systému RASFF bolo šetrené informatívne oznámenie Poľska č. 2023.8690 o nepovolenej novej potravine serrapeptáza vo výživovom doplnku z USA, výrobku s názvom Doctor's BEST High Potency Serrapeptase 120 000 SPU, značka Doctor's BEST, 90 kapsúl, výr. č. 152986, DMT 31/12/2025, EAN 753950002319, krajina pôvodu USA, výrobca Doctor's Best, United States, distribútor Olivit Sp. z o. o., ul. Blacharska 11, 61-006 Poznań, Poľsko a dodaný do SR jednej prevádzkarni v regióne RÚVZ BB. Zo zistení pri výkone ÚKP vyplynulo, že uvedený výrobok bol dodaný v počte 1 kus. Podľa vyjadrenia konateľa nebol uvedený na trh a bol objednaný a použitý na jeho súkromné účely. Počas kontroly nebol zistený predaj ani uchovávanie tohoto výživového doplnku v predajni.

3.2.2 Kontrola v zariadeniach spoločného stravovania (ZSS) vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach (kontrola podľa zákona č. 152/1995 Z. z.)

V roku 2023 bolo evidovaných **1271** zariadení spoločného stravovania (ZSS), z ktorých bolo kontrole podrobených **240** subjektov, u ktorých bolo vykonaných **264** kontrol podľa zák. č.152/1995 Z. z.

Najčastejšie sa vyskytujúce nezhody počas kontrol boli zistené v nedodržiavaní požiadaviek správnej výrobnéj praxe (nedostatočne vedené a chýbajúce evidencie) a v nedostatočnej hygiene prevádzky. Ojedinele neboli predložené doklady o zabezpečení školenia zamestnancov, doklady zdravotnej spôsobilosti zamestnancov a vyskytli sa prevádzky, kde boli zistené nedostatky v skladovaní potravín (zmrazovanie chladeného mäsa nevhodným spôsobom) a v uchovávaní potravín po dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti. Vyskytli sa aj nedostatky v spôsobe likvidácie a uchovávaní odpadu kategórie 3 (KBO-organický odpad) a ojedinele boli zistené nezhody vo vysledovateľnosti potravín (dokladovaní pôvodu potravín), nesprávnom označovaní potravín a nedostatočnom uvádzaní výživových a zdravotných tvrdení.

3.2.3 Audity potravinárskych prevádzok podľa čl. 14 písm. i) nariadenia EP a Rady č. 2017/625

Vykonané boli audity v 2 prevádzkarniach, pričom bola auditovaná výrobná obalových materiálov z papiera a lepenky, kde boli zistené 4 nezhody týkajúce sa náležitostí dokumentu správnej výrobnéj praxe (nedostatočne definované riziká, chýba CCP vlhkosť, chýbal spôsob verifikácie, chýbal vzor evidencie sanitačného režimu a merania vlhkosti) a ZSS, kde boli zistené 3 nezhody týkajúce sa náležitostí dokumentu HACCP, nepredloženia dokumentu preukazujúceho vykonávanie verifikácie systému a v sklade potravín sa nachádzala práčka spolu s čistiacimi pomôckami a prostriedkami.

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

V roku 2023 bolo odobratých a laboratórne vyšetrených **269** vzoriek potravín, pokrmov, obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami, 28 vzoriek (16,57 %) nevyhovelo stanoveným požiadavkám.

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

Po stránke mikrobiologickej bolo analyzovaných 241 vzoriek, z toho bolo 26 vzoriek (10,79 %) nevyhovujúcich a to podľa jednotlivých komodít nasledovne:

Lahôdkárske výrobky: odobratých bolo 24 vzoriek, z ktorých mikrobiologickú kontamináciu vykazovalo 5 vzoriek (20,83 %), z dôvodu prekročeného počtu kvasiniek.

Cukrárske výrobky: odobratých bolo 9 vzoriek, všetky boli vyhovujúce.

Zmrzlina a dezerty: odobratých bolo 38 vzoriek, 11 vzoriek (28,95%) bolo nevyhovujúcich.

Hotové pokrmy: odobratých bolo 109 vzoriek na mikrobiologickú analýzu, 2 vzorky (1,83%) boli nevyhovujúce.

Pokrmy rýchleho občerstvenia: odobratých bolo 44 vzoriek, 8 vzoriek (18,18%) bolo nevyhovujúcich.

Potraviny na osobitné lekárske účely: odobratá bola 1 vzorka na mikrobiologickú analýzu, bola vyhovujúca.

Detská a dojčenská výživa: odobratých bolo 7 vzoriek detskej a dojčenskej výživy, všetky boli mikrobiologicky vyhovujúce.

Výživové doplnky: odobratých bolo 5 vzoriek na mikrobiologickú analýzu, boli vyhovujúce.

Hydinové mäso: boli odobraté 2 vzorky čerstvého hydinového mäsa na prítomnosť salmonel.

Obalové materiály: na kontrolu mikrobiologických ukazovateľov bol odobratý 1 obal s vyhovujúcim výsledkom.

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

Z celkového počtu 269 vzoriek bolo **76** vzoriek analyzovaných *chemicky*, z ktorých 2 vzorky (2,63%) boli nevyhovujúce.

- Kontaminujúce látky **Pb, Cd, Hg** boli sledované vo výživových doplnkoch, v potravinách pre osobitné skupiny, v predmetoch prichádzajúcich do styku s potravinami, v mäse, pričom bolo vyšetrených 10 vzoriek na kadmium, 10 vzoriek na olovo a 3 vzorky na ortuť.
- Na prítomnosť **dušičnanov** boli analyzované 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti, 1 vzorka pramenitej dojčenskej vody, nezhody neboli zistené.
- Na stanovenie prítomnosti **mykotoxínov** boli vyšetrené 3 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti (2 vzorky deoxynivalenol, 1 vzorka fumonizíny) nezhody neboli zistené.
- Z prídavných látok bola sledovaná najmä prítomnosť **farbív, sladidiel a konzervačných látok:** Celkovo bolo vyšetrených 50 vzoriek na kontrolu **farbív** (38 vzoriek zmrzlina a dezertov, 9 cukrárskych výrobkov, 3 výživové doplnky), 1 vzorka cukrárskeho výrobku bola v ukazovateli farbivá nevyhovujúca.
- Prítomnosť a množstvo **sladidiel** bolo kontrolované vo vzorkách cukrárskych výrobkov a výživových doplnkov. Celkovo bolo vyšetrených 12 vzoriek, pričom všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Celkový počet vyšetrených vzoriek na prítomnosť a množstvo **chemických konzervačných látok** bol 12, pričom všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.
- **Glutén** bol analyzovaný v 1 vzorke potraviny, výsledok bol vyhovujúci.
- Na kontrolu **rezíduí pesticídov** bola odobratá 1 vzorka potraviny pre dojčatá a malé deti, výsledok bol vyhovujúci.
- Na analýzu **ionizujúceho žiarenia** bola odobratá 1 vzorka potraviny rastlinného pôvodu neobsahujúcej tuk, ktorá vyhovela.
- 1 vzorka zmrzlina bola analyzovaná na prítomnosť **alergénu** (mlieko), výsledok bol nevyhovujúci.
- Na stanovenie **PCB** boli odobraté 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti, výsledky boli vyhovujúce.
- **Akrylamid** bol analyzovaný v 1 vzorke detskej potraviny, nezhoda nebola zistená.

- V 2 vzorkách rybích olejov boli analyzované **mastné kyseliny**, bez nezhôd.
- Rezíduá inhibičných látok boli analyzované v 1 vzorke čerstvého hydinového mäsa z priamej dodávky, nehoda nebola zistená.

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna (LTS)

Počas letnej turistickej sezóny boli kontrolované stravovacie zariadenia na kúpaliskách a v turistických centrách. V roku 2023 na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici bolo vykonaných 12 kontrol.

Závažné nedostatky počas kontrol neboli zistené, v jednom prípade bola miestami zistená znečistená a necelistvá podlaha. Následná kontrola bola vykonaná, nedostatky boli odstránené.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

V zimnej sezóne sa výkon kontrol realizuje v zariadeniach verejného stravovania v lyžiarskych strediskách: Donovaly, Králiky, Tále, Šachtičky, Chopok JUH, Mýto pod Ďumbierom, Telgárt, Čertovica, Selce – Čachovo, Osrbliu, Hronec – Hlobišov a Čierny Balog.

ŠZD a ÚKP boli zamerané na kontrolu zdravotnej a odbornej spôsobilosti zamestnancov, skladovanie surovín a polotovarov, manipuláciu s hotovými pokrmami, na dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov a kontrolu čistoty prevádzkovaných priestorov. Vykonaných bolo spolu 10 kontrol.

V okrese Banská Bystrica a Brezno niektoré zariadenia v lyžiarskych strediskách pre nevhodné klimatické podmienky ani neboli v prevádzke.

3.5 Hromadné akcie

Podľa § 52 ods. 1, písm. n) zák. č. 355/2007 Z. z. bolo ohlásených 24 hromadných podujatí. Išlo o krátkodobé hromadné akcie, z ktorých najvýznamnejšie boli: Veľkonočné trhy v Brezne, Slávnosť sv. Juraja v Lopeji, Dni mesta Brezno a zároveň aj 10. Letný jarmok, podujatie „BREZNO SPIEVA A TANCUJE“, „STREETFOOD FEST“ v Banskej Bystrici, Banskobystrický pivný festival, Stredoveké Bomburove slávnosti v Brezne, Župné trhy v Brezne a v Banskej Bystrici, hudobný festival na Donovaloch „Majstrovstvá Slovenska a Európy vo varení a jedení bryndzových halušiek - HALUŠKY FEST TURECKÁ 2023“, benefičný festival „Angelus Fest“ v Banskej Bystrici, Outbreak Europe x The Legits Blast 2023 v Banskej Bystrici, kultúrne podujatia „One Way Fest“ a Slovak Food Truck Fest v Banskej Bystrici, Radvanský jarmok, Ondrejský jarmok a „Vianočné trhy“ v Banskej Bystrici a v Brezne.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli kontrolované stánky poskytujúce stravovacie služby, v ktorých neboli zistené nehody pri príprave pokrmov rýchleho občerstvenia. Odobraté vzorky pokrmov na mikrobiologickú analýzu, v sledovaných ukazovateľoch vyhoveli požiadavkám uvedeným v Potravinovom kódexe SR.

4. Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej zák. č. 355/2007 Z. z.):

podľa § 12 ods.2 písm. i), m), n) nebol vydaný zákaz činnosti (0),

podľa § 55 ods. 2 bolo uložené 1 opatrenie na mieste – písm. a) zákaz výroby a uvádzania do obehu výrobkov (v tomto prípade hotového pokrmu), ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným zák. č. 355/2007 Z. z. a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia (1)

podľa § 58 neboli uplatnené náhrady nákladov (0/0)

podľa § 57 neboli uložené pokuty (0/0),

podľa § 56 neboli v priestupkovom konaní uložené sankcie (0/0),

podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. boli udelené 3 blokové pokuty v sume 180 € (3/180)

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení:

podľa § 19 ods.1, ods. 2 ako i podľa čl. 54 nariadenia EP a Rady (ES) č. 882/2004 bolo uložené 1 opatrenie na mieste - zákaz umiestnenia na trh výrobkov (1),

podľa § 28 boli uložené 2 pokuty v celkovej sume 1500 € (2/1500),

podľa § 29 neboli v priestupkovom konaní uložené sankcie (0/0)

v blokovom konaní podľa § 29 zákona o potravinách v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb. bolo udelených 7 blokových pokút v sume 1335 € (7/1355),

náhrady nákladov podľa § 20 ods. 4 zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách neboli uložené (0/0),

Ďalšie sankčné opatrenia:

podľa § 10 zákona č. 377/2004 Z. z., o ochrane nefajčiarov neboli uložené pokuty v blokovom konaní (0/0),

podľa § 45 zák. č. 71/1967 Zb. nebola uložená poriadková pokuta (0/0)

V zákonom stanovenej lehote nebolo podané žiadne odvolanie.

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

Epidemický výskyt alimentárnych ochorení v súvislosti so zariadeniami, ktoré podliehajú výkonu kontrol pre OHVBP KV nebol v roku 2023 zaznamenaný.

6. Poradne správnej výživy

Poradenstvo v tejto oblasti je poskytované Odborom podpory zdravia a výchovy k zdraviu. Zamestnanci OHVBP KV sa nepodieľajú na činnosti poradne správnej výživy.

7. Projekty, mimoriadne úlohy

Oddelenie hygieny výživy sa zapojilo do nasledovných projektov a programov, ktoré sú podrobne spracované v samostatnom dokumente:

3.3 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU KLIENTOV V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

3.4 MONITORING PRÍTOMNOSTI ALERGÉNOV V HOTOVÝCH V HOTOVÝCH POKRMOCH PRIPRAVOVANÝCH V ZARIADENIACH SPOLOČNÉHO STRAVOVANIA A V POTRAVINÁCH URČENÝCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

7.4 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V PITNÝCH VODÁCH A POTRAVINÁCH NA VÝŽIVU A VÝŽIVOVÉ PRÍPRAVKY PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

7.15 MONITORING OBSAHU ŤAŽKÝCH KOVOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

7.16 MONITORING OBSAHU DUSITANOV A DUSIČNANOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Vo vykazovanom období sa RÚVZ BB zúčastnil na realizácii **3** mimoriadnych kontrol.

Kontroly v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2023 v okresoch BB a BR

RÚVZ BB vykonal počas letnej sezóny 2023 spolu 56 kontrol v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny v 35 prevádzkarňach. Nedostatky boli zistené v 2 z nich. Odobratých bolo 38 vzoriek zmrzliny na mikrobiologické (11 bolo nevyhovujúcich) a 39 vzoriek na chemické vyšetrenie (všetky vyhoveli). 10 vzoriek sterov z prostredia pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk bolo vyhovujúcich. Za nedostatky, zistené pri kontrolách, boli uložené blokové pokuty.

Kontroly mäsa a múky z Ukrajiny v prevádzkach ZSS v okresoch BB a BR

Zamestnanci OHVBP KV vykonali počas roku 2023 spolu 51 kontrol mäsa a múky z Ukrajiny v zariadeniach spoločného stravovania zamerané na výsledovateľnosť. V predmetných prevádzkach nebola zistená priama dodávka mäsa a múky z Ukrajiny. V prípade zistenia boli predložené dodacie listy od distribútorov.

Mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulantného predaja potravín, pokrmov a nápojov počas konania hromadných podujatí – vianočných (Mikulášskych) trhov

Počas tejto mimoriadnej kontroly bolo v spádovom území RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v **22** stánkoch rýchleho občerstvenia vykonaných **24 kontrol v rámci ŠZD** a **25 kontrol v rámci ÚKP**. Nedostatky zistené neboli

39	Predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami	0	0	0	0	0	0	1	0,00
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	1	0,00
	Spolu	26	2	0	0	0	28	269	10,41

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste - RÚVZ BB - rok 2023

Tabuľka č. 2

	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Malobchod	Zariadenia spoločného stravovania (ZSS)	Výrobcovia zmrzliny (stánky)	Spolu prevádzkarne registrované RÚVZ	Ostatné prevádzkarne – registrované RVPS	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	5	5	100	1271	40	1421	892	2313
Počet kontrolovaných subjektov	3	2	27	240	27	299	53	352
Počet kontrol	4	3	46	485	67	605	66	671
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	0	0	3	57	6	66	2	68
SVP/ HACCP	0	0	0	33	6	39	1	40
Vzdelávanie zamestnancov	0	0	0	4	1	5	0	5
Hygiena prevádzky	0	0	0	26	0	26	0	26
Osobná hygiena	0	0	0	0	0	0	0	0
Odborná spôsobilosť	0	0	0	5	1	6	0	6
Zdravotná spôsobilosť	0	0	0	5	0	5	0	5
Označenie	0	0	0	1	1	2	0	2
Výživové a zdravotné tvrdenia	0	0	0	1	0	1	0	1
Potraviny po DS/DMT	0	0	0	5	0	5	0	5
Pôvod, vysledovateľnosť	0	0	1	1	0	2	0	2
Skladovanie	0	0	0	3	0	3	0	3
Manipulácia s potravinami	0	0	0	2	0	2	0	2
Manipulácia s odpadom a jeho kat. zaradenie	0	0	0	3	0	3	0	3
Iné	0	0	2	11	0	13	2	15

Prehľad výkonov posudkovej činnosti - RÚVZ BB - rok 2023

Tabuľka č. 3

P. č.	DRUH PODKLADOV PRE ROZHODOVACIU ČINNOSŤ	počet	ZSS	Výroba potravín	Výroba kozmet., tab., PBU a iné	Predaj potravín	Predaj kozmet., tab., PBU a iné	Sklady	Iné prevádzky	SPOLU
1.	Územné konanie	návrhy	8			2				10
		odvolania								
2.	Kolaudačné konanie, zmena v užívaní stavieb	návrhy	14		3	2			1	20
		odvolania								
3.	Schvaľovanie prev. poriadkov	návrhy								
		odvolania								
4.	Uvedenie do prevádzky, resp.do používania	návrhy	26	15	1	23		3	8	76
		odvolania								
5.	Umiestnenie nových potravín a VD na trh	návrhy								
		odvolania								
6.	Prerušenia konania		3							3
7.	Zastavenia konania		1							1
8.	Odborné konzultácie		351	22	5	45	7	8	32	470

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek	
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Ent bac	BacCer	Crono B		Iné
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Pramenité vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Voda - watercoolery	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Hotové pokrmy	109	109	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	44	44	0	0	0	0	0	0	0	2	8	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Počiatočná a následná dojčenská výživa, detské potraviny, potraviny spracované na báze obilnín	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Výživové doplnky	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Ostatné potraviny pre osobitné skupiny (CNSRH)	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Obalové materiály	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	241	241	0	0	0	0	0	0	0	1	2	20	0	0	13	0	0	8	0	0	0	26

Vysvetlivky: Sal - Salmonella spp., Shi - Shigella spp., Cam - Campylobacter jejuni, Yer - Yersinia enterocolitica, Pse - Pseudomonas aeruginosa, Clo Per - Clostridium perfringens, Lis - Listeria monocytogenes, Sta - Stafylokoky, Ple - plesne, Kva - kvasinky, CloBot - Clostridium botulinum, B hem – B-hemolytické streptokoky, Vib - Vibrio parahaemolyticus, Kol - koliformné baktérie, Ecol – E. coli, Ent - enterokoky, Entbac – Enterobacteriaceae, BacCer - Bacillus cereus, Crono B - Cronobacter spp.

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn								
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%						
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00			
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pramenité vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Voda - watercoolery	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Počiatočná a následná dojčenská výživa, detské potraviny, potraviny spracované na báze obilnín	15	0	0,00	5	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Výživové doplnky	5	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Ostatné potraviny pre osobitné skupiny (CNSRH)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
38	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
39	Predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami	1	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
40	Ostatné	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	24	1	4,17	10	0	0,00	10	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Pb – olovo, Cd - kadmium, Hg - ortuť, As - arzén, Cr - chróm, Al - hliník, Cu - meď, Ni - nikel, Sn - cín

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE					
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%			
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pramenité vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Voda - watercoolery	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Počiatočná a následná dojčenská výživa, detské potraviny, potraviny spracované na báze obilnín	2	0	0,00	1	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00
29	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Ostatné potraviny pre osobitné skupiny (CNSRH)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
38	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
39	Predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
40	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00
	Spolu	2	0	0,00	1	0	0,00	3	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	5	1	20,00

Vysvetlivky: NO3 - dusičnany, _RP – rezíduá pesticídov, _MT – mykotoxíny, NEL – polyaromatické uhľovodíky, PCB – polychlórované bifenyly, _NZ – nitrozamíny, EKF – estery kyseliny ftalovej, _HIS – histamín

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Praménité vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Voda - watercoolery	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Počiatočná a následná dojčenská výživa, detské potraviny, potraviny spracované na báze obilnín	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Ostatné potraviny pre osobitné skupiny (CNSRH)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
38	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
39	Predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
40	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Sb - antimón, Ba - bárium, B - bór, NO2 - dusitany, Fx - fluoridy, CN - kyanidy, Mn - mangán, Se - selén

Uvádzajú sa len komodity, v ktorých boli parametre uvedené v tabuľke vyšetrené

P. č.	Komodita	Ag			Cr6+			CML			form			mel			PAA			diizok			1-okt		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.

P. č.	Komodita	rozp			styr			mono_EG			di_EG			ac_ald			akr_nit			vin_ac			kapr		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.

P. č.	Komodita	adip			BADGE			BFDGE			NOGE			Bisf_A			Bisf_F			Bisf_S			odol_farb		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.

P. č.	Komodita	UV_stab			fen			red_l			iony			odpar			prch_l			senz				
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.		

Vysvetlivky: **Ag** – striebro, **Cr6+** - šesťmocný chróm, **CML** - celková migrácia látok, **form** – formaldehyd, **mel** - melamín, **PAA** - primárne aromatické amíny, **diizok** – diizokyanáty, **1-okt** - 1-oktén, **rozp** - zvyškové rozpúšťadlá, **styr** – styren, **mono_EG** – monoetylenglykol, **di_EG** – dietylenglykol, **ac_ald** – acetaldehyd, **akr_nit** – akrylonitril, **vin_ac** – vinylacetát, **kapr** – kaprolaktám, **adip** - bis-(2-etylhexyl)adipát, **Bisf_A** -Bisfenol A, **Bisf_F** - Bisfenol F, **Bisf_S** - Bisfenol S, **odol_farb** - odolnosť pigmentov a farbív, **UV_stab** - prítomnosť UV stabilizátora, **fen** – fenoly, **red_l** - redukujúce látky, **iony** - dôkaz iónov, **odpar** – odparok, **prch_l** - prchavé látky, **senz** - senzorické hodnotenie

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách- RÚVZ BB - rok 2023

Tabuľka č. 6

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	38	0	0,00	38	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	9	1	11,11	9	1	11,11	9	0	0,00	9	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pramenité vody dojčenské	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Voda - watercoolery	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Počiatočná a následná dojčenská výživa, detské potraviny, potraviny spracované na báze obilnín	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Výživové doplnky	5	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Ostatné potraviny pre osobitné skupiny (CNSRH)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
38	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
39	Predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
40	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	52	1	1,92	50	1	2,00	12	0	0,00	12	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	4	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	21	15	14	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3 lekárne, drogérie	74	15	2	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	3	1	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	7	5	0	11	5	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	24	9	2	14	1	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	29	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	19	11	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	16	3	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzerie...)	384	132	96	93	5	5	27	11	41	7	6	86	0	0	0
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	408	51	52	20	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	114	18	17	29	4	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj - občerstvenie (hromadné akcie)	259	32	32	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Výroba a predaj zmrzliny (stánky)	40	36	31	33	12	36	7	0	0	3	0	0	0	0	0
Medzisúčet	1421	336	269	260	28	11	34	11	32	10	6	60	0	0	0
1 Primárna výroba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.13 výroba ostatných výrobkov	84	3	15	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.26 baliareň ostatných výrobkov	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	92	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 ostatné potravinárske predajne	657	12	28	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4 novinové stánky	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.6 krátkodobý stánkový predaj – potraviny (hromadné akcie)	30	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Medzisúčet	892	18	48	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Súčet	2313	354	317	269	28	10	34	11	32	10	6	60	0	0	0

Prehľad vykonaných auditov v potravinárskych prevádzkach - RÚVZ BB - rok 2023

Tabuľka č. 8

Druh zariadenia	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
2.27.2 výroba papierových/kartónových obalov	1	1	4
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzerie...)	1	1	3
Spolu	1	2	7

HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

ANALÝZA HYGIENICKEJ SITUÁCIE NA ÚSEKU HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA ROK 2023

Obsah

Všeobecná časť:

1. Celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM
2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda
 - 2.1. Zhodnotenie školského mliečného programu
 - 2.2. Zhodnotenie stavu pieskovísk
 - 2.3. Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch
3. Štátny zdravotný dozor - kontrolná činnosť

Špeciálna časť:

1. Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež
2. Zhodnotenie zmennosti na školách
3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež
4. Výskyt dusičnanovej methemoglobínémie
5. Stravovanie detí a mládeže
6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež
7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže
8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež
9. Tabuľky

VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM .

Činnosť odboru hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len HDM) je zameraná na riešenie problematiky zariadení pre deti a mládež, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie v zmysle zákona č.245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prevádzkarní v zmysle živnostenského zákona, v ktorých sa uskutočňuje starostlivosť o deti do šesť rokov veku, prevádzkarní výchovy a mimoškolského vzdelávania detí a mládeže, prevádzkarní v súlade so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálno právnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a s novelou zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní a tiež na riešenie problematiky spoločného stravovania pre deti a mládež, zotavovacích akcií pre deti a mládež a zariadení pre vysokoškolskú mládež. Všetko na území okresov Banská Bystrica a Brezno.

V roku 2023 zabezpečovalo činnosť oddelenia hygieny detí a mládeže celkom 6 pracovníkov:

- 1 VŠ – MUDr. v odbore všeobecné lekárstvo; PhD. v odbore verejné zdravotníctvo – vedúca oddelenia
- 1 VŠ – Mgr. v odbore sociálna pedagogika; Mgr. v odbore verejné zdravotníctvo
- 1 VŠ - Mgr. v odbore verejné zdravotníctvo bez špecializácie
- 1 VŠ – MUDr. v odbore všeobecné lekárstvo (od 1.8.2023)

- 1 VŠ – Ing. v odbore výživa ľudí (od 1.9.2023)
- 1 VŠ - Bc. v odbore verejné zdravotníctvo bez špecializácie (do 31.5.2023)
- 2 VŠ - Mgr. v odbore verejné zdravotníctvo bez špecializácie (materská dovolenka)

Celkový počet zariadení pre deti a mládež podliehajúcich výkonu štátneho zdravotného dozoru, vrátane zariadení v ktorých sa konali zotavovacie podujatia pre deti a mládež bol v roku 2023 na území okresov Banská Bystrica a Brezno 1708. Rozdiel oproti roku 2022 (1568) je najmä v opätovnom náraste počtu žiadostí o posúdenie zotavovacích podujatí (v roku 2022 384, v roku 2023 589 žiadostí). Pri celkovom hodnotení podmienok, úrovne a činnosti zariadení sú sledované druhy prevádzok v tabuľkovej časti výročnej správy zosúladené so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálno – právnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a s novelou zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

Činnosť sa realizovala v súlade s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel a jeho vykonávacích vyhlášok, a to v 2 základných oblastiach. Jednou oblasťou je výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) v zariadeniach pre deti a mládež. Pokračuje snaha zlepšovať technický stav zariadení pre deti a mládež. Pokračovali kontroly zamerané na zlepšovanie prevádzok pieskovísk určených na hry detí. Nedostatky súvisiace s presadzovaním a schvaľovaním prevádzkových poriadkov, ktorých náležitosti nezodpovedali platnej legislatíve sa v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež takmer nevyskytli. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru pretrváva problém presadzovať opatrenia na ochranu zdravia detí a mládeže v týchto oblastiach:

- **Posudzovanie zotavovacích podujatí** podľa §25 zákona č.355/2007Z.z. je v praxi veľmi **problematické z dôvodu formulovanej definície zotavovacieho podujatia** ustanovenej v uvedenom §25 zák. č. 355/2007Z.z.. Organizátori zotavovacích podujatí sa odvolávajú, že ich cieľom nie je posilňovanie zdravia a zvyšovanie telesnej zdatnosti detí a zákon č.355/2007 Z. z. ani vyhláška MZ SR č. 526/2007 Z. z. nedefinujú význam „posilňovanie zdravia a zvyšovanie telesnej zdatnosti detí“.
- **Absencia legislatívy** pri presadzovaní a schvaľovaní prevádzkových poriadkov zariadení pre deti a mládež **v časti hygienickej údržby prostredia, upratovania a dezinfekcie priestorov zariadení pre deti a mládež.**
- **Posudzovanie kapacity predškolských a školských zariadení v súvislosti so zohľadňovaním svetlej výšky týchto priestorov** - zákon č.355/2007 Z. z. ani vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z. z. neodkazujú v tejto súvislosti na ustanovenia §51 ods.3 vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z. z., ktorá určuje požiadavky na počet m³ vzduchu / 1 dieťa resp. žiaka, ak je svetlá výška týchto priestorov menšia ako 3m v materskej škole a menšia ako 3,3m v základnej škole.
- **Problematické zabezpečovanie poskytovania stravovania v zariadeniach starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa podľa zákona č. 448/2008 Z. z.** v znení noviel pretože pre túto vekovú skupinu nie sú vypracované a schválené materiálne spotrebné normy a receptúry. Zabezpečovanie vyhovujúceho stravovania v príslušných vekových kategóriách je t. č. možné len na základe odporúčaných výživových dávok.

Samostatnú pozornosť si vyžadovali zariadenia spoločného stravovania, kde sa časť činnosti realizuje v spolupráci s odborom hygieny výživy. Ide najmä o spoluprácu pri plnení mimoriadnych úloh HH SR zameraných na kontrolu prevádzky a sortimentu v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež a pri zabezpečovaní „Informačného systému úradov

verejného zdravotníctva“ (IS ÚVZ) v rámci výkonu ŠZD a Úradnej kontroly. Zo strany odborných pracovníkov RÚVZ pretrváva snaha presadzovať sortiment v školských bufetoch v súlade so zásadami zdravej výživy. Právnu úpravu v tejto oblasti sa nepodarilo zatiaľ do legislatívy presadiť. Situácia v oblasti likvidácie biologicky rozložiteľných odpadov zo zariadení spoločného stravovania sa postupne zlepšuje, prevádzkovatelia zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež (ďalej ZSS) uzatvárajú zmluvy s firmami oprávnenými na nakladanie s týmto odpadom. Neplnenie požiadaviek na odbornú spôsobilosť pomocných zamestnancov a zastupujúcich zamestnancov sa vyskytuje ojedinele. Z dôvodu úspory finančných prostriedkov sa ZSS aj naďalej využívajú na poskytovanie stravovania obyvateľom obcí, pričom je potrebné zabezpečiť ochranu zdravia detí.

V rámci výkonu ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež sa sledovali a hodnotili aj podmienky a plnenie povinností v súvislosti s uplatňovaním ustanovení novely zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov.

Druhou oblasťou je činnosť zameraná na podporu a rozvoj zdravia, ktorá je premietnutá do realizácie cielených zdravotných projektov a programov pre deti a mládež a zdravotno-výchovných aktivít zameraných na pedagógov, deti, rodičov a ostatných zamestnancov kolektívnych zariadení pre deti a mládež. Riešené boli „Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike“ a v rámci výkonu ŠZD bola kontrolovaná realizácia podporných programov zameraných na Školský mliečny program, Podporu potreby ovocia a zeleniny pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách.

2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda (tab. č. 1).

Prehľad špecializovaných úloh, ktoré presahujú rámec ŠZD je uvedený v tabuľke č. 1. Jedná sa o výkony, ktoré sú zamerané na úlohy presahujúce rámec okresu Banská Bystrica a Brezno, na špecializované úlohy verejného zdravotníctva, na činnosť národného referenčného centra, na odborné aktivity zamestnancov odboru HDM s cieľom prezentovať činnosť odboru – spolupráca s masovokomunikačnými prostriedkami, prednášková činnosť, aktivity v oblasti odborno-metodickej činnosti, výchovy ku zdraviu a pri riešení ostatných aktuálnych rizikových situácií ohrozujúcich zdravie detí.

- **MZ SR a ÚVZ SR** nemali v roku 2023 požiadavky na plnenie mimoriadnych úloh. Na základe požiadavky ÚVZ SR bolo ďalej spracované:
 - Odpočty plnenia úloh v rámci plnenia programov a projektov RÚVZ v SR (marec 2023).
 - Podklady odd. HDM k súhrnnej výročnej správe RÚVZ Banská Bystrica.
 - Výročná správa za činnosti odd. HDM v Banskobystrickom kraji.
- **Odborné stanoviská, expertízy (15)** boli poskytované prevádzkovateľom v súvislosti s laboratórnym vyšetrením piesku z pieskovísk určených na hry detí, k prerušeniu výchovno-vzdelávacieho procesu z dôvodu nárastu počtu respiračných ochorení v kolektíve detí a v súvislosti so zaraďovaním zariadení pre deti a mládež do siete škôl a školských zariadení.
- **Koncepcná činnosť odboru (9)** - činnosti v rámci národného projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“, kód projektu 314011U037 z Operačného programu Efektívna verejná správa.

- V hodnotenom roku bolo oddelenie HDM zapojené do riešenia **4 projektov a programov** vyhlásených HH SR pre odbor HDM. Ide o nasledovné projekty a programy:
 - Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025 (NAPPO).
 - Predaj doplnkových jedál v školských bufetoch a automatoch.
 - Úrazy detí v SR.
 - Monitorovanie kvality vnútorného prostredia v predškolských zariadeniach.

Odpočet plnenia úloh v rámci týchto programov a projektov bol spracovaný v samostatnej správe o plnení programov a projektov ÚVZ SR.

- V rámci **odbornej a metodickej činnosti** bolo poskytnutých **2880 konzultácií** prevádzkovateľom zariadení, vedúcim zamestnancom zariadení, organizátorom hromadných podujatí, športových podujatí, prevádzkovateľov detských ihrísk, plavární určených na kúpanie dočiat a batoliat, organizátorom zotavovacích podujatí pre deti a mládež, ako aj konzultácií súvisiacich s projektovou dokumentáciou zariadení pre deti a mládež.

Nebolo vydané žiadne odborné usmernenie.

- V roku 2023 sa uskutočnili dve **pracovné porady** HO HH SR pre odbor HDM.
- V roku 2023 sa pracovníci oddelenia HDM zúčastnili **23 odborných podujatí**, z toho 23x pasívne.

- **Činnosť krajských odborníkov (10).**

Činnosť krajského odborníka v tomto období bola obmedzená na poskytovanie telefonických a emailových informácií a usmernení.

- **Publikačná činnosť (0).**

V roku 2023 nebola zabezpečovaná pracovníkmi odboru HDM publikačná činnosť.

- **Spolupráca s masovokomunikačnými prostriedkami (0).**

Spoluprácu s masovokomunikačnými prostriedkami v roku 2023 zabezpečuje ÚVZ SR, ktorému sú podľa potreby poskytnuté informácie a pripravené podklady v predmetných oblastiach záujmu.

- **Výchova ku zdraviu (2).**

V oblasti činností zameraných na výchovu ku zdraviu boli v roku 2023 odborom HDM v spolupráci s OPZaVkJ zabezpečované aktivity v oblasti prevencie rakoviny semenníkov (prednášky).

- **Iné (4).**

V rámci iných činností, ktoré oddelenie HDM v roku 2023 zabezpečovalo, bol výkon mimoriadnych protiepidemických opatrení v zariadeniach pre deti a mládež. V prípade výskytu hromadných gastrointestinálnych ochorení v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež na území okresov Banská Bystrica a Brezno boli v roku vykonané epidemiologické šetrenia a odbery vzoriek sterov z pracovných plôch, pracovných pomôcok, stolového riadu na mikrobiologické vyšetrenie, prípadne aj odbery vzoriek potravín a hotových odložených pokrmov na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie. V 1 prípade bolo vydané rozhodnutie – nariadenie opatrení podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.

2.1 Zhodnotenie školského mliečného programu a programu školského ovocia a zelenina.

Realizácia školského mliečného programu a školského ovocia a zeleniny v okrese Banská Bystrica a Brezno pokračovala aj v roku 2023. Počet jednotlivých škôl zapojených do vyššie uvedených programov pri realizácii programu školské mlieko zostal nezmenený v okrese Banská Bystrica a v okrese Brezno sa zvýšil o 4 školské zariadenia, pri realizácii programu školské ovocie sa počet zapojených škôl zvýšil v okrese Banská Bystrica o 35 školských zariadení a v okrese Brezno o 1 školské zariadenie v porovnaní s rokom 2022. Školy a školské zariadenia realizujú celospoločenské programy zdravia na podporu konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov a zeleniny a ovocia a výrobkov z nich v súlade s nariadením vlády č. 200/2019 Z. z. v znení noviel o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách. Žiadateľom o poskytnutie dotácie a zároveň dodávateľom „školského mlieka a školského ovocia“ do škôl a školských zariadení môže byť len schválený žiadateľ. Počet zapojených školských zariadení do „Školského mliečného programu“ a programu „Školské ovocie a zelenina“ je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Počet zapojených škôl				Podmienky							
Školské mlieko		Školské ovocie		Školské mlieko				Školské ovocie			
BB	BR	BB	BR	Vyhovujú		Nevyhovujú		Vyhovujú		Nevyhovujú	
				BB	BR	BB	BR	BB	BR	BB	BR
25	34	67	36	25	34	0	0	67	36	0	0

Uvedené údaje boli získané v rámci spolupráce s Regionálnym úradom školskej správy v Banskej Bystrici, ktorému jednotlivé školské prevádzky uvedené údaje hlásia na štatistické spracovanie.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v školských zariadeniach a v súvislosti s realizáciou vyššie uvedených programov realizovaných v školských zariadeniach, neboli zistené žiadne výrazné problémy. V zariadeniach kde sa programy realizujú prostredníctvom zariadení školského stravovania neboli zisťované nedostatky v odbornej spôsobilosti pracovníkov, v uskladňovaní a dodržiavaní dátumu minimálnej trvanlivosti, vo vyhradení chladiarenských zariadení na skladovanie mlieka, skladovanie ovocia a pod.

2.2 Zhodnotenie stavu pieskovísk.

V roku 2023 bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odobratých 26 vzoriek piesku. Výsledky analýz vzoriek mikrobiologických a parazitologických ukazovateľov vykonané odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica boli v 4 prípadoch nevyhovujúce z dôvodu zistenia prítomnosti vajčiek geohelminťov (viď. podrobný prehľad v nasledujúcej tabuľke).

Na základe zistených nedostatkov bolo RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydané 1 rozhodnutie regionálneho hygienika pre predškolské zariadenie, ktorému bolo uložené opatrenie na zákaz používania piesku v pieskoviskách na hry detí do doby preukázania jeho vyhovujúcej kvality podľa vyhlášky MZ SR č.521/2007 Z. z.

Miesto odberu	Celkový počet	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:
---------------	---------------	--

	vyšetrených vzoriek	Termotolerant. koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Baktérie rodu Salmonella species	Geohelminty (vajíčka, larvy)
MŠ Nová 2, BB – piesk.1	2	0	0	0	0
MŠ Nová 2, BB – piesk.2	2	0	0	0	0
MŠ Nová 2, BB – piesk.3	2	0	0	0	0
MŠ Radvanská 28, BB – žlto-červené pieskovisko	2	0	0	0	0
MŠ Radvanská 28, BB – červeno-modré piesk.	2	0	0	0	0
MŠ Radvanská 28, BB – zeleno-modré pieskovisko	2	0	0	0	0
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko hmyz. dom	2	0	0	0	1
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko pri tabuli	2	0	0	0	1
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko vláčik	2	0	0	0	0
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko plast. domček	2	0	0	0	1
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko drev. domček	2	0	0	0	1
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko hmyz. dom	1	-	-	-	0
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko pri tabuli	1	-	-	-	0
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko plast. domček	1	-	-	-	0
MŠ 9.mája 26, BB, pieskovisko drev. domček	1	-	-	-	0
Spolu	26	0	0	0	4

2.3 Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch.

Počet školských bufetov prevádzkovaných v školských a vysokoškolských zariadeniach v roku 2023 sa znížil o jedno zariadenie v základnej škole. V uplynulom roku bolo vykonaných 8 kontrol v školských bufetoch v základných a stredných školách.

Zmeny v prevádzkovaní školských bufetov sme v roku 2023 zaznamenali v dvoch prípadoch.

V marci 2023 nadobudla platnosť vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 75/2023 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež, kde § 7 ods. 3 upravuje aj sortiment tovaru v bufetoch, automatoch a iných formách ambulantného predaja zriadeného v zariadení pre deti a mládež, v ktorom prebieha výchova a vzdelávanie detí a žiakov do 18 rokov veku. Súčasťou výkonu ŠZD bola aj kontrola dodržiavania ponúkaného sortimentu tovaru v zmysle tejto vyhlášky. Vychádzajúc z vykonaných kontrol je možné konštatovať, že prevádzkovatelia sa snažia rozšíriť ponuku sortimentu v súlade s požiadavkami zdravej výživy, zatriktívniť ich ponuku (predaj ovocných a zeleninových šalátov), no napriek tomu na základe ich vyjadrenia stále pretrvávajú podstatne menší záujem o tento druh sortimentu tovaru. Prevádzkovatelia bufetov mali vedomosti

o platnosti novej legislatívy, ktorá upravuje aj ponuku sortimentu tovaru v bufetoch, počas výkonu ŠZD však boli zistené nedostatky. Najčastejšie išlo o ponuku predaja nealkoholických nápojov s obsahom pridaného cukru nad 5 g/100 ml. Zistený bol aj predaj nealkoholických nápojov s obsahom kofeínu, predaj údenárskych výrobkov s obsahom mäsa menším ako 80 % (párky, šunka), výrobky s obsahom majonézy (majonézové šaláty, bagety s obsahom majonézy). Cukrovinky alebo slané výrobky, najmä slané zemiakové lupienky, slané krekerky alebo slané tyčinky, ktorých podiel na celkovom sortimente tovaru by presahoval 50 % v kontrolovaných prevádzkach nebol zistený.

3. Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť (tab. 2 a 3).

Prehľad výkonov kontrolnej činnosti v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu ŠZD je podľa druhu zariadení uvedený v tabuľke 2. V tabuľke 3 je uvedený prehľad základných stavebných podmienok a úrovne prevádzky zariadení pre deti a mládež.

- Z celkového počtu 1709 evidovaných zariadení pre deti a mládež, kde sú zaradené aj zotavovacie podujatia pre deti a mládež, je 547 (32,0 %) neštátnych zariadení. Jednotlivé druhy zariadení pre deti a mládež sú rozdelené v tabuľke 2 podľa druhov zariadení v zmysle zákona č.245/2008 Z. z. (školský zákon). Popis niektorých druhov zariadení:
- prevádzkarne do 6 rokov (17) - zaradené sú sem detské jasle ako zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa podľa novely zákona č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách a detské opatrovatel'ské centrá (okres Banská Bystrica 15, okres Brezno 2),
- v kategórii MŠ – 102 (okres Banská Bystrica 67, okres Brezno 35),
- ZŠ – 54 (okres Banská Bystrica 34, okres Brezno 20), v počte sú zahrnuté aj zlúčené školy do jednej právnickej osoby - ZŠ s MŠ, ktorých je celkovo 24 (okres Banská Bystrica 15, okres Brezno 9),
- v kategórii miesta výkonu praktického vyučovania evidujeme 220 pracovísk (okres Banská Bystrica 193, okres Brezno 27),
- medzi špeciálne školy (počet 8) sú zaradené: 1 špeciálna MŠ- BB, špeciálne ZŠ v počte 5 (mesto Banská Bystrica 2 a okres Brezno 3), 2 odborné učilištia (okres Banská Bystrica 1, okres Brezno 1),
- v kategórii fakulty VŠ (10) sú zaradené fakulty v meste B. Bystrica, v okrese Brezno VŠ nie sú zriadené,
- k zariadeniam a prevádzkam mimoškolskej výchovy a vzdelávania + ZUŠ (95) sú zaradené: školské kluby v počte 61 (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 25), centrá voľného času v počte 13 (okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 2), ZUŠ v počte 21 (okres B. Bystrica 13, okres Brezno 8),
- do ubytovacích zariadení (24: okres B. Bystrica 20, okres Brezno 4) sú zaradené školské internáty pri stredných školách (1 gymnázium v BB, 8 SOŠ BB, 3 SOŠ BR, 1 konzervatórium BB – t.j.10 okres Banská Bystrica, 3 okres Brezno), účelové zariadenia na ubytovanie študentov vysokých škôl (9 okres Banská Bystrica) a ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách (2: okres Banská Bystrica 1, okres Brezno 1),
- zariadení na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je 15 (okres Banská Bystrica 7, okres Brezno 8), zariadení sociálnych služieb je 24 (okres Banská Bystrica 16, okres Brezno 8),
- do špeciálnych výchovných zariadení sú zaradené neštátne zariadenia výchovného, psychologického, špeciálno-pedagogického a sociálneho poradenstva (okres Banská Bystrica 3),
- celkový počet evidovaných zotavovacích podujatí a škôl v prírode bol 589 zotavovacích podujatí (BB - 349, BR - 240) v 1165 turnusoch (BB - 307, BR - 858) s celkovým

počtom 31 464 detí a 4983 dospelých (okres Banská Bystrica 11 816 detí, okres Brezno 19 648 detí). Z toho bolo evidovaných 16 prímestských táborov realizovaných v 25 turnusoch pre 177 detí,

- zariadenia školského stravovania - školské jedálne, vývarovne v počte 99, výdajne jedál v celkovom počte 53 a školské bufety v celkovom počte 40,
- samostatnú kategóriu tvoria telovýchovné zariadenia – vnútorné a vonkajšie - v počte 134, z toho 70 telocviční a 64 rôznych ihrísk.
- do kategórie ostatné (181) sú v B. Bystrici zaradené sauny pri školských zariadeniach (7), bazén UMB, plavecké jasličky pre deti (7), detské zábavné centrá (9), elokované pracoviská pri ZUŠ a CVCČ (24), ZŠ pri NsP F.D.R. Banská Bystrica, rekondično-rehabilitačné zariadenie pre deti so zdravotným postihnutím. V okrese Brezno je detské interiérové ihrisko (2) a 12 elokovaných ZUŠ. Zaradené sú tam aj zariadenia, ktoré zabezpečujú stravovanie pre deti a mládež, ale nie sú zariadenia školského stravovania - prevádzky zabezpečujúce starostlivosť o deti do 6 rokov (17), zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (15), zariadenia sociálnych služieb (7), vysoké školy (6), rekreačné zariadenia (5). Do kategórie ostatné sú zaradené aj dve zariadenia výkonu praktického vyučovania poskytujúce stravovacie služby pre verejnosť.
- V hodnotenom roku bolo vykonaných 208 kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín so záznamami v súlade s metodickým usmernením k výkonu ŠZD hlavného hygienika SR a kontroly zamerané na kategorizáciu zariadení spoločného stravovania - školských kuchýň, výdajní jedál a školských bufetov so zameraním na stupeň epidemiologickej rizikovosti.
- V súvislosti s kontrolou dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov boli súčasne s výkonom štátneho zdravotného dozoru vykonávané aj kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov .

V tabuľke 2 je ďalej vykázané:

- počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré neodobrali pracovníci odb. HDM museli ich však vyhodnotiť – 0,
- výkony zamerané na hodnotenie výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane i hodnotenia vzoriek, ktoré neodobrali pracovníci odb. HDM - 288 vzoriek: vzorky pitnej vody (2 v školských zariadeniach, 134 počas zotavovacích podujatí), vzorky vôd na kúpanie (5), piesok v predškolských zariadeniach (26), piesok z predškolských zariadení a verejných pieskovísk z iných okresov v rámci Banskobystrického kraja (6), stery z pracovných plôch, pracovných pomôcok a stolového riadu (100), vzorky odložených hotových pokrmov na laboratórne mikrobiologické analýzy (12), vzorky potravín na laboratórne mikrobiologické analýzy (3).
- počet odobratých vzoriek (141): piesok pri predškolských zariadeniach (26), stery z pracovných plôch, pracovných pomôcok a stolového riadu (100), vzorky odložených hotových pokrmov na laboratórne mikrobiologické analýzy (12), vzorky potravín na laboratórne mikrobiologické analýzy (3).

Pre hodnotenie problematiky zariadení je dôležitý ich prehľad podľa stavebných podmienok a celkovej úrovne prevádzky uvedený v tabuľke 3.

Z celkového počtu 1709 zariadení pre deti a mládež má vyhovujúce podmienky 852 zariadení, čo je 49,85%. Ide o zariadenia, ktoré sú zaradené do kategórie zodpovedajúcej všetkým stanoveným požiadavkám. Zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže je 320 t. j. 18,72 %. Zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí je 10 t. j. 0,58 %. V roku 2023 je evidované 1 zariadenie, ktoré priamo ohrozovalo zdravie detí a mládeže (0,06%).

Podmienky v zariadeniach sú v roku 2023 hodnotené nasledovne:

- V prevádzkarňach, v ktorých sa prevádzkuje živnosť starostlivosti o deti do 6 rokov sa problém vlastných vonkajších plôch postupne rieši tak, že prevádzkovatelia týchto zariadení si vonkajšie plochy prenajímajú.
- V zariadeniach MŠ je dlhodobo hodnotená situácia ako dobrá. Pri výkone ŠZD sa zisťujú len bežné prevádzkové nedostatky. Všeobecne v zariadeniach sa rešpektujú základné zdravotno-hygienické požiadavky na prevádzku a situáciu je možné dlhodobo hodnotiť ako uspokojivú. V súvislosti s narastajúcim počtom detí predškolského veku a s novelou školského zákona vo veci povinného poskytovania predprimárneho vzdelávania pre deti vo veku 5 rokov pretrváva nedostatok miest v predškolských zariadeniach. V roku 2023 prevádzkovatelia materských škôl ukončili ďalšie aktivity zamerané na rekonštrukcie a údržbu existujúcich objektov MŠ, ktorých cieľom bolo zvýšenie ich kapacít a vytvorenie optimálneho prostredia pre pobyt detí.
- Situáciu na úseku základných škôl je možné hodnotiť z dlhodobého pohľadu za postupne sa zlepšujúcu. Školy disponujú dostatkom prevádzkových priestorov, ale v starších typoch škôl sú problémy s priestorom napr. pre šatne detí, dostatočne kapacitne vyhovujúce zariadenia pre osobnú hygienu detí ale aj zamestnancov školy, problémy s prístupom k teplej vode, chýba vybavenie tried umývadlami, chýbajú vyhovujúce miestnosti pre upratovačku, problematické sú aj priestory dielní; umyvárne pri telovýchovných zariadeniach často nespĺňajú účel z dôvodu nefunkčnosti alebo ich nevyužívania z časových dôvodov.
- Úroveň prevádzky stredných škôl vrátane gymnázií je vyhovujúca, v rámci hodnotenia stavebných podmienok sú všetky tieto školy zaradené medzi zariadenia bez nedostatkov alebo s drobnými nedostatkami.
- Prevádzka v detských domovoch rodinného typu a v domovoch sociálnych služieb v posledných rokoch nie je problémová, nezisťujú sa nedostatky, ktoré by ohrozovali zdravie detí.
- V školách pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa za posledné obdobie zvyšuje počet detí a priestorom na vyučovanie sa venuje zvýšená pozornosť v spolupráci s prevádzkovateľmi škôl a s ich zriaďovateľmi.
- Na úseku ubytovacích zariadení boli v hodnotenom roku riešené podmienky poskytovaného ubytovania s ohľadom na kapacitu predmetných zariadení v súlade s ustanoveniami novely vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia, ktorá nadobudla účinnosť 1.10.2016.
- V zariadeniach spoločného stravovania vykonali pracovníci odboru HDM počas roka 2023 celkovo 101 kontrol. V uvedenom počte sú zahrnuté aj všetky kontroly zariadení rýchleho občerstvenia a stravovacích prevádzok rekreačných zariadení, v ktorých sa uskutočňovali zotavovacie podujatia pre deti. Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru v uvedených prevádzkach boli vo väčšine prípadov zisťované nedostatky nevyhovujúceho stavebno-technického charakteru, chýbajúceho dostatočného vybavenia technologickým zariadením, a tým následne nezodpovedajúci stav v dodržiavaní zásad správnej výrobnéj praxe HACCP a v celkovej hygiene prevádzky.

ŠPECIÁLNA ČASŤ

1. Analýza hygienickej situácie v detských a dorastových zariadeniach (tab. 3 a 4).

Prevádzkarne do 6 rokov.

V roku 2023 evidujeme 118 predškolských zariadení. Materských škôl máme 101 a prevádzkarní do 6 rokov 17, z toho jasle ako zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov

veku dieťaťa v počte 15. Okres Banská Bystrica má 66 MŠ, 15 prevádzkarní do 6 rokov. Okres Brezno má 35 MŠ a 2 prevádzkarne do 6 rokov.

Materské školy.

Situáciu v predškolských zariadeniach môžeme považovať za uspokojivú. Počas roka boli v niektorých predškolských zariadeniach vykonané práce na vylepšenie prostredia. V meste Banská Bystrica bola ukončená rozsiahla rekonštrukcia 1 materskej školy a vznikla 1 súkromná materská škola. Okrem toho bolo v niektorých materských školách vykonané maľovanie, výmena svietidiel, rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu, výmena podlahovej krytiny, výmena detského nábytku, modernizácia záhradného vybavenia, úprava vonkajších hracích plôch a vybudovanie nových pieskovísk pre deti. Počas roku 2023 bola v niektorých MŠ rozšírená kapacita v súvislosti s novou vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 75/2023 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež (ďalej len „vyhl. MZ SR č. 75/2023 Z. z.“), ktorá nadobudla účinnosť dňa 15.03.2023.

Základné školy.

V roku 2023 vykazujeme celkový počet základných škôl 54 (v okrese Banská Bystrica je 34, v okrese Brezno 20). K vylepšeniu hygienického štandardu došlo v ZŠ v okrese Banská Bystrica a Brezno kde bola vykonaná výmena okien, zateplenie budovy, rekonštrukcia elektroinštalácie s výmenou svietidiel, rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu, výmena podlahovej krytiny a postupná výmena školského nábytku v učebniach, vymaľovanie priestorov, rekonštrukcia šatňových priestorov. Nedostatky: výskyt opotrebovanej, starej, zaprášenej maľovky v ZŠ, poškodené podlahové krytiny, chýbanie upratovacích komôr s funkčnou výlevkou.

Gymnázia.

V roku 2023 v meste B. Bystrica vykazujeme 6 gymnázií, z toho 3 neštátne zariadenia. V okrese Brezno je 1 gymnázium. Hygienickú situáciu v týchto zariadeniach hodnotíme ako vyhovujúcu v 57,14% zariadení (kategória „A“) a 42,86 % zariadení s drobnými nedostatkami v kategórii „B“. Počas roka sa v niektorých zariadeniach vykonávala bežná údržba a práce na vylepšení vnútorného prostredia.

Stredné odborné školy.

V okrese Banská Bystrica vykazujeme 10 zariadení (9 SOŠ, 1 konzervatórium), v okrese Brezno 5 zariadení. Z celkového počtu 15 SOŠ sú 2 SOŠ neštátne zariadenia. Situáciu v týchto druhoch zariadení je možné považovať za uspokojivú, 10 zariadení zodpovedá stanoveným požiadavkám (66,67 %) a 5 zariadení má len drobné nedostatky, ktoré neovplyvňujú zdravie detí a mládeže (33,33 %). Vo väčšine zariadení sa podľa pridelených finančných prostriedkov vykonávalo maľovanie a bežná údržba. V roku 2023 bola v 2 zariadeniach v Banskej Bystrici vykonaná nadstavba a rekonštrukcia budovy.

Jazykové školy.

Do tejto kategórie sú zaradené súkromné jazykové školy a jazykové centrá pre deti a mládež. V meste Banská Bystrica vykazujeme 17 zariadení a v meste Brezno 2 zariadenia. Hygienickú situáciu v prevádzke týchto zariadení je možné považovať za vyhovujúcu, v kategórii „A“ je zaradených 13 zariadení, t. j. 68,42 % a do kategórie „B“ 6 zariadení, t. j. 31,58 %.

Pracoviská praktického výcviku a strediská praktického výcviku (PPV + SPV).

Pri stredných školách v škol. roku 2023/24 evidujeme 220 pracovísk, z toho je 193 PPV pri stredných školách v okrese B. Bystrica a 27 pracovísk pri SŠ v okrese Brezno. Z toho je 185 neštátnych pracovísk a 16 v štátnych organizáciách. Ostatné pracoviská PV sú mimo okresov Banská Bystrica a Brezno. Žiaci 1. a 2. ročníka SOŠ vykonávajú odbornú prax vo vlastných dielnach v rámci školy. Pre žiakov 3. a 4. ročníka je zabezpečené vykonávanie odbornej praxe na základe zmlúv medzi školou a majiteľmi jednotlivých firiem, kde žiaci pracujú pod dohľadom majstrov odborného výcviku.

Špeciálne školy.

Oproti minulému roku sa počet týchto zariadení nezmenil. Celkový počet zariadení je 8; v okrese Brezno 4 a v meste B. Bystrica 4.

Fakulty VŠ.

V roku 2023 evidujeme 10 fakúlt vysokých škôl ako štátne zariadenia. Hygienickú situáciu v prevádzke týchto zariadení je možné považovať za uspokojivú, neboli riešené závažné nedostatky. Do kategórie „A“ je zaradených 80 % a do kategórie „B“ 20 % zariadení.

Kontrola kvality vody na kúpanie v bazéne UMB sa vykonáva 2x/škols. rok . Odobraté vzorky vody na kúpanie na zistenie biologických, mikrobiologických a fyzikálnych ukazovateľov bazénovej vody vyhovovali požiadavkám vyhl. MZ SR č. 308/2012 Z. z.

Zariadenia a prevádzkarne mimoškolskej výchovy a vzdelávania +ZUŠ.

V roku 2023 bolo v prevádzke celkom 95 uvedených zariadení, a to 61 školských klubov (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 25), 13 centier voľného času (okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 2) a 21 ZUŠ (okres Banská Bystrica 13, okres Brezno 8).

Ubytovacie zariadenia.

Do tejto kategórie sú zaradené ubytovacie zariadenia pri VŠ, gymnáziách, stredných odborných školách, konzervatóriu a pri špeciálnych školách. Celkove vykazujeme 24 ubytovacích zariadení.

Celkove je možné úroveň a podmienky ich prevádzky hodnotiť ako uspokojivé. 14, t. j. 58,3 % zariadení zodpovedá stanoveným požiadavkám a v 10, t. j. 41,67 % zariadeniach boli zistené drobné nedostatky, ktoré neovplyvňujú zdravie obyvateľov týchto zariadení.

Pri stredných školách evidujeme školské internáty (ŠI) v meste Banská Bystrica v počte 11 (1 pri gymnáziu, 8 pri SOŠ, 1 pri konzervatóriu a 1 pri odbornom učilišti), v okrese Brezno 4 ŠI (3 pri SOŠ a 1 pri OU). Pri vysokých školách evidujeme 9 študentských domovov. Z celkového počtu zariadení sú 3 neštátne.

Percento vyťaženia ubytovacích zariadení zodpovedá 87,26% , ktoré bolo vypočítané na základe počtov študentov, ktorým bolo pridelené ubytovanie v niektorom ubytovacom zariadení , aj keď toto ubytovanie nebolo využívané počas celého školského roka. Prekročenú kapacitu nemalo ani jedno ubytovacie zariadenie.

Zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadenia sociálnych služieb.

Počet zariadení, ktoré poskytujú starostlivosť v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. v znení zákona č. 27/2009 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately sa v roku 2023 nezmenil. Počet zariadení je v okresoch Banská Bystrica a Brezno 39 (zariadenia sociálnej kurately 15, zariadenia sociálnych služieb 24). Z celkového počtu uvedených zariadení je 16 neštátnych zariadení:

– zariadenia sociálnej kurately:

Banská Bystrica (7) - detské domovy rodinného typu (6), krízové strediská (1)

Brezno (8) - detské domovy rodinného typu (8)

- zariadenia sociálnych služieb:

Banská Bystrica (15) - domovy sociálnych služieb (2), denné stacionárne (3), zariadenie podporovaného bývania (1), domov na pol ceste (1), zariadenia núdzového bývania (2), zariadenie sociálneho poradenstva (1), nízkoprahové denné centrá pre deti a rodinu – komunitné centrá (3), útulok (1) a centrum včasnej intervencie (1).

Brezno (9) – domovy sociálnych služieb (3), zariadenie podporovaného bývania (1), nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – komunitné centrum (1), zariadenie ambulantnej formy sociálnej služby (1), centrum pre poskytovanie nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodiny (1), centrum včasnej intervencie (2).

Počet zariadení poskytujúcich služby a starostlivosť v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. v znení zákona č. 27/2009 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele t. j. detské domovy a krízové stredisko sa v roku 2023 nezmenil. Všetky detské domovy v okresoch Banská Bystrica a Brezno sú rodinného typu. Umiestnené sú v rodinných domoch a v bytoch v bytových domoch, ktoré sídlia buď v mieste prevádzkovateľa alebo v inej obci. Dva detské domovy, jeden v okrese Brezno a jeden v okrese Banská Bystrica, sú umiestnené v budove bývalého detského domova. V oboch prípadoch sú vytvorené samostatné bytové jednotky, v ktorých sú umiestnené samostatné špecializované skupiny pre deti s duševnou poruchou a pre deti ťažko zdravotne postihnuté.

Špeciálne výchovné zariadenia.

V roku 2023 nepribudlo žiadne zariadenie tohto typu. V meste Banská Bystrica evidujeme celkovo 3 zariadenia – 2 pedagogicko-psychologické poradne a detské integračné centrum. Za okres Brezno nevykazujeme žiadne zariadenie tohto typu.

Zotavovacie podujatia + ŠvP.

V roku 2023 bolo RÚVZ Banská Bystrica evidovaných 589 zotavovacích podujatí v 1165 turnusoch. Na zotavovacích podujatiach v roku 2023 sa zúčastnilo spolu 31464 detí a 4983 osôb pracujúcich na zotavovacom podujatí. Uskutočnilo sa aj 16 prímestských táborov s dennou dochádzkou realizovaných v 25 turnusoch, ktorých sa zúčastnilo 177 detí. Podrobnejšie údaje vid' text pod bodom 6 a tab. 9 a) a b).

Zariadenia školského stravovania.

V roku 2023 bolo prevádzkovaných 152 zariadení školského stravovania – školských jedální a výdajných školských jedální a 40 zariadení rýchleho občerstvenia. Ďalej bolo stravovanie detí a mládeže zabezpečené v prevádzkarňach do 6 rokov, v zariadeniach sociálnych služieb a zariadeniach sociálno-právnej kurately a počas konania zotavovacích podujatí. Podrobnejšie údaje vid' text pod bodom 5, 6 a tab. 8a), 8b), 8c) a 8d).

Zariadenia rýchleho občerstvenia.

V roku 2023 bolo prevádzkovaných 40 zariadení rýchleho občerstvenia t. j. školských bufetov, študentských kaviarní a klubov pri vysokých školách s podávaním rýchleho občerstvenia. V roku 2023 bolo oznámené zrušenie prevádzky jedného zariadenia rýchleho občerstvenia v priestoroch základnej školy, Moskovská 20, Banská Bystrica. Ďalšie doplňujúce informácie vid' pod bodom 2.3 a pod bodom 5.

Telocvične pri školách.

V školskom roku 2023/24 evidujeme pri školách 134 telovýchovných zariadení (telocvične a vonkajšie ihriská). V okrese Banská Bystrica je 88 telovýchovných plôch, z toho je 48 telocviční a 40 ihrísk. V okrese Brezno je 46 zariadení, z toho 23 telocviční a 23 vonkajších ihrísk.

2. Zhodnotenie zmennosti na školách (tab. 5).

V školskom roku 2023/2024 je v okresoch B. Bystrica a Brezno 54 ZŠ (34 okr. BB a 20 okr. BR). ZŠ navštevuje 13 300 školopovinných detí. V porovnaní s predchádzajúcim školským rokom sa počet školopovinných detí zvýšil o 172. Počet žiakov v 1. ročníku je 1669, čo je o 38 žiakov viac oproti minulému školskému roku.

Zmennosť na ZŠ v okresoch Banská Bystrica a Brezno nie je evidovaná.

3. Zásobovanie pitnou vodou v zariadeniach pre deti a mládež (tab. 6).

V okrese Banská Bystrica a Brezno sú všetky predškolské, školské a ostatné zariadenia poskytujúce starostlivosť o deti a mládež napojené na verejný vodovod s dostatočným množstvom pitnej vody.

V rámci posudzovania zotavovacích podujatí bola problematika zásobovania pitnou vodou z vlastného vodného zdroja v roku 2023 riešená pri 134 organizovaných zotavovacích podujatiach. Počas roka 2023 neboli riešené žiadne prípady s nedostatkom príp. nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody.

4. Výskyt dusičnanovej methemoglobínémie (tab. 7).

Dusičnanová methemoglobínémia sa v okr. B. Bystrica a Brezno v roku 2023 nevyskytla.

5. Stravovanie detí a mládeže (tab. 8/a, 8/b,8/c, 8/d).

V priebehu roku 2023 došlo k zmene v prevádzkovaní zariadení spoločného stravovania v dvoch zariadeniach. Týkalo sa to jednej materskej školy (ďalej len „MŠ“) a jednej základnej školy s materskou školou (ďalej len „ZŠsMŠ“). Uvedené zmeny boli v súvislosti so zabezpečením stravovania pre detí, ktorých zdravotný stav si vyžaduje osobitné stravovanie a stravovanie iných fyzických osôb („ZŠsMŠ“) a so zmenou v prevádzkovaní posudzovanej VŠJ pri MŠ v súvislosti s ukončením činností školskej jedálne pri materskej škole a začatím činností VŠJ pri MŠ.

Do prevádzky boli uvedené tri novozriadené výdajné školské jedálne pri SZŠ , ŠZŠ a jedna pri súkromnej MŠ.

V roku 2023 neevidujeme ukončenie činnosti žiadneho zariadenia spoločného stravovania. Oznámením začalo prevádzku jedno zariadenie spoločného stravovania – pracovisko odborného výcviku v priestoroch strednej školy hotelových služieb Banská Bystrica. Doručené bolo jedno oznámenie o začatí prevádzky súvisiace so zmenou prevádzkovateľa.

Z celkového počtu 152 všetkých evidovaných stravovacích zariadení v roku 2023, je 40 zariadení rýchleho občerstvenia (bufetov), školských jedální (MŠ, ZŠ, ZŠsMŠ, SŠ) je 99, výdajných školských jedální (MŠ, ZŠ, ZŠsMŠ, SŠ) je 53. Stravovanie detí a mládeže zabezpečujú aj ďalšie zariadenia, ktoré evidujeme na oddelení hygieny detí a mládeže a to prevádzky zabezpečujúce starostlivosť o deti do 6 rokov (17), zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (15), zariadenia sociálnych služieb (6), vysoké školy (6), rekreačné zariadenia (5), ubytovacie zariadenia (9).

Oddelenie HDM vykonáva štátny zdravotný dozor aj v troch zariadeniach - pracovisko praktického vyučovania žiakov, ktoré poskytujú stravovacie služby pre verejnosť.

639 zariadení pre deti a mládež má zabezpečené stravovanie v inom účelovom zariadení (do tohto počtu boli zahrnuté aj stravovacie zariadenia poskytujúce stravovacie služby pre deti a mládež v priebehu konania zotavovacích podujatí, ktorých počet je v každom vyhodnocovacom období rozdielny).

Naďalej bol spracovávaný systém kategorizácie zariadení spoločného stravovania detí a mládeže do kategórie I. až V. V priebehu roka 2023 nedošlo k zmene v jednotlivých kategóriách stravovacích zariadení v žiadnom prípade. Prehľad o kategorizácii jednotlivých zariadení uvádzajú tabuľky 8b a 8c. Do I. kategórie boli v roku 2023 zaradené 3 zariadenia spoločného stravovania. Aj v roku 2023 sa naďalej pokračovalo v registrácii všetkých prevádzok spoločného stravovania zabezpečujúcich stravovanie detí a mládeže v systéme ISUVZ (HP CITRIX).

Tabuľka č. 8d uvádza vyťaženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež vrátane percentuálneho vyjadrenia stravujúcich sa detí v týchto stravovacích zariadeniach. V roku 2023 bolo percento stravujúcich sa detí a mládeže na úrovni 75,27 %, s tým, že presné údaje o počtoch stravníkov – študentoch fakúlt vysokých škôl nebolo možné zistiť, nakoľko zariadenia spoločného stravovania, ktoré slúžia pre študentov nevykazujú štatistické

údaje o počtoch stravníkov, ale len počet prevarených jedál v mesiaci (spolu obedy, večere, dospelí stravníci, iné fyzické osoby a pod.).

Pracovníci oddelenia HDM počas roka 2023 vykonali 101 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania pri zariadeniach pre deti a mládež a v ostatných zariadeniach spoločného stravovania evidovaných na oddelení HDM. V rámci posudzovania a počas konania zotavovacích podujatí (lyžiarske výcvikové kurzy, školy v prírode a letné detské tábory) pre deti a mládež bolo vykonaných 21 kontrol (z celkového počtu vyššie uvedených kontrol) v rekreačných zariadeniach.

Najčastejšie konštatované nedostatky a zistenia v prevádzkach zariadení spoločného stravovania boli:

- nedostatočné pracovné plochy resp. nedodržovanie určenia pracovných plôch podľa účelu používania, chýbajúce označenie pracovných plôch, poškodené technologické vybavenie,
- nedostatočne vedené, alebo formálne vedené evidencie monitoringu teplotných režimov (sklady, chladničky, výdaj hotových pokrmov), výkonu dezinfekcie,
- porušenie zákazu zmrazovania potravín,
- nedostatky v skladovaní potravín,
- nedostatky pri odkladaní vzoriek stravy
- v dôsledku uvedeného následne nezodpovedajúci stav v dodržiavaní zásad SVP, systému HACCP.

V roku 2023 pracovníci oddelenia HDM odobrali 12 vzoriek hotových pokrmov (počas 2 zotavovacích podujatí) na laboratórne mikrobiologické analýzy, 3 vzorky potravín na laboratórne mikrobiologické analýzy (1 ZŠ) a 100 sterov z pracovného prostredia a pracovných plôch v rámci bežného ŠZD (2 SŠ) a v súvislosti s epidemiologickým šetrením gastrointestinálnych ochorení (1 ZŠ, 2 zotavovacie podujatia).

Počas výkonu kontrol v roku 2023 neboli v kontrolovaných prevádzkach uložené blokové pokuty. Počas výkonu kontrol boli uložené 4 opatrenia na mieste – vo všetkých prípadoch išlo o potraviny po uplynutí minimálnej trvanlivosti a doby spotreby. Rozhodnutie o uložení pokuty za iný správny delikt podľa § 57 ods. 18, ods. 33 pís. e) a ods. 41 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. nebolo v roku 2023 uložené.

V roku 2023 boli riešené 3 podnety v súvislosti so stravovaním detí a mládeže. V dvoch prípadoch išlo o podnety v súvislosti s konaním zotavovacích podujatí (ubytovanie a stravovanie účastníkov kurzu) a v jednom prípade sa jednalo o školskú jedáleň pri ZŠ.

Počas roka 2023 sa pokračovalo v preskúšaní pracovníkov školských stravovacích zariadení pri obnove a získaní osvedčenia odbornej spôsobilosti pre výkon prác v epidemiologicky závažných činnostiach – pri príprave, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín. Podaných bolo 13 žiadostí na vykonanie skúšky na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti. Preskúšaných bolo 13 osôb a vydaných bolo 13 osvedčení o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti.

6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež (tab. 9/a, 9/b).

Zotavovacích podujatí pre deti a mládež sa v roku 2023 zúčastnilo spolu 31464 detí (BB – 11816 detí, BR – 19648 detí) čo je o 8522 detí viac v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Počet osôb pracujúcich na zotavovacom podujatí bol v roku 2023 – 4983, čo je vzrast o 2959 v porovnaní s rokom 2022.

V roku 2023 bolo RÚVZ Banská Bystrica evidovaných 589 zotavovacích podujatí (BB – 349 , BR - 240) v 1165 turnusoch (BB - 307, BR - 858), evidovaných bolo aj 16 prímestských táborov s dennou dochádzkou realizovaných v 25 turnusoch pre 177 detí.

V posledných dvoch rokoch bol zaznamenaný pretrvávajúci nárast počtu zotavovacích podujatí, ktorý sme pripisovali možnosti finančnej podpory štátu, na uskutočnenie lyžiarskych výchovno-výcvikových kurzov a škôl v prírode, ako aj priaznivej epidemiologickej situácii.

Organizátormi zotavovacích podujatí boli v prevažnej miere školské zariadenia (MŠ, ZŠ, ZŠ s MŠ, gymnáziá a stredné školy). Okrem uvedených typov školských zariadení, zotavovacie podujatia organizovali aj – občianske združenia, súkromné detské zariadenia, centrá voľného času a pod.

Počas kontroly zotavovacieho podujatia v okrese Brezno boli zistené také nedostatky, na základe ktorých bola prevádzkovateľovi rekreačného zariadenia, zabezpečujúceho stravovanie účastníkov zotavovacieho podujatia, uložená podľa § 57 ods. 17 zákona 355/2007 Z. z. pokuta za iný správny delikt v celkovej sume 150,- € a pokuta za správny delikt na úseku úradnej kontroly potravín podľa § 28 ods. 2 písm. p) zák. č. 152/1995 Z. z. v celkovej sume 100,- €.

V roku 2023 nebola udelená žiadna bloková pokuta ani opatrenie na mieste. Priebeh zotavovacích podujatí v roku 2023 bol uspokojivý.

Aj počas roku 2023 boli naďalej podávané rozsiahle elektronické informácie a telefonické konzultácie organizátorom zotavovacích podujatí pre deti a mládež, ale aj prevádzkovateľom rekreačných zariadení a to nielen z regiónu Banská Bystrica a Brezno.

Dodržiavanie 30 dňovej lehoty podania návrhu na zotavovacie podujatie organizátorom podujatia pred samotnou akciou naďalej nie je rešpektované. Vo väčšine prípadoch podané návrhy neobsahovali všetky náležitosti podľa § 3 vyhlášky MZ SR č. 526/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia, a tak je sťažené šetrenie pred vydaním rozhodnutia zvlášť v prípade zariadení, ktoré sú zásobované vodou z vlastného vodného zdroja.

7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže

Detské a dorastové zariadenia v okrese sú stabilizované čo do počtu i hygienického štandardu. Pri hodnotení pracovných podmienok pre školskú prácu je možné konštatovať zlepšujúci sa trend. Pribudla 1 MŠ, 1 poradenské centrum, 1 elokované pracovisko ZUŠ, 1 pracovisko CVC, 4 výdajné školské jedálne. Vylepšovanie hygienickej úrovne jestvujúcich zariadení bolo ukončené v 1 MŠ, 2 SS, školských jedálňach.

Zásobovanie pitnou vodou v zariadeniach pre deti a mládež je dlhodobo na dobrej úrovni. V roku 2023 sa nevyskytli nedostatky ani v zásobovaní rekreačných zariadení pitnou vodou z individuálnych vodných zdrojov. Kontrola kvality pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov je vykonávaná pravidelne.

Sporadické nedostatky v zabezpečení úrovne spoločného stravovania detí sú skonštatované vo všeobecnej časti výročnej správy. V jednotlivých prípadoch nastáva zlepšenie podmienok spoločného stravovania (modernizácia jedální, doplnenie technologických zariadení a pod.), v iných prípadoch však je trend opačný (chronický nedostatok nevyhnutných finančných prostriedkov potrebných len na udržanie jestvujúceho stavu) najmä v obciach s nízkym počtom obyvateľov a žiakov.

Zlepšuje sa situácia v starostlivosti o vonkajšie telovýchovné plochy, hlavne pieskoviská, aj keď naďalej zostáva aktuálna kvalita a kontrola kvality piesku.

Pri kontrole uplatňovania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež neboli zisťované nedostatky. Túto problematiku majú zariadenia upravenú v prevádzkových poriadkoch.

Aktuálnym problémom pre riešenie do budúceho obdobia je zosúladenie požiadaviek legislatívy a prevádzky zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov v oblasti stravovania,

zabezpečovanie podmienok práce mladistvých v rámci prípravy na výkon povolania, hodnotenie režimu práce a odpočinku detí a mladistvých v zariadeniach pre deti a mládež.

8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež

Výskyt hromadných gastrointestinálnych ochorení v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež na území okresov Banská Bystrica a Brezno bol v roku 2023 zaznamenaný v 1 ZŠ a v priebehu 2 zotavovacích podujatí. Boli vykonané epidemiologické šetrenia a odbery vzoriek sterov z pracovných plôch, pracovných pomôcok, stolového riadu na mikrobiologické vyšetrenie, prípadne aj odbery vzoriek potravín a hotových odložených pokrmov na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie. V 1 prípade bolo vydané rozhodnutie – nariadenie opatrení podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.

Tab. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§§ 10,11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov.)

úsek činnosti	úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	konceptná činnosť	počet riešených úloh, programov a projektov	počet vyšetrených detí v rámci úloh a programov	Odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odborníkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo-komunikačnými prostriedkami	výchova ku zdraviu	iné
	1	2	3	4.1	4.2	5	6	7	8	9	10	11	12	13
S p o l u	3	15	9	4	0	2880	0	2	23	10	0	0	2	4

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet konceptných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účastí na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	17	16	2	0	0	0	0
2.	Materské školy	102	16	52	0	26	26	0
3.	Základné školy	54	5	8	0	0	0	0
4.	Gymnázia	7	3	0	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	15	2	4	0	2	0	0
6.	Jazykové školy	19	19	2	0	0	0	0
7.	Miesta výkonu praktického vyučovania	220	185	0	0	0	0	0
8.	Špeciálne školy ^{c)}	8	1	4	0	0	0	0
9.	Fakulty vysokých škôl	10	0	0	0	0	0	0
10.	Zar. a prev. mimoškol. vych. a vzdel. + ZUŠ	95	26	1	0	0	0	0
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	3	3	0	0	0	0
12.	ZSS + zar. soc. kuratery	39	16	0	0	0	0	0
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	2	0	0	0	0	0
14.	Zot. poduj. + ŠvP	589	64	21	0	177	43	0
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	152	22	86	0	72	72	0
16.	Zar. rýchleho občerstv.	40	38	8	0	0	0	0
17.	Telocvične pri školách	134	7	2	0	0	0	0
18.	Ostatné	181	122	15	0	11	0	2
SPOLU		1709	547	208	0	288	141	2

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet neštátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov

- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaraďujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Prevádzkarne do 6 r ^{a)}	17	16	17	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2	Materské školy	102	16	53	51,96	46	45,10	2	1,96	0	0,00
3	Základné školy	54	5	32	59,26	21	38,89	1	1,85	0	0,00
4	Gymnázia	7	3	4	57,14	3	42,86	0	0,00	0	0,00
5	SOŠ ^{b)}	15	2	10	66,67	5	33,33	0	0,00	0	0,00
6	Jazykové školy	19	19	13	68,42	6	31,58	0	0,00	0	0,00
7	Miesta výkonu praktického vyučovania	220	185	159	72,27	61	27,73	0	0,00	0	0,00
8	Špeciálne školy ^{c)}	8	1	2	25,00	5	62,50	1	12,50	0	0,00
9	Fakulty vysokých škôl	10	0	8	80,00	2	20,00	0	0,00	0	0,00
10	Zar a prev mimošk vých a vzdel a ZUŠ	95	26	56	58,95	39	41,05	2	2,11	0	0,00
11	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	3	14	58,33	10	41,67	0	0,00	0	0,00
12	ZSS + zar soc kurately	39	16	33	84,62	5	12,82	1	2,56	0	0,00
13	Špeciálne vých zariadenia	3	2	1	33,33	2	66,67	0	0,00	0	0,00
14	Zot poduj + ŠvP	589	64	64	10,87	0	0,00	0	0,00	0	0,00
15	Zar školského stravov ^{e)}	152	22	115	75,66	36	23,68	1	0,66	0	0,00
16	Zar rýchleho občerstv	40	38	40	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
17	Telocvične pri školách	134	7	76	56,72	56	41,79	2	1,49	0	0,00
18	Ostatné	181	122	154	85,08	23	12,71	0	0,00	1	0,55
SPOLU		1709	547	851	49,80	320	18,72	10	0,59	1	0,06

Legenda k tab č 3:

- 1 celkový počet zariadení
- 2 počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
- 3 počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
- 4 počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
- 5 počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
- 6 počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
- 7 počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
- 8 počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
- 9 počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
- 10 počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %

- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasli
- b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaraďujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia		Celkový počet ubytovacích zariadení	Celková kapacita ubytovacích zariadení	Počet ubytovaných	Percento vyt'áže-nosti	Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
			1	2	3	4	5	6
1.	Ubytovacie zariadenia	gymnázia	1	48	48	100,00	0	0
2.		SOŠ	11	2348	2047	87,18	0	0
3.		konzervatóriá	1	93	91	97,85	0	0
4.		VŠ	9	2803	2435	86,87	0	0
5.	Ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách	MŠ	0	0	0	0,00	0	0
6.		ZŠ	0	0	0	0,00	0	0
7.		SŠ	0	0	0	0,00	0	0
8.		praktické OU	2	85	71	83,53	0	0
9.	Ubytovacie zariadenia pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež		0	0	0	0,00	0	0
SPOLU			24	5377	4692	87,26	0	0

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných) vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
6. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

Okres	Počet základných škôl		Počet žiakov v základných		Počet žiakov v ZŠ			Percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	8
BB	34	0	8926	1090	0	0	0	0
BR	20	0	4374	579	0	0	0	0
Spolu šk.r. 2022/2023	54	0	13128	1631	0	0	0	0
Spolu šk.r. 2023/2024	54	0	13300	1669	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojjmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojjmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení				Kvalita vody				Množstvo vody	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	17	17	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
2.	Materské školy	102	102	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
3.	Základné školy	54	54	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
4.	Gymnázia	7	7	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
5.	SOS ^{b)}	15	15	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
6.	Jazykové školy	19	19	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
7.	Miesta výkonu praktického vyučovania	220	220	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
8.	Špeciálne školy ^{c)}	8	8	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
9.	Fakulty vysokých škôl	10	10	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	95	95	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	24	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
12.	ZSS + zar. soc. kurately	39	39	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	3	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
14.	Zot. poduj. + ŠvP	589	546	92,70	43	0	0,00	0	0,00	0	0
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	152	152	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
16.	Zar. rýchleho občerstv.	40	40	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
17.	Telocvične pri školách	134	134	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
18.	Ostatné	181	180	99,45	1	0	0,00	0	0,00	0	0
SPOLU		1709	1665	97,43	44	0	0,00	0	0,00	0	0

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
 2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
 3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
 4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
 5. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
 6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 7. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
 8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 9. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody
 10. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody
-
- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaraďujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	Okres	Obec – miesto ochorenia:	Počet ochorení				Úmrtia
			1	2	3	4	5
Bratislava			0	0	0	0	0
B.Bystrica			0	0	0	0	0
Nitra			0	0	0	0	0
Trnava			0	0	0	0	0
Trenčín			0	0	0	0	0
Žilina			0	0	0	0	0
Košice			0	0	0	0	0
Prešov			0	0	0	0	0
S p o l u kraj:			0	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 7:

1. celkový počet ochorení
2. počet ochorení (z celkového počtu) z pitnej vody
3. počet ochorení (z celkového počtu) zo stravy
4. počet ochorení (z celkového počtu) nezisteného pôvodu
5. počet úmrtí
6. Pozn.: V prípade, že bol zvýšený obsah dusičnanov zistený aj vo vode aj v strave, označte údaj hviezdíčkou.

Tab. 8a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zar.	Spôsob zabezpečenia stravovania									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	17	2	11,76	15	88,24	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	102	50	49,02	35	34,31	17	16,67	0	0,00	0	0,00
3.	Základné školy	54	41	75,93	6	11,11	7	12,96	0	0,00	0	0,00
4.	Gymnázia	7	1	14,29	2	28,57	4	57,14	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	15	7	46,67	6	40,00	2	13,33	0	0,00	0	0,00
6.	Špeciálne školy ^{c)}	8	2	25,00	5	62,50	1	12,50	0	0,00	0	0,00
7.	Fakulty vysokých škôl	10	2	20,00	4	40,00	2	20,00	0	0,00	0	0,00
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	5	20,83	4	16,67	15	62,50	0	0,00	0	0,00
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	0	0,00	0	0,00	3	100,00	0	0,00	0	0,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	589	0	0,00	0	0,00	589	100,00	0	0,00	0	0,00
11.	Ostatné	161	16	9,94	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
SPOLU		990	126	12,73	77	7,78	640	64,65	0	0,00	0	0,00

Legenda k tab. č. 8/a:

1.	celkový počet zariadení	a)	všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
2.	celkový počet vlastných stravovacích zariadení	b)	SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
3.	počet vlastných stravovacích zariadení v percentách	c)	špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
4.	počet zariadení s dovozom stravy	d)	všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, spec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež
5.	počet zariadení s dovozom stravy v percentách		
6.	počet zar., ktoré majú zabezpečené strav. v inom účelovom zariadení		
7.	počet zar., ktoré majú zabezpečené strav. v inom účelovom zar. v %		
8.	počet zar., ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení		
9.	počet zar., ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení v %		
10.	počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie		
11.	počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v %		

Tab.8 Kategorizácia školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - vývarovne, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho vývarovní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	17	2	2	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	102	50	39	78,00	11	22,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	Základné školy	54	41	31	75,61	10	24,39	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	Gymnaziá	7	1	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	15	7	4	57,14	2	28,57	1	14,29	0	0,00	0	0,00
6.	Špeciálne školy ^{c)}	8	2	2	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	Fakulty vysokých škôl	10	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	5	3	60,00	2	40,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	589	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11.	Ostatné	161	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
SPOLU		990	110	82	74,55	27	24,55	1	0,91	0	0,00	0	0,00

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab.8 c Kategorizácia výdajných školských jedální pre detia mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - výdajne stravy, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výdajní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	17	15	14	93,33	1	6,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	102	35	34	97,14	1	2,86	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	Základné školy	54	6	6	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	Gymnázia	7	2	2	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	15	6	3	50,00	3	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	Špeciálne školy ^{c)}	8	5	4	80,00	1	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	Fakulty vysokých škôl	10	4	4	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	4	4	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	589	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11.	Ostatné	161	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
SPOLU		990	77	71	92,21	6	7,79	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8d. Vyťaženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež
a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet detí a mládeže v zariadeniach	Počet stravujúcich sa detí a mládeže	Percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	270	270	100,00
2.	Materské školy	5177	4217	81,46
3.	Základné školy	13300	10307	77,50
4.	Gymnázia	2747	956	34,80
5.	SOŠ ^{b)}	6020	2022	33,59
6.	Špeciálne školy ^{c)}	510	510	100,00
7.	Fakulty vysokých škôl	4791	nezistiteľný údaj	#HODNOTA!
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	4692	2120	45,18
9.	Špeciálne vých. zariadenia	0	0	0,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	31464	31464	100,00
11.	Ostatné	191	191	100,00
SPOLU		69162	52057	75,27

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 9a Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. číslo	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	32	32	0	15750
2	školy v prírode	155	153	2	6406
3	Iné	21	21	0	529
S p o l u:		208	206	2	22685

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§ 13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. 9b Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. číslo	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	107	107	0	15160
2	školy v prírode	0	0	0	0
3	Iné	0	0	0	0
S p o l u:		107	107	0	15160

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§ 13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

1. Analýza stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok v okrese, resp. kraji

Do spádového územia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len „RÚVZ BB“) patria okresy Banská Bystrica a Brezno. Podľa štatistických údajov má okres Banská Bystrica 108 120 obyvateľov, z toho 56 484 žien a okres Brezno 58 965 obyvateľov, z toho 30 266 je žien. Obyvatelia mesta Banská Bystrica sú väčšinou zamestnaní v oblasti verejnej správy a v oblasti školstva a vzdelávania. Z priemyselného odvetvia v okrese Banská Bystrica dominujú najmä strojárenské, drevospracujúce a farmaceutické prevádzky. Väčšina obyvateľov okresu Brezno je zamestnaná v priemyselnej výrobe, najmä v hutníctve.

Pre rok 2023 boli charakteristické najmä vysoké ceny energií, narastajúca inflácia a vojnový konflikt na Ukrajine, ktoré ovplyvnili všetky odvetvia hospodárstva a spôsobili ekonomické problémy podnikateľským subjektom. Viacerí zamestnávateľia označili rok 2023 za náročnejší ako „covidové“ roky. Firmy hlásili problém s hľadaním zamestnancov. Problémom je odchod zamestnancov do dôchodku alebo ich prechod ku konkurencii za lepším ohodnotením či benefitmi.

Trendom je, že prevádzky zaoberajúce sa predajom tovaru či už maloobchodného alebo veľkoobchodného vykonávajú činnosť prostredníctvom e-shopov. Prichádza k rušeniu maloobchodných prevádzok prístupných pre verejnosť, nakoľko tieto si vystačia len so skladovými priestormi.

V oblasti ochrany zdravia zamestnancov je situácia oproti roku 2022 nezmenená a zamestnávateľia sú stále opatrní pri akýchkoľvek investíciách na zlepšenie pracovných podmienok. Niektoré prosperujúce spoločnosti vykonali čiastočnú obnovu alebo výmenu technológie. Pri kolaudáciách sme zaznamenali najmä stavebné úpravy prípadne rôzne dostavby a prestavby existujúcich výrobných a skladových priestorov.

Výrobné prevádzky investujú do automatizácie a robotizácie za účelom náhrady ťažkej fyzickej alebo opakujúcej sa práce, prípadne z dôvodu zvýšenia produktivity a kvality produktov. Nižšie pracovné pozície sa nahrádzajú strojmi a zvyšuje sa tým podiel vysoko špecializovaných zamestnancov. Vyžaduje si to však nové zručnosti a vyššie kvalifikačné predpoklady zamestnancov s čím súvisí aj individuálne odborné vzdelávanie.

V septembri 2023 bola ukončená mimoriadna situácia v súvislosti so šírením COVID-19 a poskytovatelia pracovnej zdravotnej služby začali naplno vykonávať všetky činnosti, ktoré boli v súvislosti s mimoriadnou situáciou obmedzené.

V okrese Banská Bystrica z hľadiska vplyvu faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie sú významné hlavne podniky priemyselnej výroby, medzi ktoré patria: SHP Harmanec a.s. Harmanec (výroba papiera), Evonik Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča (výroba proteínov), Doka Drevo s.r.o. Banská Bystrica (drevovýroba), Tlačiarne BB s.r.o. Banská Bystrica (polygrafická výroba), ELEKTRO RECYCLING s.r.o., Slovenská Ľupča (spracovanie elektrického a elektronického odpadu a plastov), Greentech, s.r.o., Banská Bystrica (spracovanie odpadov - papier, plast) a niekoľko menších piliarskych a drevospracujúcich spoločností (spracovanie mäkkého aj tvrdého dreva).

Aktuálne zmeny v niektorých dozorovaných subjektoch:

Akciová spoločnosť Confal je najväčším recyklátorom hliníka na Slovensku a renomovaným európskym výrobcom vysokokvalitnej hliníkovej zliatiny pre zlievarne hliníka a rafinačných prípravkov pre oceľarsky priemysel. Spoločnosť má dve prevádzky - Banská Bystrica

a Slovenská Ľupča. V roku 2023 bolo uvedené do prevádzky pracovisko drvenia sterov v Banskej Bystrici. Confal a.s. je momentálne v procese reštrukturalizácie.

Spoločnosť ELEKTRO RECYCLING, s.r.o., Slovenská Ľupča sa zaoberá nakladaním s nebezpečným odpadom a prevádzkuje najmodernejšiu technológiu na spracovanie chladiacich, mraziacich zariadení, osvetľovacích zariadení a svetelných zdrojov a ostatného elektroodpadu. V roku 2023 boli uvedené do prevádzky priestory pracoviska zvárania reťazí.

V priemyselnom parku Vlkanová boli uvedené do prevádzky priestory spoločnosti Hanjoo Light Metal, s.r.o., Vlkanová. Ide o spoločnosť, ktorá sa zaoberá spracovaním hliníka, výrobou a opracovaním jednoduchých hliníkových komponentov pre automobilový priemysel. Výroba je sústredená v dvoch výrobných halách (zlievareň, obrobňa). Technológia pozostáva z tavenia hliníkových zliatin, výroby odliatkov protitlakovým liatím, tepelnej úpravy odliatkov popúšťaním a žíhaním a kontroly odliatkov. Proces výroby je automatizovaný.

Doka Drevo s.r.o., Banská Bystrica má 30-ročnú tradíciu vo výrobe 3-vrstvových debniacich dosiek. Pri lepení dielov sa používa lepidlo s obsahom formaldehydu. Z dôvodu revízie karty bezpečnostných údajov výrobcom došlo k zmene klasifikácie používanej zmesi a pre spoločnosť bolo vydané rozhodnutie na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku. Počas roka 2023 nastal významný pokles zamestnancov zo 431 na 221.

Spoločnosť Biotika a.s., Slovenská Ľupča v minulosti patrila k popredným farmaceutickým firmám. Posledné desaťročie spoločnosť postupne prepúšťala zamestnancov a uzatvárala jednotlivé výrobné závody v Slovenskej Ľupči. V roku 2023 bolo vydané rozhodnutie na zmenu v prevádzkovaní nakoľko Biotika a.s. plánuje prejsť na nový výrobný program a bude fermentovať intermediát kyseliny antranilovej s použitím GMO 1.skupiny.

Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča sa zaoberá výrobou aminokyselín fermentačnými procesmi. V roku 2023 bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky - Výroba biotenzidov Ramnolipidov. Rhamnolipid je prírodná povrchovo aktívna látka - glykolipid produkovaný gramnegatívnou baktériou Pseudomonas putida (geneticky modifikovaný nepatogénny druh baktérii). Konečný produkt je využívaný na výrobu čistiacich prostriedkov v rôznych priemyselných odvetviach.

RTVS, Bratislava zriadila v Banskej Bystrici Kreatívne centrum, ktoré je určené pre cieľovú skupinu - študenti a osoby pracujúce v oblasti kreatívneho priemyslu. Kreatívne centrum sa nachádza na Strednej priemyselnej škole J. Murgaša, Banská Bystrica. Priestory sú vybavené najmodernejšou technológiou a zahŕňajú televízne štúdio, rozhlasové štúdio, réžiu, grafické pracoviská, prednáškovú sálu.

V okrese Brezno je najviac zastúpené hutníctvo a strojárstvo. Najvýznamnejším prosperujúcim podnikom z hľadiska počtu zamestnancov a zároveň s najvyšším počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu sú Železiarne Podbrezová a.s., Podbrezová, nasleduje zlievarenská spoločnosť ZLH Plus a.s., Hronec. V ostatných hutníckych a strojárskych závodoch po zániku pôvodných výrobných programov je výrobná činnosť naďalej zameraná prevažne na zákazkovú výrobu kovových dielcov a konštrukcií, napr. Brezno Industry, s.r.o., Brezno, BAMU, s.r.o., Detva - prevádzkareň Piesok, PENETA - GROUP s.r.o., Bratislava - prevádzkareň Piesok.

K významným zamestnávateľom v oblasti strojárkej výroby na Horehroní patrí spoločnosť Bohuš s.r.o. Hronec - prevádzka Závadka nad Hronom (v areáli zaniknutého závodu Sigma Závadka), ktorá sa zaoberá výrobou rúrových naváracích oblúkov. V tom istom areáli sídli aj

spoločnosť Meticon a.s., Závadka nad Hronom, ktorá sa zaoberá výrobou oceľových konštrukcií pre stavebníctvo, energetický a strojársky priemysel.

Ďalším významným odvetvím v okrese Brezno, čo sa týka počtu zamestnancov a charakteru výroby je drevárska výroba v spoločnostiach napr. myWood Polomka Timber s.r.o., Polomka a ONERTEX s.r.o., Beňuš - Gašparovo. Spoločnosť Harmanec - Kuvert, spol. s r.o., Brezno sa zaoberá výrobou a spracovaním výrobkov z papiera.

Aktuálne zmeny v niektorých dozorovaných subjektoch:

Spoločnosť Harmanec Kuvert a.s., Brezno sa zaoberá výrobou poštových obálok a tašiek. Priestory spoločnosti boli postavené na mieste, kde predtým boli „Bujakovské železiarne“ a neskôr továreň na drevolátku, lepenku a škatuľky. Výroba obálok a tašiek bola presunutá z „Harmaneckých papierní“ v roku 1991. V súčasnosti je veľký podiel produktov vyrobený z recyklovaného papiera. Spoločnosť investuje do novej technológie a v roku 2023 kolaudovala sklad surovín, ktorý nadväzuje na existujúcu výrobnú halu.

V roku 2023 boli uvedené do prevádzky priestory výrobné haly pre spoločnosť myWood Pellets s.r.o., Polomka. Ide o spoločnosť, ktorá vyrába peletky zo suchých pilín nakupovaných od externých dodávateľov. V novej hale sú osadené dve automatické peletizačné linky, linka na balenie peletiek a pred halou sú štyri zásobníky na piliny.

V priemyselnom areáli Valaská - Piesok pôsobí spoločnosť Malieb s.r.o., ktorá má tradíciu v strojárnej výrobe. Spoločnosť sa zameriava na výrobu zváraných dielcov a konštrukcií najmä pre stavebné stroje a dopravníkové dráhy. Súčasťou prevádzky je aj lakovňa, ku ktorej pribudla nová sušiareň na sušenie náteru oceľových dielov pri teplotách do 60 °C.

Lesné hospodárstvo

Celková situácia v tomto odvetví hospodárstva sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom nezmenila. V štátnom podniku Lesy SR po organizačných zmenách, ktoré prebehli v uplynulom období, je situácia stabilizovaná. U niektorých profesií bolo vykonané nové hodnotenie zdravotného rizika na základe aktuálne vykonaných meraní faktorov pracovného prostredia.

Poľnohospodárska výroba

V priebehu roku 2023 nedošlo k zmenám v pracovnom prostredí, situácia v tomto sektore je stabilizovaná. Vo väčších spoločnostiach prebieha postupne modernizácia strojov a zariadení a trendom je ústup manuálnej práce. Zaznamenávame nižšiu spotrebu prípravkov na ochranu rastlín, resp. ich aplikáciu externými spoločnosťami. V živočíšnej výrobe sa pri dojení používajú najmä automatické dojacie zariadenia alebo dojacie roboty. Naďalej pribúda producentov, ktorí predávajú vlastné výrobky - predaj z dvora.

Stále viac poľnohospodárskych družstiev funguje ako „1-osobové“ spoločnosti, ktoré zamestnávajú SZČO na úkor kmeňových zamestnancov. Celkovo v poľnohospodárstve je úbytok zamestnancov a je problém nájsť nových kvalifikovaných zamestnancov.

K významným akciám posudzovaným oddelením preventívneho pracovného lekárstva v okresoch Banská Bystrica a Brezno v roku 2023 patrili:

Najvýznamnejšie stavby v rámci kolaudácie:

- „Výroba biotenzidov - Ramnolipidov“ pre EVONIK Fermas s. r. o., sídlo: Slovenská Ľupča;
- „Administratívno-skladový areál, Sládkovičova ulica“ pre PORTAS GROUP spol. s r.o., Zvolen;
- „Rekonštrukcia krematória - 1. etapa“ pre Záhradnícke a rekreačné služby, Banská Bystrica;

- „DOKA DREVO - Silá na drevný odpad“ pre DOKA DREVO s.r.o., Banská Bystrica;
- „Projekt 2022 Harmanec - Kuvert, sklad surovín“ pre Harmanec - Kuvert, spol. s r.o., Brezno.

Najvýznamnejšie stavby v rámci územného konania:

- „Areál AS-STYREX, Banská Bystrica-Kremnička“ pre AS - STYREX, s.r.o., Banská Bystrica;
- „Areál firmy ELKOND HHK, Hronsek“ pre ELKOND HHK, a. s., Trstená;
- „Prístavba výrobnéj haly súp.č.539“ pre HMC Real s.r.o., sídlo: Matušková 48, 976 31 Vlkanová.

Mimoriadna situácia:

V roku 2023 nebola hlásená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2. Rizikové práce

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň prevažujúcej činnosti)

Tabuľka č. 1a

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	113	0	72	0	185	0
B	Ťažba a dobývanie	14	0	2	0	16	0
C	Priemyselná výroba	2931	645	436	80	3367	725
E	Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania	99	10	17	0	116	10
F	Stavebníctvo	25	0	0	0	25	0
O	Verejná správa a obrana	0	0	16	0	16	0
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	816	602	0	0	816	602
R	Umenie, zábava a rekreácia	50	19	0	0	50	19
S	Ostatné činnosti	1	0	0	0	1	0
Spolu		4049	1276	543	80	4592	1356

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň prevažujúcej činnosti)

Tabuľka č. 1b

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	17	0	0	0	17	0
02	Lesníctvo a ťažba dreva	96	0	72	0	168	0
08	Iná ťažba a dobývanie	13	0	0	0	13	0
09	Pomocné činnosti pri ťažbe	1	0	2	0	3	0
10	Výroba potravín	176	99	0	0	176	99
11	Výroba nápojov	11	3	0	0	11	3
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného mater	451	148	35	9	486	157
17	Výroba papiera a papierových výrobkov	224	43	0	0	224	43
21	Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	96	58	0	0	96	58

23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	4	0	0	0	4	0
24	Výroba a spracovanie kovov	246	44	58	9	304	53
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1556	224	330	62	1886	286
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	25	3	13	0	38	3
31	Výroba nábytku	26	0	0	0	26	0
32	Iná výroba	116	23	0	0	116	23
36	Zber, úprava a dodávka vody	0	0	13	0	13	0
37	Čistenie a odvod odpadových vôd	15	0	0	0	15	0
38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	84	10	4	0	88	10
43	Špecializované stavebné práce	25	0	0	0	25	0
84	Verejná správa a obrana	0	0	16	0	16	0
86	Zdravotníctvo	816	602	0	0	816	602
90	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	50	19	0	0	50	19
96	Ostatné osobné služby	1	0	0	0	1	0
	SPOLU	4049	1276	543	80	4592	1356

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň triedenia podľa rizikového faktora)

Tabuľka č. 1c

Faktor (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	59	42	0	0	59	42
Fyzická záťaž	162	46	0	0	162	46
Hluk	3141	670	440	76	3581	746
Chemické karcinogény, mutagény, reprodukčné toxické látky	299	269	4	4	303	273
Chemické látky a zmesi	232	54	45	0	277	54
Ionizujúce žiarenie	249	108	0	0	249	108
Optické žiarenie	164	46	0	0	164	46
Psychická pracovná záťaž	178	154	0	0	178	154
Vibrácie	156	1	107	0	263	1
Záťaž teplotou a chladom	76	0	0	0	76	0

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (1. a 2. stupeň)

Tabuľka č. 1d

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
1. stupeň	2. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	Mycobacterium tuberculosis	59	42	0	0	59	42
Fyzická záťaž	DNJZ	144	32	0	0	144	32
	Práca s bremenami	4	0	0	0	4	0
	Pracovná poloha	14	14	0	0	14	14
Hluk	Premenný	3141	670	440	76	3581	746
Ionizujúce žiarenie	Rádiodiagnostické pracoviská	82	43	0	0	82	43
	Rádioterapeutické pracoviská	167	65	0	0	167	65
Optické žiarenie	Infračervené žiarenie	104	0	0	0	104	0
	Laser	60	46	0	0	60	46
Psychická pracovná záťaž	Psychická pracovná záťaž	178	154	0	0	178	154
Vibrácie	Prenášané na ruky	102	1	99	0	201	1
	Prenášané na celé telo	54	0	36	0	90	0
Záťaž teplom a chladom	Záťaž teplom	76	0	0	0	76	0

Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň triedenia)

Tabuľka č. 1e

Chemická látka (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Alergény	76	51	4	0	80	51
Dermatotropné	87	56	0	0	87	56
Dráždivé	325	274	4	0	329	274
Chemické karcinogény	299	269	4	4	303	273
Toxické	8	0	0	0	8	0
Mutagény	281	261	0	0	281	261
Reprodukčné toxické látky	289	261	0	0	289	261
Veľmi toxické	8	0	0	0	8	0
Pevné aerosóly	192	6	77	4	269	10
Žieravé	21	5	0	0	21	5

Predpokladané zmeny oproti predchádzajúcemu roku - komentár k tabuľkám 1a, 1b, 1c, 1d a 1e:

Podľa výstupov z programu ASTR došlo v porovnaní s predchádzajúcim rokom k zníženiu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce o 837 osôb (počtu žien o 362). Počet zamestnancov vykonávajúcich práce tretej kategórie sa znížil o 938 (počet žien o 389). K zníženiu počtu zamestnancov došlo v priemyselnej výrobe a zdravotníctve. Naopak v štvrtjej

kategórií sa počet zamestnancov zvýšil o 101 (počet žien o 27) prevažne v priemyselnej výrobe a lesníctve. Vydaných bolo celkovo 31 rozhodnutí (v porovnaní s minulým rokom o 7 rozhodnutí viac) o zaradení prác do tretej alebo štvrtej kategórie rizika, o zmene alebo vyradení prác z tretej alebo štvrtej kategórie a zastavení konania.

Práce sú rozhodnutím RÚVZ BB zaradené do kategórie rizika v 92 subjektoch. Počet subjektov sa oproti minulému roku zvýšil o nasledovné spoločnosti: Hanjoo Light Metal s.r.o., Vlkanová (priemyselná výroba, faktor práce: hluk, kategória práce: 3 a 4); Aluprogres Slovakia s.r.o., Slovenská Ľupča (priemyselná výroba, faktor práce: hluk, kategória práce: 3 a 4); Marius Pedersen, a.s., Banská Bystrica (zber odpadov, faktor práce: fyzická záťaž - práca s bremenami, kategória práce: 3, faktor práce: vibrácie prenášané na celé telo, kategória práce: 3); TATRAN WOOD COMPANY, s.r.o., Banská Bystrica (spracovanie dreva, faktor práce: hluk, kategória práce 3, faktor práce: pevný aerosól z dreva, kategória práce: 4); VÝVOJ Martin, a.s. (priemyselná výroba, faktor práce: hluk, kategória práce: 3, faktor práce: pevné aerosóly, kategória práce - 3), Banská Bystrica a Bc. Lýdia Kučerová - K - Physio, Banská Bystrica (zdravotníctvo, faktor práce: optické žiarenie - lasery, kategória práce: 3).

V spoločnostiach s prácami už zaradenými RÚVZ BB do kategórie rizika pribudli nové pracoviská resp. pracovné činnosti spĺňajúce kritéria rizikovej práce nasledovne: ELEKTRO RECYCLING, s.r.o., sídlo: Príboj 549, 976 13 Slovenská Ľupča - pracovisko: Zváranie reťazí (priemyselná výroba, faktor práce: hluk, kategória práce: 3); Ekolumi Slovakia, Banská Bystrica - Výrobná hala - Flotačná linka (priemyselná výroba, faktor práce: hluk, kategória práce: 3); Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica - Oddelenie fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie (faktor práce: optické žiarenie - lasery, kategória práce: 3) a Klinika pediatickej onkológie a hematológie SZU (faktor práce: cytostatiká, profesia: sestra, kategória práce: 3).

Z kategórie rizika boli vyradené práce vykonávané v subjektoch: SL SLOVAKIA, Slovenská Ľupča na pracovisku Servisná hala - práce boli vyradené z kategórie 3 a 4 z dôvodu realizácie organizačných opatrení, ktoré mali vplyv na zníženie miery rizika zamestnancov exponovaných hluku; Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica - činnosti súvisiace s expozíciou zamestnancov biologickým faktorom (Coronaviridae) boli vyradené z kategórie 3 vzhľadom na epidemiologickú situáciu; BOHUŠ s.r.o., Závadka nad Hronom - zamestnávateľ zrealizoval opatrenia na zníženie expozície zamestnancov hluku na pracovisku Výrobná hala, práce spĺňajú kritéria kategórie 2; EUROVIA SK, a.s., Košice, závod STRED - zamestnávateľ zabezpečil opatrenia na zníženie miery rizika zamestnancov, ktorí vykonávajú činnosti súvisiace s pokládkou asfaltových zmesí, pracovné činnosti súvisiace s expozíciám hluku a vibráciám prenášaným na ruky spĺňajú kritéria kategórie 2; SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Povodie Hrona, Banská Bystrica - zamestnanci v profesiách strojník vodohospodárskych zariadení/vodohospodársky robotník - obsluha traktora ZETOR 7711 s prídavným adaptérom SCTP 136 a strojník vodohospodárskych zariadení/vodohospodársky robotník - obsluha svahovej kosačky, ktorí sú pri práci exponovaní hluku, vibráciám prenášaným na ruky a celé telo na úrovni kategórie 3, boli z organizačných dôvodov preradení na pracovisko mimo miestnej pôsobnosti RÚVZ BB.

Opakovane boli z dôvodu časového obmedzenia na obdobie jedného roka do štvrtej kategórie zaradené práce v spoločnostiach: ELEKTRO RECYCLING, s.r.o Slovenská Ľupča (faktor práce: hluk); SL SLOVAKIA, a. s., Slovenská Ľupča (faktor práce: hluk, zväračské pevné aerosóly); LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Organizačná zložka OZ Poľana, Kriváň (faktor práce: hluk, vibrácie prenášané na ruky a celé telo); KNK zamac, výrobné družstvo, Ľubietová (faktor práce: hluk); Železiarne Podbrezová Podbrezová (faktor práce: hluk, chemické faktory, vibrácie); PEMAX PLUS, spol. s r.o., Banská Bystrica (faktor práce: hluk); DOKA Slovakia, Debniaca technika s.r.o., Banská Bystrica (faktor práce: hluk); LESY

Slovenskej republiky, š.p., Odštepny závod lesnej techniky Banská Bystrica (faktor práce: hluk, vibrácie prenášané na ruky); SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Povodie Hrona, Banská Bystrica (faktor práce: hluk, vibrácie prenášané na ruky); Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Banská Bystrica.

Najvyšší počet zamestnancov naďalej vykonáva rizikové práce v priemyselnej výrobe najmä v spoločnostiach Železiarne Podbrezová, a.s., Podbrezová (výroba a vývoj oceľových rúr, kovoobrábanie), ZLH Plus a.s., Hronec (zlievanie železných a neželezných kovov); Doka Drevo s.r.o., Banská Bystrica (drevovýroba), v spoločnosti však v roku 2023 došlo k výraznému zníženiu počtu zamestnancov; SHP Harmanec a.s., Harmanec (výroba papiera a papierenských výrobkov); myWood Polomka Timber, s.r.o., Polomka (piliarska drevovýroba) a BURGMAIER Precision Slovakia, s.r.o., Banská Bystrica. Oproti minulému roku sa znížil počet žien aj mužov vykonávajúcich práce tretej kategórie a zvýšil sa počet mužov aj žien vykonávajúcich práce štvrtej kategórie. Zníženie počtu zamestnancov, okrem realizácie opatrení na zníženie miery rizika zamestnancov, súvisí so znižovaním počtu zamestnancov v spoločnostiach napr. výrazné zníženie sme zaznamenali v spoločnosti DOKA DREVO, s.r.o., Banská Bystrica. Zamestnanci v priemyselnej výrobe sú najviac exponovaní hluku, vibráciám, chemickým látkam a zmesiam, fyzickej záťaži a záťažou teplom.

Nasleduje zdravotníctvo, v ktorom zamestnanci vykonávajú práce zaradené do tretej kategórie v zdravotníckych zariadeniach: Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica (ďalej FNŠP F.D.R. BB); Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica; NsP, n.o., Brezno; Mammacentrum sv. Agáty, Banská Bystrica; Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Banská Bystrica; Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., Banská Bystrica a Bc. Lýdia Kučerová - K - Physio, Banská Bystrica. Oproti minulému roku sa počet zamestnancov v zdravotníctve významne znížil z dôvodu vyradenia zamestnancov exponovaných biologickým faktorom (Coronaviridae) vo FNŠP F. D. R. BB a Záchranej zdravotnej služby Bratislava na pracoviskách Banská Bystrica a Staré Hory z tretej kategórie. Zamestnanci už neposkytovali pravidelne a systematicky lekársku a zdravotnú starostlivosť pacientom s ochorením COVID-19. Zamestnanci v zdravotníctve sú naďalej exponovaní chemickým karcinogénom, ionizujúcemu žiareniu, optickému žiareniu - laserom, psychickej pracovnej záťaži a hluku.

Ďalej nasledujú prevažujúce činnosti: lesníctvo (LESY Slovenskej republiky, štátny podnik; Obecné Lesy Ľubietová, spol. s r.o.; Obecný podnik lesov Poniky spol. s r.o. a Mestské lesy Brezno); dodávka vody a čistenie odpadových vôd (SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Povodie Hrona, Banská Bystrica a ČOV a.s., Slovenská Ľupča); umenie, zábava (Štátna opera, Banská Bystrica) a verejná správa a obrana (Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Banská Bystrica). V uvedených činnostiach nedošlo k významným zmenám počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. V triedení „počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora - 2. stupeň“ rovnako ako v minulom roku najviac zamestnancov pracovalo vo výrobe kovových konštrukcií, zdravotníctve, spracovaní dreva a výrobkov z dreva a výrobe potravín.

S vyššie uvedeným súvisí aj počet zamestnancov exponovaných jednotlivým faktorom práce a pracovného prostredia uvedených v tabuľke 1c. Oproti minulému roku sa zvýšil počet zamestnancov, ktorí sú pri práci vystavení psychickej pracovnej záťaži, ionizujúcemu žiareniu, optickému žiareniu a chemickým karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam prevažne v zdravotníctve a vibráciám prenášaným na celé telo (lesníctvo a zber odpadov). U faktorov práce hluk, chemické látky a zmesi, biologické faktory, fyzická záťaž a záťaž teplom došlo oproti minulému roku k zníženiu počtu exponovaných zamestnancov. Zo zamestnancov exponovaných chemickým látkam je najviac zamestnancov exponovaných

dráždivým látkam, karcinogénom, reprodukčne toxickým látkam, mutagénom, pevným aerosólom, dermatotropným látkam, alergénom, žieravým látkam, toxickým a veľmi toxickým látkam. Zvýšil sa počet zamestnancov exponovaných pevným aerosólom, dráždivým látkam, mutagénom, karcinogénom a reprodukčne toxickým látkam.

Stav pri určovaní rizikových prác a prehodnocovaní miery rizika - faktor psychická pracovná záťaž:

V roku 2023 nebolo vydané rozhodnutie o zaradení prác do tretej kategórie. Oproti minulému roku došlo k zvýšeniu počtu zamestnancov z dôvodu zvýšenia počtu zamestnancov v profesiách sestra a operátor linky tiesňového volania u zamestnávateľov:

- Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica - II. Psychiatrická klinika SZU a II. Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny - pri poskytovaní akútnej zdravotnej starostlivosti pacientom;
- Operačné stredisko záchranej zdravotnej služby Slovenskej republiky, Bratislava - pracovisko Banská Bystrica pri prijíma a spracovaní tiesňových volaní na linke 155, poskytovaní odborného poradenstva volajúcim formou telefonických inštrukcií a komunikácii s ostatnými zložkami Integrovaného záchranného systému.

Stav pri určovaní rizikových prác a prehodnocovaní miery - faktor ionizujúce žiarenie:

V roku 2023 neboli rozhodnutím RÚVZ BB práce zaradené do tretej kategórie. Kritériá tretej kategórie naďalej spĺňajú práce vykonávané v zdravotníckych zariadeniach: Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a. s., Banská Bystrica a Nemocnica s poliklinikou Brezno, n.o., Brezno. Ionizujúcemu žiareniu sú exponovaní zamestnanci v profesiách lekár, sestra a rádiológ pri diagnostických a terapeutických výkonoch. Počet zamestnancov exponovaných ionizujúcemu žiareniu sa oproti minulému roku zvýšil.

Situácia pri určovaní rizikových prác u samostatne zárobkovo činných osôb a samostatne hospodáriacich roľníkov: situácia sa oproti minulým rokom nezmenila. V kalendárnom roku 2023 nebol na RÚVZ BB predložený návrh na zaradenie prác do kategórie rizika samostatne zárobkovo činnou osobou alebo samostatne hospodáriacim roľníkom.

Informáciu o výsledkoch posúdenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie predložilo na RÚVZ BB v stanovenom termíne 90% zamestnávateľských subjektov, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Údaje boli aktualizované v programe ASTR a budú využité pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách.

3. Zabezpečovanie pracovnej zdravotnej služby podľa § 30a až 30d zákona č. 355/2007 Z.z.

V priebehu roka 2023 naďalej pretrvávala mimoriadna situácia v súvislosti s ochorením COVID -19, ktorá bola ukončená v septembri 2023. Na základe platnej legislatívy v zmysle obmedzení činnosti pracovnej zdravotnej služby bol aj zo strany RÚVZ BB obmedzený počet kontrol, ktorý súvisel aj s výkonom a náplňou činnosti PZS.

Kontrolovala sa povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť na plnenie niektorých svojich zákonných povinností pri ochrane zdravia pri práci, pracovnú zdravotnú službu (PZS) za účelom zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov. Príslušné tabuľky dokumentujú výsledky, t. j. počet subjektov kde bol zisťovaný stav zabezpečenia PZS v čase kontrol.

Zo záverov kontrol vyplynulo, že sa v období posledných rokov postupne zvyšoval počet subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami, ktoré si splnili zákonnú povinnosť a zabezpečili

odborný výkon preventívnych a ochranných služieb prostredníctvom PZS. Dôvodom je, že zamestnávateľa pochopili potrebu zabezpečenia služieb s náplňou a rozsahom činností podľa požiadaviek platnej legislatívy, najmä potrebu zabezpečenia hodnotenia zdravotných rizík, kvalitného a cieleného posudzovania zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu. Postupne sa zlepšila ich dostupnosť, ako aj kvalita a rozsah poskytovaných služieb. Jednotlivé tabuľky obsahujú údaje o zabezpečení odborných činností prostredníctvom PZS.

Tabuľka č. 2a

PZS vlastnými zamestnancami - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet subjektov **	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet subjektov **	Počet zamestnancov	Počet subjektov* *	Počet zamestnancov
B. Bystrica	3	5820	1535	4	17	0	0

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4,

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Zabezpečenie zdravotného dohľadu vlastnými odbornými zamestnancami (tabuľka 2a) **tímom PZS** na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce je zabezpečený v spoločnosti Železiarne Podbrezová a.s. a v Nemocnici s poliklinikou, n. o. Brezno.

Oproti minulosti je vo FNsP F. D. R. v Banskej Bystrici vlastnými zamestnancami zabezpečené len posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu na oddelení pracovného lekárstva. Dohľad nad pracovnými podmienkami je zabezpečený externe.

Spoločnosť Železiarne Podbrezová a.s. má vytvorený kvalitný pracovný tím z vlastných zdravotníckych zamestnancov na výkon PZS pre rizikové pracoviská. Vykonáva dohľad nad pracovnými podmienkami. V rámci posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci vykonávajú lekári so špecializáciou všeobecné lekárstvo pod dohľadom lekára so špecializáciou klinické pracovné lekárstvo. Odborný tím PZS sa aktívne zúčastňoval kontrol vykonaných RÚVZ BB, spolupracuje pri prešetrovaní podozrení na choroby z povolania, zabezpečuje odborné poradenstvo v oblasti zdravia pri práci a zdravotno-výchovné aktivity.

Výkon PZS vlastnými zamestnancami na pracoviskách bez rizikových prác je zabezpečený aj na RÚVZ v Banskej Bystrici.

RÚVZ BB má kapacity na poskytovanie komplexných služieb vrátane programov na podporu zdravia. Rizikové práce nie sú vyhlásené, lekárske preventívne prehliadky sú zabezpečované len pre zamestnancov vykonávajúcich práce v kategórii A ionizujúceho žiarenia podľa osobitných predpisov dodávateľsky praktickým lekárom.

Tabuľka č. 2b

PZS dodávateľským spôsobom - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*			
RÚVZ	Tímom PZS	Lekárom	Verejným zdravotníkom

	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet kontrolovaných subjektov*	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov*	Počet zamestnancov
B. Bystrica	136	3640	837	0	0	5	89

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Zabezpečenie odborných činností PZS dodávateľským spôsobom bolo u zamestnávateľov kontrolované najmä pri prešetrovaní chorôb z povolania, pri kontrole posudkov o riziku a na základe analýzy informácií o výsledkoch posúdenia zdravotných rizík vypracovaných zamestnávateľom v spolupráci s PZS.

Tabuľka č. 2c

Zamestnávateľ nezabezpečil vypracovanie dokumentov* v spolupráci s PZS					
RÚVZ	v subjektoch, kde nie sú vyhlásené rizikové práce		v subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami		
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov v	z toho v kategórii 3 a 4
B. Bystrica	15	78	0	0	0

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

V ostatných preverovaných subjektoch (tabuľka 2c) nemali zabezpečené posudzovanie zdravotných rizík v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou. Išlo najmä o subjekty s predmetom činnosti služby, starostlivosť o ľudské telo, zariadenia spoločného stravovania a zdravotnícke zariadenia, ktoré dozorujú iné oddelenia RÚVZ BB.

Tabuľka č. 2d

Sankcie pre zamestnávateľov za správne delikty
na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci týkajúce sa spolupráce s PZS

Kraj	Uložil RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného subjektu (zoznam)	Správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviesť odsek a písmeno)	V sume €
Banskobystrický	RÚVZ BB	0	0	0

Tabuľka č. 2e

Kraj	Kontroloval RÚVZ	Počet kontrolovaných poskytovateľov PZS vykonávajúcich činnosť dodávateľským spôsobom			Spolu
		Lekárov	Verejných zdravotníkov	Tímov PZS	
Banskobystrický	RÚVZ BB	0	0	0	

Tabuľka č. 2f

Sankcie pre poskytovateľov PZS za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci				
Kraj	Uložil RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného poskytovateľa PZS (zoznam)	Správny delikt podľa § 57 ods. 24 alebo ods. 36 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviesť odsek a písmeno)	V sume €
Banskobystrický	RÚVZ BB	0	0	0

V predmetnom období neboli vykonané kontroly jednotlivých poskytovateľov PZS, vykonávajúcich činnosť dodávateľským spôsobom.

Neboli udelené (viď tabuľka 2d, 2f) žiadne sankcie, ktoré by sa týkali nesplnenia povinností, ktoré mal zamestnávateľ zabezpečiť v spolupráci s PZS a neboli udelené žiadne sankcie za porušenie povinností samotných PZS.

4. Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania podľa §11 písm. j) zák. č. 355/2007 Z.z. v roku 2023 bolo svojim zameraním ešte ovplyvnené doznievajúcou pandémiou COVID-19. Vzhľadom na uvedené z celkového počtu 60 prešetrení boli $\frac{3}{4}$ prešetrení vykonaných v súvislosti s dg. ochorením COVID -19 u zdravotníckych pracovníkov.

Tabuľka 3a, v ktorej sú dokumentované jednotlivé prešetrenia podľa položiek Zoznamu je, vzhľadom na jej rozsah, uvedená v prílohe.

Tabuľka 3b dokumentuje závery prešetrovania.

Z údajov vyplýva, že najviac prešetrení v počte **45** súviselo s dg. COVID-19 v položke **Infekčné choroby (pol.24)**. Prešetrovanie podozrení súviselo s ochoreniami zamestnancov len v niektorých lôžkových zdravotníckych zariadeniach v spádovom území, najmä FNŠP F.D.Roosevelta, menej v SÚSCCH a.s., najmä v profesiách lekár, sestra, zdravotnícky asistent, sanitárka, ako aj klinický psychológ a pôrodná asistentka. V záujme plynulosti procesu posudzovania, vzhľadom na charakter pracovných činností, pracovné zaradenie a pracovnú

vyťaženosť posudzovaných osôb v zdravotníctve sme pokračovali v jednotnom postupe, najmä komunikácii na diaľku: písomné vyžiadanie podkladov, údajov a vyjadrení od zamestnávateľa, telefonická komunikácia s posudzovanou osobou, v prípade potreby prešetrovanie na pracovisku a po vypracovaní odborného stanoviska so zameraním na pracovnú a epidemiologickú anamnézu a zhodnotení epidemiologického procesu oboznámenie dotknutých osôb so záverom prešetrovania.

Súvislosť s vykonávanou prácou bola preukázaná vo väčšine prípadov najmä v súvislosti so zámernou činnosťou a očakávanou expozíciou na vyčlenených oddeleniach pre pacientov pozitívnych na ochorenie, ako aj pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pacientom po následnom zistení pozitivity na ochorenie.

Doposiaľ nebola zaevidovaná žiadosť na prešetrovanie podmienok a spôsobu vykonávanej práce pracovníkov sociálnych služieb.

Prešetrovanie v rámci ďalších položiek Zoznamu chorôb z povolania, najmä z DNJZ, v rámci ktorých bolo nevyhnutné miestne zisťovanie priamo na pracoviskách, získanie videodokumentácie, hodnotenie resp. meranie fyzickej záťaže bolo významne ovplyvnené, čo sa týka lehôt/dĺžky prešetrovania pandemickou situáciou.

V rámci pol. č. 29 choroby z DNJZ bolo vykonaných 9 prešetrení v rámci rôznych profesií dokumentovaných v tabuľke.

Choroby z vibrácií, pol. č.28 - boli prešetrované v 6 prípadoch v rôznych profesiách.

Tabuľka č. 3b

Prešetrovania podozrení na chorobu z povolania podľa krajov						
RÚVZ	Počet podľa položiek zoznamu CHzP	Záver prešetrovania*				
		S - súvisiace s prácou, N - nesúvisiace s prácou ? - nejednoznačné/sporné K - doriešené na komisii, X - nedoriešené				
		S	N	?	K	X
Banská Bystrica	60	47	13	0	0	0

5. Choroby z povolania

Celkový počet uznaných chorôb z povolania v r. 2023 - celkom **34** naďalej súvisel s veľkým počtom prešetrovaných prípadov zamestnancov zdravotníckych zariadení, u ktorých bolo potvrdené ochorenie COVID-19. Uvedené ochorenia v počte **32** zaradené v rámci **pol. 24 Infekčné choroby** však nie sú výsledkom všetkých záverov prešetrení, nakoľko ešte u väčšiny prípadov nebol proces posudzovania zo strany špecializovaného pracoviska ukončený. Takmer vo všetkých prípadoch uznaných chorôb z povolania, pri ktorých bola preukázaná súvislosť vzniku ochorenia na pracovisku a zároveň vylúčená možnosť komunitného prenosu, boli posudzované osoby zamestnancami zdravotníckeho zariadenia FN s P. F. D. Roosevelta v rôznych pracovných zaradeniach - lekár, sestra, inštrumentárka, rádiologický asistent, zdravotný asistent, fyzioterapeut, sanitárka, pomocný pracovník v zdravotníctve a upratovačka, 4 boli zamestnancami SÚSCCH.

V rámci ďalších položiek boli uznané 2 choroby z povolania, ktoré sú dokumentované v tabuľke.

Číslo položky Zoznamu CHzP	Počet prešetrených prípadov	Počet uznaných CHzP (Reg.KD)
24	45	32
28	6	1
29	9	1
33	0	0
38	0	0
45	0	0
Spolu	60	34

Zamestnanci OPPL vymenovaní za členov Regionálnej komisie a Celoslovenskej komisie sa pravidelne zúčastňovali ich zasadnutí v rámci Univerzitnej nemocnice v Martine a Ministerstva zdravotníctva.

6. Toxické a veľmi toxické chemické látky a zmesi

V roku 2023 bolo vykonaných **10 kontrol** v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním **na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí** a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný v chemických laboratóriách a vo výrobných prevádzkach.

V kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z., ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov, prípadne predloženie aktualizácie odbornej prípravy. Zistené nedostatky boli skôr prevádzkového charakteru a súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnej situácie a lekárničiek prvej pomoci (prostriedky na poskytnutie prvej pomoci pre prípad otravy po expirácii). Tieto nedostatky boli uvedené v zápisniciach z výkonu ŠZD s určeným termínom na ich odstránenie.

Na všetkých pracoviskách, kde zamestnanci manipulujú a skladujú veľmi toxické a toxické látky a zmesi je zamestnávateľom posúdené zdravotné riziko a pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika - 2. kategória alebo minimálnu mieru zdravotného rizika - 1.kategória (najmä lekárne) podľa zaradenia prác do kategórií.

Tabuľka č. 4

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami			Počet odobraných osvedčení
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe preukázania odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu	Spolu
B. Bystrica	7	11	18	0

V roku 2023 bolo vydaných celkom **18 osvedčení o odbornej spôsobilosti** na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Z toho 11 osvedčení bolo vydaných na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať a 7 osvedčení bolo vydaných na základe úspešne vykonanej skúšky. Ku všetkým žiadam bol doložený aj doklad o absolvovaní odbornej prípravy na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami podľa § 16 ods. 12 písm. b) zák. č. 355/2007 Z. z. **Komisia** na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami pre oblasť Banskobystrického kraja **zasadala 5-krát**.

K 31.12.2023 bolo na RÚVZ BB predložených celkom **14 dokladov o absolvovaní aktualizacej odbornej prípravy** pre držiteľov osvedčenia, ktorých RÚVZ BB vedie v registri odborne spôsobilých osôb od 1.9.2007 podľa zák. č.355/2007 Z.z.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ nevydal žiadne rozhodnutie na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č.355/2007 Z.z. vo výrobnom podniku.

V roku 2023 bolo podaných **161 oznámení** o začatí dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

V problematike veľmi toxických a toxických látok a zmesí bolo poskytnutých **13 konzultácií** týkajúcich sa najmä predloženia dokladu o absolvovaní odbornej alebo aktualizacej prípravy, vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov.

V roku 2023 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

7. Karcinogénne a mutagénne faktory

V roku 2023 bolo vykonaných **12 kontrol** v rámci okresov Banská Bystrica a Brezno so zameraním **na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov** a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. ŠZD bol vykonaný v zdravotníckych zariadeniach, výrobných a drevospracujúcich spoločnostiach a chemických laboratóriách. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z.

Osobitná pozornosť bola venovaná posudzovaniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržiavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (povinnosť zamestnávateľov uchovávať 40 rokov). Zistené skutočnosti boli uvedené v záznamoch zo ŠZD. Celkovo možno skonštatovať, že spotreba karcinogénnych a mutagénnych látok a zmesí má dlhodobý klesajúci trend.

Na RÚVZ BB vedieme evidenciu organizácií (33), v ktorej sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

Okrem spoločností, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi - zdravotnícke zariadenia - pri práci s cytostatikami (3 organizácie), drevospracujúce prevádzky - pri spracovávaní tvrdého dreva - buk, dub, jaseň (5), evidujeme aj spoločnosti, v ktorých pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú minimálnu alebo únosnú mieru zdravotného rizika - obchodné spoločnosti (1), chemické laboratóriá výrobných a nevýrobných spoločností (17), vzdelávacia inštitúcia (1) a ostatné zdravotnícke zariadenia (6).

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov poskytnutých **38 konzultácií** týkajúcich sa vypracovania posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

Tabuľka 5a

Počet zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom - okres Banská Bystrica a Brezno

Chemický karcinogén, chemický mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity (vrátane azbestu)		Klasifikácia*	Počet exponovaných (vrátane azbestu) (vrátane RP) celkom / ženy		Počet podnikov / organizácií
1.	formaldehyd	K 1B	375	277	11
2.	cytostatiká	Proces s rizikom chemickej karcinogenity	349	327	3
3.	dichróman draselný	K 1B M 1B	90	57	13
4.	azbest	K 1A	87	0	24

* K 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí, K 1B - pravdepodobný karcinogén, M 1A - mutagén ľudských zárodočných buniek, M 1B - mutagén cicavčích zárodočných buniek, proces - proces s rizikom chemickej karcinogenity

** Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórie 2, 3 alebo 4.

Tabuľka č. 5b

Oznámenia o výkone odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa § 41 ods. 16 zákona č. 355/2007 Z. z. a NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	106
Výkon štátneho zdravotného dozoru po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	11

V roku 2023 v územnej pôsobnosti RÚVZ BB odstraňovalo azbest a materiály s obsahom azbestu 23 oprávnených osôb, z toho 5 má sídlo spoločnosti v okresoch Brezno a Banská Bystrica.

Bolo vykonaných 11 kontrol zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č.253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. ŠZD bol vykonaný u tých subjektov, ktoré oznámili začatie výkonu prác v dostatočnom predstihu pred samotným výkonom prác. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu a neboli zistené žiadne nedostatky.

Odstraňovanie azbestu zo stavieb najmä na strechách rodinných domov, sa vykonávajú prevažne cez víkendy, čo nie je možné skontrolovať. Problém je taktiež oznamovanie prác príslušnému RÚVZ, ktoré subjekty oznamujú posledný deň pred začatím prác resp. v daný deň.

V roku 2023 RÚVZ vydal:

- **102 rozhodnutí** na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z., z toho:
 - 59 rozhodnutí - strešná krytina,
 - 13 rozhodnutí - odpadové potrubia v bytových jadrách,
 - 27 rozhodnutí - odpad z pozemku,
 - 3 rozhodnutie - exteriér (boletický panel)
- **2 rozhodnutia** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemických karcinogénov a mutagénov** podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. (výrobný podnik, zdravotnícke zariadenie)

8. Výkony v štátnom zdravotnom dozore (tabuľky č. 6 – 12b)

Tabuľka č. 6

Prehľad o počte podnikateľských subjektov, u ktorých bol v roku 2023 vykonaný ŠZD	
Právna forma subjektu	Počet subjektov

	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR	0	0	0	0	0	0
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR	14	124	0	0	0	138
FO – slobodné povolanie	0	0	0	0	0	0
FO – poľnohospodárska výroba	0	0	0	0	0	0
Fyzické osoby spolu	14	124	0	0	0	138
Verejná obchodná spoločnosť	0	0	0	0	0	0
Spoločnosť s ručením obmedzeným	2	145	83	12	3	263
Komanditná spoločnosť	0	0	0	0	0	0
Nadácia	0	0	0	0	0	0
Nezisková organizácia	0	0	1	0	0	1
Akčiová spoločnosť	0	8	37	2	1	48
Družstvo	0	0	0	0	0	0
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	0	0	0	0	0	0
Štátny podnik	0	2	4	4	0	10
Národná banka Slovenska	0	0	0	0	0	0
Banka – štátny peňažný ústav	0	0	4	1	0	5
Rozpočtová organizácia	0	0	0	0	0	0
Príspevková organizácia	0	0	0	0	0	0
Obecný podnik	0	2	0	0	0	2
Fondy	0	0	0	0	0	0
Verejnoprávna inštitúcia	0	0	0	0	0	0
Zahraničná osoba	0	0	0	0	0	0
Sociálna a zdravotné poisťovne	0	0	0	0	0	0
Odštepny závod	0	4	2	7	0	13
Združenie (zväz, spolok)	0	0	0	0	0	0
Politická strana, hnutie	0	0	0	0	0	0
Cirkevná organizácia	0	0	0	0	0	0
Organizačná jednotka združenia	0	0	0	0	0	0
Komora (s výnimkou profesionálnych komôr)	0	0	0	0	0	0
Záujmové združenie právnických osôb	0	0	0	0	0	0
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	0	0	0	0	0	0
Krajský a obvodný úrad	0	0	0	0	0	0
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)	0	0	0	0	0	0
Právnické osoby spolu	2	161	131	26	4	342
Spolu:	16	285	131	26	4	480

Celkový počet, resp. pokles vydaných rozhodnutí v rámci posudkovej činnosti a výkonov v rámci ŠZD boli ovplyvnené novelizáciou zákona č. 355/2007 Z.z. v zmysle, ktorej sa zrušila povinnosť predkladať návrhy na uvedenie niektorých priestorov do prevádzky (napr.: administratívne priestory, maloobchodné prevádzky) a schvaľovať prevádzkové poriadky pre faktory práce a pracovného prostredia.

Tabuľka č. 7a

Posudková činnosť a rozhodovacia činnosť orgánov verejného zdravotníctva v ochrane zdravia pri práci	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
A. Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			

- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	103		
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu*	0		
o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia	0		
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	0		
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	2		
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	102		
- o návrhoch na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie, návrhoch na ich zmenu alebo vyradenie	31		
- ostatné	5		
S p o l u:	243		
B. Rozhodnutia - pokyny (§ 12 ods. 3 a 4 zákona č. 355/2007 Z. z.)	0		
- opatrenia (§ 55 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)	0		
C. Vydané / odobraté oprávnenia na výkon pracovnej zdravotnej služby	-		
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	-		
E. Záväzná stanoviská § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. súhlasné/nesúhlasné s prihliadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	1		
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. súhlasné/nesúhlasné	49/1		
- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	15		
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	34		
- k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou	0		

Tabuľka č. 7b

Oznámenie pred začatím prevádzky priestorov a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa § 52 ods. 1 písm. b) a ods. 8 zákona č. 355/2007 Z. z.	Počet oznámení	Počet výkonov ŠZD na oznámených prevádzkach
---	-----------------------	--

- administratívne priestory (podľa § 52 ods. 1 písm.b) šiesty bod zák. č. 355/2007 Z. z.)	52	40
- priestory, v ktorých sa vykonáva živnosť kúpy tovaru na účel jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) (podľa § 52 ods.1 písm.b) siedmy bod zák. č. 355/2007 Z. z.)	47	35
- iné (podľa § 52 ods.1 písm. b) prvý bod zák. č. 355/2007 Z. z.)	23	14

V roku 2023 bolo na RÚVZ BB prijatých **122** oznámení o začatí prevádzky, z toho:

- **52** oznámení v administratívnych priestoroch, v ktorých sa vykonávala prevažne činnosť - vedenie účtovníctva, poskytovanie právnych služieb, výkon súdnictva, poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky a finančných služieb;
- **47** oznámení v priestoroch s maloobchodnou činnosťou, najčastejšie išlo o predaj náhradných dielov na motorové vozidlá, prevádzkovanie záložní a lekární a predaj tovaru pre domácnosť;
- **23** oznámení, ktoré sa týkali zmeny osoby prevádzkovateľa už v existujúcich prevádzkach (napr. lom a obal'ovacia súprava asfaltových zmesí, pneuservis a autoservis, sklad soľných produktov, krajčírstvo).

Tabuľka č. 8

Štátny zdravotný dozor a súvisiace činnosti	Počet
Výkon ŠZD (ukončený záznamom)	492
Šetrenie petícií	0
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	10
Odborné stanoviská (expertízy)	328
Konzultácie a poradenstvo*	3808
Iné činnosti**	0

*Konzultácie, poradenstvo, vysvetlenie, vyjadrenie, informácie (ústne, písomné, e-mailom).

**Např. posúdenie fyzickej záťaž, psychickej pracovnej záťaž, odbery vzoriek vôd a pod.

Poznámka: v štatistickom výkaze sa používa výraz "kontrola".

Šetrenie podnetov na výkon ŠZD

Oddelenie PPL šetrilo celkom 10 podnetov na výkon ŠZD, z toho:

- 2 podnety sa týkali mikroklimatických podmienok na pracovisku (nedostatočné vetranie alebo vykurovanie);
- 4 podnety poukazovali na nevyhovujúce pracovné podmienky (plesne, hluk, nedostatok OOPP), prípadne nezabezpečenie minimálnych požiadaviek na pracovisko (nefunkčné zariadenia na osobnú hygienu),
- v 2 podnetoch bolo podozrenie na nelegálne prevádzky,
- 1 podnet poukazoval na nezabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok a posúdenie rizika na pracovisku,
- v spolupráci s oddelením HŽP bol riešený 1 podnet, ktorý sa týkal šírenia hluku z prevádzok do blízkosti susediacich obytných a rodinných domov.

Odborné stanoviská (expertízy)

Oddelenie PPLaT podľa zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia v znení noviel nevydávalo žiadne stanovisko pre Slovenskú inšpekciu životného prostredia.

V rámci spolupráce medzi jednotlivými oddeleniami RÚVZ BB, boli vypracované odborné podklady - stanoviská, expertízy v počte **18**. Z tohto počtu bolo podľa zákona č. 24/2006 Z.z.,

vypracovaných **10** stanovísk k zámerom, ktoré slúžili ako podklad pre oddelenie HŽPaZ (nositeľom úlohy) vo veci vydávania záväzných stanovísk pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Ostatné stanoviská **300** sa týkali odborných podkladov pre posudkovú činnosť v rámci ostatných oddelení RÚVZ BB, odborných stanovísk týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci poskytované zamestnávateľom, zamestnancom a ich zástupcom a vyjadrenia k legislatívnym úpravám, stanoviská pre sociálnu poisťovňu v súvislosti s prešetrovaním chorôb z povolania.

Hluk, vibrácie, optické žiarenie

Odborní pracovníci odboru PPL RÚVZ BB v roku 2023 vykonali akreditované meranie 74 vzoriek hluku. Pri týchto vzorkách sa meralo 148 ukazovateľov a bolo vykonaných 802 analýz expozície hluku za účelom objektivizácie v pracovnom prostredí, predovšetkým v okresoch Banská Bystrica a Brezno. Merania sa realizovali aj v Hnúšti, Tisovci, Málinci a Tornali. Merania boli vykonané ako expertízy za účelom posudzovania zdravotných rizík, resp. ich prehodnocovania. Išlo primárne o kovospracujúci a drevospracujúci priemysel.

Merania hluku v životnom prostredí sa realizovali v spolupráci s Oddelením hygieny životného prostredia a zdravia RÚVZ BB. Dôvodom boli podnety týkajúce sa ovplyvnenia obytného prostredia hlukom z útulku Tuláčik v Brezne a klimatizačnej jednotky VÚB Banky v Banskej Bystrici. Pre RÚVZ Stará Ľubovňa bolo vykonané meranie hluku z diskotéky Belvic cafe bar v Starej Ľubovni. Ako platená služba sa vykonali merania hluku pre SVB Sliač - po inštalácii tepelných čerpadiel v bytovom dome a meranie hluku z prevádzky BARETKA - Remeselná pekáreň s kaviarňou v Rimavskej Sobote.

Meranie vibračnej expozície v súčasnosti RÚVZ BB nevykonáva, pretože nedisponuje technickým vybavením, ani akreditáciou na meranie vibrácií.

Meranie umelého osvetlenia sa vykonalo len v prevádzke BARETKA - Remeselná pekáreň s kaviarňou v Rimavskej Sobote.

Meranie fyzickej a psychickej pracovnej záťaže v roku 2023 nebolo vykonané.

Tabuľka č. 9

Objektivizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹) - pracovné	98	289	882

Biologický materiál	5	10	18
Genetická toxikológia	0	0	0
Hluk	74	148	802
Vibrácie	0	0	0
Optické žiarenie ²⁾	90	138	507
Elektromagnetické pole	0	0	0
Mikroklimatické podmienky ³⁾	13	98	420
Ionizujúce žiarenie	0	0	0
Spolu:	280	683	2629

Vysvetlivky:

¹⁾ chemické faktory, karcinogény, mutagény, reprodukčne toxické faktory

²⁾ lasery, UV, IR, IPL, viditeľné svetlo

³⁾ teplota vzduchu, stredná teplota sálania, relatívna vlhkosť vzduchu, rýchlosť prúdenia vzduchu, stereoteplota

- **Počet vzoriek** sú komodity, každá označená ako „kód vzorky“ v centrálnom prijíme a na ktoré sa vydáva protokol o skúškach.
- **Počet ukazovateľov** sa nenásobí počtom paralelných stanovení.
- **Počet analýz** je počet paralelných stanovení ukazovateľov.
- **Pri fyzikálnych faktoroch** sa v kolónke:
 - počet vzoriek uvedie **počet meraných miest**, napr. vysielateľ, miestnosť, stroj, označené ako kód vzorky v centrálnom prijíme
 - počet ukazovateľov uvedie **počet fyzikálnych veličín** (napr. teplota, relatívna vlhkosť, prúdenie vzduchu = 3 ukazovatele), odmeraných na meracích miestach
 - počet analýz uvedie sa **počet uskutočnených odčitání**.
- **Poznámka:** Objektívacia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná laboratórnymi pracoviskami (vrátane pracovísk na objektíváciu fyzikálnych faktorov), alebo inými pracoviskami, v rámci ktorých sa objektívacia vykonáva.
- Posúdenie fyzickej záťaže a psychickej pracovnej záťaže (počet hodnotených profesií), metódy merania a hodnotenia **uvedťe v komentári**.

Tabuľka č. 10

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie	0	0
Pokuty za priestupky – pokuty do 1 659 € okrem blokových konaní (§ 56 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.)	0	0
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 43 zákona č. 355/2007 Z. z.)	4	1 650 €
Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)	0	0
Trestné oznámenie	0	0
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)	0	0
Zvýšenie poisťného (podľa zákona č. 461/2003 Z. z.)	0	0
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)	0	0

V roku 2023 boli uložené 4 **pokuty** podľa § 57 ods. 43 písm. a) zák. č. 355/2007 Z.z. RÚVZ BB za správne delikty podľa § 57 ods. ods. 33 písm. b) a c) zákona č. 355/2007 Z.z. na úseku verejného zdravotníctva uložil pokuty spočívajúce v porušení povinností **podľa § 52 ods. 1 písm. b) a c)** citovaného zákona predložiť návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a zdržať

sa vykonávania posudzovaných činností do času kladného posúdenia a kvalitatívne a kvantitatívne zisťovať zdravie škodlivé faktory pracovného a životného prostredia.

Tabuľka č. 11

Použitie kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) pri výkone ŠZD										
RÚVZ	Počet kontrolných listov									
	A	B	C	H	K	N	P	R	V	Z
Banská Bystrica	0	0	0	7	0	0	0	24	0	7

A – azbest

B – biologické faktory

C – chemické faktory

H – hluk

K – karcinogénne a mutagénne faktory

N – neionizujúce žiarenie

P – psychická pracovná záťaž

R – bremená

V – vibrácie

Z – zobrazovacie jednotky

Z údajov v tabuľke č. 11 vyplýva, že v roku 2023 bolo vyplnených spolu **38** dotazníkov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD.

Používanie kontrolných listov - dotazníkov informovanosti zamestnancov je dobrou pomôckou pre skvalitňovanie výkonu ŠZD. Pomocou nich bolo overené dodržiavanie požiadaviek platnej legislatívy na poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Kontrolné listy poukázali na dostatočnú informovanosť o vplyve pracovných podmienok na zdravie zamestnancov.

Tabuľka č. 12a

RÚVZ	Úroveň ochrany zdravia pri práci na chránených pracoviskách							
	Počet							

rozhodnutí	stanovísk	oznámených prevádzok na účely CHP	kontrolovaných CHP	kontrol na CHP *	zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP	kontrolných listov (iba PPL)	zistených nedostatkov	uložených opatrení
1	0	6	7	7	12	0	0	0

Vysvetlivky:

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotne postihnutie

* Ak bolo na jednom kontrolovanom CHP v danom roku viac kontrol, uvádza sa celkový počet kontrol spolu.

Napr. ak bolo kontrolované iba jedno CHP, ale kontrola bola v priebehu roka 2 krát, do počtu kontrolovaných CHP za daný rok sa doplní 1, ale do počtu kontrol v danom roku sa uvedie 2.

V roku 2023 naďalej pretrvávajú výrazný pokles žiadateľov o vydanie rozhodnutia zaznamenaný zmenou legislatívy a novelou zákona č. 355/2007 Z.z. účinné od 09.07.2020. Novelizované ustanovenie § 52 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. stanovuje zariadenia, na ktoré RÚVZ BB nevydáva rozhodnutia na uvedenie do prevádzky (napr.: administratívne priestory, maloobchodné predajne obchodu a služieb), na ktorých je vytvorených veľa pracovných miest pre zamestnancov - osoby so zdravotným postihnutím a zriaďovaním sociálnych podnikov, ktoré umožňujú zamestnávateľom zamestnať znevýhodnené a zraniteľné osoby.

V roku 2023 bola vykonaná **1 kontrola** z dôvodu podaného návrhu na uvedenie priestorov do prevádzky - čalúnnictva a **6 kontrol** na základe oznámenia o začatí prevádzky, jednalo sa

o štyri kancelárie, v ktorých sa vykonávali administratívne práce spojené s vedením účtovníctva, kanceláriu technika el. rozvodov a stávkovú kanceláriu, kde žiadatelia boli uchádzačmi o priznanie štatútu chráneného pracoviska na ÚPSVaR v Banskej Bystrici alebo v Brezne. V rámci kontroly bolo zistené, že posudzované priestory spĺňajú požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Pri výkone ŠZD nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov.

9. Podpora zdravia pri práci

Zdravotno-výchovné aktivity, v rámci podpory zdravia na pracoviskách boli vo svojom obsahu aj rozsahu ovplyvnené doznievajúcou mimoriadnou situáciou. Postupne, s narastajúcim počtom kontrol na pracoviskách bolo poskytované aj poradenstvo zamestnávateľom, zamestnancom a zástupcom zamestnancov priamo na pracoviskách. Ako aj v minulých rokoch sa RÚVZ BB aktívne podieľal na zlepšovaní podmienok na pracoviskách aktívnym poradenstvom vo všetkých oblastiach ochrany zdravia pri práci.

Konzultácie boli realizované najmä telefonickou a elektronickou komunikáciou. Celkom bolo poskytnutých 3808 konzultácií.

V rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v dňoch od 23. do 27. októbra 2023 bola ponúknutá možnosť konzultovať problematiku v oblasti zabezpečovania zdravia pri práci.

10. Špecializované úlohy a iná odborná činnosť

Tabuľka č. 13a

RÚVZ	Špecializované úlohy a iná odborná činnosť					
	Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraničné pracovné a študijné cesty (počet)	Špecializované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)
	na odborných podujatiach (počet prednášok)	Pregraduálna a postgraduálna výchova (počet hodín)				
BB	11	140 hodín	12	2	41	81

Špecializované činnosti

Vypracovávali sa odborné stanoviská, analýzy, konzultačné vyjadrenia a pokračovalo sa v priamej odbornej spolupráci s ÚVZ SR, RÚVZ v SR, MZ SR a hlavným odborníkom MZ SR pre pracovné lekárstvo, s Centrom pre chemické látky na MH SR. Naďalej pokračuje spolupráca s orgánmi EÚ, so stálym zastúpením SR pri EÚ v Bruseli, kde sa poskytujú priebežne odborné stanoviská, odborné analýzy k návrhom zmien a noviel smerníc EÚ týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci:

Spolupráca s MZ SR

Odborné stanoviská sa týkali najmä novelizácie 2 EÚ smerníc so zámerom upraviť limitné hodnoty olova a diizokyanátov:

- Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci.
- Smernicu Rady 98/24/ES o ochrane zdravia a bezpečnosti pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s chemickými faktormi pri práci.

Európska komisia navrhla revidovať obe smernice: v prípade olova ide o smernicu o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci a v prípade olova a diizokyanátov ide o smernicu o ochrane zdravia a bezpečnosti pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s chemickými faktormi pri práci.

V súvislosti s vyššie uvedeným, členovia NRC boli požiadaní o súčinnosť aj pri vyplnení dotazníka EK k „Impact Assessment“ k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 98/24/ES a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES, pokiaľ ide o limitné hodnoty olova a jeho anorganických zlúčenín a diizokyanátov.

- Na základe požiadavky MZ SR/ÚVZ SR bolo vypracované odborné stanovisko k dotazníku ILO, ktorý sa týka návrhu úpravy ohľadne biologického nebezpečenstva a zdravotného rizika na pracovisku. V rámci SR je uvedená oblasť regulovaná NV SR č. 83/2013 Z. z., do ktorého sú transponované príslušné EÚ smernice
- Informácie o dotáciách a grantoch pre oblasť vedy, výskumu a inovácií v roku 2023. Informácie o projekte ORCHESTRA a o projekte CPW.
- Práca riadnej členky Celoslovenskej komisie na posudzovanie chorôb z povolania na Ministerstve zdravotníctva SR: Rokovania k posudzovaným prípadom podozrení na chorobu z povolania na MZ SR boli päťkrát a to: 9. februára; 27. apríla; 29. júna; 21. septembra; 30. novembra 2022 prezenčne na MZ SR.
- Práca na výstupoch z projektu EODS 2021 (Európska štatistika chorôb z povolania) pre EUROSTAT riešený ŠÚSR, MZ SR a určenými pracovníkmi z rezortu. Vypracovali sa expozičné kritériá uplatňované v SR pre choroby z povolania. Pracovný slovenský preklad bol poskytnutý pracovníkom odborov preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR.

Spolupráca s ÚVZ SR

- Práca hlavnej odborníčky hlavného hygienika SR pre preventívne pracovné lekárstvo a toxikológiu a predsedu poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie do konca 1.polroka 2023. Práca na príprave celoslovenskej porady PPL, ktorá sa konala 5.6-6.6 2023.
- Priebežné riešenie odborných tém a problémov v spolupráci s odborom preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR.
- Aktívna práca v Poradnom zbore Hlavného hygienika SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, ktorý sa konal v dňoch 14.2.2023 na RÚVZ v Banskej Bystrici, 28.2. a 12.12. 2023 online.
- Účasť na rozporovom konaní k zásadným pripomienkam k novelizácii zákona 355/2007 Z.z. dňa 13.11.2023 k problematike preventívnych lekárskech prehliadok pri práci s karcinogénmi, mutagénmi a reprodukčne toxickými látkami v druhej kategórii prác.

Toxikologické informácie a iné stanoviská k zdravotným rizikám poškodenia zdravia pri práci:

- Na vyžiadanie ÚVZ SR a Národného inšpektorátu práce boli vypracované viaceré odborné stanoviská pre pracovné skupiny Výboru vrchných predstaviteľov inšpekcie práce (SLIC), združujúceho zástupcov zo všetkých členských krajín Európskej únie, týkajúce sa

jednotného uplatňovania predpisov EÚ, vrátane implementácie nariadenia REACH a trhového dohľadu:

- Stanovisko k návrhu revízie limitných hodnôt pre olovo a jeho anorganické zlúčeniny podľa smernice o karcinógenoch, mutagénach a toxických látkach pre reprodukciu a na zavedenie limitných hodnôt pre diizokyanáty podľa smernice o chemických látkach.
- Stanovisko k otázke SLIC - KSS č. 28 - výfukové plyny z leteckých motorov na letiskách: Holandský úrad práce (NLA) vyšetroje vystavenie pracovníkov výfukovým plynom z leteckých motorov na letiskách. V súčasnosti neexistuje žiadna európska klasifikácia emisií kerozínu a neexistuje ani žiadna klasifikácia od Medzinárodnej agentúry pre výskum rakoviny (IARC). Emisie dieselových motorov (DEE) majú veľmi podobné zloženie ako emisie kerozínu a DEE bol IARC klasifikovaný ako karcinogén kategórie 1. Cieľom tejto iniciatívy je zhromaždiť informácie o definícii toxicity/triedy nebezpečenstva emisií kerozínu v rôznych členských štátoch (karcinogén alebo nie) a o tom, aké kontrolné opatrenia pri vystavení zamestnancov emisiám kerozínu sa odporúčajú alebo presadzujú v príslušnom členskom štáte (ČŠ).
- Stanovisko k otázke SLIC - KSS č. 36 - 85. plenárny a tematický deň SLIC (7. a 8. mája 2023) v Bruseli. Témou tematického dňa bolo „Ako vypracovať efektívnu stratégiu inšpektorátov práce (pozn: v SR otázky zdravia pri práci riešia odbory PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR) na presadzovanie BOZP pracovníkov vystavených nebezpečným chemickým faktorom - s osobitným zameraním na expozíciu karcinogénom, mutagénom alebo látkam toxickým pre reprodukciu (CMR)“. Pracovná skupina, vypracovala prieskum na získanie informácií o inšpekčných/kontrolných stratégiách týkajúcich sa nebezpečných chemických látok v rôznych členských štátoch. Výsledky prieskumu boli prezentované počas TD v Belgicku.

Na vyžiadanie ÚVZ SR:

- Stanovisko k riziku pri práci s motorovými a inými prevádzkovými kvapalinami, ktoré obsahujú karcinogénne zložky. V zmysle bodu 8 prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 356/2006 Z.z. sa jedná o prácu, pri ktorej dochádza k expozícii cez kožu účinkom minerálnych olejov, ktoré boli predtým použité v motoroch s vnútorným spaľovaním na mazanie a chladenie pohyblivých častí vo vnútri motora sú činnosti s rizikom chemickej karcinogenity.
- Diizokyanáty: stanovisko k odbornej spôsobilosti pre prácu so zmesou obsahujúcou oligomér hexán-1,6-diyl-diizokyanátu v objemovej koncentrácii <0.10 % v zmesi (senzibilizujúce účinky).
- Metotrexát - otázka zo spoločnosti Polpharma Biologics (Poľsko) k možnosti výkonu meraní v pracovnom prostredí pri práci s metotrexátom.
- Diizokyanáty: Stanovisko k odbornej spôsobilosti pre prácu s diizokyanátmi - predaj stavebnej chémie: Nariadenie Komisie (ES) 2020/1149, ktorým sa mení príloha XVII k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH), pokiaľ ide o diizokyanáty, je záväzný v celom rozsahu a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch EÚ; z toho dôvodu sa nepreberá do legislatívy SR. To znamená, že všetky požiadavky týkajúce sa odbornej prípravy na prácu s diizokyanátmi vrátane požiadaviek na osoby, ktoré ju musia absolvovať, sú obsiahnuté v tomto nariadení EÚ a tým platné aj v SR. Novela zákona č. 355/2007 Z. z., účinná od 12.01.2023, z tohto nariadenia EÚ aplikuje do legislatívy SR len požiadavky týkajúce sa odbornej prípravy zamestnancov alebo SZČO a požiadavky týkajúce sa preukazovania odbornej prípravy v podmienkach SR.
- Stanovisko k používaniu označenia technická smerná hodnota pre karcinogény a mutagény a návrh na zjednotenie limitu expozície pod názvom najvyššie prípustný expozičný limit.
- Stanovisko k označeniu expozície voľnému oxidu kremičitému z hľadiska jednotnosti v používaní o opravy nesprávnych označení v platnej legislatíve.

- Stanovisko pre laboratórne pracoviská pri ÚVZ v SR z hľadiska zdravotného rizika sorbitolu, ktorý sa používa ako náhradné sladidlo a preskúvajú sa jeho toxikologické charakteristiky. Riziko karcinogenity ani genotoxicity nebolo zistené.

Spolupráca so stálym zastúpením SR pri EÚ

Podstatná časť spolupráce so stálym zastúpením SR v Bruseli zahŕňala vypracovávanie stanovísk a odporúčaní k revízii nasledovných smerníc EÚ:

- Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci (CMRD).
- Smernicu Rady 98/24/ES o ochrane zdravia a bezpečnosti pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s chemickými faktormi pri práci (CAD) - zníženie limitnej hodnoty pre olovo a zavedenie novej hodnoty pre diizokyanáty.

EK v úvode predstavila posúdenie dopadu revízie, pričom vychádzala z odpovedí ČŠ k jednotlivým otázkam dotazníka hodnotenia vplyvov. Keďže tento typ štúdií je limitovaný maximálnym rozsahom 30 strán, EK neobsiahla niektoré dôležité skutočnosti, na čo upozornili viaceré ČŠ (vrátane SK).

Výsledná podoba návrhu zohľadňuje kompromisné riešenie medzi súčasnými vedeckými poznatkami a potenciálnymi dopadmi na trh práce a zamestnanosť. Prioritným však bolo od začiatku prípravy revízie zdravie pracovníkov. Ide však o minimálny štandard a ČŠ si môžu hodnoty upraviť prísnejšie, ak to považujú za potrebné. ČŠ považujú všeobecný prístup prijatý na Rade EPSCO za vyvážený a požadujú, aby sa v nadchádzajúcich jednaniach čo v najväčšej miere pridržalo schváleného textu. Napriek tomu delegácie dokážu v mnohých prípadoch prejavovať voči pozíciám EP flexibilitu.

Problematickými sú predovšetkým návrhy EP, ktoré nevychádzajú z vyhodnotenia vplyvov revízie a nie je známe finančné vyčíslenie ich dopadov. S pomerne ostrým nesúhlasom sa stretol návrh zavedenia definície tzv. „karcinogénnych zamestnaní“. Niektoré ČŠ uviedli, že návrh je v praxi ťažko vykonateľný, nakoľko by bol problém stanoviť hranicu ohrozenia, ktorá je častokrát individuálna.

Stanovisko za SR, aktívna účasť v štúdiu - Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a malé a stredné podniky (DG GROW), poverilo spoločnosť Deloitte Consulting na vykonanie štúdie o hodnotení vplyvov týkajúcich sa skrínung azbestu v budovách, registre azbestu a národné stratégie pre azbest.

Cieľom tejto štúdie je:

- zhromaždenie dostupných dôkazov o azbeste v budovách, dôsledkoch jeho prítomnosti na životné prostredie a obyvateľstvo,
- prehľad príslušných vnútroštátnych politík
- analyzovať environmentálne, zdravotné a sociálno-ekonomické azbestové stratégie, ktoré odrážajú národné stavebné predpisy a okolnosti.

Ďalšie stanovisko bolo vypracované na požiadanie CCHLP k Návrhu Európskeho parlamentu a Rady (LPEU/2022/775_COM(2022)748), ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP). Návrh nariadenia CLP sa týka nasledovných oblastí:

- lepšej identifikácie a klasifikácie nebezpečných chemikálií;
- zlepšenia informovania o chemických nebezpečenstvách;
- riešenia medzier v právnych predpisoch a vysokej miery nedodržiavania pravidiel.

Stanovisko ku konzultácii EK OELs6 - vplyv navrhovaných limitov expozície na pracovisku OEL a zahrnutí výparov zo zvárania do prílohy I

Aktívna účasť v štúdiu pre Európsku komisiu, ktorá hodnotí vplyv zavedenia nových limitov expozície na pracovisku (OELs) a iných limitných hodnôt ako novej smernice 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred vystavením karcinogénom, mutagénom alebo látkam toxickým pre reprodukciu pri práci (CMRD).

Zvažované látky sú:

- Polycyklické aromatické uhľovodíky (PAH)
- Kobalt a anorganické zlúčeniny kobaltu
- Izoprén
- 1,4-dioxán

V rámci smernice CMRD sa pre štyri vyššie uvedené látky navrhujú nové OELs. Okrem toho sa pre PAH a 1,4-dioxán navrhujú biologické limitné hodnoty (BLVs) a pre 1,4-dioxán sa navrhuje 15-minútová limitná hodnota krátkodobej expozície (STEL). Okrem toho sa pre kobalt a anorganické zlúčeniny kobaltu navrhujú poznámky „kožná senzibilizácia“ a „respiračná senzibilizácia“ a pre izoprén, PAH a 1,4-dioxán sa navrhujú poznámky „koža“.

Uvažuje sa aj o pozmeňujúcom a doplňujúcom návrhu na zahrnutie expozície výparom zo zvárania do prílohy I k smernici CMRD.

Legislatíva a normotvorba:

V súvislosti s transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/431 z 9. marca 2022, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci (ďalej len „smernica EP a Rady (EÚ) 2022/431“), sa dopĺňajú povinnosti zamestnávateľov súvisiace s ochranou zdravia pri práci a bezpečnosťou pri práci, ktoré sa doteraz týkali len zamestnancov exponovaných pri práci karcinogénom a mutagénom, aj o zamestnancov s expozíciou reprodukčne toxickým faktorom pri práci. Zároveň sa zavádzajú revidované najvyššie prípustné expozičné limity v pracovnom ovzduší (ďalej len „NPEL“) pre vybrané karcinogénne faktory pri práci a dopĺňa sa nový zoznam reprodukčne toxických faktorov spolu s ich NPEL.

V tejto súvislosti sa vpracovávali stanoviská a pripomienkovali návrhy nasledovných legislatívnych úprav v rámci vnútrorezortného pripomienkového konania (VPK):

- Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.
- Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.
- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Návrh vyhlášky MZ SR, ktorou sa mení vyhláška MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- Spolupráca s vedeckou radou SZU FVZ v Bratislave, spolupráca s Katedrou verejného zdravotníctva na Fakulte zdravotníctva KU Ružomberok a práca člena vedeckej rady Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene .
- Školiteľka doktorandky v študijnom odbore verejné zdravotníctvo Ing. Mgr. J. Bérešovej z RÚVZ v B. Bystrici. Práca v doktorandskom štúdiu je zameraná na zdravotné riziká zdravotníckych pracovníkov v čase COVID-19. Doktorandské štúdium sa realizuje na FVZ SZU v Bratislave.
- Výučba na Katolíckej univerzite v Ružomberku na Fakulte zdravotníctva v odbore Verejné zdravotníctvo a Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve. Výučba predmetov: „Toxikológia a vyšetrovacích metódy“, „Základy hygieny/Zdravie pri práci“, „Základy verejného zdravotníctva“ a predmetu „Ochrana zdravia, podpora zdravia a výchova k zdraviu“. (Celkom 130 hodín výučby v osobnom voľne vyučujúcej).
- Výučba „Toxikologie“ na FPV UMB Banská Bystrica pre poslucháčov magisterského štúdia v študijnom programe aplikovaná chémia a forenzná prax. Výučba sa realizovala mimo pracovný pomer v osobnom voľne vyučujúcej.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Vedúca NRC

- Činnosť hlavnej odborníčky hlavného hygienika SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie (OPPLaT) na odbornom a metodickom vedení odborov RÚVZ v SR v prvom polroku 2023. Vedenie poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie do 28.11. 2023.
- Práca v poradnom zbore HH SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva, pre pracovnú zdravotnú službu.
- Práca členky Celoslovenskej komisie na posudzovanie chorôb z povolania pri MZ SR.
- Práca v poradnom orgáne HH SR a GR NIP do 23.11.2023.
- Aktívna práca vo výboroch a spoločnostiach SLS.
- Členka Vedeckej rada FEE TU vo Zvolene a účasť na rokovaníach prezenčnou formou aj online.
- Práca člena výboru v Slovenskej lekárskej spoločnosti v Spoločnosti hygienikov (online).

Člen NRC

- Európska komisia/Európska chemická agentúra (ECHA): nominácia za SR a schválenie členstva vo výbore pre hodnotenie rizík (RAC). RAC pripravuje stanoviská agentúry ECHA v súvislosti s rizikami, ktoré predstavujú látky pre zdravie ľudí a životné prostredie s ohľadom na tieto procesy podľa nariadení REACH a CLP.

Iná činnosť

Prednášková a publikačná činnosť

Ako súčasť medzinárodného tímu NRC pokračovalo v riešení vedeckého projektu EÚ označovaného „ORCHESTRA“ zameraného na problematiku COVID-19 v záujme zlepšenia, prevencie, liečby aj terciárnej starostlivosti: vid' PREDNÁŠKOVÁ a PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ 2022. Priebežne online porady, riešenia, konzultácie v dvojtýždňových intervaloch a podľa potreby ad hoc najmä s koordinátorom z Univerzity v Bologni a ostatným riešiteľmi z EÚ.

11. Vyhodnotenie Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, zo dňa 15.3.2011 (zaslaná listom č. OPPL/2362/2011-Oj zo dňa 15.3.2011)

V zmysle dohody RÚVZ BB ako RÚVZ v sídle kraja bol koordinátorom zabezpečenia spoločných previerok orgánov verejného zdravotníctva a orgánu inšpekcie práce (ďalej IP) v Banskobystrickom kraji (ďalej BB kraj).

Z iniciatívy RÚVZ BB sa uskutočnilo spoločné stretnutie zástupcov oboch orgánov, na ktorom bol prerokovaný spoločný výkon previerok v rámci kraja na r.2023.

Bolo dohodnuté, že predmetom previerok bude aktuálna miestne príslušná problematika. IP navrhol subjekty na území v pôsobnosti RÚVZ BB, ZV, VK a LC a RÚVZ BB podniky v pôsobnosti RÚVZ ZH a RS.

Na spoločnom stretnutí bolo ďalej dohodnuté konkrétne zameranie previerok, ich harmonogram, spôsob a realizácia. Následne prebiehala individuálna komunikácia medzi jednotlivými RÚVZ v kraji a IP týkajúca sa konkrétneho postupu na ich zabezpečenie.

Cieľom kontrol bolo zabezpečenie podmienok práce pri výkone pracovných činností v súlade s požiadavkami legislatívnych ustanovení na ochranu zdravia pri práci.

V našej pôsobnosti vybral IP spol. Malieb, s.r.o. s prevádzkou Valaská-Piesok, z dôvodu podnetu zamestnancov na podmienky práce spadajúce do agendy oboch orgánov.

Tabuľka č. 14a

Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách		
Kraj	Vykonal RÚVZ	Kontrolované subjekty (zoznam) (názov spoločnosti podľa Obchodného reg., názov prevádzky, obec, dátum kontroly)
Banskobystrický	RÚVZ BB	MALIEB, s.r.o., V. Žingora 11229/32B, 036 01 Martin, prevádzka Strojárska 19, 976 43 Valaská - Piesok, 20.07.2023

V priebehu roka boli realizované spoločné **pracovné stretnutia - 4 stretnutia**, ktorých nosnou témou bol výber kontrolovaných subjektov a organizačné zabezpečenie previerok, ich realizácia a vyhodnotenie v rámci BB kraja, spolupráca pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania, riešenie podnetov a problematika lekárskeho preventívnych prehliadok.

Tabuľka č. 14b

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách zamerané na prevenciu závažných priemyselných havárií (podľa zákona č. 128/2015 Z. z.)				
Kraj	Vykonal RÚVZ	Kontrolované subjekty (zoznam) (názov spoločnosti podľa OR, názov prevádzky, obec)	Kategória subjektu (A, B)	Počet uložených opatrení
Banskobystrický	RÚVZ BB	Evonik Fermas s. r. o., Čpavková stanica, Slovenská Ľupča	B	0
		Železiarne Podbrezová, a.s., Kyslíkareň, Podbrezová	A	0

RÚVZ BB mal podľa plánu bežných kontrol na rok 2023 vykonať **2 kontroly** v rámci koordinovaných kontrol orgánov štátnej správy podľa zákona č.128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 128/2015 Z.z.) a to v spoločnostiach: Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča (následná kontrola) a Železiarne Podbrezová, a.s., Podbrezová (následná kontrola).

RÚVZ BB **vykonala** kontroly na jednotlivých pracoviskách v rozsahu svojej pôsobnosti na úseku prevencie závažných priemyselných havárií v rámci koordinovanej kontroly podľa § 24

ods. 2 zákona č.128/2015 Z.z. Predmetom výkonu ŠZD bola kontrola ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z., nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci s prihliadnutím na ustanovenia § 24 ods. 4 zákona č. 128/2015 Z. z.

Na kontrolovaných pracoviskách **nebolo zistené porušenie ustanovení** zákona č. 128/2015 Z.z., zákona č. 355/2007 Z.z. a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia.

12. Výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva v súvislosti s chemickou legislatívou

Výkon ŠZD v súvislosti s chemickou legislatívou (tabuľky č. 15a - 15d). Dôvodom je potreba prezentovania a analyzovania stavu problematiky práce s chemickými faktormi.

Tabuľka č. 15a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov a reprodukčne toxických látok	Počet rozhodnutí	
	súhlas.	nesúhlas.
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky* vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov, mutagénov a reprodukčne toxických látok) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky (§ 13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	103	0
Rozhodnutia o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín (§ 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z.)	0	0
Rozhodnutia o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku (§ 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z.)	2	0
Rozhodnutia o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (§ 13 ods. 4 písm. j) zák. č. 355/2007 Z. z.)	102	0

* Týka sa prevádzok, u ktorých:

- zamestnávateľ vypracoval prevádzkový poriadok s nebezpečnými chemickými faktormi, ktorého súčasťou je posudok o riziku (od 01.10.2021).

V komentári osobitne uveďte, či sa jednalo o schvaľovanie prevádzky s expozíciou zamestnancov karcinogénom, mutagénom, látkam reprodukčne toxickým.

Tabuľka č. 15b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie uvádzania do obehu a použitia nebezpečných chemických látok a chemických prípravkov a iných výrobkov ohrozujúcich verejné zdravie (§ 12 ods. 3 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.)	0
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania chemických látok a prípravkov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z.)	0
Oznámenie začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi a právnickými osobami písomne najneskôr do 48 hodín pred jej začiatkom (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	161
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia (§55 ods.2 písm. a) zák.č. 355/2007 Z.z.)	0

Opatrenie nariadené v prípade, ak hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo vplyvom expozície karcinogénnym látkam, mutagénnym látkam a látkam reprodukčne toxickým vrátane nariadenia zneškodnenia nebezpečnej látky, nebezpečnej zmesi alebo nebezpečného výrobku (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	0
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky v zmesi alebo látky vo výrobku, ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah (§ 26 ods. 2 písm. c) zákona č. 67/2010 Z.z.)	0
Opatrenia prijaté v prípade, ak látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia*(§26 ods.3 písm. c) zák.č. 67/2010 Z. z.)	0

* Údaje od RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.
V komentári uveďte dôvody prijatia rozhodnutia.

Tabuľka č. 15c

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z. z.	Podľa	Počet	V sume €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z.:	ods. 33 písm. c) a d)	1	250 €
Pokuty uložené za správne delikty podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 33 písm. ods. 1 písm. c), d), e) zákona č. 67/2010 Z.z.	0	0
Pokuty uložené podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 36 písm. c) zákona č. 67/2010 Z.z.	0	0

Tabuľka č. 15d

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky Ministerstva hospodárstva SR (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)*	0
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe podnikov kategórie A alebo B (§ 23 ods. 7 písm. a) zákona č. 128/2015 Z. z.)	1

* Údaje od RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

13. Výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva na pracoviskách, na ktorých zamestnanci alebo FO - podnikatelia (SZČO), ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby, vykonávajú prácu s diizokyanátmi

Tabuľka č. 15e

Výkon ŠZD na pracoviskách, na ktorých zamestnanci a SZČO¹⁾ vykonávajú prácu s diizokyanátmi v r. 2023²⁾
--

RÚVZ	Počet kontrolovaných subjektov, ktoré <u>predložili</u> písomný záznam o absolvovaní odbornej prípravy	Odbornú prípravu vykonala PZS ³⁾ (počet)	Odbornú prípravu vykonal BT ⁴⁾ (počet)	Počet kontrolovaných subjektov, ktoré <u>nepredložili</u> písomný záznam o absolvovaní odbornej prípravy	Počet začatých správnych konaní k deliktu podľa § 57 ods. 29 zákona č. 355/2007 Z. z.	V celkovej sume €
B. Bystrica	2	1	1	0	0	0

¹⁾ SZČO - fyzická osoba - podnikateľ, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby

²⁾ Povinnosť zamestnávateľa a SZČO zabezpečiť odbornú prípravu na prácu s diizokyanátmi je účinná od 24.08.2023 (§ 63o zákona č. 355/2007 Z. z.).

³⁾ Lekár, verejný zdravotník alebo zdravotnícky pracovník pracovnej zdravotnej služby

⁴⁾ Bezpečnostný technik

14. Personalistika

Tabuľka č. 16

Personálne obsadenie oddelenia preventívneho pracovného lekárstva k 31.12.2022							
Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		S p o l u
	zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
3	4	2	2	0	0	0	11

3-lekári

1 lekárka so špecializáciou v odbore hygiena práce a pracovné lekárstvo

1 lekárka so špecializáciou v odbore hygiena práce a pracovného lekárstva a s vedeckopedagogickým titulom PhD. a docent

1 lekárka bez špecializácie

4 - VŠ zdrav. zdravotnícki pracovníci s ukončeným vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo

2 - VŠ iní iní zdravotnícki pracovníci so špecializáciou v hygiene životných a pracovných podmienok

2 - dipl. a.h.e. vyššie stredné odborné vzdelania a špecializácia v odbore PPL

V roku k 1.6.2023 odišla na starobný dôchodoch Danko Majlingová dip. a.h.e.

1.8.2023 nastúpila na odbor lekárka MUDr. Daniela Mašlejová, absolventka UPJŠ v Košiciach na lekárskej fakulte ukončené všeobecné lekárstvo. Od septembra 2023 zaradená v špecializácii verejné zdravotníctvo.

Príloha

Tabuľka č. 3a

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Počet prešetr.	Číslo položky zoznam CHzP	Dg.	Organizácia (posledný zamestnávateľ)	Profesia	Záver prešetrenia S / N / ? / K / X	Lehota (v dňoch)
1	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Gyn.-pôrodná klinika	pôrodná asistentka	N	305
2	24	Stav po prekonaní COVID 19 s pozit PCR testom susp. prof.	FNsP FDR BB Hematologické oddelenie	sanitárka	S	307
3	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP BB Onkologická klinika	zdravotnícky asistent	S	338
4	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Klinika transplantácie chirurgie	sestra	S	114
5	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Odd. KAIM	sanitárka	S	123
6	24	Stav po prekonaní COVID 19 s pozit Ag testom susp. prof.	FNsP FDR BB Interná klinika ODCH	sestra	S	228
7	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Oddelenie KAIM	lekár	S	243
8	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Oddelenie KAIM	sestra	S	232
9	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	psychológ	N	251
10	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Oddelenie KAIM	sanitárka	S	92
11	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	SSÚSCCH BB Kardiológia	sestra	S	86
12	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. PCR testom, sup. prof.	SSÚSCCH BB	sestra	S	104
13	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	sestra	S	100
14	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	klinický psychológ	S	100
15	24	Ak. Infekcia	FNsP FDR BB	klinický	S	104

		COVID. 19 susp. prof.	psychiatrická klinika	psychológ		
16	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. PCR testom, sup. prof.	FNsP FDR BB Infektologická klinika	sestra	S	23
17	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB PaF	sestra	S	175
18	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB OAIM	sestra	S	99
19	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Neurologická klinika	sanitárka	S	173
20	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB odd. KAIM	sestra	S	192
21	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. PCR testom, sup. prof.	FNsP FDR BB Gyn.-pôrodnica klinika	pôrodná asistentka	N	211
22	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. Ag testom, sup. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	staničná sestra	S	60
23	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	SSÚSCCH BB	praktická sestra	S	75
24	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Centrálne úpravňa postelí	sanitárka	N	52
25	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Neonatologická klinika	sestra	S	152
26	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB KAIM JIS	sestra	S	162
27	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB KAIM JIS	sestra	S	140
28	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB ORL Klinika	sestra	S	62
29	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. PCR testom, sup. prof.	FNsP FDR BB ORL Klinika	sestra	S	151
30	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. PCR testom, sup. prof.	SSÚSCCH BB Chirurgická klinika	lekárka	S	136

31	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. Ag testom, sup. prof.	FNsP FDR BB Neurochirurgická JIS	staničná sestra	S	133
32	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. PCR aj Ag testom, 23.12.2020	FNsP FDR BB Infektologická klinika	sestra	S	168
33	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. PCR testom, sup. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	sestra	N	61
34	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. Ag testom, sup. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	sanitárka	S	54
35	24	Stav po prekonaní COVID 19 inf. s potvrd. pozit. Ag testom, sup. prof.	FNsP FDR BB Infektologická klinika	Zdravo. asistent	S	83
36	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Odd. KAIM	sestra	S	57
37	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Úsek údržby	údržbár	N	140
38	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Odd. údržby - medicínske plyny	údržbár	S	128
39	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB odd.KAIM	sestra	S	71
40	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Úsek údržby	murár	N	80
41	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	sestra	S	55
42	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	sestra	S	51
43	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Infektologické oddelenie	sestra	S	49
44	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB Infektologické oddelenie	praktická sestra	S	42
45	24	Ak. Infekcia COVID. 19 susp. prof.	FNsP FDR BB psychiatrická klinika	sanitárka	S	162
46	28	Susp. profes. Ochorenie HKK z	Trendwood twd SK, BB	stolár	N	196

		vibrácii				
47	28	Susp. profes. Ochorenie HKK z vibrácii	Železiarne Podbrezová a.s.	robotník	N	112
48	28	Susp. profes. Ochorenie HKK z vibrácii	SZČO	pilčik	S	119
49	28	Susp. profes. Ochorenie HKK z vibrácii	DOKA DREVO s.r.o., BB	robotník v drevár.pr iemysle/fr ézar	S	214
50	28	Susp. profes. Ochorenie HKK z vibrácii	Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., BB	montér vodovodo v	S	167
51	28	Profes. choroba z vibrácii	Lesy SR, š.p., OZLT BB	pilčik	S	46
52	29	Ochorenie HKK z DNJZ susp.prof.	Trendwood twd SK, BB	stolár	N	196
53	29	Susp. profes. Ochorenie HKK z DNJZ	Železiarne Podbrezová a.s.	robotník	N	112
54	29	Susp. DNJZ - Sy canali carpi v pravo s ťažkým M.Raynaud vasospastickým	BOUNCE Park, s.r.o., BB	kuchárka	N	199
55	29	Susp. profes. ochorenie z DNJZ	SZČO	pilčik	S	119
56	29	Susp. profes. ochorenie DNJZ HK	DOKA DREVO s.r.o., BB	robotník v drevár. priemysle/ frézar	S	214
57	29	Susp. profes. Ochorenie DNJZ HK	Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., BB	montér vodovodo v	S	167
58	29	Susp. profes. ochorenie HKK + DNJZ + stav po prekonanej lymfkej borreliosis	AGRO.Poniky s.r.o., Poniky	dojič/ošetr ovateľ oviec/pasti er	S	161
59	29	DNJZ Sy canalis carpi bilat. II.st.	AGROPOHORELÁ	dojič a pastier HD	N	94
60	29	DNJZ Sy canalis carpi bilat. II.st.	Lesy SR, š.p., OZLT BB	pilčik	S	46

EPIDEMIOLOGIA

**Analýza činností odborov epidemiológie a epidemiologickej
situácie v okrese Banská Bystrica za rok 2023**

Vypracovali:
**Pracovníci odboru epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica z podkladov RÚVZ
Banskobystrického kraja a z výstupov EPIS k 02.02.2024.**

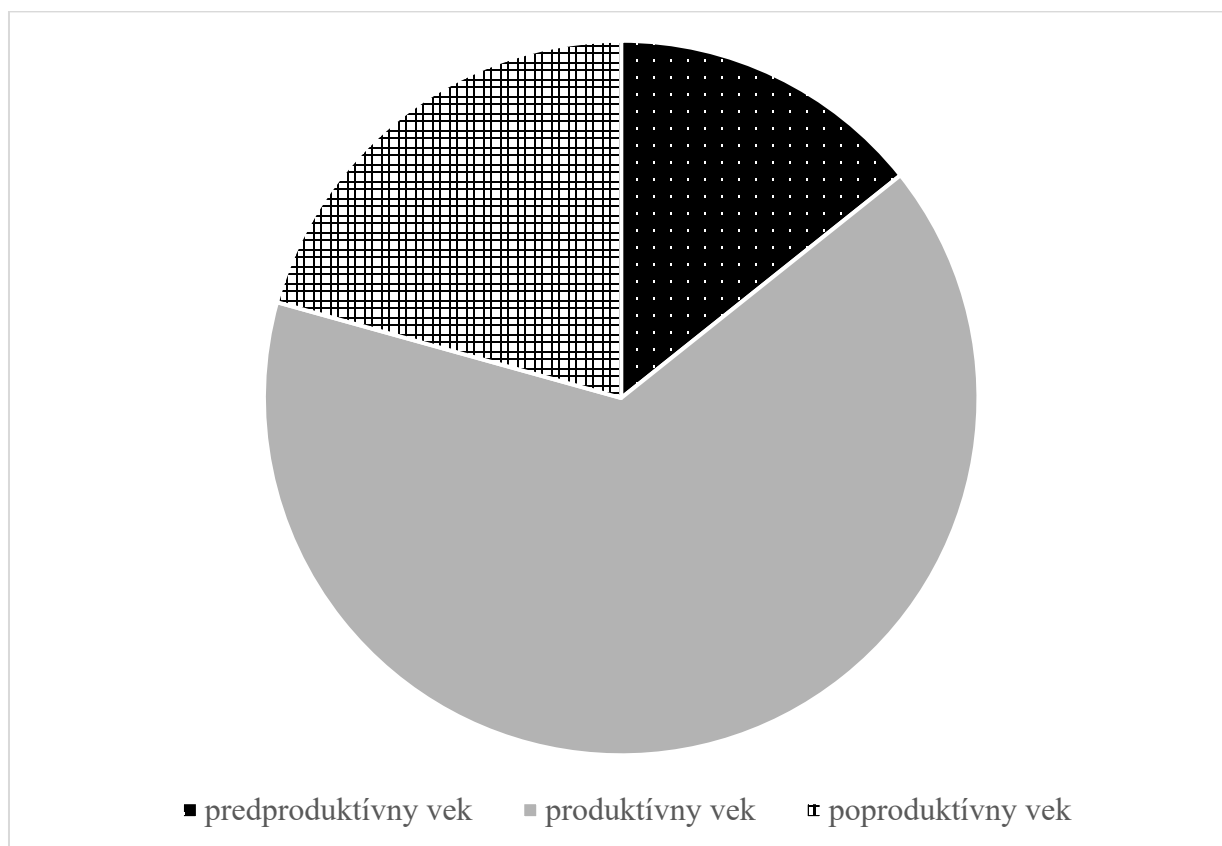
1 ÚVOD

1.1 Demografická situácia v okrese Banská Bystrica za rok 2023 – stav k 31.12.2022

K 31.12. 2022 mal okres Banská Bystrica 107 642 obyvateľov, čo je v porovnaní s údajom k 31.12.2021 o 1088 obyvateľov menej. Z toho bolo 56 264 žien (52,3 %) a 51 378 mužov (47,7 %). Mesto Banská Bystrica malo z celkového počtu obyvateľov okresu B. Bystrica 74 590 obyvateľov (69,3 %) a ostatné obce mali 33 052 obyvateľov (30,7 %).

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín (Graf 1) bola k 31.12.2022 nasledovná:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 15 373 obyvateľov, t. j. 14,3 %,
- produktívny vek (15-64 roční) – 70 025 obyvateľov, t. j. 65,1 %
- poproduktívny vek (65+ roční) – 22 244 obyvateľov, t. j. 20,7 %

Graf 1 Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2022, okres Banská Bystrica

V roku 2022 bol v okrese BB zaznamenaný prirodzený úbytok - 257 obyvateľov.

Pôrodnosť dosiahla v roku 2022 hodnotu 8,17 a je nižšia ako úmrtnosť (10,54).

Dojčenská úmrtnosť mala hodnotu **1,14/1000** živonarodených detí a **novorodenecká (do 28 dní)** hodnotu **1,14/1000** živonarodených detí.

1.2 Zdravotnícke zariadenia v okrese Banská Bystrica

V okrese Banská Bystrica sa nachádza 8 lôžkových zdravotníckych zariadení, FNŠP F. D. Roosevelta Banská Bystrica s 901 lôžkami, nemocnica ZELENÝ SEN s 104 lôžkami, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou (DFNŠP) s 97 lôžkami, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb (SÚSCCH) so 111 lôžkami, Centrum pre liečbu drogových závislostí (CPLDZ) s 27 lôžkami, NOVAMED medicínske centrum s 8 lôžkami, FMC dialyzačné služby s 16 lôžkami, MAMMACENTRUM zariadenie na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti v odbore gynekológia s 8 lôžkami a jedno kúpeľné zariadenie Kúpele Brusno a.s.

Tabuľka 1 Počet ambulantných zariadení, okres Banská Bystrica, 2023

<u>Okres</u>	Počet ambulancií praktických lekárov pre deti a dospelých	počet ambulancií praktických lekárov pre dospelých	počet stomatologických ambulancií	počet odborných ambulancií	počet zariadení sociálnych služieb pre deti	počet zariadení sociálnych služieb s ubytovaním pre dospelých
Banská Bystrica	25	59	83	336	5	27

Celkovo bolo vykonaných v zdravotníckych zariadeniach 94 previerok na lôžkových a nelôžkových oddeleniach, ambulanciách a ostatných ZZ. Pri previerkach jednotlivých oddelení boli odobraté vzorky z prostredia a ovzdušia. Spolu bolo odobratých 3891 vzoriek z prostredia a 33 vzoriek z ovzdušia. Počas roka bolo skontrolovaných celkom 610 sterilizačných prístrojov, z toho bol 1 prístroj vyhodnotený ako pozitívny a 1 prístroj bol z užívania vyradený.

1.3 Ciele a prehľad plnenia úloh odboru epidemiológie

Epidemiológia je medicínsky vedný odbor, ktorý sa zaoberá štúdiom rozšírenia a rozdelenia determinantov stavov a javov spojených so zdravím v špecifikovaných populáciách a aplikovaním výsledkov tohto štúdia na kontrolu zdravotných problémov. Jej cieľom je zdravie ochraňovať, podporovať a obnovovať, a to konkrétne znižovaním, elimináciou až eradikáciou výskytu prenosných chorôb. Pre dosiahnutie tohto cieľa vykonávame komplexnú surveillancie prenosných chorôb kompatibilnú so surveillancie krajín EÚ. Táto pozostáva z pozorovania, zberu údajov, deskripcie, analýzy, interpretácie výsledkov, navrhovania opatrení a vyhodnocovania efektívnosti opatrení. Pre monitoring všetkých relevantných údajov využívame epidemiologický informačný systém prenosných ochorení (EPIS) pokrývajúci povinné hlásenie, evidenciu a analýzu výskytu prenosných ochorení, ktorý tvorí základ miestnej, regionálnej a národnej surveillancie chorôb. Na dosiahnutie cieľov vykonávame štátny zdravotný dozor v problematike prenosných chorôb priamo v ohniskách nákaz vrátane nemocničných nákaz, štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach a vybraných zariadeniach sociálnych služieb, kde sa poskytuje aj zdravotná starostlivosť.

V roku 2023 poskytovali pracovníci odboru a oddelenia epidemiológie svoje služby 166 314 obyvateľom okresov Banská Bystrica a Brezno. V počte obyvateľov bol k 31.12.2022 zaznamenaný pokles počtu obyvateľov 1,1% (o 1 862 obyvateľov).

V rámci **surveillance prenosných ochorení** bolo z týchto 2 okresov individuálne hlásených celkom 3676 prípadov prenosných ochorení, čo predstavuje chorobnosť na všetky individuálne hlásené ochorenia hodnotu 2210,3/100 000 obyvateľov. V priebehu roku 2023 došlo k poklesu výskytu prenosných chorôb o 90,0% a to najmä ochorení COVID-19. V daných okresoch bolo zaznamenaných v roku 2023 celkom 25 epidémií. V roku 2023 bolo zo zdravotníckych zariadení v okresoch Banská Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 682 prípadov nozokomiálnych nákaz (NN).

V rámci surveillance nákaz bola pozornosť sústredená na **plnenie Národného imunizačného programu (NIP)**. V okrese Banská Bystrica je celkom 22 pediatrických obvodov. Zaočkovanosť detí v kontrolovanom období sa pohybovala na úrovni od 92,4% do 95,5%, čo predstavuje mierny pokles zaočkovanosti oproti minulému roku.

V okrese Brezno je celkom 11 pediatrických obvodov. Zaočkovanosť detí sa v kontrolovanom období pohybovala na úrovni od 95,8 % do 99,2 %. Pod hranicu 95% neklesla zaočkovanosť v kontrolovaných ročníkoch.

Na poli **prevencie AIDS** bolo v roku 2023 poskytované poradenstvo jednak prostredníctvom linky HIV/AIDS, kam telefonovalo v r. 2023 celkom 172 klientov. Poradňu pre prevenciu AIDS navštívilo 131 osôb, u ktorých bolo vykonaných 131 odberov na HIV, z toho 14 anonymných.

Monitoring prenosných ochorení v SR je metodicky usmerňovaný pracovníkmi odboru epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica prostredníctvom informačného systému EPIS. Do systému bolo v roku 2023 vložených za SR celkom 108163 prípadov a vybrané boli aj exportované do európskeho systému surveillance TESSy. Je to o 91,2% menej ako v roku 2022. V systéme bolo spracovaných 741 epidémií a 1054 hlásení do systému rýchleho varovania. Odbor epidemiológie pracoval počas celého roka na skvalitňovaní systému a aktívne sa podieľal na uvedení projektu Informatizácie verejného zdravotníctva v oblasti EPIS, do praktického používania.

V roku 2023 pokračoval projekt environmentálnej **surveillance poliomyelitídy**. Na základe skúseností s realizáciou tohto projektu sa pripravil projekt sledovania vírusov SARS-CoV-2 v odpadových vodách, ktorí monitoruje pozitivitu a proporciu vzoriek odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2.

Neoddeliteľnou súčasťou práce odboru epidemiológie je výkon **štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach**. V roku 2023 bolo v oboch okresoch skontrolovaných 103 prevádzok a to plánovane, ako aj následne po výskyte závažných NN.

Projekt OPVES

Pracovníčky odboru aktívne spolupracujú na projekte: Informatizácia verejného zdravotníctva, do ktorého je zaradený aj program EPIS a novobudovaný Register očkovaných. V roku 2023 v rámci projektu Informatizácie verejného zdravotníctva bola nasadená nová verzia EPIS do bežného užívania. Pracovníci odboru epidemiológie sa naďalej podieľali na skvalitňovaní systému prostredníctvom kontroly kvality migrovaných údajov. V tejto súvislosti prebiehala náhodná kontrola epidémií, týždenného hlásenia ARO/ChPO, tlačových zostáv vygenerovaných v starom a v novom systéme.

Projekt ORCHESTRA

Pracovníci odboru sa po celý rok aktívne zapájali do realizácie medzinárodného projektu ORCHESTRA, ktorý je zameraný na spoločný výskum súborov ľudí (kohort) v Európe s cieľom dosiahnuť rýchle informovanie o COVID-19 z pohľadu stratégií verejného zdravotníctva a očkovania proti COVID-19.

Cieľom projektu ORCHESTRA je reagovať na túto potrebu vytvorením novej celoeurópskej kohorty študovaných osôb postavenej na existujúcich a nových rozsiahlych populačných

kohortách v európskych a mimoeurópskych krajinách. Poznatky získané zo štúdia týchto sledovaných skupín budú informovať o európskych stratégiách týkajúcich sa:

- účinnej ochrany citlivej populácie v Európe t. j. najmä detí, tehotných žien, starších osôb, príjemcov transplantovaných orgánov, pacientov s Alzheimerovou chorobou, onkologických pacientov, pacientov s Parkinsonovou chorobou, pacientov s duševnými chorobami, HIV pozitívne osoby;
- zníženia rizík pre zdravotníckych pracovníkov v prvej línii;
- dlhodobých následkov COVID-19 na zdravie a pohodu jednotlivcov;
- odpovedí na vnímanie benefitov očkovania;
- vplyvu environmentálnych faktorov, sociálno-ekonomických determinantov, spôsobu života a prijatých obmedzení na šírenie COVID-19.

INTERVENČNÁ AKTIVITA

„Posilnenie laboratórnej diagnostiky poliovírusov a iných enterovírusov a dobrovoľné testovanie HIV a iných krvou prenosných chorôb na strednom Slovensku“.

Gestor: WHO

Koordinátor : ÚVZ SR

Cieľom intervenčnej aktivity bolo vykonať skríning vybraných krvou prenosných ochorení u Ukrajinských odídenov a u Rómov na strednom Slovensku a posilnenie laboratórnej diagnostiky poliovírusov a iných enterovírusov v rámci projektu WHO. Ďalšími aktivitami bolo zvýšiť zdravotné povedomie v oblasti uvedených ochorení, zabezpečiť dostupnosť k základnej zdravotnej starostlivosti v prípade UA odídenov. Do projektu boli zapojení Odbor lekárskej mikrobiológie, Odbor epidemiológie, Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu. Išlo o krátkodobý 4-mesačný projekt. Celkovo sme vyšetrili 269 respondentov, z toho 197 Ukrajinských odídenov a 72 Rómov. V rámci skríningu krvou prenosných ochorení sme vykonali odber kapilárnej krvi pomocou rýchleho diagnostického testu na zistenie vírusovej hepatitídy typu B (VHB), vírusovej hepatitídy typu C (VHC), syfilisu a HIV. V prípade reaktívneho výsledku bola odobratá venózna krv a odoslaná na konfirmáciu do príslušného Národného referenčného centra: Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS v Bratislave, NRC pre syfilis v Košiciach a v prípade hepatitíd do špecializovaného pracoviska pre hepatitídy na RÚVZ BB. U Ukrajinských odídenov bolo konfirmovaných 7 prípadov krvou prenosných ochorení, pričom v jednom prípade išlo o koinfekciu pozitívnosti HBsAg a hepatitídy C a v ostatných prípadoch o záchyt hepatitídy C. V mechanizme prenosu sa uplatnili parenterálne výkony realizované na Ukrajine a užívanie intravenózných drog. U rómskych komunit sme v rámci projektu nadviazali na prebiehajúcu epidémiu syfilisu v okrese Brezno, kde sme zachytili 3 prípady. V sledovanom súbore respondentov nebol potvrdený žiadny prípad HIV. Z uvedeného vyplýva, že u UA odídenov dominovala hepatitída typu C a u Rómskej populácie syfilis. Z aktivity vyplýva, že v budúcnosti je potrebné realizovať včasný skríning a v prípade výskytu daných ochorení vykonať cieľenú depistáž najmä u znevýhodnených skupín obyvateľov žijúcich v osadách. V uvedenej aktivite naďalej pokračujeme.

Projekt CPW

„Prevenca nádorov súvisiacich s infekciou v rámci zdravotného dohľadu pri práci“. (EU Horizont 2022; Projekt: 101104716 CPW)

Gestor : Univerzita v Bologni v Taliansku

Riešiteľské pracoviská :

- RÚVZ BB - zamestnanci vykonávajúci rizikové práce a ich rodinní príslušníci;
- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica - zdravotnícki pracovníci a ich rodinní príslušníci;
- Železiarne Podbrezová - zamestnanci a ich rodinní príslušníci.

Cieľom projektu je skrining a eradikácia Hp, skrining a liečba HCV a očkovanie proti HPV. Realizácia projektu bude prebiehať v krajinách s vysokým rizikom rakoviny Taliansko, Španielsko, Slovensko a Rumunsko, na ktoré sa zameriavajú preventívne programy (t.j. rakovina žalúdka, hrubého čreva, pečene a krčka maternice). Pre každú intervenciu bude projekt pozostávať z 1 roka vývoja, 2 rokov implementácie a 1 roka hodnotenia.

V rámci projektu bude vykonaná séria pilotných prieskumov zameraných na hodnotenie účinnosti intervencie primárnej prevencie proti ochoreniam Hp, HCV, HBV a HPV v rámci intervenčných programov ÚVZ SR na podporu zdravia pri práci. Jedná sa o 4-ročný projekt. Intervencie na uvedené nákazy budú začlenené do existujúcich systémov dohľadu nad zdravím pri práci vo vysoko rizikových populáciách. Prevencia onkologických ochorení profesionálneho pôvodu je súčasťou dohľadu nad pracovným prostredím a nad zdravím zamestnancov, ktorý je povinný vo všetkých EU krajinách aj keď sa mechanizmy implementácie dohľadu v jednotlivých krajinách líšia. Dohľad nad zdravím zamestnancov zahŕňa aj poradenstvo a prevenciu ďalších (neprofesionálnych) ochorení.

PREDPOKLADANÉ VÝSTUPY PROJEKTU

- Intervencie s dopadom nielen na zamestnancov, ale aj na rodinných príslušníkov.
- Prevencia infekcie Hp a HCV u detí alebo iných rodinných príslušníkov infikovaných zamestnancov ako aj očkovanie proti HPV u detí zamestnancov alebo iných rodinných príslušníkov.
- Rozšíriť overené postupy podpory zdravia a primárnej prevencie nádorov spôsobených infekčnými agens do praxe pracovno-lekárskeho tímu a odborníkov epidemiológie a ochrany zdravia pri práci.

1.4 Hodnotenie a analýza vývoja odboru epidemiológie

Na odbore pracovali počas roka 3 atestovaní lekári, z toho 1 z epidemiológie, ďalšie dve z verejného zdravotníctva. Ďalej na odbore pracuje 9 magistier verejného zdravotníctva, tri z nich sú na materskej dovolenke, dve z nich s ukončeným PhD. a dve z nich s ukončeným rigoróznym konaním. S ukončeným DAHE pracujú na odbore 3 asistentky. Ďalej na odbore pracuje 1 inžinierka s inžinierskym zameraním na čiastočný úväzok, ktorá sa stará o fungovanie IS EPIS a transfer dát do EU sietí, najmä do TESSy.

Jedna pracovníčka absolvovala prezenčne aktívnu účasť na XIV. vakcinologickom kongrese. Oddelenie epidemiológie sa aktívne podieľalo na zorganizovaní XXVII.

Červenkových dní preventívnej medicíny, ktoré sa konali v novembri na Táloch v okrese Brezno tiež s aktívnou účasťou.

Pracovníci odboru sú poverení činnosťami nad rámec dozorovaných okresov, a to okrem manažovania monitoringu prenosných chorôb v SR aj prácou na rozvoji informatizácie VZ, spoluprácou pri tvorbe legislatívy, ale aj prácou v **Európskom centre pre kontrolu chorôb** ako riadny člen **Poradného zboru pri ECDC**, ako **Národný fokálny bod pre surveillance** a tiež **Národný kontaktný bod pre nákazy prenášané vektormi a zoonózy** a tiež **Národný kontaktný bod pre vírusové hepatitídy**. Jeden lekár odboru epidemiológie pracuje v komisii pre prevenciu drogových závislostí pri MZ SR.

1.5 Hlavné skupiny odberateľov

Surveillance a monitoring prenosných ochorení sa vykonáva celoplošne, týka sa celého obyvateľstva oboch okresov, v rámci ktorého sa vykonáva intenzívna edukácia obyvateľstva v prevencii, ako aj pri výskyte prenosných chorôb. Pri tejto činnosti aktívne spolupracujeme s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, so školstvom pri zabezpečovaní opatrení pri výskyte prenosných chorôb a edukácii na školách, so samosprávami, verejnou správou a RVPS. Na edukáciu sa využívajú všetky typy médií, prostredníctvom ktorých sa snažíme prihovoriť čo najširším skupinám obyvateľstva. Ostatné roky sme sa zamerali aj na sociálne siete a uverejňujeme edukačné materiály aj na stránkach Facebooku na stránke EPIS. Vzhľadom na zameranie práce odboru, veľká časť aktivít je venovaná zdravotníckym zariadeniam, pracovníkom zdravotníckych zariadení, a to tak vo výkone ŠZD, v edukácii, ako aj v schvaľovacej a posudkovej činnosti pri posudzovaní novovznikajúcich ZZ. Pracovníci odboru využívajú na edukáciu zdravotníckych pracovníkov prednášky na odborných podujatiach a uverejňovanie odborných článkov v domácich odborných časopisoch (Revue medicíny, Farmaceutický laborant, Pediatria,...). Ďalšou skupinou pracovníkov, ktorí spolupracujú s odborom epidemiológie sú zdravotnícki pracovníci pracujúci v zariadeniach sociálnych služieb. Ich edukácii, najmä v prevencii prenosných ochorení je zo strany odboru taktiež venovaná maximálna pozornosť.

2 Charakteristika epidemiologickej situácie v okrese Banská Bystrica

2.1 Skupina alimentárnych nákaz

Celkovo sme zaznamenali 649 prípadov alimentárnych nákaz, z toho 121 salmonelóz (A02), 3 šigelózy (A03), 259 iných bakteriálnych črevných infekcií (A04), 4 giardiózy (A07.1), 182 vírusových enteritíd (A08) a 80 gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu (A09). Neevidovali sme žiadny prípad pri brušnom týfuse (A01), inej bakteriovej potravinovej otrave (A05) a kryptosporidióze (A07.2). Dominovalo mužské (339x) pohlavie oproti ženskému (310x). Najviac prípadov bolo hlásených vo vekovej kategórii nad 65 rokov (163x). Charakter nozokomiálnej nákazy malo 166 alimentárnych nákaz, z toho boli zistené infekcie enteropatogénnymi *E. coli* (3x), infekcie zapríčinené *C. difficile* (112x), iné špecifikované bakteriálne infekcie (15x), vírusové enteritídy (34x) a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu (2x). Charakter importovanej nákazy malo 7 alimentárnych nákaz, z toho bola zistená salmonelóza (1x) giardióza (1x), infekcia enteropatogénnymi *E. coli* (1x), enteritída zapríčinená *Y. enterocolitica* (1x) a rotavírusové enteritídy (3x). Boli evidované 2 epidémie na diagnózu A02.0 a A09. Úmrtie sme nezaznamenali. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 820 ochorení (chor. 761,78/100 000).

2.2 Skupina vírusových hepatítid

Celkovo sme zaznamenali 28 vírusových hepatítid, z toho 3 akútne VHC (B17.1), 3 akútne VHE (B17.2), 5 chronických VHB (B18.1) a 17 chronických VHC (B18.2) (Tabuľka 2). Do evidencie bolo zaradených 13 prípadov nosičstva HBsAg (Z22.5). Neevidovali sme žiadny prípad pri akútnej VHA (B15), akútnej VHB (B16), akútnej nešpecifikovanej hepatitíde (B19) a hepatitíde spôsobenej CMV (B25.1). Zaznamenali sme 6 importovaných prípadov, z toho bola zistená chronická VHB (1x) a VHC (5x). Nezaznamenali sme žiadne epidémie ani úmrtia. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 20 ochorení (chor. 18,58/100 000).

Tabuľka 2 Typy hepatítid, okres Banská Bystrica, 2023

Typ	Frekvencia	Percentuálne	Incidencia
B171	3	10,71 %	2,77
B172	3	10,71 %	2,77
B181	5	17,86 %	4,62
B182	17	60,71 %	15,72

2.3 Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Celkovo sme zaznamenali 21 nákaz preventabilných očkovaním, z toho 9 prípadov *pertussis* (A37.0), 1 prípad zápalu pľúc vyvolaného *Haemophilus influenzae* (J14), 1 prípad septikémie vyvolanej *Streptococcus pneumoniae* (A40.3) a 10 ochorení zápalu pľúc vyvolaný *Streptococcus pneumoniae* (J13). Neevidovali sme žiadny prípad pri tetane (A33-A35), diftérii (A36), poliomyelitíde (A80), morbilli (B05), rubeole (B06), parotitíde (B26), sepe zapríčinennej *Haemophilus influenzae* (A41.3), meningitíde zapríčinennej *Haemophilus influenzae* (G00.0) a pneumokokovej meningitíde (G00.1). Dominovalo ženské (12x) pohlavie oproti mužskému (9x). Nezaznamenali sme žiadnu epidémiu, importovanú nákazu ani úmrtie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 8 ochorení (chor. 7,2/100 000).

2.4 Skupina respiračných nákaz

Celkovo bolo hlásených 17 774 respiračných nákaz, z toho 5 prípadov šarlachu (A38), 2 prípady nešpecifikovanej herpetickej vírusovej infekcie (B00.9), 65 prípadov varicelly (B01.9), 10 prípadov *Herpes zoster* (B02), 11 prípadov mononukleózy (B27), 4 prípady respiračnej tuberkulózy (A15-A19), 89 prípadov laboratórne potvrdenej chrípky (J10), 16 337 ARO z toho 678 CHPO a 1251 prípadov COVID-19. V súvislosti s ochorením COVID-19 bolo zaznamenaných 23 úmrtí, 1 importovaná nákaza a 11 epidémií. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 20900 ochorení.

2.5 Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

Celkovo bolo hlásených 68 zoonóz, z toho 7 prípadov brucelózy (A23), 43 prípadov lysmskej boreliózy (A69.2, G63.0, M01.2), 13 prípadov kliešťovej encefalitídy (A84.1), 1 prípad echinokokózy (B67), 1 prípad toxoplazmózy (B58) a 3 prípady pohryzenia (kontakt a vystavenie besnote - Z20.3). Zaznamenali sme 1 importovanú nákazu pri dg. Z20.3. Nezaznamenali sme žiadnu epidémiu ani úmrtie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 41 ochorení (chor. 38,15/100 000).

2.6 Skupina nákaz kože a slizníc

Celkovo bolo hlásených 39 nákaz kože a slizníc, z toho 2 prípady *erysipel* (A46), 36 prípadov svrabu (B86) a 1 prípad aspergilózy (B44.8). Nezaevidovali sme žiadny prípad pri tetane (A33-A35) a plynovej gangréne (A48.0). Zaznamenali sme 2 epidémie na dg. B86. Neboli hlásené žiadne importované nákazy ani úmrtia. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 25 ochorení (chor. 23,22/100 000).

2.7 Skupina neuroinfekcií

Celkovo sme zaznamenali 5 neuroinfekcií, z toho 1 Waterhouseov-Friderichsenov syndróm (A39.1), 3 nešpecifikované vírusové meningitídy (A87.9) a 1 streptokoková meningitída (G00.2). Nezaznamenali sme žiadnu importovanú nákazu ani epidémiu. Bolo evidované 1 úmrtie na diagnózu A39.1. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 4 ochorenia (chor. 3,6/100 000).

2.8 Skupina pohlavne prenosných ochorení

Celkovo bolo hlásených 52 pohlavných ochorení, z toho 8 prípadov syfilisu (A51), 13 prípadov gonokokovej infekcie (A54), 23 prípadov chlamýdiovej infekcie (A54) a 8 pr. trichomoniázazy (A59). Nezaznamenali sme žiadnu epidémiu, importovanú nákazu ani úmrtie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 31 ochorení (chor. 28,67/100 000).

2.9 Skupina ostatných nákaz

Celkovo sme zaznamenali 35 prípadov septikémií, z toho 3 ochorenia streptokokových sepsí (A40), 32 prípadov iných septikémií (A41). Neevidovali sme žiadne ochorenie pri kandidovej (B37.7) a puerperálnej (O85) septikémii. Dominovalo mužské (24x) pohlavie oproti ženskému (11x). Najviac prípadov bolo hlásených vo vekovej kategórii 0 ročných (10x). Všetky nákazy mali nozokomiálny charakter. Bolo zaznamenané 1 úmrtie na dg. A41.5. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 33 ochorení (chor. 30,5/100 000).

2.10 Skupina nozokomiálnych nákaz

Celkom bolo nahlásených zo zdravotníckych zariadení (ďalej len ZZ) v okrese Banská Bystrica celkom 588 nemocničných nákaz (ďalej len NN), čo je o 24,7 % menej v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Pokles počtu nahlásených NN bol spôsobený aj nižším počtom NN s etiológiou COVID19. Incidencia NN predstavuje 1,3 %, čo je menej ako v prechádzajúcom roku, kedy bola incidencia NN 1,6 %. Počet hospitalizovaných pacientov bol v porovnaní s rokom 2022 vyšší o necelé 3 %. Keďže ide o pasívny zber údajov, určite nevyjadruje rozsah a závažnosť nemocničných nákaz. Najviac sa k odhadovaným údajom približuje nemocnica Zelený sen (proporcia 2,7 %) a Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica (proporcia 2,3 %). Štatisticky sa udáva výskyt v podobných zdravotníckych zariadeniach západnejšie od nás v rozsahu 4 – 8 % infekcií u hospitalizovaných pacientov.

2.11 Úmrtia

Celkovo bolo zaznamenaných 12 úmrtí, z toho 1 úmrtie na Waterhouseov-Friderichsenov (A39.1), 1 úmrtie na sepsu (A41.5), 1 úmrtie na legionelózu s pneumóniou (A48.1) a 9 úmrtí na COVID-19 (U07.1).

2.12 Importované nákazy

Celkovo bolo hlásených 16 importovaných nákaz, z toho 1 salmonelóza (A02.0), 1 infekcia zapríčinená enteropatogénnou *E. coli* (A04.0), 1 yersinióza (A04.6), 1 giardióza (A07.1), 3 rotavírusy (A08.0), 1 lymská borelióza (A69.2), 1 chronická VHB (B18.1), chronická VHC (B18.2), 1 COVID-19 (U07.1), 1 kontakt s besnotou (Z20.3) a 1 nosičstvo HBsAg (Z22.5).

VÝSKYT VYBRANÝCH PRENOSNÝCH OCHORENÍ A POROVNÁVACIE INDEXY

Diagnóza	2023 Abs.Hod	2022 Abs.Hod	INDEX 2023/2022	PRIEMER 2018-2022	Index 2023/P	CHOROBNOSŤ 2023	PRIEMER ch. 2018-2022
A02	119	46	2,59	65,20	1,83	110,06	59,41
A02N	2	1	2,00	1,00	2,00	1,85	0,91
A03	3	0	0,00	0,60	5,00	2,77	0,55
A04	259	288	0,90	233,20	1,11	239,55	212,48
A040	14	9	1,56	11,80	1,19	12,95	10,75
A044	0	2	0,00	2,20	0,00	0,00	2,00
A045	63	26	2,42	45,40	1,39	58,27	41,37
A046	7	8	0,88	10,40	0,67	6,47	9,48
A047	159	225	0,71	147,60	1,08	147,06	134,49
A048	16	18	0,89	15,60	1,03	14,80	14,21
A049	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
A07	4	1	4,00	0,80	5,00	3,70	0,73
A08	182	167	1,09	152,40	1,19	168,33	138,86
A080	113	68	1,66	84,60	1,34	104,51	77,08
A081	33	33	1,00	34,80	0,95	30,52	31,71
A082	33	61	0,54	28,80	1,15	30,52	26,24
A083	3	4	0,75	3,20	0,94	2,77	2,92
A084	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
A085	0	1	0,00	0,80	0,00	0,00	0,73
A09	80	53	1,51	124,80	0,64	73,99	113,71
A32	0	0	0,00	0,40	0,00	0,00	0,36
A370	9	2	4,50	20,00	0,45	8,32	18,22
A38	5	0	0,00	0,00	0,00	4,62	0,00
A39	1	0	0,00	0,40	2,50	0,92	0,36
A40	3	4	0,75	2,40	1,25	2,77	2,19
A400	0	1	0,00	0,40	0,00	0,00	0,36
A401	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
A402	2	2	1,00	0,40	5,00	1,85	0,36
A403	1	1	1,00	1,20	0,83	0,92	1,09
A408	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
A41	32	32	1,00	32,80	0,98	29,60	29,89
A410	5	3	1,67	3,00	1,67	4,62	2,73
A411	10	9	1,11	3,60	2,78	9,25	3,28
A412	0	0	0,00	0,60	0,00	0,00	0,55
A415	15	15	1,00	21,20	0,71	13,87	19,32
A418	1	5	0,20	2,60	0,38	0,92	2,37
A419	1	0	0,00	1,80	0,56	0,92	1,64
A51	8	1	8,00	3,40	2,35	7,40	3,10
A53	0	1	0,00	1,40	0,00	0,00	1,28
A69	27	7	3,86	4,60	5,87	24,97	4,19
A81	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
A841	13	18	0,72	11,80	1,10	12,02	10,75
A87	3	1	3,00	1,20	2,50	2,77	1,09

Diagnóza	2023 Abs.Hod	2022 Abs.Hod	INDEX 2023/2022	PRIEMER 2018-2022	Index 2023/P	CHOROBNOŠŤ 2023	PRIEMER ch. 2018-2022
B01	65	158	0,41	77,60	0,84	60,12	70,71
B02	10	6	1,67	14,80	0,68	9,25	13,49
B15	0	2	0,00	1,40	0,00	0,00	1,28
B16	0	2	0,00	1,20	0,00	0,00	1,09
B171	3	0	0,00	0,20	15,00	2,77	0,18
B178	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
B181	5	2	2,50	4,40	1,14	4,62	4,01
B182	17	14	1,21	8,80	1,93	15,72	8,02
B27	11	8	1,38	16,40	0,67	10,17	14,94
B377	0	1	0,00	0,80	0,00	0,00	0,73
B50	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
B58	1	3	0,33	3,40	0,29	0,92	3,10
B86	36	23	1,57	11,00	3,27	33,30	10,02
G00	1	0	0,00	0,60	1,67	0,92	0,55
G000	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
G001	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,18
G630	10	5	2,00	6,80	1,47	9,25	6,20
M012	6	2	3,00	3,00	2,00	5,55	2,73
U071	1251	25385	0,05	10 663,00	0,12	1 157,05	9 715,66
Z203	3	2	1,50	2,80	1,07	2,77	2,55
Z21	0	2	0,00	2,60	0,00	0,00	2,37

TRENDY VÝVOJA PRENOSNÝCH OCHORENÍ V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA

Alimentárne nákazy

Ochorenie	počty	ROK																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A01	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brušný týfus	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A02	a	129	116	54	60	59	58	48	64	82	88	131	102	60	66	47	46	121
Salmonelóza	r	116,2	104,52	48,7	54,06	53,14	52,17	43,19	57,6	73,86	79,34	118,11	91,95	54,08	59,49	42,48	43,47	111,91
A03	a	1	0	0	0	2	4	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	3
Šigelóza	r	0,9	0	0	0	1,8	3,6	0	0,9	0	0	0	0,9	1,8	0	0	0	2,77
A04	a	24	20	30	38	40	113	88	90	105	173	171	166	242	156	326	289	259
Iné bakt.črev.inf.	r	21,6	18,02	27,1	34,23	36,03	101,65	79,18	79,2	94,6	155,96	154,17	149,65	218,13	140,62	294,67	267,30	239,55
A05	a	0	31	0	0	0	0	0	0	1	118	0	0	0	0	0	0	0
Iné baktériová potravinová otrava	r	0	27,93	0	0	0	0	0	0	0,9	106,38	0	0	0	0	0	0	0
A08	a	219	261	221	279	243	210	179	190	213	245	200	228	237	66	30	167	182
Vírusové črevné infekcie	r	197,3	235,17	199,3	251,4	218,86	188,88	161,05	171	191,86	220,88	180,31	205,53	213,63	59,49	27,12	154,46	168,33
A 09	a	130	66	93	110	127	202	283	214	206	262	251	216	178	71	122	53	80
Gastroenteritída a kolitída bližšie neurčená	r	117,14	59,51	83,8	99,07	114,23	181,74	254,7	192,76	185,72	236,21	226,21	194,72	160,45	64	110,28	49,02	73,99

Hepatitídy

Ochorenie	počty	ROK																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
B15	a	2	1	0	25	4	2	4	5	2	4	0	0	3	0	2	2	0
Akútna hepatitída A	r	1,8	0,9	0	22,53	3,6	1,8	3,6	4,5	1,8	3,61	0	0	2,7	0	1,81	1,85	0
B16	a	0	1	2	0	3	1	0	0	3	2	3	2	1	1	0	2	0
Akútna hepatitída B	r	0	0,9	1,8	0	2,7	0,9	0	0	2,7	1,8	2,7	1,8	0,9	0,9	0	1,85	0
B 17.1	a	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	3
Akútna hepatitída C	r	0,9	0	0	0	0	0	0	0,9	0	0,9	0	0	0	0,9	0	0	2,77

Ochorenie	počty	ROK																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
B 18.1	a	0	1	0	0	1	2	1	0	4	1	2	1	6	10	3	2	5
Chronická hepatitída B	r	0	0,9	0	0	0,9	1,8	0,9	0	3,6	0,9	1,8	0,9	5,41	9,01	2,71	1,85	4,62
B182	a	3	4	3	4	5	3	1	3	4	5	3	1	13	10	6	14	17
Chronická hepatitída C	r	2,70	3,61	2,70	3,61	4,51	2,70	0,90	2,70	3,61	4,51	2,70	0,90	11,72	9,04	5,55	12,95	15,72

Respiračné infekcie

Ochorenie	počty	ROK																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A 36	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diftéria	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A 37	a	0	0	0	14	4	1	1	63	5	6	0	16	31	49	4	2	9
Pertussis	r	0	0	0	12,61	3,6	0,9	0,9	56,7	4,5	5,41	0	14,42	27,94	44,17	3,68	1,85	8,32
A 38	a	2	14	2	9	3	8	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Šarlach	r	1,8	12,61	1,8	8,11	2,7	7,2	0,9	4,5	0	0	0	0	0	0	0	0	4,62
B 01	a	91	296	457	232	278	246	233	82	126	134	196	83	128	11	8	158	65
Ovčie kiahne	r	82	266,71	412,1	209,05	250,38	221,26	209,63	73,8	113,5	120,81	176,71	74,82	115,38	9,92	7,23	146,13	60,12
B 02	a	27	31	21	25	7	19	13	16	24	31	26	18	37	11	1	6	10
<i>Herpes zoster</i>	r	24,3	27,93	18,9	22,53	6,3	17,09	11,7	19,4	21,62	27,95	23,44	16,23	33,35	9,92	0,9	5,55	9,25
B 05	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Morbilli</i>	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B 06	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Rubeola</i>	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B 26	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
<i>Mumps</i>	r	0	0	0	0	0,9	0	0	0	0	0	0,9	0	0	0	0	0	0
Chríпка a akútne respiračné ochorenia	a	35 675	31 468	45063	31 951	27 205	18 021	21 985	18 478	22 927	17537	15003	17664	6695	7169	9187	21719	16337
	r	120 991,2	93729,9	112790,6	96631	100347,85	90420,91	10 066,78	81 535,37	96 597,1	86779,14	84796,3	103281,2	30976	58547,3	74930,5	113573	87109,9

Neuroinfekcie

Ochorenie	počty	ROK																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A 39	a	0	0	1	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0
Meningokoková meningitída	r	0	0	0,9	0	0	1,8	0,9	0,9	0	0	0,9	0	0	0,9	0,9	0	0
A 87	a	3	9	2	4	4	1	4	1	4	3	6	1	4	0	0	1	3
Vírusová meningitída	r	2,7	8,11	1,8	3,6	3,6	1,9	3,6	0,9	3,6	2,7	5,41	0,9	3,61	0	0	0,92	2,77
A86	a	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Vírusová encefalitída, bližšie neurčená	r	0	0,9	0	0	0,9	0	0	0,9	0,9	0	0	0	0	0	0	0,92	0
G 00	a	3	4	3	0	2	1	3	2	2	1	1	1	1	0	0	0	1
Baktériová meningitída bližšie neurčená	r	2,7	3,6	2,7	0	1,8	0,9	2,7	1,8	1,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0	0	0	0,92
G 61	a	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Guillainov-Barrého syndróm	r	0,9	0	0,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A 81	a	1	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0
Creutzfeldtova-Jakobova choroba	r	0,9	0,9	0	0	0,9	0	0	0	1,8	0	0	0	0,9	0	0	0	0

Zoonózy

Ochorenie	počty	ROK																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A 27	a	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Leptospiróza	r	0	0,9	0	0,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
A 32	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	
Listerióza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,9	0,9	0	
A 69	a	5	2	8	0	0	11	13	6	16	18	20	12	18	2	1	7	
Lymeská borrelióza	r	4,5	1,8	7,2	0	0	9,9	11,7	5,4	14,41	16,2	18,04	10,82	16,2	1,8	0,9	6,47	
A 78	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Q horúčka	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,9	0	0	0	0	0
A 84	a	2	1	1	2	0	0	1	5	4	13	6	7	11	16	6	18	13
Kliešťová encefalitída	r	1,8	0,9	0,9	1,8	0	0	0,9	4,5	3,6	11,72	5,41	6,31	6,31	14,42	5,42	16,65	12,02

Ochorenie	počty	ROK																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
B 58	a	3	2	0	0	0	0	1	2	3	0	1	2	4	4	5	3	1
Toxoplazmóza	r	2,7	1,8	0	0	0	0	0,9	1,8	2,7	0	0,9	1,8	3,61	3,61	4,52	2,77	0,92
B 68	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tenióza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Z 20.3	a	17	14	10	16	8	11	3	7	5	12	2	2	5	1	3	2	3
Ohrozenie besnotou	r	15,3	12,61	9	14,42	7,21	9,89	2,7	6,3	4,5	10,82	1,8	1,8	4,51	0,9	2,71	1,85	2,77
B 35	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0
Trichofýcia	r	0,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,62	0	0
B 75	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trichinelóza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A23	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Brucelóza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,47

Nákazy kože a slizníc

Ochorenie	počty	Rok																
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A 33	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tetanus</i>	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A 46	a	13	9	12	19	8	7	5	7	5	4	4	3	7	3	1	0	2
<i>Erysipelas</i>	r	11,67	8,11	10,81	17,13	7,2	6,3	4,5	6,3	5,4	3,6	3,6	2,7	6,31	2,7	0,9	0	1,85
B 86	a	4	5	4	3	10	12	0	3	11	5	10	1	13	13	2	23	36
Svrab	r	3,6	4,5	3,6	2,7	9,01	10,81	0	2,7	9,9	4,5	9,02	0,9	11,72	11,72	1,8	21,27	33,3

3 Epidemiologická situácia v okrese Banská Bystrica

3.1 Skupina alimentárnych nákaz

3.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A01

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.2 Salmonelóza – A02

Kód MKCH	Názov	Počet
A02	Iné salmonelové infekcie - nosičstvo	2
A020	Salmonelová enteritída	118
A028	Iná salmonelová infekcie, bližšie neurčená	1

Pri salmonelových infekciách (A020, A028, chor. 109,44/100 000) bolo hlásených 119 ochorení u mužského (63x) a ženského (58x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách, s najvyšším výskytom vo vekovej kategórii od 5 do 9 rokov (44x). Vo vekovej kategórii 0-ročných detí boli zaznamenané 2 ochorenia. Suspektný faktor prenosu bola konzumácia vajec (46x), mäsových výrobkov (3x), mliečnych výrobkov (1x) a v ostatných prípadoch faktor prenosu ostal neobjasnený (71x). V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 3).

Pri nosičstve salmonelóz (A02, chor. 1,84/100 000) boli evidované 2 prípady u mužského a ženského pohlavia vo vekových kategóriách od 20 do 24 rokov a nad 65 rokov. V oboch prípadoch sa laboratórne potvrdil etiologický agens *S. Enteritidis*.

Tabuľka 3 Etiologické agens pri dg A02, okres Banská Bystrica, 2023

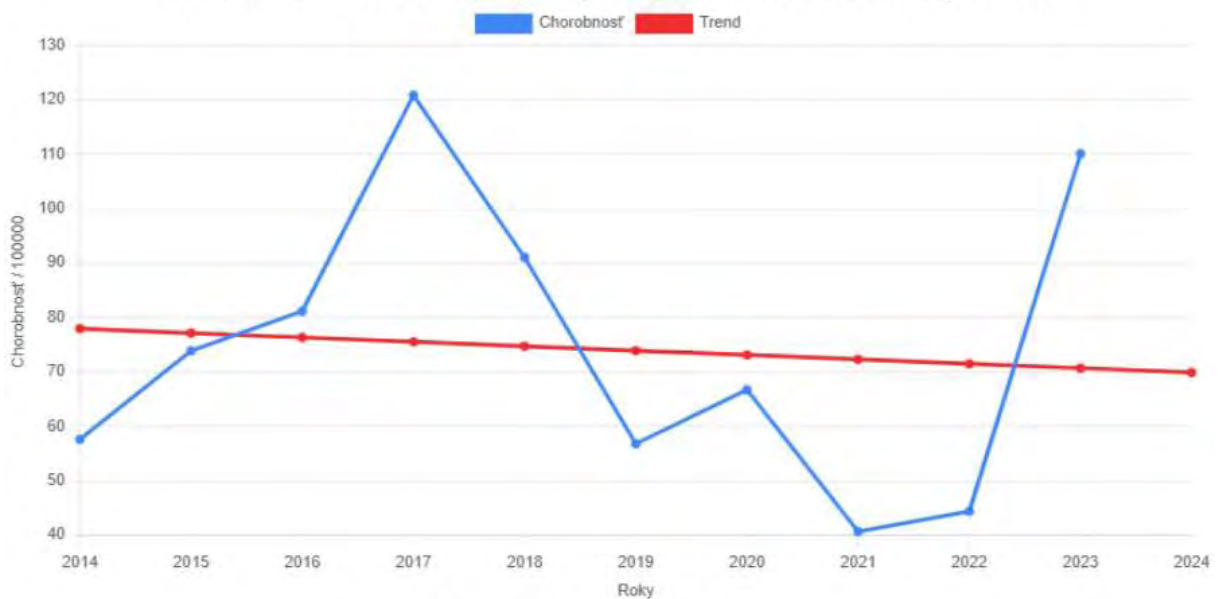
Typ	OCHORENIE		VYLUČOVANIE		SPOLU	
	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.
S. nešpecifikovaná	1	0,84 %	0		1	0,83 %
<i>S. Enteritidis</i>	95	79,83 %	2	100, %	97	80,17 %
<i>S. Stanleyville</i>	1	0,84 %	0		1	0,83 %
<i>S. Typhimurium</i>	7	5,88 %	0		7	5,79 %
<i>S. Umbilo</i>	1	0,84 %	0		1	0,83 %
ZES nevyšetrený	14	11,76 %	0		14	11,57 %

Bola hlásená 1 epidémia v školskom zariadení s počtom 69 prípadov, pri ktorých sa laboratórne potvrdil etiologický agens *S. Enteritidis*. Suspektný faktor prenosu bola konzumácia vajec. V zariadení boli vykonané protiepidemické opatrenia.

Zaznamenali sme 1 importované ochorenie z Tuniska.

V predchádzajúcom roku sme zaevidovali 47 ochorení (chor. 43,22/100 000). Pri skupine diagnóz A02 je to nárast o 83% a v prípade nosičstva pri skupine tejto diagnóz je to 2-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru. Výskyt ochorení mal mierne klesajúci trend (Graf 2).

**(A02) Výskyt salmonelóz / Incidence of salmonellosis.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

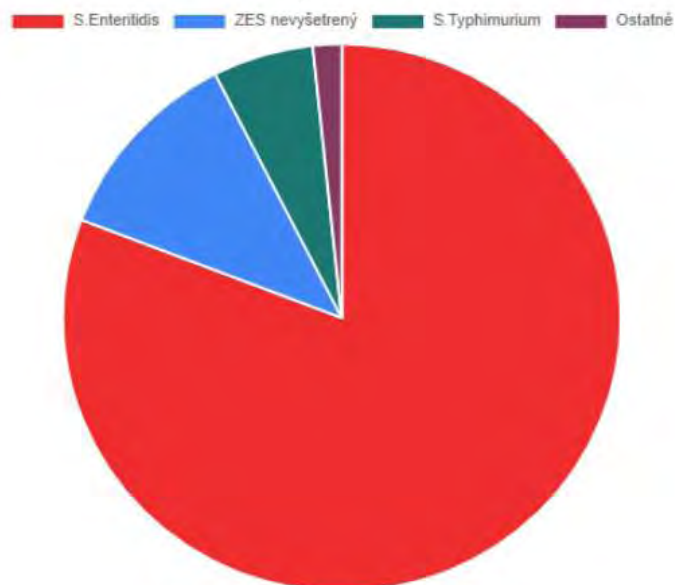

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 2 Trend salmonelóz za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

V roku 2023 sme zaznamenali najvyššiu proporciu etiologického agens *S. enteritidis* (Graf 3).

**(A02) Výskyt salmonelóz / Incidence of salmonellosis.
Proporcia etiol. Agens.
Rok 2023, mesiac január až december. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 3 Proporciiu salmonelových agens, okres Banská Bystrica, 2023

3.1.3 Šigelóza – Dyzentéria – A03

Kód MKCH	Názov	Počet
A033	Šigelóza zapríčinená <i>Shigellou sonnei</i>	3

Boli hlásené 3 dyzentérie (A03.3, chor. 2,75/100 000) u mužského (1x) a ženského (2x) pohlavia vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov, od 5 do 9 rokov a od 55 do 64 rokov. Faktor prenosu ostal pri všetkých prípadoch neobjasnený. Vo všetkých prípadoch bola laboratórne potvrdená *S. Sonnei*. Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Pri skupine diagnóz A03 je to 5-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru.

3.1.4 Iné bakteriálne črevné infekcie – A04

Kód MKCH	Názov	Počet
A040	Infekcia zapríčinená enteropatogénnou <i>E. coli</i>	14
A045	Enteritída zapríčinená kamylobakterom	63
A046	Enteritída zapríčinená <i>Y. enterocolitica</i>	7
A047	Enteritída zapríčinená <i>C. difficile</i>	159
A048	Iná baktériová črevná infekcia, bližšie neurčená	16

Bolo hlásených 259 ochorení (A04, chor. 238,2/100 000) u mužského (135x) a ženského (124x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách, s najvyšším výskytom vo vekovej kategórii nad 65 rokov (100x). V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 4).

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 325 ochorení (chor. 298,9/100 000). Pri skupine diagnóz A04 je to nárast o 11% oproti 5-ročnému priemeru. Výskyt ochorení mal stúpajúci trend (Graf 4).

Tabuľka 4 Etiologické agens pri dg. A04, okres Banská Bystrica, 2023

Typ	Podtyp	Agens	Frekvencia	Percentuálne
<i>Clostridium difficile</i>	produkujúci toxín A aj toxín B	nešpecifikované	135	52,12 %
<i>Campylobacter jejuni</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	52	20,08 %
<i>Clostridium difficile</i>	produkujúci toxín A	nešpecifikované	13	5,02 %
<i>Campylobacter nešpecifikovaný</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	9	3,47 %
<i>Clostridium difficile</i>	produkujúci toxín B	nešpecifikované	8	3,09 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	CPO - karbapenemázu produkujúci mikroorganizmus	NDM	6	2,32 %
<i>Yersinia enterocolitica</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	4	1,54 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	CPO - karbapenemázu produkujúci mikroorganizmus	nešpecifikované	4	1,54 %

Typ	Podtyp	Agens	Frekvencia	Percentuálne
<i>Yersinia enterocolitica</i>	serovar 3	nešpecifikované	3	1,16 %
<i>Clostridium difficile</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	3	1,16 %
mikroorganizmy iné špecifikované	nešpecifikované	nešpecifikované	2	0,77 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O26	nešpecifikované	2	0,77 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O44	nešpecifikované	2	0,77 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O55	nešpecifikované	2	0,77 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	nešpecifikované	nešpecifikované	2	0,77 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O157	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O25	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O128	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	1	0,39 %
ZES nevyšetrený	nešpecifikované	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>Staphylococcus aureus</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	CPO - karbapenemázu produkujúci mikroorganizmus	KPC	1	0,39 %
<i>Campylobacter coli</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O103	nešpecifikované	1	0,39 %
mikroorganizmy grampozitívne	nešpecifikované	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>E.coli</i> /EPEC- enteropatogénne	O125	nešpecifikované	1	0,39 %
<i>E.coli</i> iné	nešpecifikované	nešpecifikované	1	0,39 %

(A04) Výskyt ostatných hnačkových ochorení / Incidence of other diarrhoeal diseases.

Trend za 10 rokov.

Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.

Graf 4 Trend pri dg. A04 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.1.5 Kampylobakteriôza – A04.5

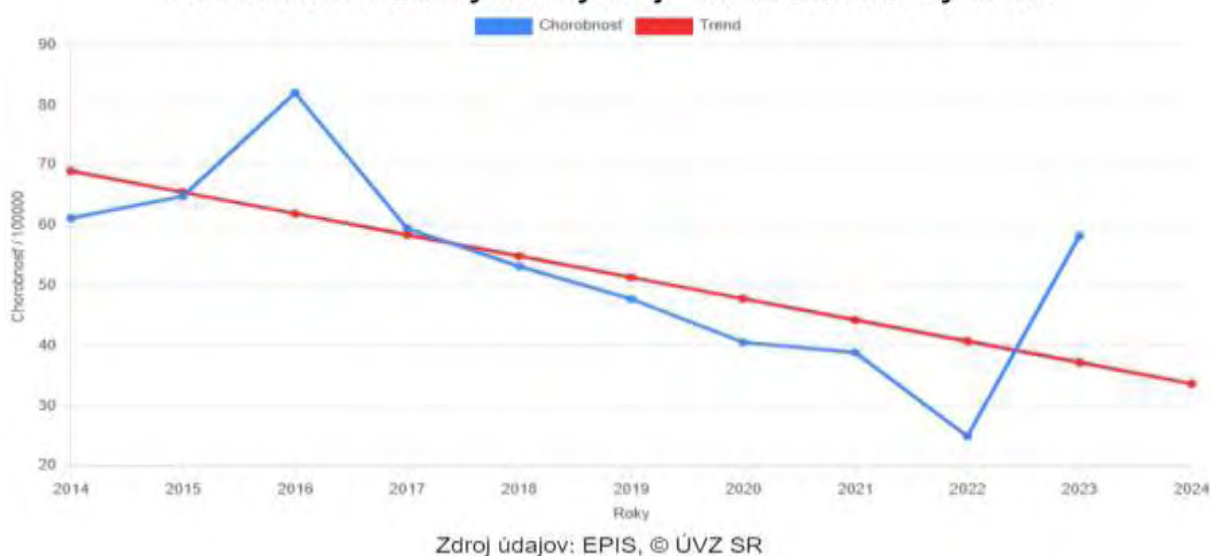
Bolo hlásených 63 kampylobakteriôz (A04.5, chor. 57,94/100 000) u mužského (37x) a ženského (26x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách, s dominanciou vekovej kategórie od 1 do 4 rokov. Faktor prenosu ostal takmer vo všetkých prípadoch neobjasnený, okrem dvoch prípadov, kde bola uvedená ingescia kuracieho mäsa. Vo všetkých prípadoch bol laboratórne potvrdený *Campylobacter jejuni*. Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

V predchádzajúcom roku bolo zaznamenaných 45 ochorení (chor. 41,38/100 000). Pri skupine diagnôz A045 je to nárast o 39% oproti 5-ročnému priemeru. Výskyt ochorení mal z dlhodobého hľadiska klesajúci trend (Graf 5).

(A04.5) Výskyt kampylobakteriôz / Incidence of campylobacteriosis.

Trend za 10 rokov.

Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.

Graf 5 Trend pri dg. A04.5 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.1.6 Yersiniózy – A04.6

Bolo zaznamenaných celkovo 7 yersinióz (A04.6, chor. 6,43/100 000) u mužského (3x) a ženského (4x) pohlavia vo vekových kategóriách od 5 do 9 rokov (1x), od 10 do 14 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (1x), od 25 do 34 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (1x) a nad 65 rokov (2x). Faktor prenosu ostal vo všetkých prípadoch neobjasnený. Vo všetkých prípadoch bola laboratórne potvrdená *Yersinia enterocolitica*. Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

Zaznamenali sme 1 importované ochorenie z Turecka.

V predchádzajúcom roku bolo zaznamenaných 8 ochorení (chor. 7,35/100 000). Pri skupine diagnóz A046 je to pokles o 33% oproti 5-ročnému priemeru.

3.1.7 Infekcie spôsobené *Clostridium difficile* - A04.7

Bolo zaznamenaných 159 infekcií (chor. 146,23/100 000) u mužského (77x) a ženského (82x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách, s dominanciou vekovej kategórie nad 65 rokov (83x). Vo všetkých prípadoch bol laboratórne potvrdený *C. difficile* produkujúci toxín A (13x), toxín B (8x) a toxíny A,B (138x). Ochorenia sa vyskytli sporadicky. Väčšina prípadov (112x) mala nozokomiálny charakter. Bližší popis infekcií zo zdravotníckych zariadení je uvedený v kapitole Nozokomiálne nákazy.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 224 ochorení (chor. 206,01/100 000). Pri skupine diagnóz A047 je to nárast o 8% oproti 5-ročnému priemeru.

3.1.8 Bakteriálna intoxikácia – A05

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.9 Botulizmus - A05.1

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.10 Giardióza – A07.1

Boli hlásené 4 giardiózy (A07.1, chor. 3,67/100 000) u osôb mužského (3x) a ženského (1x) pohlavia vo vekových kategóriách od 25 do 34 rokov (1x) a od 35 do 44 rokov (3x). V troch prípadoch bol suspektný faktor neobjasnený a v jednom prípade išlo o importované nákazu z krajiny India, kde pacient konzumoval kontaminované potraviny. Vo všetkých prípadoch bola laboratórne potvrdená *Giardia intestinalis*. Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.11 Kryptosporidióza – A07.2

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 0,92/100 000).

3.1.12 Vírusové enteritídy – A 08

Kód MKCH	Názov	Počet
A080	Rotavírusová enteritída	113
A081	Akútna gastroenteritída vyvolaná Norwalk vírusom	33
A082	Adenovírusová enteritída	33
A083	Iná vírusová enteritída	3

Hlásených bolo 182 prípadov (A080, A081, A082, A083, chor. 167,38/100 000) u osôb mužského (103x) a ženského (79x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách, s dominanciou vekovej kategórie od 1 do 4 rokov (57x). V tejto skupine nákaz neboli epidémie zaznamenané.

Pri diagnóze A08.0 boli prípady očkované (8x), neočkované (89x) a očkovací status nebol uvedený (16x). Pri tejto diagnóze sme zaznamenali 3 importované ochorenia z krajiny Grécko, ktoré mali charakter rodinného výskytu.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 167 ochorení (chor. 153,59/100 000). Pri skupine diagnóz A08 je to nárast o 19% oproti 5-ročnému priemeru.

3.1.13 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

Hlásených bolo 80 gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu (A09, chor. 73,57/100 000) u osôb mužského (34x) a ženského (46x) pohlavia vo vekovej kategórii od 1 do 4 rokov. Všetky prípady boli hospitalizovaní v zdravotníckom zariadení.

Bola zaznamenaná 1 epidémia v zdravotníckom zariadení s počtom 13 prípadov, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 53 ochorení (chor. 49,02/100 000). Pri skupine diagnóz A09 je to pokles o 36% oproti 5-ročnému priemeru.

3.2 Skupina vírusových hepatítid

3.2.1 Akútna vírusová hepatitída typu A – B15

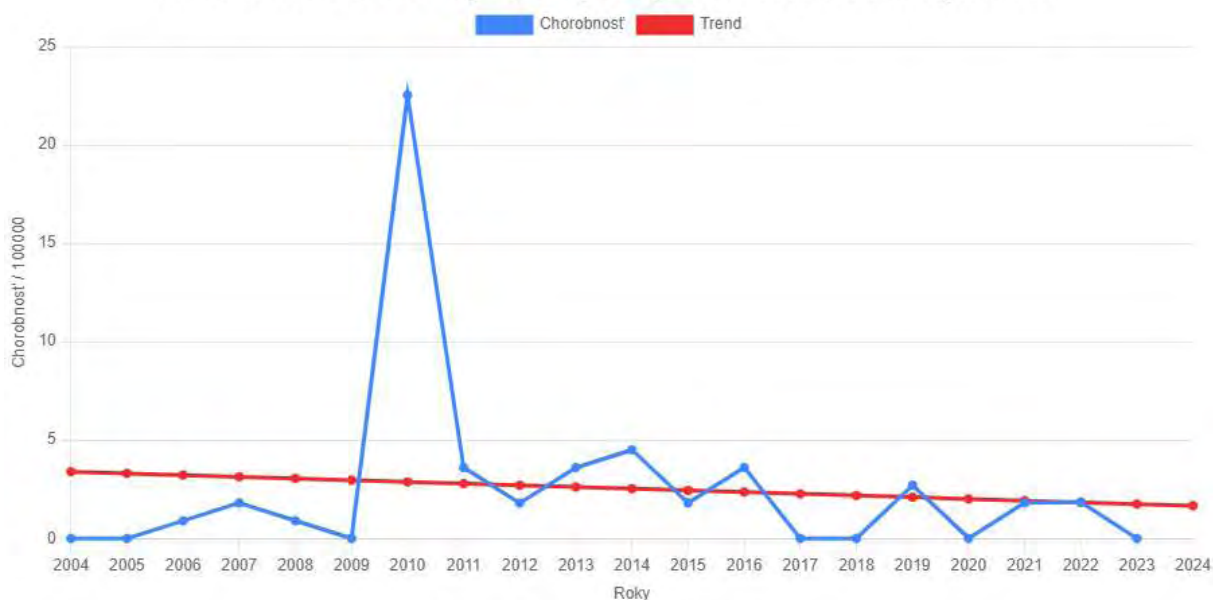
V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 2 ochorenia (chor. 1,84/100 000).

Trend VHA za 20 rokov mal mierne klesajúcu tendenciu (Graf 6).

(B15) Výskyt vírusovej hepatitídy typu A / Incidence of viral hepatitis A.

Trend za 20 rokov.

Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 6 Trend VHA za 20 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.2.2 Akútna vírusová hepatitída typu B – B16

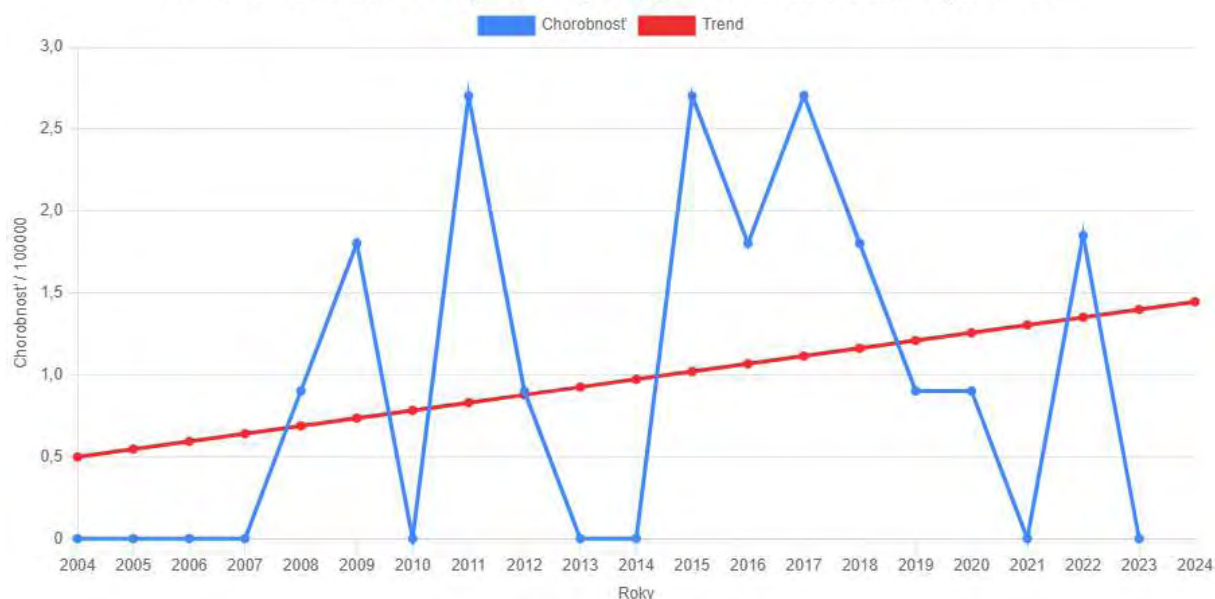
V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 2 ochorenia (chor. 1,84/100 000).

Trend VHB za 20 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 7).

(B16) Výskyt vírusovej hepatitídy typu B / Incidence of viral hepatitis B.

Trend za 20 rokov.

Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 7 Trend VHB za 20 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.2.3 Akútna vírusová hepatitída typu C - B17.1

Boli hlásené 3 prípady ochorenia (B17.1, chor. 2,7/100 000) u osôb mužského (2x) a ženského (1x) pohlavia vo vekovej kategórii od 25 do 34 rokov, od 35 do 44 rokov a od 54 do 64 rokov. Mechanizmus prenosu zostal vo všetkých troch prípadoch neobjasnený.

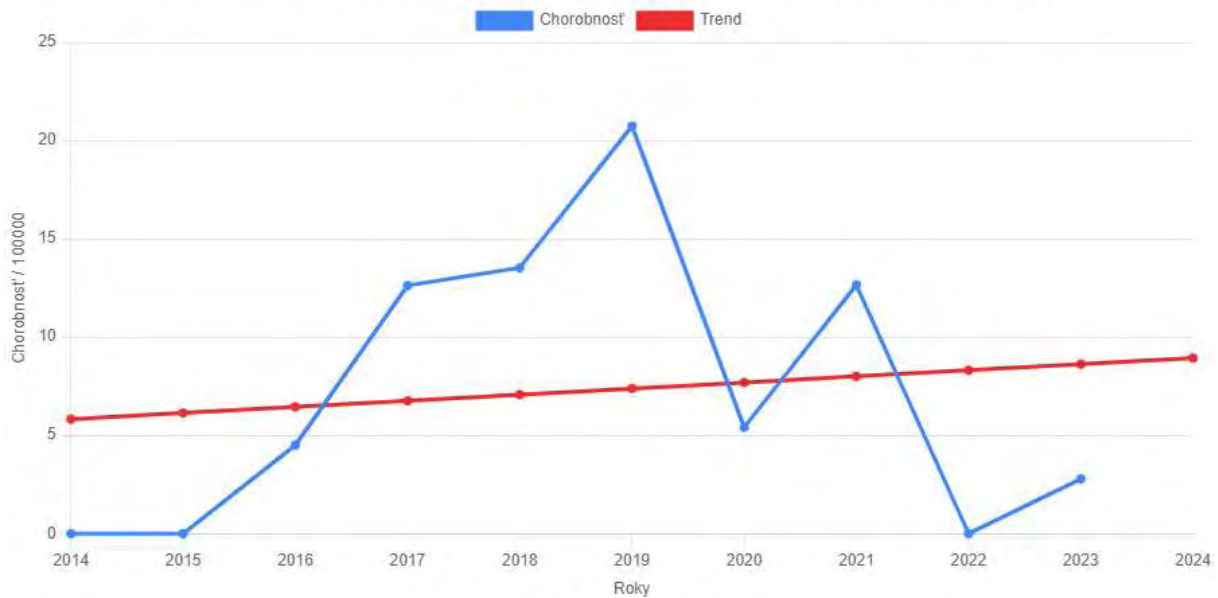
V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Pri skupine diagnóz B17.1 je to 2,7-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru.

3.2.4 Akútna vírusová hepatitída typu E – B17.2

Boli hlásené 3 prípady ochorenia (B17.2, chor. 2,7/100 000) u osôb mužského (2x) a ženského (1x) pohlavia, všetci z vekovej kategórie od 55 do 64 rokov. V epidemiologickej anamnéze bol zistený konzum mäsa zo zveriny (1x) a v ostatných prípadoch ostala neobjasnená (2x).

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Trend VHE za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 8).

**Zvolená diagnóza 'B172'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 8 Trend VHE za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

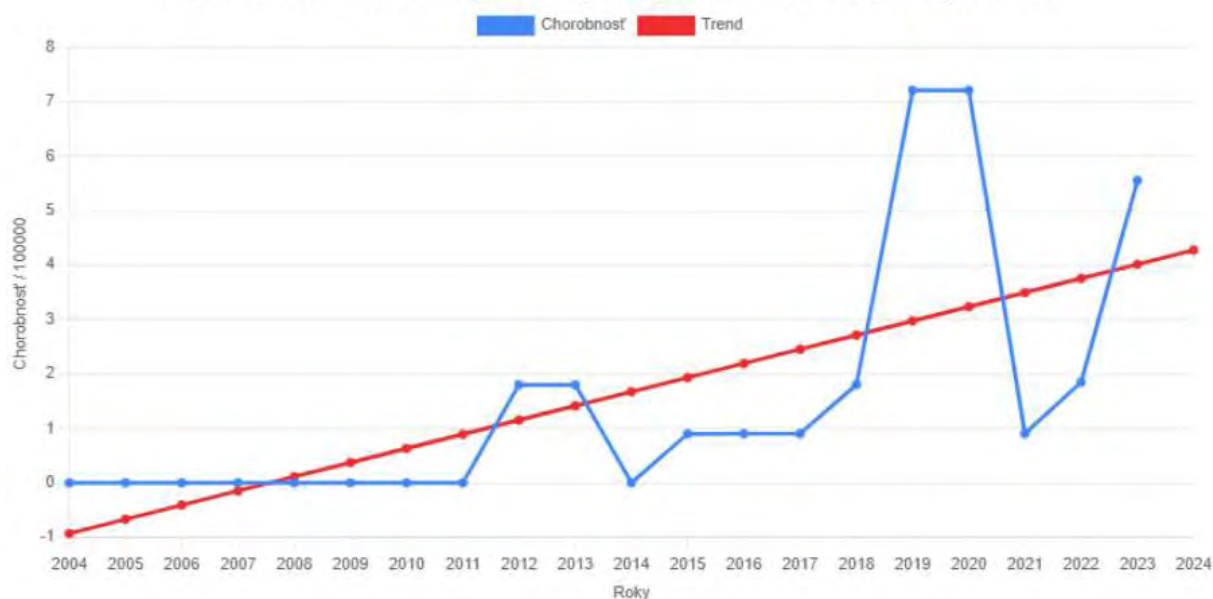
3.2.5 Chronická vírusová hepatitída typu B – B18.1

Bolo hlásených 5 prípadov ochorenia (B18.1, chor. 4,5/100 000) u neočkovaných osôb ženského (4x) a mužského (1x) pohlavia vo vekových kategóriách od 45 do 54 rokov (3x), od 55 do 64 rokov (1x) a nad 65 rokov (1x).

V jednom prípade išlo o importovanú nákazu z Ukrajiny u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov, ktorá mala v anamnéze v minulosti aplikáciu drog. Pri ďalších prípadoch bola epidemiologická anamnéza aplikácia i. v. drog u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 45 do 54 rokov, ktorej ochorenie zistené počas pobytu v nápravnom zariadení a v ostatných prípadoch ostala anamnéza neobjasnená (3x).

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 2 ochorenia (chor. 1,8/100 000). Pri skupine diagnóz B18.1 je to nárast o 14% oproti 5-ročnému priemeru. Trend chronickej VHB za 20 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 9).

**Zvolená diagnóza 'B181'.
Trend za 20 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

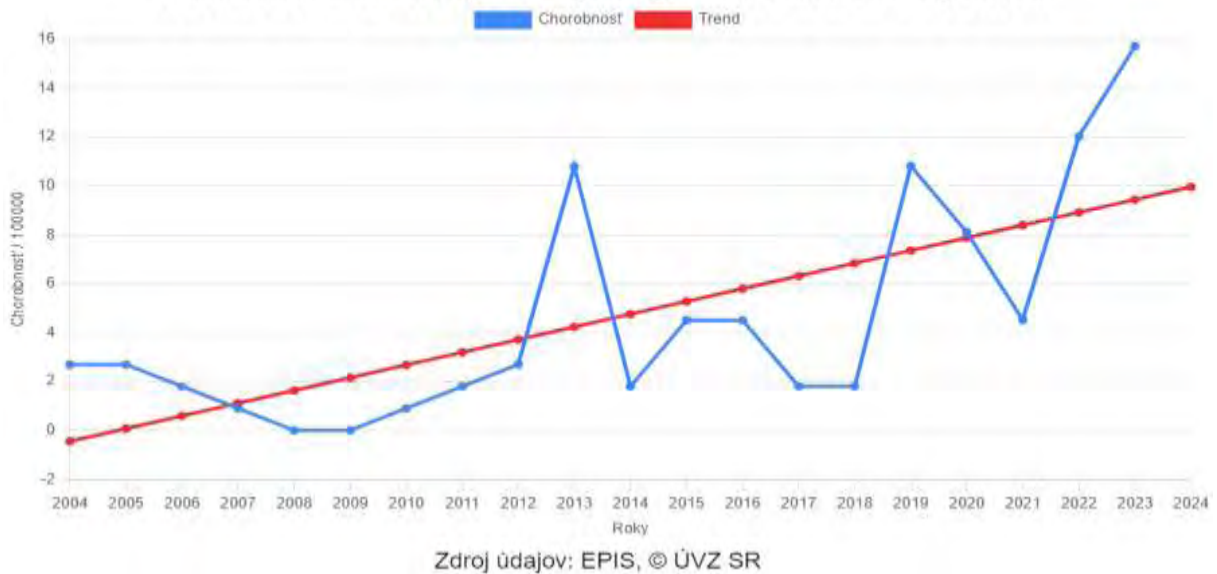
Graf 9 Trend chronickej VHB za 20 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.2.6 Chronická vírusová hepatitída typu C – B18.2

Bolo hlásených 17 prípadov ochorení (B18.2, chor.15,72/100 000) u osôb mužského (10x) a ženského (7x) vo vekových kategóriách od 5 do 9 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (1x), od 20 do 24 rokov (2x), od 25 do 34 rokov (2x), od 35 do 44 rokov (4x), od 45 do 54 rokov (1x), od 55 do 64 (3x) a nad 65 rokov (1x). V epidemiologickej anamnéze bolo zistené tetovanie (5x), aplikácia i. v. drogy (4x), heterosexuálny styk (1x), používanie spoločných hygienických potrieb (1x), používanie spoločných predmetov na holenie (2x) a v ostatných prípadov ostala anamnéza neobjasnená (4x). Ochorenie sa zistilo u osôb vo výkone trestu (7x), dôchodcu (1x), dieťaťa (1x), s iným povoláním (5x), nezamestnaných (2x) a pracujúcej v starostlivosti o ľudské telo (1x). Dieťa vo vekovej kategórii od 5 do 9 rokov sa nakazilo pravdepodobne pri úzkom kontakte a používaní spoločných hygienických pomôcok od matky, ktorá bola vykázaná ako akútna VHC. 5 prípadov ochorenia malo charakter importovanej nákazy u odíencov z Ukrajiny.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 20 ochorení (chor. 18/100 000). Pri skupine diagnóz B18.2 je to nárast o 93% oproti 5-ročnému priemeru. Výskyt chronickej VHC má z dlhodobého hľadiska stúpajúci trend (Graf 10).

**Zvolená diagnóza 'B182'.
Trend za 20 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Graf 10 Trend chronickej VHC za 20 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.2.7 Akútna hepatitída nešpecifikovaná - B19

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.2.8 Nosičstvo HBsAg – Z22.5

Bolo zistené nosičstvo HBsAg v 13 prípadoch (Z22.5, chor. 12,09/100 000) u osôb mužského (6x) a ženského (7x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách nad 25 rokov. Išlo o neočkované osoby. V epidemiologickej anamnéze bola zistená transfúzia krvi v minulosti (1x) a v ostatných prípadoch ostala neznáma (12x).

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 9 prípadov (chor. 8,37/100 000)

3.2.9 Hepatitídy spôsobené CMV- B25.1

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3 Skupina nákaz preventabilných očkovaním

3.3.1 Tetanus – A33, A35

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. diftéria.

3.3.2 Diftéria – záškrt – A36

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti pertussis, tetanu, VHB, invazívnym hemofilovým infekciám a poliomyelitíde a vykonáva sa simultánne s očkovaním proti pneumokokovým infekciám. Základné očkovanie u detí narodených v roku 2021 je vykonané na 95,3%. Preočkovanie sa pohybuje na úrovni 94,3% u detí v ročníku narodenia 2016 a 95,1% u detí v ročníku narodenia 2009.

Očkovanie podľa jednotlivých ročníkov narodenia a porovnanie s predchádzajúcim rokom je uvedené v správe o očkovaní.

3.3.3 *Pertussis* – divý kašeľ – A37.0

Bolo hlásených 9 prípadov *pertussis* (A37.0, chor. 8,32/100 000) u osôb mužského (2x) a ženského (7x) pohlavia vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov (1x), od 5 do 9 rokov (2x), od 10 do 14 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (2x), od 15 do 19 rokov (2x) a od 35 do 44 rokov (1x). Očkovanie proti *pertussis* bolo zaznamenané vo 8 prípadoch, nekompletné očkovanie (1x) a neočkovaný pre odmietnutie bolo v 1 prípade. Najviac hlásených prípadov bolo v mesiaci december (5x). Epidemiologická anamnéza bola vo všetkých prípadoch negatívna. V klinickom obraze dominoval dlhotrvajúci kašeľ. Vo všetkých prípadoch boli laboratórne potvrdené IgA protilátky *Bordetella pertussis*. Výskyt prípadov bol sporadický.

V porovnaní z prechádzajúcim rokom je to 4,5-násobný nárast. Oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 55%. Trend *pertussis* za 10 rokov mal klesajúcu tendenciu (Graf 10).

Očkovanie detskej populácie je na dobrej úrovni a je uvedené pri dg. diftéria.

Graf 11 Trend *pertussis* za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.3.4 Poliomyelitída - A80

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. diftéria.

3.3.5 Morbilli – osýpky – B05

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

Očkovanie sa vykonáva spolu s očkovaním proti rubeole a parotitíde. Základné očkovanie v ročníku narodenia 2021 je vykonané na 92,4%, v ročníku narodenia 2020 na 94,2% a preočkovanie v ročníku narodenia 2011 na 93,5% a v ročníku narodenia 2010 na 95,5%

Očkovanie podľa jednotlivých ročníkov narodenia a porovnanie s predchádzajúcim rokom je uvedené v správe o očkovaní.

3.3.6 Rubeola – ružienka – B06

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. *morbilli*.

3.3.7 *Parotitis epidemica* – mumps – B26

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Očkovanie je uvedené pri diagnóze *morbilli*.

3.3.8 Hemofilové invazívne nákazy – A41.3, G00.0, J14

3.3.8.1 Sepsa zapríčinená *Haemophilus influenzae* – A41.3

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.8.2 Meningitída zapríčinená *Haemophilus influenzae* – G00.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.8.3 Zápal pľúc vyvolaný *Haemophilus influenzae* - J14

Bol hlásený 1 prípad zápalu pľúc vyvolaného *Haemophilus influenzae* (J14, chor. 1,85/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 55 do 64 rokov. Prípad bol nozokomiálneho charakteru. Chorý nebol očkovaný proti hemofilovým invazívnym nákazám. Prípad bol laboratórne potvrdený kultivačným vyšetrením spúta.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.9 Pneumokokové invazívne nákazy - A40.3, G00.1, J13

3.3.9.1 Septikémia vyvolaná *Streptococcus pneumoniae* - A40.3

Bol hlásený 1 prípad sepsy vyvolanej *Streptococcus pneumoniae* (A40.3, chor. 0,92/100 000) u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii od 20 do 24 rokov. Prípad bol nozokomiálneho charakteru. Chorý nebol očkovaný proti pneumokokovým ochoreniam. Laboratórne bol potvrdený *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 3.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 0,92/100 000).

3.3.9.2 Pneumokokový zápal mozgových plien - pneumokoková meningitída - G00.1

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.9.3 Zápal pľúc vyvolaný *Streptococcus pneumoniae* - J13

Bolo hlásených 10 prípadov zápalov pľúc vyvolaných *Streptococcus pneumoniae* (J13, chor. 9,25/100 000) u osôb mužského (6x) a ženského (4x) pohlavia vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov (3x) 15 do 19 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (1x), od 45 do 54 rokov (1x), od 55 do 64 rokov (2x) a nad 65 rokov (2x) z obcí Banská Bystrica (9x) a Priečhod (1x). Očkovanie proti pneumokokom bolo zaznamenané u 1 dieťaťa (3 dávky), ostatní neboli očkovaní. 3 prípady boli nozokomiálneho charakteru. Vo všetkých prípadoch bol kultivačným vyšetrením spúta potvrdený *Streptococcus pneumoniae*, z nich S.P. sérotyp 3 (2x) a sérotyp 11A (1x). Výskyt prípadov bol sporadický.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 5 prípadov (chor. 4,59/100 000).

3.4 Skupina respiračné nákazy

3.4.1 *Scarlatina* – šarlach – A38

Bolo hlásených 5 ochorení šarlachu (A38, chor. 4,62/100 000) u osôb mužského (1x) a ženského (4x) pohlavia vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov (1x), od 5 do 9 rokov (4x). Ochorenia sa vyskytli u pacientov z obcí Banská Bystrica (3x), Povrazník (1x) a Slovenská Ľupča (1x).

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.4.2 Infekcia herpetickým vírusom (*Herpes simplex*) – B00

Boli hlásené 2 prípady nešpecifikovanej herpetickej vírusovej infekcie (B00.9, chor. 1,85/100 000) u osôb mužského pohlavia vo vekových kategóriách od 25 do 34 rokov a od 55 do 64 rokov. Ochorenia sa vyskytli v obci Banská Bystrica.

V predchádzajúcom roku bol v tejto skupine ochorení hlásený 1 prípad herpetickej meningitídy (B00.3).

3.4.3 *Varicella* – ovčie kiahne – B01

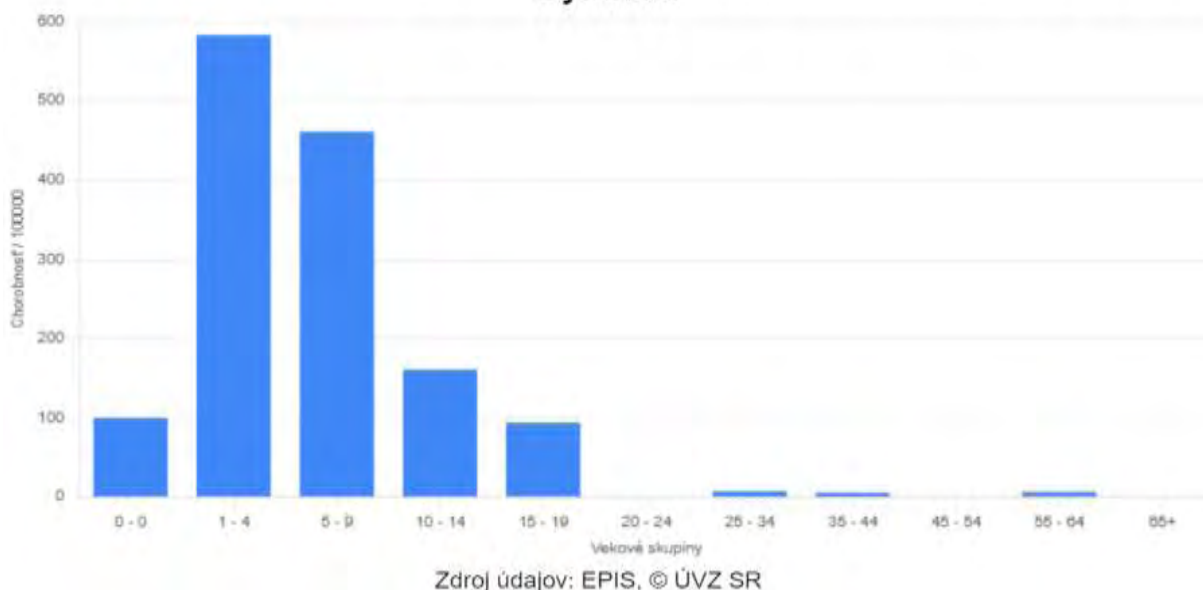
Bolo hlásených 65 ochorení ovčích kiahní (B01.9, chor. 60,12/100 000) u osôb mužského (45x) a ženského (20x) pohlavia. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov a od 5 do 9 rokov, u dospelých boli hlásené 3 prípady ochorenia (Graf 13). Najvyšší výskyt bol z obce Banská Bystrica (57 prípadov). Ochorenia mali sporadický a rodinný charakter výskytu. Epidemický výskyt sme nezaznamenali.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 158 ochorení (chor. 146,78/100 000), čo predstavuje pokles chorobnosti o 58,85 %. Pri skupine diagnóz B01 je to pokles o 16% oproti 5-ročnému priemeru. Trend ovčích kiahní za 10 rokov mal klesajúcu tendenciu (Graf 12).

Graf 12 Trend pri dg. B01 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

**Zvolená diagnóza 'B019'.
Vekovošpecifická chorobnosť.
Rok 2023, mesiac január až december. Banskobystrický kraj. Okres Banská
Bystrica.**

Graf 13 Výskyt ovčích kiahní podľa vekovošpecifickej chorobnosti, okres Banská Bystrica, 2023

3.4.4 Herpes zoster – pásový opar - B02

Kód MKCH	Názov	Počet
B023	Zosterové choroby oka	2
B029	Herpes zoster bez komplikácií	8

Bolo hlásených 10 prípadov pásového oparu (B02, chor. 9,24/100 000) u osôb mužského (6x) a ženského (4x) pohlavia vo vekových kategóriách od 25 do 34 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (2x), od 45 do 54 rokov (2x), od 55 do 64 rokov (1x) a nad 65 rokov (4x). Najvyšší výskyt bol zaznamenaný u pacientov z obce Banská Bystrica (8x).

V porovnaním s predchádzajúcim rokom je to 1,6-násobný nárast. Pri skupine diagnóz B02 je to pokles o 32% oproti 5-ročnému priemeru.

3.4.5 Infekčná mononukleóza – B27

Kód MKCH	Názov	Počet
B270	Gamaherpesvírusová mononukleóza	1
B279	Nešpecifikovaná infekčná mononukleóza	10

Hlásených bolo 11 ochorení mononukleózy (B27, chor. 10,17/100 000) u osôb mužského (8x) a ženského (3x) pohlavia. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej kategórii od 15 do 19 rokov (4x). Najvyšší výskyt bol zaznamenaný u pacientov z mesta Banská Bystrica (7x).

V porovnaním s predchádzajúcim rokom je to 1,4-násobný nárast. Pri skupine diagnóz B27 je to pokles o 33% oproti 5-ročnému priemeru.

3.4.6 Tuberkulóza - A15 – A19

Kód MKCH	Názov	Počet
A151	Tuberkulóza pľúc potvrdená len kultiváciou	1
A153	Tuberkulóza pľúc potvrdená nešpecifikovanými prostriedkami	2
A168	Iná respiračná tuberkulóza bez údajov o bakteriologickom alebo histologickom potvrdení	1

Boli hlásené 4 prípady ochorenia tuberkulózy (A15-A19, chor. 3,69/100 000) u osôb mužského (3x) a ženského (1x) pohlavia vo vekových kategóriách od 35 do 44 rokov (2x) a nad 65 rokov (2x). Ochorenia sa vyskytli u pacientov z mesta Banská Bystrica (2x) a obcí Bačin (1x) a Poniky (1x).

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 prípad ochorenia (chor. 0,92/100 000).

3.4.7 Chrápka a akútne respiračné ochorenia podobné chrípke – J 10, J 11 + SARI

Bolo hlásených 16 337 ochorení na ARO (chor. 87 109,9/100 000), z toho bolo ako CHPO označených 678 prípadov (chor. 3615,1/100 000). Prípady boli vo všetkých vekových kategóriách (Tabuľka 5). U ARO bola najvyššia vekovo špecifická chorobnosť vo vekovej kategórii od 20 do 59 rokov (chor. 64680,59/100 000) a u CHPO vo vekovej kategórii od 20 do 59 rokov (chor. 5696,52/100 000).

Hlásených bolo 704 komplikácií a to 171 bronchopneumónií a pneumónií, 102 otitíd a 431 sinusitíd. Najviac komplikácií 266 sa vyskytlo vo vekovej kategórii od 6 do 14 rokov (Tabuľka 6).

Zaznamenali sme 89 prípadov chrípky (chor.82,32/100 000), z toho 87 chrípok vyvolaných identifikovaným vírusom chrípky (J10) a 2 chrípky zapríčinené iným identifikovaným vírusom chrípky, so zápalom pľúc (J10.0). Ochoreli osoby mužského (43x) a ženského (46x) pohlavia. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej kategórii od 65 rokov (41x). Najviac ochorení bolo zaznamenaných z mesta Banská Bystrica (66 prípadov). Epidemický výskyt sme nezaznamenali.

Ochorenie SARI nebolo zaznamenané.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to u ARO pokles prípadov o 21,2 % a u CHPO je pokles o 31,7 %.

Tabuľka 5 Počet ochorení a chorobnosť ARO a CHPO podľa vekových skupín, okres Banská Bystrica, 2023

Územná jednotka		0-05	06-14	15-19	20-59	60+	Spolu
Banská Bystrica	ARO abs.	3859	4485	1991	4985	1017	16337
	ch.	222931,96	181664,72	173238,19	64680,59	26555,01	87109,98
	CHPO abs.	59	72	49	439	589	678
	ch.	3408,39	2916,36	4263,52	5696,52	1540,56	3615,14

Tabuľka 6 Komplikácie chrípky podľa vekových skupín, okres Banská Bystrica, 2023

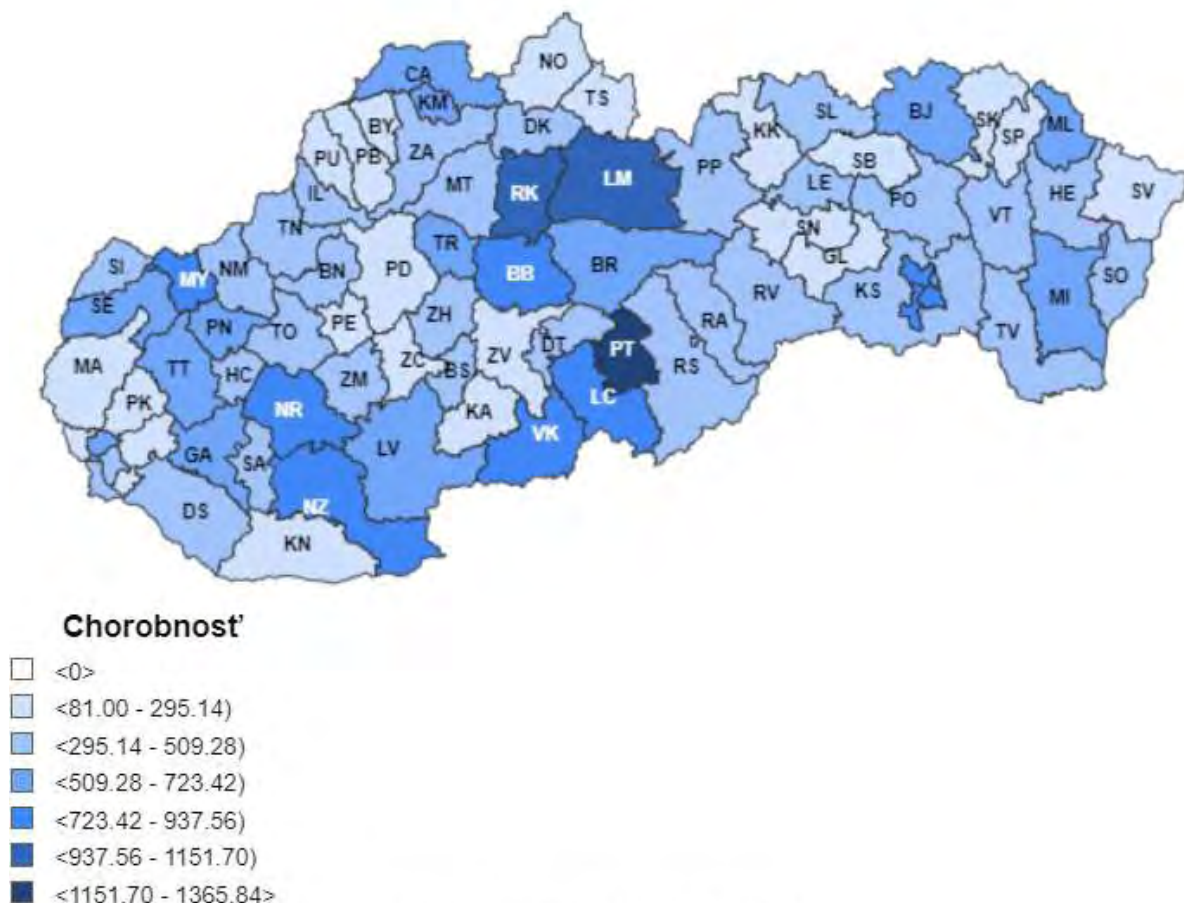
Druh komplikácie	0-05		06-14		15-19		20-59		60+		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónie a pneumónie	69	40,35	41	23,98	9	5,26	42	24,56	10	5,85	171	100,00
otitídy	32	31,37	41	40,20	12	11,76	16	15,69	1	0,98	102	100,00
sinusitídy	58	13,46	184	42,69	104	2,13	76	17,63	9	2,09	431	100,00

3.4.8 COVID-19 – U071

Celkovo do systému EPIS bolo vložených 1251 prípadov ochorenia COVID-19 z okresu Banská Bystrica, čo reprezentuje chorobnosť 1157,05/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2022 došlo k poklesu chorobnosti o 95,07%. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých obciach okresu, najviac v meste Banská Bystrica (1032x). Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej kategórii nad 65 rokov (chor. 2551,30/100 000). 307 hlásených prípadov t. j. 24.5% bolo zaznamenaných u osôb, ktoré už predtým toto ochorenie prekonali (reinfekcia). Postavenie okresu Banská Bystrica v rámci všetkých okresov SR zobrazuje mapa výskytu ochorenia spôsobeného SARS-2 CoV-2 v SR.

Mimoriadna situácia, ktorá bola vyhlásená dňa 11. marca 2020 v súvislosti s ochorením COVID-19 bola odvolaná vládou Slovenskej republiky od 15. septembra 2023.

Výskyt zvolenej diagnózy v SR podľa miesta nákazy v r. 2023 Diagnóza U071

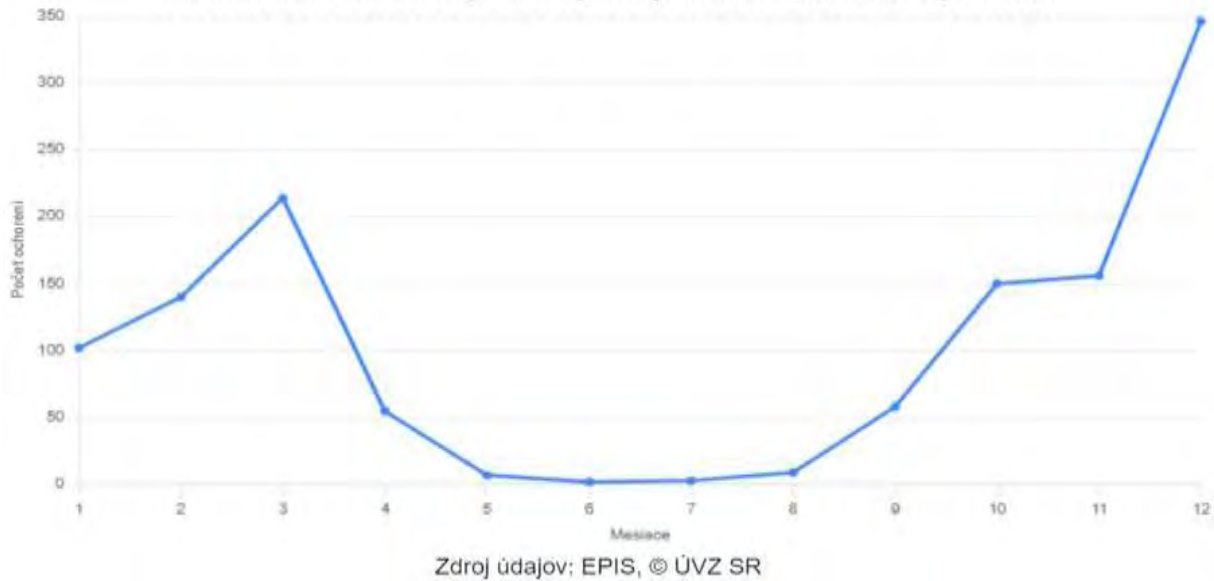

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Mapa 14 Výskyt ochorenia COVID-19, SR, 2023

Najvyšší výskyt ochorení v okrese Banská Bystrica bol zaznamenaný v mesiaci december (346x) a najnižší v mesiaci jún (2x) (Graf 15).

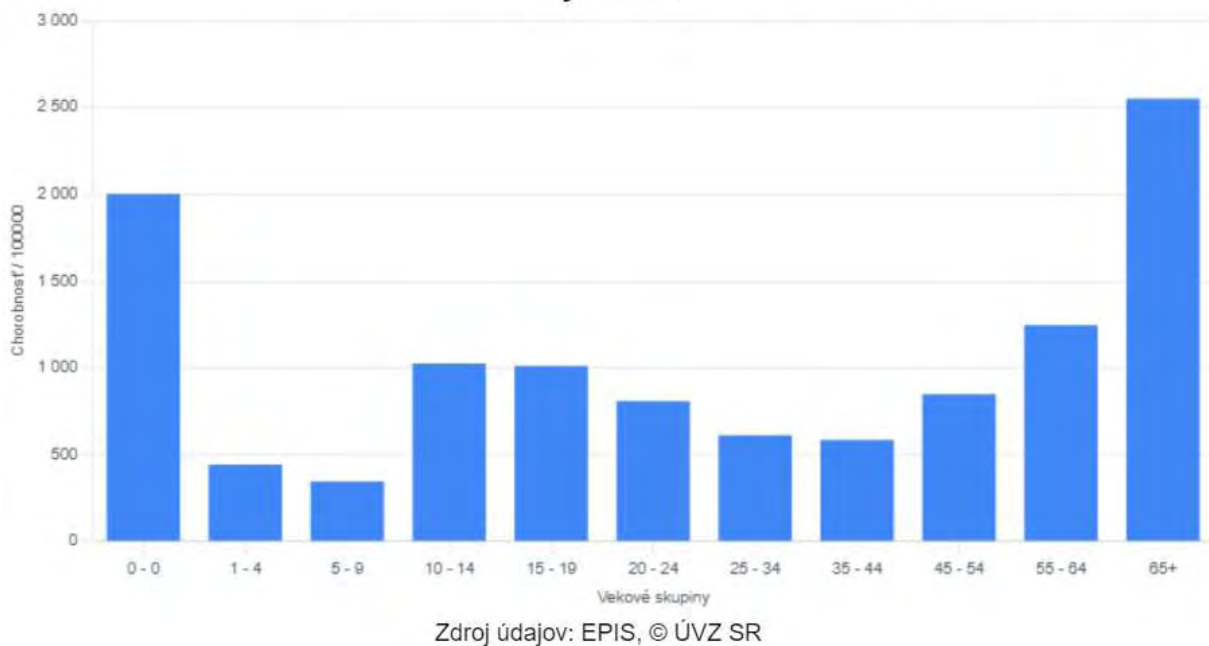
**Zvolená diagnóza 'U071'.
Sezonalita.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Graf 15 Sezonalita pri dg. U071, okres, Banská Bystrica, 2023

V najrizikovejšej vekovej kategórii nad 65 rokov a starších ochorelo celkom 552 osôb, čo je v priemere za celý rok 44,12 % všetkých evidovaných prípadov. Chorobnosť detskej populácie do 5 rokov veku bola nízka 39 prípadov, z toho 0 ročných (20x) a od 1 do 5 rokov (19x) (Graf 16).

**Zvolená diagnóza 'U071'.
Vekovošpecifická chorobnosť.
Rok 2023, mesiac január až december. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Graf 16 Vekovošpecifická chorobnosť dg. U071, okres Banská Bystrica, 2023

Podľa výsledkov sekvenácií sa na etiológii ochorení v okrese Banská Bystrica najviac podieľali rôzne varianty vírusov SARS CoV (Tabuľka 7).

Tabuľka 7 Varianty vírusov pri dg. U07.1, okres Banská Bystrica, 2023

BA.2.86	49
BA.5	1
B6.9	1
BF.7	1
BN.1	5
BQ.1	3
EL.1	3
FL.1	1
CH.1	1
XBB	45
XBB.1.16	15
XBB1.5	21
XBB.1.5-like	26
XBB.1.5-like+F456L	48
XBB.1.5-like+L455F+F456L	7
XBF	6

Epidémie

Bolo zaznamenaných 11 lokálnych epidémií, na ktorých sa najčastejšie podieľali epidémie v zariadeniach sociálnych služieb a ústavných zdravotníckych zariadeniach. V epidémiách sa nakazilo 131 prípadov, v rámci rodinných výskytov 19 prípadov.

Importované nákazy

Bolo importované 1 ochorenie z USA.

Hospitalizácie

279 ochorení si vyžiadalo hospitalizáciu.

Nozokomiálne nákazy

101 prípadov ochorenia malo charakter nozokomiálnej nákazy.

Úmrtia

Bolo zaznamenaných 9 úmrtí na COVID-19, okrem toho v 14 prípadoch bola príčina smrti COVID 19 pravdepodobná. Smrtnosť mala hodnotu 0,7% resp. 1.8%.

3.5 Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

3.5.1 Brucelóza – A23

Bolo hlásených 7 prípadov nešpecifikovanej brucelózy (A23.9, chor. 6,47/100 000) u osôb mužského (6x) a ženského (1x) pohlavia vo vekových kategóriách od 15 do 19 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (1x), od 45 do 54 rokov (3x), od 55 do 64 rokov (1x) a nad 65 rokov (1x) z obcí Banská Bystrica (6x) a Hrochoť (1x). Suspektný faktor prenosu bola konzumácia nepasterizovaných syrov (1x) a v ostatných prípadoch ostal faktor prenosu neobjasnený. Klinická forma bola febrilná (1x), hepatálna (1x), kĺbna (2x), kožná (1x) a očná (1x). Pri všetkých prípadoch boli laboratórne potvrdené protilátky *Brucella* nešpecifikovaná zo séra. Výskyt bol sporadický.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 0,92/100 000). Trend pri dg. A23 mal stúpajúcu tendenciu (Graf 17).

Graf 17 Trend pri dg. A23 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.5.2 Lymeská borelióza – A69.2, G63.0, M01.2

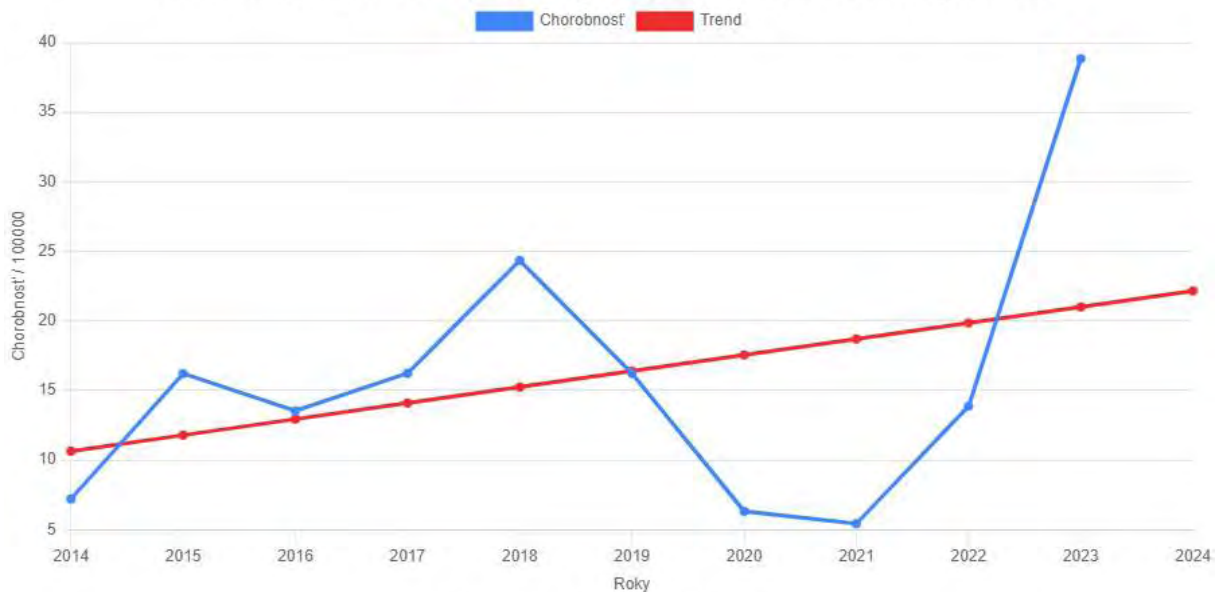
MKCH kód	Názov	Abs. počet	Chor.
A69.2	Lymeská choroba (<i>erythema chronicum migrans</i>)	27	24,97
G63.0	Polyneuropatia pri infekčných a parazitárnych chorobách zatriedených inde	10	9,25
M01.2	Artritída pri Lymeskej borelióze	6	5,55

Bolo hlásených 43 prípadov lymeskej boreliózy (A69.2, G63.0, M01.2, chor. 39,77/100 000) u osôb mužského (23x) a ženského (20x) pohlavia vo vekových kategóriách od 1 do 4

rokov (2x), od 5 do 9 rokov (7x), od 10 do 14 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (1x), od 20 do 24 rokov (2x), od 25 do 34 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (6x), od 45 do 54 rokov (9x), od 55 do 64 rokov (5x) a nad 65 rokov (9x) z obcí Banská Bystrica (6x) a Hrochoť (1x). Suspektný faktor prenosu bolo prisatie kliešť'a (21x), poštipanie hmyzom (4x) a neznámy (18x). Klinická forma bola *erythema chron. mig.* (19x), neurologická (11x), kĺbna (6x), febrilná (4x), meningeálna (1x) a bezpríznaková (2x). Najviac prípadov bolo zaznamenaných v mesiacoch jún (8x) a júl (8x). Pri všetkých prípadoch boli laboratórne potvrdené *Borrelia* IgM protilátky.

V predchádzajúcom roku bolo hlásených 15 prípadov (chor. 13,79/100 000). Trend lymeskej boreliózy za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 18).

**(A69.2, M01.2, G63.0) Výskyt lymeskej boreliózy.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

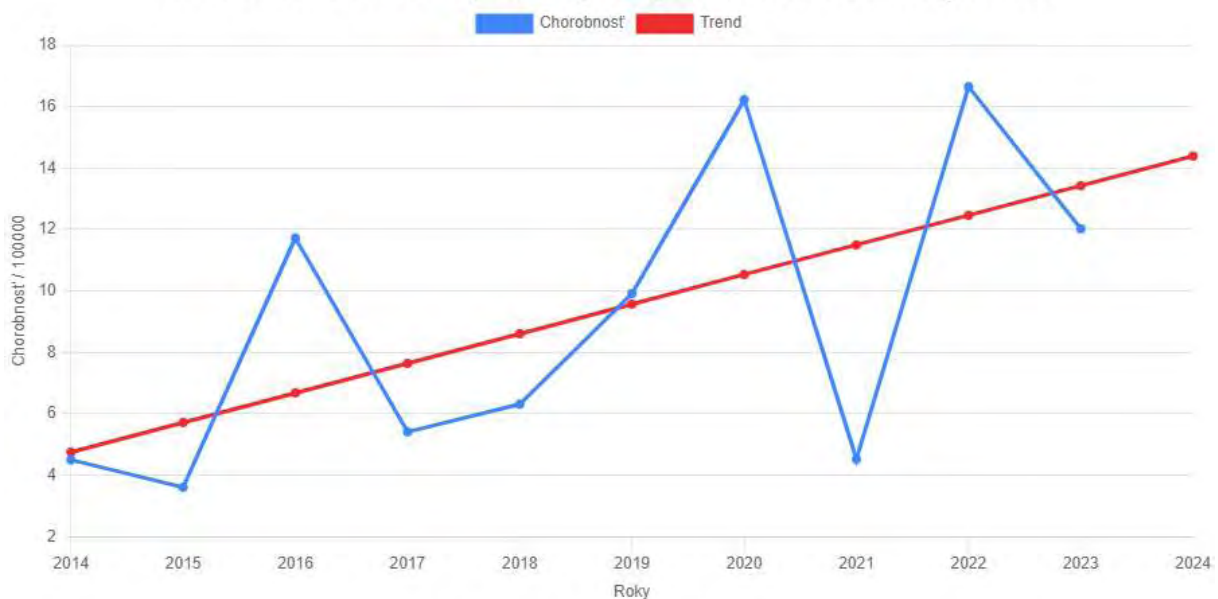
Graf 18 Trend lymeskej boreliózy za 10 rokov v okrese Banská Bystrica

3.5.3 Kliešť'ová encefalitída – A84.1

Hlásených bolo 13 ochorení (A84.1, chor. 12,02/100 000) u mužského (8x) a ženského (5x) vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (1x), od 25 do 34 rokov (4x), od 35 do 44 rokov (3x), od 45 do 54 (3x) a od 55 do 64 rokov (1x). Prípady boli hlásené z mesta Banská Bystrica (9x) a obcí Čerín (2x), Horné Pršany (1x) a Hronsek (1x). Ani v jednom prípade nebolo zaznamenané očkovanie proti kliešť'ovej encefalitíde. Klinická forma bola neurologická (6x), encefalitická (5x) a febrilná (2x). Suspektný faktor prenosu bola konzumácia ovčieho mlieka a výrobky z neho (4x), konzumácia kozieho mlieka (3x) prisatie kliešť'a (5x) a jeden prípad ostal neobjasnený. Najviac prípadov bolo zaznamenaných v mesiaci jún (8x). Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené: pozitívne protilátky IgM. Výskyt bol sporadický a rodinný (1x 2 prípady v domácnosti).

V porovnaní s minulým rokom pokles o 28%. Pri skupine diagnóz A84.1 je to nárast o 10% oproti 5-ročnému priemeru. Trend kliešť'ovej encefalitídy za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 19).

**(A84.1) Výskyt kliešťovej encefalitídy.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

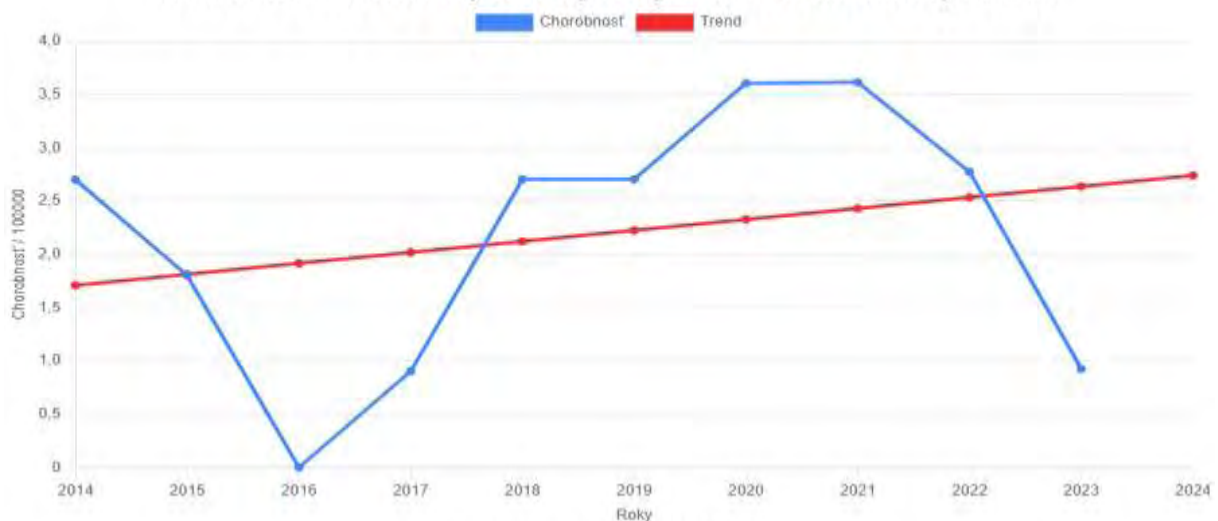
Graf 19 Trend kliešťovej encefalitídy za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.5.4 Toxoplazmóza – B58

Bol hlásený 1 prípad nešpecifikovanej toxoplazmózy (B58.9, chor. 0,92/100 000), u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii od 25 do 34 rokov z obce Banská Bystrica. Klinická forma bola bezpríznaková (1x). Prípad bol zachytený v rámci prenatálneho skríningu na základe laboratórne pozitívnych protilátok IgG zo séra.

V porovnaní s minulým rokom pokles o 77%. Pri skupine diagnóz B58 je to pokles o 71% oproti 5-ročnému priemeru. Trend toxoplazmózy mal stúpajúcu tendenciu (Graf 20).

**(B58) Výskyt toxoplazmózy.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 20 Trend pri dg. B58 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.5.5 Echinokokóza – B67

Bol hlásený 1 prípad infekcie pečene *Echinococcus multilocularis* (B67.5, chor. 0,92/100 000) u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii od 35 do 44 rokov z obce Tajov. Klinická forma bola hepatálna. V klinickom obraze: oranžový moč, ikterus, únava, nechutenstvo. V rámci diferenciálnej diagnostiky nález echinokoková cysta v pravom laloku heparu. Suspektný faktor prenosu bola konzumácia neumytého, lesného ovocia (čučoriedky a ostatné plody). Hospitalizácia pre infekčné ochorenie. Laboratórne pozitívne protilátky zo séra: *Echinococcus* IgG - vyšetrením Western Blot.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 prípad (chor. 0,9/100 000).

3.5.6 Kontakt a vystavenie besnote – Z20.3

Boli hlásené 3 prípady pohryzenia (Z20.3, chor. 2,77/100 000) u osôb ženského pohlavia vekových kategóriách od 25 do 34 rokov (2x) a od 35 do 44 rokov (1x), všetky z Banskej Bystrice. Mechanizmus prenosu bolo pohryzenie psom (2x) a pohryzenie myšou (1x). Jeden prípad bol importovaný z Grécka. V jednom prípade bolo kompletne očkovanie proti besnote (Verorab). Lokalizácia poranenia bola noha (2x) a ruka (1x). Zviera známe/nevyšetrené (2x) a neznáme (1x).

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 2 prípady ohrozenia (chor. 1,85/100 000). Pri skupine diagnóz Z20.3 je to nárast o 7% oproti 5-ročnému priemeru.

3.6 Skupina nákaz kože a slizníc

3.6.1 Tetanus – A33, A35

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

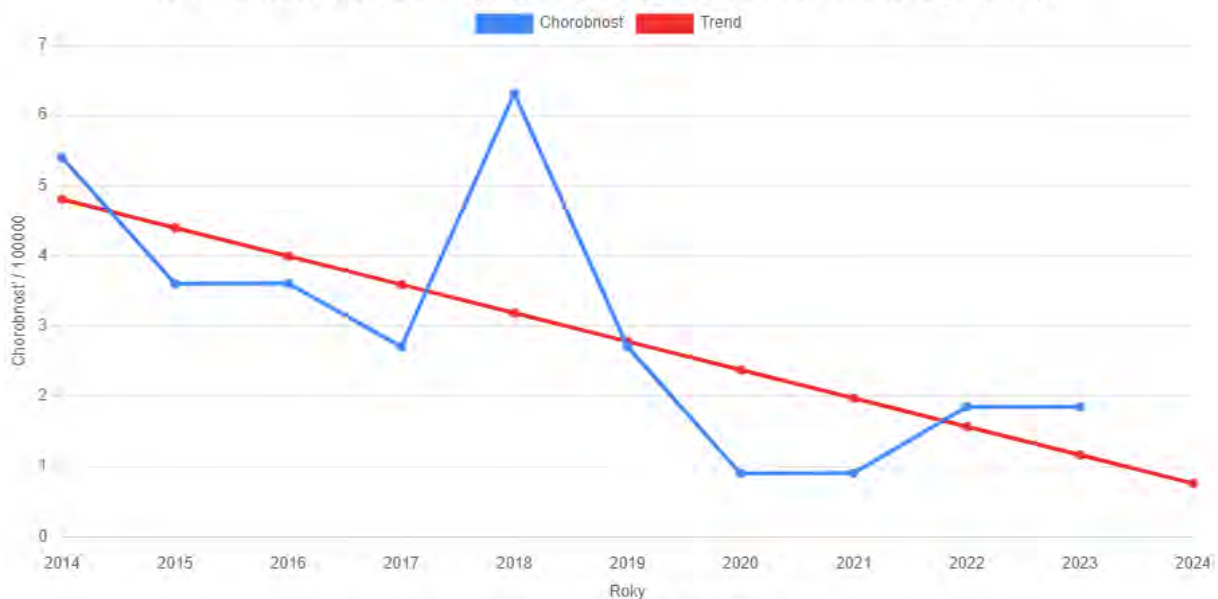
Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. diftéria. Preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde v ročníku narodenia 2016 (preočkovanie v 6. r. života) bolo vykonané na 94,3 % a v ročníku narodenia 2009 (preočkovanie v 13. r. života) na 95,1 %.

3.6.2 Erysipel – ruža - A46

Boli hlásené 2 ochorenia *erysipel* (A46, chor. 1,85/100 000) u osôb mužského (2x) pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Charakter výskytu bol sporadický.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali tiež 2 ochorenia (chor. 1,86/100 000). Trend *erysipel* mal klesajúcu tendenciu (Graf 21).

**Zvolená diagnóza 'A46'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 21 Trend pri dg. A46 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.6.3 Plynová gangréna – B48.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.6.4 Svrab – *scabies* – B86

Bolo hlásených 36 ochorení svrabu (B86, chor. 33,3/100 000) u osôb mužského (20x) a ženského (16x) pohlavia vo vekových kategóriách 0-ročných (2x), od 1 do 4 rokov (3x), od 5 do 9 rokov (5x), 10 do 14 rokov (4x), od 15 do 19 (1x), od 25 do 34 rokov (3x), od 35 do 44 rokov (1x), od 45 do 54 rokov (2x), od 55 do 64 rokov (7x) a nad 65 rokov (8x) z obcí Banská Bystrica (21x), Hrochoť (1x), Sebedín-Bečov (13x) a Selce (1x). Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický.

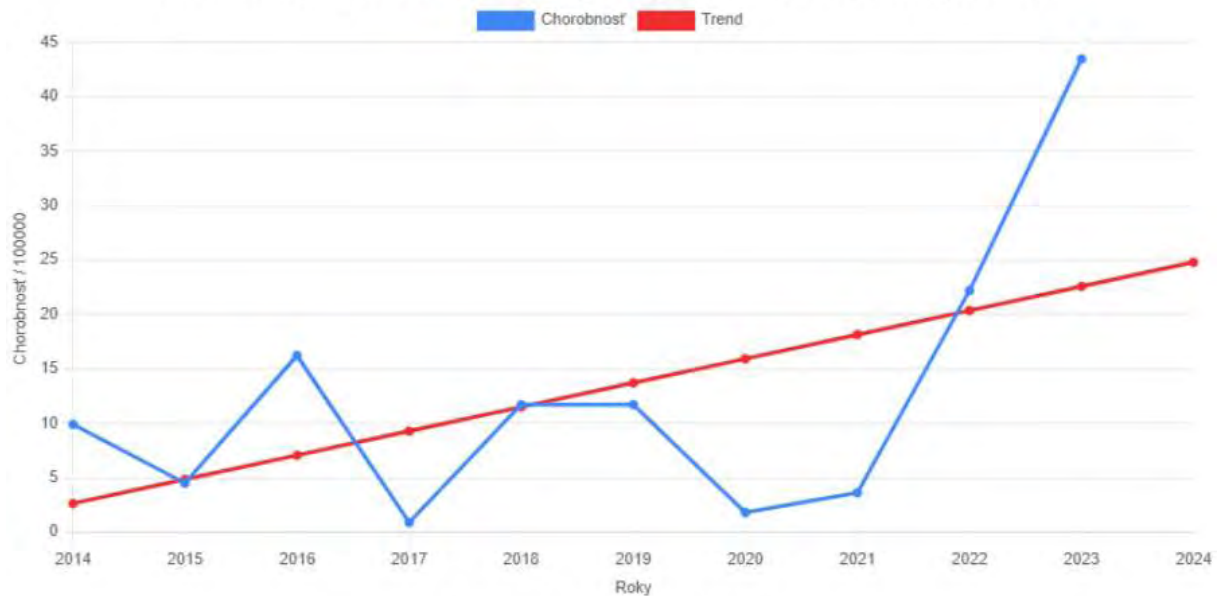
V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 23 ochorení (chor. 21,27/100 000). Pri skupine diagnóz B86 je to 3-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru.

Zaehodovali sme 2 lokálne epidémie, pri ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia.

- v domácnosti s počtom 7 prípadov,
- v sociálnom zariadení s počtom 23 prípadov.

Trend svrabu mal stúpajúcu tendenciu (Graf 22).

(B86) Výskyt svrabu.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 22 Trend pri dg. B86 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.6.5 Aspergilóza – B44.8

Bolo hlásené 1 ochorenie (B44.8, chor. 0,92/100 000) u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Išlo o nozokomiálnu nákazu. Z výteru nosa bol kultivačne potvrdený *Aspergillus* spp.

3.7 Skupina neuroinfekcií

3.7.1 Meningokoková meningitída – A39

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.1.1 Waterhouseov-Friderichsenov syndróm (A39.1)

Hlásený bol 1 Waterhouseov-Friderichsenov syndróm (A39.1, chor. 0,92/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii 0-ročných. Diagnóza bola potvrdená na základe pitevného nálezu v mozgu, pľúcach a nadobličkách. Laboratórne potvrdená *Neisseria meningitidis* séroskupiny B. Prípado skončil úmrtím.

V predchádzajúcom roku sme nezaevidovali žiadne ochorenie.

3.7.2 Creuzfeldt-Jakobova choroba – A81.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.3 Nešpecifikovaná vírusová encefalitída – A86

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 0,92/100 000).

3.7.4 Nešpecifikovaná vírusová meningitída – A87.9

Hlásené boli 3 prípady nešpecifikovanej vírusovej meningitídy (A87.9, chor. 2,77/100 000) u osôb mužského (2x) a ženského (1x) pohlavia vo vekových kategóriách od 35 do 44 rokov, od 45 do 54 rokov a od 55 do 64 rokov. Medzi klinickými príznakmi ochorenia dominovali výrazné bolesti hlavy, horúčka a zvracanie. Etiologicky zostali ochorenia neobjasnené.

V predchádzajúcom roku sme nezaevidovali žiadne ochorenie.

3.7.5 Herpetickovírusová meningitída – B00.3

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 0,92/100 000).

3.7.6 Varicellová meningitída – B01.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.7 Varicellová encefalitída – B01.1

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 0,92/100 000).

3.7.8 Zosterová encefalitída – B02.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.9 Bakteriálne meningitídy – G00

3.7.9.1 Streptokoková meningitída (G00.2)

Hlásený bol jeden prípad (G00.2, chor. 0,92/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 55 do 64 rokov. Pacient bol hospitalizovaný pre poruchu vedomia a afáziu, bola realizovaná lumbálna punkcia, kde nález svedčil o bakteriálnej meningitíde. Kultivačne z likvoru bol potvrdený *Streptococcus gallolyticus*.

V predchádzajúcom roku sme nezaevidovali žiadne ochorenie.

3.7.10 Zápal mozgových plien vyvolaný inými a nešpecifikovanými príčinami - G03

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.11 Nešpecifikovaná encefalomyelitída, myelitída – G04

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.12 Paréza nervi facialis – G51

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.13 Akútna chabá obrna typu Guillan-Barré – G61

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.8 Skupina pohlavne prenosných ochorení

3.8.1 Nosičstvo HIV alebo ochorenie na AIDS - Z21, B23, B24

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadny prípad, v predchádzajúcom roku sme zaznamenali 2 prípady nosičstva HIV (Z21, chor. 1,85/100 000). Trend pri dg. Z 21 mal klesajúcu tendenciu (Graf 23).

Graf 23 Trend dg. Z21 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

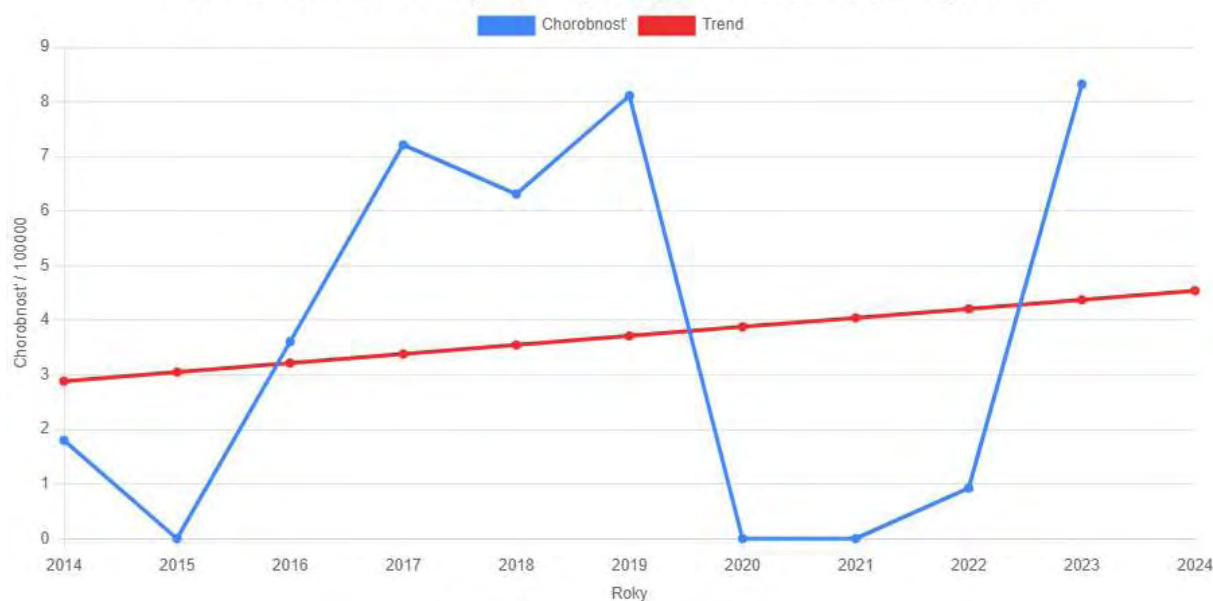
3.8.2 Syfilis –A51–A53

MKCH	Názov diagnózy	Počet
A510	Primárny genitálny syfilis	1
A513	Sekundárny syfilis kože a slizníc	2
A514	Iné formy sekundárneho syfilisu	1
A515	Latentný včasný syfilis	3
A519	Nešpecifikovaný včasný syfilis	1

Bolo hlásených 8 prípadov syfilisu (A51-A53, chor. 7,40/100 000) u osôb mužského (7x) a ženského (1x) pohlavia vo vekových kategóriách od 20 do 24 rokov (2x), od 35 do 44 rokov (3x), od 45 do 54 rokov (2x) a nad 65 rokov (1x) z okresu Banská Bystrica. Najviac prípadov bolo zaznamenaných v mesiacoch august (3x) a október (3x). Všetky prípady boli laboratórne potvrdené v NRC pre syfilis.

V predchádzajúcom roku boli hlásené 3 prípady (chor. 2,77/100 000). Trend syfilisu za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 24).

**Zvolená diagnóza 'A51%'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

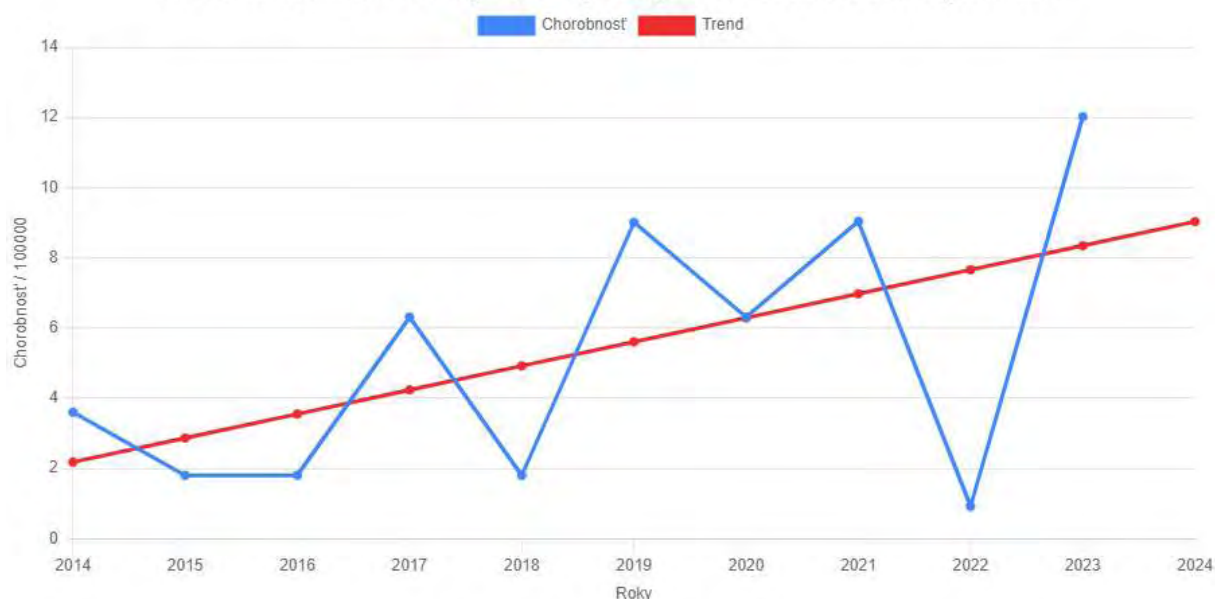
Graf 24 Trend pri dg. A51 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.8.3 Kvapavka – gonorea - A54

Hlásených bolo 13 prípadov (A54, chor. 12,02/100 000) u osôb mužského (7x) a ženského (6x) pohlavia vo vekových kategóriách od 15 do 19 rokov (2x), od 20 do 24 rokov (4x), 25 do 34 rokov (2x), od 35 do 44 rokov (1x), od 45 do 54 (3x) a od 55 do 64 rokov (1x) z okresu Banská Bystrica. Všetky prípady boli laboratórne potvrdené.

V predchádzajúcom roku bol hlásený 1 prípad (chor. 0,92/100 000). Trend gonokokovej infekcie za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 25).

**Zvolená diagnóza 'A54%'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

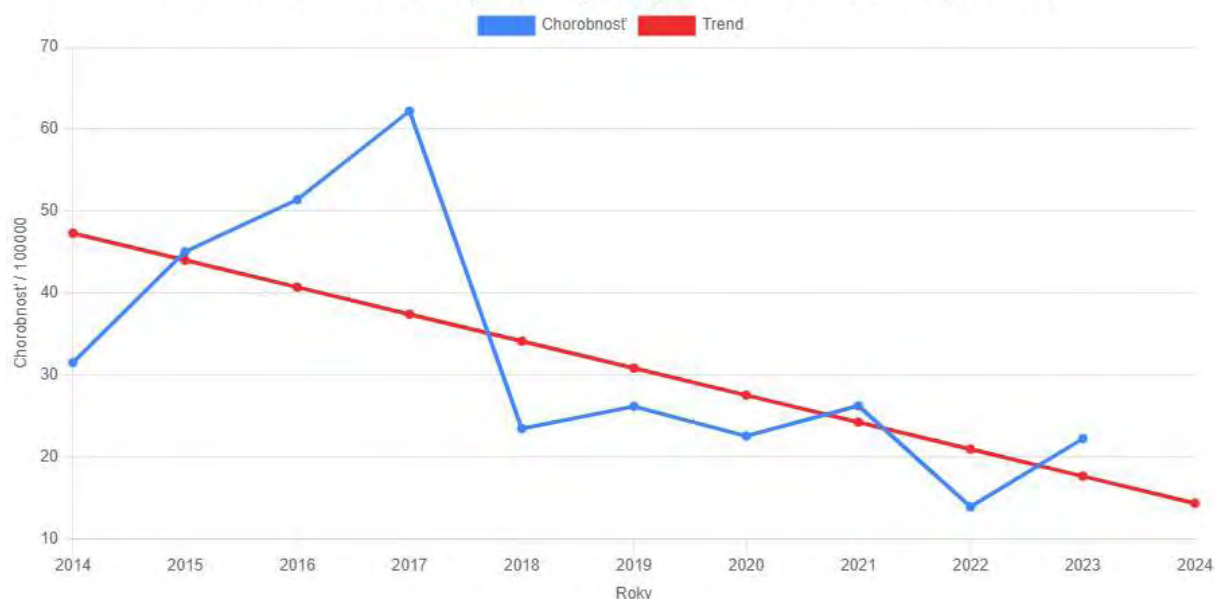
Graf 25 Trend pri dg. A54 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.8.4 Chlamýdiové sexuálne prenosné infekcie - A56

Hlásených bolo 23 prípadov chlamýdiových infekcií dolných častí močovopohlavnej sústavy (A56.0, chor. 21,27/100 000) u osôb mužského (3x) a ženského (20x) pohlavia vo vekových kategóriách od 15 do 19 rokov (5x), od 20 do 24 rokov (5x), 25 do 34 rokov (9x), od 35 do 44 rokov (1x), od 45 do 54 (1x), od 55 do 64 rokov (1x) a nad 65 rokov (1x) z okresu Banská Bystrica. Všetky prípady boli laboratórne potvrdené.

V predchádzajúcom roku bolo hlásených 15 prípadov (chor. 13,87/100 000). Trend chlamýdiovej infekcie za 10 rokov mal klesajúcu tendenciu (Graf 26).

**Zvolená diagnóza 'A56%'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

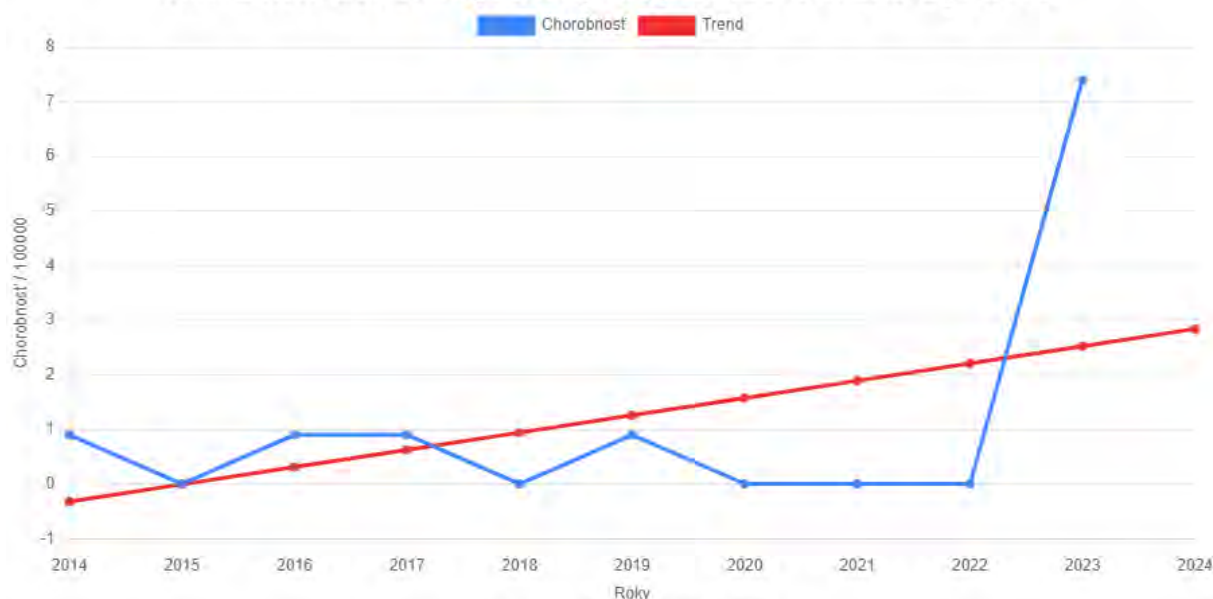
Graf 26 Trend pri dg. A56 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.8.5 Trichomoniázové urogenitálne ochorenia – A59

Hlásených bolo 8 prípadov trichomoniázy (A59, chor. 7,40 /100 000), všetky u osôb ženského pohlavia vo vekových kategóriách od 15 do 19 rokov (1x), 25 do 34 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (1x) a od 45 do 54 (5x) z okresu Banská Bystrica. Všetky prípady boli laboratórne potvrdené.

V predchádzajúcom roku sme prípady trichomoniázy nezaznamenali. Trend trichomoniázy za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 27).

**Zvolená diagnóza 'A59%'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Banská Bystrica.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 27 Trend pri dg. A59 za 10 rokov, okres Banská Bystrica, 2023

3.9 Skupina ostatných nákaz

3.9.1 Streptokokové septikémie – A40

Kód MKCH	Názov	Počet
A402	Sepsa zapríčinená Streptokokom zo skupiny D	2
A403	Sepsa zapríčinená <i>Streptococcus pneumoniae</i>	1

Boli hlásené 3 ochorenia (A40, chor. 2,77/100 000) u osôb ženského (1x) a mužského (2x) pohlavia vo vekových kategóriách 0 ročných (2x) a od 20 do 24 rokov (1x). Všetky nákazy mali nozokomiálny charakter. V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 8).

Minulý rok sme evidovali 4 ochorenia (chor. 3,7/100 000). Pri skupine diagnóz A40 je to nárast o 25% oproti 5-ročnému priemeru.

Tabuľka 8 Etiologické agens pri dg A40, okres Banská Bystrica, 2023

Typ	Frekvencia	Percentuálne
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	1,	2,86 %
<i>Streptococcus</i> skup. D (enterokoky)	2,	5,71 %

3.9.2 Iné septikémie – A41

Kód MKCH	Názov	Počet
A410	Septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	5
A411	Septikémia vyvolaná inými špecif. stafylokokmi	10
A415	Septikémia vyvolaná Gram negat. mikroorganizmami	15
A418	Iné špecifikované septikémie	1

Kód MKCH	Názov	Počet
A419	Sepsa, bližšie neurčená	1

Bolo hlásených 32 prípadov (A41, chor. 29,6/100 000) u osôb ženského (10x) a mužského (22x) pohlavia vo vekových kategóriách 0 ročných (8x), od 1 do 4 rokov (3x), od 10 do 14 rokov (2x), od 35 do 44 rokov (6x), od 45 do 54 rokov (4x), 55 do 64 rokov (5x) a nad 65 rokov (4x). Všetky nákazy mali nozokomiálny charakter. V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 9).

Bolo zaznamenané 1 úmrtie na diagnózu A41.5.

V predchádzajúcom roku bolo hlásených 28 prípadov (chor. 25,89/100 000). Pri skupine diagnóz A41 je to pokles o 2% oproti 5-ročnému priemeru.

Tabuľka 9 Etiologické agens pri dg. A41, okres Banská Bystrica, 2023

Typ	Frekvencia	Percentuálne
<i>E.coli</i> /EPEC-enteropatogénne	2,	5,71 %
<i>E.coli</i> nešpecifikované	1,	2,86 %
<i>Enterobacter cloacae</i>	3,	8,57 %
<i>Klebsiella oxitoca</i>	1,	2,86 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	5,	14,29 %
mikroorganizmy iné nešpecifikované	1,	2,86 %
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	4,	11,43 %
<i>Staphylococcus aureus</i>	5,	14,29 %
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	6,	17,14 %
<i>Staphylococcus haemolyticus</i>	1,	2,86 %
<i>Staphylococcus hominis</i>	2,	5,71 %
<i>Staphylococcus warneri</i>	1,	2,86 %

3.9.3 Kandidová septikémia – B37.7

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 0,92/100 000).

3.9.4 Puerperálna septikémia – O85

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.10 Nozokomiálne nákazy

Celkom bolo nahlásených zo zdravotníckych zariadení (ďalej len ZZ) v okrese Banská Bystrica 588 nemocničných nákaz (ďalej len NN), čo je o 24,7 % menej v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Pokles počtu nahlásených NN bol spôsobený aj nižším počtom NN s etiológiou COVID19. Incidencia NN predstavuje 1,3 %, čo je menej ako v predchádzajúcom roku, kedy bola incidencia NN 1,6 %. Počet hospitalizovaných pacientov bol v porovnaní s rokom 2022 vyšší o necelé 3 %. Keďže ide o pasívny zber údajov, určite nevyjadruje rozsah a závažnosť nemocničných nákaz. Najviac sa k odhadovaným údajom približuje nemocnica

Zelený sen (proporcia 2,7 %) a Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica (proporcia 2,3 %) (Tabuľka 10). Štatisticky sa udáva výskyt v podobných zdravotníckych zariadeniach západnejšie od nás v rozsahu 4 – 8 % infekcií u hospitalizovaných pacientov.

Tabuľka 10 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach, okres Banská Bystrica, 2023

Oddelenie	Počet hlásených nákaz	Počet hlásených nákaz	Počet hospitalizovaných	Proporcia
	2023	2022	2023	%
FNsP F.D.Roosevelta	420	557	29264	1,4
DFNsP	95	128	4148	2,3
SÚSCCH	47	40	10275	0,5
ZELENÝ SEN	18	2	663	2,7
Mammacentrum	8	6	732	1,1
Novamed	0	0	1920	0
SPOLU	588	733	47002	1,3

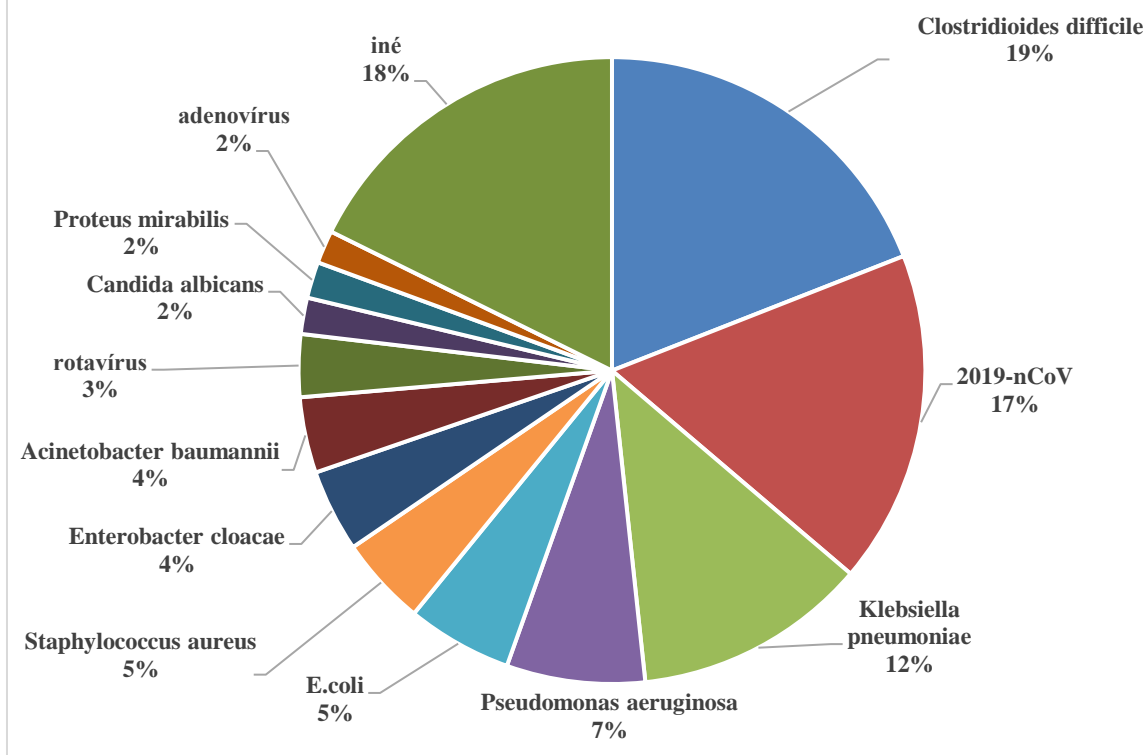
Z celkového podielu etiologických agens nemocničných nákaz boli v roku 2023 zistené rôzne agens (Tabuľka 11).

Tabuľka 11 Etiologické agens pri NN, okres Banská Bystrica, 2023

<i>Clostridioides difficile</i>	19 %
2019-nCoV	17 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	12 %
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	7 %
<i>E.coli</i> nešpecifikované	5 %
<i>Staphylococcus aureus</i>	5 %
<i>Enterobacter cloacae</i>	4 %
<i>Acinetobacter baumannii</i>	4 %
rotavírus	3 %
<i>Candida albicans</i>	2 %
<i>Proteus mirabilis</i>	2 %
adenovírus	2 %
iné	18 %

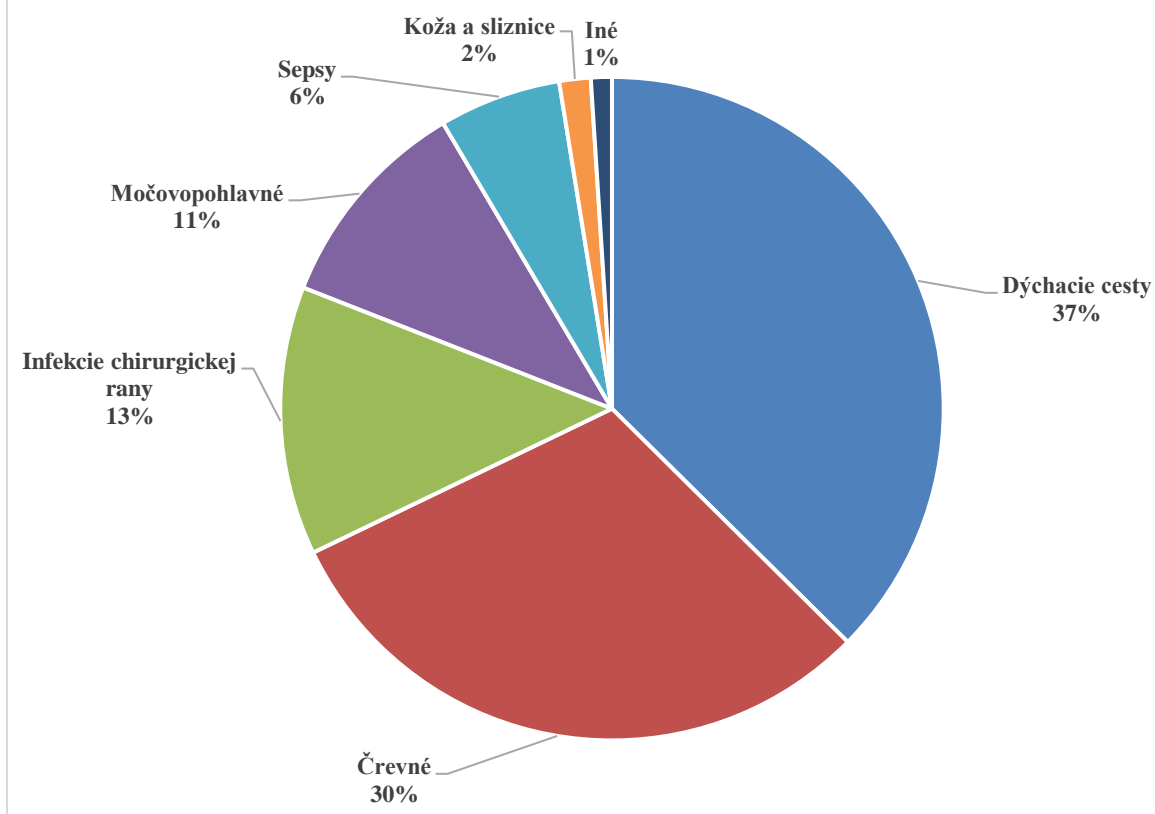
Rozdelenie nozokomiálnych nákaz podľa etiológie a lokalizácie uvádza graf 1, graf 2 a tabuľka 2.

NN podľa etiológie v okrese Banská Bystrica v roku 2023

Graf 1 Rozdelenie NN podľa etiológie, okres Banská Bystrica, 2023

NN podľa lokalizácie v okrese Banská Bystrica v roku 2023

Graf 2 Rozdelenie NN podľa lokalizácie, okres Banská Bystrica, 2023

Tabuľka 12 Výskyt NN podľa lôžkových zdravotníckych zariadení a lokalizácie, okres Banská Bystrica, 2023

Zdravotnícke zariadenia	črevné		respiračné		urogenitálne		kože a sliznice		inf v mieste chir výk		sepsy		iné		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica	33	18,3	40	18,2	0	0,0	1	11,1	6	7,9	14	40,0	1	16,7	95	16,1
Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D. Roosevelta Banská Bystrica	130	72,2	147	66,8	58	93,5	8	88,9	56	73,7	16	45,7	5	83,3	420	71,4
Mammacentrum sv. Agáty Banská Bystrica, a.s.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	10,5	0	0,0	0	0,0	8	1,4
Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s.	13	7,2	19	8,6	4	6,5	0	0,0	6	7,9	5	14,3	0	0,0	47	8,0
ZELENÝ SEN, s. r. o.	4	2,2	14	6,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	3,1
SPOLU	180	100,0	220	100,0	62	100,0	9	100,0	76	100,0	35	100,0	6	100,0	588	100,0

Z tabuľky 2 a grafov 1 a 2 vyplýva, že podiel jednotlivých infekcií podľa lokalizácie bol nasledujúci:

Najpočetnejšou skupinou nemocničných nákaz boli v roku 2023 infekcie respiračného traktu, ktoré tvorili 37 % zo všetkých NN. Kultivačne boli najčastejšie detekované *2019-nCoV*, *Pseudomonas aeruginosa* a *Klebsiella pneumoniae*. Klinicky dominovali infekcie horných dýchacích ciest a bronchopneumónie.

Črevné infekcie tvorili v roku 2023 druhú najpočetnejšiu skupinu nemocničných nákaz s podielom 30 % zo všetkých NN. Najčastejšími etiologickými agens boli *Clostridioides difficile*, rotavírusy a *Klebsiella pneumoniae*.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu a popáleninové infekcie tvorili tretiu najpočetnejšiu skupinu NN s podielom 13 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to nárast o 4 % hlásených infekcií. Klinicky boli diagnostikované najmä abscesy operačných rán, kultivačne boli zachytené najčastejšie *Klebsiella pneumoniae*, *Enterobacter cloacae* a *Staphylococcus aureus*.

Infekcie urogenitálneho traktu tvorili 11 %, ich podiel na celkovom počte NN v porovnaní s predošlým rokom mierne klesol. Klinicky sa najčastejšie vyskytovali cystitídy po zavedení permanentného močového katétra. Kultivačne sa najčastejšie vyskytovali *E. coli*, *Pseudomonas aeruginosa* a *Klebsiella pneumoniae*.

Sepsy sa podieľali na zastúpení nemocničných nákaz v 6 % a ich podiel sa z celkového počtu NN medziročne mierne zvýšil. Celkove sme zaznamenali 35 ochorení na sepsu z nasledujúcich ZZ: FN s P. F. D. Roosevelta 16 prípadov, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou 14 prípadov, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb 5 prípadov. Kultivačne z hemokultúr dominovali *Klebsiella pneumoniae* a stafylokoky.

Infekcie kože a slizníc tvorili 2 % z celkového počtu NN. Kultivačne sa najčastejšie vyskytovali *Klebsiella pneumoniae* a *Staphylococcus aureus*.

Iné infekcie tvorili 1 % z celkového počtu NN. V tejto skupine boli hlásené zápalové reakcie po implantácii kĺbných endoprotéz. Etiologicky dominovali *Klebsiella pneumoniae* a *Enterobacter cloacae*.

3.11 Výkon štátneho zdravotného dozoru

V okrese Banská Bystrica sa nachádza 8 lôžkových zdravotníckych zariadení, FNŠP F. D. Roosevelta Banská Bystrica s 901 lôžkami, nemocnica ZELENÝ SEN s 104 lôžkami, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou (DFNsP) s 97 lôžkami, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb (SÚSCCH) so 111 lôžkami, Centrum pre liečbu drogových závislostí (CPLDZ) s 27 lôžkami, NOVAMED medicínske centrum s 8 lôžkami, FMC dialyzačné služby s 16 lôžkami, MAMMACENTRUM zariadenie na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti v odbore gynekológia s 8 lôžkami a jedno kúpeľné zariadenie Kúpele Brusno a.s.

Štátny zdravotný dozor sa vykonáva v uvedených zdravotníckych zariadeniach a taktiež v ambulantných zariadeniach a lekárnach, pôsobiacich na území okresu Banská Bystrica. V okrese je 64 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých, 24 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast, 349 odborných ambulancií a 85 stomatologických ambulancií.

V okrese sa nachádza 55 lekární, 4 ADOS a 2 laboratória klinickej mikrobiológie. Operačné sály sa nachádzajú vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou F. D. Roosevelta, Detskej fakultnej nemocnici, Stredoslovenskom ústave srdcových a cievnych chorôb, medicínskom centre NOVAMED, medicínskom centre ZDRAVOMED a medicínskom centre MAMMACENTRUM. Operačné sály v zdravotníckych zariadeniach sú vo veľmi dobrom stave. Tabuľka 13 prezentuje previerky úrovne hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach v okrese Banská Bystrica.

Tabuľka 13 Previerky hyg.-epid. režimu v zdravotníckych zariadeniach, okres Banská Bystrica, 2023

Zdravotnícke zariadenie	Počet previerok					
	počet ZZ	kompl. pr.	v suv. NN	kontr. nap.op.	Iba mikr. m.	spolu
Lôž. odd. OAIM/JIS	16	9	0	1	0	10
Lôž. odd. chirurg. smer	17	27	0	1	0	28
Lôž. odd. nechir. smer	35	24	0	2	0	26
Amb. všeobecní lekári	88	2	0	0	0	2
Amb. odborní lekári	349	23	0	1	0	24
Stomatológovia	85	4	0	0	0	4
SPOLU	556	89	0	5	0	94

Počet previerok hygienicko – epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach okresu mierne stúpol oproti roku predchádzajúcemu na 94 previerok oproti 88 previerkam v roku 2022. Tabuľka 14 prezentuje výsledky testovania sterilizačnej techniky v zdravotníckych zariadeniach.

Tabuľka 14 Výsledky testovania sterilizačnej techniky v zdravotníckych zariadeniach, okres Banská Bystrica, 2023

Výsledky testovania								
Druh	Evid. počet	Počet kontrol	Propor. kontrol	Počet pozit.	Propor. z počtu kontr.	Opak. kontroly	Počet opakov.	Vyradené
	abs.	abs.	%	abs.	%	abs.	abs.	abs.
HVS	192	103	53,6	1	0,97	2	1	1

Výsledky testovania								
Druh	Evid. počet	Počet kontrol	Propor. kontrol	Počet pozit.	Propor. z počtu kontr.	Opak. kontroly	Počet opakov.	Vyradené
	abs.	abs.	%	abs.	%	abs.	abs.	abs.
AUT	60	428	713,3	0	0,0	0	0	0
ETY	1	10	1000,0	0	0,0	0	0	0
PLAZMA	2	27	1350,0	0	0,0	3	0	0
FORMAL	1	12	1200,0	0	0,0	0	0	0

Počas roka bolo skontrolovaných celkom 610 sterilizačných prístrojov, z toho bol 1 prístroj vyhodnotený ako pozitívny a 1 prístroj bol z užívania vyradený. Tabuľka 15 prezentuje výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia a sterov z prostredia v rámci ŠZD v zdravotníckych zariadeniach.

Tabuľka 15 Výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia a sterov z prostredia v zdravotníckych zariadeniach, okres Banská Bystrica, 2023

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie		
	Testov	z toho nevyhovujúce		Sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
FNsP F.D.Roosevelta						
KAIM	0	0	0	120	4	3,3
Gynekológia a pôrodnictvo	0	0	0	100	4	4,0
Infektológia	0	0	0	37	0	0
Neonatológia	0	0	0	60	0	0
Neurochirurgia	0	0	0	60	2	3,3
OCOS	9	0	0	180	5	2,8
Centrálna sterilizácia	2	0	0	81	3	3,3
Onkologická klinika	0	0	0	80	6	7,5
Pneumológia a ftizeológia	0	0	0	60	0	0
Robotická chirurgia	3	0	0	80	1	1,2
Traumatológia	0	0	0	120	9	7,5
Urgentný príjem	0	0	0	60	0	0
Ambulancie	0	0	0	28	0	0
DFNsP						
KDCH	0	0	0	120	11	9,2
KPAIM	0	0	0	120	20	16,7
KPOH	0	0	0	144	6	4,2
Mliečna kuchynka	0	0	0	62	3	4,8
Operačné sály	3	0	0	80	1	1,25
Pediatrica	0	0	0	206	14	6,8
Práčovňa	0	0	0	60	0	0
Urgentný príjem	0	0	0	42	2	4,8
Základná miestnosť	1	0	0	60	0	0
Ambulancie	0	0	0	298	14	4,7
SSÚSCH						
Angiológia	0	0	0	60	2	3,3

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie		
	Testov	z toho nevyhovujúce		Sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Arytmie	4	0	0	120	17	14,2
CS	0	0	0	60	0	0
CT	0	0	0	60	1	1,7
Intervenčná rádiológia	1	0	0	40	1	2,5
Kardiochirurgia	0	0	0	60	1	1,7
Kardiológia	0	0	0	180	5	2,8
Koronárna JIS	0	0	0	100	1	1,0
OAIM	2	0	0	120	2	1,7
Operačné sály	0	0	0	60	1	1,7
PEK	3	0	0	120	2	1,7
Koronárna JIS	0	0	0	100	1	1,0
Ambulancie	0	0	0	120	3	2,5
Ústavná lekáreň	0	0	0	20	0	0
DL Clinic	0	0	0	60	0	0
NovaMed						
Dialýza	0	0	0	60	3	5,0
Operačné sály	2	0	0	60	1	1,7
Aesthetica	0	0	0	60	0	0
Zelený sen	1	0	0	120	5	4,2
ORL klinika	2	0	0	40	0	0
SHAMS ortopédia	0	0	0	60	0	0
Mammacentrum	0	0	0	60	1	1,7
Lekáreň Valuch	0	0	0	40	0	0
FMC dialýza	0	0	0	60	0	0
SPOLU	33	0	0	3891	157	4,0

Celkovo bolo vykonaných 3891 sterov z prostredia čo je o 12,8 % viac ako v roku 2022. Z uvedených údajov vyplýva, že proporcia pozitívnych výsledkov zo sterov z prostredia oproti roku predchádzajúcemu mierne stúpla na 4,0 % pozitívnych kultivačných výsledkov oproti 3,1% v roku 2022. Tabuľka 16 prezentuje výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia a sterov z prostredia v rámci ŠZD v zdravotníckych zariadeniach.

Tabuľka 16 Výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia a sterov z prostredia v zdravotníckych zariadeniach, okres Banská Bystrica, 2023

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie		
	Testov	z toho nevyhovujúce		Sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
FNsP F.D.Roosevelta						
KAIM	0	0	0	60	0	0
Onkologická klinika	2	0	0	60	4	6,7
Hepato-transplantačné	1	0	0	120	13	10,8
Gynekológia pôrodnictvo ^a	2	0	0	80	1	1,3
Psychiatria	1	0	0	120	2	1,7

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie		
	Testov	z toho nevyhovujúce		Sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Hematológia	2	0	0	60	3	5,0
Nefrologicko transplantačné	2	0	0	60	2	3,3
Interné lekárstvo	2	0	0	60	2	3,3
OCOS	22	0	0	300	4	1,3
Chirurgia	2	0	0	60	1	1,7
Ústavná lekáreň	3	0	0	60	0	0
DFNsP						
Operačné sály	0	0	0	80	1	1,3
KPOH	4	0	0	374	39	10,4
KPAIM	4	0	0	226	5	2,2
Pediatrica	2	0	0	60	3	5,0
Urgentný príjem	0	0	0	40	0	0
Mliečna kuchynka	0	0	0	40	4	10,0
Základná miestnosť	5	0	0	40	0	0
SSÚSCH						
CS	6	0	0	140	0	0
OAİM	9	0	0	220	9	4,1
Operačné sály	8	0	0	60	0	0
Kardiológia	6	0	0	260	2	0,8
PEK	3	0	0	60	0	0
Angiológia	2	0	0	60	0	0
Koronárna jednotka	0	0	0	60	1	1,7
Arytmie	2	0	0	180	1	0,5
Kardiochirurgia	0	0	0	40	1	2,5
Ústavná lekáreň	1	0	0	60	0	0
CT	3	0	0	120	1	0,8
NovaMed						
Dialýza	2	0	0	60	0	0
Operačné sály	2	0	0	50	0	0
CPLDZ	3	0	0	60	5	8,3
Zelený sen	1	0	0	60	2	3,3
FMC dialýza	3	0	0	60	0	0
SPOLU	111	0	0	3450	106	3,1

Tabuľka 17 prezentuje výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia a sterov z prostredia v rámci ŠZD v zdravotníckych zariadeniach.

Tabuľka 17 Výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia a sterov z prostredia v zdravotníckych zariadeniach, okres Banská Bystrica, 2023

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie		
	Testov	z toho nevyhovujúce		Sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
FNsP F.D.Roosevelta						
KAIM	0	0	0	120	4	3,3
Gynekológia a pôrodníctvo	0	0	0	100	4	4,0
Infektológia	0	0	0	37	0	0
Neonatológia	0	0	0	60	0	0
Neurochirurgia	0	0	0	60	2	3,3
OCOS	9	0	0	180	5	2,8
Centrálna sterilizácia	2	0	0	81	3	3,3
Onkologická klinika	0	0	0	80	6	7,5
Pneumológia a fizeológia	0	0	0	60	0	0
Robotická chirurgia	3	0	0	80	1	1,2
Traumatológia	0	0	0	120	9	7,5
Urgentný príjem	0	0	0	60	0	0
Ambulancie	0	0	0	28	0	0
DFNsP						
KDCH	0	0	0	120	11	9,2
KPAIM	0	0	0	120	20	16,7
KPOH	0	0	0	144	6	4,2
Mliečna kuchynka	0	0	0	62	3	4,8
Operačné sály	3	0	0	80	1	1,25
Pediatria	0	0	0	206	14	6,8
Práčovňa	0	0	0	60	0	0
Urgentný príjem	0	0	0	42	2	4,8
Základná miestnosť	1	0	0	60	0	0
Ambulancie	0	0	0	298	14	4,7
SSÚSCH						
Angiológia	0	0	0	60	2	3,3
Arytmie	4	0	0	120	17	14,2
CS	0	0	0	60	0	0
CT	0	0	0	60	1	1,7
Intervenčná rádiológia	1	0	0	40	1	2,5
Kardiochirurgia	0	0	0	60	1	1,7
Kardiológia	0	0	0	180	5	2,8
Koronárna JIS	0	0	0	100	1	1,0
OAIM	2	0	0	120	2	1,7
Operačné sály	0	0	0	60	1	1,7
PEK	3	0	0	120	2	1,7
Koronárna JIS	0	0	0	100	1	1,0
Ambulancie	0	0	0	120	3	2,5

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie		
	Testov	z toho nevyhovujúce		Sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Ústavná lekáreň	0	0	0	20	0	0
DL Clinic	0	0	0	60	0	0
NovaMed Dialýza	0	0	0	60	3	5,0
Operačné sály	2	0	0	60	1	1,7
Aesthetica	0	0	0	60	0	0
Zelený sen	1	0	0	120	5	4,2
ORL klinika	2	0	0	40	0	0
SHAMS ortopédia	0	0	0	60	0	0
Mammacentrum	0	0	0	60	1	1,7
Lekáreň Valuch	0	0	0	40	0	0
FMC dialýza	0	0	0	60	0	0
SPOLU	33	0	0	3891	157	4,0

3.12 Ostatné úlohy

Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení rozhodnutím regionálneho hygienika.

Plnenie:

Úloha sa plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie, ktorá bola popísaná v mimoriadnych situáciách. Bolo spracovaných 3 657 ohnisk v ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia a riešených 25 epidémií (14 v okrese Banská Bystrica a 11 v okrese Brezno), v ktorých 14x sa jednalo o epidémiu spôsobenú vírusom SARS-CoV-2. Vzniklo 23 situácií, ktoré si vyžiadali podanie informácie do SRV.

Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v roku 2023 – 2 217 podaní, bolo vydaných 61 rozhodnutí a 7 záväzných stanovísk, ďalej bolo podaných 4 452 iných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 13 502 konzultácií.

Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna - cestou médií – TV, rozhlas, printové média, web stránka RÚVZ - <https://www.uvzsr.sk/web/ruvzbb>, ako aj prostredníctvom systému EPIS – www.epis.sk a osobnými alebo telefonickými informáciami

- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – letáky, brožúry,...

Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia lokálnych porád pracovníkov odboru epidemiológie

Plnenie:

Počas roka bolo poskytnutých viacero konzultácií ohľadne plnenia úloh. Prezenčná porada sa neuskutočnila.

Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – *konzultácie prebiehali prostredníctvom internetu* – podrobne popísané v časti EPIS.
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadal 4x, február, máj, september a december formou telekonferencie
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – *úloha sa plní kontinuálne.*
- Vykonávanie úloh vyplývajúcich z postu Národného kontaktného bodu pre surveillance - sledovanie požiadaviek ECDC, zavádzanie nových metód, rozsah premenných o jednotlivých prípadoch.
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – *úloha sa plní priebežne, percento hlásiacich laboratórií pokrýva viac ako 70% hlásení.*
- Členstvo v Poradnom zbore HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na webex zasadnutiach poradného zboru*
- *Členstvo v PS pre projekt „ Informatizácia VZ“ oblasť Epidemiológia.*
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPZ.
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR, vykonaná pravidelná ročná analýza výskytu VHB a VHC vo vzťahu k užívaniu drog.
- Národný kontaktný bod pre monitoring prenosných chorôb v EÚ – TESSY/ECDC, kontinuálne sledovanie požiadaviek na spektrum hlásenia do ECDC – TESSy, kontrola kompletnosti, logičnosti a odborných parametrov hlásených premenných.
- Národný kontaktný bod pre surveillance vírusových hepatitíd – ECDC, pravidelné ročné reporty a *účasť na výročnom zasadnutí ECDC*
- Národný kontaktný bod pre surveillance zoonóz a nákaz prenášaných vektormi
- Členstvo v expertnej skupine EFSA za SR – výskyt zoonóz a alimentárnych nákaz u ľudí, tvorba pravidelného ročného reportu za SR a tiež za členské krajiny EÚ.

Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy:

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch marec, apríl a máj a jesenných mesiacoch september, október a november 2023 bol vykonávaný prieskum výskytu premnoženia živočíšnych škodcov a ich výskyt po vykonaných deratizáciách v meste Banská Bystrica. Počas roka zasadala 12 x komisia pre ochrannú DDD pri Mestskom úrade v Banskej Bystrici a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola účinnosti deratizačných zásahov.

Celkovo bolo realizovaných 83 výkonov v teréne, z toho 2 prieskumy, 30 kontrol zásahov deratizačných na mieste hláseného výskytu živočíšnych škodcov.

Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úlohy:

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie:

V roku 2023 prebehli 2 kurzy na odbornú spôsobilosť na výkon DDD so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 22 účastníkov, celkom bolo vydaných 40 osvedčení OS.

PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A DIAGNÓZ, OKRES BANSKÁ BYSTRICA, 2023

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A02	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,47	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	1,85
A020	a	2	11	44	22	5	3	6	5	2	6	12	118
	r	200,20	256,59	845,67	442,57	117,62	67,42	44,77	28,14	12,76	38,75	55,46	109,14
A028	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,38	0,00	0,00	0,92
A033	a	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3
	r	0,00	23,33	19,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	2,77
A040	a	7	5	0	0	0	0	0	0	0	2	0	14
	r	700,70	116,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,92	0,00	12,95
A045	a	5	14	9	3	7	1	5	2	7	4	6	63
	r	500,50	326,57	172,98	60,35	164,67	22,47	37,31	11,26	44,67	25,83	27,73	58,27
A046	a	0	0	1	1	1	0	1	1	0	0	2	7
	r	0,00	0,00	19,22	20,12	23,52	0,00	7,46	5,63	0,00	0,00	9,24	6,47
A047	a	3	5	5	4	1	0	9	12	17	20	83	159
	r	300,30	116,63	96,10	80,47	23,52	0,00	67,15	67,54	108,49	129,17	383,62	147,06
A048	a	1	0	0	0	0	0	0	1	4	1	9	16
	r	100,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	25,53	6,46	41,60	14,80
A071	a	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	16,89	0,00	0,00	0,00	3,70
A080	a	15	32	16	5	4	1	5	7	2	9	17	113
	r	1 501,50	746,44	307,51	100,58	94,10	22,47	37,31	39,40	12,76	58,13	78,57	104,51
A081	a	9	12	4	1	1	0	2	0	1	0	3	33
	r	900,90	279,92	76,88	20,12	23,52	0,00	14,92	0,00	6,38	0,00	13,87	30,52
A082	a	6	11	4	6	1	1	1	0	0	0	3	33
	r	600,60	256,59	76,88	120,70	23,52	22,47	7,46	0,00	0,00	0,00	13,87	30,52

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A083	a	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	100,10	46,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,77
A09	a	2	6	4	5	5	3	8	10	4	6	27	80
	r	200,20	139,96	76,88	100,58	117,62	67,42	59,69	56,28	25,53	38,75	124,79	73,99
A151	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
A153	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	0,00	4,62	1,85
A168	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	0,00	0,00	0,92
A239	a	0	0	0	0	1	0	0	1	3	1	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	23,52	0,00	0,00	5,63	19,14	6,46	4,62	6,47
A370	a	0	1	2	1	2	0	0	3	0	0	0	9
	r	0,00	23,33	38,44	20,12	47,05	0,00	0,00	16,89	0,00	0,00	0,00	8,32
A371	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	23,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
A378	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	100,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
A38	a	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	r	0,00	23,33	76,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62
A391	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	100,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
A402	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	200,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,85
A403	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
A410	a	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	5
	r	100,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	6,46	9,24	4,62

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A411	a	3	1	0	2	0	0	0	2	1	0	1	10
	r	300,30	23,33	0,00	40,23	0,00	0,00	0,00	11,26	6,38	0,00	4,62	9,25
A415	a	4	2	0	0	0	0	0	3	2	3	1	15
	r	400,40	46,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,89	12,76	19,38	4,62	13,87
A418	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92
A419	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,38	0,00	0,00	0,92
A46	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,24	1,85
A481	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
A498	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92
A510	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
A513	a	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,47	0,00	5,63	0,00	0,00	0,00	1,85
A514	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	0,00	0,00	0,92
A515	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,76	0,00	4,62	2,77
A519	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	0,00	0,00	0,92
A540	a	0	0	0	0	2	4	1	1	3	1	0	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	47,05	89,89	7,46	5,63	19,14	6,46	0,00	11,10
A549	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A560	a	0	0	0	0	5	5	9	1	1	1	1	23
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	117,62	112,36	67,15	5,63	6,38	6,46	4,62	21,27
A590	a	0	0	0	0	1	0	1	1	5	0	0	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	23,52	0,00	7,46	5,63	31,91	0,00	0,00	7,40
A692	a	0	2	5	1	1	2	1	3	7	1	4	27
	r	0,00	46,65	96,10	20,12	23,52	44,94	7,46	16,89	44,67	6,46	18,49	24,97
A841	a	0	1	0	0	1	0	4	3	3	1	0	13
	r	0,00	23,33	0,00	0,00	23,52	0,00	29,84	16,89	19,14	6,46	0,00	12,02
A879	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	6,38	6,46	0,00	2,77
A985	a	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	19,22	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	0,00	0,00	1,85
B009	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	6,46	0,00	1,85
B019	a	1	25	24	8	4	0	1	1	0	1	0	65
	r	100,10	583,16	461,27	160,93	94,10	0,00	7,46	5,63	0,00	6,46	0,00	60,12
B023	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,24	1,85
B028	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92
B029	a	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	2	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	11,26	12,76	0,00	9,24	6,47
B171	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	5,63	0,00	6,46	0,00	2,77
B172	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19,38	0,00	2,77
B181	a	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19,14	6,46	4,62	4,62

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
B182	a	0	0	1	0	1	2	4	4	1	3	1	17
	r	0,00	0,00	19,22	0,00	23,52	44,94	29,84	22,51	6,38	19,38	4,62	15,72
B270	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	20,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
B279	a	0	0	1	1	4	2	2	0	0	0	0	10
	r	0,00	0,00	19,22	20,12	94,10	44,94	14,92	0,00	0,00	0,00	0,00	9,25
B349	a	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	23,52	22,47	0,00	0,00	6,38	0,00	0,00	2,77
B370	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	23,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
B371	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
B378	a	0	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0	6
	r	0,00	69,98	0,00	40,23	23,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,55
B448	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
B589	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
B675	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	0,00	0,00	0,92
B80	a	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	19,22	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	0,00	0,00	1,85
B86	a	2	3	5	4	1	0	3	1	2	7	8	36
	r	200,20	69,98	96,10	80,47	23,52	0,00	22,38	5,63	12,76	45,21	36,98	33,30
G002	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92
G630	a	0	0	2	0	0	0	0	2	1	3	2	10
	r	0,00	0,00	38,44	0,00	0,00	0,00	0,00	11,26	6,38	19,38	9,24	9,25

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
H100	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	23,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
H60	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
J00	a	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	4
	r	100,10	0,00	0,00	0,00	23,52	0,00	0,00	0,00	6,38	6,46	0,00	3,70
J02	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
	r	0,00	23,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	1,85
J03	a	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	5	9
	r	0,00	23,33	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	5,63	0,00	6,46	23,11	8,32
J039	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92
J06	a	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	200,20	46,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,70
J069	a	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6
	r	300,30	46,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	5,55
J10	a	0	2	6	2	1	0	5	12	12	8	39	87
	r	0,00	46,65	115,32	40,23	23,52	0,00	37,31	67,54	76,58	51,67	180,26	80,47
J100	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,24	1,85
J121	a	2	2	2	0	0	0	1	0	1	1	1	10
	r	200,20	46,65	38,44	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	6,38	6,46	4,62	9,25
J128	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,24	1,85
J13	a	0	3	0	0	1	0	0	1	1	2	2	10
	r	0,00	69,98	0,00	0,00	23,52	0,00	0,00	5,63	6,38	12,92	9,24	9,25
J14	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
J208	a	1	1	0	0	0	0	0	1	0	3	1	7
	r	100,10	23,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	19,38	4,62	6,47
J209	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,92	4,62	2,77
J21	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
J22	a	9	6	0	1	2	0	0	0	1	0	0	19
	r	900,90	139,96	0,00	20,12	47,05	0,00	0,00	0,00	6,38	0,00	0,00	17,57
J40	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92
K65	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,92
L02	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,87	2,77
L022	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	3	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	6,46	13,87	4,62
L03	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	4,62	1,85
L08	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,24	1,85
L30	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
L89	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
M012	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	6,38	6,46	13,87	5,55
N10	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
N30	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	8	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	19,38	36,98	11,10
N300	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	41,60	9,25
N309	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
N34	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	6,46	4,62	2,77
N390	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	0,00	6,46	9,24	3,70
N76	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,38	6,46	0,00	1,85
P398	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	100,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
T813	a	2	1	0	0	1	0	0	0	0	3	3	10
	r	200,20	23,33	0,00	0,00	23,52	0,00	0,00	0,00	0,00	19,38	13,87	9,25
T814	a	2	0	0	0	0	0	1	4	4	11	15	37
	r	200,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	22,51	25,53	71,05	69,33	34,22
T83	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
T835	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	8	15	25
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,63	6,38	51,67	69,33	23,12
T847	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,62	0,92
T857	a	0	0	0	0	0	0	2	5	3	14	25	49
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,92	28,14	19,14	90,42	115,55	45,32
U071	a	20	19	18	51	43	36	82	104	133	193	552	1251
	r	2 002,00	443,20	345,95	1 025,95	1 011,53	808,99	611,80	585,35	848,76	1 246,53	2 551,30	1 157,05

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
Z203	a	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,92	5,63	0,00	0,00	0,00	2,77
Z225	a	0	0	0	0	0	0	0	4	3	2	1	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,51	19,14	12,92	4,62	9,25
Z228	a	0	0	0	0	0	1	0	2	2	5	10	20
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,47	0,00	11,26	12,76	32,29	46,22	18,50

PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA DIAGNÓZ A POHLAVIA, OKRES BANSKÁ BYSTRICA, 2023

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
	a	1	1	2
A02	r	1.94	1.77	1.85
	a	62	56	118
A020	r	120.07	99.14	109.14
	a	0	1	1
A028	r	0.00	1.77	0.92
	a	1	2	3
A033	r	1.94	3.54	2.77
	a	9	5	14
A040	r	17.43	8.85	12.95
	a	37	26	63
A045	r	71.66	46.03	58.27
	a	3	4	7
A046	r	5.81	7.8	6.47
	a	77	82	159
A047	r	149.12	145.17	147.06
	a	9	7	16
A048	r	17.43	12.39	14.80
	a	3	1	4

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
A071	r	5.81	1.77	3.70
	a	70	43	113
A080	r	135.56	76.13	104.51
	a	12	21	33
A081	r	23.24	37.18	30.52
	a	17	16	33
A082	r	32.92	28.33	30.52
	a	3	0	3
A083	r	5.81	0.00	2.77
	a	34	46	80
A09	r	65.85	81.44	73.99
	a	1	0	1
A151	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	1	2
A153	r	1.94	1.77	1.85
	a	1	0	1
A168	r	1.94	0.00	0.92
	a	6	1	7
A239	r	11.62	1.77	6.47
	a	2	7	9
A370	r	3.87	12.39	8.32
	a	1	0	1
A371	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	0	1
A378	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	4	5
A38	r	1.94	7.8	4.62
	a	1	0	1
A391	r	1.94	0.00	0.92

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
	a	2	0	2
A402	r	3.87	0.00	1.85
	a	0	1	1
A403	r	0.00	1.77	0.92
	a	5	0	5
A410	r	9.68	0.00	4.62
	a	7	3	10
A411	r	13.56	5.31	9.25
	a	9	6	15
A415	r	17.43	10.62	13.87
	a	0	1	1
A418	r	0.00	1.77	0.92
	a	1	0	1
A419	r	1.94	0.00	0.92
	a	2	0	2
A46	r	3.87	0.00	1.85
	a	1	0	1
A481	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	0	1
A498	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	0	1
A510	r	1.94	0.00	0.92
	a	2	0	2
A513	r	3.87	0.00	1.85
	a	1	0	1
A514	r	1.94	0.00	0.92
	a	2	1	3
A515	r	3.87	1.77	2.77
	a	1	0	1

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
A519	r	1.94	0.00	0.92
	a	6	6	12
A540	r	11.62	10.62	11.10
	a	1	0	1
A549	r	1.94	0.00	0.92
	a	3	20	23
A560	r	5.81	35.41	21.27
	a	0	8	8
A590	r	0.00	14.16	7.40
	a	14	13	27
A692	r	27.11	23.2	24.97
	a	8	5	13
A841	r	15.49	8.85	12.2
	a	2	1	3
A879	r	3.87	1.77	2.77
	a	2	0	2
A985	r	3.87	0.00	1.85
	a	2	0	2
B009	r	3.87	0.00	1.85
	a	37	28	65
B019	r	71.66	49.57	60.12
	a	1	1	2
B023	r	1.94	1.77	1.85
	a	0	1	1
B028	r	0.00	1.77	0.92
	a	3	4	7
B029	r	5.81	7.8	6.47
	a	2	1	3
B171	r	3.87	1.77	2.77

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
	a	2	1	3
B172	r	3.87	1.77	2.77
	a	1	4	5
B181	r	1.94	7.8	4.62
	a	10	7	17
B182	r	19.37	12.39	15.72
	a	0	1	1
B270	r	0.00	1.77	0.92
	a	3	7	10
B279	r	5.81	12.39	9.25
	a	2	1	3
B349	r	3.87	1.77	2.77
	a	1	0	1
B370	r	1.94	0.00	0.92
	a	0	1	1
B371	r	0.00	1.77	0.92
	a	4	2	6
B378	r	7.75	3.54	5.55
	a	0	1	1
B448	r	0.00	1.77	0.92
	a	0	1	1
B589	r	0.00	1.77	0.92
	a	0	1	1
B675	r	0.00	1.77	0.92
	a	2	0	2
B80	r	3.87	0.00	1.85
	a	20	16	36
B86	r	38.73	28.33	33.30
	a	1	0	1

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
G002	r	1.94	0.00	0.92
	a	5	5	10
G630	r	9.68	8.85	9.25
	a	1	0	1
H100	r	1.94	0.00	0.92
	a	0	1	1
H60	r	0.00	1.77	0.92
	a	4	0	4
J00	r	7.75	0.00	3.70
	a	1	1	2
J02	r	1.94	1.77	1.85
	a	5	4	9
J03	r	9.68	7.8	8.32
	a	0	1	1
J039	r	0.00	1.77	0.92
	a	4	0	4
J06	r	7.75	0.00	3.70
	a	4	2	6
J069	r	7.75	3.54	5.55
	a	42	45	87
J10	r	81.34	79.67	80.47
	a	1	1	2
J100	r	1.94	1.77	1.85
	a	3	7	10
J121	r	5.81	12.39	9.25
	a	0	2	2
J128	r	0.00	3.54	1.85
	a	6	4	10
J13	r	11.62	7.8	9.25

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
	a	1	0	1
J14	r	1.94	0.00	0.92
	a	2	0	2
J15	r	3.87	0.00	1.85
	a	3	1	4
J150	r	5.81	1.77	3.70
	a	4	0	4
J151	r	7.75	0.00	3.70
	a	1	0	1
J154	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	0	1
J155	r	1.94	0.00	0.92
	a	4	2	6
J156	r	7.75	3.54	5.55
	a	0	1	1
J158	r	0.00	1.77	0.92
	a	2	0	2
J159	r	3.87	0.00	1.85
	a	0	1	1
J171	r	0.00	1.77	0.92
	a	2	0	2
J18	r	3.87	0.00	1.85
	a	1	0	1
J180	r	1.94	0.00	0.92
	a	0	1	1
J188	r	0.00	1.77	0.92
	a	1	0	1
J20	r	1.94	0.00	0.92
	a	3	2	5

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
J205	r	5.81	3.54	4.62
	a	4	3	7
J208	r	7.75	5.31	6.47
	a	1	2	3
J209	r	1.94	3.54	2.77
	a	0	1	1
J21	r	0.00	1.77	0.92
	a	11	8	19
J22	r	21.30	14.16	17.57
	a	1	0	1
J40	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	0	1
K65	r	1.94	0.00	0.92
	a	0	3	3
L02	r	0.00	5.31	2.77
	a	2	3	5
L022	r	3.87	5.31	4.62
	a	1	1	2
L03	r	1.94	1.77	1.85
	a	0	2	2
L08	r	0.00	3.54	1.85
	a	0	1	1
L30	r	0.00	1.77	0.92
	a	0	1	1
L89	r	0.00	1.77	0.92
	a	4	2	6
M012	r	7.75	3.54	5.55
	a	0	1	1
N10	r	0.00	1.77	0.92

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
	a	4	8	12
N30	r	7.75	14.16	11.10
	a	1	9	10
N300	r	1.94	15.93	9.25
	a	1	0	1
N309	r	1.94	0.00	0.92
	a	1	2	3
N34	r	1.94	3.54	2.77
	a	2	2	4
N390	r	3.87	3.54	3.70
	a	0	2	2
N76	r	0.00	3.54	1.85
	a	0	1	1
P398	r	0.00	1.77	0.92
	a	5	5	10
T813	r	9.68	8.85	9.25
	a	25	12	37
T814	r	48.42	21.24	34.22
	a	0	1	1
T83	r	0.00	1.77	0.92
	a	16	9	25
T835	r	30.99	15.93	23.12
	a	0	1	1
T847	r	0.00	1.77	0.92
	a	29	20	49
T857	r	56.16	35.41	45.32
	a	504	747	1251
U071	r	976.06	1,322.50	1,157.05
	a	0	3	3

Diagnóza	/ Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
Z203	r	0.00	5.31	2.77
	a	6	4	10
Z225	r	11.62	7.8	9.25
	a	14	6	20
Z228	r	27.11	10.62	18.50

PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA DIAGNÓZ A SEZONALITY OKRES BANSKÁ BYSTRICA, 2023

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
A02	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
A020	3	2	3	2	1	4	10	9	35	43	4	0	116
A028	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A033	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	3
A040	3	0	2	0	2	0	1	3	2	1	0	0	14
A045	1	4	3	4	11	5	7	9	2	6	8	3	63
A046	0	0	0	0	3	1	1	1	0	0	1	0	7
A047	16	12	9	12	11	19	19	12	16	14	11	8	159
A048	1	0	0	0	0	0	2	1	3	4	4	2	17
A071	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	4
A080	1	5	6	4	8	24	40	6	4	11	2	2	113
A081	1	3	2	2	5	6	1	2	3	1	1	6	33
A082	4	3	4	4	1	4	2	2	1	0	6	1	32

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
A083	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3
A085	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A09	5	6	4	5	4	14	4	6	8	18	5	1	80
A153	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
A168	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A239	0	0	0	0	2	1	1	0	1	0	1	2	8
A370	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	7	12
A371	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A378	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A38	0	0	2	0	1	0	0	0	1	1	0	0	5
A391	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A402	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
A403	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
A410	0	2	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	5
A411	1	1	0	2	1	3	0	0	0	0	0	2	10
A415	3	2	3	0	0	1	1	0	1	1	0	2	14
A418	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A419	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A46	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
A481	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
A498	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
A513	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
A514	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A515	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3
A519	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
A540	2	1	1	1	1	1	2	0	1	0	0	2	12
A549	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A560	2	1	3	0	4	5	0	1	2	1	4	1	24
A590	1	0	0	0	2	1	0	0	2	1	1	0	8
A692	1	1	0	0	1	4	7	8	1	3	1	0	27
A841	0	0	0	0	1	8	2	1	0	1	0	0	13
A879	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3
A985	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
B009	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
B019	4	5	7	10	12	9	8	0	0	1	3	3	62
B023	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
B028	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
B029	2	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7
B171	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	3

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
B172	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3
B181	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	6
B182	1	1	1	0	0	3	2	1	3	1	3	1	17
B270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
B279	0	0	1	1	2	1	0	2	0	2	0	1	10
B349	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	3
B370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
B371	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B378	1	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	6
B448	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
B589	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
B675	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
B80	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
B86	2	6	0	4	0	6	1	6	0	0	9	13	47
G002	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
G630	1	0	3	1	2	0	1	0	0	1	1	0	10
H100	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
H60	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
J00	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	4
J02	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
N34	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	1	4
N390	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	5
N76	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
P398	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T813	0	0	0	0	0	2	1	1	2	1	2	1	10
T814	3	4	9	2	0	3	0	3	4	6	4	4	42
T83	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T835	6	0	2	0	0	0	0	2	4	7	5	1	27
T847	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T857	5	11	4	6	1	2	3	0	4	5	4	2	47
U071	102	140	214	55	7	2	3	9	58	150	156	346	###
Z203	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	3
Z225	2	0	2	0	3	1	0	1	0	0	1	0	10
Z228	1	2	3	3	0	1	0	1	4	2	2	2	21

**Analýza činností odborov epidemiológie a epidemiologickej
situácie v okrese Brezno za rok 2023**

Vypracovali:
**Pracovníci odboru epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica z podkladov RÚVZ
Banskobystrického kraja a z výstupov EPIS k 02.02.2024.**

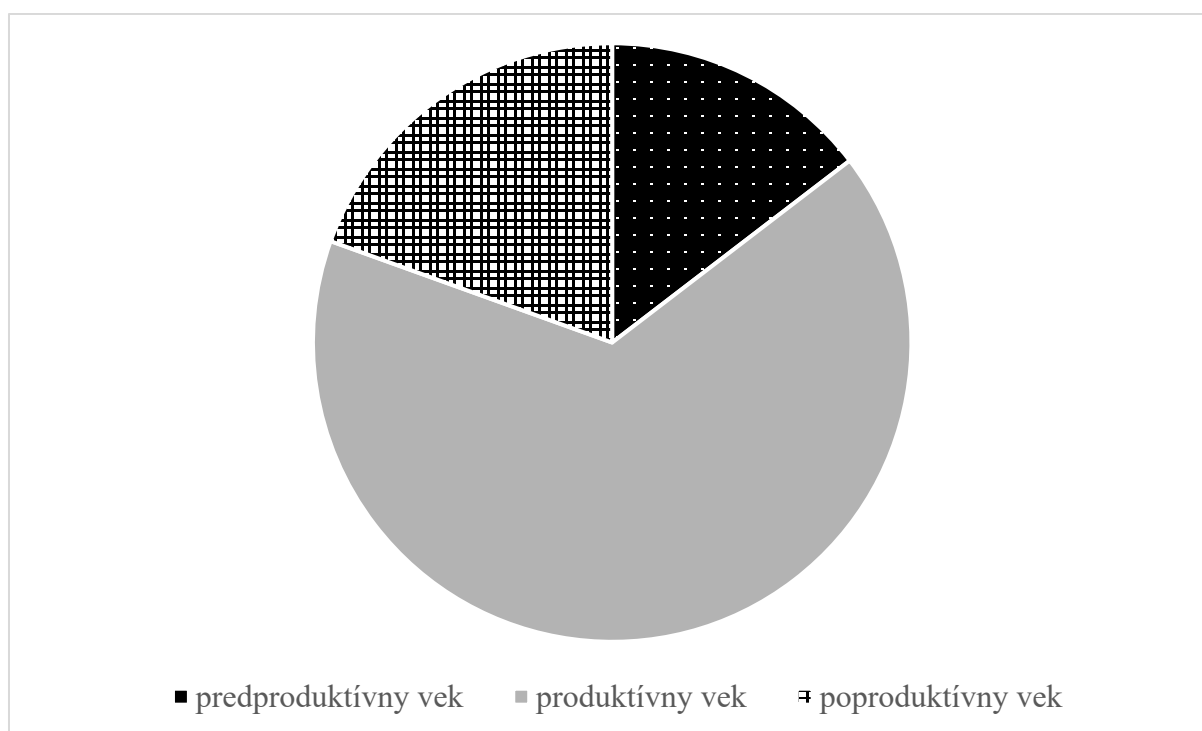
1 ÚVOD

1.1 Demografická situácia v okrese Brezno za rok 2023 – stav k 31.12.2022

K 31.12. 2022 mal okres Brezno 58 672 obyvateľov, čo je v porovnaní s údajom k 31.12.2021 o 774 obyvateľov menej. Z toho bolo 30 092 žien (51,3 %) a 28 580 mužov (48,7 %). Mesto Brezno malo z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno 19 866 obyvateľov (33,9 %) a ostatné obce mali 33 806 obyvateľov (66,1 %).

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín (Graf 1) bola k 31.12.2022 nasledovná:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 8 588 obyvateľov, t. j. 14,6 %,
- produktívny vek (15-64 roční) – 38 642 obyvateľov, t. j. 65,9 %,
- poproduktívny vek (65+ roční) – 11 442 obyvateľov, t. j. 19,5 %.

Graf 1 Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2022, okres Brezno

V roku 2022 bol v okrese BR zaznamenaný **prirodzený úbytok** - 166 obyvateľov.

Pôrodnosť dosiahla v roku 2022 hodnotu 9,45 a je nižšia ako úmrtnosť (12,22).

Dojčenská úmrtnosť mala hodnotu **7,23/1000** živonarodených detí a **novorodenecká (do 28 dní)** hodnotu **7,23/1000** živonarodených detí.

1.2 Zdravotnícke zariadenia v okrese Brezno

V okrese Brezno sa nachádza 1 lôžkové zdravotnícke zariadenie Nemocnica s poliklinikou Brezno. Štátny zdravotný dozor sa vykonáva v uvedenom lôžkovom zariadení a taktiež v ambulantných zariadeniach pôsobiacich na území okresu Brezno, kde je zriadených 29 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých, 11 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast, 62 odborných ambulancií (vrátane ambulancií, ktoré prevádzkuje NsP Brezno) a 27 ambulancií zubného lekárstva. Operačné sály sa nachádzajú v nemocnici s poliklinikou Brezno.

Tabuľka 1 Počet ambulantných zariadení v okrese Brezno v roku 2022

Okres	počet ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast	počet ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých	počet ambulancií zubného lekárstva	počet odborných ambulancií	počet zariadení sociálnych služieb pre deti	počet zariadení sociálnych služieb s ubytovaním pre dospelých
Brezno	12	29	32	66	6	19

Celkovo bolo vykonaných 5 previerok na lôžkových a nelôžkových oddeleniach a to na novorodeneckom oddelení, OAIM, detskom oddelení, OCOS a oddelená centrálnej sterilizácie. Pri previerkach jednotlivých oddelení boli odobraté vzorky z prostredia a ovzdušia. Spolu bolo odobratých 378 vzoriek z prostredia a 7 vzoriek z ovzdušia. Počas roka bolo skontrolovaných celkom 63 sterilizačných prístrojov, ako pozitívny nebol vyhodnotený ani jeden prístroj.

1.3 Ciele a prehľad plnenia úloh odboru epidemiológie

Epidemiológia je medicínsky vedný odbor, ktorý sa zaoberá štúdiom rozšírenia a rozdelenia determinantov stavov a javov spojených so zdravím v špecifikovaných populáciách a aplikovaním výsledkov tohto štúdia na kontrolu zdravotných problémov. Jej cieľom je zdravie ochraňovať, podporovať a obnovovať, a to konkrétne znižovaním, elimináciou až eradikáciou výskytu prenosných chorôb. Pre dosiahnutie tohto cieľa vykonávame komplexnú surveillance prenosných chorôb kompatibilnú so surveillance krajín EÚ. Táto pozostáva z pozorovania, zberu údajov, deskripcie, analýzy, interpretácie výsledkov, navrhovania opatrení a vyhodnocovania efektívnosti opatrení. Pre monitoring všetkých relevantných údajov využívame epidemiologický informačný systém prenosných ochorení (EPIS) pokrývajúci povinné hlásenie, evidenciu a analýzu výskytu prenosných ochorení, ktorý tvorí základ miestnej, regionálnej a národnej surveillance chorôb. Na dosiahnutie cieľov vykonávame štátny zdravotný dozor v problematike prenosných chorôb priamo v ohniskách nákaz vrátane nemocničných nákaz, štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach a vybraných zariadeniach sociálnych služieb, kde sa poskytuje aj zdravotná starostlivosť.

V roku 2023 poskytovali pracovníci odboru a oddelenia epidemiológie svoje služby 166 314 obyvateľom okresov Banská Bystrica a Brezno. V počte obyvateľov bol k 31.12.2022 zaznamenaný pokles počtu obyvateľov 1,1% (o 1 862 obyvateľov).

V rámci **surveillance prenosných ochorení** bolo z týchto 2 okresov individuálne hlásených celkom 3676 prípadov prenosných ochorení, čo predstavuje chorobnosť na všetky individuálne hlásené ochorenia hodnotu 2210,3/100 000 obyvateľov. V priebehu roku 2023 došlo k poklesu výskytu prenosných chorôb o 90,0% a to najmä ochorení COVID-19. V daných okresoch bolo zaznamenaných v roku 2023 celkom 25 epidémií. V roku 2023 bolo

zo zdravotníckych zariadení v okresoch Banská Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 682 prípadov nozokomiálnych nákaz (NN).

V rámci surveillance nákaz bola pozornosť sústredená na **plnenie Národného imunizačného programu (NIP)**. V okrese Banská Bystrica je celkom 22 pediatrických obvodov. Zaočkovanosť detí v kontrolovanom období sa pohybovala na úrovni od 92,4% do 95,5%, čo predstavuje mierny pokles zaočkovanosti oproti minulému roku.

V okrese Brezno je celkom 11 pediatrických obvodov. Zaočkovanosť detí sa v kontrolovanom období pohybovala na úrovni od 95,8 % do 99,2 %. Pod hranicu 95% neklesla zaočkovanosť v kontrolovaných ročníkoch.

Na poli **prevencie AIDS** bolo v roku 2023 poskytované poradenstvo jednak prostredníctvom linky HIV/AIDS, kam telefonovalo v r. 2023 celkom 172 klientov. Poradňu pre prevenciu AIDS navštívilo 131 osôb, u ktorých bolo vykonaných 131 odberov na HIV, z toho 14 anonymných.

Monitoring prenosných ochorení v SR je metodicky usmerňovaný pracovníkmi odboru epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica prostredníctvom informačného systému EPIS. Do systému bolo v roku 2023 vložených za SR celkom 108163 prípadov a vybrané boli aj exportované do európskeho systému surveillance TESSy. Je to o 91,2% menej ako v roku 2022. V systéme bolo spracovaných 741 epidémií a 1054 hlásení do systému rýchleho varovania. Odbor epidemiológie pracoval počas celého roka na skvalitňovaní systému a aktívne sa podieľal na uvedení projektu Informatizácie verejného zdravotníctva v oblasti EPIS do praktického používania.

V roku 2023 pokračoval projekt environmentálnej **surveillance poliomyelitídy**. Na základe skúseností s realizáciou tohto projektu sa pripravil projekt sledovania vírusov SARS-CoV-2 v odpadových vodách, ktorí monitoruje pozitívitu a proporciu vzoriek odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS CoV 2.

Neoddeliteľnou súčasťou práce odboru epidemiológie je výkon **štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach**. V roku 2023 bolo v oboch okresoch skontrolovaných 103 prevádzok a to plánovane, ako aj následne po výskyte závažných NN.

Projekt OPVES

Pracovníčky odboru aktívne spolupracujú na projekte: Informatizácia verejného zdravotníctva, do ktorého je zaradený aj program EPIS a novobudovaný Register očkovaných. V roku 2023 v rámci projektu Informatizácie verejného zdravotníctva bola nasadená nová verzia EPIS do bežného užívania. Pracovníci odboru epidemiológie sa naďalej podieľali na skvalitňovaní systému prostredníctvom kontroly kvality migrovaných údajov. V tejto súvislosti prebiehala náhodná kontrola epidémií, týždenného hlásenia ARO/ChPO, tlačových zostáv vygenerovaných v starom a v novom systéme.

Projekt ORCHESTRA

Pracovníci odboru sa po celý rok aktívne zapájali do realizácie medzinárodného projektu ORCHESTRA, ktorý je zameraný na spoločný výskum súborov ľudí (kohort) v Európe s cieľom dosiahnuť rýchle informovanie o COVID-19 z pohľadu stratégií verejného zdravotníctva a očkovania proti COVID-19.

Cieľom projektu ORCHESTRA je reagovať na túto potrebu vytvorením novej celoeurópskej kohorty študovaných osôb postavenej na existujúcich a nových rozsiahlych populačných kohortách v európskych a mimoeurópskych krajinách. Poznatky získané zo štúdia týchto sledovaných skupín budú informovať o európskych stratégiách týkajúcich sa:

- účinnej ochrany citlivej populácie v Európe t. j. najmä detí, tehotných žien, starších osôb, príjemcov transplantovaných orgánov, pacientov s Alzheimerovou chorobou, onkologických

pacientov, pacientov s Parkinsonovou chorobou, pacientov s duševnými chorobami, HIV pozitívne osoby;

- zníženia rizík pre zdravotníckych pracovníkov v prvej línii;
- dlhodobých následkov COVID-19 na zdravie a pohodu jednotlivcov;
- odpovedí a vnímania očkovania proti COVID - 19;
- vplyvu environmentálnych faktorov, sociálno-ekonomických determinantov, spôsobu života a prijatých obmedzení na šírenie COVID-19.

INTERVENČNÁ AKTIVITA

„Posilnenie laboratórnej diagnostiky poliovírusov a iných enterovírusov a dobrovoľné testovanie HIV a iných krvou prenosných chorôb na strednom Slovensku“.

Gestor: WHO

Koordinátor : ÚVZ SR

Cieľom intervenčnej aktivity bolo vykonať skrining vybraných krvou prenosných ochorení u Ukrajinských odídenčov a u Rómov na strednom Slovensku a posilnenie laboratórnej diagnostiky poliovírusov a iných enterovírusov v rámci projektu WHO. Ďalšími aktivitami bolo zvýšiť zdravotné povedomie v oblasti uvedených ochorení, zabezpečiť dostupnosť k základnej zdravotnej starostlivosti v prípade UA odídenčov. Do projektu boli zapojení Odbor lekárskej mikrobiológie, Odbor epidemiológie, Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu. Išlo o krátkodobý 4-mesačný projekt. Celkovo sme vyšetrili 269 respondentov, z toho 197 Ukrajinských odídenčov a 72 Rómov. V rámci skriningu krvou prenosných ochorení sme vykonali odber kapilárnej krvi pomocou rýchleho diagnostického testu na zistenie vírusovej hepatitídy typu B (VHB), vírusovej hepatitídy typu C (VHC), syfilisu a HIV. V prípade reaktívneho výsledku bola odobratá venózna krv a odoslaná na konfirmáciu do príslušného Národného referenčného centra: Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS v Bratislave, NRC pre syfilis v Košiciach a v prípade hepatitíd do špecializovaného pracoviska pre hepatitídy na RÚVZ BB. U Ukrajinských odídenčov bolo konfirmovaných 7 prípadov krvou prenosných ochorení, pričom v jednom prípade išlo o koinfekciu akútnej HBsAg a hepatitídy C a v ostatných prípadoch o záchyt hepatitídy C. V mechanizme prenosu sa uplatnili parenterálne výkony realizované na Ukrajine a užívanie intravenózných drog. U rómskych komunit sme v rámci projektu nadviazali na prebiehajúcu epidémiu syfilisu v okrese Brezno, kde sme zachytili 3 prípady. V sledovanom súbore respondentov nebol potvrdený žiadny prípad HIV. Z uvedeného vyplýva, že u UA odídenčov dominovala hepatitída typu C a u Rómskej populácie syfilis. Z aktivity vyplýva, že v budúcnosti je potrebné realizovať včasný skrining a v prípade výskytu daných ochorení vykonať cieleňú depistáž najmä u znevýhodnených skupín obyvateľov žijúcich v osadách. V uvedenej aktivite naďalej pokračujeme.

Projekt CPW

„Prevencia nádorov súvisiacich s infekciou v rámci zdravotného dohľadu pri práci“. (EU Horizont 2022; Projekt: 101104716 CPW)

Gestor : Univerzita v Bologni v Taliansku

Riešiteľské pracoviská :

- RÚVZ BB - zamestnanci vykonávajúci rizikové práce a ich rodinní príslušníci;
- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica - zdravotnícki pracovníci a ich rodinní príslušníci;
- Železiarne Podbrezová - zamestnanci a ich rodinní príslušníci.

Cieľom projektu je skrining a eradikácia Hp, skrining a liečba HCV a očkovanie proti HPV. Realizácia projektu bude prebiehať v krajinách s vysokým rizikom rakoviny ako je Taliansko, Španielsko, Slovensko a Rumunsko, na ktoré sa zameriavajú preventívne programy (t.j. rakovina žalúdka, hrubého čreva, pečene a krčka maternice). Pre každú intervenciu bude projekt pozostávať z 1 roka vývoja, 2 rokov implementácie a 1 roka hodnotenia.

V rámci projektu bude vykonaná séria pilotných prieskumov zameraných na hodnotenie účinnosti intervencie primárnej prevencie proti ochoreniam Hp, HCV, HBV a HPV v rámci intervenčných programov ÚVZ SR na podporu zdravia pri práci. Jedná sa o 4-ročný projekt. Intervencie na uvedené nákazy budú začlenené do existujúcich systémov dohľadu nad zdravím pri práci vo vysoko rizikových populáciách. Prevencia onkologických ochorení profesionálneho pôvodu je súčasťou dohľadu nad pracovným prostredím a nad zdravím zamestnancov, ktorý je povinný vo všetkých EU krajinách aj keď sa mechanizmy implementácie dohľadu v jednotlivých krajinách líšia. Dohľad nad zdravím zamestnancov zahŕňa aj poradenstvo a prevenciu ďalších (neprofesionálnych) ochorení.

PREDPOKLADANÉ VÝSTUPY PROJEKTU

- Intervencie s dopadom nielen na zamestnancov, ale aj na rodinných príslušníkov.
- Prevencia infekcie Hp a HCV u detí alebo iných rodinných príslušníkov infikovaných zamestnancov ako aj očkovanie proti HPV u detí zamestnancov alebo iných rodinných príslušníkov.
- Rozšírenie overených postupov podpory zdravia a primárnej prevencie nádorov spôsobených infekčnými agens do praxe pracovno-lekárskeho tímu a odborníkov epidemiológie a ochrany zdravia pri práci.

1.4 Hodnotenie a analýza vývoja odboru epidemiológie

Na odbore pracovali počas roka 3 atestovaní lekári, z toho 1 z epidemiológie, ďalšie dve z verejného zdravotníctva. Ďalej na odbore pracuje 9 magistier verejného zdravotníctva, tri z nich sú na materskej dovolenke, dve z nich s ukončeným PhD. a tri z nich s ukončeným rigoróznym vzdelaním. S ukončeným DAHE pracujú na odbore 3 asistentky. Ďalej na odbore pracuje 1 inžinierka s inžinierskym zameraním na čiastočný úväzok, ktorá sa stará o fungovanie IS EPIS a transfer dát do EU sietí, najmä do TESSy.

Pracovníci odboru epidemiológie sa v roku 2023 systematicky venovali zabezpečeniu všetkých potrebných aktivít zameraných na zvládnutie pandémie. Zúčastňovali sa online vzdelávania prostredníctvom webinárov zameraných prevažne na problematiku výskytu ochorenia COVID-19. Jedna pracovníčka absolvovala prezenčne aktívnu účasť na XIV. vakcinologickom kongrese. Oddelenie epidemiológie sa aktívne podieľalo na zorganizovaní XXVII. Červenkových dní preventívnej medicíny, ktoré sa konali v novembri na Táloch v okrese Brezno tiež s aktívnou účasťou.

Pracovníci odboru sú poverení činnosťami nad rámec dozorovaných okresov, a to okrem manažovania monitoringu prenosných chorôb v SR aj prácou na rozvoji informatizácie VZ, spoluprácou pri tvorbe legislatívy, ale aj prácou v **Európskom centre pre kontrolu chorôb** ako riadny člen **Poradného zboru pri ECDC**, ako **Národný fokálny bod pre surveillance** a tiež **Národný kontaktný bod pre nákazy prenášané vektormi a zoonózy** a tiež **Národný**

kontaktný bod pre vírusové hepatitídy. Jeden lekár odboru epidemiológie pracuje v komisii pre prevenciu drogových závislostí pri MZ SR.

1.5 Hlavné skupiny odberateľov

Surveillance a monitoring prenosných ochorení sa vykonáva celoplošne, týka sa celého obyvateľstva oboch okresov, v rámci ktorého sa vykonáva intenzívna edukácia obyvateľstva v prevencii, ako aj pri výskyte prenosných chorôb. Pri tejto činnosti aktívne spolupracujeme s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, so školstvom pri zabezpečovaní opatrení pri výskyte prenosných chorôb a edukácii na školách, so samosprávami, verejnou správou a RVPS. Na edukáciu sa využívajú všetky typy médií, prostredníctvom ktorých sa snažíme prihovoriť čo najširším skupinám obyvateľstva. Ostatné dva roky sme sa zamerali aj na sociálne siete a uverejňujeme edukačné materiály aj na stránkach Facebooku na stránke EPIS. Vzhľadom na zameranie práce odboru, veľká časť aktivít je venovaná zdravotníckym zariadeniam, pracovníkom zdravotníckych zariadení, a to tak vo výkone ŠZD, v edukácii, ako aj v schvaľovacej a posudkovej činnosti pri posudzovaní novovznikajúcich ZZ. Pracovníci odboru využívajú na edukáciu zdravotníckych pracovníkov prednášky na odborných podujatiach a uverejňovanie odborných článkov v domácich odborných časopisoch (Revue medicíny, Farmaceutický laborant, Pediatria,...). Ďalšou skupinou pracovníkov, ktorí spolupracujú s odborom epidemiológie, sú zdravotnícki pracovníci pracujúci v zariadeniach sociálnych služieb. Ich edukácii, najmä v prevencii prenosných ochorení, je zo strany odboru taktiež venovaná maximálna pozornosť.

2 Charakteristika epidemiologickej situácie v okrese Brezno

2.1 Skupina alimentárnych nákaz

Celkovo sme zaznamenali 303 prípadov alimentárnych nákaz, z toho 17 salmonelóz (A02), 73 iných bakteriálnych črevných infekcií (A04), 59 alimentárnych stafylokokových intoxikácií (A05.0), 134 vírusových enteritíd (A08) a 20 gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu (A09). Nezaevidovali sme žiadny prípad pri brušnom týfuse (A1), šigelóze (A03), yersinióze (A04.6), botulizme (A05.1), giardióze (A07.1) a kryptosporidióze (A07.2). Dominovalo ženské (130x) pohlavie oproti mužskému (173x). Najviac prípadov bolo hlásených vo vekovej kategórii od 5 do 9 rokov (73x). Charakter nozokomiálnej nákazy malo 49 alimentárnych nákaz, z toho boli zistené infekcie zapríčinené *C. difficile* (43x), vírusové enteritídy (5x) a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu (1x). Charakter importovanej nákazy mali 2 alimentárne nákazy, ktoré boli zapríčinené salmonelózou. Boli evidované 2 epidémie pri dg. A05.0 a A09. Úmrtie sme nezaznamenali. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 230 ochorení (chor. 392/100 000).

2.2 Skupina vírusových hepatítid

Celkovo bolo hlásených 10 vírusových hepatítid, z toho 1 akútna VHC (B17.1), 2 chronické VHB (B18.1) a 7 chronických VHC (B18.2) (Tabuľka 2). Okrem toho bolo evidovaných 5 prípadov nosičstva HBsAg (Z22.5). Nezaevidovali sme žiadny prípad pri akútnej VHA (B15), akútnej VHB (B16), akútnej nešpecifikovanej hepatitíde (B19) a hepatitíde spôsobenej CMV (B25.1). Nezaznamenali sme žiadne epidémie, importované nákazy ani úmrtia. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 5 ochorení (chor. 8,5/100 000).

Tabuľka 2 Typy hepatítid, okres Brezno, 2023

Typ	Frekvencia	Percentuálne	Incidencia
B171	1	10, %	1,70
B181	2	20, %	3,39
B182	7	70, %	11,87

2.3 Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Celkovo sme zaznamenali 8 nákaz preventabilných očkovaním, z toho 2 ochorenia na *pertussis* (A37.0), 4 zápaly pľúc vyvolané *Streptococcus pneumoniae* (J13), 2 prípady septikémie vyvolanej *Streptococcus pneumoniae* (A40.3). Neevidovali sme žiadny prípad pri tetane (A33-A35), diftérii (A36), poliomyelitíde (A80), *morbilli* (B05), rubeole (B06), parotitíde (B26), závažné ochorenia spôsobené *Haemophilus influenzae* (A41.3, G00.0, J14) a pneumokokovej meningitíde (G00.1). Dominovalo ženské (6x) pohlavie oproti mužskému (2x). Nezaznamenali sme žiadnu epidémiu, importovanú nákazu ani úmrtie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 7 ochorení (chor. 11,9/100 000).

2.4 Skupina respiračných nákaz

Celkovo bolo hlásených 19 293 respiračných nákaz, z toho 1 prípad šarlachu (A38), 47 prípadov varicelly (B01), 2 prípady *Herpes zoster* (B02), 1 prípad infekčnej mononukleózy (B27), 46 prípadov chrípky vyvolanej identifikovaným vírusom chrípky (J10), 1 prípad SARI (J 10.7), 18 814 ochorení na ARO, z toho 846 prípadov CHPO a 381 prípadov COVID-19. Neevidovali sme žiadnu importovanú nákazu. Bolo hlásených 5 epidémií na dg U071.

V súvislosti s ochorením COVID-19 bolo zaznamenané 1 úmrtie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 28 632 ochorení (chor. 131 306,34/100 000).

2.5 Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

Celkovo bolo hlásených 36 zoonóz, z toho 20 prípadov lymfkej boreliózy (A69.2, G63.0, M01.2), 13 prípadov kliešťovej encefalitídy (A84.1), 1 prípad echinokokózy (B67) a 2 prípady toxoplazmózy (B58). Nezaevidovali sme žiadny prípad pri brucelóze (A23). Zaznamenaná bola 1 epidémia pri dg A84.1. Neevidovali sme žiadne importované nákazy. Bolo zaznamenané 1 úmrtie na dg. A84.1. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 40 ochorení (chor. 73,14/100 000).

2.6 Skupina nákaz kože a slizníc

Celkovo bolo hlásených 13 nákaz kože a slizníc, pričom všetky ochorenia boli zapríčinené svrabom (B86). Nezaevidovali sme žiadny prípad pri tetane (A33-A35), *erysipel* (A46), plynovej gangréne (A48.0). Zaznamenali sme 1 epidémiu v zdravotníckom zariadení. Neboli hlásené žiadne importované nákazy ani úmrtia. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 18 ochorení (chor. 30,67 /100 000).

2.7 Skupina neuroinfekcií

Celkovo sme zaznamenali 9 neuroinfekcií, z toho 1 meningokokovú meningitídu (A39.0), 1 Creuzfeldtovu-Jakobovu chorobu (A81.0), 1 nešpecifikovanú vírusovú meningitídu (A87.9), 1 varicellovú encefalitídu (B01.1), 1 bakteriálnu meningitídu (G008). 1 zápal mozgových blán vyvolaný inými a nešpecifikovanými príčinami (G03) a 3 parézy nervu facialis (G51). Nezaevidovali sme žiadne ochorenie pri nešpecifikovanej vírusovej encefalitíde (A86), varicellovej meningitíde (B01.0), zosterovej encefalitíde (B02.0), nešpecifikovanej encefalomyelitíde, myelitíde (G04) a pri akútnej obrne typu Guillan – Barré (G61). Nezaznamenali sme žiadnu epidémiu ani importovanú nákazu. Zaznamenali sme 1 úmrtie na diagnózu A81.0. V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

2.8 Skupina pohlavne prenosných ochorení

Celkovo bolo hlásených 66 pohlavných ochorení, z toho 29 prípadov syfilisu (A51), 13 prípadov gonokokovej infekcie (A54) a 24 prípadov chlamýdiovkej infekcie (A54). Zaznamenaná bola 1 lokálna epidémia syfilisu s 26 potvrdenými prípadmi. V jednom prípade bola importovaná nákaza z Thajska (A54). Úmrtie sme nezaznamenali. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 31 ochorení chor. (52,57/100 000).

2.9 Skupina ostatných nákaz

V roku 2023 sme celkovo zaznamenali 17 prípadov septikémií (chor. 28,83/100 000), z toho 2 prípady streptokokových septikémií, 15 prípadov iných septikémií (A41). Neevidovali sme žiadne ochorenie pri kandidovej (B37.7) a puerperálnej (O85) septikémii. Dominovalo ženské (10x) pohlavie oproti mužskému (7x). Najviac prípadov bolo hlásených vo vekovej kategórii nad 65 rokov (11x). Takmer všetky nákazy mali nozokomiálny charakter. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 13 ochorení (chor. 22,15/100 000).

2.10 Skupina nozokomiálnych nákaz

V okrese Brezno bolo v roku 2023 hlásených 94 nozokomiálnych nákaz, čo predstavuje pokles o necelých 37 % hlásených prípadov oproti roku 2022. Pokles počtu hlásených prípadov NN bol spôsobený aj nižším počtom NN s etiológiou COVID-19. Incidencia NN predstavuje 1,2 %, čo je menej ako v roku 2022 a nevyjadruje rozsah a závažnosť nemocničných nákaz,

keďže sa jedná o pasívny zber údajov. V Nemocnici s poliklinikou Brezno, n. o. bolo v roku 2023 hospitalizovaných celkovo 7727 pacientov, čo predstavuje vzostup o 8,1 % hospitalizovaných oproti predchádzajúcemu roku.

2.11 Úmrtia

Celkovo boli zaznamenané 2 úmrtia, z toho 1 úmrtie na kliešťovú encefalítidu (A84.1) a 1 úmrtie na zápal pľúc zapríčinený adenovírusom (J12.0).

2.12 Importované nákazy

Celkovo boli hlásené 2 importované nákazy, z toho 1 salmonelóza (A02.0) a 1 gonokoková infekcia (A54.0).

VÝSKYT VYBRANÝCH PRENOSNÝCH OCHORENÍ A POROVNÁVACIE INDEXY

Diagnóza	2023 Abs.Hod	2022 Abs.Hod	INDEX 2023/2022	PRIEMER 2018-2022	Index 2023/P	CHOROBNOSŤ 2023	PRIEMER ch. 2018-2022
A02	17	25	0,68	35,00	0,49	28,83	57,93
A02N	0	0	0,00	0,60	0,00	0,00	0,99
A03	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,33
A04	73	79	0,92	48,80	1,50	123,80	80,77
A040	2	0	0,00	0,40	5,00	3,39	0,66
A045	13	7	1,86	18,00	0,72	22,05	29,79
A046	0	1	0,00	1,20	0,00	0,00	1,99
A047	58	67	0,87	28,40	2,04	98,36	47,01
A048	0	4	0,00	0,80	0,00	0,00	1,32
A05	59	0	0,00	0,00	0,00	100,06	0,00
A07	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,33
A08	134	101	1,33	57,20	2,34	227,25	94,67
A080	85	34	2,50	32,00	2,66	144,15	52,96
A081	30	36	0,83	15,60	1,92	50,88	25,82
A082	19	31	0,61	9,00	2,11	32,22	14,90
A083	0	0	0,00	0,40	0,00	0,00	0,66
A084	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,33
A09	20	26	0,77	18,60	1,08	33,92	30,79
A21	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,33
A32	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,33
A370	2	3	0,67	13,00	0,15	3,39	21,52
A38	1	0	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00
A39	1	0	0,00	0,80	1,25	1,70	1,32
A40	2	0	0,00	0,20	10,00	3,39	0,33
A403	2	0	0,00	0,20	10,00	3,39	0,33
A41	15	12	1,25	7,00	2,14	25,44	11,59
A410	3	4	0,75	1,80	1,67	5,09	2,98
A411	0	0	0,00	0,40	0,00	0,00	0,66
A415	12	8	1,50	3,60	3,33	20,35	5,96
A419	0	0	0,00	1,20	0,00	0,00	1,99
A51	22	2	11,00	1,80	12,22	37,31	2,98
A53	7	0	0,00	0,00	0,00	11,87	0,00
A69	11	9	1,22	3,60	3,06	18,66	5,96
A81	1	0	0,00	0,60	1,67	1,70	0,99
A841	48	19	2,53	11,80	4,07	81,40	19,53
A87	1	0	0,00	1,60	0,63	1,70	2,65
B01	47	30	1,57	17,60	2,67	79,71	29,13
B02	2	4	0,50	7,80	0,26	3,39	12,91
B15	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,33
B16	0	0	0,00	0,40	0,00	0,00	0,66
B171	1	0	0,00	1,20	0,83	1,70	1,99
B181	2	0	0,00	4,60	0,43	3,39	7,61
B182	7	5	1,40	4,00	1,75	11,87	6,62
B27	1	2	0,50	2,60	0,38	1,70	4,30

Diagnóza	2023 Abs.Hod	2022 Abs.Hod	INDEX 2023/2022	PRIEMER 2018-2022	Index 2023/P	CHOROBNOSŤ 2023	PRIEMER ch. 2018-2022
B58	2	5	0,40	6,00	0,33	3,39	9,93
B86	13	18	0,72	10,60	1,23	22,05	17,54
G00	1	0	0,00	0,60	1,67	1,70	0,99
G001	0	0	0,00	0,40	0,00	0,00	0,66
G61	0	0	0,00	0,20	0,00	0,00	0,33
G630	6	5	1,20	4,00	1,50	10,18	6,62
M012	3	0	0,00	2,40	1,25	5,09	3,97
U071	381	9539	0,04	4 496,00	0,08	646,15	7 441,37
Z203	0	0	0,00	2,40	0,00	0,00	3,97
Z21	0	1	0,00	0,80	0,00	0,00	1,32

TRENDY VÝVOJOV PRENOSNÝCH OCHORENÍ V OKRESE BREZNO

Alimentárne nákazy

Ochorenie	počty	ROK																	
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A01	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brušný týfus	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A02	a	74	105	58	26	26	14	25	23	13	13	36	27	30	35	38	48	25	17
Salmonelóza	r	114,1	162,4	90,1	40,47	40,6	21,98	39,02	36,11	20,47	20,64	57,49	43,34	48,42	56,79	62,02	78,81	42,40	28,83
A03	a	4	6	1	0	1	2	6	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Šigelóza	r	6,2	9,3	1,6	0	1,56	3,14	9,36	1,57	0	0	0	0	1,61	0	0	0	0	0
A04	a	2	8	1	14	18	16	29	29	33	48	46	41	39	50	0	32	78	73
Iné bakt.črev.inf.	r	3,1	12,4	1,6	21,8	28,1	25,12	45,26	45,53	51,96	76,23	73,46	65,82	62,94	81,13	0	52,54	132,28	123,8
A05	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iné baktériové potravinové otravy	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A08	a	0	12	13	15	21	44	39	63	29	14	53	85	81	42	32	29	101	134
Vírusové črevné infekcie	r	0	18,63	20,24	23,42	32,97	68,67	61,23	99,19	46,05	22,36	84,64	136,46	130,73	68,15	52,23	47,62	171,29	227,25
A 09	a	39	31	24	10	10	14	16	8	7	16	14	8	16	42	6	3	26	20
Gastroenteritída a kolitída	r	60,1	48	37,3	15,6	15,62	21,98	24,97	12,56	11,02	25,4	22,36	12,84	25,82	68,15	9,79	4,93	44,09	33,92

Vírusové hepatitídy

Ochorenie	počty	ROK																	
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
B15	a	6	62	7	1	3	0	0	1	0	0	54	20	0	1	0	0	0	0
Vírusová hepatitída A	r	9,3	95,9	10,9	1,56	4,68	0	0	1,57	0	0	86,24	32,11	0	1,62	0	0	0	0
B16	a	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0

Mumps	r	0	0	0	0	0	0	0	0	9,45	1,59	0	0	0	0	0	0	0	
Chřipka a akutné respiračné ochorenia	a	7 017	20 458	20 765	21459	14 068	13856	11232	16 625	12 272	16 450	14382	14 382	11418	13843	9087	4017	19892	18814
	r	10602,6	141 965,0	156 351,4	103361,4	81878,9	89180,25	86912,14	199546,25	81 413,47	94 078,6	92 920,55	79 303,8	75216,2	86426,2	72278,5	42870,8	120109,7	112576,7

Neuroinfekcie

Ochorenie	počty	ROK																	
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A 39	a	0	1	5	1	4	0	0	1	3	0	0	3	2	1	0	1	0	1
Meningokoková meningitída	r	0	1,6	7,8	1,6	6,24	0	0	1,57	4,72	0	0	4,82	3,22	1,62	0	1,64	0	1,7
A87	a	3	1	6	1	2	1	0	2	2	2	0	0	1	5	1	1	0	1
Vírusová meningitída	r	4,6	1,6	9,3	1,6	3,12	1,57	0	3,14	3,15	3,18	0	0	1,61	8,11	1,63	1,64	0	1,7
A86	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iná nešpecifikovaná encefalitída	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G 00	a	0	3	2	1	1	0	1	3	1	0	2	1	0	1	1	1	0	1
Baktériová meningitída	r	0	4,6	3,1	1,6	1,56	0	1,56	4,71	1,57	0	3,19	1,61	0	1,62	1,63	1,64	0	1,7
G 61	a	1	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	1	0	0	0	0
Zápalová polyneuropatia	r	1,5	1,6	0	0	0	0	0	0	1,57	4,76	0	0	0	1,62	0	0	0	0
A 81	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	1	0	1
Creutzfeldtova-Jakobova choroba	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,59	0	0	0	3,25	0	1,64	0	1,7

Zoonózy

Ochorenie	počty	ROK																	
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A 27	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leptospiróza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A 32	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

Listerióza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,62	0	0	0	0
A69.2, M01.2, G63.0	a	1	2	1	0	0	0	1	0	6	3	3	0	5	1	2	1	9	20
Lymfská borelióza	r	1,5	3,1	1,6	0	0	0	1,56	0	9,45	4,76	4,79	0	8,07	1,62	3,26	1,64	15,26	33,92
A 78	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Q horúčka	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A 84	a	0	1	0	0	0	0	1	2	2	3	2	0	5	7	21	8	19	48
Kliešťová encefalitída	r	0	1,6	0	0	0	0	1,56	3,14	3,15	4,76	3,19	0	8,07	11,36	34,28	13,14	32,22	81,40
B 58	a	3	6	6	15	8	9	5	5	3	1	1	1	8	8	4	6	5	2
Toxoplazmóza	r	4,6	9,3	9,3	23,4	12,49	14,13	7,8	3,14	4,72	1,59	1,6	1,61	12,91	12,98	6,53	9,85	8,48	3,39
B 68	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tenióza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Z 20.3	a	14	7	4	9	7	11	4	3	2	5	3	5	3	8	1	0	0	0
Ohrozenie besnotou	r	21,6	10,8	6,2	14	10,93	17,27	6,24	4,71	3,15	7,94	4,79	8,03	4,84	12,98	1,63	0	0	0
B 35	a	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trichofýcia	r	1,5	0	1,6	0	0	1,57	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B 75	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trichinelóza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A23	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Brucelóza	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,64	0	3,39

Nákazy kože a slizníc

Ochorenie	počty	ROK																	
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A 33	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tetanus	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A 48	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plynová gangréna	r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B 86	a	21	6	6	1	8	2	3	18	24	13	9	25	11	16	8	0	18	13
Svrab	r	32,4	9,3	9,3	1,6	12,49	3,14	4,68	28,26	37,79	20,64	14,37	40,13	17,75	25,96	13,06	0	30,53	22,05

3 Epidemiologická situácia

3.1 Skupina alimentárnych nákaz

3.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A01

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.2 Salmonelóza – A02

Kód MKCH	Názov	Počet
A020	Salmonelová enteritída	16
A021	Salmonelová septikémia	1

Pri salmonelových infekciách (A02.0, chor. 27,89/100 000) bolo hlásených 16 ochorení u mužského (5x) a ženského (12x) pohlavia takmer vo všetkých vekových kategóriách, okrem vekovej kategórii 0-ročných. Suspektný faktor prenosu bola konzumácia vajec (2x), mäsových výrobkov (3x), lahôdkárskych výrobkov (2x) a v ostatných prípadoch faktor prenosu ostal neobjasnený (10x). V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 3). Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

Pri nosičstve salmonelóz (A02) nebol evidovaný žiadny prípad.

Bol hlásený 1 prípad salmonelovej septikémie (A02.1, chor. 1,7/100 000) u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Klinická forma bola septická.

V predchádzajúcom roku sme zaevidovali 25 ochorení (chor. 42,6/100 000). Pri skupine diagnóz A02 je to pokles o 51% oproti 5-ročnému priemeru.

Tabuľka 3 Etiologické agens pri dg A02, okres Brezno, 2023

Typ	OCHORENIE		SPOLU	
	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.
<i>S.Enteritidis</i>	14	82,35 %	14	82,35 %
<i>S.Typhimurium</i>	2	11,76 %	2	11,76 %
ZES nevyšetrený	1	5,88 %	1	5,88 %

Nezaznamenali sme žiadnu epidémiu.

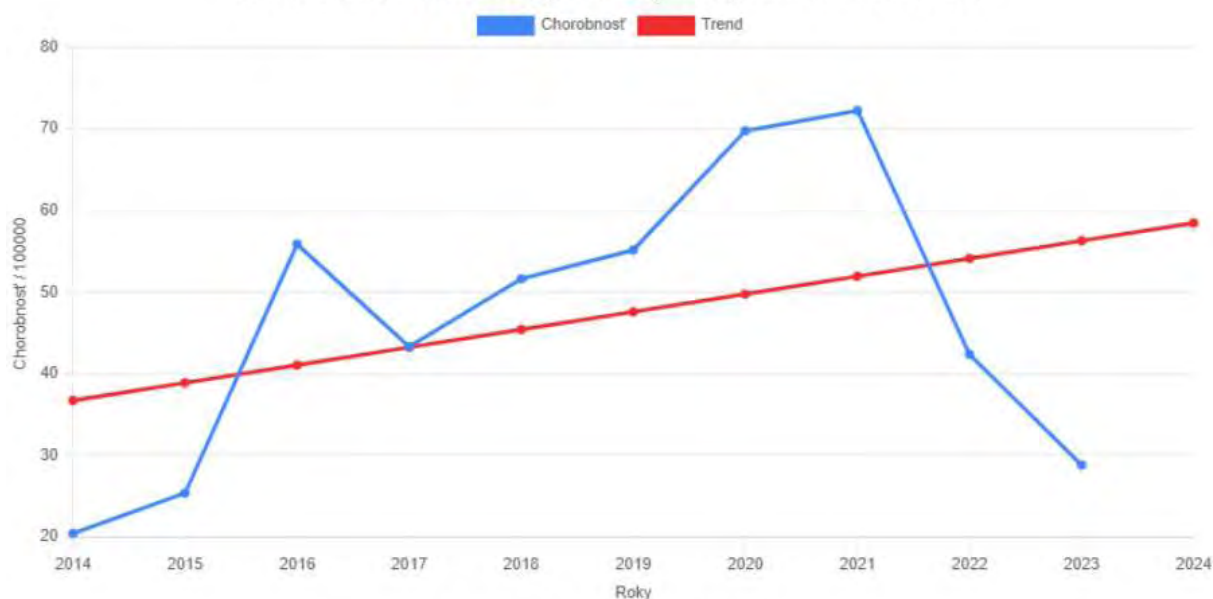
Zaznamenali sme 1 importované ochorenie z Turecka.

Výskyt ochorení mal stúpajúci trend (Graf 2).

(A02) Výskyt salmonelóz / Incidence of salmonellosis.

Trend za 10 rokov.

Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

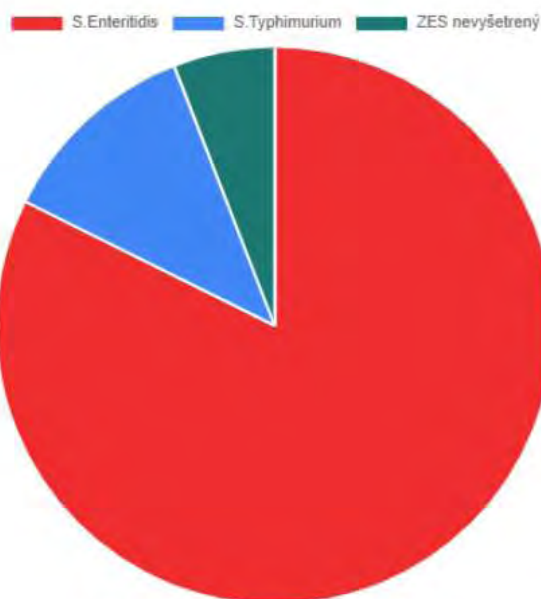
Graf 2 Trend salmonelóz za 10 rokov, okres Brezno, 2023

V roku 2023 sme zaznamenali najvyššiu proporciu etiologického agens *S. enteritidis* (Graf 3).

(A02) Výskyt salmonelóz / Incidence of salmonellosis.

Proporcia etiol. Agens.

Rok 2023, mesiac január až december. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 3 Proporciiu salmonelových agens, okres Brezno, 2023

3.1.3 Šigelóza – Dyzentéria – A03

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.4 Iné bakteriálne črevné infekcie – A04

Kód MKCH	Názov	Počet
A040	Infekcia zapríčinená enteropatogénnou <i>E. coli</i>	2
A045	Enteritída zapríčinená kampylobakterom	7
A047	Enteritída zapríčinená <i>C. difficile</i>	58

Bolo hlásených 73 ochorení (A04, chor. 124,42/100 000) u mužského (36x) a ženského (37x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách, s najvyšším výskytom vo vekovej kategórii nad 65 rokov (100x). V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 4). Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 78 ochorení (chor. 132,28/100 000). Pri skupine diagnóz A04 je to nárast o 50% oproti 5-ročnému priemeru. Výskyt ochorení mal stúpajúci trend (Graf 4).

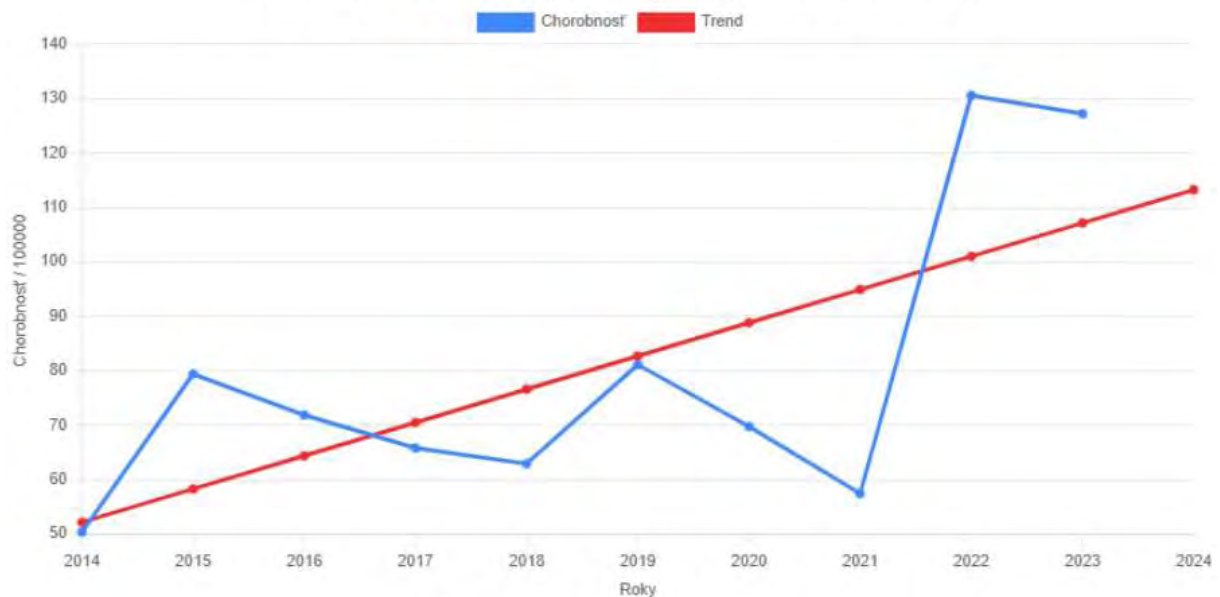
Tabuľka 4 Etiologické agens pri dg A04, okres Brezno, 2023

Typ	Podtyp	Agens	Frekvencia	Percentuálne
<i>Clostridium difficile</i>	produkujúci toxín A aj toxín B	nešpecifikované	43	58,9 %
<i>Campylobacter jejuni</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	10	13,7 %
<i>Clostridium difficile</i>	produkujúci toxín B	nešpecifikované	8	10,96 %
<i>Clostridium difficile</i>	produkujúci toxín A	nešpecifikované	7	9,59 %
<i>Campylobacter coli</i>	nešpecifikované	nešpecifikované	2	2,74 %
<i>Campylobacter</i> nešpecifikovaný	nešpecifikované	nešpecifikované	1	1,37 %
<i>E.coli</i> /EPEC-enteropatogénne	nešpecifikované	nešpecifikované	1	1,37 %
<i>E.coli</i> /EPEC-enteropatogénne	O26	nešpecifikované	1	1,37 %

(A04) Výskyt ostatných hnačkových ochorení / Incidence of other diarrhoeal diseases.

Trend za 10 rokov.

Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 4 Trend pri dg. A04 za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.1.5 Kamylobakteriáza – A04.5

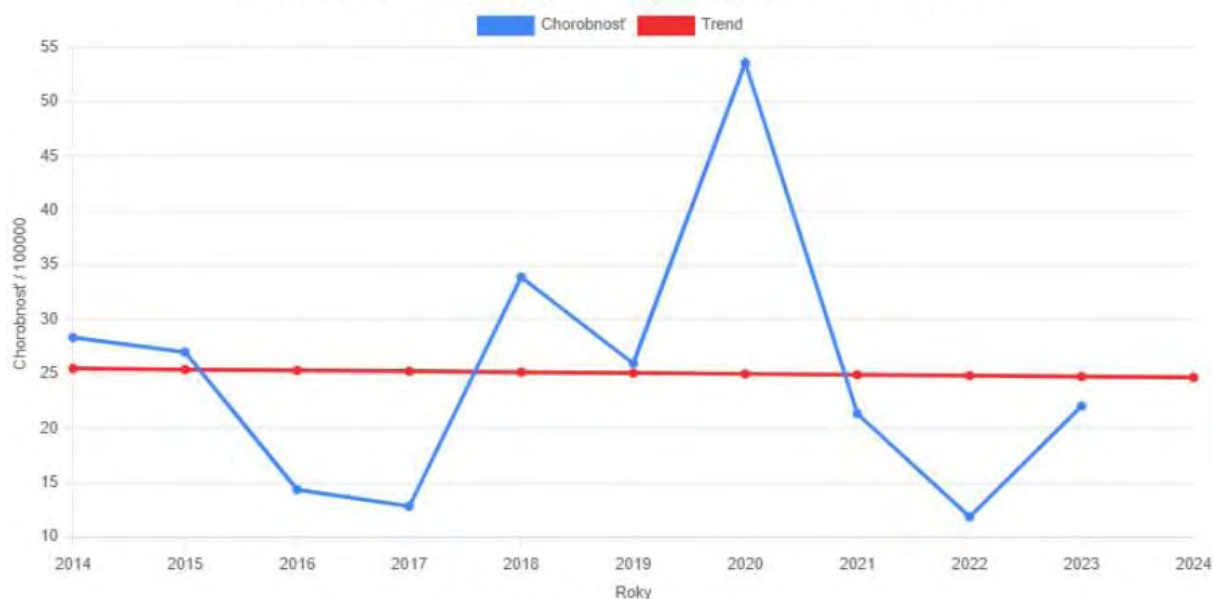
Bolo hlásených 13 kamylobakteriáz (A04.5, chor. 22,15/100 000) u mužského (7x) a ženského (6x) pohlavia takmer vo všetkých vekových kategóriách, okrem 45 do 54 rokov. Faktor prenosu ostal takmer vo všetkých prípadoch neobjasnený, okrem štyroch prípadov, kde bola uvedená ingescia kuracieho mäsa. V etiológii bol laboratórne potvrdený *C. jejuni* (10x), *C. coli* (2x) a *C.* nešpecifikovaný (1x). Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

V predchádzajúcom roku bolo zaznamenaných 7 ochorení (chor. 11,9/100 000). Pri skupine diagnóz A045 je to pokles 28% oproti 5-ročnému priemeru. Výskyt ochorení mal stagnujúci trend (Graf 5).

(A04.5) Výskyt kampylobakteriôz / Incidence of campylobacteriosis.

Trend za 10 rokov.

Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 5 Trend kampylobakteriôz za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.1.6 Yersiniózy – A04.6

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 1,7/100 000).

3.1.7 Infekcie spôsobené *Clostridium difficile* - A04.7

Bolo hlásených 58 infekcií (A04.7, chor. 98,85/100 000) u mužského (27x) a ženského (31x) pohlavia vo vekových kategóriách od 45 do 54 rokov (2x), od 55 do 64 rokov (12x) a nad 65 rokov (44x). V etiológii bol laboratórne potvrdený *C. difficile* produkujúci toxín A (7x), toxín B (8x) a toxíny A,B (43x). Ochorenia sa vyskytli sporadicky. Väčšina prípadov (43x) mala nozokomiálny charakter. Bližší popis infekcií zo zdravotníckych zariadení je uvedený v kapitole Nozokomiálne nákazy.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 66 ochorení (chor. 112,48/100 000). Pri skupine diagnôz A047 je to 2-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru.

3.1.8 Bakteriálna intoxikácia – A05

3.1.8.1 Alimentárna stafylokoková intoxikácia – A05.0

Hlásený bol epidemický výskyt gastroenteritíd u detí počas zotavovacieho podujatia. Z celkového počtu 83 exponovaných osôb (76 detí a 7 pedagogických pracovníkov) ochorelo 59 detí (chor. 100,06/100 000), vo vekových kategóriách od 5 do 9 rokov (38x) a od 10 do 14 rokov (21x), z toho 6 detí bolo hospitalizovaných. V klinickom obraze dominovalo zvracanie a bolesti brucha. U hospitalizovaných detí bol odobratý tampón stolice s negatívnymi výsledkami. Odobraté boli vzorky stravy a stery z prostredia. Zo vzoriek stravy bol

vykultivovaný *Staphylococcus aureus*, ktorý bol odoslaný do NRC pre stafylokoky na detekciu toxínu, ktorý nebol potvrdený.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.9 Botulizmus - A05.1

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.10 Giardióza – A07.1

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.11 Kryptosporidióza – A07.2

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.1.12 Vírusové enteritídy – A08

Kód MKCH	Názov	Počet
A080	Rotavírusová enteritída	85
A081	Akútna gastroenteritída vyvolaná Norwalk vírusom	30
A082	Adenovírusová enteritída	19

Hlásených bolo 134 prípadov (A080, A081, A082, chor. 228,38/100 000) u osôb mužského (60x) a ženského (74x) pohlavia vo všetkých vekových kategóriách, s dominanciou vekovej kategórie od 1 do 4 rokov (45x). Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

Pri diagnóze A08.0 boli prípady očkované (2x), neočkované (76x) a očkovací status nebol uvedený (7x). Pri tejto diagnóze sme nezaznamenali žiadne importované ochorenia.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 101 ochorení (chor. 171,28/100 000). Pri skupine diagnóz A08 je to 2-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru.

3.1.13 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A09

Hlásených bolo 20 gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu (A09, chor. 33,92/100 000) u osôb mužského (7x) a ženského (13x) pohlavia vo vekovej kategórii od 10 do 14 rokov (13x), od 25 do 34 rokov (2x), od 35 do 44 rokov (1x), od 55 do 64 rokov (2x) a nad 64 rokov (2x). Všetky prípady boli hospitalizované v zdravotníckom zariadení.

Bola hlásená nadregionálna epidémia explozívnej gastroenteritídy v rekreačnom zariadení pre deti a mládež. Z celkového počtu 118 účastníkov ochorelo 14 študentov a 2 pedagogickí pracovníci. Ochorenia boli hlásené vo vekových kategóriách od 10 do 14 rokov (13x), od 25 do 34 rokov (1x) a od 35 do 44 rokov (1x). Dvaja študenti boli hospitalizovaní. Prameň nákazy nebol zistený, suspektný faktor prenosu ostal neznámy.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 26 ochorení (chor. 44,09/100 000). Pri skupine diagnóz A09 je to pokles o 8% oproti 5-ročnému priemeru.

3.2 Skupina vírusových hepatítid

3.2.1 Akútna vírusová hepatitída typu A – B15

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.2.2 Akútna VHB - B16

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.2.3 Akútna vírusová hepatitída C – B17.1

Bol hlásený 1 prípad akútnej VHC (B17.1, chor. 1,7/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 15 do 19 rokov. Epidemiologická anamnéza zostala neobjasnená.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Pri skupine diagnóz B17.1 je to pokles o 17% oproti 5-ročnému priemeru.

3.2.4 Vírusová hepatitída E – B17.2

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.2.5 Chronická vírusová hepatitída typu B –B18.1

Boli hlásené 2 prípady ochorenia (B18.1, chor. 3,4/100 000) u osôb mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 45 do 54 rokov. Pacienti neboli očkovaní. Epidemiologická anamnéza zostala neobjasnená.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Pri skupine diagnóz B18.1 je to pokles o 57% oproti 5-ročnému priemeru.

3.2.6 Chronická vírusová hepatitída C – B18.2

Bolo hlásených 7 prípadov chronických hepatitíd typu C (B18.2, chor. 11,9/100 000) u osôb mužského (6x) a ženského (1x) pohlavia vo vekových kategóriách od 15 do 19 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (4x) a od 45 do 54 rokov (2x). V epidemiologickej anamnéze bol zistený heterosexuálny prenos (1x), domáci kontakt spojený s používaním spoločných hygienických pomôcok (1x), tetovanie (2x), transfúzia krvi v minulosti (1x) a v ostatných prípadoch zostala neobjasnená (2x).

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 5 ochorení (chor. 8,5/100 000). Pri skupine diagnóz B18.2 je to nárast o 75% oproti 5-ročnému priemeru. Z dlhodobého hľadiska pozorujeme vzostup chorobnosti na chronickú VHC v ostatných rokoch (Graf 6).

**Zvolená diagnóza 'B182'.
Trend za 20 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

Graf 6 Trend chronickej VHC za 20 rokov, okres Brezno, 2023

3.2.7 Akútna hepatitída nešpecifikovaná - B19

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.2.8 Nosičstvo HBsAg – Z22.5

Nosičstvo HBsAg bolo hlásené u 5 pacientov (Z22.5, chor. 8,5/100 000) u mužského (3x) a ženského (2x) pohlavia vo vekových kategóriách od 25 do 34 rokov (1x), od 45 do 54 rokov (1x), od 55 do 64 rokov (2x) a nad 65 rokov (1x). Išlo o neočkované osoby. V epidemiologickej anamnéze bola zistená transfúzia krvi v minulosti (1x) a v ostatných prípadoch ostala neznáma.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 6 prípadov (chor. 10,2/100 000).

3.2.9 Hepatitídy spôsobené CMV- B25.1

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3 Skupina nákaz preventabilných očkovaním

3.3.1 Tetanus – A33-A35

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. diftéria.

3.3.2 Diftéria – záškrt – A36

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti pertussis, tetanu, VHB, invazívnym hemofilovým infekciám a poliomyelitíde a vykonáva sa simultánne s očkovaním proti pneumokokovým infekciám. Základné očkovanie u detí narodených v roku 2021 je vykonané na 98,3%. Preočkovanie sa pohybuje na úrovni 97,2% u detí v ročníku narodenia 2016 a 97,7% u detí v ročníku narodenia 2009.

Očkovanie podľa jednotlivých ročníkov narodenia a porovnanie s predchádzajúcim rokom je uvedené v správe o očkovaní.

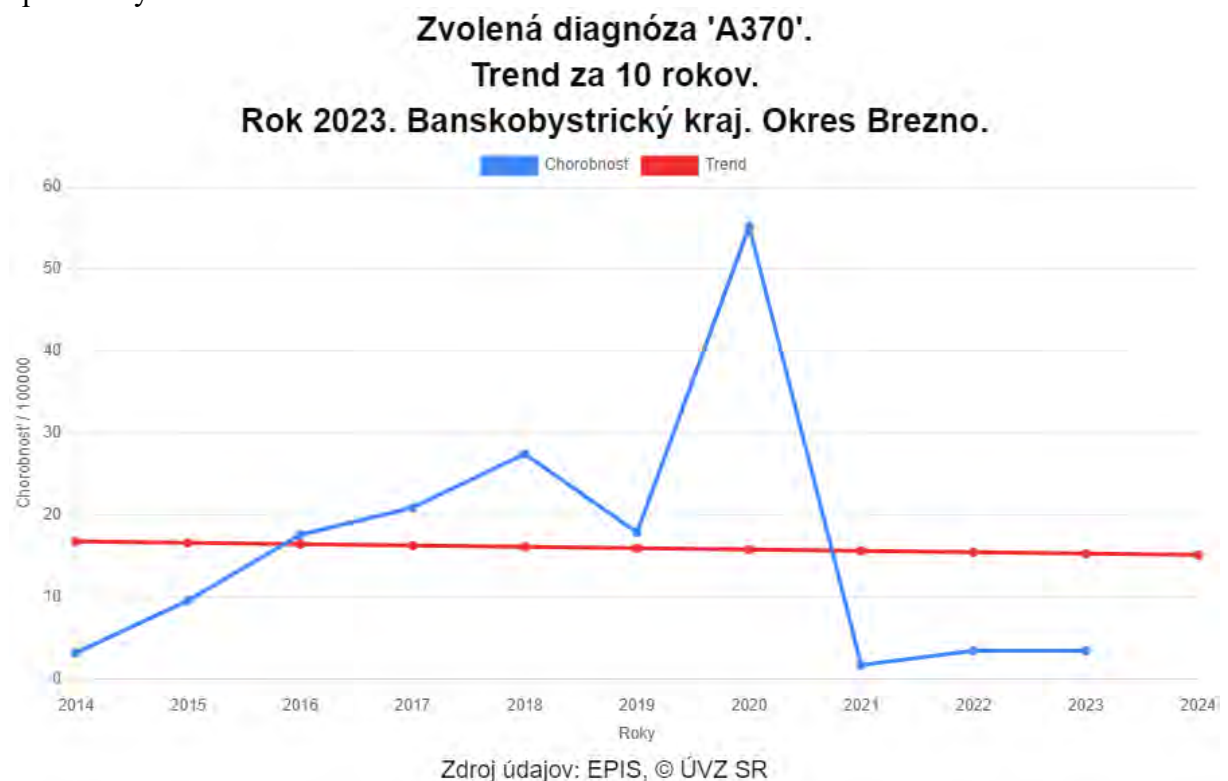
3.3.3 *Pertussis* – divý kašeľ – A37.0

Zaznamenali sme 2 prípady pertussis (A37.0, chor. 3,39/100 000) u ženského pohlavia vo vekových kategóriách 0-ročných a od 35 do 44 rokov. V klinickom obraze dominoval dlhotrvajúci kašeľ. Jeden prípad bol neočkovaný a v druhom prípade nebol uvedený očkovací status. Epidemiologická anamnéza v oboch prípadoch bola negatívna. Laboratórne potvrdené 2 vzorky ELISA IgA, s etiologickým agens *Bordetella pertussis*.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 3 prípady (chor. 5,1/100 000). Oproti 5-ročnému priemeru je to pokles chorobnosti o 85 %.

Očkovanie detskej populácie je na dobrej úrovni a je uvedené pri dg. diftéria.

Trend *pertussis* za 10 rokov mal klesajúcu tendenciu (Graf 7). Výskyt prípadov bol sporadický.

Graf 7 Trend pertussis za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.3.4 Poliomyelitída - A80

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. diftéria.

3.3.5 *Morbilli* – osýpky – B05

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

Očkovanie sa vykonáva spolu s očkovaním proti rubeole a parotitíde. Základné očkovanie v ročníku narodenia 2021 je vykonané na 95,8%, v ročníku narodenia 2020 na 95,9% a preočkovanie v ročníku narodenia 2011 na 98,2% a v ročníku narodenia 2010 na 99,2%.

Očkovanie podľa jednotlivých ročníkov narodenia a porovnanie s predchádzajúcim rokom je uvedené v správe o očkovaní.

3.3.6 *Rubeola* – ružienka – B06

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. *morbilli*.

3.3.7 *Parotitis epidemica* – mumps – B26

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Očkovanie je uvedené pri diagnóze *morbilli*.

3.3.8 Hemofilové invazívne nákazy – A41.3, G00.0, J14

3.3.8.1 Sepsa zapríčinená *Haemophilus influenzae* – A41.3

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.8.2 Meningitída zapríčinená *Haemophilus influenzae* – G00.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.8.3 Zápal pľúc vyvolaný *Haemophilus influenzae* - J14

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.9 Pneumokokové invazívne nákazy - A40.3, G00.1, J13

3.3.9.1 Septikémia vyvolaná *Streptococcus pneumoniae* - A40.3

Boli zaznamenané 2 prípady sepsy vyvolanej *Streptococcus pneumoniae* (A40.3, chor. 3,39/100 000) osôb ženského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Jeden prípad bol nozokomiálneho charakteru. Očkovanie proti pneumokokovým ochoreniam nebolo zaznamenané ani v jednom prípade. Laboratórne bol potvrdený *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 19A (1x) a sérotyp 9N (1x). Výskyt prípadov bol sporadický.

V predchádzajúcom roku neboli ochorenia hlásené.

3.3.9.2 Pneumokokový zápal mozgových plien - pneumokoková meningitída - G00.1

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.3.9.3 Zápal pľúc vyvolaný *Streptococcus pneumoniae* - J13

Boli zaznamenané 4 prípady zápalov pľúc vyvolaných *Streptococcus pneumoniae* (J13, chor. 6,78/100 000) u osôb mužského (2x) a ženského (2x) pohlavia vo vekových kategóriách od 10 do 14 rokov (1x), od 55 do 64 rokov (1x) a nad 65 rokov (2x). Ani v jednom prípade nebolo zaznamenané očkovanie proti pneumokokom. V jednom prípade išlo o nozokomiálnu nákazu. Laboratórne bol potvrdený *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 3 (1x), sérotyp 4 (1x), sérotyp 19F (1x), sérotyp 23A (1x). Výskyt prípadov bol sporadický.

V predchádzajúcom roku boli hlásené 3 prípady (chor. 5,1/100 000).

3.4 Skupina respiračných nákaz

3.4.1 Scarlatina – šarlach – A38

Bol hlásený 1 prípad šarlachu (A38, chor. 1,70/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov z obce Brezno.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.4.2 Infekcia herpetickým vírusom (*Herpes simplex*) – B00

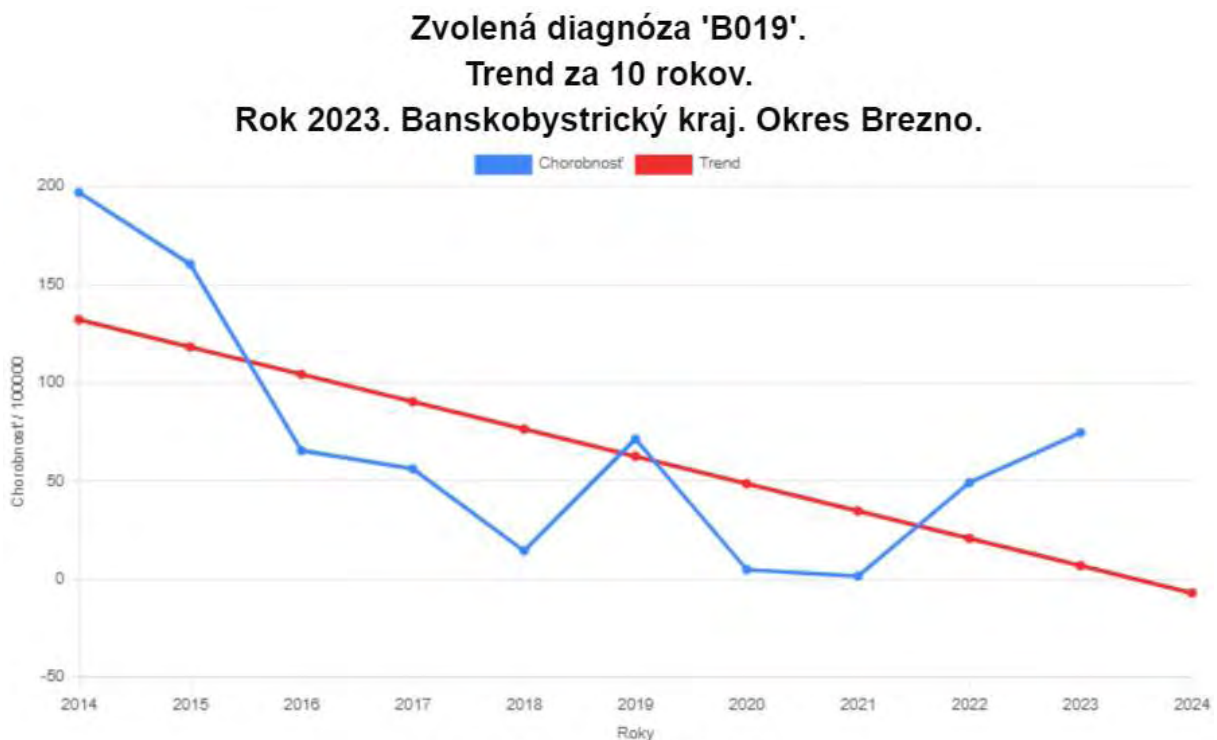
V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.4.3 *Varicella* – ovčie kiahne – B01

Kód MKCH	Názov	Počet
B011	Varicellová encefalitída	1
B018	<i>Varicella</i> s inými komplikáciami	2
B019	<i>Varicella</i> bez komplikácií	44

Bolo hlásených 47 ochorení ovčích kiahní (B01, chor. 79,71/100 000). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej kategórii od 5 do 9 rokov (32x), u dospelých bolo zaznamenané 1 ochorenie (Graf 9). Najvyšší výskyt bol z obce Valaská (34x). Epidemický výskyt sme nezaznamenali.

Oproti predchádzajúcemu roku je to nárast o 56,7%. Pri skupine diagnóz B01 je to 2,7-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru. Trend ovčích kiahní za 10 rokov mal klesajúcu tendenciu (Graf 8).

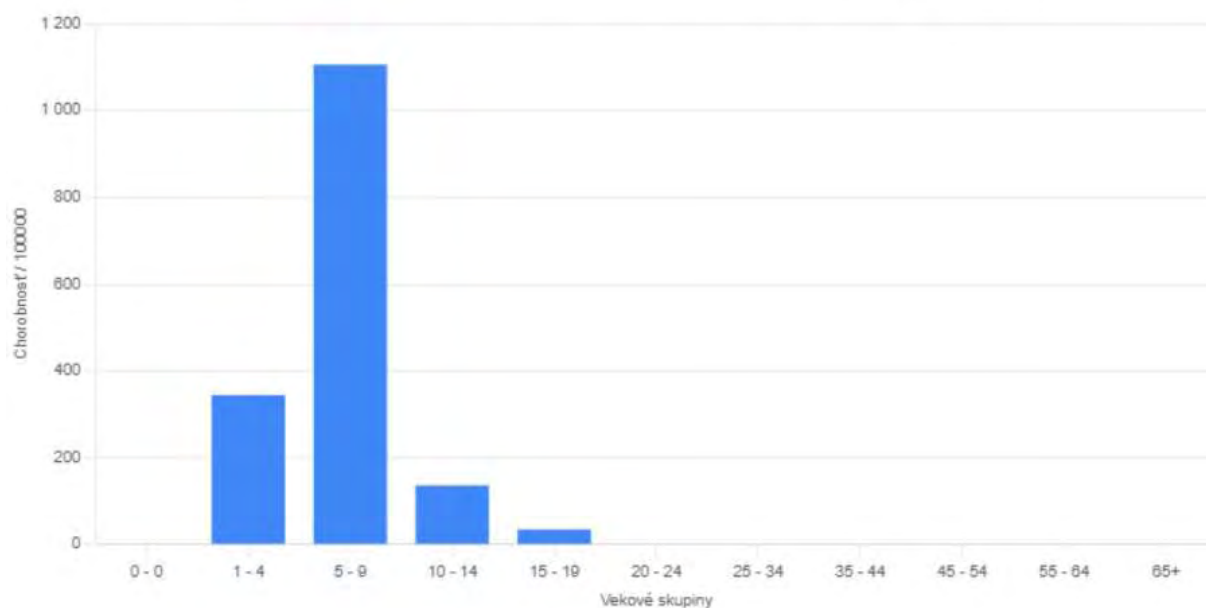

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 8 Trend ovčích kiahní za 10 rokov, okres Brezno, 2023

Zvolená diagnóza 'B019'. Vekovošpecifická chorobnosť.

Rok 2023, mesiac január až december. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 9 Vekovošpecifická chorobnosť ovčích kiahní, okres Brezno, 2023

3.4.4 Herpes zoster – pásový opar - B02

Boli hlásené 2 prípady pásového oparu (B02, chor. 3,39/100 000) u osôb mužského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov z obce Brezno. Všetky ochorenia boli hlásené bez komplikácií (B02.9).

Oproti predchádzajúcemu roku je to pokles o 50 %. Pri skupine diagnóz B02 je to pokles o 73 % oproti 5-ročnému priemeru.

3.4.5 Infekčná mononukleóza – B27

Bolo hlásené 1 ochorenie gamaherpesvírusovej mononukleózy (B27.0, chor. 1,70/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 10 do 14 rokov z obce Čierny Balog.

V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 2 ochorenia (chor. 3,4/100 000). Pri skupine diagnóz B27 je to pokles o 62 % oproti 5-ročnému priemeru.

3.4.6 Tuberkulóza - A15–A19

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 1,7/100 000).

3.4.7 Chrápka a akútne respiračné ochorenia podobné chrípke – J10, J11, J10.7

V roku 2023 bolo hlásených z okresu Brezno 18 814 ochorení na ARO (chor. 112576,7/100 000), z toho na CHPO 846 ochorení (chor. 5062,2/100 000). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových kategóriách (Tabuľka 5). U ARO bola najvyššia vekovo

špecifická chorobnosť zaznamenaná u 06-14 ročných detí, chor. 285811,5/100 000 a u CHPO rovnako vo vekovej kategórii od 6 do 14 rokov, s chor. 14078,6/100 000.

Komplikácie malo 236 pacientov, z toho bolo 89 pneumónií a bronchopneumónií, 59 otitíd a 88 sinusitíd. Najviac komplikácií sa vyskytlo u pacientov vo vekovej kategórii od 6 do 14 rokov (100x) (Tabuľka 6).

Bolo hlásených 46 prípadov chrípky (chor.78,02/100 000), z toho 45 chrípok vyvolaných identifikovaným vírusom chrípky (J10) a 1 chrípka zapríčinená iným identifikovaným vírusom chrípky, so zápalom pľúc (J10.0). Ochoreli osoby mužského (18x) a ženského (28x) pohlavia. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej kategórii od 5 do 9 rokov (7x). Najviac ochorení bolo zaznamenaných z obce Brezno (23 prípadov). Epidemický výskyt sme nezaznamenali.

Zaznamenali sme 1 prípad ochorenia SARI (J10.7, chor. 1,70/100 000). Ochorenie sa vyskytlo u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii od 1 do 4 rokov z mesta Brezna. Pacientka nebola očkovaná.

Na ARO je to pokles oproti minulému roku o 1,3% a CHPO je takmer na rovnakej úrovni ako predchádzajúci rok.

Tabuľka 5 Počet chorení a chorobnosť ARO a CHPO podľa vekových skupín, okres Brezno, 2023

Územná jednotka		0-05	06-14	15-19	20-59	60+	Spolu
Brezno	ARO	4465	5461	2744	4616	1528	18814
	abs.						
	ch.	350526,0	285811,5	258502,1	56893,8	39787,4	112576,7
	CHPO	96	269	220	224	37	846
	abs.						
	ch.	7536,5	14078,6	20725,4	2760,9	963,4	5062,2

Tabuľka 6 Komplikácie chrípky podľa vekových skupín, okres Brezno, 2023

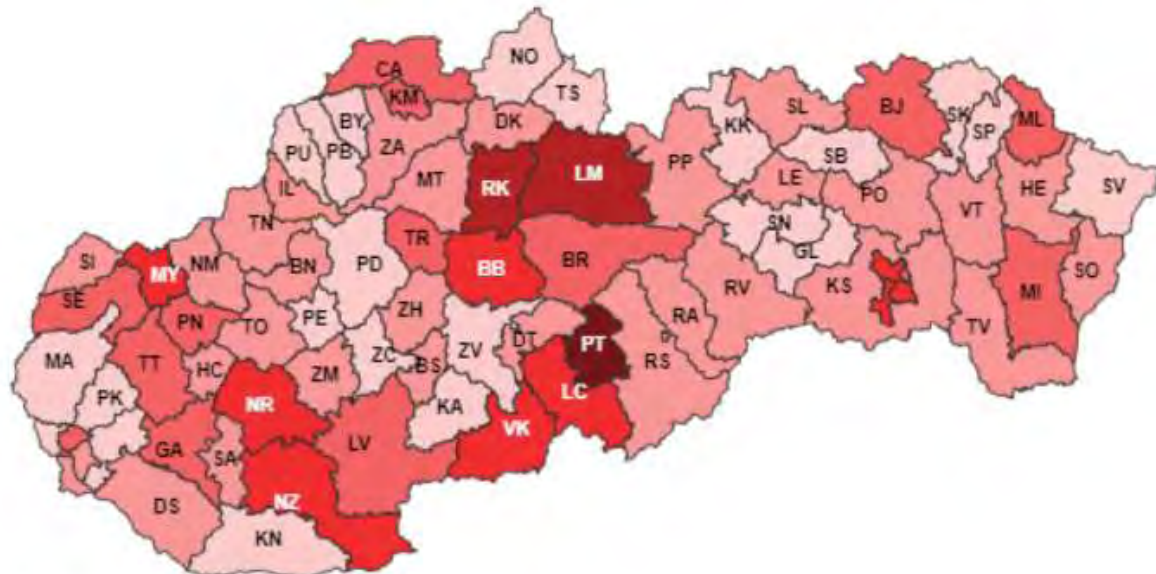
Druh komplikácie	0-05		06-14		15-19		20-59		60+		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónie a pneumónie	43	48,31	32	35,96	4	4,49	8	8,99	2	2,25	89	100,00
otitídy	14	23,70	26	44,07	12	20,34	7	11,86	0	0,00	59	100,00
sinusitídy	3	3,41	42	47,73	19	21,59	19	21,59	5	5,68	88	100,00

3.4.8 COVID-19 – U071

Celkovo do systému EPIS bolo vložených 381 prípadov ochorenia COVID-19 z okresu Brezno, čo reprezentuje chorobnosť 646,15/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2022 došlo k poklesu chorobnosti o 96,00%. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých obciach okresu, najviac v meste Brezno (201x). Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej kategórii nad 65 rokov 165 prípadov (chor. 1477,30/100 000). 103 hlásených prípadov t. j. 27,0% bolo zaznamenaných u osôb, ktoré už predtým toto ochorenie prekonali (reinfekcia). Ochorelo 133 mužov a 248 žien Postavenie okresu Brezno v rámci všetkých okresov SR zobrazuje mapa výskytu ochorenia spôsobeného SARS-CoV-2 v SR.

Mimoriadna situácia, ktorá bola vyhlásená dňa 11. marca 2020 v súvislosti s ochorením COVID-19 bola odvolaná vládou Slovenskej republiky od 15. septembra 2023.

Výskyt zvolenej diagnózy v SR podľa miesta nákazy v r. 2023 Diagnóza U071

Chorobnosť

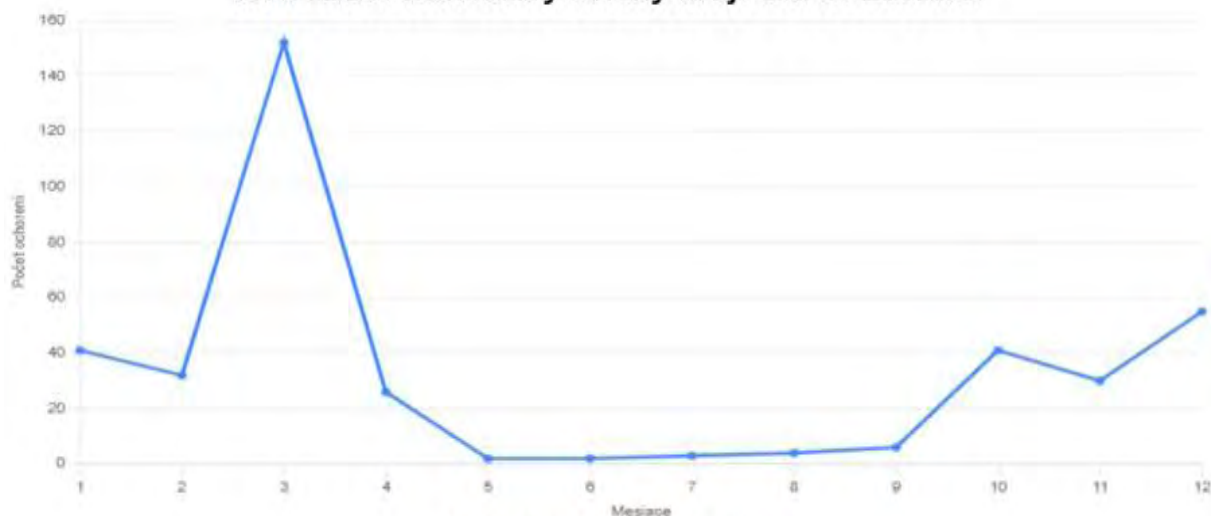

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Mapa 10 Výskyt ochorenia COVID-19 podľa okresov SR, 2023

Sezonalitu COVID-19 prezentuje graf 11.

**Zvolená diagnóza 'U071'.
Sezonalita.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

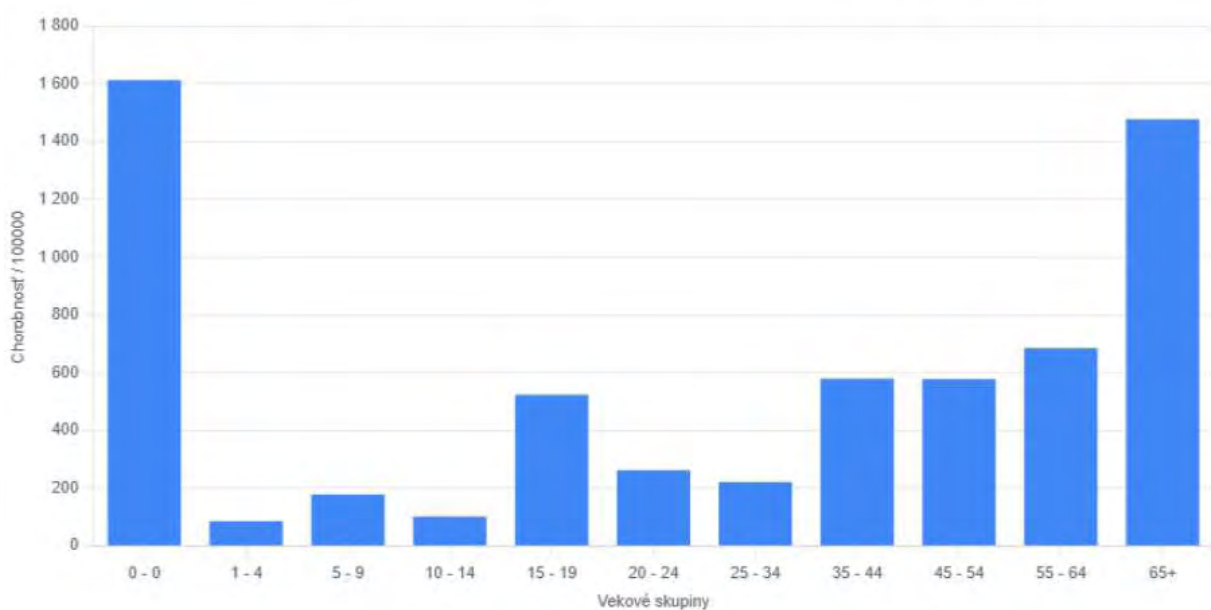

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 11 Sezonalita pri dg. U071, okres Brezno, 2023

Z najrizikovejšej kategórii nad 65 rokov a starších ochorelo celkom 165 osôb, čo je v priemere za celý rok 43,3 % všetkých evidovaných prípadov. Chorobnosť detskej populácie bola nízka, najnižšia u 0 ročných detí, kde ochorelo 9 detí. Vo vekovej kategórii od 15 do 19 rokov sme zaznamenali 15 prípadov (Graf 12).

**Zvolená diagnóza 'U071'.
Vekovošpecifická chorobnosť.
Rok 2023, mesiac január až december. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 12 Vekovošpecifická chorobnosť dg. U071, okres Brezno, 2023

Podľa výsledkov sekvenácií sa na etiológii ochorení (Tabuľka 7) v okrese Brezno najviac podieľali tieto varianty vírusov SARS CoV:

Tabuľka 7 Výsledky sekvenácií pri dg. U07.1, okres Brezno, 2023

BA.2.86	4
XBB	2
XBB.1.5-like	5
XBB.1.5-like+F456L	4

Epidémie

Bolo zaznamenaných 5 epidémií, všetky lokálneho typu v zariadeniach sociálnych služieb (4x) a jedna v zdravotníckom zariadení, pri ktorých sa nakazilo 123 osôb. Pri rodinných výskytoch sme zaznamenali 6 prípadov.

Importované nákazy

Nebolo zaznamenané importované ochorenie

Nozokomiálne nákazy

14 prípadov ochorenia malo charakter nozokomiálnej nákazy.

Úmrtia

Bolo zaznamenané 1 úmrtie osoby pozitívnej na SARS CoV 2 avšak na inú príčinu.

3.5 Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

3.5.1 Brucelóza – A23

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúci rok boli hlásené 2 prípady (chor. 3,36/100 000).

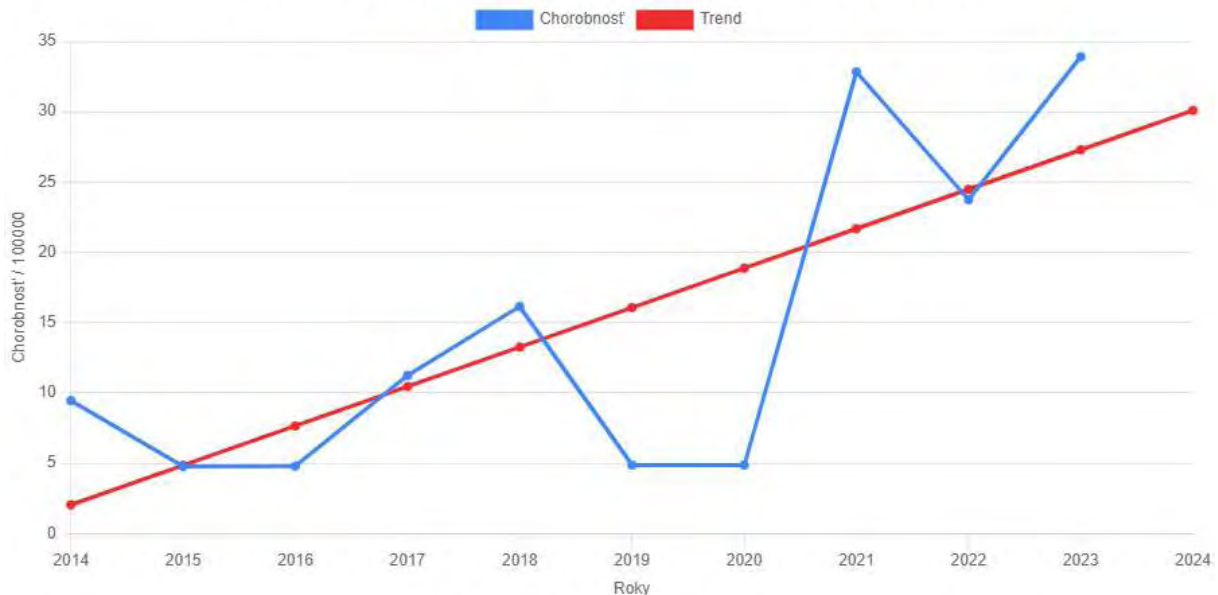
3.5.2 Lymeská borelióza – A69.2, M01.2, G63.0

MKCH kód	Názov	Abs. počet	Chor.
A69.2	Lymeská choroba (<i>erythema chronicum migrans</i>)	11	18,66
G63.0	Polyneuropatia pri infekčných a parazitárnych chorobách zatriedených inde	6	10,18
M01.2	Artritída pri Lymskej borelióze	3	5,09

Bolo hlásených 20 prípadov ochorenia (A69.2, M01.2, G63.0, chor. 33,92/100 000) u mužského (12x) a ženského (8x) pohlavia vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov (1x), od 5 do 9 rokov (1x), od 10 do 14 rokov (2x), od 20 do 24 rokov (1x), od 25 do 34 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (1x), od 45 do 54 rokov (5x), od 55 do 64 rokov (5x) a nad 65 rokov (3x) z obcí Brezno (5x), Dolná Lehota (2x), Heľpa (2x), Horná Lehota (2x), Hronec (2x), Podbrezová (2x), Bacúch (1x), Beňuš (1x), Jasenie (1x), Pohorelá (1x) a Valaská (1x). Suspektný faktor prenosu bola prisatie kliešťá (11x) a neznámy (9x). Klinická forma bola neurologická (11x), *erythema chron. mig.* (3x), kĺbna (3x) a febrilná (3x). Najviac prípadov bolo zaznamenaných v mesiacoch júl (7x) a jún (6x). Pri všetkých prípadoch boli laboratórne potvrdené *Borrelia* IgM protilátky. Ochorenia sa vyskytli sporadicky.

V predchádzajúci rok sme zaznamenali 14 ochorení (chor. 23,8/100 000). Trend ochorenia mal stúpajúcu tendenciu (Graf 13).

**(A69.2, M01.2, G63.0) Výskyt lymeskej borreliózy.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 13 Trend lymeskej boreliózy za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.5.3 Kliešťová encefalitída – A84.1

Hlásených bolo 48 ochorení na kliešťovú encefalitídu (A84.1, chor. 81,40/100 000) u osôb mužského (23x) a ženského (25x) pohlavia vo vekových kategóriách od 1 do 4 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (2x), od 20 do 24 rokov (1x), od 25 do 34 rokov (3x), od 35 do 44 rokov (4x), od 45 do 54 (12x), od 55 do 64 rokov (14x) a nad 65 rokov (11x).

Prípady boli hlásené z obcí Brezno (22x), Čierny Balog (6x), Hronec (4x), Jasenie (3x), Podbrezová (3x), Dolná Lehota (2x), Predajná (2x), Horná Lehota (1x), Nemecká (1x), Pohronská Polhora (1x), Polomka (1x), Ráztoka (1x) a Valaská (1x).

V 47 prípadoch nebolo zaznamenané očkovanie proti kliešťovej encefalitíde a v jednom prípade bolo očkovanie čiastočné (2 dávky FSME-Immun). Interval od posledného očkovania bol 11 dní.

Klinická forma bola neurologická (23x), encefalitická (10x) a febrilná (15x). Suspektným faktorom prenosu bola konzumácia ovčieho mlieka a výrobky z neho (33x), prisatie kliešťa (9x), ostatné prípady ostali neobjasnené. Hospitalizácia pre infekčné ochorenie bola eviodvaná v 40 prípadoch. Najviac prípadov bolo zaznamenaných v mesiacoch jún (36x) a júl (7x). Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené.

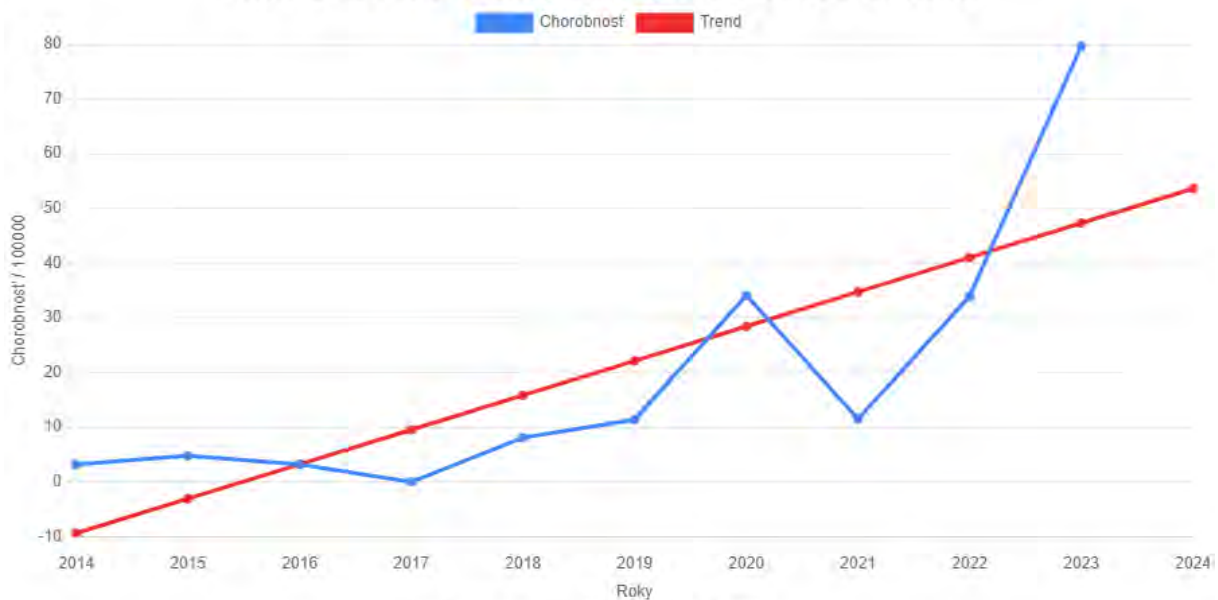
Jeden prípad vo vekovej kategórii nad 65 rokov skončil úmrtím na infekčnú diagnózu. Išlo o polymorbídnu pacientku, ktorá negovala zaklieštenie a konzumáciu nepasterizovaných mliečnych výrobkov. Prvé príznaky ochorenia - oslabenie pravej polovici tela, zvýšená telesná

teplota, neskôr progresia stavu, po 4 dňoch hospitalizácie exitus. Neočkovaná. Pitva nebola robená.

Výskyt ochorení bol sporadický a epidemický. Zaznamenali sme 2 epidémie v rozmedzí s počtom od 2 do 28 prípadov, z toho bola jedna nadregionálna epidémia, kde bolo hlásených 28 laboratórne potvrdených prípadov kliešťovej encefalitídy v čase 13.6. - 30.6.2023 v súvislosti s konzumáciou ovčieho syra zo salaša v okrese Brezno vyrobeného na konci mája a začiatku júna 2023. Tri prípady pochádzali z okresu Nitra. Všetky prípady boli hospitalizované, z toho jeden bol hospitalizovaný v ČR. Ani jeden prípad nebol očkovaný proti kliešťovej encefalitíde. Oznamované RVPS, ktorej pracovníci na salaši odobrali v dňoch 21.6.2023 a 14.7.2023 vzorky mlieka s negatívnym výsledkom.

V porovnaní s minulým rokom bol pozorovaný 2,5-násobný nárast. Pri skupine diagnóz A84.1 je to 4-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru. Trend kliešťovej encefalitídy za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 14).

**(A84.1) Výskyt kliešťovej encefalitídy.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

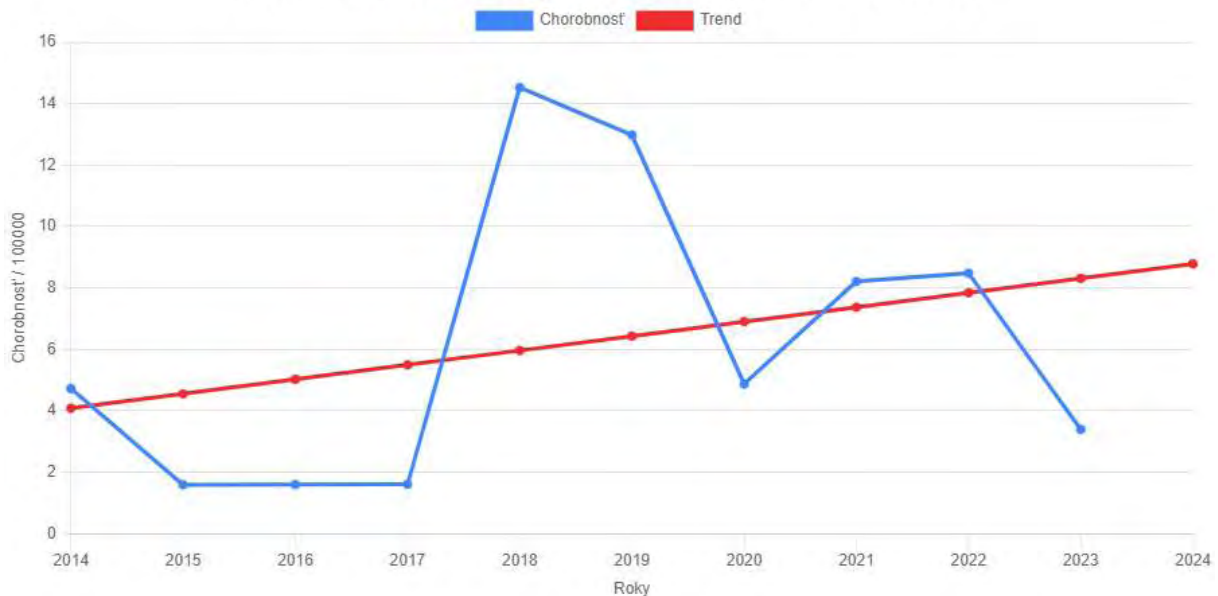
Graf 14 Trend kliešťovej encefalitídy za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.5.4 Toxoplazmóza – B58

Boli hlásené 2 prípady toxoplazmózy (B58, chor. 3,39/100 000) u osôb ženského pohlavia vo vekových kategóriách od 20 do 24 rokov a od 25 a od 55 do 64 rokov z obcí Brezno a Telgárt. Klinická forma bola febrilná (1x) a bezpríznaková (1x). Suspektný faktor prenosu bol v 1 prípade kontaminované prostredie a druhom ostal neobjasnený. Obidva prípady boli laboratórne potvrdené na základe IgM protilátok zo séra. Jeden prípad bol zachytený v rámci prenatálneho skríningu. Výskyt prípadov bol sporadický.

V porovnaní s minulým rokom pokles o 60%. Pri skupine diagnóz B58 je to pokles o 67% oproti 5-ročnému priemeru. Trend toxoplazmózy za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 15).

**(B58) Výskyt toxoplazmózy.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 15 Trend pri dg. B58 za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.5.5 Echinokokóza – B67

Bol hlásený 1 prípad nešpecifikovaná echinokokózy (B67.9, chor. 1,70/100 000) u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii od 55 do 64 ročných z Brezna. Cysty na pečeni náhodne zistené vyšetrením PET/CT pri kontrole onkologického ochorenia. Suspektný faktor prenosu bola konzumácia drobného ovocia zo záhrady, kde sa pohybuje líška. Laboratórne potvrdený zo vzorky cysty *Echinococcus*.

V predchádzajúcom roku nebolo hlásené žiadne ochorenie.

3.6 Skupina nákaz kože a slizníc

3.6.1 Tetanus – A33, A35

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. diftéria.

3.6.2 Erysipel – Ruža - A46

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

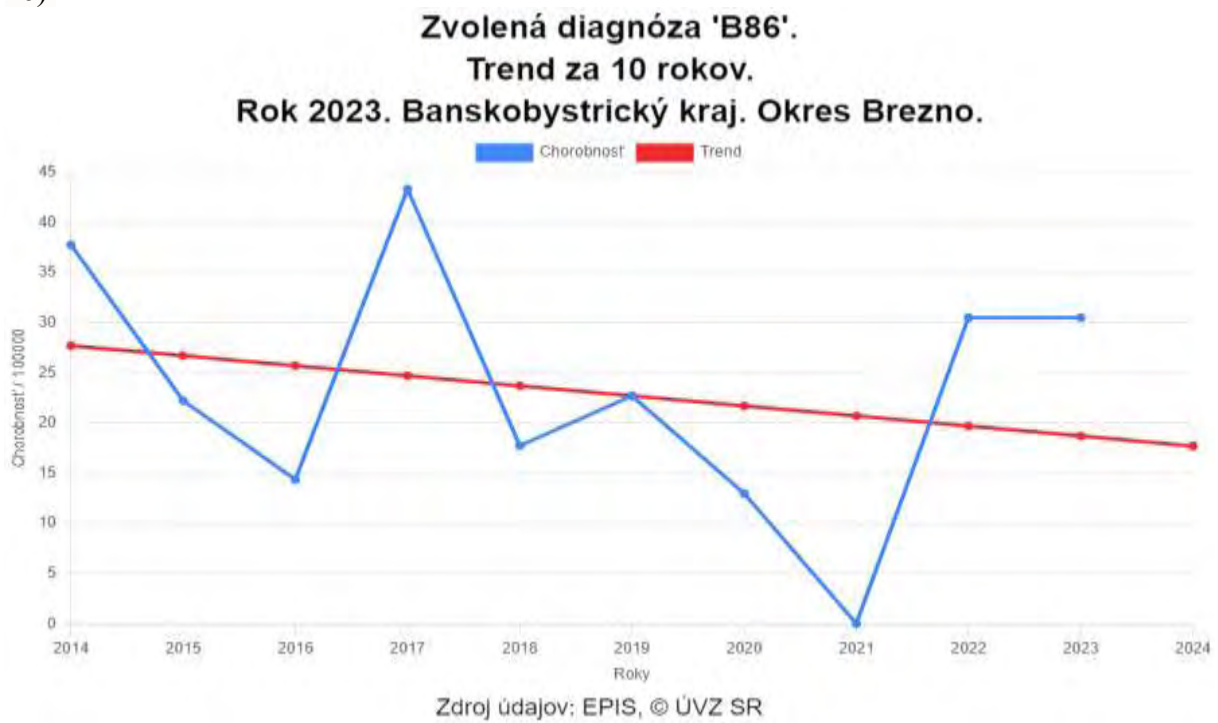
3.6.3 Plynová gangréna – A48.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.6.4 Svrab – B86

Bolo hlásených 13 ochorení svrabu (B86, chor. 22,05/100 000) u osôb mužského (8x) a ženského (5x) pohlavia vo vekových kategóriách 0-ročných (2x), od 1 do 4 rokov (1x), od 5 do 9 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (1x), od 35 do 44 rokov (3x), od 45 do 54 rokov (1x) a od 55 do 64 rokov (4x) z obcí Braväcovo (1x), Heľpa (1x), Michalová (3x), Pohronská Polhora (1x), Sihla (1x), Telgárt (1x) a Závadka nad Hronom (5x). Prípady mali sporadický (2x) a rodinný (3x) výskyt. Zaznamenali sme 1 lokálnu epidémiu v zdravotníckom zariadení s počtom 13 prípadov. V zariadení boli vykonané protiepidemické opatrenia.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to pokles o 28 %. Pri skupine diagnóz B86 je to 23-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru. Trend výskytu mal klesajúcu tendenciu (Graf 16).

Graf 16 Trend dg. 86 za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.7 Skupina neuroinfekcií

3.7.1 Meningokoková meningitída – A39

Hlásený bol jeden prípad (chor. 1,70/100 000) u mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 25 do 34 rokov z prostredia s nízkym hygienickým štandardom. Pacient bol hospitalizovaný na infekčnom oddelení s klinickými príznakmi – bolesti a slabosť nôh, zvracanie, celková únava a slabosť, petechie na koži, epileptický záchvat a porucha vedomia. Metódou DNA PCR bola z likvoru potvrdená *Neisseria meningitidis* séroskupiny B. Ochorenie skončilo vyzdravením. Pacient proti meningokokom očkovaný nebol.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenia.

3.7.2 Creuzfeldtova-Jakobova choroba – A81.0

Hlásený bol jeden prípad Creuzfeldtovej-Jakobovej choroby (chor. 1,70/100 000) u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii od 55 do 64 rokov, s anamnézou 2 mesiace trvajúcich ťažkostí (dezorientácia, poruchy rovnováhy, ataxia, organický psychosyndróm, fatické

poruchy), EEG vyšetrenie s nálezom pomalých trifázických vln. Laboratórne potvrdená pozitivita proteínu 14-3-3 a mutácie E200K v Národnom referenčnom centre pre priónové choroby.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenia.

3.7.3 Nešpecifikované vírusové encefalitídy – A86

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.4 Vírusové meningitídy – A87

Hlásený bol jeden prípad (A87, chor. 1,70/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii od 25 do 34 rokov. Pacient bol hospitalizovaný na infekčnom oddelení s klinickými príznakmi – bolesti hlavy a horúčka. Etiológia ochorenia zostala neobjasnená.

V predchádzajúci rok sme nezaznamenali žiadne ochorenia.

3.7.5 Varicellová meningitída – B01.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.6 Varicellová encefalitída – B01.1

Hlásený bol jeden prípad (B01.1, chor. 1,70/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Pacient bol prijatý do nemocnice pre dezorientáciu, poruchy chôdze, spomalenosť, herpetický exantém v oblasti ucha a mandibuly. Z likvora a séra bolo pozit. IgM a IgG VZV. Pri antivirotickej a podpornej liečbe klinický stav stabilizovaný, prepustený do domáceho liečenia.

V predchádzajúci rok sme nezaznamenali žiadne ochorenia.

3.7.7 Zosterová encefalitída – B02.0

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.8 Bakteriálne meningitídy – G00

Hlásený bol jeden prípad (G00.8, chor. 1,70/100 000) u osoby mužského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Pacient bol hospitalizovaný pre výrazné bolesti hlavy, zmeny v správaní a meningeálny syndróm. Z likvoru bol kultivačne potvrdený *Enterococcus faecalis*. Ochorenie skončilo vyzdravením.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenia.

3.7.9 Zápal mozgových blán vyvolaný inými a nešpecifikovanými príčinami - G03

Hlásený bol jeden prípad (G03, chor. 1,70/100 000) u osoby ženského pohlavia vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Pacientka bola hospitalizovaná s klinickými príznakmi ochorenia – febrílie do 39 °C, dezorientácia, porucha vedomia. Diagnóza bola stanovená na základe pozitívneho biochemického vyšetrenia likvoru. Kultivácia likvoru bola negatívna. Ochorenie skončilo vyzdravením.

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenia.

3.7.10 Nešpecifikovaná encefalomyelitída, myelitída – G04

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.7.11 Paréza n. facialis – G51

Hlásené boli 3 prípady ochorenia (G51, chor. 5,09/100 000) u osôb mužského (2x) a ženského (1x) pohlavia (2x) vo vekovej kategórii od 10 do 14 rokov a od 15 do 19 rokov a nad 65 rokov. Všetci pacienti boli hospitalizovaní na infekčnom oddelení. Diagnóza bola u všetkých pacientov stanovená na základe klinických príznakov ochorenia - náhle oslabenie jednej polovice tváre, poklesnutý ústny kútik, neschopnosť dovrieť oko, trpnutie jazyka. Epidemiologická vo všetkých prípadoch negatívna.

V predchádzajúci rok sme nezaznamenali žiadne ochorenia.

3.7.12 Akútna chabá obrna typu Guillan – Barré – G61

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.8 Skupina pohlavne prenosných ochorení

3.8.1 Nosičstvo HIV alebo ochorenie na AIDS - Z21, B23, B24

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadny prípad, v predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 prípad nosičstva HIV (chor. 1,7/100 000). Trend pri dg. Z21 mal stagnujúcu tendenciu (Graf 17).

Graf 17 Trend dg. Z 21 za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.8.2 Syfilis –A51–A53

MKCH	Názov diagnózy	Počet
A51.0	Primárny genitálny syfilis	3
A51.3	Sekundárny syfilis kože a slizníc	1
A51.4	Iné formy sekundárneho syfilisu	4
A51.9	Nešpecifikovaný včasný syfilis	14
A53.0	Latentný syfilis nešpecifikovaný ako včasný alebo neskorý	3
A53.9	Nešpecifikovaný syfilis	4

Bolo hlásených 29 prípadov syfilisu (A 51, A 53, chor. 49,18/100 000) u osôb mužského (15x) a ženského (14x) pohlavia vo vekových kategóriách od 10 do 14 rokov (4x), od 15 do 19 rokov (8x), od 20 do 24 rokov (7x), od 25 do 34 rokov (2x), od 35 do 44 rokov (1x), od 45 do 54 rokov (5x) od 55 do 64 rokov (1x) a nad 65 rokov (1x) z okresu Brezno. Najviac prípadov bolo zaznamenaných v mesiacoch júl (6x) a august (11x). Všetky prípady boli laboratórne potvrdené v NRC pre syfilis.

V rámci pilotného projektu WHO sme zaznamenali 1 lokálnu epidémiu s počtom 26 potvrdených prípadov v obciach Brezno (5x), Polomka (2x), Telgárt (19x). V 10 prípadoch išlo o mladistvých vo veku od 12 do 17 rokov. Pacienti neudávali žiadne klinické príznaky. Boli vykonané protiepidemické opatrenia.

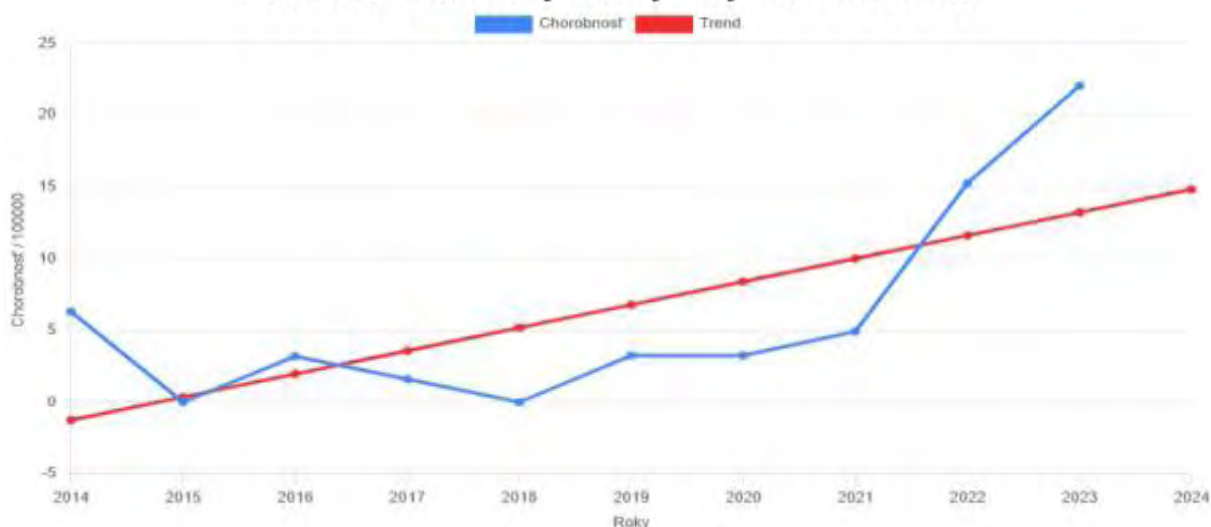
V predchádzajúcom roku boli hlásené 2 prípady (chor. 3,39/100 000).

3.8.3 Kvapavka – gonorea - A54

Hlásených bolo 13 prípadov (A54, chor. 22,04/100 000) u osôb mužského (9x) a ženského (4x) pohlavia vo vekových kategóriách od 10 do 14 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (1x), od 20 do 24 rokov (5x), 25 do 34 rokov (5x) a od 35 do 44 rokov (1x) z okresu Brezno. Všetky prípady boli laboratórne potvrdené.

V predchádzajúcom roku bolo hlásených 8 prípadov (chor. 13,57/100 000). Trend gonokokovej infekcie za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 18).

**Zvolená diagnóza 'A54_'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

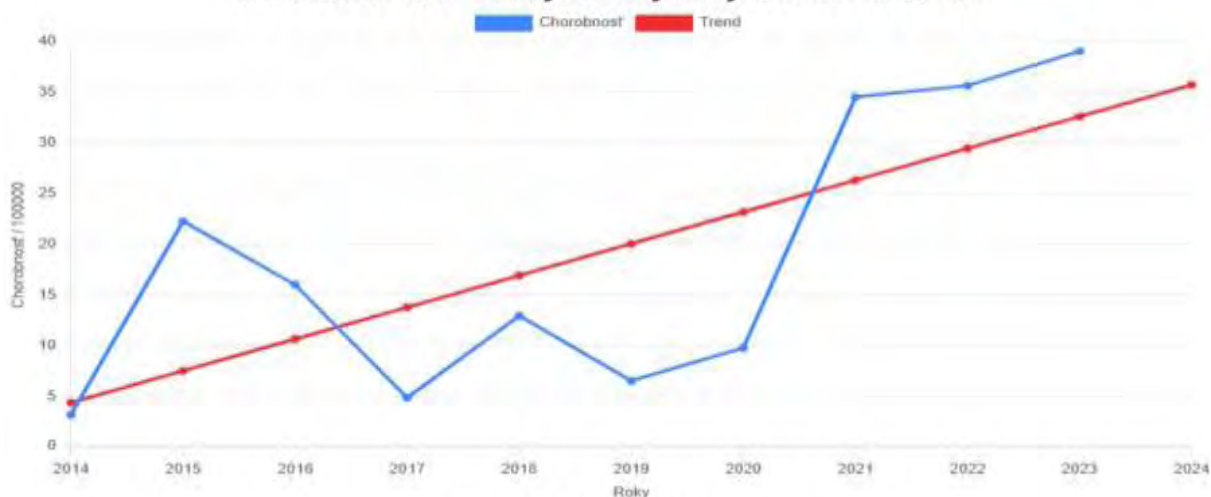
Graf 18 Trend pri dg. A54 za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.8.4 Chlamýdiové sexuálne prenosné infekcie - A56

Hlásených bolo 24 prípadov (A56.0, A56.2, chor. 40,70/100 000) u osôb mužského (1x) a ženského (23x) pohlavia vo vekových kategóriách od 10 do 14 rokov (1x), od 15 do 19 rokov (3x), od 20 do 24 rokov (6x), 25 do 34 rokov (11x), od 35 do 44 rokov (2x) a od 45 do 54 (1x), od 55 do 64 rokov z okresu Brezno. Všetky prípady boli laboratórne potvrdené.

V predchádzajúcom roku bolo hlásených 20 prípadov (chor. 33,92/100 000). Trend chlamýdiovej infekcie za 10 rokov mal stúpajúcu tendenciu (Graf 19).

**Zvolená diagnóza 'A56_'.
Trend za 10 rokov.
Rok 2023. Banskobystrický kraj. Okres Brezno.**

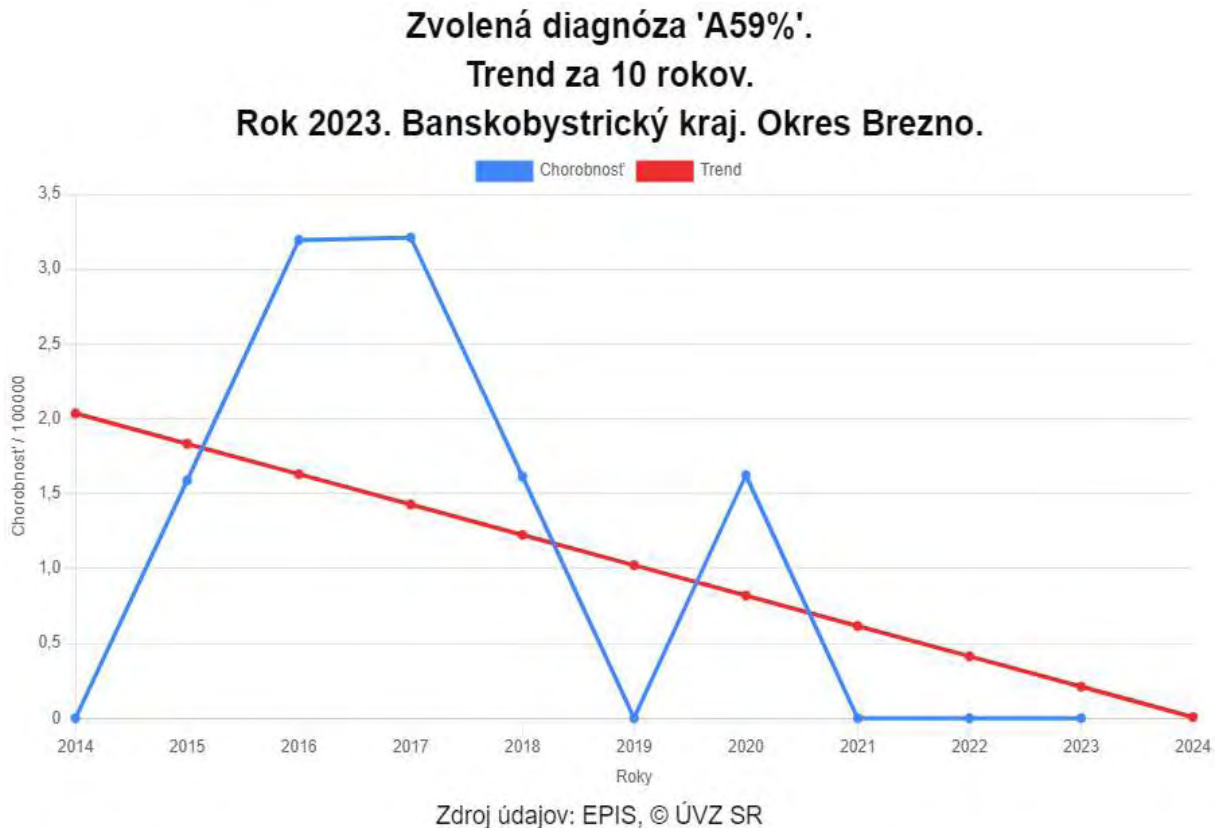

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf 19 Trend dg. A56 za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.8.5 Trichomoniázové urogenitálne ochorenia – A59

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali prípady trichomoniázy. Trend trichomoniázy za 10 rokov mal klesajúcu tendenciu (Graf 20).

Graf 20 Trend trichomoniázy za 10 rokov, okres Brezno, 2023

3.9 Skupina ostatných nákaz

3.9.1 Streptokokové septikémie – A40

Kód MKCH	Názov	Počet
A403	Septikémia vyvolaná <i>Streptococcus pneumoniae</i>	2

Boli hlásené 2 prípady (A40.3, chor. 3,39/100 000) u osôb ženského pohlavia (2x) vo vekovej kategórii nad 65 rokov. Jeden prípad mal nozokomiálny charakter a v druhom prípade išlo o komunitné ochorenie, kde sa potvrdil sérotyp 9N. V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 8).

V predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Pri skupine diagnóz A40 je to 10-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru.

Tabuľka 8 Etiologické agens pri dg. A40, okres Brezno, 2023

Typ	Frekvencia	Percentuálne
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	2,	11,76 %

3.9.2 Iné septikémie – A41

Kód MKCH	Názov	Počet
A410	Septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	3
A415	Septikémia vyvolaná Gram negat. mikroorganizmami	12

Bolo hlásených 15 prípadov (A41.0, A41.5, chor. 25,44/100 000) u osôb ženského (8x) a mužského (7x) pohlavia vo vekových kategóriách od 35 do 44 rokov (1x), 55 do 64 rokov (3x) a nad 65 rokov (11x). Takmer všetky nákazy mali nozokomiálny charakter. V jednom prípade išlo o komunitné ochorenie, kde sa potvrdil etiologický agens nešpecif. *E.coli*. V etiológii sa uplatnili rôzne mikroorganizmy (Tabuľka 9).

V predchádzajúcom roku bolo hlásených 12 prípadov (chor. 20,35/100 000). Pri skupine diagnóz A41 je to 2-násobný nárast oproti 5-ročnému priemeru.

Tabuľka 9 Etiologické agens pri dg. A41, okres Brezno, 2023

Typ	Frekvencia	Percentuálne
<i>E.coli</i> nešpecifikované	3,	17,65 %
mikroorganizmy gramnegatívne iné	4,	23,53 %
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	4,	23,53 %
<i>Serratia marcescens</i>	1,	5,88 %
<i>Staphylococcus aureus</i>	3,	17,65 %

3.9.3 Kandidová septikémia – B37.7

V roku 2023 ani v predchádzajúcom roku sme nezaznamenali žiadne ochorenie.

3.9.4 Puerperálna septikémia – O85

V roku 2023 sme nezaznamenali žiadne ochorenie. V predchádzajúcom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chor. 1,7/100 000).

3.10 Skupina nozokomiálnych nákaz

V okrese Brezno bolo v roku 2023 hlásených 94 nozokomiálnych nákaz, čo predstavuje pokles o necelých 37 % hlásených prípadov oproti roku 2022. Pokles počtu hlásených prípadov NN bol spôsobený aj nižším počtom NN s etiológiou COVID-19. Proporcia NN predstavuje 1,2 %, čo je menej ako v roku 2022 a nevyjadruje rozsah a závažnosť nemocničných nákaz, keďže sa jedná o pasívny zber údajov. Všetky NN boli hlásené z NsP Brezno na rôznych oddeleniach (Tabuľka 1). V Nemocnici s poliklinikou Brezno, n. o. bolo v roku 2023 hospitalizovaných celkovo 7727 pacientov, čo predstavuje vzostup o 8,1 % hospitalizovaných oproti predchádzajúcemu roku.

Tabuľka 1 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach, okres Brezno, 2022 a 2023

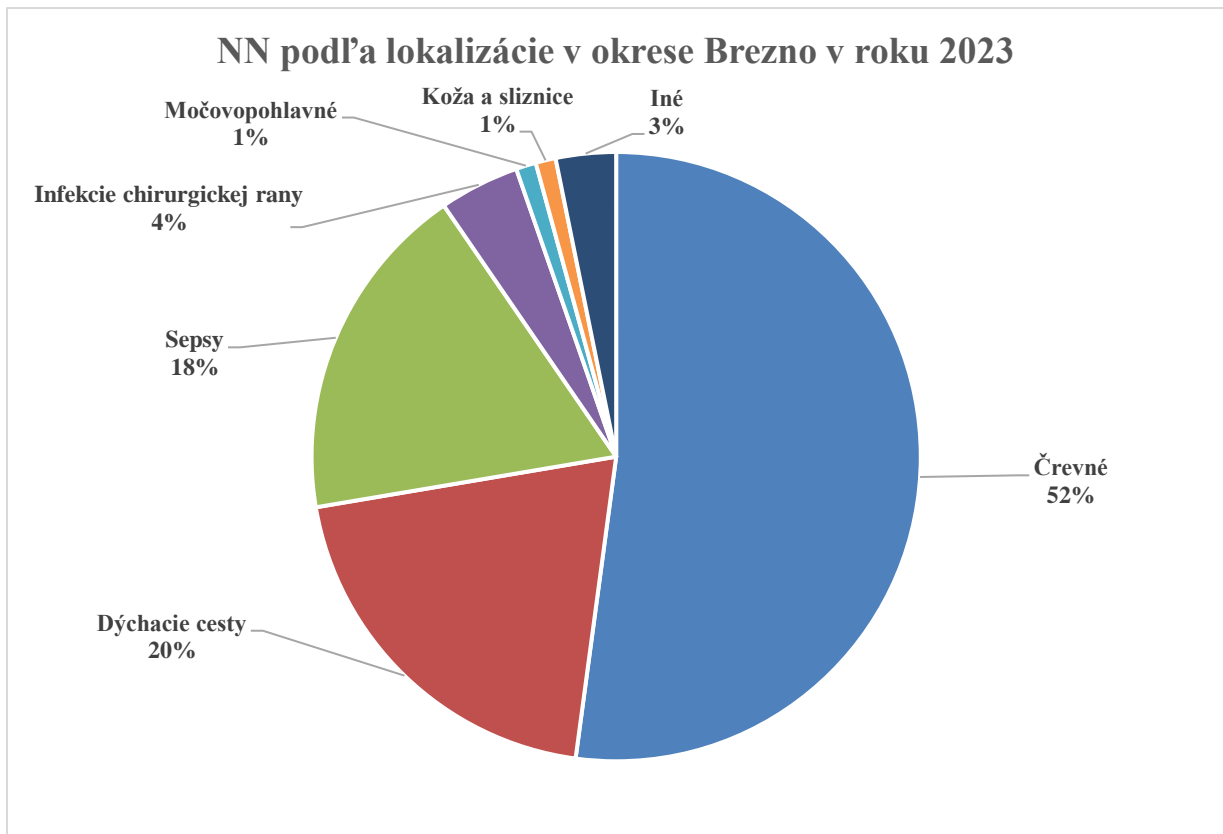
Oddelenie	Počet hlásených NN v r. 2022	Počet hlásených NN v r. 2023	Počet hospit. pacientov v r. 2023	Proporcia výskytu NN v roku 2023
	abs.	abs.	abs.	%
Chirurgické	15	12	1546	0,8
OAIM	15	3	183	1,6
Interné	52	42	1629	2,6
Gyn.- pôrod.	1	1	1091	0,1
LDCH	41	25	210	11,9
Detské	3	4	1374	0,3
Neurologické	21	7	1262	0,6
Novorodenecké	0	0	432	0
Spolu	148	94	7727	1,2

Z celkového podielu etiologických agens nemocničných nákaz boli v roku 2023 zistené rôzne agens (Tabuľka 2).

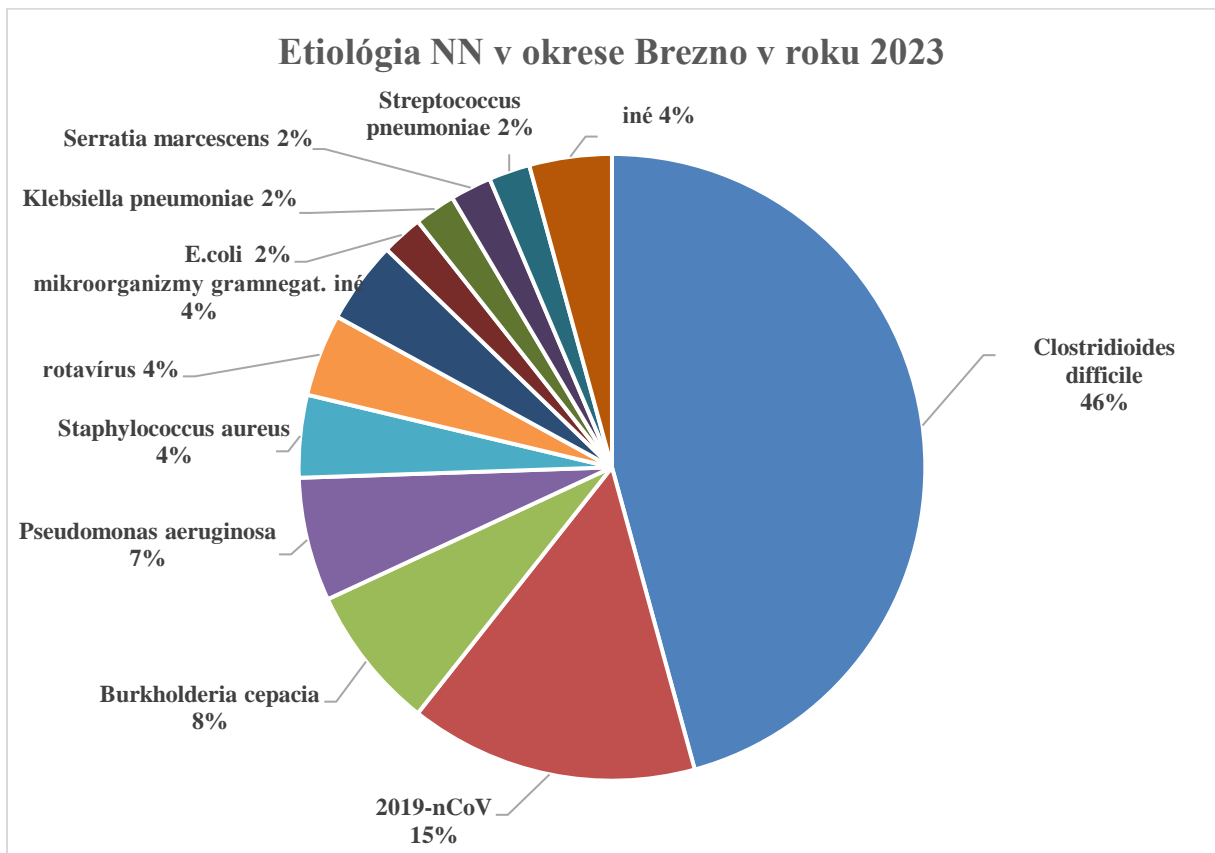
Tabuľka 2 Etiologické agens NN, okres, Brezno, 2023

<i>Clostridioides difficile</i>	46 %
SARS Cov 2	15 %
<i>Burkholderia cepacia</i>	8 %
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	7 %
<i>Staphylococcus aureus</i>	4 %
rotavírus	4 %
mikroorganizmy gramnegat. iné	4 %
<i>E.coli</i>	2 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	2 %
<i>Serratia marcescens</i>	2 %
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	2 %
iné	4 %

Z celkového počtu 94 evidovaných NN bolo 49 črevných infekcií (52,1 %), 19 infekcií respiračného traktu (20,2 %), 17 septikémií (18,1 %), 4 infekcie v mieste operačného výkonu (4,3 %), 1 infekcia močovo-pohlavného traktu (1,1 %), 1 infekcia kože a slizníc (1,1 %), a 3 iné infekcie (3,2 %). Rozdelenie NN v r. 2023 podľa lokalizácie infekcie uvádza graf 21.

Graf 21 Výskyt NN podľa lokalizácie, okres Brezno, 2023

Graf 22 Rozdelenie NN podľa etiologického agens, okres Brezno, 2023

Z tabuľky 1 a grafov 21 a 22 vyplýva, že podiel jednotlivých infekcií podľa lokalizácie bol nasledujúci:

Črevné infekcie tvorili v roku 2023 najpočetnejšiu skupinu nemocničných nákaz s podielom 52,1 % zo všetkých NN. Rovnako aj v minulom roku boli črevné ochorenia skupinou NN s najvyšším výskytom. Kultivačne boli najčastejšie detekované *Clostridioides difficile* a rotavírus.

Respiračné infekcie tvorili druhú najpočetnejšiu skupinu nemocničných nákaz s podielom 20,2 % zo všetkých NN. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je počet hlásených NN z tejto skupiny nižší skoro o polovicu. Klinicky prebiehali ochorenia s obrazom zápalu horných dýchacích ciest a bronchopneumónie. Etiologicky mal najvyšší podiel 2019-nCoV.

Treťou najpočetnejšou skupinou boli septikémie, ktoré tvorili 18,1 % z celkového počtu NN. Kultivačne boli z hemokultúr zachytené *Pseudomonas aeruginosa*, *S. aureus*, *Burkholderia cepacia* a *E. coli*.

Infekcie v mieste operačného výkonu tvorili v roku 4,3 % NN s najčastejším etiologickým agens *Burkholderia cepacia*, *Klebsiella pneumoniae* a *Staphylococcus aureus*.

Urogenitálne infekcie tvorili 1,1 % z celkového počtu NN. V porovnaní s predchádzajúcim rokom, kedy tvorila táto skupina NN tretiu najčastejšiu skupinu, bol medziročne zaznamenaný pätnásťnásobný pokles hlásených NN. Mikrobiologicky zachyteným etiologickým agens bola baktéria *Providencia rettgeri*.

Infekcie kože a slizníc tvorili 1,1 % z celkového počtu NN s kultivačným záchyтом *Burkholderia cepacia*.

Iné infekcie tvorili 3,2 % z celkového počtu NN. V tejto skupine boli hlásené flebitídy a infekcie po infúzii. Mikrobiologicky zachytenými etiologickými agens boli *Burkholderia cepacia* a *Klebsiella pneumoniae*.

3.11 Výkon štátneho zdravotného dozoru

V okrese Brezno sa nachádza 1 lôžkové zdravotnícke zariadenie Nemocnica s poliklinikou Brezno. Štátny zdravotný dozor sa vykonáva v uvedenom lôžkovom zariadení a taktiež v ambulantných zariadeniach pôsobiacich na území okresu Brezno, kde je zriadených 29 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých, 11 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast, 62 odborných ambulancií (vrátane ambulancií, ktoré prevádzkuje NsP Brezno) a 27 ambulancií zubného lekárstva. Operačné sály sa nachádzajú v nemocnici s poliklinikou Brezno. Tabuľka IV.1.1 prezentuje previerky úrovne hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach v okrese Brezno.

NsP Brezno n. o.

Nemocnica s poliklinikou Brezno disponuje celkovo 210 lôžkami. Bolo vykonaných 5 previerok na lôžkových a nelôžkových oddeleniach a to na novorodeneckom oddelení, OAIM, detskom oddelení, OCOS a oddelená centrálnej sterilizácie. Pri previerkach jednotlivých oddelení boli odobraté vzorky z prostredia a ovzdušia. Spolu bolo odobratých 378 vzoriek z prostredia a 7 vzoriek z ovzdušia. Z uvedených 378 vzoriek z prostredia boli 26 vzoriek z vysterilizovaného materiálu, u týchto bol výsledok kultivácie negatívny. Celkove bolo zo vzoriek z prostredia bolo 8, t. j. 2,1 % pozitívnych, Zo vzoriek bol výsledok kultivácie negatívny. Vykonaných bolo 378 sterov z prostredia, čo je o 58,1 % menej ako v roku predchádzajúcom. Z uvedeného počtu 378 vzoriek z prostredia bolo 2,1 % pozitívnych, čo je výrazne menej ako v roku 2022 (5,1 % pozit.) (Tabuľka 10).

Epidemiologický štandard posudzovaných oddelení NsP Brezno je na vyhovujúcej úrovni, o čom svedčia výsledky vyšetrení prostredia a ovzdušia. Nemocnica má vypracovaný dezinfekčný program ako pre lôžkové oddelenia, tak pre poliklinickú časť. V nemocnici

s poliklinikou Brezno bola dokončená rekonštrukcia urgentného príjmu, centrálného príjmu pacientov, centrálnych operačných sál, centrálnej sterilizácie a OKM.

Tabuľka 10 Rozdelenie odobratých vzoriek vyšetrení v NsP Brezno n. o. podľa oddelení a druhu vzoriek, 2023

Oddelenie	Prostredie			Ovzdušie		
	Počet vzoriek			Počet vzoriek		
	odobratých	z toho nevyhov.		odobratých	z toho nevyhov.	
		abs.	%		abs.	%
Novorodenecké	60	2	3,3	2	0	0
OAIM	60	3	5,0	0	0	0
Detské	60	3	5,0	0	0	0
OCOS	60	0	0	4	0	0
OCS	138	0	0	1	0	0
Spolu:	378	8	2,1	7	0	0

V priebehu celého roka sa priebežne kontroluje sterilizačná technika bioindikátormi v zmysle platnej legislatívy (Tabuľka 11).

Tabuľka 11 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti, okres Brezno, 2023

Druh prístroja	Výsledky testovania						
	Evidovaný počet	Počet kontrol		Počet pozitívnych		Opakované kontroly	Počet vyradených
		Abs.	%	Abs.	%		
HVS	19	9	47,4	0	0	0	0
AUT	16	42	262,5	0	0	0	0
ETY	0	0	0	0	0	0	0
Formaldehyd	1	12	1200,0	0	0	0	0
Spolu	36	63	175,0	0	0	0	0

Tabuľka č.12 uvádza počet previerok vybraných zdravotníckych zariadení v roku 2023.

Tabuľka 12 Prehľad o výkone ŠZD ZZ, okres Brezno, 2023

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		komplexné previerky	V súvislosti s NN	Kontrola nápravných opatrení	Iba mikrobiálny monitoring	
Lôžk. odd. - OAIM/JIS	3	1	0	0	0	1
Lôžk. odd.- chirurg. smer	2	1	0	0	0	1
Lôžk. odd. - nechirurg. smer	5	2	0	0	0	2
Amb. všeobecní lekári	29	0	0	0	0	0
Amb. detskí lekári	11	0	0	0	0	0
Amb. odborní lekári	36	3	0	1	0	4

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		komplexné previerky	V súvislosti s NN	Kontrola nápravných opatrení	Iba mikrobiálny monitoring	
Stomatológovia	27	1	0	0	0	1
SPOLU	113	8	0	1	0	9

Celkove bolo vykonaných 9 previerok ŠZD, čo je o 7 menej ako v roku predchádzajúcom.

3.12 Ostatné úlohy

Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení rozhodnutím regionálneho hygienika.

Plnenie:

Úloha sa plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie, ktorá bola popísaná v mimoriadnych situáciách. Bolo spracovaných 3 657 ohnisk v ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia a riešených 25 epidémií (14 v okrese Banská Bystrica a 11 v okrese Brezno), v ktorých 14x sa jednalo o epidémiu spôsobenú vírusom SARS-CoV-2. Vzniklo 23 situácií, ktoré si vyžiadali podanie informácie do SRV.

Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v roku 2023 – 2 217 podaní, bolo vydaných 61 rozhodnutí a 7 záväzných stanovísk, ďalej bolo podaných 4 452 iných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 13 502 konzultácií.

Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna - cestou médií – TV, rozhlas, printové média, web stránka RÚVZ - <https://www.uvzsr.sk/web/ruvzbb>, ako aj prostredníctvom systému EPIS – www.epis.sk a osobnými alebo telefonickými informáciami
 - V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – letáky, brožúry,...

Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia lokálnych porád pracovníkov odboru epidemiológie

Plnenie:

Počas roka bolo poskytnutých viacero konzultácií ohľadne plnenia úloh. Prezenčná porada sa neuskutočnila.

Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – *konzultácie prebiehali prostredníctvom internetu* – podrobne popísané v časti EPIS.
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadal 4x, február, máj, september a december formou telekonferencie
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – *úloha sa plní kontinuálne.*
- Vykonávanie úloh vyplývajúcich z postu Národného kontaktného bodu pre surveillance - sledovanie požiadaviek ECDC, zavádzanie nových metód, rozsah premenných o jednotlivých prípadoch.
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – úloha sa plní priebežne, percento hlásiacich laboratórií pokrýva viac ako 70% hlásení.
- Členstvo v Poradnom zbore HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na webex zasadnutiach poradného zboru*
- *Členstvo v PS pre projekt „ Informatizácia VZ“ oblasť Epidemiológia.*
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPZ.
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR, vykonaná pravidelná ročná analýza výskytu VHB a VHC vo vzťahu k užívaniu drog.
- Národný kontaktný bod pre monitoring prenosných chorôb v EÚ – TESSY/ECDC, kontinuálne sledovanie požiadaviek na spektrum hlásenia do ECDC – TESSy, kontrola kompletnosti, logičnosti a odborných parametrov hlásených premenných.
- Národný kontaktný bod pre surveillance vírusových hepatítid – ECDC, pravidelné ročné reporty a účasť na výročnom zasadnutí ECDC
- Národný kontaktný bod pre surveillance zoonóz a nákaz prenášaných vektormi
- Členstvo v expertnej skupine EFSA za SR – výskyt zoonóz a alimentárnych nákaz u ľudí, tvorba pravidelného ročného reportu za SR a tiež za členské krajiny EÚ.

Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy:

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarých mesiacoch marec, apríl a máj a jesenných mesiacoch september, október a november 2023 bol vykonávaný prieskum výskytu premnoženia živočíšnych škodcov a ich výskyt po vykonaných deratizáciách v meste Banská Bystrica. Počas roka zasadala 12 x komisia pre ochrannú DDD pri Mestskom úrade v Banskej Bystrici a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola účinnosti deratizačných zásahov.

Celkovo bolo realizovaných 83 výkonov v teréne, z toho 2 prieskumy, 30 kontrol zásahov deratizačných na mieste hláseného výskytu živočíšnych škodcov.

Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úlohy:

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie:

V roku 2023 prebehli 2 kurzy na odbornú spôsobilosť na výkon DDD so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 22 účastníkov, celkom bolo vydaných 40 osvedčení OS.

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,91	3,39
A410	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	5,09
A415	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	8	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,59	0,00	36,05	71,63	20,35
A510	a	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	34,92	32,86	13,04	0,00	0,00	0,00	0,00	5,09
A513	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
A514	a	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,59	34,67	0,00	0,00	6,78
A519	a	0	0	0	4	6	4	0	0	0	0	0	14
	r	0,00	0,00	0,00	136,38	209,50	131,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,74
A530	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00	11,56	0,00	8,95	5,09
A539	a	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	34,92	32,86	0,00	0,00	11,56	12,02	0,00	6,78
A540	a	0	0	0	1	1	4	3	1	0	0	0	10
	r	0,00	0,00	0,00	34,09	34,92	131,45	39,11	11,59	0,00	0,00	0,00	16,96
A548	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
A549	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,07	0,00	0,00	0,00	0,00	3,39
A560	a	0	0	0	1	3	6	10	2	1	0	0	23
	r	0,00	0,00	0,00	34,09	104,75	197,17	130,36	23,19	11,56	0,00	0,00	39,01
A562	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
A692	a	0	1	1	1	0	1	1	0	2	3	1	11

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
	r	0,00	43,05	35,68	34,09	0,00	32,86	13,04	0,00	23,11	36,05	8,95	18,66
A810	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,02	0,00	1,70
A841	a	0	1	0	0	2	1	3	4	12	14	11	48
	r	0,00	43,05	0,00	0,00	69,83	32,86	39,11	46,37	138,68	168,23	98,49	81,40
A879	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
B011	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
B018	a	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	35,68	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00	0,00	0,00	0,00	3,39
B019	a	0	8	31	4	1	0	0	0	0	0	0	44
	r	0,00	344,38	1 105,96	136,38	34,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	74,62
B029	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,91	3,39
B171	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	34,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
B181	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,11	0,00	0,00	3,39
B182	a	0	0	0	0	1	0	0	4	2	0	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	34,92	0,00	0,00	46,37	23,11	0,00	0,00	11,87
B270	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	34,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
B589	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32,86	0,00	0,00	0,00	12,02	0,00	3,39
B679	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,02	0,00	1,70
B86	a	2	1	1	0	1	0	0	3	1	4	0	13

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
	r	358,42	43,05	35,68	0,00	34,92	0,00	0,00	34,78	11,56	48,07	0,00	22,05
G008	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
G03	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
G51	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	34,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
G510	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	34,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	3,39
G630	a	0	0	0	1	0	0	0	1	3	1	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	34,09	0,00	0,00	0,00	11,59	34,67	12,02	0,00	10,18
I80	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,02	8,95	3,39
J10	a	1	7	11	4	5	2	3	1	3	6	2	45
	r	179,21	301,33	392,44	136,38	174,58	65,72	39,11	11,59	34,67	72,10	17,91	76,32
J100	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
J107	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	43,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
J120	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	43,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70
J121	a	8	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	14
	r	1 433,69	215,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	23,74
J13	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	34,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,02	17,91	6,78
J158	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
J205	a	5	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	8

Diagnóza / Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
	r	896,06	86,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,59	0,00	0,00	0,00	13,57
J208	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,02	0,00	1,70
J209	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
M012	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,02	17,91	5,09
N30	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
N309	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
T801	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24,03	0,00	3,39
T802	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,59	0,00	0,00	0,00	1,70
T813	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
T814	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,91	3,39
T857	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,95	1,70
U071	a	9	2	5	3	15	8	17	50	50	57	165	381
	r	1 612,90	86,10	178,38	102,28	523,74	262,90	221,61	579,64	577,83	684,93	1 477,30	646,15
Z225	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00	11,56	24,03	8,95	8,48
Z228	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,04	11,59	0,00	12,02	26,86	10,18

PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA POHLAVIA, OKRES BREZNO, 2023

Diagnóza/ Pohlavie	Počty	Muži	Ženy	Spolu
	a	5	11	16
A020	r	17,42	36,34	27,13
	a	0	1	1
A021	r	0,00	3,30	1,70
	a	2	0	2
A040	r	6,97	0,00	3,39
	a	7	6	13
A045	r	24,39	19,82	22,5
	a	27	31	58
A047	r	94,08	102,43	98,36
	a	22	37	59
A050	r	76,66	122,25	100,06
	a	41	44	85
A080	r	142,86	145,38	144,15
	a	10	20	30
A081	r	34,84	66,08	50,88
	a	9	10	19
A082	r	31,36	33,04	32,22
	a	7	13	20
A09	r	24,39	42,95	33,92
	a	0	2	2
A370	r	0,00	6,61	3,39
	a	1	0	1
A38	r	3,48	0,00	1,70
	a	1	0	1
A390	r	3,48	0,00	1,70
	a	0	2	2
A403	r	0,00	6,61	3,39

Diagnóza/ Pohlavie	Počty	Muži	Ženy	Spolu
	a	1	2	3
A410	r	3,48	6,61	5,9
	a	6	6	12
A415	r	20,91	19,82	20,35
	a	2	1	3
A510	r	6,97	3,30	5,9
	a	1	0	1
A513	r	3,48	0,00	1,70
	a	2	2	4
A514	r	6,97	6,61	6,78
	a	5	9	14
A519	r	17,42	29,74	23,74
	a	3	0	3
A530	r	10,45	0,00	5,9
	a	2	2	4
A539	r	6,97	6,61	6,78
	a	7	3	10
A540	r	24,39	9,91	16,96
	a	1	0	1
A548	r	3,48	0,00	1,70
	a	1	1	2
A549	r	3,48	3,30	3,39
	a	1	22	23
A560	r	3,48	72,69	39,01
	a	0	1	1
A562	r	0,00	3,30	1,70
	a	7	4	11
A692	r	24,39	13,22	18,66
	a	0	1	1

Diagnóza/ Pohlavie	Počty	Muži	Ženy	Spolu
A810	r	0,00	3,30	1,70
	a	23	25	48
A841	r	80,14	82,60	81,40
	a	1	0	1
A879	r	3,48	0,00	1,70
	a	1	0	1
B011	r	3,48	0,00	1,70
	a	2	0	2
B018	r	6,97	0,00	3,39
	a	23	21	44
B019	r	80,14	69,38	74,62
	a	2	0	2
B029	r	6,97	0,00	3,39
	a	1	0	1
B171	r	3,48	0,00	1,70
	a	2	0	2
B181	r	6,97	0,00	3,39
	a	6	1	7
B182	r	20,91	3,30	11,87
	a	1	0	1
B270	r	3,48	0,00	1,70
	a	0	2	2
B589	r	0,00	6,61	3,39
	a	0	1	1
B679	r	0,00	3,30	1,70
	a	5	8	13
B86	r	17,42	26,43	22,5
	a	1	0	1
G008	r	3,48	0,00	1,70

Diagnóza/ Pohlavie	Počty	Muži	Ženy	Spolu
	a	0	1	1
G03	r	0,00	3,30	1,70
	a	1	0	1
G51	r	3,48	0,00	1,70
	a	1	1	2
G510	r	3,48	3,30	3,39
	a	3	3	6
G630	r	10,45	9,91	10,18
	a	1	1	2
I80	r	3,48	3,30	3,39
	a	18	27	45
J10	r	62,72	89,21	76,32
	a	0	1	1
J100	r	0,00	3,30	1,70
	a	0	1	1
J107	r	0,00	3,30	1,70
	a	0	1	1
J120	r	0,00	3,30	1,70
	a	8	6	14
J121	r	27,88	19,82	23,74
	a	2	2	4
J13	r	6,97	6,61	6,78
	a	1	0	1
J158	r	3,48	0,00	1,70
	a	2	6	8
J205	r	6,97	19,82	13,57
	a	1	0	1
J208	r	3,48	0,00	1,70
	a	1	0	1

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
A040	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
A045	0	0	1	3	1	3	1	1	1	0	1	1	13
A047	4	5	10	7	6	6	2	5	7	2	2	4	60
A050	0	0	0	0	59	0	0	0	0	0	0	0	59
A080	0	3	1	5	9	21	15	14	7	4	4	3	86
A081	0	1	3	0	5	3	6	0	9	1	0	2	30
A082	0	2	0	0	0	5	4	3	1	2	1	1	19
A083	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A09	1	1	0	0	1	0	1	0	16	0	0	0	20
A239	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A370	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
A38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A390	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A403	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
A410	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	3
A415	4	0	1	1	0	1	1	1	0	1	2	0	12
A510	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	3
A513	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A514	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	4
A519	0	0	1	0	0	2	4	7	0	0	0	0	14
A530	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	3
A539	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	4
A540	1	1	0	1	2	1	4	0	0	0	0	0	10
A548	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A549	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
A560	0	4	1	1	4	3	3	1	2	1	1	1	22
A562	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A692	0	0	1	0	0	3	4	2	1	0	0	0	11
A841	0	0	0	1	2	36	7	0	1	0	0	0	47

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
A879	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B011	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B018	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
B019	1	2	7	26	1	3	4	0	0	0	0	0	44
B029	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
B171	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
B172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
B181	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
B182	2	1	0	2	0	0	1	0	0	1	0	1	8
B270	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B589	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2
B679	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B86	3	0	0	0	0	0	1	7	2	0	0	5	18
G008	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
G03	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
G51	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
G510	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
G630	0	0	0	1	0	2	2	0	0	0	0	1	6
I80	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2
J10	6	11	14	6	0	0	0	0	0	0	0	3	40
J100	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J107	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J120	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
J121	7	5	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	14
J13	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
J158	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J205	0	3	3	1	0	0	0	0	0	1	0	0	8
J208	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
J209	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

Diagnóza / Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
M012	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	3
N30	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
N309	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
T801	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
T802	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
T813	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T814	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
T857	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
U071	41	32	152	26	2	2	3	4	6	41	#	55	394
Z225	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	5
Z228	0	0	0	0	3	0	0	0	1	1	1	0	6

RADIAČNÁ OCHRANA

TEXTOVÁ ČASŤ:

1. Personálne obsadenie odboru

K 31.12.2023 bol odbor radiačnej ochrany Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len „odbor radiačnej ochrany“) personálne obsadený 14 pracovníkmi, z toho 13 pracovníkmi s plným pracovným úväzkom a jedným pracovníkom s pracovným úväzkom 0,2. Šiesti pracovníci odboru boli štátni zamestnanci, 8 pracovníkov vykonávalo prácu vo verejnom záujme.

Profesijné zloženie:

1 lekár

3 VŠ so zameraním na jadrovú fyziku (pracovné úväzky 2 + 0,2)

1 VŠ so zameraním jadrová chémia

3 VŠ so zameraním na chémiu

1 VŠ so zameraním biomedicínska fyzika

1 VŠ so zameraním verejné zdravotníctvo

1 VŠ so zameraním environmentálna výchova

2 SŠ - laborantka

1 pomocná laborantka

Vzdelávanie pracovníkov

V systéme kontinuálneho vzdelávania boli v priebehu roka 2023 limitované možnosti osobnej účasti na vzdelávacích akciách zameraných na rozšírenie znalostí z oblasti radiačnej ochrany a z uvedeného dôvodu bolo vzdelávanie riešené nielen prezenčnou ale aj dištančnou formou v podobe účasti na online vzdelávacích aktivitách ako sú webináre, virtuálne konferencie a online workshopy a taktiež formou samostatného štúdia odbornej literatúry.

VZDELÁVACIE AKCIE		
	Odborné vzdelávacie podujatie	Počet účastníkov
1	Celoústavné odborné semináre RÚVZ, podľa plánu po celý rok	14
2	Inštruktáže a semináre IS RAD, IS ŠZD a IS LAB - informačné systémy	13
3	Regional Workshop MAAE, 03.2023	1
4	Celoslovenská konferencia (RADÓN v Slovenskej republike), 05.2023	4
5	UNSCEAR meeting, Viedeň, jún 2023	2
6	International Medical Management of Radiation Injuries (I-MED) Bratislava 23. -27.01.2023, OAK Ridge Institute for Science and Education	1
7	HERCA meeting, WG NAT, jún a november, 2023	1
8	ALMERA meeting, október , november 2023	2
9	IMED - Training Event, Bratislava	
10	RASSC meeting MAAE, máj a november, 2023	1
11	HERCA meeting WG RISP, marec a september, 2023	1
12	WINS Ad Hoc Working Group on Alternatives to High-Activity Radioactive Sources	1
13	European Regional Workshop on RAIS+ , 05.2023	1
14	MAAE 11th meeting WGRMS, 07.2023	1
15	Open-ended Meeting of Technical and Legal Experts for Sharing Information on States' Implementation of the Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources 29.05-02.06.2023	1
16	MAAE Webináre	5
17	ICRP webinár	1
18	XLII. Slovenský rádiologický kongres	1
19	Individuálny koučing, kurz pre štátnych zamestnancov, 12.2023	1
20	Exkurzia - JEZ Mochovce	4
21	Regional Coordination Meeting MAAE, 11.2023	1
22	Scientific Visit, STUK, Helsinki, Fínsko, 6.3.2023-10.3.2023	1
23	IAEA-training course for IRRS Mission reviewers, Viedeň, Rakúsko, 17.4.2023-20.4.2023	1
24	ESTE seminar, 05.2023	1
25	Vedenie hodnotiaceho rozhovoru, kurz, 12. 2023	1
26	Mezinárodní konference Medicína katastrof, Nové bezpečnostní výzvy, Zlín, česká republika, 05.2023	2
27	Vizualizácia dát v prostredí D3.JS	1

28	Preškolenie OBP, PO	14
29	Programovanie aplikácií pre Excel v jazyku VBA (Visual Basic for Applications)	1
30	Samoštúdium odbornej literatúry a legislatívy	14
31	Štúdium anglického jazyka	1
32	Samoštúdium príručiek a testovanie informačných systémov	10

2. Organizačné členenie odboru

Odbor radiačnej ochrany nebolo v roku 2023 organizačne rozčlenený.

3. Hlavná náplň činnosti odboru

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici je orgánom radiačnej ochrany a v rozsahu ustanovenom zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o radiačnej ochrane“) vykonáva štátnu správu v oblasti radiačnej ochrany. Odbor radiačnej ochrany zabezpečuje vykonávanie štátneho dozoru pri vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu, napríklad pri plánovanom využívaní zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve pri diagnostike a liečbe pacientov v rádiológii, nukleárnej medicíne a v radiačnej onkológii, pri nakladaní s rádioaktívnymi odpadmi, pri využívaní zdrojov ionizujúceho žiarenia v priemysle, pôdohospodárstve a veterinárnej medicíne, v školstve, vo vede a výskume a v ďalších oblastiach využívania zdrojov ionizujúceho žiarenia, ďalej pri činnostiach v prostredí s prírodným ionizujúcim žiarením, ktoré vyžadujú usmerňovanie a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podliehajúcich registrácii. Jeho pôsobnosť je daná od 1. 4. 2018 zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane. V súlade s platnými právnymi predpismi vo svojom spádovom území, ktorým je Banskobystrický a Žilinský kraj usmerňuje a reguluje používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia a vykonávanie činností v prostredí s prírodným ionizujúcim žiarením. Pri svojej činnosti vychádza z ustanovení slovenských právnych predpisov, európskych smerníc a všeobecne uznávaných medzinárodných usmernení a odporúčaní v oblasti radiačnej ochrany.

Pri mimoriadnej radiačnej udalosti alebo v núdzovej radiačnej situácii je úlohou pracovníkov odboru usmerňovať a navrhovať opatrenia na zabezpečenie radiačnej ochrany a obmedzenie ožiarenia pracovníkov, obyvateľov a zasahujúcich osôb, v prípade nálezu rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu aj navrhovať opatrenia s cieľom zabrániť ich zneužitiu na nelegálnu manipuláciu, vrátane možnosti ich zneužitia na teroristické účely.

Odbor sa podieľa riešení mimoriadnych situácií a vykonávaní opatrení pri strate kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia a pri nálezoch rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu.

K náplni činnosti odboru v spádovom území patrí aj kontrola zaistenia bezpečnosti a ochrany zdrojov ionizujúceho žiarenia, vydávanie pokynov na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany a vedenie evidencie oznamovaných, registrovaných a povoľovaných činností vedúcich k ožiareniu, prevádzkovateľoch a pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, evidencie poskytovaných služieb dôležitých z

hládiska radiačnej ochrany podliehajúcich registrácii a vedenie evidencie údajov o prevádzkovateľoch a pracoviskách v prostredí s prírodným ionizujúcim žiarením v spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici.

Súčasťou činnosti odboru je vykonávanie špecializovaných rádiochemických, dozimetrických a spektrometrických analýz a meraní vzoriek životného prostredia, pracovného prostredia a potravinového reťazca na účely hodnotenia dávkovej záťaže pracovníkov a obyvateľov, vykonávanie monitorovania radiačnej situácie, zber a spracovanie údaje o výsledkoch monitorovania v spádovom území na hodnotenie vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie obyvateľov.

Odbor sa ďalej podieľa na činnosti radiačnej monitorovacej siete Slovenskej republiky a monitorovaní radiačnej situácie v životnom prostredí a hodnotení obsahu rádioaktívnych látok v zložkách životného prostredia a v potravinovom reťazci a informovaní inštitúcií Európskej únie o radiačnej situácii v Slovenskej republike, kontrole radiačnej situácie v okolí JE Mochovce, informovaní obyvateľov o monitorovaní rádioaktívnych látok v pitnej vode.

Okrem spolupráce s odbormi radiačnej ochrany príslušných orgánov radiačnej ochrany sa podieľa na riešení národných programov a medzinárodných programov významných pre radiačnú ochranu, spolupráci v oblasti radiačnej ochrany s ministerstvami a inými ústrednými orgánmi štátnej správy, spolupráci s medzinárodnými inštitúciami v oblasti radiačnej ochrany

- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (IAEA),
- Vedecký výbor Organizácie spojených národov pre sledovanie účinkov atómového žiarenia na ľudí (UNSCEAR),
- Združenie európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany (HERCA),
- Riadiaca skupina pre kvalitu a bezpečnosť pri medicínskom využívaní ionizujúceho žiarenia pri Európskej komisii,
- Spoločné výskumné centrum Európskej komisie, Joint Research Centre (JRC).

Pracovníci odboru sa ďalej podieľali na riešení programov a projektov schválených hlavným hygienikom SR, na príprave a organizácii celoslovenskej odbornej konferencie RADÓN v Slovenskej republike, ktorá sa konala v priestoroch RÚVZ Banská Bystrica a na príprave vecných podkladov pre novely vyhlášok k zákonu č. 87/2018 z. z. o radiačnej ochrane. Priebežne počas celého roka pripravovali dáta a pripomienky pre tvorbu, testovanie a implementáciu nového informačného systému úradov verejného zdravotníctva.

Legislatíva v oblasti radiačnej ochrany a jej implementácia

Pri zabezpečovaní štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany sa uplatňovali nasledovné právne predpisy:

- Zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MZ SR č. 99/2018 Z. z. o zabezpečení radiačnej ochrany.
- Vyhláška MZ SR č. 101/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zabezpečení radiačnej ochrany pri vykonávaní lekárskeho ožiarovania.
- Vyhláška MZ SR č. 96/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o činnosti radiačnej monitorovacej siete.
- Vyhláška MZ SR č. 98/2018 Z. z. o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.
- Vyhláška MZ SR č. 100/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na obmedzovanie ožiarovania z pitnej vody, z prírodnej minerálnej vody a z pramenitej vody.

- Oznámenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 102/2018 Z. z. o vydaní opatrenia z 19. marca 2018 č. S02933-2018-OL, ktorým sa ustanovujú diagnostické referenčné úrovne lekárskeho ožiarenia

Pri zabezpečovaní ochrany pred ožiareními radónom sa vychádzalo z platných ustanovení zákona o radiačnej ochrane a schváleného Národného akčného radónového plánu.

V priebehu roka 2023 boli pripravené a predložené do pripomienkových konaní a ďalšieho legislatívneho procesu návrhy na novelizáciu dvoch z uvedených vyhlášok a ďalšie novely sa pripravujú.

4. Medzinárodná spolupráca, členstvo a zastupovanie Slovenskej republiky v medzinárodných organizáciách

V priebehu roka 2023 sa pracovníci odboru podieľali na

- a) plnení úloh vyplývajúcich zo zistení misie ORPAS, ktorá sa konala v oku 2022
- b) plnení úloh, vyplývajúcich z akčného plánu prijatého na základe zistení misie IRRS, ktorá sa konala v roku 2022;
- c) rokovaníach pracovných skupín HERCA - Združenie európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany, pracovné skupiny WG RISP (Ing. Auxtová), WG MED (RNDr. Greschner Varjúová, PhD. a WG NAT (Ing. Ďurecová, PhD., MPH);
- d) rokovaníach pracovnej skupiny MAAE WG RMS (zaistenie bezpečnosti rádioaktívnych materiálov – Ing. Auxtová);
- e) plenárnom zasadaní a odborných rokovaníach UNSCEAR vo Viedni (Ing. Auxtová, Ing. Ďurecová, PhD., MPH);
- f) rokovaníach a ďalších aktivitách MAAE zameraných na ochranu pred ožiareními radónom (Ing. Ďurecová, PhD., MPH);
- g) pracovných stretnutiach RASSC (IAEA) (Ing. Auxtová);
- h) rokovaníach “Steering Group on Quality and Safety of Medical Applications of Ionizing Radiation“ pri Európskej komisii (RNDr. Greschner Varjúová, PhD);
- i) spolupráci s PNNL (USA) na príprave odborných kurzov zameraných na zaistenie bezpečnosti uzavretých žiaričov, hodnotenie plánov zaistenia bezpečnosti a optimalizáciu postupov pri dozore,
- j) spolupráci s odborom odhaľovania nebezpečných materiálov a environmentálnej kriminality národnej centrály osobitných druhov kriminality Prezídia Policajného zboru.

5. Zabezpečenie radiačnej ochrany a výkon štátneho dozoru

Odbor radiačnej ochrany evidoval k 31.12.2023 v spádovom území celkom 1187 pracovísk s 1475 zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Rozhodujúcim používateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia naďalej ostáva zdravotníctvo, ktoré prevádzkuje 81 % pracovísk z celkového počtu. Počty jednotlivých typov zdrojov ionizujúceho žiarenia podľa typu pracovísk sú uvedené v tabuľkách č. 2 až č. 4. Zamestnanci odboru vykonávali na uvedených pracoviskách štátny dozor v zmysle zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane.

V roku 2023 bolo zriadených spolu 77 nových pracovísk, z toho: 11 pracovísk zdravotníckych rádiodiagnostických, 51 pracovísk zubných a 1 pracovisko s otvoreným žiaričom. Z nezdravotníckych pracovísk pribudli 4 pracoviská veterinárnej medicíny, 10 pracovísk s technickými rtg prístrojmi. Zrušených bolo 27 pracovísk, najmä pracoviská s rtg prístrojmi v zdravotníctve, rozdelenie podľa okresov je v ďalej uvedenom prehľade.

Prehľad pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zrušených v roku 2023 podľa okresov

Kraj B. Bystrica / Okres	BB	BS	BR	DT	KA	LC	PT	RA	RS	VK	ZV	ZC	ZH	Spolu
zdravotnícke rtg a ra pracoviská	6					2		1	5		1	1		16
veterinárne pracoviská														0
technické rtg a ra pracoviská													2	2
Kraj Žilina / Okres	BY	CA	DK	KM	LM	MT	NO	RK	TR	TS	ZA			
zdravotnícke rtg a ra pracoviská			2			6					1			9
veterinárne pracoviská														0
technické rtg a ra pracoviská														0
Spolu:														27

Údaje o výkonoch štátneho dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách so zdrojmi žiarenia, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie, na priemyselných pracoviskách, v poľnohospodárstve a na veterinárnych pracoviskách so zdrojmi žiarenia, na pracoviskách so zdrojmi žiarenia v oblasti školstva, vedy a výskumu sú uvedené v prílohe výročnej správy tabuľke č. 1.

V roku 2023 pracovníci odboru radiačnej ochrany Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici nezaregistrovali prekročenie limitu ročnej efektívnej dávky pracovníkov na dozorovaných pracoviskách.

A) Využívanie zdrojov ionizujúceho žiarenia na lekárske ožiarenie

Odbor radiačnej ochrany evidoval k 31.12.2023 v spádovom území 961 pracovísk, na ktorých sa využíva spolu 1165 zdrojov ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení.

Diagnostické röntgeny

V spádovom území ORO RÚVZ Banská Bystrica bolo ku koncu roka 2023 spolu 289 diagnostických röntgenových prístrojov (mimo zubných).

	<i>Banskobystrický kraj</i>	<i>Žilinský kraj</i>
- rtg prístroje pre skiagrafiu	41	39
- rtg prístroje pre skiaskopiu:	3	2
- rtg prístroje pre mamografiu:	13	14
- rtg prístroje pojazdné:	24	22
- rtg prístroje pre intervenčnú rádiológiu	38	35
- rtg prístroje pre počítačovú tomografiu (CT):	14	13
- rtg prístroje pre angiografiu:	5	3
- rtg prístroje pre kostnú denzitometriu:	11	12
celkový počet:	149	140

Zubné röntgeny

Spolu bolo v roku 2023 v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica 757 rtg prístrojov na 643 zubných pracoviskách. Aj v roku 2023 sme zaznamenali nárast počtu nových pracovísk so zubnými röntgenovými prístrojmi, ako aj nárast počtu prístrojov na už existujúcich pracoviskách. Z uvedeného počtu 75 % predstavujú zubné intraorálne rtg prístroje, u ktorých prevláda systém zobrazenia priamou a nepriamou digitalizáciou snímok. Naďalej pribúdajú

panoramatické rtg prístroje a zubné rtg prístroje so systémom pre zobrazenie počítačovou tomografiou (CBCT).

Radiačná onkológia

Celkový počet rádioterapeutických prevádzok/pracovísk je 5. V roku 2023 boli v prevádzke nasledovné prístroje: 1 rtg prístroj pre rádioterapiu typu TUR, 3 rtg prístroje pre rádioterapiu, 2 rtg simulátory a 3 CT simulátory na plánovanie terapie, 7 lineárnych urýchľovačov a 1 ožarovač pre brachyterapiu s Ir-192. Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica na oddelení radiačnej onkológie Onkologickej kliniky SZU je v prevádzke aj zariadenie určené na ožarovanie krvi a krvných derivátov, ktorého súčasťou sú tri uzavreté žiariče Cs-137. Prevádzkovanie ožarovača pre externú rádioterapiu s uzavretým žiaričom Co-60 bolo v roku 2023 ukončené a zariadenie je určené na likvidáciu.

V jednom zo zdravotníckych zariadení je skladovaných 74 rádiových ihiel, ktoré sa v minulosti používali na liečbu onkologických pacientov. Vzhľadom na nevyjasnené vlastnícke vzťahy nebola doteraz realizovaná ich likvidácia.

Nukleárna medicína (diagnostika a terapia)

V spádovom území odboru radiačnej ochrany RÚVZ Banská Bystrica sú dve veľké oddelenia nukleárnej medicíny – Klinika nukleárnej medicíny v Univerzitnej nemocnici Martin a Inštitút nukleárnej a molekulárnej medicíny v Banskej Bystrici, ktorý prevádzkuje aj hybridné diagnostické zariadenie na jednofotónovú emisnú počítačovú tomografiu - SPECT/CT. Okrem pracovísk nukleárnej medicíny sú v prevádzke dve pracoviská so zariadením na pozitronovú emisnú počítačovú tomografiu - PET/CT, v priestoroch Inštitútu nukleárnej a molekulárnej medicíny v Banskej Bystrici a v SPINN, a. s. v Ružomberku.

Na uvedených pracoviskách sa používajú rádioaktívne látky (otvorené žiariče) na diagnostické vyšetrenia in vivo a na terapiu rádionuklidmi. Medzi najčastejšie používané rádionuklidy patrí F-18, I-131, I-123, Tc-99m, Ra-223, Kr-81m. Prehľad celkovej aktivity odobratých a spracovaných rádiofarmák v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach v roku 2023 je uvedený v tabuľke č. 5 v prílohe. Na pracovisku nukleárnej medicíny v Banskej Bystrici v roku 2023 začali na diagnostiku žlčových ciest používať Se-75.

Na pracoviskách nukleárnej medicíny sa používajú aj uzavreté žiariče (v počte 14 ks) na kalibráciu prístrojov PET/CT, SPECT/CT.

Pracovníci ORO v roku 2023 vykonali 88 inšpekcií na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia používanými pri lekárskom ožiarení.

Typy a počty preverených röntgenových prístrojov na vybraných pracoviskách v roku 2023:

rtg pre skiagrafiu	10 prístrojov
rtg pre skiaskopiu	1 prístroj
rtg pre mamografiu	4 prístroje
rtg pre angiografiu	1 prístroj
rtg pojazdné (skiagrafické)	1 prístroj
rtg pojazdné (C-ramená)	2 prístroje
rtg pre kostnú denzitometriu	1 prístroj
zubné intraorálne rtg	67 prístrojov
zubné panoramatické rtg	11 prístrojov
zubné CBCT	9 prístrojov

Pri výkone štátneho dozoru bol preverovaný súlad podmienok na pracoviskách s požiadavkami zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane, vyhlášky MZ SR č. 101/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zabezpečení radiačnej ochrany pri vykonávaní lekárskeho ožiarenia a vyhlášky MZ SR č. 99/2018 Z. z. o zabezpečení radiačnej ochrany.

Okrem výkonu štátneho dozoru na základe žiadosti o vydanie povolenia/registrácie, pracovníci ORO vykonali inšpekcie zamerané na prevenciu neplánovaného lekárskeho ožiarenia na 3 pracoviskách radiačnej onkológie a 2 pracoviskách nukleárnej medicíny. Na pracoviskách nukleárnej medicíny bolo kontrolované dodržiavanie legislatívnych požiadaviek pri prepúšťaní pacientov po aplikovaní rádiofarmák a sledovanie dodržiavania diagnostických referenčných úrovní. Na 4 rádiologických pracoviskách boli uskutočnené komplexné inšpekcie zamerané na predchádzanie neplánovaného lekárskeho ožiarenia, sledovanie dávok pacientov, sledovanie osobného monitorovania pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, informovanie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v oblasti radiačnej ochrany.

B) Využívanie zdrojov ionizujúceho žiarenia na lekárske ožiarenie pri biomedicínskych, diagnostických alebo terapeutických výskumných programoch

Posudzovanie biomedicínskeho výskumu je v kompetencii ÚVZ SR.

C) Využívanie zdrojov ionizujúceho žiarenia na technických pracoviskách

Okrem zdravotníctva má používanie röntgenových a rádioizotopových zdrojov ionizujúceho žiarenia široké uplatnenie aj v iných oblastiach hospodárstva. Röntgenové zdroje sa využívajú najmä v priemysle na defektoskopickú kontrolu zvarov rôznych materiálov (technické rtg prístroje stacionárne a prenosné), na kontrolu kvality výrobkov alebo mikroštruktúralnu analýzu (technické rtg prístroje mikroštruktúralne), na nedeštruktívnu analýzu kovových materiálov alebo stanovenie prvkov resp. prímiesí v rôznych materiáloch (technické rtg prístroje pre spektrometriu) a na rtg kontrolu batožín. Rádioizotopové zdroje sa využívajú pri defektoskopickej kontrole zvarov, v priemysle napríklad na meranie hrúbky, výšky hladiny, vlhkosti, hustoty alebo zhutnenia. Ďalej sa rádionuklidy používajú v laboratóriách ako etalóny alebo kalibračné žiariče.

V spádovom území ORO RÚVZ Banská Bystrica je v prevádzke spolu 166 technických pracovísk. V roku 2023 bolo zriadených 10 nových pracovísk so 6 technickými röntgenovými prístrojmi stacionárnymi, 3 rtg prístrojmi pre kontrolu batožín a s 1 rtg prístrojom pre spektrometriu.

Röntgenové prístroje

V spádovom území je spolu v prevádzke:

- 39 pracovísk v priemysle, na ktorých sa používa spolu 49 röntgenových prístrojov prevažne na defektoskopickú kontrolu materiálov, z týchto pracovísk sa na 3 pracoviskách vykonáva aj rádionuklidová defektoskopia pomocou vysokoaktívnych uzavretých žiaričov (Ir-192 a Se-75).
- 12 rtg prístrojov pre kontrolu batožín v priemysle, na colné účely a v Ústavoch na výkon väzby,
- 11 rtg prístrojov mikroštruktúralných v prevažnej miere priemyselných, ktoré slúžia na kontrolu kvality výrobkov alebo mikroštruktúralnu analýzu,
- 82 kusov prenosných a laboratórnych rtg prístrojov na röntgenfluorescenčnú analýzu kovových a iných materiálov.

V oblasti školstva, vedy a výskumu sú:

- v rezorte školstva prevádzkované 2 pracoviská, jedno s rtg prístrojom mikroštruktúrálnym a jedno s prenosným rtg prístrojom pre spektrometriu (Technická univerzita vo Zvolene),
- v oblasti výskumu v prevádzke pracoviská v Geologickom ústave SAV v Banskej Bystrici, na ktorých používajú dva rtg spektrometre, rtg difraktometer a technický rtg prístroj s CT a pracoviská Ústavu materiálov a mechaniky strojov SAV v Žiari nad Hronom, kde používajú rtg spektrometer a defektoskopický 3D tester pórovitosti.

Uzavreté žiariče a zariadenia s uzavretými žiaričmi

V roku 2023 bolo v našom spádovom území spolu používaných alebo skladovaných 184 kusov uzavretých žiaričov (vrátane zdravotníckych). Prehľad počtu uzavretých žiaričov podľa účelu používania je uvedený v prílohe tabuľke č. 4.

Z uvedeného počtu sa 91 kusov uzavretých žiaričov používa najmä v priemysle v rôznych indikačných zariadeniach ako sú napr. hladinomery, hustomery, hrúbkomery a pod. Ďalej sa uzavreté žiariče využívajú v defektoskopických zariadeniach alebo v meracích zariadeniach napr. hutnomeroch. V oblasti školstva, vedy a výskumu sú v rezorte školstva v prevádzke pracoviská s uzavretými žiaričmi (Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Technická univerzita vo Zvolene, Žilinská univerzita v Žiline), ktoré používajú iba etalóny, ktorých počty nie sú zahrnuté v prílohe v tabuľkách č. 4 a č. 6; Prehľad jednotlivých typov používaných resp. skladovaných uzavretých žiaričov a ich počet je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Prehľad počtu uzavretých žiaričov v jednotlivých krajoch

Rádionuklid	KRAJ		SPOLU
	Banskobystrický	Žilinský	
Am-241	1	2	3
Am-241/Be-9	1	4	5
Cd-109	0	0	0
Co-57	2	0	2
Co-60	7	1	8
Cf-252	0	1	1
Cs-137	21	28	49
Eu-152	1	0	1
Ge-68	4	4	8
Ir-192	3	9	12
Kr-85	1	8	9
Ni-63	0	2	2
Pm-147	0	1	1
Pu-238	0	0	0
Ra-226	73	0	73
Se-75	0	8	8
Sr-90	1	0	1
Tl-204	0	0	0
Yb-169	0	0	0
Zmes RAN	1	0	1
SPOLU	116	68	184

Otvorené žiariče

Otvorené žiariče sa v menšej miere využívajú v rôznych laboratóriách a na výskumných pracoviskách, napr. pri stanovovaní rádionuklidov v zložkách životného prostredia. RÚVZ Banská Bystrica eviduje v spádovom území tri technické pracoviská, na ktorých sa používajú otvorené žiariče a jedno pracovisko v zdravotníctve, kde sa otvorený žiarič konkrétne I-125 využíva na imunoanalytické vyšetrenia in-vitro.

Štátny dozor na technických pracoviskách

Technológie používané na technických pracoviskách na meranie parametrov, ako je hrúbka, hustota a vlhkosť v rôznych materiáloch zahŕňajú stacionárne, mobilné aj prenosné (ručné) prístroje.

Inšpektori radiačnej ochrany v roku 2023 vykonali štátny dozor na 6 novo zriadených technických pracoviskách. Navštívili 5 pracovísk s generátormi žiarenia, ktoré podliehajú oznamovacej povinnosti a jedno pracovisko, jediné svojho druhu na území Slovenskej republiky s technickým rtg prístrojom stacionárnym – CT prístrojom na detekciu chýb kmeňov stromov a vyhodnocovanie kvality dreva zn. MICROTEC CT.LOG prevádzkovanom v Národnom lesníckom centre vo Zvolene.

D) Využívanie zdrojov ionizujúceho žiarenia vo veterinárnom lekárstve

V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je evidovaných 60 röntgenových pracovísk veterinárnej medicíny, na ktorých sa používa 62 röntgenových prístrojov. Na týchto pracoviskách naďalej vzrastá počet vysokofrekvenčných röntgenových prístrojov určených pre veterinárnu prax a zobrazovacích systémov využívajúcich systém priamej a nepriamej digitalizácie, čo vedie k skráteniu expozičných časov, a tým k zníženiu radiačnej záťaže pracovníkov a majiteľov zvierat, ktorí sú počas vyšetrenia nevyhnutní k fixácii polohy zvierat'a.

Na dvoch veterinárnych klinikách pre špecializovanú diagnostiku prevažne nádorových ochorení u zvierat sú v prevádzke aj röntgenové prístroje pre počítačovú tomografiu. Napriek tomu kvalita používaných diagnostických prístrojov je variabilná a výmena starých prístrojov za nové stále zaostáva za pracoviskami v humánnej medicíne.

Pracovníci ORO v roku 2023 vykonali 4 previerky na 5 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia používanými vo veterinárnej praxi.

E) Vydávanie potvrdení o zaevidovaní oznámenej činnosti vedúcej k ožiareniu, vydávanie rozhodnutí o registrácii na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu a na poskytovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany, vydávanie povolení na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu a na poskytovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany a rozhodnutí a záväzných stanovísk v rámci posudkovej činnosti

ORO RÚVZ Banská Bystrica vedie podrobnú evidenciu o prevádzkovateľoch zdrojov žiarenia, oznámených, registrovaných a povolených zdrojoch žiarenia a o poskytovateľoch služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany, ktoré boli v spádovom území registrované.

Vedenie evidencie v elektronickej podobe umožňuje vyhľadávanie a zobrazovanie údajov o prevádzkovaných pracoviskách podliehajúcich štátnemu dozoru v oblasti radiačnej ochrany v spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici - pri

jednotlivých držiteľoch povolení, registrácií a potvrdení o zaevidovaní zdroja ionizujúceho žiarenia sa evidujú údaje o používaných zdrojoch ionizujúceho žiarenia (uzavretých žiaričoch, zariadeniach s uzavretých žiaričmi, generátoroch ionizujúceho žiarenia, röntgenových prístrojoch a otvorených žiaričoch), vykonaných skúškach, previerkach a monitorovaní.

V rámci previerok zameriavame aj na technický stav zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktorý je významným parametrom ovplyvňujúcim ich použitie. Preveruje, či dané zariadenie má vlastnosti a parametre garantované výrobcom.

Zhoršenie technického stavu pri použití v humánnej medicíne môže napr. ovplyvniť očakávanú diagnostickú informáciu. Kontrola začína už pri ich dovoze alebo výrobe, kedy sa zariadenie typovo schvaľuje, pokračuje preberacou skúškou v samotnom zdravotníckom zariadení, kde sa deklarované parametre preverujú podľa požiadaviek legislatívy a tiež po väčšej revízii či oprave, potom nasledujú takzvané skúšky dlhodobej stability, ktoré pre prevádzkovateľov zariadení spravidla vykonávajú pracovníci externých organizácií, ktoré musia byť držiteľmi povolenia na vykonávanie požadovaných skúšok. Ďalším krokom kontrolného procesu sú skúšky prevádzkovej stálosti, ktoré vykonávajú už samotné zdravotnícke zariadenia. O všetkých skúškach musí prevádzkovateľ viesť príslušnú dokumentáciu, ktorú pracovníci v rámci štátneho dozoru kontrolujú.

Technický stav sa pomocou uvedeného systému skúšok overuje aj pri zdrojoch ionizujúceho žiarenia používaných v ostatných oblastiach mimo zdravotníctvo a to nielen pri röntgenových prístrojoch a iných generátoroch žiarenia ale aj pri uzavretých žiaričoch.

Evidencia obsahuje identifikačné údaje každého zdroja ionizujúceho žiarenia, preto ju možno využiť nielen na účely kontroly, ale aj v prípade krádeže, straty a pri iných udalostiach.

Konkrétne údaje z evidencie sú uvedené v tabuľkách v prílohe výročnej správy, tabuľky umožňujú prehľad nielen o prevádzkovateľoch zdrojov žiarenia v jednotlivých oblastiach využívania ale aj o nimi používaných zdrojoch ionizujúceho žiarenia.

V oblasti posudzovania a hodnotenia návrhov, projektov a dokumentov z hľadiska radiačnej ochrany boli v roku 2023 vydané dve rozhodnutia a 1 rozhodnutie o výnimke.

Pracovníci odboru sa v roku 2023 podieľali na riešení programov a projektov schválených hlavným hygienikom SR, na príprave a organizácii celoslovenskej odbornej konferencie Radón v Slovenskej republike, ktorá sa konala v priestoroch RÚVZ Banská Bystrica a na príprave vecných podkladov pre novely vyhlášok k zákonu č. 87/2018 z. z. o radiačnej ochrane. Priebežne počas celého roka pripravovali dáta a pripomienky pre tvorbu, testovanie a implementáciu nového informačného systému úradov verejného zdravotníctva.

F) Poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany

V oblasti poskytovania služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany bolo v roku 2023 vydané jedno rozhodnutie o registrácii.

G) Zabezpečenie radiačnej ochrany a výkon štátneho dozoru na pracoviskách s ožiareními prírodným ionizujúcim žiarením

V roku 2023 pracovníci odboru radiačnej ochrany vykonali štátny dozor v priestoroch jedného pracoviska s ožiareními radónom, realizované boli merania objemovej aktivity radónu vo

vnútornom ovzduší pracoviska a merania priestorového dávkového ekvivalentu. Referenčná úroveň pre objemovú aktivitu radónu na pracovisku $300 \text{ Bq}\cdot\text{m}^{-3}$ podľa § 123 odseku 6 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane nebola prekročená.

H) Zabezpečenie radiačnej ochrany a výkon štátneho dozoru v jadrových zariadeniach

Výkon štátneho dozoru v jadrových zariadeniach je v kompetencii ÚVZ SR.

6. Centrálny register dávok

Vedenie centrálného registra dávok je v kompetencii ÚVZ SR.

Radiačná záťaž pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

Sledovanie radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia bolo zabezpečené držiteľmi povolenia na poskytovanie služieb osobnej dozimetrie.

Dozimetrické služby prevádzkovateľom v spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici poskytuje Slovenská legálna metrológia, odbor dozimetrických služieb a VF, s. r. o., služba osobnej dozimetrie.

V roku 2023 nebola na pracoviskách v spádovom území zaznamenaná nadexpozícia, ktorá by vyžadovala prešetrenie pracovníkmi RÚVZ BB, prípustné limity neboli prekročené.

7. Núdzové situácie a odozva

Pracovníci odboru radiačnej ochrany Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici sa v priebehu rokov 1996 – 2023 podieľali na riešení 123 prípadov nálezov rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu v šrote.

V priebehu roku 2023 boli zaznamenané nálezy rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu v šrote v 4 prípadoch. Všetky nálezy boli u spracovateľov železného šrotu. Nájdené boli ciferníky z vojenskej techniky a požiarne hlásič obsahujúci amerícium 241. Nájdené materiály boli prevzaté pracovníkmi Jadrovej vyradovacej spoločnosti a. s. Jaslovské Bohunice.

8. Sankčné opatrenia a uložené sankcie

V priebehu roku 2023 pracovníci odboru radiačnej ochrany pri výkone štátneho dozoru nezistili skutočnosti, ktoré by viedli k začatiu správneho konania za porušenie ustanovení zákona č. 87/2018 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov.

9. Monitorovanie, laboratórne analýzy a havarijná pripravenosť - Radiačná monitorovacia sieť Slovenskej republiky

Laboratórna a analytická činnosť odboru

Ťažiskové úlohy, druh a cieľ činnosti, prehľad laboratórnej a analytickej činnosti

Monitorovanie prírodného ionizujúceho žiarenia v životnom prostredí

Zdrojom rádioaktivity, prirodzene sa vyskytujúcej v životnom prostredí sú rádionuklidy nachádzajúce sa v pôde, v horninách a kozmické žiarenie. V zemskej kôre majú najvýznamnejšie zastúpenie rádionuklidy premenových radov uránu, tória a ^{40}K . Ostatné rádionuklidy sa na prirodzenej rádioaktivite podieľajú hodnotami rádovo nižšími. Vďaka svojim fyzikálnym a chemickým vlastnostiam sa rádionuklidy z pôdy a z hornín dostávajú do ostatných zložiek životného prostredia (voda, ovzdušie, potraviny,...). Ľudská činnosť môže tiež viesť k zvýšeniu úrovne ožiarenia z prirodzene sa vyskytujúcich rádionuklidov. Napríklad pri ťažbe uránových rúd, v troskách z vysokých pecí, v popolčekoch, v podzemných pracoviskách a pri iných činnostiach.

Obrazom výskytu rádionuklidov emitujúcich žiarenie gama sú hodnoty meraní priestorového dávkového ekvivalentu. V týchto meraniach je okrem terestriálnej (rádioaktivita zemskej kôry) a kozmickej zložky obsiahnutá aj antropogénna zložka (rádioaktivita spôsobená ľudskou činnosťou). Preto môžu výsledky meraní priestorového dávkového ekvivalentu slúžiť nielen ako indikátor rádioaktívnej kontaminácie územia umelými rádionuklidmi, ale aj ako indikátor ľudskou činnosťou zvýšenej úrovne ožiarenia z prírodných rádionuklidov.

Stavebné materiály

V rámci expertíznej činnosti bolo zmeraných 103 vzoriek určených na výrobu stavebných materiálov. Referenčná úroveň indexu hmotnostnej aktivity stavebného materiálu podľa § 138 odseku 5 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola prekročená v 5 vzorkách určených na výrobu stavebných materiálov.

Radón v ovzduší pobytových priestorov

V roku 2023 nebola zo strany obyvateľstva vznesená ani jedna požiadavka na krátkodobé meranie objemovej aktivity radónu v pobytových priestoroch.

Prírodná rádioaktivita vo vodách

V priebehu roku 2023 pokračovalo monitorovanie pitných vôd. V uvedených vodách boli stanovované základné rádiologické ukazovatele, t. j. celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn . Celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta bola stanovená v 101 vzorkách vôd a objemová aktivita ^{222}Rn bola stanovená v 40 vzorkách vôd. V priebehu roku 2023 sme zaznamenali 12 prekročení indikačnej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa a žiadne prekročenie indikačnej hodnoty celkovej objemovej aktivity beta a objemovej aktivity ^{222}Rn podľa prílohy č. 2 vyhlášky MZ SR č. 100/2018 Z. z. o obmedzovaní ožiarenia obyvateľov z pitnej vody, z prírodnej minerálnej vody a z pramenitej vody.

V priebehu roku 2023 sme vo vodách stanovovali objemovú aktivitu ^{226}Ra v 9 vzorkách a $^{238,234,235}\text{U}$ v 9 vzorkách, ^{210}Po v 6 vzorkách.

Externé žiarenie gama

Aj v roku 2023 pokračoval systematický monitoring externého žiarenia gama na území sledovaných krajov. Zdrojom externého žiarenia gama sú prírodné rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v zemskej kôre, kozmické žiarenie a umelé rádionuklidy.

Monitorovanie sa na vybraných lokalitách v sledovanom spádovom území uskutočňovalo formou jednorazových krátkodobých meraní prístrojom FH 40G-L. Namerané hodnoty príkonu priestorového dávkového ekvivalentu v roku 2023 na jednotlivých lokalitách nevykazovali štatisticky významnú zmenu oproti predchádzajúcim rokom.

Manažment kvality

Odbor radiačnej ochrany RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je poskytovateľom odborných podkladov pre rozhodovaciu činnosť orgánov radiačnej ochrany. Ako odborné pracovisko plniace úlohy štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany postupuje vo svojej činnosti tak, aby

v odbornej terénnej, laboratórnej, analytickej aj hodnotiacej práci poskytovalo objektívne, výpovedné a obhájiteľné informácie a údaje. K tomuto účelu je v laboratóriu odboru ORO zavedený systém manažerstva podľa ISO 17025. Tento systém je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou. Do akreditovaného systému sú zahrnuté metodiky na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta, objemovej aktivity ^{222}Rn a stanovenie objemových aktivít ^{226}Ra , ^{234}U , ^{238}U vo vodách. Ďalšie laboratórne metodiky (gamaspektrometria,...) ako aj metodiky používané pri ŠD v teréne (meranie kvality RTG zväzkov, dopadových dávok a pod.) nebolo možné akreditovať z personálnych, materiálnych a finančných dôvodov. Nakoľko stále nebol zakúpený nový prístroj na meranie objemovej aktivity radónu vo vodách, sprevádzkovali sme starý morálne a fyzicky zastaraný prístroj LUK. Aj v roku 2023 sa manažment kvality laboratória ORO zameril na pravidelné činnosti, ako sú: interné audity, preskúmanie manažmentom, preskúmanie dokumentácie, kontroly záznamov a pod.

Novozavedené laboratórne metodiky

V roku 2023 neboli zavedené nové laboratórne metodiky, niektoré zavedené laboratórne metodiky boli updatované vrátane prípravy vzoriek životného prostredia na gamaspektrometrickú analýzu.

Činnosť v rámci radiačnej monitorovacej siete

Monitorovanie úrovne globálnej kontaminácie životného prostredia umelými rádionuklidmi

V rámci celoštátnej radiačnej monitorovacej siete plní ORO úlohy podľa pokynov ústredia radiačnej monitorovacej siete na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja. Tieto úlohy sú zamerané na dve činnosti:

- na monitorovanie životného prostredia pre napĺňanie zmluvy EURATOM, REM
- na sledovanie kontaminácie prostredia pre účely hodnotenia jej vplyvu na zdravie obyvateľstva.

Monitorovanie bolo zamerané na:

- monitorovanie jednorazových okamžitých hodnôt priestorového dávkového ekvivalentu,
- integrálne meranie príkonu priestorového dávkového ekvivalentu vo vybraných lokalitách (19 meracích miest väčšinou v objektoch SHMÚ),
- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku a celodennej strave,
- monitorovanie výskytu rádionuklidu ^{137}Cs v ostatných potravinách,
- stanovovanie ^{137}Cs a celkovej aktivity beta v atmosférickom spáde,
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch a pitnej vode.

Externé žiarenie gama

V rámci radiačnej monitorovacej siete sa systematicky sledovalo externé žiarenie gama na území sledovaných krajov monitorovaním jednorazových okamžitých hodnôt priestorového dávkového ekvivalentu. Od roku 2019 je na streche budovy C RÚVZ so sídlom v B. Bystrici nainštalované zariadenie na nepretržité monitorovanie žiarenia gama. V priebehu roku 2023 boli online dáta z tohto zariadenia k dispozícii len na odbore radiačnej ochrany na ÚVZ SR.

Atmosférický spad a aerosóly

Výsledky sledovania rádioaktivity atmosférického spadu poukazujú na úroveň znečistenia atmosféry prírodnými a umelými rádionuklidmi. Umelé rádionuklidy sa v atmosfére nachádzajú v dôsledku skúšok jadrových zbraní a havárií jadrových zariadení.

Atmosférický spad sa odoberá na dvoch miestach regiónu - B. Bystrica, Dudince. Z lokality B. Bystrica sa vyhodnocuje spad v dvojtýždenných intervaloch. Z lokality Dudince sa vyhodnocuje spad v mesačných intervaloch. V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detekovateľné umelé rádionuklidy. Aktivita ^{137}Cs v spade je v súčasnom období väčšinou pod detekčným limitom našich prístrojov, ktorý sa pohybuje okolo $1,0 \text{ mBq/m}^2/\text{deň}$. Z prírodných rádionuklidov je detekovateľné ^7Be , ktoré tiež slúži na priebežnú kontrolu detekčného zariadenia.

Aktivity rádionuklidov, t. j. ^7Be , ^{137}Cs , ^{210}Pb , ^{40}K , deponovaných v ovzduší - aerosóly sa v roku 2023 stanovovali v týždenných intervaloch.

Kontaminácia potravín

Aj v roku 2023 sme pokračovali v sledovaní rádioaktívnej kontaminácie potravín. Zamerali sme sa na potraviny, ktoré tvoria podstatnú zložku potravy obyvateľstva, ako sú huby a čučoriedky rastúce vo voľnej prírode, mlieko, zelenina.

V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detekovateľné rádionuklidy.

Analýza rádioaktivity jednotlivých zložiek životného prostredia

Analýza rádioaktivity jednotlivých zložiek životného prostredia bola realizovaná pre potreby siete REM v hustej aj v riedkej sieti. Výsledky v požadovanej forme sa odosieli do siete REM cestou NCP, ktorým je ÚVZ SR.

Zhodnotenie veľkosti ožiarenia a individuálnych dávok obyvateľov z prírodných zdrojov žiarenia

S prístrojovým vybavením, ktoré má odbor k dispozícii, nie je možné zabezpečiť dostatočné podklady pre hodnotenie ožiarenia obyvateľov z prírodných zdrojov žiarenia.

A) Gamaspektrometrické laboratóriá

Hlavná náplň činnosti gamaspektrometrického laboratória je zameraná na kontrolu obsahu prírodných rádionuklidov v stavebných materiáloch a meranie vzoriek životného prostredia pre potreby radiačnej monitorovacej siete.

Laboratórium je vybavené tromi HPGe detektormi s príslušnou elektronikou. Z toho je jeden s rozšíreným energetickým rozsahom pre meranie rádionuklidov s nízkou energiou gama kvánt. Vyhodnotenie nameraných spektier sa realizuje softvérom GENIE2000 s možnosťou matematického modelovania účinnosti detekcie v module LabSOCS. Uvedené vybavenie dovoľuje meranie vzoriek životného prostredia v rôznych geometrických formách a maticiacich.

Laboratórium sa pravidelne zúčastňuje medzinárodných porovnávacích merania s vysokou úspešnosťou.

Súhrnný prehľad o odobratých vzorkách zo životného prostredia, prehľad o vykonaných stanoveniach a prehľad meraní vo vzorkách odobratých v roku 2023 uvádzame v prílohe v tabuľkách č. 12 a č. 13.

B) Rádiochemické laboratóriá

Súhrnný prehľad o odobratých vzorkách zo životného prostredia, prehľad o vykonaných stanoveniach a prehľad meraní vo vzorkách odobratých v roku 2023 uvádzame v prílohe v tabuľkách č. 12 a č. 13.

C) Meranie gama žiarenia v životnom prostredí metódou termoluminiscenčných dozimetrov (TLD)

V rámci monitorovacej siete SR je na území sledovaných krajov rozmiestnených 22 štvorpozičných integrálnych TLD dozimetrov na 18-tich lokalitách. Tieto integrálne dozimetre sa vyhodnocujú štvrťročne a na lokalitách, kde sú umiestnené sa meria štvrťročne príkon priestorového dávkového ekvivalentu.

D) Sieť včasného varovania

ORO RÚVZ Banská Bystrica je súčasťou siete včasného varovania

E) Medzilaboratórne (aj medzinárodné) porovnávacie merania

V roku 2023 sa laboratórium odboru úspešne zúčastnilo 2 medzilaboratórných porovnávacích meraní (ASLAB, ALMERA). Vyhodnotenie úspešnosti uvádzame prehľadne v tabuľke č. 15 v prílohe.

10. Hlavné úlohy, programy a projekty v oblasti radiačnej ochrany

11.1 Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Cieľom projektu bolo zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok pacientov pri vybraných typoch rádiologických vyšetrení a vyšetrení v nukleárnej medicíne a výsledky štúdie porovnať s národnými diagnostickými referenčnými úrovňami, ktoré sú definované v opatrení MZ SR. Projekt prebiehal v rokoch 2022 - 2023.

V roku 2023 sa uskutočnilo pracovné stretnutie pracovníkov ORO regionálnych úradov verejného zdravotníctva a boli dohodnuté postupy, metodiky a termíny pre plnenie cieľov projektu.

Zdravotnícke zariadenia v rámci SR boli písomne vyzvané na poskytnutie potrebných údajov pre stanovenie dávok pri najfrekvencovanejších vyšetreniach. Do riešenia projektu boli zapojené zdravotnícke zariadenia, ktoré využívajú systém automatického zberu dát z rádiodiagnostických vyšetrení (DQC - Dose Quality Control). Na spracovanie dát dalo súhlas 45 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti z celého Slovenska. Výstupy o dávkach pacientov boli pracovníkmi ORO Banská Bystrica spracované spolu zo 65 skiagrafičných prístrojov (49 stabilných a 16 pojazdných) a 31 mamografických prístrojov. Zo všetkých štyroch pracovísk nukleárnej medicíny v spádovom území banskobystrického a žilinského kraja boli získané údaje o používaných rádiofarmakách a údaje o aplikovaných aktivitách. Tri pracoviská vykonávajú diagnostiku hybridnými metódami (PET/CT a SPECT/CT).

Údaje z rádiodiagnostických vyšetrení boli analyzované za obdobie troch mesiacov, apríl - jún 2022. Skiagrafičné vyšetrenia boli rozdelené podľa typu a projekcie. Pacienti boli rozdelení na skupinu dospelých (15 rokov a vyšší vek) a na deti v troch vekových kategóriách (0-5 r., 5-10 r., 10-15 r.).

Vyšetrenia v nukleárnej medicíne boli analyzované z údajov za obdobie celého roku 2022. Pacienti boli rozdelení na skupinu dospelých (15 rokov a vyšší vek) a deti. DRÚ sa porovnávala na základe hmotnostného intervalu 65 kg až 75 kg pre dospelých a príslušné podiely aktivity pre deti na základe ich hmotností.

Pre sledovanie individuálnych dávok bolo vybraných 5 typov vyšetrení: lebka (projekcia PA), hrudník (projekcia PA), panva (projekcia AP), brucho (projekcia AP), LS chrbtica (projekcia LAT). Pri mamografických vyšetreniach boli vyselektované vyšetrenia v kranio - kaudálnej projekcii (CC), pre ktorú je stanovená DRÚ.

Pri lekárskom ožiarení v nukleárnej medicíne bolo po konzultácii s pracoviskami zvolených 5 typov často sa vyskytujúcich vyšetrení pre dospelých pacientov: scintigrafia skeletu – MDP/HDP, scintigrafia prištítyných teliesok - MIBI, scintigrafia pľúc – perfúzia + ventilácia - MAA, lokalizácia sentinelovej uzliny - nanokoloid a PET/CT. Pre detských pacientov boli vybrané nasledovné 4 typy vyšetrení, ktoré predstavujú významnú časť z vykonávaných vyšetrení: dynamická scintigrafia obličiek – DTPA, dynamická scintigrafia obličiek – MAG3, scintigrafia nadobličiek – MIBG a PET/CT.

Spolu bolo analyzovaných 378 581 skiagrafických vyšetrení, z toho 42 479 vyšetrení detí do 15 rokov, čo predstavovalo 11,22 %. Z celkového počtu röntgenových vyšetrení vybrané typy skiagrafických vyšetrení (lebka, hrudník, panva, brucho, LS) predstavovali 27 percent. Väčšinu skiagrafických vyšetrení uskutočnených v zdravotníckych zariadeniach tvoria vyšetrenia končatín, ktoré z hľadiska individuálnej dávky nepredstavujú väčší význam.

Počet vybraných vyšetrení u detí bol relatívne nízky (15%). Dôvodom je, že iné vyšetrenia ako vyšetrenia extremít (končatín), sú vykonávané v špecializovaných centrách pre detských pacientov, ktoré buď nedali súhlas na spracovanie dát, alebo röntgenové zariadenia neboli v tom čase pripojené na automatizovaný systém zberu dát. Počet všetkých analyzovaných dát z vybraných rádiologických vyšetrení detí do 15 r. bol 6 297.

Kvalita získaných dát o röntgenových vyšetreniach pacientov z rôznych zdravotníckych zariadení bola rôzna. Údaje o hmotnosti pacientov chýbali takmer u polovice analyzovaných záznamov. Rovnako v mnohých prípadoch bol nesprávne uvedený typ vyšetrenia, ktorý nekorešpondoval s oblasťou vyšetrenia. Častým nedostatkom zisteným v získaných údajoch bol nesúlad hmotnosti a vekul. Vyššie uvedené, ako aj nevyhnutnosť evidovania hmotnosti pacienta, bude potrebné komunikovať v rámci inšpekcií s odbornými zástupcami pre radiačnú ochranu v konkrétnom zdravotníckom zariadení s cieľom vyhnúť sa podobným problémom pri prieskume radiačnej záťaže pacientov v budúcnosti. Bez uvedenia hmotnosti pacientov nie je možné sledovať dodržiavanie DRÚ. Preto sme v zdravotníckych zariadeniach stanovili priemernú (typickú) vstupnú povrchovú dávku (ESD – entrance surface dose), prípadne priemernú hodnotu súčinu dávky a plochy (DAP – dose area product).

Z 23 röntgenových zariadení boli údaje o dávke (ESD alebo DAP) získané spolu s hmotnosťou pacienta. Hmotnosti štandardného pacienta (60-80 kg) zodpovedalo necelých 50 % pacientov. Analýzou dát bolo zistené, že k prekročeniu DRÚ u viac ako 50 % pacientov dochádzalo len pri vyšetrení hrudníka v PA projekcii v dvoch zdravotníckych zariadeniach. Tu je nevyhnutne potrebná optimalizácia lekárskeho ožiarenia. Pri iných typoch röntgenových vyšetrení nebolo identifikované prekročenie DRÚ.

Informácie o dávke na pacienta pri vyšetreniach pojazdnými röntgenovými prístrojmi pre skiagrafiu boli získané z 15 zdravotníckych zariadení. Naša legislatíva upravuje ich používanie len v obzvlášť závažných prípadoch, kedy pacienta nie je možné vzhľadom na jeho zdravotný stav transportovať na stabilné röntgenové pracovisko. Táto požiadavka vyplýva zo základných princípov radiačnej ochrany. Predovšetkým v období Covidu boli do nemocníc dodané

pojazdné röntgenové prístroje pre skiagrafiu, určené predovšetkým na oddelenia JIS a OAIM, aby sa predišlo možnosti prenosu infekcie pri transporte infikovaného pacienta. Mnohí pacienti boli intubovaní a na pľúcnej ventilácii. Ich transport na stabilné röntgenové pracovisko bol rizikový.

Za obdobie troch mesiacov bolo na pojazdných röntgenových prístrojoch pre skiagrafiu vykonaných 4 429 vyšetrení. Z toho 3200 vyšetrení (72 %) boli röntgenové vyšetrenia hrudníka v AP projekcii. Veľký rozptyl priemerných hodnôt DAP na jednotlivých pracoviskách vedie k nutnosti optimalizovať lekárske ožiarenie. Pre uvedenú projekciu nie sú stanovené DRÚ. Optimalizácia radiačnej ochrany pri používaní mobilných röntgenových prístrojov pre skiagrafiu je problematická, musia byť zohľadnené technické podmienky vyšetrenia. V porovnaní s vyšetrením stacionárnym skiagrafickým röntgenovým prístrojom je zložitejšie zachovať optimálnu geometriu a vymedzenie primárneho zväzku röntgenového žiarenia. Rozdielna citlivosť digitálnych detektorov môže viesť k nastaveniu rozdielných expozičných parametrov, čo následne vedie k zvýšeniu dávky na pacienta.

Údaje o dávkach pri mamografických vyšetreniach boli získané z 28 pracovísk (spolu 31 mamografických zariadení). Za obdobie troch mesiacov bolo uskutočnených 94 397 vyšetrení, s priemernou dávkou v mliečnej žľaze 1,27 mGy. Všetky mamografické pracoviská majú digitálny systém zobrazovania. Vek používaných mamografických zariadení je rôzny. Na väčšine pracovísk sú okrem skúšok dlhodobej stability (2x ročne) realizované aj skúšky prevádzkovej stálosti vyhodnocované externou organizáciou.

Pre stanovenie dodržiavania diagnostických referenčných úrovní bolo analyzovaných 59 485 vyšetrení prsníka v CC projekcii (kranio-kaudálna projekcia) rozdelených podľa veľkosti kompresie prsníka. Z údajov získaných z pracovísk možno konštatovať, že nedochádza k prekročovaniu diagnostických referenčných úrovní.

Údaje o aplikovaných aktivitách sme získali zo 4 pracovísk nukleárnej medicíny (do analýzy bolo z týchto pracovísk zahrnutých spolu 5 zariadení - 2 prístroje PET/CT, 2 prístroje SPECT a 1 prístroj SPECT/CT). Za obdobie roku 2022 bolo uskutočnených 7 947 vyšetrení. Najpoužívanjšie rádionuklidy sú: F-18, Tc-99m, I-123, I-131, Ra-223, Kr-81m, In-111.

Na základe analyzovaných hodnôt aplikovaných aktivít rádionuklidov pre vybrané typy vyšetrení pre dospelých aj pre detských pacientov možno skonštatovať, že nedochádza k prekročovaniu diagnostických referenčných úrovní. Priemerná hodnota aplikovanej aktivity pre vyšetrenie PET/CT pre látku FDG s rádionuklidom F-18 bola stanovená na 261 MBq so štandardnou odchýlkou 10,4 MBq. Hodnota okolo 350 MBq sa javí ako vhodná pre DRÚ pre tento typ vyšetrenia.

Úlohou štátneho dozoru v radiačnej ochrane v zmysle zákona č. 87/2018 Z. z. je dohliadať na dodržiavanie požiadaviek radiačnej ochrany na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

V rámci štátneho dozoru v radiačnej ochrane bol uskutočnený prieskum radiačnej záťaže pacientov pri lekárskom ožiarení. Boli identifikované rezervy v implementácii rádiologických postupov a postupov optimalizácie lekárskeho ožiarenia. Väčšina pracovísk spĺňa požiadavku evidovania údajov o dávkach pacientov, ale chýba kontrola zaznamenávania a analýza údajov. Legislatívne stanovené DRÚ nie je samoúčelné, dodržiavanie DRÚ má viesť k úsiliu pracovísk optimalizovať lekárske ožiarenie. Tu však absentuje správne pochopenie DRÚ, ako aj následná implementácia procesov optimalizácie. Na pracoviskách nukleárnej medicíny nebolo zistené prekročovanie DRÚ pre sledované typy vyšetrení.

Z našich zistení vyplýva, že je nevyhnutné optimalizovať röntgenové vyšetrenia detí. Hodnoty typických dávok pri skiagrafických vyšetreniach detí poukazujú na to, že vyšetrovacie protokoly sú veľmi podobné ako pre dospelých pacientov a nezohľadňujú menšie telesné

rozmery detského pacienta a dávka je neadekvátne vyššia. Vzhľadom na vyššiu citlivosť detského organizmu na ionizujúce žiarenie je potrebné sústrediť pozornosť na ich radiačnú ochranu. Protokoly vyšetrení detských pacientov na pracoviskách nukleárnej medicíny sa riadia v zmysle platnej legislatívy a aplikovaná aktivita sa koriguje na základe telesnej hmotnosti pacienta určenými koeficientami.

Všetky nami oslovené rádiodiagnostické pracoviská prešli na digitalizáciu zobrazovacieho procesu. Je nevyhnutné poukázať na to, že digitalizácia neznamená bezpodmienečne zníženie radiačnej záťaže pacienta. Aj s týmto typom zobrazenia je pri rádiologickom vyšetrení nevyhnutné vymedzenie zväzku na oblasť záujmu, čo výrazne ovplyvňuje radiačnú záťaž pacienta. Pre rádiologické vyšetrenia detí by mali byť vyhradené typy zariadení, ktoré spĺňajú všetky kritériá radiačnej ochrany pre túto skupinu pacientov.

Optimalizácia prístrojového vybavenia a rádiologických postupov pre rádiologické vyšetrenia detí spolu s implementáciou kritérií vydaných Európskou komisiou a MAAE môže výrazne redukovať dávku.

V oblasti zvyšovania radiačnej ochrany na pracoviskách by mali zohrávať veľmi významnú úlohu klinickí fyzici, ktorí v našich zdravotníckych zariadeniach na oddeleniach rádiológie chýbajú na rozdiel od pracovísk nukleárnej medicíny, kde sú klinickí fyzici prítomní a dohliadajú na dodržiavanie priebehu vyšetrenia, ako aj na dodržiavanie zásad radiačnej ochrany. Takto kvalifikovaní zdravotnícki pracovníci počas prevádzky môžu analyzovať problémy zobrazovacích systémov, pravidelne kontrolovať nastavenia expozičných parametrov, vykonávať skúšky prevádzkovej stálosti a optimalizovať rádiologické postupy, a tým zabezpečiť potrebnú úroveň radiačnej ochrany pacientov aj personálu. Ich pozíciu roky vyžadujú požiadavky a odporúčania EC a MAAE. Preto je nevyhnutné do legislatívnych predpisov zahrnúť požiadavku na pozíciu klinických fyzikov na rádiodiagnostických pracoviskách, jasne zdefinovať ich kompetencie, vzdelanie a obsah a rozsah sústavného vzdelávania.

Radiačná ochrana pacientov si vyžaduje multidisciplinárny prístup, ktorý je podporovaný akcelerujúcim vývojom nových technológií a prístrojovej techniky, systémov monitorovania ako aj vhodnými úpravami v legislatíve. Znižovanie radiačnej záťaže pacientov vyžaduje ucelený a účinný systém vzdelávania zdravotníckeho personálu v oblasti radiačnej ochrany, s dostatočným tréningom, sústavným vzdelávaním a zručnosťou tak, aby sa redukcia dávok dosiahla bez straty nevyhnutných diagnostických informácií alebo zníženia terapeutického efektu.

11.2 Cielené vyhľadávanie opustených a nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu a vypracovanie postupov na riešenie krízových situácií súvisiacich s nelegálnym nakladaním s rádioaktívnym materiálom

Cieľom projektu bolo uskutočniť adresnú kampaň na vyhľadávanie opustených a nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu a vypracovanie postupov na riešenie krízových situácií súvisiacich s podozrením na nelegálne nakladanie, alebo potvrdeným nelegálnym nakladaním s rádioaktívnym materiálom alebo s nálezom rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu.

V súlade s anotáciou úlohy pripravil Odbor radiačnej ochrany RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vo svojom spádovom území pre oblasť radiačnej ochrany informačnú kampaň zameranú na identifikáciu možných rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu u prevádzkovateľov zberní druhotných surovín a spracovateľov železného šrotu. Informačná kampaň bola zameraná na identifikáciu rádioaktívnych materiálov u prevádzkovateľov zberní

druhotných surovín a spracovateľov železného šrotu a v priemyselných prevádzkach, ktoré ukončili svoju činnosť alebo sú v likvidácii a má upozorniť a informovať aj aktuálnych prevádzkovateľov zdrojov žiarenia na nevyhnutnosť zabezpečenia včasnej likvidácie nepoužívaných žiaričov. V rámci úlohy sa pristúpilo k zjednocovaniu postupov pri náleze rádioaktívneho materiálu, opustených rádioaktívnych žiaričov a nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a postupov na riešenie krízových situácií súvisiacich s podozrením na nelegálne nakladanie, alebo potvrdeným nelegálnym nakladaním s rádioaktívnym materiálom alebo s nálezom rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, vrátane spolupráce s policajným zborom.

V rámci realizácie informačnej kampane, pre ktorú bol k dispozícii leták pripravený ÚVZ SR, pripravili inšpektori odboru radiačnej ochrany RÚVZ BB pre pracovníkov výkupní šrotu aj ďalšie dva informačné plagáty, na ktorých sú fotografie z minulých nálezov rádioaktívnych žiaričov a iných rádioaktívnych materiálov v kovovom šrote, fotografie rôznych tieniacich kontajnerov a kontaktné telefónne čísla na pracovníkov odboru radiačnej ochrany (obrázky č. 1 a 2). Pracovníci odboru radiačnej ochrany používali aj v priebehu roka 2023 pre pracovníkov výkupní šrotu osvedčenú informačnú prezentáciu pripravenú v programe PowerPoint. V prezentácii boli predstavené postupy, ktoré je povinný dodržať v zmysle § 97 zákona 87/2018 Z. z. každý, kto nájde, alebo má podozrenie že našiel opustený rádioaktívny žiarič alebo rádioaktívny materiál. Prezentácia obsahovala aj fotografie z minulých nálezov žiaričov a iných rádioaktívnych materiálov v šrote.

Obrázok 1 – Informačný leták

Obrázok 2 – Informačný leták

Podľa vyjadrenia pracovníkov navštívených zberní bola prezentácia dobre zrozumiteľná a plagáty považujú za praktickú a užitočnú pomôcku.

V súlade s § 155 ods. 7 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov inšpektori odboru radiačnej ochrany RÚVZ BB realizovali v prevádzkach zberní kovového šrotu vybraných v rámci kampane cielene aj kontroly skladovaného šrotu spojené s premeraním ionizujúceho žiarenia zameranú na vyhľadávanie opustených a nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov alebo rádioaktívneho materiálu.

V priebehu roka 2023 vykonali inšpektori odboru radiačnej ochrany štátny dozor v 19 prevádzkach zberní kovového šrotu v Banskobystrickom kraji, prioritne sa zamerali na novovzniknuté zberne. Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky v roku 2023 a predĺženie termínu ukončenia úlohy bola väčšina previerok a kontrol spojených s premeraním ionizujúceho žiarenia v Žilinskom kraji naplánovaná až na prvý polrok 2024.

Súčasťou výkonu štátneho dozoru na pracoviskách zberní kovového šrotu bolo v rámci tejto kampane aj poučenie pracovníkov o možnosti výskytu rádioaktívnych materiálov v kovovom šrote, prevádzkovateľom a ich zamestnancom boli poskytnuté potrebné informácie o súvisiacich rizikách a súčasne boli distribuované pripravené informačné materiály a boli podrobne vysvetlené postupy pre prípad nálezu rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu alebo opustených rádioaktívnych žiaričov a usmernenie pre prípad podozrenia na nelegálne nakladanie s rádioaktívnym materiálom.

Zoznam preverených prevádzok:

D+K services s.r.o.	Fiaľakovo
FIERNO s.r.o.	Fiaľakovo
KOVOZBER, s.r.o.	Fiaľakovo
Brantner Gemer s.r.o.	Revúca
R + R s.r.o.	Jelšava
R + R s.r.o.	Revúca
KOVOZBER, s.r.o.	Tornaľa
SCRAPMET SLOVAKIA s.r.o.	Tornaľa
Zberné suroviny Žilina a.s.	Tornaľa
ŽP EKO QELET a.s.	Malý Krtíš

SCRAPMET SLOVAKIA s.r.o.	Malý Krtíš
Zberné suroviny Žilina a.s.	Veľký Krtíš
Holton s.r.o.	Želovce
KOVOZBER, s.r.o.	Rimavská Sobota
Zber surovín Albert s.r.o.	Rimavská Sobota
Zberné suroviny Žilina a.s.	Rimavská Sobota

Prevádzky, v ktorých sa poučenie o možnosti výskytu rádioaktívnych materiálov v kovovom šrote a poskytnutie informácií realizovalo v rámci previerky v súvislosti s nálezom rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu.

ŽP EKO QELET a. s.	Hliník nad Hronom
KA-METAL s.r.o.	Žilina
Zberné suroviny Žilina a. s.	Horný Hričov

Skladovaný materiál sa vo všetkých prevádzkach zberní kovového šrotu nachádzal v oplotenom, zamknutom a stráženom areáli. Vzhľadom na rozloženie uskladneného šrotu bolo vždy možné vykonať podrobné meranie v celom areáli. V preverených prevádzkach nebol nájdený rádioaktívny materiál.

11. Členstvo v odborných pracovných skupinách, v medzirezortných pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, v technických a skúšobných komisiách

Ing. Auxtová bola v roku 2023 členkou Českej spoločnosti pro ochranu před zářením.

RNDr. Greschner Varjúová, PhD. bola v roku 2023 členom Komisie MZ SR pre zabezpečenie kvality v rádiológii, nukleárnej medicíne a radiačnej onkológii a viedla odbornú pracovnú skupinu skiagrafia-skiaskopia.

RNDr. Greschner Varjúová, PhD. bola v roku 2023 členom Slovenskej lekárskej spoločnosti, Slovenskej rádiologickej spoločnosti a sekcie Radiačnej ochrany a medicínskej fyziky.

MUDr. Adámek bol v roku 2023 členom pracovnej skupiny MZ SR pre prípravu štandardného postupu pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti obyvateľstvu, ktoré môže byť zasiahnuté radiačnou haváriou.

Ing. Auxtová a RNDr. Greschner Varjúová, PhD. boli členkami skúšobnej komisie pre skúšky odbornej spôsobilosti vymenovanej hlavným hygienikom na ÚVZ SR.

12. Prednášková činnosť, publikačná činnosť, odborná konzultačná a poradenská činnosť, vydávanie odborných stanovísk a vyjadrení a poskytovanie informácií verejnosti

Prednášková činnosť:

1. Ďurecová A.: Existing Exposure Situations in the Slovak Republic, MAAE Regional Workshop on the Management of Existing Exposure Situations (EES), Praha, 20.-24.03.2023
2. Ďurec F., Ďurecová, A.: Komunikačné stratégie na zvýšenie radónového povedomia, 1. konferencia Radón v Slovenskej republike, Banská Bystrica, 29.- 30.05.2023

3. Ďurec F., Ďurecová, A.: Pilotný radónový prieskum SR v bytových priestoroch v rokoch 2020-2022, 1. konferencia Radón v Slovenskej republike, Banská Bystrica, 29.- 30.05.2023
4. Ďurec F., Ďurecová, A.: STEAM- Radónový medzikultúrny viacjazyčný prieskum verejnej mienky, 1. konferencia Radón v Slovenskej republike, Banská Bystrica, 29.- 30.05.2023
5. Ďurecová A.: Národný akčný radónový plán SR, Celoústavný seminár RÚVZ BB, september 2023
6. Ďurecová A., Ďurec F.: Rádiologické ukazovatele kvality pitnej vody - aktuálne právne predpisy v SR, XXIX. Konzultačné dni pracovníkov vodohospodárskych laboratórií, 18.-21.09.2023, Ružomberok-Biely Potok, pozvaná prednáška
7. Ďurecová A.: Regulation of naturally occurring radionuclides in building materials in the Slovak Republic, WG NAT HERCA meeting, 23.-24.11.2023
8. Auxtová, L.: Orphan Sources and Radioactive Material Cases – Slovak “Search and Secure” strategy, Eleventh Meeting of the Working Group on Radioactive Material Security, Viedeň, 03.07. – 07.07.2023
9. Drábová V., Auxtová L.: The Implementation of the Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources in Slovakia, Open-ended Meeting of Technical and Legal Experts for Sharing Information on States’ Implementation of the Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources, Viedeň, 29. 05 – 02. 06. 2023,
10. Greschner Varjúová A.: Štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany, XLIII. SLOVENSKÝ RÁDIOLOGICKÝ KONGRES, Tále, 18.-20.06.2023
11. Budovič J., Greschner Varjúová A: Využitie rádiodiagnostických metód pri diagnostike Covid-19, Celoústavný seminár RÚVZ BB, 25.05.2023

16. Členstvo a zastupovanie Slovenskej republiky v medzinárodných inštitúciách a organizáciách v oblasti radiačnej ochrany

- Ing. Ľudmila Auxtová a Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD., MPH zastupovali v roku 2023 Slovenskú republiku v UNSCEAR
- RNDr. Alexandra Greschner Varjúová, PhD. bola v roku 2023 zástupcom Slovenskej republiky v “Steering Group on Quality and Safety of Medical Applications of Ionizing Radiation“ pri Európskej komisii;
- Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD., MPH bola v roku 2023 členkou pracovnej skupiny WG NAT, HERCA, Združenie európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany;
- Ing. Ľudmila Auxtová bola v roku 2023 členkou pracovnej skupiny WG RISP, HERCA, Združenie európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany.

13. Účasť na zahraničných pracovných cestách, stáž na zahraničných pracoviskách, účasť na odborných podujatiach a konferenciách v Slovenskej republike a v zahraničí a účasť na odborných vzdelávacích aktivitách (názov akcie a počet zúčastnených pracovníkov, počet účastníkov na stáži v SR a v zahraničí a pod.)

- MAAE Regional Workshop on the Management of Existing Exposure Situations (EES), Praha, 20.-24.03.2023, Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD., MPH
- 11th Meeting of the Working Group on Radioactive Material Security, IAEA, Viedeň, Máj/Jún 2023, 4 dni, Ing. Ľudmila Auxtová
- WINS Ad Hoc Working Group on Alternatives to High-Activity Radioactive Sources, Aix-en-Provence, Francúzsko, Ing. Ľudmila Auxtová
- European Regional Workshop on RAIS+, Skopje, Macedónsko, Ing. Ľudmila Auxtová
- Open-ended Meeting of Technical and Legal Experts for Sharing Information on States' Implementation of the Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources, Viedeň, Ing. Ľudmila Auxtová
- Scientific visit, STUK, Helsinki Fínsko, marec 2023, 5 dní, RNDr. Alexandra Greschner Varjúová, PhD.
- Training Course for Reviewers in IRRS Missions, Viedeň, IAEA, apríl 2023, 4 dni, RNDr. Alexandra Greschner Varjúová, PhD.
- 70. plenárne zasadanie UNSCEAR, Viedeň, 19.-23.06.2023, Ing. Auxtová a Ing. Ďurecová, PhD., MPH

14. Mimoriadne úlohy, činnosti presahujúce rámec štátneho dozoru v radiačnej ochrane a ďalšie činnosti odboru

Práca na realizácii medzinárodných projektov MAAE

1. ALMERA network - RNDr. Ďurec, Ing. Ďurecová, PhD., MPH, p. Lajzová
2. Development of Guidance Material Supporting Safety Standards Applicable to the Water Supply and Treatment Industry - Ing. Ďurecová, PhD., MPH.

Práca na projekte IS ÚVZ

- OP EVS „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“
- OP II „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva“.

Pracovníci ORO sa v priebehu celého roka 2023 metodicky podieľali na príprave podkladov pre uvedené projekty a testovaním jednotlivých modulov a systematickým pripomienkovaním nedostatkov aj na realizácii uvedených projektov.

PRÍLOHY:

Tabuľka č. 1: Prehľad výkonov štátneho dozoru v radiačnej ochrane

PREHEAD VÝKONOV	Jadrové zariadenia	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Iné pracoviská	SPOLU
Počet inšpekcií		88	4	4		1	97
Počet návrhov na správne konanie ¹⁾							
Počet uložených sankcií (pokuty) ²⁾							
Prešetrenie chorôb z povolania							
Prešetrenie podozrenia na prekročenie limitov ožiarenia							
Riešenie núdzových situácií (okrem záchytov rádioaktívneho materiálu)							
Záchyt rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu			4				
Počet riešených podnetov a sťažností ³⁾						2	
Počet konzultácií, odborných rokovaní, vyjadrení, usmernení, správ, hlásení a analýz		1012	147	46	24	1998	1512
Spracovanie podkladov pre vydanie rozhodnutí podľa zákona č. 87/2018 Z. z. ⁴⁾		101	4	5	1		111
- Počet vydaných rozhodnutí o registrácii podľa § 25 ⁵⁾		78		5			83
- Počet vydaných povolení na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu podľa § 28 ⁶⁾		19	3		1		23
- Počet vydaných povolení na poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 29 ⁷⁾							
- Počet vydaných rozhodnutí podľa § 32 ¹⁰⁾		1	1			1	3
- Počet vydaných rozhodnutí o zastavení alebo prerušení konania ⁸⁾		3					3
Počet vydaných potvrdení o zaevidovaní oznámenej činnosti podľa § 23 ⁹⁾			8			5	13
Počet vydaných záväzných stanovísk podľa § 32 ¹⁰⁾							
Počet uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a nariadených opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany podľa § 155 a § 156 ¹¹⁾							

Poznámky:

- 1) Začaté správne konania na uloženie pokuty podľa § 159 a § 160 zákona č. 87/2018 Z. z.
- 2) Počet uložených pokút podľa § 159 a § 160 zákona č. 87/2018 Z. z.
- 3) Celkový počet riešených podnetov od obyvateľov a z pracovísk so zdrojmi žiarenia a sťažností
- 4) Celkový počet spracovaných podkladov pre vydanie rozhodnutí podľa zákona č. 87/2018 Z. z.
- 5) Celkový počet vydaných rozhodnutí o registrácii na vykonávanie činností vedúcej k ožiareniu a na poskytovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 25 zákona č. 87/2018 Z. z. a celkový počet rozhodnutí o zmene registrácií a zrušení registrácií vydaných podľa § 27 zákona č. 87/2018 Z. z.
- 6) Celkový počet vydaných rozhodnutí (povolení) podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z. z. a celkový počet rozhodnutí o zmene povolení a zrušení povolení vydaných podľa § 31 zákona č. 87/2018 Z. z.
- 7) Celkový počet vydaných rozhodnutí (povolení) podľa § 29 zákona č. 87/2018 Z. z. a celkový počet rozhodnutí o zmene povolení a zrušení povolení vydaných podľa § 31 zákona č. 87/2018 Z. z.
- 8) Celkový počet rozhodnutí o prerušení konania alebo zastavení konania podľa § 29 alebo § 30 zákona o správnom konaní
- 9) Celkový počet vydaných potvrdení o zaevidovaní oznámenej činnosti podľa § 23 zákona č. 87/2018 Z. z.
- 10) Celkový počet vydaných záväzných stanovísk, alebo rozhodnutí podľa § 32 zákona č. 87/2018 Z. z.
- 11) Celkový počet uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov podľa § 155 a § 156 zákona č. 87/2018 Z. z.

Prehľad o počte používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia

Tabuľka č. 2: Prehľad počtu röntgenových prístrojov. Banskobystrický kraj

OKRES	RTG prístroje v zdravotníctve												Veterinárne RTG prístroje	Technické RTG prístroje						SPOLU
	Zubné RTG prístroje			Skiagrafia	Skiaskopia	Mamografia	Pojazdné RTG	CT	Angiografia	Kostná denzitometria	Intervenčná rádiológia	Iné nešpecifikované		Stacionárne	Prenosné	Mikroštruktúrálné	Pre kontrolu batožín	Pre spektrometriu	Iné nešpecifikované	
	Intraorálne	Panoramatické	CBCT																	
Banská Bystrica	64	20	3	15	2	6	16	5	5	4	27		5	4		2	3	10		191
Banská Štiavnica	5	4		1									1							11
Brezno	18	4	1	2		1	1	1			1		3		3	1		7		43
Detva	6	2		1									1							10
Krupina	2	1		1									1					1		6
Lučenec	17	5		3		2	1	2		2	3		3				1	2		41
Poltár	4	1		1																6
Revúca	7	1		2				1			1							3		15
Rimavská Sobota	26	9	2	4	1	2	4	1		2	1		3			1		1		57
Veľký Krtíš	5	3	1	2			1	1		1	1		1							16
Zvolen	36	13	3	4		1		2		2	2		8	3	2	2	2	2		82
Žarnovica	10	2	2	2									1	4				4		25
Žiar nad Hronom	18	3		3		1	1	1			2		3	10	1	4		8		55
SPOLU	218	68	12	41	3	13	24	14	5	11	38	0	30	21	6	10	6	38	0	558

Tabuľka č. 2: Prehľad počtu röntgenových prístrojov. Žilinský kraj

OKRES	RTG prístroje v zdravotníctve												Veterinárne RTG prístroje	Technické RTG prístroje						SPOLU
	Zubné RTG prístroje			Skiografia	Skiaskopia	Mamografia	Pojazdné RTG	CT	Angiografia	Kostná denzitometria	Intervenčná rádiológia	Iné nešpecifikované		Stacionárne	Prenosné	Mikroštruktúrálné	Pre kontrolu batožín	Pre spektrometriu	Iné nešpecifikované	
	Intraorálne	Panoramatické	CBCT																	
Bytča	5	3		2									1				2		13	
Čadca	33	12	1	4		1	1	1		1	3		5						62	
Dolný Kubín	17	4	1	2		2	2	2		2	2		2				5		41	
Kysucké Nové Mesto	10	3	1	1									1				5		21	
Liptovský Mikuláš	45	9		7		2	4	2		1	7		2	1	1				81	
Martin	38	10	3	8	1	4	8	4	2	2	7		7		7	1	7		109	
Námestovo	28	10		2						1			1	4			1		47	
Ružomberok	30	8	1							2			5			1	6		53	
Turčianske Teplice	5	2		1									1						9	
Tvrdošín	20	8	1	4		1	2	1			2			4			2		45	
Žilina	121	23	7	8	1	4	5	3	1	3	14		7		6	4	16		223	
SPOLU	352	92	15	39	2	14	22	13	3	12	35	0	32	9	13	1	6	44	0	704

Tabuľka č. 3: Prehľad počtu zariadení so zdrojmi ionizujúceho žiarenia používaných v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne. Banskobystrický kraj

OKRES	Radičná onkológia						Nukleárna medicína		SPOLU
	Rtg prístroje pre rádioterapiu	Lineárne urýchľovače	Ožarovače pre externú rádioterapiu	Ožarovače pre brachyterapiu	CT simulátory pre plánovanie terapie	RTG simulátory pre plánovanie terapie	SPECT/CT prístroje	PET/CT prístroje	
Banská Bystrica		2		1	1		1	1	6
Banská Štiavnica									0
Brezno									0
Detva									0
Krupina									0
Lučenec	1		1						2
Poltár									0
Revúca									0
Rimavská Sobota	1	1				1			3
Veľký Krtíš									0
Zvolen									0
Žarnovica									0
Žiar nad Hronom									0
SPOLU	2	3	1	1	1	1	1	1	11

Tabuľka č. 3: Prehľad počtu zariadení so zdrojmi ionizujúceho žiarenia používaných v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne. Žilinský kraj

OKRES	Radiačná onkológia						Nukleárna medicína		SPOLU
	Rtg prístroje pre rádioterapiu	Lineárne urýchľovače	Ožarovače pre externú rádioterapiu	Ožarovače pre brachyterapiu	CT simulátory pre plánovanie terapie	RTG simulátory pre plánovanie terapie	SPECT/CT prístroje	PET/CT prístroje	
Bytča									0
Čadca									0
Dolný Kubín									0
Kysucké Nové Mesto									0
Liptovský Mikuláš									0
Martin	1	2			1	1			5
Námestovo									0
Ružomberok								1	1
Turčianske Teplice									0
Tvrdošín									0
Žilina	1	2			1				4
SPOLU	2	4	0	0	2	1	0	1	10

Tabuľka č. 4: Prehľad počtu uzavretých žiaričov, podľa účelu používania. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo			Priemysel, školstvo, veda, výskum, veterinárna a iné								SPOLU
	Externá rádioterapia	Brachyterapia	Iné používanie	Defektoskopia	Technické ožarovacie zariadenia	Indikačné zariadenia	Meracie zariadenia	Laboratórne prístroje	Karotážne práce	Kalibračné žiariče, etalóny a pod.	Iné používanie	
Banská Bystrica		1	11			1						13
Banská Štiavnica												0
Brezno				2		15	1					18
Detva												0
Krupina												0
Lučenec	1											1
Poltár												0
Revúca						1						1
Rimavská Sobota			74									74
Veľký Krtíš												0
Zvolen							3			4		7
Žarnovica						1						1
Žiar nad Hronom						1						1
SPOLU	1	1	85	2	0	19	4	0	0	4	0	116

POZNÁMKA: Údaje nezahŕňajú počty etalónov na výskumných a laboratórných pracoviskách

Tabuľka č. 4: Prehľad počtu uzavretých žiaričov, podľa účelu používania. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo			Priemysel, školstvo, veda, výskum, veterina a iné								SPOLU
	Externá rádioterapia	Brachyterapia	Iné používanie	Defektoskopia	Technické ožarovacie zariadenia	Indikačné zariadenia	Meracie zariadenia	Laboratórne prístroje	Karotážne práce	Kalibračné žiariče, etalóny a pod.	Iné používanie	
Bytča										1		1
Čadca												0
Dolný Kubín							4					4
Kysucké Nové Mesto												0
Liptovský Mikuláš												0
Martin				7		2						9
Námestovo										2		2
Ružomberok			6			26	1					33
Turčianske Teplice												0
Tvrdošín												0
Žilina				10		1	5	1			2	19
SPOLU	0	0	6	17	0	29	10	1	0	3	2	68

POZNÁMKA: Údaje nezahŕňajú počty etalónov na výskumných a laboratórnych pracoviskách

Tabuľka č. 5: Prehľad aktivity otvorených žiaričov (A – aktivita odobraná a spracovaná za kalendárny rok) u jednotlivých prevádzkovateľov

Názov prevádzkovateľa	A [MBq]																		
	Rádionuklid *																		
	³ H	¹¹ C	¹⁴ C	¹⁵ O	¹⁸ F	⁶⁸ Ga	^{81m} Kr	⁸⁹ Sr	⁹⁰ Y	^{99m} Tc	¹¹¹ In	¹²³ I	¹²⁵ I	¹³¹ I	²⁰¹ Tl	²²³ Ra
AGEL DIAGNOSTIC, a. s., B. Bystrica					2500490														
Inštitút nukleárnej a molekulárnej medicíny Košice, pracovisko B. Bystrica							4850			404200		25490				100,68			
Klinika nukleárnej medicíny UNM, Martin									222	305300		14130		668730		230			
SPINN, s.r.o. Ružomberok					1330500														
KLINICKÁ BIOCHÉMIA s r.o. Žilina												31,755							
SPOLU					3830990		4850		222	709500		39620	31,755	668730		330,68			

Prehľad o celkovom počte používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia

Tabuľka č. 6: Celkový počet používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo				Priemysel				Poľnohospodárstvo a veterinárna medicína				Školstvo, veda a výskum				Iné				SPOLU			
	RTG *	URŽ **	ORŽ ***	GEN ****	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN
Banská Bystrica	170	12	4	2	2	1		4	5				3			1	6		1	3	186	13	5	10
Banská Štiavnica	10								1												11	0	0	0
Brezno	29				6	18		4	3							1					39	18	0	4
Detva	9								1												10	0	0	0
Krupina	4								1							1					6	0	0	0
Lučenec	36	1							3							2			1		41	1	0	1
Poltár	6																				6	0	0	0
Revúca	12				3	1															15	1	0	0
Rimavská Sobota	54	74		1	1			1	3												58	74	0	2
Veľký Krtíš	15								1												16	0	0	0
Zvolen	63					3		4	8				1	4		1	1			4	73	7	0	9
Žarnovica	16				3	1		4	1							1					21	1	0	4
Žiar nad Hronom	29				6	1		12	3				1			1	3				42	1	0	13
SPOLU	453	87	4	3	21	25	0	29	30	0	0	0	5	4	0	3	15	0	1	8	524	116	5	43

POZNÁMKA: Údaje nezahŕňajú počty etalónov na výskumných a laboratórnych pracoviskách

Tabuľka č. 6: Celkový počet používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo				Priemysel				Poľnohospodárstvo a veterinárna medicína				Školstvo, veda a výskum				Iné				SPOLU			
	RTG *	URŽ **	ORŽ ***	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN
Bytča	10				2				1								1				13	1	0	0
Čadca	57								5												62	0	0	0
Dolný Kubín	34				5	4			2												41	4	0	0
Kysucké Nové Mesto	15				5				1												21	0	0	0
Liptovský Mikuláš	77							1	2										1		79	0	0	2
Martin	90		1	2	3	9		7	7								4			1	104	9	1	10
Námestovo	41							4	1								1	2			43	2	0	4
Ružomberok	42	6	1		4	27			5								2			1	53	33	1	1
Turčianske Teplice	8								1												9	0	0	0
Tvrdošín	39							5									1				40	0	0	5
Žilina	192		1	2	10	16		8	7								6	3	2	2	215	19	3	12
SPOLU	605	6	3	4	29	56	0	25	32	0	0	0	0	0	0	0	14	6	2	5	680	68	5	34

POZNÁMKA: Údaje nezahŕňajú počty etalónov na výskumných a laboratórnych pracoviskách

Prehľad o gamaspektrometrických, rádiometrických a rádiochemických laboratórnych analýzach

Tabuľka č. 7: Súhrnný prehľad o odobratých vzorkách ŽP a vykonaných stanoveniach

Typ vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet chemických a rádiochemických stanovení																Spolu stanovení		
		Celková objemová aktivita	Celková objemová aktivita	⁶⁰ Co ²³⁹ Pu ¹³³ Ba ²⁴¹ Am ²¹⁴ Bi	²¹² Pb ²¹⁴ Pb	²⁴⁴ Cm ²²⁷ Ac ²²⁸ Ra ²²⁸ Th ²⁰⁸ Tl	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	¹³¹ I	²²² Rn	^{234,238} U	²²⁶ Ra	³ H	¹³⁴ Cs ¹³⁶ Cs	²³² Th	²¹⁰ Pb	⁷ Be		²¹⁰ Po	⁴⁰ K
Atmosférický spad	36		36					36	36					36			36		36	216
Atmosférické zrážky	11												11							11
Aerosóly v ŽP (filtre)	46							46	46							46	46		46	230
Vody - pitné, povrchové a odpadové	139	101	101	39		4	32	32		40	4	4	92	32				1	32	514
Vodné rastliny a vodné sedimenty	13			13		13		13	13			13		13	13	13	13		13	117
Mlieko a mliečne výrobky	13						13	13	1				13						13	53
Krmoviny (lucerna, kukuričné listy, repné listy) a trávy	6					2		6				2	4				2		6	22
Obilie (jačmeň, pšenica)	9							9					9						9	27
Zelenina a ovocie	6							6					6						6	18
Celodenná strava - mix	5																			
Mäso								3	3				3						3	12
Huby	31							31					31						31	93
Lesné plody	4							4					4						4	12
Mach	2			2		2		2					2		2	2			2	14
Iné potraviny																				
Pôdy	3							3				3		3	3				3	15
Stavebný materiál	103											103		103					103	309
Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	10	5	5	6	2	6	6	5			1	1	5		4		1	5	52	
Spolu	437	106	142	60	2	27	51	209	99	40	5	126	103	158	119	68	99	2	312	1715

Tabuľka č. 8: Prehľad meraní vo vzorkách odobratých v roku 2023

Typ vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet meraní											Spolu meraní	
		celková objemová aktivita alfa	celková objemová aktivita beta	^{58,60} Co ²³⁹ Pu ¹³³ Ba ²⁴¹ Am ²²⁴ Cm ²¹⁴ Bi ²²⁸ Ra ²²⁸ Th	²²⁷ Ac ²⁰⁸ Tl ²¹² Pb ²¹⁴ Pb	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs ¹³⁴ Cs ¹³⁶ Cs	¹³¹ I	²²⁶ Ra ²¹⁰ Po	²²² Rn	^{234,238} U	³ H ²³² Th ²¹⁰ Pb ⁷ Be ⁴⁰ K ²¹⁰ Po		gamasp metrická analýza
Atmosférický spad	36		36										36	72
Atmosférické zrážky	11												11	11
Vody - pitné, povrchové, odpadové	139	119	119			116			73	54	34		136	651
Vodné rastliny a sedimenty	13												13	13
Mlieko a mliečne výrobky	13					26							13	39
Krmoviny (lucerna, kukuričné listy, repné listy) a trávy	6												6	6
Obilie (jačmeň, pšenica)	9												9	9
Zelenina a ovocie	6												6	6
Celodenná strava - mix	5					5							5	10
Mäso														
Huby	31												31	31
Lesné plody	4												4	4
Mach	2												2	2
Iné potraviny														
Pôdy	3												3	3
Ovzdušie na pracovisku	7590									7590				7590
Stavebný materiál	103												103	103
Aerosóly v ŽP (filtre)	46					4							46	50
Kalibrácie (pozadie, etalóny)	122	72	108	67		42			18	74	16		66	463
Gamaspektrometria. in situ														
Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	10	16	16	11	6	16	11		8		8	11	11	114
Spolu	8149	207	279	78	6	209	11		99	7718	58	22	490	9177

Tabuľka č. 9: Prehľad meraní externého fotónového žiarenia v životnom prostredí

Druh merania	Počet meracích bodov *)	Počet meraní **)
Dlhodobé meranie príkonu dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia pomocou termoluminiscenčných dozimetrov (TLD)	22	88
Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia ***)	1	--- *****)
Meranie príkonu dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojom *****)	42	406

Poznámky:

- *) Počet meracích bodov, v ktorých sa vykonáva opakované alebo kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu alebo ekvivalentnej dávky fotónového žiarenia v životnom prostredí
- **) Celkový počet vykonaných meraní v kalendárnom roku (napr. 20 meracích bodov TLD, vyhodnotenie 4x ročne, celkový počet meraní 80)
- ***) Kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia uskutočňované meracím zariadením s nepretržitou prevádzkou 24 hodín 365 dní v roku s automatickým zaznamenávaním nameraných údajov
- *****) Vzhľadom na nepretržité, kontinuálne meranie sa počet meraní neuvádza
- *****) Meranie príkonu dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojom vykonávané pravidelne na vopred definovaných meracích bodoch

Tabuľka č. 10: Účasť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach na zabezpečenie kvality v laboratóriách

Organizátor medzilaboratórnych porovnávacích meraní	Počet porovnávaných ukazovateľov spolu	Úspešnosť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach	
		Vyhovel	Nevyhovel
ASLAB	2	2	0
ALMERA	27	27	0

ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Obsah

1. ORGANIZAČNÉ ČLENENIE	2
2. PERSONÁLNE OBSADENIE	2
3. AKREDITÁCIA.....	3
4. ANALÝZA ČINNOSTI	5
4.1. LABORATÓRIUM SÉROLÓGIE	6
4.2. LABORATÓRIUM VIROLÓGIE	7
4.3. LABORATÓRIUM MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE.....	10
4.4. LABORATÓRIUM MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	13
4.5. LABORATÓRIUM BIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	15
5. LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ	18
6. METODICKÁ, KONZULTAČNÁ A VÝUKOVÁ ČINNOSŤ	18
7. ČLENSTVO A ZASTUPOVANIE V PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A VÝBOROCH, V ODBORNÝCH SPOLOČNOSTIACH, TECHNICKÝCH A SKÚŠOBNÝCH KOMISIÁCH.....	18
8. PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ	19
8.1. PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ	19
8.2. PREDNÁŠKOVÁ ČINNOSŤ	22
8.3. ÚČASŤ NA ŠKOLENIACH A KURZOCH	24
8.4. INÉ	25
9. ÚČASŤ NA ZAHRANIČNÝCH PRACOVNÝCH CESTÁCH	27

1. ORGANIZAČNÉ ČLENENIE

Odbor lekárskej mikrobiológie (OLM) je organizačne členené na 2 úseky a 7 laboratórií. Integrovanou súčasťou OLM sú 4 Národné referenčné centrá (NRC). Podrobné výročné správy za NRC spadajúce pod OLM RÚVZ Banská Bystrica sú vypracované samostatne a nie sú súčasťou tejto výročnej správy.

1. Úsek špeciálnej mikrobiológie
 - laboratórium sérológie
 - laboratórium virológie
 - laboratórium molekulárnej biológie
2. Úsek mikrobiológie a biológie životného prostredia
 - laboratórium mikrobiológie potravín a predmetov bežného užívania
 - laboratórium mikrobiológie vôd
 - laboratórium na kontrolu sterility, dezinfekcie a prevencie nákaz
 - laboratórium biológie
3. Národné referenčné centrá (NRC)
 - NRC pre pertussis a parapertussis
 - NRC pre toxoplazmózu
 - NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy
 - Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane
 - Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy
 - Špecializované pracovisko pre diagnostiku *Clostridium botulinum* v potravinách a klinickom materiáli

2. PERSONÁLNE OBSADENIE

V roku 2023 pracovalo na odbore lekárskej mikrobiológie **32 zamestnancov**, z toho 6 VŠ so špecializáciou; 7,5 VŠ bez špecializácie; 11,5 laborantiek, 1 iný zdravotnícky pracovník bez špecializácie; 4 sanitárky, 1 upratovačka a 1 vrátnička (Tab. 2).

vedúci odboru: **Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH, MHA**

zástupca vedúceho odboru: RNDr. Renáta Kissová, PhD.

úsek špeciálnej mikrobiológie: RNDr. Renáta Kissová, PhD.

úsek mikrobiológie a biológie životného prostredia: RNDr. Janka Lafféřsová

3. AKREDITÁCIA

OLM RÚVZ BB vykonáva skúšanie v súlade s požiadavkami ISO/IEC 17025:2017: Všeobecné požiadavky na kompetentnosť skúšobných a kalibračných laboratórií. Osvedčenie o akreditácii má OLM RÚVZ BB už od 17.5.2004. V roku 2020 prebehla štvrtá reakreditácia a OLM RÚVZ BB získalo „Osvedčenie o akreditácii č. S-156“ vydané SNAS s platnosťou do 21.5.2025.

OLM RÚVZ BB vykonáva skúšanie aj v súlade s požiadavkami ISO 15189:2012: Medicínske laboratóriá, Požiadavky na kvalitu a kompetentnosť. V roku 2020 OLM RÚVZ BB získalo „Osvedčenie o akreditácii č. M-073“ vydané SNAS s platnosťou do 20.1.2025 (Tab. 3).

V roku 2023 v dňoch 12.-13.4.2023 bol vykonaný dohľad SNAS na pracoviskách OLM RÚVZ BB vykonávajúcich vyšetrenia klinických vzoriek. Identifikované 2 nezhody boli odstránené a bolo znížené identifikované riziko.

V dňoch 8.-9.8.2023 bol vykonaný dohľad SNAS na pracoviskách OLM vykonávajúcich skúšanie vzoriek. Identifikované 3 nezhody boli odstránené a bolo znížené identifikované riziko.

Obsah Osvedčenia o akreditácii v zmysle ISO/IEC 17025:2017:

Odbory RÚVZ BB sú spôsobilé vykonávať chemické, mikrobiologické, biologické a fyzikálno-chemické skúšky vôd a potravín, predmetov bežného používania, kozmetických výrobkov, ovzdušia a biologického materiálu; odbery vzoriek ovzdušia; odbery vzoriek vôd a potravín; odbery sterov, sterilných materiálov a odber na kontrolu sterilizátorov; rádiochemické skúšky vôd; vyjadrovať názory a interpretácie k výsledkom skúšok; meranie fyzikálnych veličín hluku v životnom a pracovnom prostredí a osvetlenia v pracovnom prostredí podľa rozsahu akreditácie uvedeného v prílohe k osvedčeniu.

Obsah Osvedčenia o akreditácii v zmysle ISO 15189:2012:

Odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ BB je spôsobilé vykonávať sérologické, virologické, parazitologické a molekulárno-biologické vyšetrenia vzoriek biologického materiálu podľa rozsahu akreditácie uvedeného v prílohe k osvedčeniu.

Laboratórium:	Počet skúšok	Počet ukazovateľov
virologie	3	15
sérológie	23	29
molekulárnej biológie	7	21
medicínske laboratóriá spolu	33	65
mikrobiológie potravín	11	11
mikrobiológie vôd	9	10
sterility a dezinfekcie	3	3
biológie	9	17
odber vzoriek	1	-
skúšobné laboratóriá spolu	33	41
OLM Spolu	66	106

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia § 8 ods. 4 MZ SR schválil zriadenie národného referenčného centra, ak má žiadateľ osvedčenie o akreditácii (Tab. 1).

NRC zriadené na OLM RÚVZ Banská Bystrica:

- **Národné referenčné centrum pre pertussis a parapertussis**
(rozhodnutie č. 3363/94-A zo dňa 8.9.1994)
- **Národné referenčné centrum pre toxoplazmózu**
(rozhodnutie č. 354/1997-A zo dňa 19.2.1997)
- **Informačné centrum pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane**
(rozhodnutie č. M/4214/2001 zo dňa 15.10.2001)
- **Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy**
(rozhodnutie č. Z61839/2010-OZS zo dňa 6.12.2010)
- **Národné referenčné centrum pre pneumokokové a hemofilové nákazy**
(č. Z61839/2010-OZS z dňa 6.12.2010 a rozhodnutie č. Z17112-2015-OOš zo dňa 20.4.2015)

Špecializované pracoviská zriadené na OLM RÚVZ Banská Bystrica:

- **Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy**
má akreditované štandardné ELISA metódy skúšania a Western blot analýzu.
- **Špecializované pracovisko pre diagnostiku *Clostridium botulinum* v potravinách a klinickom materiáli** má akreditovanú kvalitatívnu molekulárno-biologickú metódu skúšania podľa STN P CEN ISO/TS 17919.
- **Špecializované pracovisko na stanovenie rodu *Campylobacter***
má akreditovanú štandardnú metódu skúšania kultivačnú podľa STN ISO 10272 a štandardnú metódu molekulárno biologickú PCR polymerázovú reťazovú reakciu.
- **Špecializované pracovisko pre nozokomiálne nákazy**
má akreditované štandardné kultivačné metódy skúšania.
- **Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov a spór húb v ovzduší**
má akreditovanú štandardnú mikroskopickú metódu skúšania.
- **Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov**
má akreditovanú štandardnú vizuálnu metódu skúšania.

Všetky NRC sú špecializované pracoviská RÚVZ BB na riešenie úloh verejného zdravotníctva. Špecializovaná nadstavbová a konečná laboratórna diagnostika národných referenčných centier je súčasťou rozsahu spôsobilosti skúšobných laboratórií OLM vykonávať akreditovanú činnosť.

4. ANALÝZA ČINNOSTI

OLM RÚVZ BB zabezpečovalo laboratórne diagnostické činnosti vyplývajúce zo zákona č. 355/2007 Z.z., zákona č. 152/1995 Z.z. a zo zákona č. 218/2007 Z.z., rozpracované podľa jednotlivých laboratórií v texte výročnej správy.

Klinické laboratóriá vykonávali kvalitatívne a kvantitatívne referenčné a špecializované analýzy biologických materiálov. Laboratóriá mikrobiológie a biológie životného prostredia vykonávali objektivizáciu faktorov životného a pracovného prostredia pre účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravotný stav populácie a verejné zdravie. V rámci špecializovanej činnosti monitorovali výskyt biologických alergénov v ovzduší a zabezpečovali koordináciu činnosti monitorovacích staníc peľovej informačnej služby pri RÚVZ v SR a celoslovenského peľového spravodajstva.

NRC aj v roku 2023 zabezpečovali špecializovanú nadstavbovú laboratórnu diagnostiku a konfirmáciu výsledkov. Spolupracovali s odbornými vedeckými spoločnosťami, vysokými školami a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie ochorení mikrobiálnej etiológie. NRC tiež zabezpečovali metodickú a publikačnú činnosť, uchovávanie vzoriek, poskytovali odborné konzultácie a školiace miesta pre zdravotníckych pracovníkov v nových laboratórnych metodikách.

OLM sa podieľalo aj na plnení úloh vyplývajúcich z „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2023 a na ďalšie roky“. V roku 2023 bolo OLM RÚVZ BB gestorom 3 úloh. 1 projekt bol z OFŽP (7.10) a 2 projekty boli z OLM (8.2 a 8.3). Okrem toho sme sa podieľali na ďalších 5 úlohách ako spoluriešitelia (1.4, 6.6, 7.1, 7.2. a 8.1). Skúšobné laboratóriá poskytovali pre zákazníkov aj analýzy formou platených služieb.

OLM sa zúčastňuje na riešení národných a medzinárodných programov významných pre verejné zdravie a vykonáva výskum v tejto oblasti v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 3 písm. a).

OLM sa podieľa na epidemiologickej bdelosti nad prenosnými chorobami a na imunizačnom programe v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 3 písm. b). OLM vedie peľovú informačnú službu v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 7.

V kalendárnom roku 2023 sme na OLM:

vyšetřili celkom **15 793 vzoriek**, čo predstavuje **132 342 analýz**.

vykonali **25 170 analýz** v rámci činnosti na **zabezpečenie kvality**.

zúčastnili sa **18 medzilaboratórnych porovnaní** a porovnali **102 ukazovateľov**.

Na úseku mikrobiológie a biológie životného prostredia sme sa zúčastnili 10 medzilaboratórnych porovnaní a porovnali sme 19 ukazovateľov. Na úseku špeciálnej mikrobiológie sme sa zúčastnili 8 medzilaboratórnych porovnaní a porovnali sme 83 ukazovateľov.

Prehľad o počte vyšetrených vzoriek za rok 2023, počte analýz a trendy v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v jednotlivých laboratóriách OLM sú uvedené v tabuľkách č. 4 a 5. Podrobné informácie o množstve a druhoch pripravených médií sú uvedené v tabuľke č. 6.

Činnosť v oblasti BOZP a PO prebiehala podľa plánu úradu. Pracovníci OLM splnili úlohy vyplývajúce z plánu práce na rok 2023.

4.1. LABORATÓRIUM SÉROLOGIE

Personálne obsadenie

- **Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH, MHA** - laboratórny diagnostik VŠ III. stupňa
- Mgr. Viktória Veselovská - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa
- Valéria Oravcová - diplomovaná zdravotná laborantka s PŠŠ (do 7/2023)
- Miriam Laštiaková - zdravotná laborantka s PŠŠ

Akreditácia

- Od roku 2005 podľa ISO/IEC 17 025:2017 s platnosťou osvedčenia do 20.5.2020.
- Od roku 2020 akreditácia podľa normy pre medicínske laboratória ISO 15189:2012. Platnosť osvedčenia je do 20.1.2025.
- Počet akreditovaných skúšok: 23, počet ukazovateľov: 29.

Odborná činnosť

Laboratórium zabezpečovalo počas roka sérologickú diagnostiku vybraných vírusových, bakteriálnych a parazitárnych ochorení pre okres Banská Bystrica a Brezno. Sérologickú diagnostiku hepatitíd a HIV sme zabezpečovali pre Banskobystrický kraj. Nadstavbovú sérologickú diagnostiku toxoplazmózy a pertussis sme na požiadanie vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

V roku 2023 bolo v laboratóriu sérologie vyšetrených 535 vzoriek biologického materiálu, čo predstavuje 7 999 analýz. V porovnaní s rokom 2022 sme vyšetřili o 1 424 vzoriek menej (- 27,3 %); so zníženým počtom vzoriek súvisí aj k tomu úmerne znížený počet analýz. Podrobný prehľad o činnosti laboratória je uvedený v tabuľkách č. 7 a 8. Vo výročnej správe uvádzame aj počty analýz vykonaných v laboratóriu podľa bodovníka zdravotníckych výkonov.

Na webovej stránke OLM RÚVZ Banská Bystrica (www.uvzsr.sk/web/ruvzbb/olm) je zverejnený aktuálny zoznam ponúkaných vyšetření vykonávaných v laboratóriu sérologie.

Aj v roku 2023 sme pokračovali s riešením medzinárodného výskumného projektu EÚ v rámci programu Horizont 2020 „ORCHESTRA“, zameraného na zdravotníckych a sociálnych pracovníkov pracujúcich v prvej línii počas pandémie COVID-19. Laboratórium zabezpečovalo vyšetřovanie vzoriek sér na protilátky proti SARS-CoV-2, konkrétne išlo o presné určenie koncentrácie IgG vo vybraných sérach ich dodatočným nariadením. Vyšetřili celkom 55 vzoriek (152 analýz) od respondentov zapojených do projektu v rámci celej SR.

V roku 2023 sme boli aj riešiteľmi krátkodobého projektu WHO ASEF, kedy sme vykonávali pre odbor epidemiológie konfirmačné vyšetřenia pozitívnych výsledkov získaných v teréne skriningovým vyšetřením vybraných krvou prenosných ochorení (HBV, HCV, HIV a syfilis). Konkrétne sme vyšetřovali hepatitídu B a C od utečencov z Ukrajiny a rómskej komunity. Konfirmovali sme 7 vzoriek (98 analýz) od utečencov z Ukrajiny.

Laboratórium plnilo aj úlohy špecializovaného pracoviska pre vírusové hepatitídy na zabezpečenie nadstavbovej, vysoko špecializovanej diagnostiky vírusových hepatitíd a zabezpečovalo anonymné vyšetřovanie infekcie HIV. Zároveň sa podieľalo na plnení úloh NRC pre pertussis a parapertussis a NRC pre toxoplazmózu.

Laboratórium sa podieľalo na plnení dvoch úloh „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2022 a na ďalšie roky“: 8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení a 8.3 Surveillance *Bordetella pertussis*.

Novozavedené metódy

V roku 2023 sme v laboratóriu sérologie nezaviedli žiadnu novú diagnostickú metódu.

Z dôvodu ukončenia výroby 3 diagnostických súprav sme boli nútení ich nahradiť diagnostikami od iných výrobcov a tieto metódy verifikovať (anti-HAV total ELISA, IgM HAV ELISA, IgM HBc ELISA). Z dôvodu ukončenia výroby komponentov pre komplement fixačnú reakciu (KFR) sme v polovici roka prestali vykonávať stanovenie celkových toxoplazmových protilátok.. Metóda bola zrušená bez náhrady a vyradená zo zoznamu akreditovaných skúšok.

Z dôvodu dlhodobej absencie možnosti porovnať výsledky stanovenia IgE toxoplazmových protilátok v medzilaboratórnych testoch sme metódu ELISA Toxoplasma IgE vyradili zo zoznamu akreditovaných skúšok. Skúšku naďalej vykonávame ako neakreditovanú.

Laboratórium v roku 2023 rozšírilo prístrojové vybavenie o 2 automatické jednokanálové pipety Sartorius.

Medzilaboratórne porovnania

V rámci zabezpečenia externej kontroly kvality práce sme sa zúčastnili 3 plánovaných medzilaboratórnych porovnávacích testov.

- Stanovenie protilátok proti *B. pertussis* (Bordetella pertussis antibodies, Labquality Fínsko, apríl 2023). Vyšetřili sme 2 vzorky a 6 ukazovateľov so 100% úspešnosťou.
- Stanovenie protilátok proti rubeole (Rubella virus antibodies, Labquality, Fínsko, apríl 2023). Vyšetřili sme 3 vzorky a 12 ukazovateľov so 100% úspešnosťou.
- Stanovenie toxoplazmových protilátok (Toxoplasma antibodies, Labquality, Fínsko, máj 2023). Vyšetřili sme 3 vzorky a 15 ukazovateľov s 94,4% úspešnosťou. V jednom prípade sme mali nesprávne stanovený výsledok na IgM protilátky.

Iná odborná činnosť

Aj v roku 2023 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. Priebežne sme aktualizovali štandardné pracovné postupy a príslušnú riadenú dokumentáciu, na čom sa podieľali všetci pracovníci laboratória.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2023 vykonali 37 opakovaných meraní, čo spolu s činnosťou na zabezpečenie kvality predstavuje 2 230 analýz.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Laboratórium usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu na sérologické vyšetrenie. Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracoviskám, predovšetkým v oblasti sérologickej diagnostiky vírusových, bakteriálnych a parazitárnych ochorení.

4.2. LABORATÓRIUM VIROLÓGIE

Personálne obsadenie

- **RNDr. Renáta Kissová, PhD.** - laboratórny diagnostik VŠ III. stupňa
- Iveta Abrahámová - diplomovaná zdravotná laborantka s PŠŠ
- Želmíra Gondová - zdravotná laborantka s PŠŠ

Akreditácia

- Od roku 2005 podľa ISO/IEC 17 025:2017 s platnosťou osvedčenia do 20.5.2020.
- Od roku 2020 akreditácia podľa normy pre medicínske laboratória ISO 15189:2012. Platnosť osvedčenia je do 20.1.2025.
- Počet akreditovaných skúšok: 3, počet ukazovateľov: 15.

Laboratórium LV zabezpečovalo počas roka virologickú diagnostiku pre všetky okresy Banskobystrického a Žilinského kraja (13 spádových RÚVZ). Niektoré vyšetrenia sme na požiadanie vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

V roku 2023 bolo v laboratóriu virológie spracovaných a vyšetrených 384 vzoriek (-31% oproti roku 2022), čo predstavuje 25 153 analýz. Z toho 145 (-16,6% oproti roku 2022) boli vzorky biologického materiálu, čo predstavuje 17 266 analýz, 239 vzoriek, resp. 7 887 analýz boli odpadové vody na vyšetrenie na SARS-CoV2, ktoré sa spracovali v našom laboratóriu a boli postúpené na vyšetrenie na ÚVZ SR. V rámci zabezpečenia kvality sme vyšetřili 18 vzoriek (opakované merania, validácie, medzilaboratórne testy) čo spolu s použitím kontrol a IRM predstavuje celkom 6 546 analýz.

V našom laboratóriu bolo pripravených 4 281 bunkových kultúr (+22,4% oproti roku 2022), používaných pri izolácii vírusov kultivačnými metódami. Podrobný prehľad o činnosti laboratória je uvedený v tabuľkách č. 9 a 10. Vo výročnej správe uvádzame aj počty analýz vykonaných v laboratóriu, podľa bodovníka zdravotníckych výkonov.

V rámci surveillance chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných infekcií boli v roku 2023 v laboratóriu virologickej kultivácie OLM RÚVZ v Banskej Bystrici, kultivačne vyšetřované materiály na chrípku od jednej sentinelovej lekárky, MUDr. Lorincovej z BB, v chrípkovej sezóne 2023/24 pribudli MUDr. Legišňová a pediatrička MUDr. Gulasová, obidve sentinelové lekárky z BB. Odobraté materiály museli byť pri vyšetření RT-PCR negatívne na vírus SARS-CoV-2 a zároveň pozitívne na chrípku A alebo B. Takýchto vzoriek bolo 12, izolovaných bolo 10 chrípkových vírusov – 6x chrípka B/Austria/1359417/2021-like, 3x chrípka A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09-like, všetko v chrípkovej sezóne 2022/23 a 1x chrípka A/Victoria/4897/2020 (H1N1)pdm09-like v chrípkovej sezóne 2023/24.

V rámci akčného plánu pre eradikáciu poliomyelitídy v SR sme plnili dve úlohy:

1. Cirkulácia vírusov poliomyelitídy a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí.

Vzorky boli vyšetřené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových kultúrach RD-A, Hep2 a L20B. Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 84, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 168 vzoriek. Z celkového počtu 82 ukončených vyšetření odpadových vôd v roku 2023 nebol izolovaný žiadny poliovírus, z ostatných enterálnych vírusov to bol 1x Coxsackie B5 z ČOV Martin, 2x ECHO 24 z ČOV Žilina a Považská Bystrica a 5x NPEV (non-polio enterálny vírus) z ČOV Liptovský Mikuláš, Žiar nad Hronom, Dolný Kubín, Prievidza a Martin.

Pre obdobie rokov 2023/24 bol pre 13 RÚVZ Banskobystrického a Žilinského kraja vypracovaný a zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2023 - február 2024.

2. Surveillance akútnych chabých obrn (ACHO).

Každú stolicu a jej suspenziu, likvory a výtery od chorých s ACHO, prípadne aj iných ochorení nervového systému rozdeľujeme a polovicu materiálu posielame do NRC pre poliomyelitídu v Bratislave, rovnako ako materiály od pacientov so suspektným cytopatogénnym efektom na bunkových kultúrach. V roku 2023 sme vyšetřili spolu 19 materiálov (-17,4% oproti roku 2022) všetky z Banskobystrického kraja, z toho 13 materiálov s diagnózami ACHO, z ktorých bolo 10 stolíc a 3 likvory. S inou neurologickou

diagnózou (okrem ACHO) boli vyšetrené 3 stolice a 2 likvory. S inou ako neurologickou diagnózou bol vyšetrený 1 výter. Nebol zachytený žiadny polio, ani enterálny vírus.

V rámci vyšetovania protilátok proti vírusom Coxsackie B 1-6, A7 a A9 pomocou vírusneutralizačného testu bolo vyšetrených 12 pacientov (-58,6% oproti roku 2022). U jedného z nich boli vyšetované dvojice materiálov sérum - likvor (S-L) a u 11 pacientov boli vyšetované dvojice sér (S-S). Spolu bolo vyšetrených 24 materiálov. U 3 pacientov bolo zistené signifikantné zvýšenie hladiny protilátok voči týmto antigénom: 1x Coxsackie B2 (S-S), 1x Coxsackie B4 (S-S) a 1x Coxsackie B4 + Coxsackie A9 (S-S).

V rámci vyšetovania protilátok proti vírusom Polio 1 a 3 pomocou vírusneutralizačného testu boli vyšetrení štyria pacienti, t.j. 8 vzoriek, bez signifikantného vzostupu hladiny protilátok.

Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie sa v roku 2023 nevykonával. Od februára 2022 sme začali spracovávať odpadové vody na prítomnosť vírusu SARS-CoV2 (2. fáza projektu ÚVZ SR a RÚVZ v SR). Odpadové vody boli odoberané na týždennej báze v každej mestskej čističke odpadových vôd v 9 okresoch regiónu stredného Slovenska (6 okresov v Banskobystrickom kraji a 3 okresy v Žilinskom kraji). Od 25. týždňa boli odbery zredukované na 3 odberové lokality v regióne, Banská Bystrica a Lučenec za Banskobystrický kraj a Liptovský Mikuláš za Žilinský kraj, pričom odbery boli vykonávané v dvojtýždňových intervaloch. Vzhľadom na nárast detekcie RNA vírusu SARS-CoV-2 v odpadových vodách sa od 42. týždňa zvýšil počet odberových lokalít na 5 okresov, Banská Bystrica, Rimavská Sobota a Lučenec za Banskobystrický kraj a Liptovský Mikuláš a Martin za Žilinský kraj, pričom odbery boli vykonávané v dvojtýždňových intervaloch. Spolu bolo spracovaných 239 odpadových vôd, čo predstavuje 7 887 analýz. Spracované pelety boli posielané kuriérom na ÚVZ SR, kde boli ďalej vyšetované metódou ddPCR.

Pracovníci virologického laboratória zabezpečovali aj v roku 2023 distribúciu odberových setov na diagnostiku respiračných ochorení (chrípka, SARS-CoV-2 a ďalšie) v regióne celého stredného Slovenska a pripravovali a distribuovali odberové médiá na kultivačnú diagnostiku chrípky vybraným sentinelovým lekárom v Banskej Bystrici.

Novozavedené metódy

V roku 2023 dostalo laboratórium virológie dva nové CO₂ termostaty a dva horúcovzdušné sterilizátory, zakúpené v rámci WHO projektu ASEF (Asia-Europe Foundation), určené na kultiváciu enterálnych vírusov, vrátane poliovírusov v rámci surveillance enterálnych vírusov a plnenia WHO plánu na eradikáciu poliomyelitídy.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2023 sme sa zúčastnili medzilaboratórneho porovnania s NRC pre Polio na ÚVZ SR v Bratislave v metóde kultivácie polio a iných enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Metódou kultivácie na bunkových kultúrach bolo vyšetrených 10 vzoriek v troch pasážach, na troch druhoch bunkových kultúr. Spolu bolo vykonaných 90 pasáží, pre 3 ukazovatele.

Iná odborná činnosť

Laboratórium LV sa v roku 2023 podieľalo na plnení 2 úloh „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2023 a na ďalšie roky“:

- 6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV
- 8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

V roku 2023 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. Priebežne boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci laboratória. Úspešne sme prešli dohľadom SNAS.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2023 vykonali 8 opakovaných meraní pre 40 ukazovateľov, čo spolu s činnosťou na zabezpečenie kvality predstavuje 6 546 analýz. Laboratórium virológie počas roka usmerňovalo odborných lekárov a epidemiológov pri odbere a transporte materiálu na virologické kultivačné vyšetrenie.

Laboratórium bolo zapojené v EU a WHO surveillance chrípky a chrípke podobných ochorení cez NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave a vo WHO surveillance poliomyelitídy cez NRC pre poliomyelitídu na ÚVZ SR v Bratislave.

V roku 2017 sme prešli na priame zadávanie údajov o vyšetovaných vzorkách na enterálne vírusy do WHO LDMS databázy, v čom sme pokračovali aj v ďalších rokoch.

Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.uvzsr.sk/web/ruvzbb/olm) bol zverejnený zoznam ponúkaných vyšetrení vykonávaných v laboratóriu virológie.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne počas celého roka sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracoviskám.

Laboratórium pravidelne zasiela metodické pokyny na epidemiologické oddelenia príslušných RÚVZ a na klinické pracoviská, týkajúce sa správneho odberu a zasielania biologického materiálu na virologické kultivačné vyšetrenia, ako aj informuje o výsledkoch a interpretácii virologických vyšetrení.

Pracovníci laboratória sa zúčastňovali školení a seminárov pre VŠ a SŠ organizovaných RÚVZ Banská Bystrica, ako aj interných školení.

Laboratórium virológie zabezpečuje odborné stáže VŠ študentov a laboratórnych pracovníkov, ako aj stáže zdravotníckych pracovníkov v rámci predatestačnej prípravy a postgraduálneho vzdelávania.

4.3. LABORATÓRIUM MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

Personálne obsadenie

- **RNDr. Lucia Maďarová, PhD.** - laboratórny diagnostik VŠ III. stupňa
- **Mgr. Soňa Feiková, PhD.** - laboratórny diagnostik VŠ III. stupňa
- **RNDr. Michaela Mancoš, PhD.** - laboratórny diagnostik VŠ III. stupňa
- **Ing. Terézia Tomajková** - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa
- **Mgr. Alžbeta Pristýáková** - zdravotná laborantka VŠ II. stupňa

Akreditácia

- Od roku 2005 podľa ISO/IEC 17 025:2017 s platnosťou osvedčenia do 20.5.2020.
- Od roku 2020 akreditácia podľa normy pre medicínske laboratória ISO 15189:2012. Platnosť osvedčenia je do 20.1.2025.
- Počet akreditovaných skúšok: 7, počet ukazovateľov: 21.

Odborná činnosť

Laboratórium MB v roku 2023 vykonávalo samostatné vyšetrenia a zabezpečovalo nadstavbovú diagnostiku pre laboratória virológie, sérológie, NRC pre toxoplazmózu, NRC pre pertussis a parapertussis, NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy a IC pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane (diagnostika: *Bacillus anthracis*,

Francisella tularensis, *Clostridium botulinum*) ako aj pre Špecializované pracovisko pre diagnostiku *Clostridium botulinum* v potravinách a v klinickom materiáli pomocou molekulárno-biologických metód dôkazu. Prehľad jednotlivých činností je uvedený v konkrétnych výročných správach za jednotlivé NRC resp. špecializované pracoviská.

V roku 2023 sa v laboratóriu molekulárnej biológie vyšetřilo celkovo 1 958 vzoriek, bolo stanovených 6 368 ukazovateľov, čo predstavuje 17 022 analýz. Počet vyšetřených vzoriek pomocou jednotlivých metód skúšania sumarizuje tabuľka č. 11.

Počas celého roka bola priebežne aktualizovaná diagnostika SARS-CoV-2 pomocou molekulárno-biologických metód dôkazu. Zároveň sa pokračovalo v diagnostike pomocou celogenómovej sekvenácie tohto agens v úzkej spolupráci s Vedeckým parkom Univerzity Komenského v Bratislave.

V spolupráci s laboratóriom virológie sa laboratórium MB podieľalo na surveillancie chrípky v SR. V rámci surveillancie chrípky a diferenciálnej diagnostiky chrípky bola vykonávaná diagnostika nasledovných agens: chrípka A, chrípka B, RSV. Do diagnostiky bola opätovne zavedená subtypizácia chrípky na úroveň A/H1, A/H3 a A/H1N1pdm. Rovnako sa obnovila diagnostika adenovírusu v rámci diferenciálnej diagnostiky chrípky. Diagnostiku respiračných agens sme vykonávali v súlade s plnením Programov a projektov, časť Lekárska mikrobiológia, číslo úlohy 8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení. Koncom roka 2023 bola do diagnostiky zavedená metóda multiplex PCR, čím sa diagnostika respiračných agens rozšířila o dôkaz vírusov parainfluenzy, rinovírusov a metapneumovírusu.

Pre potreby NRC pre pertussis a parapertussis bolo pomocou real-time PCR v roku 2023 vyšetřených spolu 151 materiálov na dôkaz prítomnosti *Bordetella sp.* a 285 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis/B. bronchiseptica*. Dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (ptxA-Pr) bol vykonaný pomocou real-time PCR v 226 prípadoch. Podrobná správa o činnosti NRC pre pertussis a parapertussis bude uverejnená na webovej stránke úradov verejného zdravotníctva (<https://www.uvzsr.sk/web/uvz/vyročne-spravy-nrc>).

Pre potreby NRC pre toxoplazmózu bolo spolu vyšetřených 8 vzoriek biologického materiálu metódou priameho dôkazu pôvodcu pomocou PCR, resp. real-time PCR.

V spolupráci s NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy bolo vyšetřených metódou real-time PCR 66 materiálov resp. multiplex PCR 119 biologických materiálov na prítomnosť *S. pneumoniae*. Vyšetřenie prítomnosti *Haemophilus influenzae* (kultivácia, mPCR, real-time PCR) sa vykonalo 68 krát. Podrobná správa o činnosti NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy bude uverejnená na webovej stránke úradov verejného zdravotníctva (<https://www.uvzsr.sk/web/uvz/vyročne-spravy-nrc>).

Novozavedené metódy

V roku 2023 bola pre potreby Informačného centra pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane zavedená metóda real-time PCR na dôkaz prítomnosti *Francisella tularensis*, rovnako bola diagnostika tohto agens rozšířená a dôkaz génu FT-M19 pomocou konvenčnej PCR.

Pre potreby diagnostiky *Clostridioides difficile* bola do diagnostiky zavedená multiplex PCR na dôkaz tohto agens a na dôkaz prítomnosti génov zodpovedných za tvorbu toxínov u tohto agens.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2023 laboratórium participovalo na medzilaboratórnych porovnaniach NRC pre pertussis a parapertussis. Medzilaboratórne testy boli vykonané so 100% úspešnosťou.

V roku 2023 laboratórium participovalo na medzilaboratórných porovnaniach NRC pre toxoplazmózu. Medzilaboratórne porovnanie bolo vykonané so 100% úspešnosťou.

V roku 2023 sa laboratórium zapojilo do medzilaboratórneho porovnania, Labquality, Fínsko. Test bol zameraný na dôkaz respiračných vírusov chrípka A, chrípka B, RSV, SARS-CoV-2. Test bol vykonaný so 100% úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

Laboratórium MB sa v roku 2023 podieľalo na plnení 3 úloh „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2012 a na ďalšie roky“:

- 8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení
- 8.2 Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení
- 8.3 Surveillance *Bordetella pertussis*

V roku 2023 bolo Slovensko cez NRC pre pertussis a parapertussis zapojené do projektu organizovaného ECDC pod názvom „*ERLNPert-Net European Reference Laboratory Network for Pertussis experts funded by ECDC.*“ Hlavným cieľom vytvorenej siete a projektu je zabezpečiť integrovaný dohľad nad pertussis v Európe. Koordinujúcim pracoviskom bol inštitút THL vo Fínsku, Turku, s ktorým má NRC dlhodobú dobrú spoluprácu.

Laboratórium MB v spolupráci s NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy participovalo na medzinárodnom projekte s názvom PSERENADE, slúžiaceho na vyhodnotenie vplyvu plošnej vakcinácie konjugovanými vakcínami PCV10 a PCV13, projekt je koordinovaný WHO, John Hopkins Hospital a International Vaccine Center.

Laboratórium MB v spolupráci s IC pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane ukončilo spoluprácu na medzinárodnom projekte „*European programme for the establishment of validated procedures for the detection and identification of biological toxins*“ (Európsky program na stanovenie validovaných postupov na detekciu a identifikáciu biologických toxínov), skrátene „EuroBioTox“. Tento projekt koordinoval Robert Koch Inštitút v Berlíne v Nemecku a jeho cieľom bolo zvýšiť schopnosť diagnostikovať vybrané toxíny, vytvoriť sieť laboratórií schopných ich diagnostikovať a tým pomôcť bojovať proti bioterorizmu. RÚVZ BB bolo od 1. júna 2017 do mája 2023 členom vonkajšieho kruhu laboratórií zapojených do tohto projektu.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme vykonali 5 518 analýz. Laboratórium pokračovalo v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce, boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci laboratória molekulárnej biológie.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Laboratórium spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného na diagnostiku jednotlivých agens pomocou molekulárno-biologických metód, najmä PCR a real-time PCR.

Výsledky a nové poznatky ako aj odporúčania týkajúce sa molekulárno-biologickej diagnostiky jednotlivých agens boli prezentované na domácich aj zahraničných odborných podujatiach (viď. publikačná a prednášková činnosť) ako aj na webovej stránke RÚVZ BB.

Laboratórium priebežne poskytovalo konzultácie a usmernenia pre spolupracujúce pracoviská, najmä pre ambulancie, kliniky a nemocnice ako aj pre jednotlivé pracoviská epidemiológie RÚVZ.

4.4. LABORATÓRIUM MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Personálne obsadenie

- **RNDr. Milota Fatkulinová** - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa
- Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH, MHA - laboratórny diagnostik VŠ III. stupňa
- Mgr. Anna Hunáková - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa
- Mgr. Barbora Melicherová - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa (od 9/2023)
- Mgr. Veronika Sluková - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa
- Bc. Veronika Kriššáková - zdravotná laborantka VŠ I. stupňa
- Renáta Hricová - zdravotná laborantka s PŠŠ
- Ľubica Slivková - zdravotná laborantka s PŠŠ
- Hana Hübös Ivaničová - zdravotná laborantka s PŠŠ
- Ľubica Mrváňová - zdravotná laborantka bez špecializácie
- Alena Šreinerová - chemická laborantka bez špecializácie

Akreditácia

- V súlade s požiadavkami ISO/IEC 17 025:2017.
- Od roku 2005 s platnosťou osvedčenia do 21.5.2025.
- Počet akreditovaných skúšok: 23, počet ukazovateľov: 24.

Odborná činnosť

Laboratórium MŽP vykonáva objektivizáciu zložiek životného prostredia (potravin, vody, predmety bežného užívania, vnútorné a vonkajšie ovzdušie, problematika nemocničného prostredia). V roku 2023 zabezpečovalo v rámci kontrolnej činnosti (ŠZD, ÚKP a iné) analýzy pre jednotlivé odbory v 6 spádových RÚVZ v súlade s ich ročným plánom, v plánovanom počte vzoriek a v požadovanom rozsahu stanovených ukazovateľov.

Laboratórium MŽP v roku 2023 vyšetřilo spolu 10 633 vzoriek s počtom ukazovateľov 26 318, čo predstavuje 59 522 laboratórnych analýz. Podrobná činnosť laboratória je rozpracovaná v tabuľkách č. 12-17.

Na prevencii nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach sme sa podieľali predovšetkým skúškami zameranými na kontrolu sterility predmetov a sterov v počte 466 vzoriek, účinnosti sterilizačných procesov kontrolou bioindikátorov v počte vzoriek 2 779, kontrolou nemocničného a pracovného prostredia v počte 3 943 vzoriek a aj ovzdušia, počtom vzoriek 101.

Laboratórium MŽP zabezpečovalo preverovací a kontrolný monitoring pitnej vody, analýzy vody na kúpanie. V sledovanom roku bolo vyšetřených 1 882 vzoriek vôd. V súlade s vyhláškou MZ SR č. 308/2012 Z.z. sme vyšetřili 42 vzoriek termálnych bazénov a 418 vzoriek bazénov netermálnych. Záchyt kmeňov *Legionella pneumophila* z 27 vzoriek bazénovej vody a 5 vzoriek teplej úžitkovej vody nebol žiadny. V rámci plnenia úlohy 1.4 Mapovanie prítomnosti baktérií rodu *Legionella* v zariadeniach sociálnych služieb, sa nám podarilo zachytiť z 9 analyzovaných vzoriek 1 kmeň baktérie rodu *Legionella*. V NRC pre legionely na ÚVZ SR bola confirmovaná ako sérotyp 6.

Pri plnení úloh v rámci výkonu úradnej kontroly potravín a predmetov dennej potreby, v stanovovaní mikrobiologického rizika pri hodnotení kritérií bezpečnosti potravín a hygieny procesu výroby sme vyšetřili 1 462 vzoriek aj so zameraním na detekciu vybraných ukazovateľov pre potreby komunitných referenčných centier. Pri plnení mimoriadnej úlohy vyhľadávania baktérií rodu *Salmonella* v chladenom hydínovom

mäse sme z 37 vzoriek vyizolovali 1x *Salmonella infantis*. Kmeň bol určený v NRC pre salmonelózy ÚVZ SR Bratislava.

V tabuľke č. 16 uvádzame podrobnú identifikáciu ostatných 3 125 kmeňov, ktoré sme determinovali biochemickými, aglutinačnými, alebo sérologickými metódami vo všetkých laboratóriách MŽP za rok 2023.

Laboratórium MŽP vykonalo analýzy pre iných zákazníkov formou platených služieb v počte 3 251 vzoriek. Ďalej zabezpečovalo vyšetrenia podľa úloh „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2023 a na ďalšie roky“ v jednotlivých kapitolách. Podieľali sme sa na plnení 3 úloh:

- 7.1 Monitoring kvality vôd vybraných lokalít (55 vzoriek, 110 ukazovateľov, 905 analýz)
- 7.2 Kvalita vody a prostredia zdravotníckych zariadení, umelých kúpalísk a iných prioritných priestorov (460 vzoriek, 2 287 ukazovateľov, 3 363 analýz)
- 1.4 Mapovanie prítomnosti baktérií rodu *Legionella* vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb (9 vzoriek, 9 ukazovateľov, 45 analýz)

Novozavedené metódy

V hodnotenom období sme zaviedli metódu na detekciu *Clostridium difficile* v steroch z nemocničného prostredia.

Medzilaboratórne porovnania

- SZÚ Praha – PTM/29/2022 – CZ (kontrola bioindikátorov, december 2022, 2 vzorky, 2 ukazovatele)
- LGC – Standards Proficiency Testing - UK (analýza potravín, marec 2023, 1 vzorka, 1 ukazovateľ), 100% úspešnosť
- LGC – Standards Proficiency Testing - UK (analýza potravín, apríl 2023, 1 vzorka, 4 ukazovatele), 100% úspešnosť
- LGC – Standards Proficiency Testing - UK (analýza potravín, máj 2023, 1 vzorka, 1 ukazovateľ), 100% úspešnosť
- LGC – Standards Proficiency Testing - UK (analýza potravín, jún 2023, 1 vzorka, 1 ukazovateľ), 100% úspešnosť
- LGC – Standards Proficiency Testing - UK (analýza potravín, august 2023, 1 vzorka, 1 ukazovateľ), 100% úspešnosť
- SZÚ Praha – PTM/29/2023 – CZ (kontrola bioindikátorov, október 2023, 1 vzorka, 1 ukazovateľ)
- ÚVZ SR BA – NRC pre MŽP – ILC MŽP – 43/2023 (analýza potravín, november 2023, 1 vzorka, 3 ukazovatele)
- ÚVZ SR BA – NRC pre MŽP – ILC MŽP – 41/2023 (analýza sterov, november 2023, 1 vzorka, 5 ukazovateľov)

Iná odborná činnosť

V rámci činnosti na zabezpečenie internej kontroly kvality sme v roku 2023 vyšetřili 4 607 vzoriek, s počtom ukazovateľov 4 872, čo predstavuje 10 164 analýz.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Laboratórium priebežne poskytuje konzultácie a usmerňovanie pracovníkom terénnych oddelení pri odbere a transporte vzoriek na analýzy, ako aj pri interpretácii dosiahnutých výsledkov.

4.5. LABORATÓRIUM BIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Personálne obsadenie

- **RNDr. Janka Lafférová** - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa
- Ing. Mgr. Ivana Mjartanová - laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa - (t.č. MD)
- Mgr. Lucia Rendlová – laboratórny diagnostik VŠ II. stupňa - (zastupovanie MD)
- Oľga Kútiková - zdravotná laborantka s PŠŠ
- Janette Veverka - zdravotná laborantka s PŠŠ

Akreditácia

- V súlade s požiadavkami ISO/IEC 17 025:2017.
- Od roku 2005 s platnosťou osvedčenia do 21.5.2025.
- V auguste 2023 prebehol na pracovisku dohľad SNAS na metódu: Peľový monitoring (PIS) – odber, laboratórna diagnostika, názory a interpretácie.
- Počet akreditovaných skúšok: 10 , počet ukazovateľov: 17.

Odborná činnosť

Laboratórium BŽP vykonávalo v roku 2023 vyšetrenia vybraných zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou BŽP, svojou laboratórnou činnosťou a spoluprácou pri odberoch sa podieľalo aj na plnení úloh a projektov terénnych oddelení RÚVZ. Laboratórium BŽP v roku 2023 vyšetřilo spolu 2 324 vzoriek s počtom ukazovateľov 10 189, čo predstavuje 22 646 laboratórných analýz. Analytická činnosť laboratória BŽP podľa typu komodít a podľa výkonov analytických skúšok je rozpracovaná v tabuľkách č. 18 a 19.

Laboratórium BŽP sa v roku 2023 podieľalo na plnení 3 úloh „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2023 a na ďalšie roky“.

- 7.1 Monitoring kvality vôd vybraných lokalít (96 vzoriek)
- 7.2 Kvalita vody a prostredia zdravotníckych zariadení, umelých kúpalísk a iných prioritných priestorov (469 vzoriek)
- 7.10 Monitoring biologických alergénov v ovzduší (Peľová informačná služba) a alergénov roztočov vo vnútornom prostredí (312 vzoriek)

Podrobné správy boli podané v rámci odpočtu Programov a projektov za rok 2023, pričom laboratórium BŽP RÚVZ BB je gestorom úlohy 7.10.

Na základe požiadaviek odboru HŽPaZ RÚVZ BB sme spolupracovali pri riešení niekoľkých sťažností na prítomnosť cudzopasného hmyzu v bytových jednotkách a ubytovacích zariadeniach. Diagnostika prinesených vzoriek vo viacerých prípadoch potvrdila prítomnosť ploštice postelnej (*Cimex lectularius*). Nakoľko niektoré vzorky neboli evidované s číslom CEV, neuvádzame ich v tabuľkách pri odpočte výkonov.

Podieľali sme sa na vypracovaní niekoľkých odborných stanovísk a správ ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší.

Spolupráca s ÚVZ SR na aktualizácii a realizácii projektového zámeru „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia bola v roku 2022 prerušená z dôvodu pozastavenia projektu. Od roku 2019 sme boli s katedrou botaniky Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave zapojení do spolupráce na projekte COST Action CA18226 „New approaches in detection of pathogens and aeroallergens“ (Adopt.) – projekt bol ukončený v roku 2023. Podobne ako ostatné laboratória, aj my sme spolupracovali pri zavádzaní nového laboratórneho systému.

Pracovníci laboratória BŽP sa aktívne podieľali na činnosti NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie.

Laboratórium BŽP sa ďalej podieľalo aj na špecializovanej činnosti v oblasti objektivizácie faktorov prostredia a v oblasti hodnotenia zdravotného rizika a legislatívy na RÚVZ BB.

V rámci špecializovanej činnosti bolo v laboratóriu BŽP vyšetrené:

- aerobiologický monitoring ovzdušia: 308 vzoriek, 924 ukazovateľov a 7 525 analýz
- stanovenie alergénov roztočov v bytovom prachu: 4 vzorky, 4 ukazovatele a 20 analýz.

Súbor odobratých vzoriek prachu neobsahoval dostatočné množstvo vzorky na ďalšie analýzy pomocou metódy ELISA.

Peľový monitoring roku 2023 vzhľadom na poveternostné podmienky sme v Banskej Bystrici začali 27.1.2023 a na celom Slovensku pracovali všetky stanice od 6. kalendárneho týždňa. Nakoľko na monitorovacej stanici v BB došlo k poruche motora, RÚVZ TT zapožičalo svoj peľový lapač, aby tam nedošlo k prerušeniu 20 ročného kontinuálneho monitorovania. Po zakúpení nového motora bola obnovená aj prevádzka monitorovacej stanice v Trnave. Do konca októbra monitorovali všetky stanice. Dlhšie pracovali monitorovacie stanice v Žiline, Bratislave a Banskej Bystrici, ktoré ukončili monitorovanie koncom novembra, keď už poveternostné podmienky neumožňovali bezpečnú prevádzku lapača.

Priebežné výsledky výskytu biologických alergénov v ovzduší sa z jednotlivých monitorovacích staníc týždenne zasielali formou protokolov cez stránku www.pelovespravodajstvo.sk na koordinačné pracovisko RÚVZ v Banskej Bystrici. Po overení nameraných údajov bola spracovaná prognóza na nasledujúci týždeň a výsledky peľového monitoringu boli publikované na stránke spolu s textovou správou o aktuálnej peľovej situácii na Slovensku. Monitorovacie stanice poskytovali týždenné peľové spravodajstvo v tabuľkovej forme na portáli www.pelovespravodajstvo.sk a na webových stránkach úradov. Týždenne tlačové správy o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň boli poskytované aj pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky.

V roku 2023 boli odobraté len 4 vzorky na prítomnosť alergénov roztočov v bytovom prachu. V rámci zlepšovania kvality našej analytickej činnosti sme pracovali na zavedení metódy stanovenia alergénov roztočov metódou ELISA testov. Súbor vzoriek prachu odobratý v roku 2023 bol však malý a navyše neobsahoval dostatočné množstvo vzorky na ďalšie analýzy pomocou metódy ELISA.

Laboratórium BŽP vykonávalo aj analýzy pre externých zákazníkov formou platených služieb.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2023 sme sa nezapojili do medzilaboratórnych porovnaní nakoľko VÚVH, NRL pre oblasť vôd na Slovensku nemal v ponuke ukazovatele, ktoré potrebujeme overiť.

Novozavedené metódy

V roku 2023 nedostalo laboratórium BŽP žiadnu požiadavku na zavedenie novej diagnostickej metódy.

V roku 2023 sme doplnili nový mikroskop pre svetlé pole, fázový kontrast a epifluorescenciu s digitálnou kamerou a príslušenstvom o počítač a o software na

obrazovú analýzu. Týmto sa zlepšili podmienky pre výkon akreditovaných skúšok, zlepšenie diagnostiky a pre edukáciu pracovníkov.

Iná odborná činnosť

V roku 2023 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. Priebežne sme aktualizovali štandardné pracovné postupy a príslušnú riadenú dokumentáciu, na čom sa podieľali všetci pracovníci laboratória.

V rámci činnosti na zabezpečenie internej kontroly kvality sme v roku 2023 vyšetřili vzorky na 1 078 ukazovateľov, čo predstavuje 2 012 analýz. V rámci zabezpečenia kvality boli vykonané aj čiastočné validácie metód skúšania na BŽP, zaškolenie novej pracovníčky a tiež boli na pracovisku podľa plánu vykonané kontroly vyplývajúce z požiadaviek zabezpečenia kvality.

Legislatívna činnosť

V roku 2023 sme sa nepodieľali na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Laboratórium BŽP priebežne poskytovalo konzultácie a usmerňovalo pracovníkov terénnych oddelení pri odbere a transporte vzoriek na vyšetřenie. Pracovníčky laboratória sa podieľali na špecializovaných odberoch vzoriek z vodárenských nádrží.

V rámci metodickej činnosti boli poskytnuté konzultácie k problematike alergénov vo vnútornom prostredí (roztoče, spóry plesní) a konzultácie v rámci peľového monitoringu pre pracovníkov RÚVZ, laickú i odbornú verejnosť. Konzultovaných bolo viacero telefonických i mailových otázok k problematike PIS, výskytu cudzopasného či ináč obťažujúceho hmyzu vo vnútornom prostredí.

Poskytli sme konzultácie a pomoc pri analýze dát vybraných alergénov diplomantke a doktorandke z katedry botaniky Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave.

Pre študentov SZU BA a UMB BB sme pripravili prednášky zamerané na problematiku biológie životného prostredia a praktické ukážky jednotlivých metodík v laboratóriu.

Pracovníci laboratória sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali dostupných školiacich podujatí a kurzov - najmä v rámci špecializačného štúdia na SZU v Bratislave a s aktívnou účasťou aj na odborných konferenciách a kongresoch.

5. LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

RNDr. Lucia Maďarová, PhD. vypracovala podklady pre poradné zbory súvisiace s kategorizáciou nových konjugovaných vakcín proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam.

6. METODICKÁ, KONZULTAČNÁ A VÝUKOVÁ ČINNOSŤ

Pracovníci OLM vykonávajú metodickú, konzultačnú a výukovú činnosť priebežne počas celého roka na základe požiadaviek. Podrobne je rozpísaná v správach za jednotlivé NRC a laboratória. Výuková činnosť je obsiahnutá v kapitole 8.2.

7. ČLENSTVO A ZASTUPOVANIE V PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A VÝBOROCH, V ODBORNÝCH SPOLOČNOSTIACH, TECHNICKÝCH A SKÚŠOBNÝCH KOMISIÁCH

Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH, MHA

- člen poradného zboru HH SR pre odbor lekárska mikrobiológia

RNDr. Renáta Kissová, PhD.

- členka poradného zboru HH SR pre odbor lekárska mikrobiológia

RNDr. Milota Fatkulinová

- členka poradného zboru HH SR a krajská odborníčka pre mikrobiológiu životného prostredia za Banskobystrický kraj

RNDr. Janka Lafférsová

- členka poradného zboru HH SR a krajská odborníčka pre biológiu životného prostredia za Banskobystrický kraj
- členka Slovenskej komory iných zdravotníckych pracovníkov

RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

- zástupkyňa národného kontaktného bodu pre mikrobiológiu v rámci ECDC (Nationa Microbiology Focal Point)
- členka vedeckej rady FZ SZU v Banskej Bystrici, funkčné obdobie 2021 - 2024.

8. PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

8.1. PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

FEIKOVÁ S., MANCOŠ M., AVDIČOVÁ M., MAĎAROVÁ L.: Invazívne pneumokokové ochorenia na Slovensku: kam upriamiť pozornosť? XVII. Vedeckoo- odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR. MZ SR, Bratislava, 16.3.2023, Zborník abstraktov, ISBN 978-80-89797-90-5, s. 16-17.

POSPISILOVA, M., BORSANYIOVA, M., SIMKOVA, V., BENKOOVA, B., **KISSOVA, R., PASTUCHOVA, K.:** Comparison of different patients' sera-processing techniques for the standardization of the in-house ELISA method [20.-21.4.2023, Budapest, Hungary], In: 5th RECOOP International Student and 18th RECOOP Bridges in Life Science Conferences: Book of Abstracts - [recenzované] – Budapest: Asociation RECOP HST, 2023. - ISBN 978-615-6006-04-2, s. 81-81.

BORSANYIOVÁ, M., PASTUCHOVÁ, K., **KISSOVÁ, R., LENGYELOVÁ, V., BOPEGAMAGE, S.:** Enterovírusy. Kapitola v publikácii – Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody v Slovenskej republike, 2022. - Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, [2022]. – online <https://www.mpsr.sk/sprava-o-zoonozach-alimentarnych-nakazach-a-nakazach-z-vody-v-slovenskej-republike-za-rok-2022/506-111-506-19000/>

LAFFÉRSOVÁ, J., HOCHMUTH, L., SNOPKOVÁ, Z.: Peľová informačná služba: Peľová sezóna 2022- jar 2023 na Slovensku [abstrakt]. In: Klinická imunológia a alergológia. - Bratislava: Bonus. - ISSN 1335-0013. - Roč. 33, č. 1 (2023), s. 29-30.

HOCHMUTH, L., **LAFFÉRSOVÁ, J., SNOPKOVÁ, Z.:** Peľový monitoring: čo nám hovoria namerané dáta [abstrakt]. In: Klinická imunológia a alergológia. - Bratislava: Bonus. - ISSN 1335-0013. - Roč. 33, č. 1 (2023), s. 25.

RYBNÍČEK, O., HOCHMUTH, L., **LAFFÉRSOVÁ, J., RAJNOHOVÁ DOBIÁŠOVÁ, L.:** Dlhodobé trendy vývoje pylové sezony vybraných alergenu (bříza, trávy, pelyněk, ambrózie) v ČR a SR. [abstrakt]. In: Klinická imunológia a alergológia. - Bratislava: Bonus. - ISSN 1335-0013. - Roč. 33, č. 3 (2023), s. 38.

LAFFÉRSOVÁ, J., HOCHMUTH, L., SNOPKOVÁ, Z.: Peľová informačná služba: Peľová sezóna 2023 na Slovensku [abstrakt]. In: Klinická imunológia a alergológia. - Bratislava: Bonus. - ISSN 1335-0013. - Roč. 33, č. 3 (2023)

ŠKVARENINA, J., BALKOVÁ, L., **LAFFÉRSOVÁ, J., VYSKOT, I.:** Dynamika dvoch peľových sezón rodu *Corylus* v predhorí Starohorských vrchov: Reakcia na rozdielne meteorologické podmienky prostredia In: Acta Facultatis Forestalis 65/2, Zvolen – Slovakia, december 2023, s. 51-63.

KRUŽLÍKOVÁ, A., ŠTURDÍKOVÁ, B., **MAĎAROVÁ, L.:** Vzácná duálna meningokoková pneumokoková invazívna infekcia s fatálnym koncom u 19-mesačného dieťaťa. In: *Pediatrica pre prax*. – Bratislava (Slovensko): Solen. – ISSN 1336-8168. – ISSN (online) 1339-4231. – Roč. 24, č. 4 (2023), s. 148-151.

KRUŽLÍKOVÁ, A., BLAŽÍČKOVÁ, J., ŠTURDÍKOVÁ, B., VRÁBĽOVÁ, T., MAĎAROVÁ, L., OBŽEROVÁ, A., OSWALDOVÁ, D.: Vzácna duálna invazívna meningokoková pneumokoková infekcia u 19-mesačného dieťaťa s fatálnym koncom [abstrakt]. In: *Pediatrics pre prax: [supplement]*. - Bratislava (Slovensko): Solen. – ISSN 1336-8168. – ISSN (online) 1339-4231. – Roč. 24, č. S1 (2023), s. 23-25. [63. pediatrické dni: 4.-5. máj 2023, Bratislava].

KRUŽLÍKOVÁ, A., ŠTURDÍKOVÁ, B., MAĎAROVÁ, L.: Vzácna duálna meningokoková pneumokoková invazívna infekcia s fatálnym koncom u 19-mesačného dieťaťa. In: *Pediatrics*. - Bratislava (Slovensko): A-medi. - ISSN 1336-863X - Roč. 18, č.5 (2023), s. 223-227.

KRUŽLÍKOVÁ, A., BLAŽÍČKOVÁ, J., ŠTURDÍKOVÁ, B., VRÁBĽOVÁ, T., MAĎAROVÁ, L., OBŽEROVÁ, A., OSWALDOVÁ, D.: Kazuistika - Vzácna duálna invazívna meningokoková pneumokoková infekcia u 19-mesačného dieťaťa s fatálnym koncom [abstrakt]. In: *17. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb na Slovensku: [16.3.2023, Bratislava]*. - [Bratislava: A-medi], 2023. - ISBN 978-80-89797-90-5, s. 18-19.

MAĎAROVÁ L., AVDIČOVÁ M., KERLIK, J.: Ako to vyzerá s pertussis v post covidovom období? XVII. VEDECKO-ODBORNÁ KONFERENCIA NÁRODNÝCH REFERENČNÝCH CENTIER PRE SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB V SR Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Limbová 2, 831 01 Bratislava 16. 3. 2023, Zborník abstraktov, ISBN 978-80-89797-90-5, s. 20.

LEOMANNI, L., COLLATUZZO, G., SANSONE, E., SALA, E., DE PALMA, G., PORRU, S., SPITERI, G., MONACO, M.G.L., BASSO, D., PAVANELLO, S., SCAPELLATO, M.S., LARESE FILON, F., CEGOLON, L., MAURO, M., LODI, V., LAZZAROTTO, T., NOREÑA, I., REINKEMEYER, CH., LE THI THU GIANG, FABIÁNOVÁ, E., STRHÁRSKY, J., DELL'OMO, M., MURGIA, N., CARRASCO-RIBELLES, L.A., VIOLÁN, C., MATES, D., RASCU, A., VIMERCATI, L., DE MARIA, L., ASAFO, S.A., DITANO, G., ABEDINI, M., BOFFETTA, P.: Determinants of Anti-S Immune Response at 12 Months after SARS-CoV-2 Vaccination in a Multicentric European Cohort of Healthcare Workers-ORCHESTRA Project. *Vaccines* 2023, 11, 1527. <https://doi.org/10.3390/vaccines11101527>

PORRU, S., MONACO, M.G.L., SPITERI, G., CARTA, A., CALISKAN, G., VIOLÁN, C., TORÁN-MONSERRAT, P., VIMERCATI, L., TAFURI, S., BOFFETTA, P., VIOLANTE, F.S., SALA, E., SANSONE, E., GOBBA, F., CASOLARI, L., WIESER, A., JANKE, CH., TARDON, A., RODRIGUEZ-SUAREZ, M.M., LIVIERO, F., SCAPELLATO, M.L., DELL'OMO, M., MURGIA, N., MATES, D., CALOTA, V.C., STRHÁRSKY, J., MRÁZOVÁ, M., PIRA, E., GODONO, A., MAGNANO, G.C., NEGRO, C., VERLATO, G., ORCHESTRA WP5 WORKING GROUP: Incidence and Determinants of Symptomatic and Asymptomatic SARS-CoV-2 Breakthrough Infections After Booster Dose in a Large European Multicentric Cohort of Health Workers-ORCHESTRA Project. *J Epidemiol Glob Health* 2023 Sep; 13(3):577-588, doi: 10.1007/s44197-023-00139-8.

ORAVEC BÉREŠOVÁ, J., FABIÁNOVÁ, E., **STRHÁRSKY, J.**: Zdravotníci a COVID-19, priebežná informácia o riešení projektu ORCHESTRA v SR. In: JURKOVIČOVÁ, J.; ŠTEFÁNIKOVÁ, Z. (eds.) *Životné podmienky a zdravie* [online]. - Bratislava: Univerzita Komenského, 2023, s. 237-244. - ISBN 978-80-223-5676-3. Dostupné z https://zona.fmed.uniba.sk/fileadmin/lf/sucasti/Teoreticke_ustavy/Ustav_hygieny/Webpic/Zborniky/ZPaZ_2023-1.pdf

MUSILOVÁ, M., KERLIK, J., PÁNTIKOVÁ VALACHOVÁ, M., PLŠKOVÁ, A., **STRHÁRSKY, J.**, HELLEBRANDT, P., KĽOCOVÁ ADAMČÁKOVÁ, Z.: Dobrovoľné testovanie vybraných krvou prenosných ochorení a rizika kardiovaskulárnych ochorení u odídencov z Ukrajiny na strednom Slovensku. In: *27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov*: [06.11.2023-07.11.2023, Tále]. - 1 vyd. - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr. [1 s.].

STRHÁRSKY, J.: *Toxoplasma gondii*. Kapitola v publikácii *Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody v Slovenskej republike za rok 2022*. Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, [2022]. - 134 s. - ISBN 978-80-973917-9-9.

8.2. PREDNÁŠKOVÁ ČINNOSŤ

MENO A PRÍZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Strhársky, J.	Činnosť NRC pre toxoplazmózu v podmienkach verejného zdravotníctva.	Online seminár „Zabezpečenie laboratórnej surveillancie patogénov vo verejnom zdravotníctve“	ÚVZ SR Bratislava,	6.-7.2.2023
Strhársky, J.	Sérologická diagnostika SARS-CoV-2 na OLM RÚVZ Banská Bystrica a projekt ORCHESTRA.	Online seminár „Zabezpečenie laboratórnej surveillancie patogénov vo verejnom zdravotníctve“	ÚVZ SR Bratislava	6.-7.2.2023
Maďarová, L.	Hodnota očkovacích programov proti pneumokokom. (Trend výskytu invazívnych pneumokokových ochorení na Slovensku v období 2011-2022).	Online seminár „Zabezpečenie laboratórnej surveillancie patogénov vo verejnom zdravotníctve“	ÚVZ SR Bratislava,	6.-7.2.2023
Maďarová, L.	Laboratórna diagnostika <i>Clostridium botulinum</i> v podmienkach verejného zdravotníctva. Kauza cícerová nátierka, 2015 a Projekt EurobioTox.	Online seminár „Zabezpečenie laboratórnej surveillancie patogénov vo verejnom zdravotníctve“	ÚVZ SR Bratislava	6.-7.2.2023
Feiková, S., Mancoš, M., Avdičová, M., Maďarová, L.	Invazívne pneumokokové ochorenia na SK - kam upriamiť pozornosť?	XVII. Konferencia NRC	MZ SR Bratislava	16.3.2023
Lafférová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.	Peľová informačná služba: Peľová sezóna 2022 a jar 2023 na Slovensku.	XXI. Martinské dni imunológie	Martin	19.-22.4.2023
Hochmuth, L., Lafférová, J., Snopková, Z.	Peľový monitoring: čo nám hovoria namerané dáta	XXI. Martinské dni imunológie	Martin	19.-22.4.2023
Maďarová, L., Avdičová, M., Mancoš, M., Feiková, S., Klement, C.	Invazívne pneumokokové ochorenia na Slovensku: kam upriamiť pozornosť?	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb.	SZU Bratislava	7.6.2023
Maďarová, L.	Ako to vyzerá s pertussis v „post-covidovom“ období?	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb.	SZU Bratislava	7.6.2023

Rybníček, O., Hochmuth, L., Lafféřsová, J. , Rajnohová Dobiášová, L.	Dlouhodobé trendy vývoje pylové sezóny vybraných alergenů (břıza, trávy, pelyněk, ambrozie) v ČR a SR.	40. zjazd českých a slovenských alergológov a klinických imunológov	Horný Smokovec, Vysoké Tatry	18.-21.10.2023
Hochmuth, L., Lafféřsová, J. , Snopková, Z.	Peřová sezóna 2020- 2023: pokračovanie príbehu.	40. zjazd českých a slovenských alergológov a klinických imunológov	Horný Smokovec, Vysoké Tatry	18.-21.10.2023
Hochmuth, L., Lafféřsová, J. , Snopková, Z.	Peřová informačná služba: Peřová sezóna 2023 na Slovensku [poster]	40. zjazd českých a slovenských alergológov a klinických imunológov	Horný Smokovec, Vysoké Tatry	18.-21.10.2023
Musilová, M., Kerlik, J., Pántiková Valachová, M., Plšková, A., Strhářsky, J. , Hellebrandt, P., Kl'ocová Adamčáková, Z.	Dobrovoľné testovanie vybraných krvou prenosných ochorení a rizika kardiovaskulárnych ochorení u odídencov z Ukrajiny na strednom Slovensku.	XXVII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	6.-7.11.2023
Lafféřsová, J.	Metódy peřového monitorovania a Peřová informačná služba na Slovensku	Prednáška pre študentov biológie UMB	Banská Bystrica	27.11.2023

8.3. ÚČASŤ NA ŠKOLENIACH A KURZOCH

Fatkulinová, Strhársky: Konzultačný deň NRC pre mikrobiológiu životného prostredia a NRC pre legionely v životnom prostredí. ÚVZ SR Bratislava, 15.11.2023.

Feiková: 29. Moravsko-slovenské mikrobiologické dni, Stará Lesná, 9.-11.11.2023.

Feiková, Maďarová, Pristyaková, Strhársky, Tomajková, Veselovská: Zabezpečenie laboratórnej surveillancie patogénov vo verejnom zdravotníctve, ÚVZ SR Bratislava, 6.-7.2.2023.

Feiková, Maďarová: XIV. Slovenský Vakcinologický kongres, Tatranská Lomnica, 1.6.-3.6.2023.

Feiková, Maďarová: XXVII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, Hotel Stupka, 6.-7.11.2023.

Hunáková, Kútiková, Mancoš, Pristyaková, Rendlová, Veverka: PHARMACY jar 2023, Hotel Lux, 15.3.2023.

Hunáková, Mancoš: Odborná zdravotnícka prax v rámci špecializačného štúdia na SZU BA (Oddelenie klinickej mikrobiológie, FNŠP F.D. Roosevelta, BB), 01.02. – 31.07.2023.

Kissová, Strhársky, Tomajková: Rakytník rašetliakový - unikátna liečivá rastlina. Online webinár, SKIZP, 7.11.2023, 28.11.2023.

Majláthová: Seminár SNAS medicínske laboratóriá, online, 9.6.2023.

Mancoš, Kissová, Strhársky, Tomajková: Kašeľ a bolesti hrdla - pomoc z prírody. Online webinár, SKIZP, 20.9.2023, 17.10.2023.

Kissová: Prírodné riešenie pre srdce a cievy. Online webinár, SKIZP, 4.5.2023.

Pristyaková: Kurz špecializačného štúdia v odbore laboratórne vyšetrovacie metódy v klinickej mikrobiológii, 20.11.-1.12.2023.

Rendlová: Odborná stáž v NRC pre hydrobiológiu, ÚVZ SR Bratislava, 16.-18.5.2023.

Strhársky: Liečivé rastliny a huby pre zdravé oči a ostrý zrak. Online webinár, SKIZP, 7.2.2023.

Strhársky, Veselovská, Kissová: Diphtheria. Online webinár, RÚVZ Košice, 5.12.2023.

Kissová, Tomajková: Jarná očista tela. Online webinár, SKIZP, 7.3.2023 a 12.4.2023.

Veselovská: Kurz inštruktora prvej pomoci. Akreditovaný kurz, SČK SR Bratislava, 11.6.2023.

všetci pracovníci OLM: Odborné semináre organizované RÚVZ Banská Bystrica, počas roka 2023.

všetci pracovníci OLM: NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, NV vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, NV SR č. 83/2013 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pre rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci, OLM RÚVZ Banská Bystrica, 5.1.2023.

8.4. INÉ

Fatkulinová, Kissová, Lafférová, Mad'arová, Strhársky: Výkazníctvo OLM za rok 2022 a 2023 pre potreby ÚVZ SR Bratislava.

Fatkulinová, Kissová, Lafférová, Mad'arová, Majláthová, Strhársky: Vypracovanie výročnej správy za odbor lekárskej mikrobiológie 2023.

Feiková, Mad'arová: Zasielanie podkladov a vypracovanie podkladov týkajúcich sa vzoriek určených na sekvenáciu a zbieraných v laboratóriu molekulárnej biológie za rok 2023.

Hunáková, Mancoš, Mjartanová, Rendlová, Sluková, Tomajková, Veselovská: Pokračovanie v štúdiu v špecializačnom odbore pre laboratórnych diagnostikov „Laboratórna diagnostika v klinickej mikrobiológii“ – absolvovanie školiacich miest a kurzov.

Hunáková, Rendlová, Strhársky: Zabezpečenie praxe pre 7 študentov 3. ročníka bakalárskeho štúdia odboru: verejné zdravotníctvo, SZU Bratislava, 25.10.2023.

Hunáková, Strhársky: Zabezpečenie praxe pre 6 študentov 2. ročníka magisterského štúdia odboru: verejné zdravotníctvo, SZÚ Bratislava, 7.11.2023.

Hunáková: Zabezpečenie praxe pre študenta 2. ročníka magisterského štúdia odboru: verejné zdravotníctvo, SZÚ Bratislava, 20.12.2023.

Kissová, Lafférová, Mad'arová, Strhársky: Odpočet plnenia úloh „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR“ za rok 2023.

Kissová, Mad'arová: Spracovanie podkladov a týždenné hlásenia o surveillance chrípky pre NRC pre chrípku na ÚVZ SR a na OE na RÚVZ BB za rok 2023.

Kissová: Spracovanie podkladov a hlásenia o surveillance ACHO pre NRC pre poliomyelitídu za rok 2023.

Kissová: Vypracovanie harmonogramu na odber odpadových vôd z ČOV v 13 okresoch BB a ZA kraja, v rámci sledovania cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí na obdobie marec 2023 - február 2024 pre okresy Banskobystrického a Žilinského kraja.

Kissová: Evidencia vyšetrovaných vzoriek do WHO LDMS databázy.

Kissová: Prednášky z predmetu Lekárska biológia pre študentov 1. ročníka odboru laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve, FZ SZÚ Banská Bystrica v roku 2023.

Kissová, Mad'arová, Strhársky: Zabezpečenie 2 týždňovej praxe pre študenta 2. ročníka SPŠ Banská Štiavnica, odbor: biotechnológia – farmakológia, 22.5.-2.6.2023.

Lafférová: Týždenné spracovávanie podkladov z databázy pre tlačový odbor ÚVZ SR do tlačových správ o peľovej situácii v SR - informácie pre tlačové agentúry (SITA, TASR).

Lafférová: Rozhovory televízne vysielanie: 4x RTVS, 1x Markíza, 1x TA3, rozhlasové vysielanie: 2x rádio Vlna, 1x Regina, 1x MTV Trnava, 2 rozhovory pre regionálne noviny 35 podcastov, 35 týždenných tlačových správ o peľovej situácii v SR (www.pelovespravodajstvo.sk, NCZI).

Lafférová: Spolupráca s mediálnym odborom ÚVZ SR na aktualizácii peľového spravodajstva a zverejňovaní výsledkov PIS na stránke a sociálnych sieťach.

Lafférová: Vypracovanie posudku o peľovej situácii pre kúpele Brusno, vypracovanie odborného stanoviska na sťažnosti ohľadne peľových alergénov.

Lafférová: Telefonické a mailové konzultácie k problematike PIS, alergénov roztočov a výskytu hmyzu vo vnútornom prostredí (10x).

Lafférová: Konzultácie a odborná pomoc doktorandke katedry botaniky Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave s podkladmi k článku a dizertačnej práci zameranej na skupinu špecifických biologických alergénov v ovzduší.

Lafférová: Konzultácie a odborná pomoc študentke TU Zvolen s podkladmi k článku a práci zameranej na skupinu jarných alergénov v Starohorských vrchoch.

Lafférová: PIS - peľový monitoring, laboratórna diagnostika. Prednáška a praktické cvičenie pre študentov UMB 2. a 3. ročníka odbor biológia v kombinácii, 27.11.2023.

Mad'arová: Prednášky z predmetu Klinická mikrobiológia I pre študentov 2. ročníka odboru laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve, FZ SZÚ Banská Bystrica v roku 2023.

Mad'arová: Zástupkyňa Národného kontaktného bodu pre mikrobiológiu (NMFP) v rámci ECDC. Nominácia členov a národných tímov do projektu GenEpi-BioTrain, ktorý je zameraný na posilnenie kapacít v rámci verejného zdravotníctva v celogenómovej sekvenácii. Účasť na pravidelných stretnutiach ECDC.

Pristyáková: Pokračovanie v štúdiu v špecializačnom štúdiu pre zdravotníckych laborantov v odbore „Laboratórne vyšetrovacie metódy v klinickej mikrobiológii“ – absolvovanie školiacich miest a kurzov.

9. ÚČASŤ NA ZAHRANIČNÝCH PRACOVNÝCH CESTÁCH

Kissová: WHO Regional Meeting on Poliovirus Containment Progress for National Poliovirus Containment Coordinators and National Authorities for Containment, Copenhagen, Denmark, 26.-27.9.2023.

Tab. 1 ČINNOSŤ NRC A ŠPECIALIZOVANÝCH LABORATÓRIÍ OLM RÚVZ BANSKÁ BYSTRICA V ROKU 2023

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Odbor lekárskej mikrobiológie	SR	NRC pre toxoplazmózu	Základná a nadstavbová diagnostika toxoplazmózy - ELISA IgG, IgM, IgA, IgE, avidita IgG, Western-Blot IgG/IgM - dôkaz DNA parazita metódou PCR a RT-PCR z biologického materiálu - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť, konzultácie, zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe
		NRC pre pertussis a parapertussis	Základná a nadstavbová diagnostika <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> -ELISA <i>B.pertussis</i> IgG, IgA, ELISA <i>B.parapertussis</i> IgG, IgM, IgA - kultivácia a izolácia <i>B.pertussis</i> a <i>B.parapertussis</i> - dôkaz DNA <i>B.pertussis</i> a <i>B.parapertussis</i> metódou real-time PCR z biologického materiálu, dôkaz génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu <i>ptxP</i> u <i>B. pertussis</i> - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť, konzultácie, zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe
		NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy	Základná a nadstavbová diagnostika <i>Streptococcus pneumoniae</i> a <i>Haemophilus spp.</i> - confirmácia jednotlivých izolátov z mikrobiologických laboratórií - molekulárno-biologická diagnostika <i>S. pneumoniae</i> a <i>Haemophilus influenzae</i> . - sérotypizácia kmeňov <i>S. pneumoniae</i> a <i>Haemophilus spp.</i> izolovaných z invazívnych ochorení - zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti jednotlivých izolovaných kmeňov (pulzná elektroforéza - PFGE) - odborná a metodická činnosť, konzultácie, zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe
		Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy	Základná a nadstavbová diagnostika hepatitíd - ELISA metódy: anti-HAV total, IgM HAV, HBeAg, anti-HBe, HBsAg, HBsAg, confirm., anti-HBs, anti-HBc total, IgM HBc, anti-HCV, - Western blot: IgG HCV, IgG/IgM HEV - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť, konzultácie
		Špecializované pracovisko pre diagnostiku <i>Clostridium botulinum</i> v potravinách a klinickom materiáli	Nadstavbová diagnostika <i>Clostridium botulinum</i> - detekcia prítomnosti génov zodpovedných za produkciu botulotoxínov metódou multiplex PCR v súlade s STN P CEN ISO/TS 17919:2013. Mikrobiológia v potravinárskom reťazci. Polymerázová reťazová reakcia na dôkaz patogénov z potravín. Dôkaz klostridií produkujúcich botulínový neurotoxín typu A, B, E a F.

Tab. 2 PERSONÁLNE OBSADENIE OLM V SR V ROKU 2023

	ÚVZ SR	RÚVZ B. Bystrica	RÚVZ Košice	CELKOM
Lekári bez špecializácie		0		
Lekári so špecializáciou		0		
Laborant s VŠ		1,5		
Laborant s VOV		1,5		
Lab. bez špecializácie		1,5		
Lab. so špecializáciou		7		
AHS		0		
Zdravot. prac. spolu		11,5		
VŠ - nelekári so špecializáciou		6		
VŠ - nelekári bez špecializácie		7,5		
Iní zdrav. zam. ÚSV - chem. lab. bez špec.		1		
Iní zdravot. prac. spolu:		14,5		
Odb. zamestnanci ÚSV		0		
Pomocní zamestnanci		4		
Upratovačky		1		
Iní		1		
PRACOVNÍCI SPOLU		32		

Tab. 3 AKREDITÁCIA PRACOVÍSK OLM V SR A ÚČASŤ NA EXTERNEJ KONTROLE KVALITY SKÚŠOK V ROKU 2023

	ÚVZ SR	RÚVZ BB	RÚVZ KE
Akreditácia ISO/IEC 17025:2017 od/do		21.5.2020/21.5.2025	
Akreditácia ISO 15189:2012 od/do		20.1.2020/20.1.2025	
Počet akreditovaných skúšok		66	
Počet akreditovaných ukazovateľov		106	
Počet absolvovaných medzilaboratórných porovnávacích testov		18	

Tab. 4 PREHĽAD DRUHOV VYŠETRENÍ A INEJ LABORATÓRNEJ ČINNOSTI, POČTU VYŠETRENÝCH VZORIEK A ANALÝZ V LABORATÓRIÁCH OLM V SR V ROKU 2023

Druh vyšetrenia	Počet	2023		
		ÚVZ SR	BB	KE
Rizikové zásielky	vzoriek		0	
	analýz		0	
Bakteriológia	vzoriek		-	
	analýz		-	
Viroológia	vzoriek		384	
	analýz		25 153	
Antiinfekčná imunológia	vzoriek		535	
	analýz		7 999	
Parazitológia	vzoriek		-	
	analýz		-	
MŽP	vzoriek		10 633	
	analýz		59 522	
Mykológia	vzoriek		-	
	analýz		-	
BŽP	vzoriek		2 283	
	analýz		22 646	
Laboratórium molekulárnej biológie	vzoriek		1 958	
	analýz		17 022	
SPOLU	vzoriek		15 793	
	analýz		132 342	
Laboratórium bunkových kultúr	počet bunkových línií		-	
	množstvo pripravenej bunkovej susp. x 10 ⁶		-	
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l		796,3	
	Tekuté pôdy, l		950,5	
	Roztoky, l		1 342,9	
SPOLU			3 089,7	

Tab. 5 PREHĽAD VYŠETRENÝCH VZORIEK A ANALÝZ V LABORATÓRIÁCH OLM RÚVZ BB

OLM	Počet	Celkový počet vzoriek					Trend +/- 2022/23
		2019	2020	2021	2022	2023	
lab sérológie	vzoriek	1 043	667	3 044	1 959	535	- 1 424
	analýz	11 720	8 174	22 053	12 618	7 999	- 4 619
lab. virológie	vzoriek	578	309	149	557	384	- 173
	analýz	42 127	30 815	18 978	33 775	25 153	- 8 622
lab. molekulárnej biológie	vzoriek	2 503	81 598	42 368	10 232	1 958	- 8 274
	analýz	14 544	153 277	85 870	25 442	17 022	- 8 420
lab. MŽP	vzoriek	11 775	6 568	7 444	10 304	10 633	+ 329
	analýz	88 464	60 254	65 130	65 407	59 522	- 5 885
lab. BŽP	vzoriek	2 521	2 337	2 351	2 279	2 283	+4
	analýz	24 810	22 862	22 989	23 323	22 646	- 677
SPOLU	vzoriek	18 420	91 479	55 356	25 331	15 793	- 9 538

Tab. 6 DRUH A MNOŽSTVO PRIPRAVENÝCH KULTIVAČNÝCH MÉDIÍ NA OLM RÚVZ BB

Pôdy	Pripravené množstvo v litroch					Trend +/- 2022/23
	2019	2020	2021	2022	2023	
pevné pôdy	1 228,3	1 101,0	1 031,6	894,5	796,3	- 98,2
tekuté pôdy	2 120,7	1 748,8	1 798,3	1 660,8	950,5	- 710,3
ostatné roztoky	1 322,5	1 312,3	1 331,8	1 321,9	1 342,9	+ 21,0
SPOLU	4 671,5	4 162,1	4 161,7	3 877,2	3 089,7	- 787,5

Tab. 7 POČET VYŠETRENÝCH VZORIEK V LAB. SÉROLÓGIE, ROK 2023

Druh vyšetrenia	Počet ukazovateľov	Počet pozitívnych vzoriek
Bordetella parapertussis IgG ELISA	102	16
Bordetella parapertussis IgM ELISA	102	36
Bordetella parapertussis IgA ELISA	102	9
Bordetella IgA ELISA	156	11
Bordetella IgG ELISA	156	23
Chrípka A IgG/IgM ELISA	0	0
Chrípka B IgG/IgM ELISA	0	0
HIV Ag-Ab ELISA	74	0
anti-HAV total ELISA	11	6
anti-HAV IgM ELISA	10	2
anti-HBc total ELISA	0	0
anti-HBc IgM ELISA	0	0
HBeAg ELISA	0	0
anti-HBe ELISA	0	0
HBsAg ELISA	63	1
HBsAg konfirm. ELISA	6	1
anti-HBs ELISA	32	20
anti-HCV ELISA	76	16
HCV IgG Western Blot	53	41
HEV IgG Western Blot	34	19
HEV IgM Western Blot	55	17
Rubella IgM ELISA	0	0
Rubella IgG ELISA	0	0
Rubella avidita IgG ELISA	0	0
anti-SARS-Cov-2 IgG/IgA ELISA	0	0
anti-SARS-Cov-2 IgG kvantita ELISA	52	52
anti-SARS-CoV-2 IgG NCP ELISA	3	2
Toxoplasma KFR	40	36
Toxoplasma IgE ELISA	153	19
Toxoplasma IgM ELISA	153	71
Toxoplasma IgG Western Blot	4	4
Toxoplasma IgM Western Blot	24	9
Toxoplasma avidita IgG ELISA	114	35
Toxoplasma IgG kvantitatívne ELISA	154	115
Toxoplasma IgA kvantitatívne ELISA	153	24
POČET VZORIEK	535	
POČET UKAZOVATEĽOV	1 882	
POČET ANALÝZ	7 999	

Tab. 8 PREHĽAD VÝKONOV V LABORATÓRIU SÉROLÓGIE, ROK 2023

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet výkonov	Počet analýz
3500	základné spracovanie vzorky	1 882	1 882
3500	zapisovanie vzoriek	535	535
3501	separácia vzorky odstredením (krv)	362	362
3510	telefonické oznámenie výsledku	240	240
3512	telefonická konzultácia	180	180
3518	komplex. kontrola identity expedovaných vyšetrení	535	535
4789	Bordetella parapertussis IgG ELISA	102	178
4789	Bordetella parapertussis IgM ELISA	102	178
4789	Bordetella parapertussis IgA ELISA	102	178
4789	Bordetella pertussis IgA-AntiPT ELISA	156	330
4789	Bordetella pertussis IgG-AntiPT ELISA	156	324
4789	Chrípka A IgG/IgM ELISA	0	0
4789	Chrípka B IgG/IgM ELISA	0	0
4769	HIV Ag-Ab ELISA	74	209
4772	anti-HAV total ELISA	11	51
4773	anti-HAV IgM ELISA	10	40
4777	anti-HBc total ELISA	0	0
4778	anti-HBc IgM ELISA	0	0
4779	HBeAg ELISA	0	0
4780	anti-HBe ELISA	0	0
4781	HBsAg ELISA	63	178
4781a	HBsAg konfirm. ELISA	6	30
4785	anti-HBs ELISA	32	62
4781d	anti-HCV ELISA	76	148
4781b	HCV IgG Western Blot	53	99
4789a	HEV IgG Western Blot	34	78
4789a	HEV IgM Western Blot	55	105
4896a	Rubella IgM ELISA	0	0
4896	Rubella IgG ELISA	0	0
4896	Rubella avidita IgG ELISA	0	0
4789	anti-SARS-Cov-2 IgG/IgA ELISA	0	0
4789	anti-SARS-Cov-2 IgG kvantita ELISA	52	136
4789	anti-SARS-CoV-2 IgG NCP ELISA	3	6
4759	Toxoplasma KFR	40	94
4789	Toxoplasma IgE ELISA	153	285
4789	Toxoplasma IgM ELISA	153	285
4807d	Toxoplasma IgG Western Blot	4	13
4807d	Toxoplasma IgM Western Blot	24	72
4808	Toxoplasma avidita IgG ELISA	114	420
4898	Toxoplasma IgG kvantitatívne ELISA	154	473
4898b	Toxoplasma IgA kvantitatívne ELISA	153	293
	Opakované merania + zabezpečenie kvality	37	2230
	Validácie	6	43
	Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	3	234

Tab. 9 POČET VYŠETRENÝCH VZORIEK V LAB. VIROLÓGIE, ROK 2023

Použitá metóda	Materiál	Počet vzoriek	Počet analýz	Pozitívne nálezy
Izolácia enterálnych vírusov na bunkových kultúrach RD-A, Hep2 a L20B	stolica	13	1 690	0
	likvor	5	650	0
	výter HCD	1	130	0
	moč	0	0	0
	heparínová krv	0	0	0
	odpadová voda	82	10 004	1x CoxsB5, 2x ECHO24, 5x NPEV
Izolácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach MDCK	výter HCD	12	840	6xB/Austria/1359417/2021-like, 3xA/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09-like, 1xA/Victoria/4897/2020 (H1N1)pdm09-like
	pitva	0	0	0
Rýchlotest chrípka A+B	výter HCD	0	0	0
VNT polio 1,3 Cox B1-6, A7, A9	sérum, likvor	Polio 8 Coxs 24	448 3 504	3 (1x Coxsackie B2, 1x Coxsackie B4 1x Coxsackie B4+CoxsackieA9)
Spracovanie odpadových vôd na SARS-CoV2	odpadová voda	239	7 887	-
SPOLU		384	25 153	21

Tab. 10 PREHĽAD VÝKONOV V LABORATÓRIU VIROLÓGIE, ROK 2023

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet výkonov	Počet analýz
3500	základné spracovanie vzorky	384	384
3500	zapisovanie vzoriek	384	384
3510	telefonické oznámenie výsledku	1 200	1 200
3512	telefonická konzultácia	480	480
3518	komplex. kontrola výsledkov vyšetrenia	774	774
3519	vybavenie výsledku	774	774
3601	orientačné mikroskopické vyšetrenie	1 548	7 189
4884	spracovanie materiálu pred izoláciou vírusu	384	384
4887	pokus o izoláciu v bunkovej kultúre	1 548	5 525
4757	dôkaz chrípky hemaglutináciou	216	216
3881	dôkaz chrípky rýchlotestom	0	0
3895	VNT Polio 1,3	8	448
3895	VNT Cox. B 1-6, A7, A9	24	3 504
	Spracovanie odpadových vôd na SARS-CoV2	239	7 887
	Počet pripravených bunkových kultúr	4 281	21 420
	Kontrolné analýzy: sterilita	0	0
	Kontrolné analýzy: IRM	4 410	4 410
	Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	10	1 300
	Opakované merania	8	836
	Validácie	0	0
	SPOLU	16 672	57 115

Tab. 11 POČET VYŠETRENÝCH VZORIEK V LABORATÓRIU MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE, ROK 2023

Ukazovateľ	Počet ukazovateľov	Počet analýz
SARS-CoV-2	1 352	2 704
Chrípka typu A bez bližšej identifikácie	1 347	2 694
Chrípka typu B bez bližšej identifikácie	1 347	2 694
Chrípka A/ H1N1pdm	90	360
Chrípka A/ H3	97	388
RSV	455	1 820
Adenovírus	114	456
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	66	132
<i>Haemophilus influenzae</i>	46	92
<i>Bordetella</i> species (IS481)	151	302
<i>B. parapertussis/B. bronchiseptica</i>	285	570
<i>Bordetella pertussis</i> ptxA-Pr	226	452
<i>Toxoplasma gondii</i>	8	16
<i>Francisella tularensis</i>	78	366
<i>Clostridioides difficile</i>	35	190
Enterovírusy	73	292
HCV kvantita	8	16
Kultivácia <i>Bordetella pertussis/ Bordetella parapertussis/ Bordetella sp.</i>	110	880
Sérotypizácia <i>Streptococcus pneumoniae</i> (kultivácia, latexová aglutinácia, quellung reakcia)	339	2 034
Sérotypizácia <i>Streptococcus pneumoniae</i> multiplex PCR	119	476
Sérotypizácia <i>Haemophilus influenzae</i> (kultivácia, latexová aglutinácia, mPCR)	22	88
SPOLU	6 368	17 022

Tab. 12 PREHĽAD O DRUHOCH A POČTE VZORIEK VYŠETRENÝCH V LABORATÓRIU MŽP, ROK 2023

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
voda	1 882	9 316	15 823
ovzdušie	101	101	101
potraviny	1 379	4 665	15 423
kozmetika a predmety bežného používania	0	0	0
piesky	83	244	903
dekontaminácia prostredia skúšky sterility	7 188	11 992	27 272
MPS	10	19	321
vzorky zabezpečenia kvality meraní	4 607	4 872	10 164
SPOLU	15 250	31 209	70 007

Tab. 13 PREHĽAD O DRUHOCH A POČTE VÔD VYŠETRENÝCH V LABORATÓRIU MŽP, ROK 2023

Druh analyzovanej vody	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
vodovody	1 268	6 458	10 282
studne	53	257	786
pramene	17	103	263
TÚV	13	65	130
úloha legionely (DSS)	9	9	45
nádrže	18	36	284
štrkoviská	37	74	621
bazény	termálne	42	210
	netermálne	418	2 077
vodojemy	7	27	49
SPOLU	1 882	9 316	15 823

Tab. 14 PREHĽAD O DRUHOCH A POČTE VZORIEK POTRAVIN A PREDMETOV BEŽNÉHO POUŽÍVANIA VYŠETRENÝCH V LABORATÓRIU MŽP, ROK 2023

č.	Druh potravin	Počet		
		vzoriek	ukazovateľov	analýz
1	syry a bryndza	0	0	0
2	ostatné mliečne výrobky	0	0	0
3	vajcia a výrobky z vajec	2	2	14
4	mäso a výrobky z mäsa	49	49	411
5	ryby a morské živočíchy	0	0	0
6	tuky a oleje	0	0	0
7	polievky, bujóny, omáčky	79	109	368
8	cereálie a pekárenské výrobky	0	0	0
9	ovocie a zelenina	0	0	0
10	byliny a koreniny	0	0	0
11	nealkoholické nápoje	0	0	0
12	víno a alkoholické nápoje	0	0	0
13	zmrzlina a mrazené dezerty	270	962	2 628
14	kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem bylenných)	0	0	0
15	ovocné a bylenné čaje	0	0	0
16	pokrmy pre spoločné stravovanie	498	2 176	6 187
17	polotovary	0	0	0
18	detská a dojčenská výživa	196	476	2 473
19	výživové doplnky	108	156	842
20	prídavné látky (aditíva)	0	0	0
21	lahôdkarské výrobky	96	480	1 632
22	cukrárske výrobky	81	255	868
23	cukrovinky	0	0	0

24	pieskoviská	83	244	903
25	kozmetika	0	0	0
26	iné	0	0	0
SPOLU		1 462	4 909	16 326

Tab. 15 PREHĽAD O VYŠETRENIACH ÚČINNOSTI STERILIZÁCIE, DEZINFEKČIE POMÔCOK A PROSTREDIA V LABORATÓRIU MŽP, ROK 2023

Druh vyšetrenia	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
dekontaminácia prostredia – stery	3 943	7 812	19 377
kontrola sterilizačných prístrojov	2 779	2 782	2 779
získovanie účinnosti dezinf. roztokov	0	0	0
skúšky sterility	466	1 398	5 116
ovzdušie	101	101	101
iný materiál	0	0	0
SPOLU	7 289	12 093	27 373

Tab. 16 PREHĽAD VÝZNAMNÝCH BAKTERIÁLNYCH KMEŇOV IZOLOVANÝCH ZO VZORIEK ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V LAB. MŽP, ROK 2023

Názov	Počet
<i>Aeromonas spp.</i>	0
<i>Bacillus cereus</i>	13
<i>Citrobacter spp.</i>	69
<i>Clostridium perfringens</i>	5
<i>Enterobacter spp.</i>	72
<i>Enterococcus faecalis</i>	175
<i>Escherichia coli</i>	318
<i>Hafnia spp.</i>	0
<i>Klebsiella spp.</i>	12
koliformné baktérie	198
<i>Legionella pneumophila ser.1</i>	0
<i>Legionella pneumophila ser.3</i>	0
<i>Legionella pneumophila ser.5</i>	0
<i>Legionella pneumophila ser.6</i>	1
<i>Legionella pneumophila ser.9</i>	0
<i>Legionella pneumophila ser.2-15</i>	0
<i>Legionella sp.</i>	0
<i>Proteus spp.</i>	33
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	77
<i>Pseudomonas spp.</i>	159
saprofytické plesne	1
<i>Staphylococcus aureus</i>	59
<i>Staphylococcus sp.</i>	1 933
SPOLU	3 125

Tab. 17 PREHĽAD VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV VYŠETRENÝCH PRE POTREBY EURÓPSKÝCH REFERENČNÝCH LABORATÓRIÍ V LABORATÓRIU MŽP, ROK 2023

Ukazovateľ	potraviny		vody		prostredie	
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne
<i>Salmonella</i>	909	1	3	0	0	0
<i>Listeria monocytogenes</i>	416	0	0	0	0	0
<i>Escherichia coli</i>	113	42	1 872	112	3 943	164
<i>Escherichia coli O 157</i>	0	0	0	0	0	0
iné patogénne ECO	0	0	0	0	3 943	0
<i>Campylobacter</i>	10	0	0	0	0	0
CPS	725	2	460	3	3 943	0
stafylokokový enterotoxín	0	0	0	0	0	0
stafylokokový enterotoxín - materské mlieko	0	0	0	0	0	0

Tab. 18 ANALYTICKÁ ČINNOSŤ LAB. BŽP PODĽA TYPU KOMODÍT, ROK 2023

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
vody pitné a úžitkové	1 338	8 016	10 762
vody minerálne, pramenité, balené pitné	5	20	30
vody bazénové	446	892	1 784
vody z prírodných kúpalísk a vodárenských nádrží	69	197	1 193
vodné kvety	3	3	24
makrofyty			
stery			
améby	23	46	264
ovzdušie a bytový prach	4	4	20
pele	308	924	7 525
piesky	87	87	1 044
iné - ploštice			
vzorky zabezpečenia kvality meraní	41	1 078	2 012
SPOLU	2 324	11 267	24 658

Tab. 19 ANALYTICKÁ ČINNOSŤ LAB. BŽP PODĽA VÝKONOV ANALYTICKÝCH SKÚŠOK, ROK 2023

Analytická skúška	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
abiosestón a biosestón pitných vôd	1 343	8 036	10 792
biosestón prírodných kúpalísk a vodárenských nádrží	69	197	1 193
vodné kvety (kvalita-quantita)	3	3	24
biosestón umelých kúpalísk	446	892	1 784
améby	23	46	264
chlorofyl-a	69	69	138
makrofyty			
testy toxicity			
vajíčka helmintov			
cytogenetika			
pele	308	924	7 525
piesky	87	87	1 044
roztoče	4	4	20
iné - ploštice			

**ODBOR OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV ŽIVOTNÝCH
PODMIENOK**

Výročná správa OOFŽP za rok 2023

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok (OOFŽP) na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (RÚVZ BB) je akreditované skúšobné laboratórium, ktoré vykonáva chemické a fyzikálno-chemické skúšanie vôd, potravín, predmetov bežného používania, ovzdušia, biologického materiálu, identifikáciu neznámych látok, zabezpečuje terénne odbery vzoriek ovzdušia a fyzikálne merania veličín v pracovnom prostredí a vnútornom prostredí budov.

Výsledky analýz a meraní slúžia pre kontrolnú a rozhodovaciu činnosť terénnych oddelení, pre výkon štátneho zdravotného dozoru, úradnej kontroly potravín a mimoriadnych kontrol. OOFŽP sa podieľa na plnení programových úloh a projektov ÚVZ a vykonáva aj platené služby fyzickým a právnickým osobám v súlade s platným cenníkom výkonov.

Skúšobné laboratórium OOFŽP je držiteľom osvedčenia o akreditácii podľa ISO/IEC 17025:2017 udelené SNAS s účinnosťou do 21.5.2025 ako pracovisko s fixným rozsahom akreditácie.

Skúšobné laboratórium v roku 2023 využívalo 27 akreditovaných metód na analýzy vôd, 10 metód na analýzy potravín, 9 metód na analýzy ovzdušia, 6 metód na analýzy biologického materiálu, 5 metód odberu ovzdušia, spolu 57 akreditovaných metód. Uvedenými skúškami vykonávalo analýzy 67 ukazovateľov vo vodách, 31 ukazovateľov v potravinách a vzorkách soli, 79 ovzdušia, 14 biologického materiálu, spolu 191 ukazovateľov.

V roku 2023 bolo podľa ročného plánu naplánovaných 17 interných auditov (IA) na kontrolu funkčnosti zavedeného systému manažérstva kvality podľa ISO/IEC 17025:2017 svedeckým posudzovaním výkonu činnosti, pohovormi s pracovníkmi a preskúmaním zložiek k skúškam AAS, HPLC, GC, ZA, EO. Audity v roku 2023 vykonávali vyškolení interní audítori (Mgr. Janíková, Ing. Briedoňová, Ing. Chovancová, Ing. Šmideková, Mgr. Krčmová, Ing. Kvasnová, Mgr. Kyseľová, Ing. Nagyová, PhD, Ing. Sirotová, PhD., Ing. Briedoň a Ing. Borošová, PhD, MPH.). V rámci správ z IA neboli prijaté žiadne odporúčania pre nápravnú a preventívnu činnosť.

V roku 2023 sa SL OOFŽP zúčastnilo celkom 6 medzilaboratórných testov v maticiacich voda, potraviny, ovzdušie a biologický materiál. Preverilo sa úspešne celkom 15 akreditovaných ukazovateľov (100,0 %).

Pracovisko sa v rámci laboratórií úradov verejného zdravotníctva v SR špecializuje najmä na problematiku stanovenia toxických prvkov (As, Sb, Pb, Cd, Hg), organických škodlivín a ich metabolitov (kys. t,t-mukonová, nikotín, kotinín, fenol, krezol, 1-hydroxypyrén, acetón, kys. hipurová, kys. metylhipurové, kyselina fenyglyoxylová a kys. mandľová) v biologickom materiáli.

Pracovisko sa dlhodobo podieľa na vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov a študentov univerzít v regióne, a to formou konzultácií k diplomovým a záverečným prácam, organizovaním odborných stáží a laboratórných cvičení.

Integrálnou súčasťou odboru objektivizácie faktorov životných podmienok je Národné referenčné centrum pre laboratórnú diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu pri RÚVZ Banská Bystrica (NRC – HBM, vedúca Ing. Daniela Borošová, PhD.) NRC sa zameriava na nadstavbovú laboratórnú diagnostiku toxických chemických látok a ich metabolitov v ľudskom biologickom materiáli. Členovia NRC Mgr. Eva Krčmová (HPLC), Mgr. Katarína Janíková, (GC), Ing. Ľudmila Sirotová, PhD. (AAS), Ing. Lýdia Chovancová (EO), vykonávajú vedecko-výskumnú, metodicko-konzultačnú a vzdelávaciu činnosť v danej oblasti pôsobnosti.

Organizačné členenie OOFŽP (vedúca Ing. Daniela Borošová, PhD, MPH.)

- Laboratórium základných metód, ZA (Ing. R. Briedoňová, Ing. H. Nagyová, M. Volentierová, J. Mlynáriková, M. Vicianová)
- Laboratórium atómovej absorpčnej spektrometrie, AAS (Ing. I. Nagyová, PhD., Ing. L. Sirotová, PhD., Mgr. J. Kyseľová, E. Chrienová)
- Laboratórium plynovej chromatografie, GC (Mgr. K. Janíková, Ing. J. Šmideková, M. Urblíková)
- Laboratórium vysokoúčinnnej kvapalinovej chromatografie, HPLC (Mgr. E. Krčmová, Ing. A. Kvasnová, Mgr. M. Semančík-Lásiková)
- Laboratórium pre meranie expozícií na pracoviskách a v obytnom prostredí, EO (Ing. Daniela Borošová, PhD, MPH., Ing. L. Chovancová, Ing. Briedoň, M. Kováčová)

1) Personálne obsadenie pracovísk a stav akreditácie v roku 2023 k 31.12.2023

pracovníci NRC sú zahrnutí v celkovom počte pracovníkov jednotlivých RÚVZ

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia				platnosť do	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu	počet skúšok / ukazovateľov		počet odberov / ukazovateľov			
					A	N	A	N		
RÚVZ Banská Bystrica	11	7	2	21	S	57	44	5	9	21.5.2025
z toho:					U	191	65	79	9	
NRC pre labor. diagnostiku v oblasti ľudského biomonit	5	0	0		S	6	5	0	0	
					U	14	6	0	0	

- vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)

- strední zdravotnícki pracovníci (SZP)

- pomocný personál (NZP)

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

S – skúška

U – ukazovateľ

V roku 2023 nastali nasledujúce zmeny v oblasti ľudských zdrojov:

- 1.7.2023 - nastúpila do zamestnania Ing. Hana Nagyová (laboratórny diagnostik) po MD

2) Analytická činnosť pracovník OOFŽP v roku 2023

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ BB	vzorky	2 238	496	7	326	0	0	0	209	38	0	3 314
	ukazovatele	26 322	1 366	178	3 154	0	0	0	797	83	0	31 900
	analýzy	38 999	1 704	306	5 544	0	0	0	2 615	310	0	49 478

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky									Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné		
RÚVZ BB	ukazovatele	5 772	2 122	0	0	0	229	59	0	8 182	
	analýzy	6 927	2 387	0	0	0	245	85	0	9 644	

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ Banská Bystrica	311	462

3) Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk v roku 2023

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	1	4	0	1	0	6
		ukončené	1	4	0	1	0	6
	ukazovateľov	prihlásené	2	10	0	3	0	15
		ukončené	2	10	0	3	0	15

4) Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov v roku 2023

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
RÚVZ Banská Bystrica	-	-	0	0

5) Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách v roku 2023

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RÚVZ Banská Bystrica	-	-	-	-

6) Odborná činnosť pracovísk v roku 2023

a) Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.3	NÁZOV ÚLOHY: ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	38	83

Číslo úlohy: 2.1.2	NÁZOV ÚLOHY: <i>Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické</i>	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	139	462

Číslo úlohy: 2.1.3	NÁZOV ÚLOHY: <i>Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém</i>	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	39	119

Číslo úlohy: 3.1	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI <i>Úloha nadväzuje na úlohy „Akčného plánu pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025“.</i>	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	51	51

Číslo úlohy: 7.6	NÁZOV ÚLOHY: BIOMONITORING ŤAŽKÝCH KOVOV V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	6	10

Číslo úlohy: 7.11	NÁZOV ÚLOHY: MONITOROVANIE CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	82	82

Číslo úlohy: 7.13	NÁZOV ÚLOHY: ANALÝZA CELKOVÉHO ARZÉNU V POTRAVINÁCH	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	2	2

Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING ENERGETICKEJ A BIOLOGICKEJ HOPDNOTY STRAVY SPOJENÝ S ANALÝZOU VYBRANÝCH KONTAMINANTOV V STRAVE V ZARIADENIACH SPOLOČNÉHO STRAVOVANIA PRE DETI MŠ a ZŠ	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	40	305

Číslo úlohy: 7.15	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING OBSAHU ŤAŽKÝCH KOVOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	31	56

Číslo úlohy: 7.16	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING OBSAHU DUSITANOV A DUSIČNANOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	23	23

b) Iná odborná činnosť

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok
Okrem výkonu laboratórnych skúšok a meraní pracovníci OOFŽP vykonávali nasledovné odborné činnosti:

Forma činnosti
<ul style="list-style-type: none">• <u>Členstvo v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách:</u>
<p><i>Ing. Daniela Borošová, PhD., MPH:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• hlavná odborníčka Hlavného hygienika SR pre OOFŽP• členka Slovenskej spektroskopickéj spoločnosti• členka Pracovnej skupiny pre optimalizáciu laboratórnych činností vo verejnom zdravotníctve
<p><i>Mgr. Eva Krčmová:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• vedúca pracovnej skupiny pre chromatografické metódy,
<p><i>Mgr. Katarína Janíková:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• krajská odborníčka a členka poradného zboru HO HH SR pre odbor chemických analýz,• členka pracovnej skupiny pre chromatografické metódy,• spôsobilá na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami,
<p><i>Ing. Lýdia Chovancová</i></p> <ul style="list-style-type: none">• členka odborovej organizácie, hospodárka
<p><i>Ing. Jana Šmideková</i></p> <ul style="list-style-type: none">• manažérka kvality pre OOFŽP od 1.7.2021
<p><i>Ing. Iveta Nagyová, PhD.</i></p> <ul style="list-style-type: none">• metrológ• členka pracovnej skupiny pre chemometriu,
<p><i>Mariana Vicianová</i></p> <ul style="list-style-type: none">• od 25.5.2022 spôsobilá na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami
<ul style="list-style-type: none">• <u>Členstvo v NRC:</u>
<p><i>Ing. Daniela Borošová, PhD., MPH</i> - vedúca NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu,</p>
<p><i>Mgr. Eva Krčmová</i> - členka NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu, zástupca vedúcej NRC.</p>
<p><i>Ing. Lýdia Chovancová</i> - členka NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu.</p>
<p><i>Mgr. Katarína Janíková</i> - členka NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu.</p>
<p><i>Ing. Ludmila Sirotová, PhD.</i> - členka NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu</p>
<ul style="list-style-type: none">• <u>Výuková činnosť:</u>• V dňoch 7.2., 14.2., 21.2., 28.2., 7.3., 14.3., 21.3. a 28.3.2023 absolvovali študenti 3. ročníka Fakulty zdravotníctva, SZU Banská Bystrica (Zuzana Albertiová, Yana Andzhiievska, Paulína Drusková, Monika Fabianová, Petrana Herková, Bibiana Chabadová, Viktória Kubandová, Estera Marušincová, Dominika Pipasíková) cvičenia v laboratóriách Odboru objektivizácie faktorov životných podmienok Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.. Absolvovali nasledovné cvičenia:<ul style="list-style-type: none">○ Vstupná inštruktáž - úvod do cvičení. Bezpečnosť práce. Laboratórne vyšetrovacie metódy, všeobecné informácie, zabezpečenie kvality, validácia, akreditácia, metrológia○ Stanovenie obsahu medi vo vodách metódou AAS plameňovou atomizáciou.○ Odber a gravimetrické stanovenie pevného aerosólu v pracovnom ovzduší.○ Stanovenie vybraných ukazovateľov minimálneho rozboru vo vodách. Meranie pH a vodivosti v pitných vodách.○ Stanovenie prchavých halogenovaných uhl'ovodíkov vo vodách metódou GC.○ Stanovenie polyaromatických uhl'ovodíkov metódou HPLC-FLD po extrakcii na tuhej fáze.○ Stanovenie celkového organického uhlíka (TOC).○ Stanovenie Pb a Cd v potravinách metódou DPASV.

- V dňoch 16.11., 23.11. a 24.11.2023 absolvovali študenti druhého ročníka študijného programu Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve, FZ SZU v Banskej Bystrici (Vanesa Rajnohová, Dominika Valušáková, Kristína Sanigová, Karla Šťavinová) cvičenia v laboratóriách Odboru objektivizácie faktorov životných podmienok Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici. Absolvovali nasledovné cvičenia:

- Stanovenie prchavých organických zlúčenín vo vodách metódou GC
- Stanovenie aniónov vo vodách metódou iónovej chromatografie
- Stanovenie obsahu medi vo vodách metódou AAS s plameňovou atomizáciou.

Uvedené študentky absolvovali rôzne formy laboratórnych cvičení v laboratóriách chemických analýz Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici. Systém zabezpečenia kvality a činnosť OFŽP viedli Mgr. K. Janíková a Ing. D. Borošová.

• **EXKURZIE**

- Dňa 15.5.2023 absolvovali študenti 2. ročníka Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici exkurziu z problematiky vôd a ovzdušia v laboratóriách Odboru objektivizácie faktorov životných podmienok Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.

Pracovníci OOFŽP poskytli nasledovným pracovníkom zaškolenia v uvedených témach:

Ing. Marián Briedoň bol zaškoľovaný v oblasti odberov vzoriek pre stanovenie chemických a fyzikálnych faktorov v ovzduší pracovného prostredia.

Ing. Nagyová Hana bola po návrate z materskej dovolenky preškolená v oblasti organizačného poriadku, platných smerníc RÚVZ, s Prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými faktormi, so Zásadami bezpečnosti práce v laboratóriu OOFŽP (Smer_OOFŽP_16), s Metrologickým poriadkom, s Bezpečnostnými predpismi, ochrana zdravia pri práci a požiarinými predpismi, preškolený na Systém kvality, riadenie kvality podľa STN EN ISO 17025. Zaškolenie na rutinné merania podľa vyvinutých programov ŠPP a skúška po zaškolení na ŠPP 15, ŠPP 16, ŠPP 17, ŠPP 21, ŠPP 31, ŠPP 78.

Martina Volentierová bola zaškolená na rutinné merania podľa vyvinutých programov ŠPP a absolvovala skúšku po zaškolení na: ŠPP 9, ŠPP 15, ŠPP 16, ŠPP 17, ŠPP 18, ŠPP 21, ŠPP 39, ŠPP 40, ŠPP 43, ŠPP 44, ŠPP 45, ŠPP 49, ŠPP 51, ŠPP 52, ŠPP 64.

- Iná odborná a legislatívna činnosť:
- Ing. D. Borošová, PhD., MPH - Činnosti pre projekt OP EVS: operatívne online pracovné stretnutia pre rôzne moduly vyvíjaného systému. Doplnenie optimalizovanej databázy systému pre IS LAB. Administrácia systému, práca s pripravovanými podkladmi prostredia. Pripomienkovanie čiastkových výstupov a testovacích scenárov. Doplnenie dát do systému IS LAB za účelom overenia spracovania vzoriek, doplnenie potrebných matric, ukazovateľov, metód, prístrojov, neistôt a ďalších premenných ktoré vstupujú do procesu analýzy vzoriek. Tvorba protokolov. Čistenie a udržiavanie dátovej kvality na úrovni produkcie. Priebežná telefonická a mailová komunikácia s garantom k požiadavkám v rámci projektu OP EVS.
- Konzultačná činnosť:
- Ing. D. Borošová, PhD. – odborné konzultácie „NRC v oblasti laboratórnej diagnostiky ľudského biomonitoringu“
- odborné konzultácie o interpretácii výsledkov laboratórnych analýz vo vzorkách životného a pracovného prostredia.
- Ing. L. Chovancová – poskytnuté odborné konzultácie v oblasti odberov vzoriek chemických a fyzikálnych faktorov v ovzduší životného a pracovného prostredia pre záujemcov pracovných zdravotných služieb.
- Mgr. E. Krčmová, Mgr. K. Janíková – poskytnuté odborné konzultácie v oblasti analýz chemických ukazovateľov spracovávaných separačnými technikami plynovej chromatografie a kvapalinovej chromatografie, hlavne v oblasti analýzy biologických materiálov.
- Mgr. K. Janíková – konzultácie pri organizácii práce s chemikáliami s akútnou toxicitou 1 až 3 s oddelením OPPL, pri tvorbe Prevádzkového poriadku oddelenia chemických analýz.

7) Medzinárodná činnosť pracovísk v roku 2023:

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	-	-

Vysvetlivky:

AAS – Špecializované laboratórium atómovej absorpčnej spektrometrie

GC – Špecializované laboratórium plynovej chromatografie

HPLC – Špecializované laboratórium kvapalinovej chromatografie

OOFŽP – Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok

EO – Laboratórium meraní expozície na pracoviskách a v obytnom prostredí

ZA – Laboratórium základných analýz

PODPORA ZDRAVIA A VÝCHOVA K ZDRAVIU

A. Organizácia a podmienky činnosti odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu Vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia

a. Organizačná štruktúra

Základná poradňa zdravia (zPZ): MUDr. Zora Kľocová Adamčáková, PhD. – vedúca odboru
Špecializované poradne PCOPZ:

- Poradňa odvykania od fajčenia (ďalej len POF): Mgr. Tatiana Zvalová (OPZaVkZ)
- Poradňa zdravej výživy: Mgr. MUDr. Dagmar Fifková (OPZaVkZ)
- Poradňa pre očkovanie: MUDr. Jana Kerlik, PhD. (odbor epidemiológie)
- Poradňa pre prevenciu HIV/AIDS (vrátane vírusových hepatitíd typu B a C): MUDr. Jana Kerlik, PhD. (odbor epidemiológie)
- Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci: MUDr. Jarmila Beláková (odbor preventívneho pracovného lekárstva)

b. Personálne obsadenie odboru

1. MUDr. Zora Kľocová Adamčáková, PhD. (lekárka, špecializácia Verejné zdravotníctvo a Zdravotnícky manažment a financovanie, tretí stupeň vysokoškolského štúdia v odbore verejné zdravotníctvo) – vedúca oddelenia
2. Mgr. MUDr. Dagmar Fifková (lekárka bez špecializácie)
3. MUDr. Lucia Maľová (lekárka bez špecializácie)
4. PhDr. Katarína Francisciiová (zdravotná sestra, magistra v odbore ošetrovateľstvo, doktorka v odbore verejné zdravotníctvo)
5. PhDr. Petra Hellebrandt (zdravotná sestra, doktorka v odbore pedagogika, špecializácia sociálna pedagogika)
6. Mgr. Tatiana Zvalová (zdravotná sestra, magisterka v odbore ošetrovateľstvo, špecializácia výchova k zdraviu, inštruktorka ZV)
7. Darina Konečná (rehabilitačná sestra, inštruktorka ZV) - ukončila pracovný pomer k 31.3.2023
8. Mgr. Petra Koppová, PhD. (magisterka v odbore psychológia, tretí stupeň vysokoškolského štúdia v odbore andragogika)

B. Vzdelávanie pracovníkov

Vzdelávacie aktivity organizované RÚVZ BB pre vlastných pracovníkov (odborné celoustavné semináre)

1. „Školenie k systému MIS“
2. „Využitie rádiodiagnostických metód pri diagnostike COVID – 19“
3. „Nové trendy v prevencii chronických chorôb“
4. „Kam kráčaš naša zem – filozofia Zero Westo“
5. „Exotické zvieratá ako zdroj nákazy salmonelami“
6. „Národný akčný radónový plán“
7. „Hodnotenie mikrobiologickej kvality nebalených zmrzlín v okresoch Banská Bystrica a Brezno v rokoch 2017 – 2023“
8. „Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania COVID – 19“
9. „Hodnotenie jedálnych lístkov a monitoring energetickej a biologickej hodnoty stravy v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež“

Vzdelávanie pracovníkov mimo RÚVZ

1. Planeat základné školenie (L. Maľová)
2. Diskusné sústreďenie (Z. Kľocová Adamčáková, P. Hellebrandt, L. Maľová, T. Zvalová, P. Koppová)
3. X. ročník „Vyzvi srdce k pohybu“ (Z. Kľocová Adamčáková, P. Hellebrandt, L. Maľová, T. Zvalová, P. Koppová, K. Francisciová)
4. Očkovanie (nielen) v špeciálnych situáciách (P. Hellebrandt, D. Fifková)
5. Krízová komunikácia a komunikácia vo vzťahu ku komunitám v regiónoch (on-line) (D. Fifková, L. Maľová, T. Zvalová)
6. WHO – Kick off meeting s RÚVZ v SR (on-line) (D. Fifková, L. Maľová, T. Zvalová)
7. Školenie v IS TZS (D. Fifková, P. Hellebrandt)
8. XXVII. Červenkové dni preventívnej medicíny (Z. Kľocová Adamčáková, P. Hellebrandt)
9. Zdravotné riziká užívania alternatívnych bezdymových výrobkov (on-line) (D. Fifková, P. Hellebrandt, T. Zvalová)

Aktívna účasť a prezentácie pracovníčok OPZaVkJ na odborných fórach

1. Diskusné sústreďenie – T. Zvalová – „Poradňa pre odvykanie od fajčenia – príklad dobrej praxe“, P. Koppová – „Teória komunikácie v poradenstve a príklady vo vzťahu poradca – klient“ (5.4 – 6.4.2023)
2. XXVII. Červenkové dni preventívnej medicíny – P. Hellebrandt - „X. jubilejný ročník Vyzvi srdce k pohybu“ (7.11.2023)
3. Celoslovenské školenie k manuálu PZV – Z. Kľocová Adamčáková - „Model procesu výživového poradenstva“, P. Hellebrandt – „Individuálne poradenstvo v PZV“, P. Koppová – „Efektívna komunikácia“ (9.11.2023)
4. Krajské vzdelávanie pracovníkov OPZaVkJ – T. Zvalová – „Zdravotné riziká užívania alternatívnych bezdymových výrobkov“ (14.12.2023)

Pracovné stretnutia pracovníkov VZ a porady ku koncepcii a implementácii projektov a programov VZ

1. Pracovné stretnutie MSD ohľadom aktivít HPV, január, máj 2023, RÚVZ Banská Bystrica (L. Maľová, P. Hellebrandt)
2. Pracovné stretnutie k RISOP, január 2023, RÚVZ Banská Bystrica (P. Hellebrandt, L. Maľová)
3. Pracovné stretnutie k TZS, marec 2023, RÚVZ Spišská Nová ves (P. Hellebrandt)
4. Pracovné stretnutie PS pre zPZ, máj 2023, RÚVZ Žilina (D. Fifková)
5. Celoslovenská porada vedúcich pracovníkov OPZaVkJ, jún 2023, ÚVZ SR (Z. Kľocová Adamčáková)
6. WHO s ÚVZ SR a RÚVZ BB k projektu ASEF (on-line), august 2023, RÚVZ Banská Bystrica (D. Fifková, L. Maľová, P. Hellebrandt, T. Zvalová, P. Koppová)
7. Krajská pracovná porada pracovníkov OPZaVkJ, október 2023 (1x on-line a 1x prezenčne), RÚVZ Banská Bystrica (Z. Kľocová Adamčáková, D. Fifková, P. Hellebrandt, T. Zvalová, P. Koppová)
8. Školenie k manuálu PZV, november 2023, RÚVZ BB, (Z. Kľocová Adamčáková, D. Fifková, P. Hellebrandt, T. Zvalová, P. Koppová)
9. Zjednotenie vykazovania odpočtov aktivít pre výročné správy a výkazníctvo v BB kraji (on-line), december 2023, RÚVZ Banská Bystrica (Z. Kľocová Adamčáková, D. Fifková, P. Hellebrandt, T. Zvalová, P. Koppová)
10. Pracovné stretnutie pre zPZ (on-line) – súhlas so spracovaním osobných údajov, december 2023, RÚVZ Banská Bystrica (D. Fifková)

C. Rozbor činnosti

1. Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

Celkovo bolo v roku 2023 zrealizovaných **344 aktivít**, z toho **286 prednášok**, **6 220 bolo edukovaných** a **64 výjazdov** zPZ.

- zvýšenie pohybovej aktivity

V roku 2023 sa realizoval X. jubilejný ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Do kampane sa zapojilo 653 účastníkov. V rámci prípravy a realizácie kampane sme zrealizovali spolu 22 aktivít. Jednou z aktivít bola aj prezentácia výsledkov kampane na XXVII. Červenkových dňoch preventívnej medicíny pre 47 poslucháčov.

V rámci zvýšenia pohybovej aktivity sme v roku 2023 zorganizovali 2x charitatívny beh/chôdzu pre pracovníkov RÚVZ BB. V prvom prípade sa aktivity zúčastnilo 44 zamestnancov, v druhom prípade 38 zamestnancov RÚVZ BB. Cieľom bolo urobiť niečo pre zdravie zamestnancov a zároveň dobrovoľným príspevkom podporiť organizácie v okolí.

- ozdravenie výživy

V roku 2023 bolo pripravených 56 aktivít pre širokú a odbornú verejnosť, zameraných na osvojenie si návykov správnej výživy. Odbor zrealizoval 44 prednášok, na ktorých bolo 886 edukovaných. Súčasťou prednášok bola aj možnosť zloženia zdravého taniera a postavenia výživovej pyramídy. Prednášky boli prezentované na základných školách, gymnáziách, stredných odborných školách a učilištiach pre deti a mládež a pre seniorov v denných centrách a domovoch dôchodcov.

OPZaVkZ RÚVZ BB sa zapojilo:

- do projektu „Viem čo zjem“ (362 žiakov z dvoch základných škôl).
- do okresného a krajského kola celoslovenskej výtvarnej súťaže ku Svetovému dňu obezity (5 škôl z okresu Banská Bystrica a Brezno).

V rámci školenia k novému manuálu pre špecializovanú poradňu zdravej výživy boli prezentované 3 prednášky pre pracovníkov tejto poradne na RÚVZ v SR (144 edukovaných).

Pre produktívnu časť populácie bol pripravený kurz znižovania hmotnosti, ktorý začal 27.3.2023 a skončil 21. júna 2023.

Pri príležitosti Svetového dňa obezity bol poskytnutý rozhovor v Rádiu Regina Stred.

Bola zverejnená 1 informácia na www stránke RÚVZ BB, na sociálnych sieťach a 4 informačné panely.

- zdravá rodina

OPZaVkZ RÚVZ BB svojou pravidelnou činnosťou oslovuje verejnosť a poskytuje informácie ohľadom rizikových faktorov chronických neprenosných ochorení so zameraním na všetky vekové kategórie. Spolu bolo vykonaných 179 zdravotno-výchovných aktivít s počtom edukovaných 3 960 a 64 výjazdov základnej poradne zdravia

Pre žiakov a študentov základných a stredných škôl v okrese Banská Bystrica a Brezno boli realizované zdravotno-výchovné aktivity na témy: zdravý životný štýl, orálneho zdravia, duševného zdravia, pokojného spánku, prevenciu onkologických ochorení, ale aj prevenciu nelátkových závislostí (168 prednášok, 3 776 poslucháčov).

Ľudia v produktívnom veku najčastejšie využívajú služby základnej poradne zdravia, kde im je poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Najviac takýchto konzultácií bolo poskytnutých počas 61 výjazdov Poradne zdravia. Zároveň prostredníctvom klientom v produktívnom veku boli odprezentované aj 3 prednášky na tému duševné zdravie (48 edukovaných).

Zdravie seniorov zPZ podporovala v rámci 2 výjazdov v poradni v Brezne. Na športovej olympiáde seniorov bolo poskytnuté poradenstvo 38 seniorom a zdravotno-výchovné aktivity (8 prednášok, 136 poslucháčov) pre seniorov zamerané na prevenciu srdcovo - cievnych ochorení, cukrovky, osteoporózy a podpora duševného zdravia.

- znevýhodnené skupiny

Aktivity OPZaVkZ boli v roku 2023 zamerané aj na prácu so znevýhodnenými komunitami. Oslovená bola koordinátorka zdravých regiónov s ponukou zdravotno-výchovných aktivít pre občanov marginalizovaných komunít. Následne bolo zrealizované 6 aktivít, počas ktorých bolo edukovaných celkom 58 dospelých, detí a mladistvých. Tieto aktivity prebiehali v komunitnom centre v Závadke nad Hronom. Témy boli zamerané na duševné zdravie a prevenciu onkologických ochorení. V rámci projektu WHO "Strengthening laboratory diagnostic of polioviruses and other enteroviruses and voluntary testing of HIV and other blood borne diseases in Central Slovakia" bol realizovaný výjazd zPZ do obce Telgárt, kde bolo vyšetrených 22 občanov z marginalizovanej komunity.

V rámci štandardných činností boli deti a mládež zo znevýhodnených komunít edukované aj na základných, špeciálnych základných školách a stredných odborných učilištiach formou prednášok zameraných na prevenciu látkových závislostí, prevenciu fajčenia či zásad správnej výživy.

- prevencia závislostí (tabak, alkohol, drogy)

V rámci zdravotno-výchovných aktivít v problematike prevencie rizikového správania sa v roku 2023 zrealizovalo spolu 79 aktivít z toho bolo 53 prednášok s celkovým počtom 1 125 edukovaných. Témy prednášok boli zamerané na oblasti prevencie: drogovej závislosti, fajčenia a závislosti na alkohole. Obsahom prednášok boli aj interaktívne časti ako porovnávanie tkaniva pľúc fajčiara a nefajčiara v mikroskope, meranie oxidu uhoľnatého CO (32-krát) a úsilného výdychu Spirometrom (254-krát), či testovanie okuliarov navodzujúcich stav opitosti.

Prednáška s témou zameranou na prevenciu nikotínovej závislosti a odvykania od fajčenia bola odprezentovaná v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody (16 edukovaných) a v DSS Sl. Ľupča (9 edukovaných). Zúčastnení klienti mali možnosť zmerať si množstvo oxidu uhoľnatého CO (17x) a úsilný výdych (33x). Fajčiarom bol vyhodnotený Fagerströmov dotazník nikotínovej závislosti (13x).

Téma prevencie fajčenia bola súčasťou sústavného vzdelávania zamestnancov na Diskusnom sústreďení na RÚVZ BB (29) a školenia pracovníkov OPZaVkZ v Banskobystrickom kraji (7).

V rámci Dňa zdravia vo firme Strabag vo Zvolene bolo poskytnuté štrnástim fajčiarom individuálne odborné poradenstvo na odvykanie od fajčenia, stanovené množstvo oxidu uhoľnatého (CO) 14 klientom a zameraný úsilný výdych (122-krát) u všetkých zúčastnených (70).

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku bol zorganizovaný Deň otvorených dverí na RÚVZ BB a osvetová akcia v EURÓPA SC BB. Klientom bolo poskytnuté odborné poradenstvo na odvykanie od fajčenia a psychologické poradenstvo zamerané na zvládanie stresu (4 fajčiarom). Zároveň sa im stanovila hodnota oxidu uhoľnatého (4x) a zmeral úsilný výdych (14x). Na základe vyhodnotenia Fagerströmovho dotazníka sa klientom fajčiarom stanovil stupeň závislosti na nikotíne (4x) a vyhodnotením dotazníka zameraného na stresové situácie stupeň citlivosti na stres (9x). Všetci fajčiari boli informovaní o možnosti návštevy poradne na odvykanie od fajčenia.

Spomínané zdravotno-výchovné podujatia boli spropagované na webovej stránke RÚVZ BB, sociálnej sieti Facebook a plagátom. Pre RTVS boli poskytnuté 2 mediálne rozhovory k Svetovému dňu bez tabaku.

Na danú problematiku bolo vypracovaných 5 tlačových správ, 2 informačné panely, 1 ponukový list, 6 odpočtov a distribuovaný Z-V materiál s problematikou prevencie fajčenia.

2. Verejné kampane a zdravotno-výchovné aktivity pri príležitosti významných dní

Verejné kampane

Kampaň „*Od srdca k srdcu*“: V priebehu roka 2023 bolo vykonaných celkom 402 meraní tlakomerom Microlife AFib (z toho u 60 mužov a u 342 žien). Podozrenie na nepravidelnú činnosť srdca bolo zachytené v 13 prípadoch (u 2 mužov, u 11 žien).

V roku 2023 prebiehal jubilejný, desiaty ročník celonárodnej kampane „*Vyzvi srdce k pohybu*“. Gestorom kampane bol aj v roku 2023 Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici pod záštitou Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Kampaň je súčasťou Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR ako súčasť úlohy 9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, 9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu.

X. ročník kampane prebiehal od 15. mája do 6. augusta. Vychádzalo sa zo základných odporúčaní WHO pre pohybovú aktivitu dospeléj populácie a podmienkou zaradenia do súťaže bolo venovať sa pohybu najmenej 4 týždne za sebou aspoň 150 minút strednej intenzity alebo 75 minút vysokej intenzity týždenne alebo ich vzájomnej kombinácii. Každý kto splnil tieto podmienky bol zaradený do žrebovania o zaujímavé ceny. Hlavnou výhrou je však zlepšenie kondície a posilnenie vlastného zdravia.

Spracovaním účastníckych listov sme získali údaje o úrovni pohybovej aktivity účastníkov vo voľnom čase pred kampaňou a počas nej. Konkrétnym výstupom je odraz vykonávanej pohybovej aktivity počas kampane na telesnú hmotnosť účastníkov.

Do desiateho ročníka kampane sa celkovo zapojilo 653 účastníkov, z toho 426 žien (65,24 %) a 226 mužov (34,61 %), v jednom prípade nebolo uvedené pohlavie. Oproti predchádzajúcemu IX. ročníku bol zaznamenaný nárast účastníkov o takmer 80%. Do žrebovania o ceny bolo zaradených 634 účastníckych listov. 95 účastníckych listov prišlo online (z nich až 17 nespĺňalo podmienky zaradenia do žrebovania) a zvyšných 558 účastníckych listov prišlo e-mailom alebo poštou (2 nespĺňali podmienky).

Vekový priemer účastníkov X. ročníka bol 45,06 rokov, pričom dvaja najmladší účastníci mali 10 rokov a najstaršia účastníčka mala 87 rokov.

Do kampane sa zapojili obyvatelia z celého Slovenska, najpočetnejšie zastúpeným krajom bol Banskobystrický kraj (28,64 %) a najpočetnejšími okresmi boli: Dunajská Streda (12,71 %), Nitra (10,87 %) a Lučenec (10,72 %).

Znížiť svoju hmotnosť sa podarilo až 458 účastníkom (70,14 %) z celkového počtu zúčastnených. 296 žien spolu schudlo 753,7 kg, 161 mužov schudlo 597,5 kg a v jednom prípade, kde nebolo uvedené pohlavie, bol úbytok hmotnosti 3 kg. Napriek tomu, že bolo početne viac žien úspešnejších v chudnutí, priemerne stratili na váhe „len“ 2,54 kilogramu, zatiaľ čo mužom sa podarilo schudnúť priemerne 3,71 kg.

18 účastníkov (2,76 %) napriek pravidelnej fyzickej aktivite pribrali na hmotnosti. 13 žien pribralo 19,4 kg a 5 mužov pribralo spolu 10,5 kg.

150 účastníkov (22,97 %) si pred aj po kampani udržalo rovnakú hmotnosť a 27 účastníkov (4,13 %) svoju hmotnosť neuviedlo.

Významné dni

Pri príležitosti významných dní a svetových dní vyhlásených WHO sa v roku 2023 zrealizovalo celkom **170 zdravotno-výchovných aktivít s celkovým počtom 3 697 edukovaných** osôb všetkých vekových skupín a:

- 2 dni otvorených dverí (11 poradenstiev),
- 2x zPZ (47 poradenstiev),
- 6 výjazdov (425 poradenstiev),
- 1 ponukový list,
- 5 rozhovorov pre médiá,
- 10 tlačových správ,
- 9 informácií na webovej stránke,
- 5 príspevkov na sociálnych sieťach,
- 2x roll-up,
- 2 dotazníkové prieskumy (157 respondentov),
- 14 informačných panelov,
- 3 správy uverejnené v printových médiách,
- 1 výtvarná súťaž,
- 8 odpočtov,
- 5x výroba a distribúcia letáku,
- 8-krát bol distribuovaný Z-V materiál (50).

1. Mesiac povedomia o rakovine krčka maternice (1.-31.1.2024): 11 Z-V aktivít (264 edukovaných), 1 ponukový list, 1 rozhovor v médiu, 1 tlačová správa, 1 webová stránka, 1 informačný panel, distribúcia Z-V materiál (37)
2. Svetový deň proti rakovine (4. február): 15 Z-V aktivít (398 edukovaných), 1 výjazd (134 poradenstiev), 1 rozhovor v médiu, 1 tlačová správa, 2 príspevky na webové stránky, 2 príspevky na sociálnych sieťach, 2x roll-up, 1x výroba a distribúcia letáku, dotazníkový prieskum (112), 1 informačný panel, 1 odpočet, distribúcia Z-V materiálu (8)
3. Svetový deň obezity (4. marec): 1 výtvarná súťaž, 1 výzva pre ZŠ, 2 losovania víťazov, 1 rozhovor v médiu, 1 webová stránka, 1 príspevok na sociálnych sieťach, 1x výroba a distribúcia letáku, 1 informačný panel, 1 odpočet
4. Svetový deň spánku (18.marec): 43 Z-V aktivít (893 edukovaných), 1 tlačová správa, 1 webová stránka
5. Svetový deň ústneho zdravia (20. marec): 25 Z-V aktivít (588 edukovaných)
6. Svetový deň zdravia (7. apríla): 15 Z-V aktivity (334 edukovaných), 1 výjazd (75 poradenstiev), 1 deň otvorených dverí (11 poradenstiev), 1 tlačová správa, 1 webová stránka, 2 príspevky na sociálnych sieťach, 1 výroba a distribúcia letáku (34), 1 karta klienta, 1 informačný panel, 1 odpočet, distribúcia Z-V materiálu
7. Deň narcisov (20.4.2023): 1 výjazd (97 poradenstiev), 1 reportáž, 1 tlačová správa, 1 výroba kartičky pre klientov, 1 dotazníkový prieskum (45), 1 distribúcia Z-V materiálov
8. Svetový deň pohybom ku zdraviu (10. máj): 1 tlačová správa, 1 informačný panel
9. Svetový deň hypertenzie (17.5.): 1 Z-V aktivita (10 edukovaných), 1x výroba a distribúcia letáku
10. Svetový deň bez tabaku (31. máj): 10 Z-V aktivít (234 edukovaných), 1 výjazd (36 poradenstiev), 1 deň otvorených dverí, 2 rozhovory v médiách, 1 tlačová správa, 1x výroba a distribúcia letáku, 1 informačný panel, 1 odpočet, distribúcia Z-V materiálov (1)

11. Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu (26. jún): 20 Z-V aktivít (396 edukovaných), 1 tlačová správa, 1 správa v printovom médiu, 1 informačný panel, 1 odpočet
12. Svetový deň srdca (29. september): 1 zPZ (8 poskytnutých poradenstiev), 1 webová stránka, 1 informačný panel, 1 odpočet, distribúcia Z-V materiálu (1)
13. Svetový deň Alzheimerovej choroby (21. september): 4 Z-V aktivity (69 edukovaných), 1 informačný panel
14. Medzinárodný deň starších (1.október): 1 výjazd – Olympiáda seniorov (38 poskytnutých poradenstiev)
15. Ružový október - Mesiac boja proti rakovine prsníka (1. – 31.október): 1 informačný panel, distribúcia Z-V materiálu (3)
16. Svetový deň duševného zdravia (10. október): 1 tlačová správa, 1 správa v printovom médiu, 1 webová stránka
17. Svetový deň výživy (16. október): 13 Z-V aktivít (230 edukovaných), 1 informačný panel
18. Svetový deň osteoporózy (20. október): 1 Z-V aktivita (20 edukovaných)
19. November mesiac mužského zdravia a prevencie (1.-30.11.): 1 informačný panel
20. Svetový deň diabetu (14. november): 1 zPZ (39 poskytnutých poradenstiev), 1 výjazd (45 poskytnutých poradenstiev), 1 informačný panel, 1 odpočet, distribúcia Z-V materiálu
21. Európsky týždeň boja proti drogám (14. – 20. novembra): 12 Z-V aktivít (261 edukovaných), 1 tlačová správa, 1 správa v printovom médiu, 1 správa na webovej stránke, 1 informačný panel, 1 odpočet

3. Výskumná a prieskumná činnosť

RÚVZ BB bol aj v roku 2023 gestorom CINDI programu v SR.

V roku 2023 sa plnili úlohy vyplývajúce z Programov a projektov úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na rok 20223 a ďalšie roky:

- Zdravotné uvedenie a správanie sa obyvateľov SR (úloha 9.1)
- Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (úloha 9.2): Vyzvi srdce k pohybu – Celonárodná medzinárodná koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie (úloha 9.2.1) – prebiehala príprava a realizácia X. jubilejného ročníka celonárodnej kampane.
- Podpora zdravia znevýhodnených komunít (úloha 9.3)
- Stratégia rozvoja poradenských centier ochrany a podpory zdravia v SR (úloha 9.4)
- Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2021 – 2030 (úloha 9.5)
- Národný program podpory zdravia pre roky 2021 – 2030 (úloha 9.6) - projekt „Viem čo zjem“ – zapojené 2 školy, Školský program
- Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity (úloha 9.7)
- Národný akčný plán na kontrolu tabaku a súvisiacich výrobkov na roku 2023 – 2030 (úloha 9.8)
- Národná protidrogová stratégia Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021 – 2025 s výhľadom do roku 2030 (úloha 9.9)

4. Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

- Projekt Svetovej zdravotníckej organizácie “Strengthening laboratory diagnostic of polioviruses and other enteroviruses and voluntary testing of HIV and other blood borne diseases in Central Slovakia.” – zhodnotenie kardiovaskulárneho rizika u členov marginalizovanej rómskej komunity a odídcov z Ukrajiny.
- Regionálny projekt FIT SENIOR – podpora pohybovej aktivity u seniorov a jej vplyv na zdravie a kognitívne funkcie seniorov.
- Regionálna intervenčná štúdia o očkovaní a prevencii proti HPV – v spolupráci s Odborom epidemiológie RÚVZ BB.

5. Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom

1. ÚVZ SR a RÚVZ v SR
2. Základné, stredné školy
3. Obecné a mestské úrady
4. Banskobystrický samosprávny kraj
5. Zariadenia sociálnych služieb
6. Materské centrum Mamina BB
7. Komunitné centrá v Banskej Bystrici a v Brezne
8. Podniky a organizácie v Banskej Bystrici a v Brezne
9. FNŠP F.D. Roosevelta BB
10. Všeobecná zdravotná poisťovňa
11. Liga proti rakovine
12. OZ Svetielko nádeje
13. SEVS - Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť
14. SOA - Slovenská obezitologická asociácia
15. Zdravé regióny
16. Červený kríž Lopej
17. Slovenská zdravotnícka univerzita
18. Univerzita Mateja Bela
19. Akadémia umení BB
20. Rádio Regina Stred
21. RTVS
22. Bystrica SiTy - videokanál o Banskej Bystrici a okolí
23. Europa Shopping Center
24. OC Terminál
25. Planeat
26. MSD
27. Poisťovňa Allianz
28. Slovenská sporiteľňa
29. Firma Strabag Zvolen
30. Hydro Extrusion ZnH
31. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody v BB
32. Policajný zbor SR
33. Daňové riaditeľstvo
34. Ministerstvo dopravy SR

6. Iné činnosti odboru (legislatíva, členstvo v pracovných skupinách, organizovanie konferencií, seminárov...)

Členstvo v pracovných skupinách (ďalej len PS):

- PS pre činnosť základných poradní zdravia v SR – Mgr. MUDr. Dagmar Fifková
- PS pre pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity – p. Darina Konečná (ukončila pracovný pomer k 31.3.2023)
- PS pre prevenciu fajčenia – Mgr. Tatiana Zvalová

7. Činnosť poradenského centra ochrany a podpory zdravia.

7.1. Základná poradňa

Počet vyšetrených klientov v zPZ

V kalendárnom roku 2023 bolo v zPZ vyšetrených celkovo 1 776 klientov, z toho za štandardných podmienok (zaradených do TZS) bolo 608 klientov (tab. č. 7). Z klientov zaradených do TZS bolo 548 klientov vyšetrených počas roka iba jedenkrát, 57 klientov prišlo v roku 2023 na jedno kontrolné vyšetrenie a traja klienti boli v základnej poradni zdravia vyšetrení trikrát. 160 klientov bolo odoslaných k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti.

V roku 2023 bolo zrealizovaných 64 výjazdov, počas ktorých bolo vyšetrených 1564 klientov (za štandardných podmienok a aj mimo TZS). Výjazdy boli smerované najmä na školy - Univerzitu Mateja Bela, Slovenskú zdravotnícku univerzitu a Akadémiu Umení, ale aj na SZŠ Tajovského, OUI Valaská, či Burzu stredných škôl. Vyšetrovalo sa v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou (Slovenská sporiteľňa BB, Všeobecná zdravotná poisťovňa BB, Daňové riaditeľstvo BB) a aj vo firmách v spádovej oblasti (GAMO, STRABAG Zvolen, Allianz Slovenská poisťovňa BB). Realizované boli aj osvetové akcie v nákupných centrách (Deň onkopreventie, Svetový deň zdravia, Svetový deň bez tabaku, Deň narcisov) a pri príležitosti rôznych podujatí (Banskobystrický maratón, Pod jednou strechou v spolupráci s MsÚ BB, oslava narodenín OZ Svetielko Nádeje). Ľudí v seniorskom veku sme vyšetrovali počas Olympiáda seniorov, v KD Nádej, v spolupráci s ČK LOPEJ a vyšetrovali sme účastníkov projektu FIT SENIOR 2023. Od augusta 2024 sme sa v spolupráci s Odborom epidemiológie podieľali na projekte s finančnou podporou WHO "Strengthening laboratory diagnostic of polioviruses and other enteroviruses and voluntary testing of HIV and other blood borne diseases in Central Slovakia", ktorý boli zameraný najmä na odídencom z Ukrajiny.

Vzhľadom na veľký záujem o vyšetrenie sme niektoré zariadenia navštívili viackrát.

Z uvedeného vyplýva, že až 88,06 % zo všetkých klientov - vyšetří zPZ práve na výjazdoch. Výjazdy sú výhodné najmä pre zamestnaných ľudí, ktorí nemusia opustiť pracovisko a možnosť nechať sa vyšetriť je im ponúknutá priamo v práci.

Návštevnosť zPZ podľa pohlavia

Podľa údajov TZS v roku 2023 zPZ rovnako ako v predchádzajúcich rokoch navštevovali častejšie ženy (486, resp. 79,93 %) než muži (122, resp. 20,07 %).

Počet vyšetrení v zPZ

Celkový počet vykonaných vyšetrení (prvé a opakované) počas roka 2023 v zPZ bol 676:

- prvovýšetrenie bolo realizované 438-krát u 334 žien (76,26 %) a 104 mužov (23,74 %),
- opakované kontrolné vyšetrenie bolo vykonané 238-krát.

Kontrolné vyšetrenie rovnako ako prvovyšetrenie častejšie absolvovali ženy ako muži (tab. č. 3).

Najväčší záujem o prvé vyšetrenie prevládal u žien vo vekovej skupine od 65 a viac rokov, ale s pomerne veľkým záujmom aj u žien s vekom 35 až 44 rokov a 55 až 64 rokov. U mužov to bola hlavne veková skupina od 45 do 54 rokov. Z tohto pohľadu je záujem žien o svoje zdravie kontinuálnejší než u mužov a zostáva aj vo vyššom veku, čo sa ukazuje aj na kontrolných vyšetreniach daných vekových kategórií.

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrovalo riziko kardiovaskulárnych chorôb, bolo 628, z toho 421-krát sa jednalo o prvovyšetrenie a 207-krát o opakované vyšetrenie (tab. č. 4). Rovnako ako aj pri predchádzajúcich údajoch je vidieť jednoznačne vyššie zastúpenie žien. Kardiovaskulárne riziko je stanovené podľa nasledovných kritérií: vek, pohlavie, hladina celkového cholesterolu, fajčiar/nefajčiar, tlak krvi. Pokiaľ sa niektorý z týchto parametrov do TZS neuvedie, u daného klienta nie je riziko vyhodnotené.

Rozdelenie klientov zPZ podľa vzdelania

Z celkového počtu 608 klientov zaradených do TZS najpočetnejšiu skupinu z pohľadu vzdelania a pohlavia tvorili ženy s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (195 žien čo tvorilo 48,15 % z celkového počtu žien) a u mužov to bola tiež skupina s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (57 mužov čo tvorilo 46,72 % z celkového počtu mužov).

V absolútnych počtoch prevláda skupina klientov s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (252 klientov, t. j. 41,45 % z celkového počtu klientov). Klienti so stredoškolským vzdelaním s maturitou tvorili 36,51 % (222 klientov). Bez ohľadu na pohlavie evidujeme minimálny záujem klientov o vyšetrenie so základným (22 klientov) a stredoškolským vzdelaním bez maturity (55 klientov) - (tab. č. 5).

Dlhodobý trend ukazuje, že väčší záujem o vyšetrenie prevláda u žien so stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním. V roku 2023 muži tvorili z celkového počtu vyšetrených klientov len 20,07 %, kde z pohľadu vzdelania prevládali muži s vysokoškolským vzdelaním a stredoškolským vzdelaním s maturitou.

Tabuľky 8a a 8b uvádzajú biochemické vyšetrenia prvýkrát vyšetrených klientov zPZ, ktorých bolo v danom roku celkovo 438. V tejto tabuľke sa počet klientov nezhoduje s počtom vyšetrení, keďže niektorí klienti si nedali vyšetriť všetky parametre.

Celkový cholesterol

Normálnu hodnotu celkového cholesterolu malo 191 klientov (43,61 %) a zvýšenú hodnotu 246 klientov (56,16 %). Najviac žien so zvýšeným cholesterolom bolo vo vekovej kategórii 55 až 64 rokov, u mužov to bolo vo vekovej kategórii 45 a 54 rokov.

Glykémia

Normálnu hodnotu glykémie malo 257 klientov (58,68 %). Zvýšená glykémia bola zistená u 178 klientov (40,64 %). Z tohto počtu boli najpočetnejšie ženy vo veku od 65 rokov a viac a u mužov to bola veková skupina od 45 do 54 rokov a od 65 a viac rokov.

Triglyceridy

Zvýšené hodnoty triglyceridov boli namerané 139 klientom (31,74 %). Najviac žien so zvýšenou hladinou triglyceridov bolo vo vekovej kategórii 55 až 64 rokov a rovnako u žien od 65 rokov a viac, u mužov to bola veková kategória 35 až 44 rokov.

HDL cholesterol

Znížená hodnota HDL cholesterolu bola zistená u 46 klientov (10,50 %). Najviac žien so zníženou hladinou HDL cholesterolu bolo vo vekovej kategórii 35 až 44 rokov, u mužov to bola veková kategória 25 až 34 rokov.

LDL cholesterol

Zvýšená hladina LDL cholesterolu bola zistená 97 klientom (22,15 %). Z tohto počtu tvorili najpočetnejšiu skupinu ženy vo vekových kategóriách od 55 do 64 rokov, u mužov to bola veková skupina 45 až 54 rokov.

BMI

Zvýšená hodnota BMI bola zistená u 267 klientov (60,96 %). Najviac žien so zvýšeným BMI bolo vo vekovej kategórii 65 rokov a viac. U mužov to bola tiež veková kategória 65 rokov a viac.

WHR

Zvýšené hodnoty pomeru obvodov pásu a bokov boli zistené 72 klientom (16,44 %). Ženy vo vekovej kategórii 65 rokov a viac tvorili najpočetnejšiu kategóriu. U mužov to bola veková kategória od 55 do 64 rokov.

Tabuľky 9a a 9b uvádzajú biochemické vyšetrenia opakovaných vyšetrení zPZ, ktorých bolo v danom roku celkovo 238.

Celkový cholesterol

Cholesterol sa opakovane vyšetroval 231-krát. Normálna hodnota celkového cholesterolu bola nameraná 84-krát (36,36 %). Zvýšená hodnota bola nameraná 147-krát (63,64 %). Najviac žien so zvýšeným cholesterolom bolo vo vekovej kategórii 65 a viac rokov, u mužov to bolo rovnako vo vekovej kategórii 65 rokov a viac.

Glykémia

Glykémia sa opakovane vyšetrovala 223-krát. Normálna hodnota glykémie bola nameraná 123-krát (55,16 %). Zvýšená hodnota bola nameraná 100-krát (44,84 %). Najviac žien so zvýšenou glykémiou bolo vo vekovej kategórii 65 a viac rokov, u mužov to bolo tiež vo vekovej kategórii od 65 a viac rokov.

Triglyceridy

Triglyceridy sa opakovane vyšetrovali 223-krát. Normálne hodnoty triglyceridov boli namerané 137-krát (61,43 %). Zvýšené hodnoty boli namerané 86-krát (38,57 %). Najviac žien so zvýšenými tukmi v krvi boli vo vekovej kategórii 65 a viac rokov, u mužov to bolo tiež vo vekovej kategórii od 65 rokov a viac.

HDL cholesterol

HDL cholesterol sa opakovane vyšetroval 222-krát. Normálna hodnota HDL cholesterolu bola nameraná 208-krát (93,69 %). Znížená hodnota bola nameraná 14-krát (6,31 %). Najviac žien so zníženým HDL cholesterolom bolo vo vekovej kategórii 65 a viac rokov, u mužov to bolo rovnako vo vekovej kategórii 35 do 44 rokov a vo vekovej kategórii 55 až 64 rokov.

LDL cholesterol

Hladina LDL cholesterolu bola vyšetrovaná 218-krát. Normálna hodnota LDL cholesterolu bola nameraná 154-krát (70,64 %). Zvýšená hodnota bola nameraná 64-krát (29,36 %). Najviac žien so zvýšeným LDL cholesterolom bolo vo vekovej kategórii 65 rokov a viac, u mužov to bolo rovnako v kategóriách od 35 do 44, od 45 do 54, od 55 do 64 a od 65 a viac rokov.

BMI

Hodnota BMI bola vyšetrovaná 184-krát. Normálna hodnota BMI bola nameraná 61-krát (33,15 %). Zvýšená hodnota bola nameraná 123-krát (66,85 %). Najviac žien so zvýšeným BMI bolo vo vekovej kategórii 65 a viac rokov, u mužov to bolo vo vekovej kategórii od 35 do 44 rokov a 65 rokov a viac.

WHR

Hodnoty pomeru obvodov pásu a bokov boli zistené 176-krát. Normálna hodnota WHR bola nameraná 95-krát (53,98 %). Zvýšená hodnota WHR bola nameraná 81-krát (46,02%). Najčastejšie sa zvýšená hodnota WHR objavovala u žien vo vekovej kategórii 65 a viac rokov, u mužov to bolo tiež vo vekovej kategórii 65 rokov a viac.

Tabuľka 10 uvádza hodnoty krvného tlaku u prvovýšetrených klientov. Skriningové meranie bolo vykonané u 433 klientov.

Hodnoty krvného tlaku, ktoré sa pohybovali v rámci fyziologických hodnôt boli namerané u 289 klientov. Hypertenzia bola zachytená 144 klientom (z toho hypertenzia I. stupňa tvorila 72,92 %, II. stupňa 11,81 %, III. stupňa 15,28%). Najviac žien so zachytenou hypertenziou bolo vo vekovej kategórii 65 a viac rokov. U mužov to bolo rovnako vo vekovej kategórii 65 a viac rokov (viď tab. 10).

Tabuľka 11 uvádza hodnoty krvného tlaku u opakovane vyšetrených klientov. Skriningové meranie bolo vykonané u 205 klientov. V prípade opakovaných meraní u klienta, v tabuľke je zachytené len posledné meranie v danom roku.

Hodnoty krvného tlaku, ktoré sa pohybovali v rámci fyziologických hodnôt boli namerané u 141 (68,78 %) klientov. Hypertenzia bola zachytená 64 klientom (31,22 %) (z toho hypertenzia I. stupňa tvorila 70,31 %, II. stupňa 23,44 % a III. stupňa 6,25%). Najviac žien so zachytenou hypertenziou bolo vo vekovej kategórii 65 a viac rokov. U mužov to bolo tiež vo vekovej kategórii od 65 a viac rokov.

Tabuľka 12a uvádza zmeny meraných parametrov z prvého a posledného vyšetrenia u opakovane vyšetrených klientov v danom období. Vyhodnotenie opakovaných meraní ukazuje pokles hodnôt celkového cholesterolu v 16,9 % prípadov, pokles hodnôt glykémie v 7,6 % prípadov, pokles hodnôt triglyceridov v 29 % prípadov, pokles hodnôt LDL cholesterolu v 35, 2 % prípadov a nárast hodnôt HDL cholesterolu v 48,8 % prípadov. Pokles v hodnote BMI nastal v 4,6 % prípadov.

Tabuľka 12b uvádza zmeny meraných parametrov z prvého a posledného vyšetrenia u opakovane vyšetrených klientov v danom období, ktorí mali pri prvom vyšetrení zvýšené hodnoty. Vyhodnotenie opakovaných meraní ukazuje pokles hodnôt celkového cholesterolu v 29,3 % prípadov, pokles hodnôt glykémie v 24,4 % prípadov, pokles hodnôt triglyceridov v 51 % prípadov, pokles hodnôt LDL cholesterolu v 50 % prípadov a nárast hodnôt HDL cholesterolu v 41, 8 % prípadov. Pokles v hodnote BMI nastal v 7 % prípadov.

V porovnaní s minulým rokom neboli prítomné obmedzenia kvôli koronavírusu, takže činnosť odboru nebola výraznejšie obmedzená a vrátila sa ku chodu spreď obdobia pandémie. Oproti roku 2022 nastal nárast v počte výjazdov o 56,10 % a v počte klientov o 128,87 %. Z vývoja počtov je badateľná zmena v realizácii aktivít. V dôsledku lepšej epidemiologickej situácie sa realizovali osvetové akcie v nákupných centrách, kde je nakumulovaný väčší počet obyvateľov. Takisto badať, že hlavný podiel vyšetrených tvorili v roku 2023 klienti, ktorí boli vyšetřovaní v rámci výjazdov.

Súhrn počtu klientov a návštevnosti

- Celkový počet vyšetřených bol 1 776, z toho do TZS bolo zaradených 608 klientov.
- V rámci 64 výjazdov bolo vyšetřených 1 564 osôb.
- Celkový počet vyšetření zaznamenaných do TZS bol 676, z toho 438 prvovýšetření a 238 opakovaných vyšetření.

Súhrn informácií o prvovýšetrených

- Hypercholesterolémia bola zistená u 56,16 % klientov, hyperglykémia u 40,64 % klientov, hypertriacylglycerolémia u 31,74 % klientov, znížená hodnota HDL cholesterolu u 10,50 % klientov, zvýšená hodnota LDL cholesterolu u 22,15 % klientov.
- Zvýšené BMI bolo namerané u 60,96 % klientov, a zvýšené WHR u 16,44 % klientov.

Súhrn informácií o opakovane vyšetrených

- Hypercholesterolémia bola nameraná v 63,64 % prípadoch, hyperglykémia v 44,84 % prípadoch, hypertriacylglycerolémia v 38,57 % prípadoch, znížená hodnota HDL cholesterolu v 6,31 % prípadoch, zvýšená hodnota LDL cholesterolu v 29,36 % prípadoch.
- Zvýšené BMI bolo namerané v 66,85 % prípadoch, a zvýšené WHR v 46,02 % prípadoch.

7.2. Špecializované poradne

Poradňa odvykania od fajčenia

V roku 2023 absolvovalo individuálny kurz odvykania od fajčenia celkovo 13 fajčiarov, šiestim z nich bola založená karta klienta navštevujúceho Poradňu odvykania od fajčenia. Odborná pomoc pri odvykaní bola poskytnutá 19-krát, z toho prostredníctvom emailu 1-krát a telefonickým poradenstvom 1-krát. Do siete zdravotníckych zariadení bol odoslaný 1 klient. Na základe žiadosti ÚVZ SR bol zrealizovaný odpočet zdravotno-výchovných aktivít v rámci plnenia Národného akčného plánu na kontrolu tabaku a súvisiacich výrobkov na roky 2023-2030. Pre Ligu proti rakovine bola vypracovaná recenzia k edukačnému materiálu „Spôsobujú všetky formy tabaku rakovinu?“.

Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity

V roku 2023 bola činnosť Poradne optimalizácie pohybovej aktivity z personálnych dôvodov dočasne pozastavená, preto bola realizovaná formou spolupráce s Katedrou fyzioterapie Fakulty zdravotníctva, SZU v Banskej Bystrici v rámci regionálneho intervenčného programu Fit Senior v Banskej Bystrici, ktorého sa v rámci 3 mesiacov zrealizovali vstupné vyšetrenia, poradenstvo a zabezpečil sa profesionálny fyzioterapeutický cvičebný program 2 x týždenne pre 35 aktívnych seniorov, ktorí program aj dokončili a budú pokračovať aj v roku 2024.

Poradňa zdravej výživy

V roku 2023 navštívilo poradňu zdravej výživy 12 klientov a následne im bolo poskytnuté opakované odborné poradenstvo (53-krát). Dotazníky o stravovacích zvyklostiach vyplnilo 10 klientov, na základe ktorých sa spravila analýza ich stravovania.

Poradňa pre očkovanie

V rámci poradne pre očkovanie bolo v roku 2023 poskytnuté odborné poradenstvo 93 klientom, väčšinou pred cestou do zahraničia.

Poradňa pre HIV/AIDS (vrátane vírusových hepatítid typu B a C)

Celkový počet klientov, ktorí prejavili záujem o Poradňu pre HIV/AIDS v roku 2023 a odber krvi na HIV/AIDS bol 131. Vyšetrenie krvi na vírusovú hepatitídu typu B a C bolo realizované u 154 klientov. Odborné poradenstvo bolo poskytnuté 172-krát.

Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci

Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci v priebehu roka 2023 poskytla odborné poradenstvo a vyšetrenie pracovného rizika 27 klientom. Pre zamestnancov na pracovisku bolo podané poradenstvo 102 krát.

Poradňa ochrany a podpory zdravia v roku 2023 nerealizovala spoločný výjazd so základnou poradňou zdravia na pracoviská.

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) podpory zdravia a výchovy k zdraviu a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2023

RÚVZ BB

Tab. č. 1

Pracovníci	Odbornosť - kvalifikácia (špecializačná skúška)	prac. miesta úväzok	Počet osôb
Ved. odboru/oddelenia	MUDr. Zora Křocová Adamčáková, PhD. – špecializácia Verejné zdravotníctvo a Zdravotnícky manažment a financovanie, III. stupeň VŠ v odbore verejné zdravotníctvo		
Lekár - metodológ	Mgr. MUDr. Dagmar Fífková MUDr. Lucia Mařová	1/1 1/1	2
Verejný zdravotník I. stupňa			
Verejný zdravotník II. stupňa			
DAHE			
AHE			
Zdravotná sestra	PhDr. Katarína Francisciiová – II. stupeň VŠ v odbore ošetrovateľstvo, doktorka v odbore verejné zdravotníctvo PhDr. Petra Hellebrandt – doktorka v odbore pedagogika – špecializácia sociálna pedagogika Mgr. Tatiana Zvalová – odbor ošetrovateľstvo, inštruktorka ZV- špecializácia výchova ku zdraviu	1/0,2 1/1 1/1	3
Iný zdravotnícky pracovník	Darina Konečná – rehabilitačná sestra, inštruktorka ZV	1/1	1
Iný nezdravotnícky pracovník	Mgr. Petra Koppová, PhD. – psychologička, III. stupeň VŠ v odbore andragogika	1/1	1
S P O L U		7/6,2	7

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu v roku 2023

Tab. č. 2

Poradové číslo	NÁZOV AKTIVITY	Počty aktivít/poslucháčov vzhľadom k jednotlivým cieľovým skupinám									
		deti a mládež		produktívny vek		poproduktívny vek		SPOLU			
		počet aktivít	počet poslucháčov	počet aktivít	počet poslucháčov	počet aktivít	počet poslucháčov	počet aktivít	počet poslucháčov		
1.	Realizácia besied, prednášok a iných zdravotno-výchovných metód (panelová diskusia, tvorivé dielne, bábka, interaktívne hry súťaže, kampane...) pre vybrané cieľové skupiny obyvateľstva so zameraním na zdravotnú osvetu a zvyšovanie zdravotného uvedomenia	Zvýšenie pohybovej aktivity			1	47			1	47	
		Ozdravenie výživy a zlepšenie pitného režimu	40	821	3	111	3	50	46	982	
		Prevenia sociálne patologických javov									
		- Fajčenie	12	269	3	52	1	17	16	338	
		- Alkohol	18	358	0	0	0	0	18	358	
		- Drogy – látkové závislosti	19	429	0	0	0	0	19	429	
		- nelátkové závislosti	10	200	0	0	0	0	10	200	
		Podpora zdravia obyvateľov rómskych osád	3	21	3	37	0	0	6	58	
		Výchova k partnerstvu a rodičovstvu	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Zdravé starnutie	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Duševné zdravie	43	893	2	19	5	81	50	993	
		Prevenia úrazov a prvá pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Prevenia sexuálne prenosných chorôb (vrátane HIV/AIDS)	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Stomatohygiena	25	588	0	0	0	0	25	588	
		Prevenia civilizačných ochorení									
		- srdco-cievne	0	0	0	0	1	10	1	10	
		- diabetes mellitus	0	0	0	0	1	25	1	25	
		- osteoporóza	0	0	0	0	1	20	1	20	
		- onkologické ochorenia	55	1396	0	0	0	0	55	1396	
		- alergické ochorenia	0	0	0	0	0	0	0	0	
- iné	35	699	0	0	0	0	35	699			
Iné témy (napr. chrípka, salmonelóza,...a pod.)	0	0	2	77	0	0	2	77			
SPOLU	260	5674	14	343	12	203	286	6220			

			Počet aktivít	
2.	Realizácia jednorazových aktivít pri príležitosti významných dní podľa kalendára WHO (počet všetkých aktivít realizovaných pri príležitosti Svetových dní podľa WHO)		110	
3.	Iné intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity (napr. konzultácie, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu, premietanie videokaziet a pod.)		96	
4.	Medializácia výchovy k zdraviu (komunikácia s médiami)	TV vysielanie	0	
		Rozhlas	2	
		Printové médiá	4	
		Webová stránka RÚVZ	6	
		Iné formy	0	
5.	Vytvorenie vlastných propagačných materiálov (<i>neuvádza sa počet výtlačkov, ale len konkrétna zdravotnícka téma</i>)	Plagáty, letáky, skladačky...	2	
		Brožúry, manuály...	0	
		Informačné panely	15	
		Iné	0	
6.	Odborné publikácie (časopisy, zborníky, monografie, ktoré majú ISBN, ISSN)	Počet publikácií	1	
7.	Zapožičanie DVD a CD nosičov, USB, videokaziet	Počet zapožičaní	0	
			Počet absolvovaných školení	
			Aktívna účasť	Pasívna účasť
8.	Školenia, odborné semináre, porady, konferencie, pracovné stretnutia, kurzy ... (<i>pri aktívnej účasti uvádzať počet príspevkov – nie autorov, pri pasívnej účasti uvádzať počet pracovníkov</i>)	regionálne	12	27
		celoštátne	11	28
		medzinárodné	0	8
		v rámci RÚVZ	7	31
		SPOLU	30	94

9.	Školenie lektorov a laikov (počet organizovaných školení pre lektorov a laikov)		Počet školení
			0
10.	Realizované projekty, prieskumné a výskumné úlohy		Počet
		Medzinárodné projekty, štúdie ...	1
		Iné národné programy, projekty, štúdie...	3
		Regionálne a lokálne (mestské, miestne) projekty	2
		Iné (viazané na jeden subjekt, alebo cieľovú skupinu - napr. znevýhodnené skupiny)	0
11.	Členstvo v pracovných skupinách Poradného zboru hlavného hygienika SR a iných pracovných skupín, komisií (uviesť len číslo v kolíkych pracovných skupinách ste)		Počet členstiev
			3
12.	Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom		Počet subjektov
			34
13.	Odborné materiály predkladané vláde SR, MZ SR, ÚVZ SR a iným subjektom		Počet materiálov
		Vlastné vytvorené	0
		Pripomienkované v rámci gremiálnej porady ministra zdravotníctva, vnútrorezortného, medzirezortného a predbežného pripomienkového konania	0
		Stanoviská k materiálom z MZ SR a ÚVZ SR	0
		Iné (napr. stanoviská, pripomienky a k materiálom WHO, EU, OECD a pod.)	0
14.	Iné písomnosti (Správy, vyjadrenia, rozbor)		Počet písomnosti
		Analytické správy (napr. rozbor, výročné správy)	3
		Informatívne správy (napr. odpočet plnenia úloh)	17
		Iné (napr. stanovisko, vyjadrenia)	6
15.	Poskytovanie odbornej praxe pre študentov VŠ a postgraduálneho vzdelávania (počet študentov = počet fyzických osôb; počet dní je počet dní na odbornej praxi každého študenta – napr. 3 študenti za sledované obdobie po 5 dní je 3x5= 15 dní)	Počet študentov	Počet dní
		20	59

Návštevnosť základnej poradne od 1.1. 2023 do 31.12.2023

Tab. č. 3

Základné - prvé vyšetrenie

Veková skupina	Muži			Ženy			Nezistené			Spolu		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
15-19	4	3.8	3.7	6	1.8	1.4	0	0	0	10	2.3	1.4
20-24	12	11.5	6.1	24	7.2	2.8	0	0	0	36	8.2	2.6
25-34	16	15.4	6.9	29	8.7	3.0	0	0	0	45	10.3	2.8
35-44	18	17.3	7.3	74	22.2	4.5	0	0	0	92	21.0	3.8
45-54	21	20.2	7.7	54	16.2	3.9	0	0	0	75	17.1	3.5
55-64	15	14.4	6.8	72	21.6	4.4	0	0	0	87	19.9	3.7
65 a viac	18	17.3	7.3	75	22.5	4.5	0	0	0	93	21.2	3.8
Spolu	104	100		334	100		0	100		438	100	

Kontrolné vyšetrenie

Veková skupina	Muži			Ženy			Nezistené			Spolu		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
25-34	1	3.8	7.4	6	2.8	2.2	0	0	0	7	2.9	2.1
35-44	4	15.4	13.9	20	9.4	3.9	0	0	0	24	10.1	3.8
45-54	3	11.5	12.3	24	11.3	4.3	0	0	0	27	11.3	4.0
55-64	5	19.2	15.1	38	17.9	5.2	0	0	0	43	18.1	4.9
65 a viac	13	50.0	19.2	124	58.5	6.6	0	0	0	137	57.6	6.3
Spolu	26	100		212	100		0	100		238	100	

CELKOM:

130

546

0

676

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrilo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023

Tab. č. 4

Základné - prvé vyšetrenie

Veková skupina	Muži			Ženy			Nezistené			Spolu		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
15-19	4	3.9	3.7	5	1.6	1.4	0	0	0	9	2.1	1.4
20-24	12	11.7	6.2	24	7.5	2.9	0	0	0	36	8.6	2.7
25-34	15	14.6	6.8	26	8.2	3.0	0	0	0	41	9.7	2.8
35-44	18	17.5	7.3	72	22.6	4.6	0	0	0	90	21.4	3.9
45-54	21	20.4	7.8	52	16.4	4.1	0	0	0	73	17.3	3.6
55-64	15	14.6	6.8	69	21.7	4.5	0	0	0	84	20.0	3.8
65 a viac	18	17.5	7.3	70	22.0	4.6	0	0	0	88	20.9	3.9
Spolu	103	100		318	100		0	100		421	100	

Kontrolné vyšetrenie

Veková skupina	Muži			Ženy			Nezistené			Spolu		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
25-34	1	4.3	8.3	3	1.6	1.8	0	0	0	4	1.9	1.9
35-44	4	17.4	15.5	15	8.2	4.0	0	0	0	19	9.2	3.9
45-54	3	13.0	13.8	21	11.4	4.6	0	0	0	24	11.6	4.4
55-64	4	17.4	15.5	32	17.4	5.5	0	0	0	36	17.4	5.2
65 a viac	11	47.8	20.4	113	61.4	7.0	0	0	0	124	59.9	6.7
Spolu	23	100		184	100		0	100		207	100	

CELKOM:

126

502

0

628

**Spektrum klientov vo veku od 0 do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa
vzdelania
za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023**

Tab. č. 5

Vzdelanie	MUŽI			ŽENY			Nezistené			SPOLU		
	Počet	Rel.	+-%	Počet	Rel.	+-%	Počet	Rel.	+-%	Počet	Rel.	+-%
neukončené základné	0	0.0	0.0	2	0.4	0.6	0	0	0	2	0.3	0.5
základné	7	5.7	4.1	13	2.7	1.4	0	0	0	20	3.3	1.4
stredoškolské bez maturity	6	4.9	3.8	49	10.1	2.7	0	0	0	55	9.0	2.3
stredoškolské s maturitou	40	32.8	8.3	182	37.4	4.3	0	0	0	222	36.5	3.8
vysokoškolské 1. stupeň (Bc.)	3	2.5	2.7	7	1.4	1.1	0	0	0	10	1.6	1.0
vysokoškolské 2. stupeň (Mgr. , Ing., MUDr...)	57	46.7	8.9	195	40.1	4.4	0	0	0	252	41.4	3.9
vysokoškolské 3. stupeň	7	5.7	4.1	25	5.1	2.0	0	0	0	32	5.3	1.8
	2	1.6	2.3	13	2.7	1.4	0	0	0	15	2.5	1.2
Spolu:	122	100		486	100		0	100		608	100	

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2023

Tab. č. 7

	Výkon	Počet výkonov	
		TZS	Mimo TZS
<p>1. Merania a iné výkony v poradni zdravia</p> <p>Počet klientov TZS (počet prvovýšetrených a opakovane vyšetrených klientov, ktorí sú v TZS): 608</p> <p>Počet klientov mimo TZS (počet klientov vyšetrených v rámci realizovaných aktivít výjazdovou PZ, ktorí nie sú v TZS): 1168</p>	Antropometrické meranie		
	- výška	620	144
	- váha	617	180
	- BMI	613	151
	- obvod pásu	613	72
	- obvod bokov	406	71
	- WHR	405	6
	- WHtR	612	5
	- % celkového tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	611	592
	- Iné (kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus...) * balík vyšetrenia získaný jedným meraním sa vykazuje ako jeden výkon	611	176
	Biochemické vyšetrenia		
	- Celkový cholesterol	668	922
	- HDL cholesterol	650	0
	- LDL cholesterol	644	0
	- Triacylglyceroly	651	2
	- Glukóza	658	254
	- Iné biochemické vyšetrenie (AST, ALT, kyselina močová, laktát a pod.)	274	52
	Somatické vyšetrenia		
	- Krvný tlak + pulz *(u jedného klienta rátame vyšetrenie TK + pulz spolu ako jeden výkon)	666	843
	Vyšetrenie smokerlyzérom	1	97
	Vyšetrenie spirometrom	29	528
	Založenie karty klienta pre Test zdravé srdce	438	0
	Osobná a rodinná anamnéza	675	0
Vyplnenie dotazníka celkovej životnej pohody	0	0	
Stanovenie rizikového skóre KVCH podľa TZS	628	0	
Odborné poradenstvo a konzultácie	675	1168	
Iné (telefonické, istom, e-mailom a pod.)	0	0	
Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	143	17	
Iné	3	55	

		Počet výkonov	
2. Poradňa zdravej výživy	Odborné poradenstvo	53	
	Založenie karty klienta	10	
	Počet klientov: 12	Vyplnenie dotazníka o stravovacích zvyklostiach	10
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0	
	Iné (Zadanie údajov do príslušného software pre HVBPKV)	0	
3. Poradňa odvykania od fajčenia	Odborné poradenstvo	17	
	Počet klientov: 13	Založenie karty klienta	6
	Meranie spirometrom	11	
	Meranie smokerlyzérom	12	
	Meranie krvného tlaku, pulzu	14	
	Vyplnenie dotazníka (Fagerstromov a iné)	30	
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	1	
	Telefonické poradenstvo	14	
Iné	14		
4. Poradňa optimalizovania pohybovej aktivity	Odborné poradenstvo	0	
	Počet klientov:	Založenie karty klienta	0
	Meranie spirometrom	0	
	Vyšetrenie funkčnej zdatnosti	0	
	Vyšetrenie aeróbnej výkonnosti	0	
	Vyšetrenie EKG	0	
	Meranie flexibility	0	
	Držanie tela	0	
	Pohybová inštrukcia	0	
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0	
Iné	0		
5. Poradňa podpory psychického zdravia	Odborné poradenstvo	0	
	Počet klientov:	Psychologické vyšetrenie	0
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení.	0	
	Založenie karty klienta	0	
	Iné	0	
6. Poradňa pre deti a mládež	Odborné poradenstvo	0	
	Počet klientov:	Odporúčanie do siete zdravot. zariadení	0
	Založenie karty klienta	0	
	Iné	0	
		0	

		Počet výkonov
7. Poradňa pre HIV/AIDS a drogové závislosti Počet klientov: 131	Odborné poradenstvo	172
	Odber krvi na HIV/AIDS	131
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Založenie karty klienta	0
	Iné	154
8. Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci Počet klientov: 27	Odborné poradenstvo	27
	Vyšetrenie pracovného rizika	27
	Založenie karty klienta	0
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Iné	102
SPOLU počet výkonov		18051

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientů v poradni zdraví
za období od 1.1.2023 do 31.12.2023

Muži

Tab. č. 8a

Veková skupina		TC		Glukóza		TG		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR		
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Nízke	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15-19	abs.	4	0	4	0	3	1	3	1	4	0	3	1	2	2	4	0	1	3	0	0	
	rel.	7.8	0.0	8.5	0.0	4.8	2.8	3.3	12.5	6.1	0.0	5.2	2.5	4.4	3.8	4.3	0.0	3.2	4.3	0.0	0.0	
	+-%	7.4	0.0	8.0	0.0	5.3	5.4	3.7	22.9	5.8	0.0	5.7	4.8	6.0	5.1	4.2	0.0	6.2	4.7	0.0	0.0	
20-24	abs.	10	2	10	2	7	3	10	0	9	1	10	0	6	4	10	0	5	6	6	1	
	rel.	19.6	3.8	21.3	3.6	11.1	8.3	11.1	0.0	13.6	3.7	17.2	0.0	13.3	7.5	10.9	0.0	16.1	8.6	13.3	20.0	
	+-%	10.9	5.1	11.7	4.9	7.8	9.0	6.5	0.0	8.3	7.1	9.7	0.0	9.9	7.1	6.4	0.0	12.9	6.6	9.9	35.1	
25-34	abs.	8	8	5	10	6	7	9	3	9	2	5	7	3	9	11	0	5	11	6	1	
	rel.	15.7	15.1	10.6	17.9	9.5	19.4	10.0	37.5	13.6	7.4	8.6	17.5	6.7	17.0	12.0	0.0	16.1	15.7	13.3	20.0	
	+-%	10.0	9.6	8.8	10.0	7.2	12.9	6.2	33.5	8.3	9.9	7.2	11.8	7.3	10.1	6.6	0.0	12.9	8.5	9.9	35.1	
35-44	abs.	7	11	8	10	10	8	18	0	14	4	11	7	8	10	17	1	5	13	10	1	
	rel.	13.7	20.8	17.0	17.9	15.9	22.2	20.0	0.0	21.2	14.8	19.0	17.5	17.8	18.9	18.5	100.0	16.1	18.6	22.2	20.0	
	+-%	9.4	10.9	10.7	10.0	9.0	13.6	8.3	0.0	9.9	13.4	10.1	11.8	11.2	10.5	7.9	0.0	12.9	9.1	12.1	35.1	
45-54	abs.	7	14	7	14	16	5	20	1	10	10	11	10	12	9	20	0	7	13	9	0	
	rel.	13.7	26.4	14.9	25.0	25.4	13.9	22.2	12.5	15.2	37.0	19.0	25.0	26.7	17.0	21.7	0.0	22.6	18.6	20.0	0.0	
	+-%	9.4	11.9	10.2	11.3	10.7	11.3	8.6	22.9	8.7	18.2	10.1	13.4	12.9	10.1	8.4	0.0	14.7	9.1	11.7	0.0	
55-64	abs.	7	8	9	6	9	6	13	2	7	5	6	9	6	9	12	0	4	10	8	2	
	rel.	13.7	15.1	19.1	10.7	14.3	16.7	14.4	25.0	10.6	18.5	10.3	22.5	13.3	17.0	13.0	0.0	12.9	14.3	17.8	40.0	
	+-%	9.4	9.6	11.2	8.1	8.6	12.2	7.3	30.0	7.4	14.7	7.8	12.9	9.9	10.1	6.9	0.0	11.8	8.2	11.2	42.9	
65 a viac	abs.	8	10	4	14	12	6	17	1	13	5	12	6	8	10	18	0	4	14	6	0	
	rel.	15.7	18.9	8.5	25.0	19.0	16.7	18.9	12.5	19.7	18.5	20.7	15.0	17.8	18.9	19.6	0.0	12.9	20.0	13.3	0.0	
	+-%	10.0	10.5	8.0	11.3	9.7	12.2	8.1	22.9	9.6	14.7	10.4	11.1	11.2	10.5	8.1	0.0	11.8	9.4	9.9	0.0	
Spolu		51	53	47	56	63	36	90	8	66	27	58	40	45	53	92	1	31	70	45	5	

Výsledky biochemických vyšetrení prvýkrát vyšetrených klientov v poradni zdravia
za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023

Ženy

Tab. č. 8b

Veková skupina		TC		Glukóza		TG		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR		
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Nízke	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15-19	abs.	6	0	6	0	5	1	5	1	6	0	5	1	4	2	6	0	5	1	0	0	
	rel.	4.3	0.0	2.9	0.0	2.2	1.0	1.7	2.6	2.4	0.0	3.3	0.6	1.8	1.8	1.9	0	3.7	0.5	0.0	0.0	
	+-%	3.4	0.0	2.3	0.0	1.9	1.9	1.5	5.1	1.9	0.0	2.9	1.1	1.8	2.5	1.5	0	3.2	1.0	0.0	0.0	
20-24	abs.	20	4	20	3	19	3	20	2	19	2	15	7	19	3	21	0	18	6	14	0	
	rel.	14.3	2.1	9.5	2.5	8.4	2.9	6.8	5.3	7.6	2.9	9.9	3.9	8.7	2.7	6.5	0	13.4	3.0	12.4	0.0	
	+-%	5.8	2.0	4.0	2.7	3.6	3.2	2.9	7.1	3.3	3.9	4.8	2.8	3.7	3.0	2.7	0	5.8	2.4	6.1	0.0	
25-34	abs.	21	8	24	5	23	6	24	5	28	0	21	8	20	9	28	0	16	12	12	2	
	rel.	15.0	4.1	11.4	4.1	10.1	5.8	8.2	13.2	11.2	0.0	13.9	4.5	9.1	8.1	8.7	0	11.9	6.1	10.6	3.0	
	+-%	5.9	2.8	4.3	3.5	3.9	4.5	3.2	10.7	3.9	0.0	5.5	3.0	3.8	5.1	3.1	0	5.5	3.3	5.7	4.1	
35-44	abs.	44	29	53	20	57	15	61	11	63	9	36	36	52	20	72	0	39	35	28	7	
	rel.	31.4	15.0	25.2	16.4	25.1	14.6	20.9	28.9	25.1	12.9	23.8	20.1	23.7	18.0	22.4	0	29.1	17.8	24.8	10.4	
	+-%	7.7	5.0	5.9	6.6	5.6	6.8	4.7	14.4	5.4	7.8	6.8	5.9	5.6	7.2	4.6	0	7.7	5.3	8.0	7.3	
45-54	abs.	16	38	36	18	40	14	51	3	40	12	25	29	41	13	52	0	23	31	24	6	
	rel.	11.4	19.7	17.1	14.8	17.6	13.6	17.5	7.9	15.9	17.1	16.6	16.2	18.7	11.7	16.2	0	17.2	15.7	21.2	9.0	
	+-%	5.3	5.6	5.1	6.3	5.0	6.6	4.4	8.6	4.5	8.8	5.9	5.4	5.2	6.0	4.0	0	6.4	5.1	7.5	6.8	
55-64	abs.	14	58	38	34	40	32	66	6	44	24	25	47	43	29	68	0	20	52	20	19	
	rel.	10.0	30.1	18.1	27.9	17.6	31.1	22.6	15.8	17.5	34.3	16.6	26.3	19.6	26.1	21.2	0	14.9	26.4	17.7	28.4	
	+-%	5.0	6.5	5.2	8.0	5.0	8.9	4.8	11.6	4.7	11.1	5.9	6.4	5.3	8.2	4.5	0	6.0	6.2	7.0	10.8	
65 a viac	abs.	19	56	33	42	43	32	65	10	51	23	24	51	40	35	74	0	13	60	15	33	
	rel.	13.6	29.0	15.7	34.4	18.9	31.1	22.3	26.3	20.3	32.9	15.9	28.5	18.3	31.5	23.1	0	9.7	30.5	13.3	49.3	
	+-%	5.7	6.4	4.9	8.4	5.1	8.9	4.8	14.0	5.0	11.0	5.8	6.6	5.1	8.6	4.6	0	5.0	6.4	6.3	12.0	
Spolu		140	193	210	122	227	103	292	38	251	70	151	179	219	111	321	0	134	197	113	67	

Celkom: 191 246 257 178 290 139 382 46 317 97 209 219 264 164 413 1 165 267 158 72

Výsledky biochemických vyšetření opakovane vyšetřených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023

Muži

Tab. č. 9a

Veková skupina		TC		Glukóza		TG		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Nízke	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20-24	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25-34	abs.	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0
	rel.	9.1	0.0	12.5	0.0	5.9	0.0	4.5	0.0	6.7	0.0	5.9	0.0	7.1	0.0	4.5	0.0	0.0	7.7	7.7	0.0
	+-%	17.0	0.0	22.9	0.0	11.2	0.0	8.7	0.0	12.6	0.0	11.2	0.0	13.5	0.0	8.7	0.0	0.0	14.5	14.5	0.0
35-44	abs.	2	2	3	1	3	1	3	1	2	2	1	3	2	2	3	1	0	4	3	1
	rel.	18.2	14.3	37.5	5.9	17.6	14.3	13.6	50.0	13.3	25.0	5.9	42.9	14.3	20.0	13.6	100.0	0.0	30.8	23.1	33.3
	+-%	22.8	18.3	33.5	11.2	18.1	25.9	14.3	69.3	17.2	30.0	11.2	36.7	18.3	24.8	14.3	0.0	0.0	25.1	22.9	53.3
45-54	abs.	0	3	1	1	3	0	3	0	1	2	3	0	3	0	3	0	1	1	1	0
	rel.	0.0	21.4	12.5	5.9	17.6	0.0	13.6	0.0	6.7	25.0	17.6	0.0	21.4	0.0	13.6	0.0	16.7	7.7	7.7	0.0
	+-%	0.0	21.5	22.9	11.2	18.1	0.0	14.3	0.0	12.6	30.0	18.1	0.0	21.5	0.0	14.3	0.0	29.8	14.5	14.5	0.0
55-64	abs.	2	3	0	5	2	2	3	1	1	2	2	1	3	3	0	1	3	2	0	0
	rel.	18.2	21.4	0.0	29.4	11.8	28.6	13.6	50.0	6.7	25.0	11.8	28.6	7.1	30.0	13.6	0.0	16.7	23.1	15.4	0.0
	+-%	22.8	21.5	0.0	21.7	15.3	33.5	14.3	69.3	12.6	30.0	15.3	33.5	13.5	28.4	14.3	0.0	29.8	22.9	19.6	0.0
65 a viac	abs.	6	6	3	10	8	4	12	0	10	2	10	2	7	5	12	0	4	4	6	2
	rel.	54.5	42.9	37.5	58.8	47.1	57.1	54.5	0.0	66.7	25.0	58.8	28.6	50.0	50.0	54.5	0.0	66.7	30.8	46.2	66.7
	+-%	29.4	25.9	33.5	23.4	23.7	36.7	20.8	0.0	23.9	30.0	23.4	33.5	26.2	31.0	20.8	0.0	37.7	25.1	27.1	53.3
Spolu		11	14	8	17	17	7	22	2	15	8	17	7	14	10	22	1	6	13	13	3

Výsledky biochemických vyšetření opakovane vyšetřených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023

Ženy

Tab. č. 9b

Veková skupina		TC		Glukóza		TG		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Nízke	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20-24	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	+-%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25-34	abs.	6	0	5	1	4	2	5	1	6	0	5	1	4	2	6	0	1	5	5	1
	rel.	8.2	0.0	4.3	1.2	3.3	2.5	2.7	8.3	4.3	0.0	5.9	0.9	3.2	2.7	3.1	0.0	1.8	4.5	6.1	1.3
	+-%	6.3	0.0	3.7	2.3	3.2	3.5	2.3	15.6	3.4	0.0	5.0	1.7	3.1	3.7	2.5	0.0	3.5	3.9	5.2	2.5
35-44	abs.	9	11	15	3	17	1	17	1	14	4	12	6	16	2	17	1	8	8	13	1
	rel.	12.3	8.3	13.0	3.6	14.2	1.3	9.1	8.3	10.1	7.1	14.1	5.3	12.8	2.7	8.9	33.3	14.5	7.3	15.9	1.3
	+-%	7.5	4.7	6.2	4.0	6.2	2.5	4.1	15.6	5.0	6.7	7.4	4.1	5.9	3.7	4.0	53.3	9.3	4.9	7.9	2.5
45-54	abs.	8	16	16	6	18	5	21	1	17	5	11	11	18	4	22	0	13	10	16	6
	rel.	11.0	12.0	13.9	7.2	15.0	6.3	11.3	8.3	12.2	8.9	12.9	9.7	14.4	5.5	11.5	0.0	23.6	9.1	19.5	7.7
	+-%	7.2	5.5	6.3	5.6	6.4	5.4	4.5	15.6	5.4	7.5	7.1	5.5	6.2	5.2	4.5	0.0	11.2	5.4	8.6	5.9
55-64	abs.	9	27	21	14	18	18	33	3	20	16	10	26	23	13	36	0	15	16	18	11
	rel.	12.3	20.3	18.3	16.9	15.0	22.8	17.7	25.0	14.4	28.6	11.8	23.0	18.4	17.8	18.8	0.0	27.3	14.5	22.0	14.1
	+-%	7.5	6.8	7.1	8.1	6.4	9.2	5.5	24.5	5.8	11.8	6.8	7.8	6.8	8.8	5.5	0.0	11.8	6.6	9.0	7.7
65 a viac	abs.	41	79	58	59	63	53	110	6	82	31	47	69	64	52	111	2	18	71	30	59
	rel.	56.2	59.4	50.4	71.1	52.5	67.1	59.1	50.0	59.0	55.4	55.3	61.1	51.2	71.2	57.8	66.7	32.7	64.5	36.6	75.6
	+-%	11.4	8.3	9.1	9.8	8.9	10.4	7.1	28.3	8.2	13.0	10.6	9.0	8.8	10.4	7.0	53.3	12.4	8.9	10.4	9.5
Spolu		73	133	115	83	120	79	186	12	139	56	85	113	125	73	192	3	55	110	82	78

Celkom: 84 147 123 100 137 86 208 14 154 64 102 120 139 83 214 4 61 123 95 81

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023

Muži

Tab. č. 10a

Muži		Počet klientov vo vekových skupinách								Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 and <80)	abs	0	0	2	2	1	4	0	1	10
	rel	0.0	0.0	16.7	12.5	5.6	20.0	0.0	5.6	60.4
	+-%	0.0	0.0	21.1	16.2	10.6	17.5	0.0	10.6	76.0
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs	0	0	2	4	3	2	3	3	17
	rel	0.0	0.0	16.7	25.0	16.7	10.0	20.0	16.7	105.1
	+-%	0.0	0.0	21.1	21.2	17.2	13.1	20.2	17.2	110.0
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs	0	1	5	5	7	5	3	2	28
	rel	0.0	25.0	41.7	31.3	38.9	25.0	20.0	11.1	193.0
	+-%	0.0	42.4	27.9	22.7	22.5	19.0	20.2	14.5	169.2
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs	0	3	2	5	5	6	7	5	33
	rel	0.0	75.0	16.7	31.3	27.8	30.0	46.7	27.8	255.3
	+-%	0.0	42.4	21.1	22.7	20.7	20.1	25.2	20.7	172.9
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs	0	0	1	0	2	0	1	2	6
	rel	0.0	0.0	8.3	0.0	11.1	0.0	6.7	11.1	37.2
	+-%	0.0	0.0	15.6	0.0	14.5	0.0	12.6	14.5	57.2
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs	0	0	0	0	0	3	1	5	9
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.0	6.7	27.8	49.5
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.6	12.6	20.7	48.9
HYPERTENZIA	abs	0	3	3	5	7	9	9	12	48
	rel	0.0	75.0	25.0	31.3	38.9	45.0	60.0	66.7	341.9
	+-%	0.0	42.4	24.5	22.7	22.5	21.8	24.8	21.8	180.5
Spolu	abs	0	4	12	16	18	20	15	18	103

Ženy

Tab. č. 10b

Ženy		Počet klientov vo vekových skupinách								Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 and <80)	abs	0	5	11	17	26	17	10	5	91
	rel	0.0	83.3	45.8	58.6	35.1	32.1	14.1	6.8	275.8
	+-%	0.0	29.8	19.9	17.9	10.9	12.6	8.1	5.8	105.0
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs	0	1	10	5	20	10	18	6	70
	rel	0.0	16.7	41.7	17.2	27.0	18.9	25.4	8.2	155.1
	+-%	0.0	29.8	19.7	13.7	10.1	10.5	10.1	6.3	100.2
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs	0	0	1	4	17	12	22	17	73
	rel	0.0	0.0	4.2	13.8	23.0	22.6	31.0	23.3	117.9
	+-%	0.0	0.0	8.0	12.6	9.6	11.3	10.8	9.7	62.0
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs	0	0	2	3	10	11	16	30	72
	rel	0.0	0.0	8.3	10.3	13.5	20.8	22.5	41.1	116.5
	+-%	0.0	0.0	11.1	11.1	7.8	10.9	9.7	11.3	61.9
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs	0	0	0	0	1	2	2	6	11
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	1.4	3.8	2.8	8.2	16.2
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	2.6	5.1	3.8	6.3	17.8
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs	0	0	0	0	0	1	3	9	13
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.9	4.2	12.3	18.4
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.7	4.7	7.5	15.9
HYPERTENZIA	abs	0	0	2	3	11	14	21	45	96
	rel	0.0	0.0	8.3	10.3	14.9	26.4	29.6	61.6	151.1
	+-%	0.0	0.0	11.1	11.1	8.1	11.9	10.6	11.2	64.0
Spolu	abs	0	6	24	29	74	53	71	73	330

Celkom

0

10

36

45

92

73

86

91

433

Výsledky hodnotenia skriningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023

Muži

Tab. č. 11a

Muži		Počet klientov vo vekových skupinách								Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 and <80)	abs	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	25.0	0.0	0.0	25.0
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	42.4	0.0	0.0	42.4
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs	0	0	0	0	2	1	1	0	4
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0	25.0	33.3	0.0	108.3
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	49.0	42.4	53.3	0.0	144.7
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs	0	0	0	1	1	2	1	5	10
	rel	0.0	0.0	0.0	100.0	25.0	50.0	33.3	55.6	263.9
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	42.4	49.0	53.3	32.5	177.2
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	22.2	22.2
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	27.2	27.2
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs	0	0	0	0	1	0	1	2	4
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	25.0	0.0	33.3	22.2	80.5
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	42.4	0.0	53.3	27.2	122.9
HYPERTENZIA	abs	0	0	0	0	1	0	1	4	6
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	25.0	0.0	33.3	44.4	102.7
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	42.4	0.0	53.3	32.5	128.2
Spolu	abs	0	0	0	1	4	4	3	9	21

Ženy

Tab. č. 11b

Ženy		Počet klientov vo vekových skupinách								Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 and <80)	abs	0	0	0	1	7	5	14	17	44
	rel	0.0	0.0	0.0	33.3	50.0	20.8	40.0	15.7	159.8
	+-%	0.0	0.0	0.0	53.3	26.2	16.2	16.2	6.9	118.8
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs	0	0	0	2	4	9	7	17	39
	rel	0.0	0.0	0.0	66.7	28.6	37.5	20.0	15.7	168.5
	+-%	0.0	0.0	0.0	53.3	23.7	19.4	13.3	6.9	116.6
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs	0	0	0	0	1	5	9	28	43
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1	20.8	25.7	25.9	79.5
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	13.5	16.2	14.5	8.3	52.5
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs	0	0	0	0	1	5	4	33	43
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1	20.8	11.4	30.6	69.9
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	13.5	16.2	10.5	8.7	48.9
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs	0	0	0	0	1	0	1	9	11
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1	0.0	2.9	8.3	18.3
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	13.5	0.0	5.5	5.2	24.2
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs	0	0	0	0	0	0	0	4	4
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.7	3.7
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.6	3.6
HYPERTENZIA	abs	0	0	0	0	2	5	5	46	58
	rel	0.0	0.0	0.0	0.0	14.3	20.8	14.3	42.6	92.0
	+-%	0.0	0.0	0.0	0.0	18.3	16.2	11.6	9.3	55.4
Spolu	abs	0	0	0	3	14	24	35	108	184

Celkom

0 0 0 4 18 28 38 117 205

**Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia
za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023**

Tab. č. 12a

			TC	Glu	TG	TKS	TKD	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHtR
Muži	Pokles	abs.	3	2	10	2	4	2	4	7	10	9	1	0
		rel.	13.0	9.1	50.0	8.7	17.4	10.5	22.2	36.8	52.6	50.0	5.3	0
		+-%	13.8	12.0	21.9	11.5	15.5	13.8	19.2	21.7	22.5	23.1	10.0	0
Muži	Nezmenené	abs.	8	9	5	16	14	9	5	8	5	3	14	1
		rel.	34.8	40.9	25.0	69.6	60.9	47.4	27.8	42.1	26.3	16.7	73.7	100.0
		+-%	19.5	20.5	19.0	18.8	19.9	22.5	20.7	22.2	19.8	17.2	19.8	0.0
Muži	Nárast	abs.	12	11	5	5	5	8	9	4	4	6	4	0
		rel.	52.2	50.0	25.0	21.7	21.7	42.1	50.0	21.1	21.1	33.3	21.1	0
		+-%	20.4	20.9	19.0	16.9	16.9	22.2	23.1	18.3	18.3	21.8	18.3	0
Muži	Celkom		23	22	20	23	23	19	18	19	19	18	19	1
Ženy	Pokles	abs.	30	12	41	21	46	27	54	62	58	73	7	1
		rel.	17.4	7.4	26.3	12.0	26.3	17.9	36.7	41.1	38.9	49.7	4.5	5.3
		+-%	5.7	4.0	6.9	4.8	6.5	6.1	7.8	7.8	7.8	8.1	3.3	10.0
Ženy	Nezmenené	abs.	69	84	29	94	92	49	40	53	26	35	104	16
		rel.	40.1	51.9	18.6	53.7	52.6	32.5	27.2	35.1	17.4	23.8	67.1	84.2
		+-%	7.3	7.7	6.1	7.4	7.4	7.5	7.2	7.6	6.1	6.9	7.4	16.4
Ženy	Nárast	abs.	73	66	86	60	37	75	53	36	65	39	44	2
		rel.	42.4	40.7	55.1	34.3	21.1	49.7	36.1	23.8	43.6	26.5	28.4	10.5
		+-%	7.4	7.6	7.8	7.0	6.0	8.0	7.8	6.8	8.0	7.1	7.1	13.8
Ženy	Celkom		172	162	156	175	175	151	147	151	149	147	155	19
SPOLU	Pokles	abs.	33	14	51	23	50	29	58	69	68	82	8	1
		rel.	16.9	7.6	29.0	11.6	25.3	17.1	35.2	40.6	40.5	49.7	4.6	5.0
		+-%	5.3	3.8	6.7	4.5	6.1	5.7	7.3	7.4	7.4	7.6	3.1	9.6
SPOLU	Nezmenené	abs.	77	93	34	110	106	58	45	61	31	38	118	17
		rel.	39.5	50.5	19.3	55.6	53.5	34.1	27.3	35.9	18.5	23.0	67.8	85.0
		+-%	6.9	7.2	5.8	6.9	6.9	7.1	6.8	7.2	5.9	6.4	6.9	15.6
SPOLU	Nárast	abs.	85	77	91	65	42	83	62	40	69	45	48	2
		rel.	43.6	41.8	51.7	32.8	21.2	48.8	37.6	23.5	41.1	27.3	27.6	10.0
		+-%	7.0	7.1	7.4	6.5	5.7	7.5	7.4	6.4	7.4	6.8	6.6	13.1
SPOLU	Celkom		195	184	176	198	198	170	165	170	168	165	174	20

**Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia
pre skupiny klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení
za obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023**

Tab. č. 12b

			TC	Glu	TG	TKS	TKD	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHtR
Muži	Pokles	abs.	2	2	4	2	3	2	1	1	4	1	1	0
		rel.	40.0	22.2	57.1	13.3	30.0	14.3	25.0	25.0	57.1	100.0	9.1	0
		+-%	42.9	27.2	36.7	17.2	28.4	18.3	42.4	42.4	36.7	0.0	17.0	0
Muži	Nezmenené	abs.	3	5	2	11	5	8	1	2	2	0	8	1
		rel.	60.0	55.6	28.6	73.3	50.0	57.1	25.0	50.0	28.6	0	72.7	100.0
		+-%	42.9	32.5	33.5	22.4	31.0	25.9	42.4	49.0	33.5	0	26.3	0.0
Muži	Nárast	abs.	0	2	1	2	2	4	2	1	1	0	2	0
		rel.	0	22.2	14.3	13.3	20.0	28.6	50.0	25.0	14.3	0	18.2	0
		+-%	0	27.2	25.9	17.2	24.8	23.7	49.0	42.4	25.9	0	22.8	0
Muži	Celkom		5	9	7	15	10	14	4	4	7	1	11	1
Ženy	Pokles	abs.	27	9	21	16	27	26	23	53	36	8	5	0
		rel.	28.7	25.0	50.0	21.1	50.9	20.5	52.3	56.4	59.0	88.9	6.7	0
		+-%	9.1	14.1	15.1	9.2	13.5	7.0	14.8	10.0	12.3	20.5	5.6	0
Ženy	Nezmenené	abs.	45	23	9	49	26	46	14	30	13	1	55	15
		rel.	47.9	63.9	21.4	64.5	49.1	36.2	31.8	31.9	21.3	11.1	73.3	100.0
		+-%	10.1	15.7	12.4	10.8	13.5	8.4	13.8	9.4	10.3	20.5	10.0	0.0
Ženy	Nárast	abs.	22	4	12	11	0	55	7	11	12	0	15	0
		rel.	23.4	11.1	28.6	14.5	0	43.3	15.9	11.7	19.7	0	20.0	0
		+-%	8.6	10.3	13.7	7.9	0	8.6	10.8	6.5	10.0	0	9.1	0
Ženy	Celkom		94	36	42	76	53	127	44	94	61	9	75	15
SPOLU	Pokles	abs.	29	11	25	18	30	28	24	54	40	9	6	0
		rel.	29.3	24.4	51.0	19.8	47.6	19.9	50.0	55.1	58.8	90.0	7.0	0
		+-%	9.0	12.6	14.0	8.2	12.3	6.6	14.1	9.8	11.7	18.6	5.4	0
SPOLU	Nezmenené	abs.	48	28	11	60	31	54	15	32	15	1	63	16
		rel.	48.5	62.2	22.4	65.9	49.2	38.3	31.3	32.7	22.1	10.0	73.3	100.0
		+-%	9.8	14.2	11.7	9.7	12.3	8.0	13.1	9.3	9.9	18.6	9.4	0.0
SPOLU	Nárast	abs.	22	6	13	13	2	59	9	12	13	0	17	0
		rel.	22.2	13.3	26.5	14.3	3.2	41.8	18.8	12.2	19.1	0	19.8	0
		+-%	8.2	9.9	12.4	7.2	4.3	8.1	11.0	6.5	9.3	0	8.4	0
SPOLU	Celkom		99	45	49	91	63	141	48	98	68	10	86	16

REFERÁT VZDELÁVANIA

Vedúci:

prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.

Pracovníci:

doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD.

PaedDr. Michaela Ondirová

Bc. Dáša Kaliská

Náplň činnosti

Oddelenie stratégie rozvoja a vzdelávania začalo svoju činnosť 1.6.2020.

Od 1.1.2023 pracuje pod zmeneným názvom Referát vzdelávania, ktorý je začlenený pod úsek regionálneho hygienika a generálneho tajomníka služobného úradu (ÚRHaGTSÚ).

Pripravuje, analyzuje a triedi podklady pre rozhodovacie procesy vedúcich pracovníkov verejného zdravotníctva.

V spolupráci s inými pracoviskami RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici navrhuje smery ďalšieho možného rozvoja úradu. Sleduje spolu s osobným úradom úroveň vzdelávania pracovníkov úradu.

Navrhuje legislatívne zmeny v procese zabezpečenia ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov pre potreby verejného zdravotníctva.

Prof. MUDr. Cyril Klement, CSc. spolupracuje s odborom lekárskej mikrobiológie na úseku:

- Informačného centra pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane (2002),
- Národného referenčného centra pre pneumokokové a hemofilové infekcie (2010).

Prof. MUDr. Cyril Klement, CSc. v roku 2023 ako zástupca rezortu zdravotníctva vykonal zahraničné pracovné cesty v súvislosti so zasadnutím Meeting of Experts a HK BWC.

Doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD. aktívne spolupracuje spolu s ďalšími epidemiológmi v Konzíliu odborníkov pri Pandemickej komisii vlády SR od začiatku pandémie koronavírusu v SR. Do konzília bola menovaná ministrom zdravotníctva SR. Počas celého trvania pandémie sa podieľala na príprave podkladov pre odborné usmernenia a opatrenia vydávané formou vyhlášok hlavného hygienika. Tieto boli zamerané jednak na karanténne opatrenia, opatrenia pri hromadných podujatiach, opatrenia na prekrytie horných dýchacích ciest, pre ochranu hraníc, na prevádzku prevádzok verejného stravovania.

Ako členka Poradného zboru Európskeho centra pre kontrolu chorôb (AF ECDC) spolupracovala pri prehodnocovaní epidemiologickej situácie v krajinách EÚ a pri príprave odporúčaní pre členské krajiny. Ako kontaktný bod pre surveillance pri ECDC zabezpečovala plnenie požiadaviek na výkon monitoringu prenosných chorôb so špeciálnym zameraním na ochorenia spôsobené vírusom SARS-CoV-2.

Na základe poverenia hlavného hygienika SR zodpovedá za obsahovú stránku informačného systému EPIS a spolupracuje s administrátorkou systému na zabezpečení obsahovej, formálnej aj technickej stránky IS. Z tejto pozície usmerňuje všetkých užívateľov IS EPIS o zmenách vykonaných v jednotlivých položkách a premenných, ktoré sú aktualizované podľa aktuálnych

potrieb, meniacej sa epidemiologickej situácie a požiadaviek európskej siete ECDC TESSy. V priebehu pandémie ochorenia COVID 19 bolo potrebné opakovane dopĺňať premenné jednak v etiológii, testovacích metódach, osobitné premenné po zavedení sekvenácie, v očkovanom stave, dopade ochorenia atď. Na usmerňovanie pracovníkov epidemiológie v tejto problematike využívala pravidelné týždenné hodnotenia epidemiologickej situácie, ktoré online formou organizovala IZA pri MZ SR.

Ďalej pracovala ako krajská odborníčka pre odbor epidemiológie, kde online formou usmerňovala pracovníkov odborov epidemiológie v oblasti surveillance prenosných chorôb v roku 2022 predovšetkým so zameraním na opatrenia pri výskyte ochorení a epidémií spôsobených vírusom SARS CoV 2.

Denne vyhodnocuje aktivitu prenosných ochorení v programe EPIS a naďalej spolupracuje podľa potreby s odborom epidemiológie.

Úradom verejného zdravotníctva SR bola poverená aktívne sa zúčastňovať na projekte „Informatizácie verejného zdravotníctva a optimalizácie verejnej správy“, kde zastáva pozíciu metodika za odbor epidemiológie. Táto činnosť si vyžiadala množstvo konzultácií, analýz a výstupov jednak pre update IS EPIS, ale aj prípravu zjednocovacích postupov pre výkon ŠZD, ktorý sa vykonáva na odboroch epidemiológie.

Bc. Dáša Kaliská a PaedDr. Michaela Ondírová naďalej pripravovali podklady pre evidenciu publikačnej činnosti (ďalej len EPC) prezentovanú na webovom sídle úradu. Evidencia publikačnej činnosti v roku 2023 pokračovala okresmi Bardejov, Komárno, Košice, Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Poprad a Žilina. Pokračovalo sa tiež v spracovávaní evidencie publikačnej činnosti jednotlivých zamestnancov ÚVZ SR. Evidencia publikačnej činnosti ďalších RÚVZ je v štádiu rozpracovanosti.

Publikačná činnosť RÚVZ v SR a ÚVZ SR vydaná do roku 2021 bude naďalej priebežne evidovaná a spracovaná podľa vyhlášky MŠVVaŠ SR 456/2012 Z. z. o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti, na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Novšie záznamy sa budú registrovať podľa Vyhlášky MŠVVaŠ SR 397/2020 Z. z. o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti.

Podrobná EPC úradov verejného zdravotníctva na Slovensku podľa jednotlivých zamestnancov je uvedená aj s komentárom na webom sídle Úradu verejného zdravotníctva: <https://www.uvzsr.sk/web/uvz/evidencia-publikacnej-cinnosti>

V roku 2023 sa vytvorilo 242 dokumentov publikačnej činnosti, ktoré pozostávajú z 5666 záznamov. Celkove sa od roku 2019 do 2023 zaevidovalo 730 autorov a bolo vytvorených 17348 záznamov publikačnej činnosti (Tabuľka 1).

Tabuľka 1

Sídlo RÚVZ	Počet spracovaných autorov	Počet záznamov EPC do 2022	Počet* záznamov EPC za 2023
Osobnosti	11	1208	542
RÚVZ Banská Bystrica	189	2451	213
RÚVZ Bardejov	19	0	67
RÚVZ Bratislava mesto	8	336	26
RÚVZ Čadca	4	21	0
RÚVZ Dolný Kubín	5	11	15
RÚVZ Galanta	1	1	0
RÚVZ Komárno	16	113	262
RÚVZ Košice	89	145	898
RÚVZ Liptovský Mikuláš	14	0	116
RÚVZ Levice	3	11	3
RÚVZ Lučenec	13	68	0
RÚVZ Martin	0	0	7
RÚVZ Michalovce	4	0	15
RÚVZ Nitra	1	54	2
RÚVZ Poprad	26	118	55
RÚVZ Prešov	1	6	4
RÚVZ Prievidza	14	50	5
RÚVZ Rimavská Sobota	11	93	0
RÚVZ Rožňava	0	0	2
RÚVZ Senica	20	379	2
RÚVZ Stará Ľubovňa	12	60	0
RÚVZ Svidník	4	5	1
RÚVZ Trebišov	9	47	0
RÚVZ Trenčín	5	398	23
RÚVZ Trnava	3	2	1
RÚVZ Veľký Krtíš	7	10	0
RÚVZ Vranov nad Topľou	7	58	0
RÚVZ Zvolen	17	123	2
RÚVZ Žiar nad Hronom	16	61	3
RÚVZ Žilina	30	187	362
ÚVZ SR**	171	5666	3040
SÚČET	730	11682	5666

* stav k 28.03.2024

** nezohrané, iba súčet záznamov

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici naďalej vykazujú nadštandardnú publikačnú činnosť. **Tabuľka 2** sumarizuje publikačnú činnosť zamestnancov za obdobie rokov 1948-2021. **Tabuľka 3** zase zobrazuje publikačnú činnosť za roky 2022-2023, kedy došlo k výraznej zmene evidencie publikačnej činnosti na základe vyhlášky MŠVVaŠ SR 397/2020 Z. z.

Tabuľka 2

EPC RÚVZ BB 1948-2021

Kategoríe publikačnej činnosti		
Celkový počet záznamov		2553
Kód	Názov kategórie	
AAB	Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách	12
ABB	Štúdie charakteru ved. monografie v časopisoch a zborníkoch vydané v dom. vydavateľstvách	3

ABC	Kapitoly vo vedeckých monografiách vydané v zahraničných vydavateľstvách	5
ABD	Kapitoly vo vysokoškolských učebniciach vydané v domácich vydavateľstvách	14
ACB	Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách	17
ACD	Kapitoly vo vysokoškolských učebniciach vydané v domácich vydavateľstvách	3
ADC	Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch	263
ADD	Vedecké práce v domácich karentovaných časopisoch	9
ADE	Vedecké práce v ostatných zahraničných časopisoch	74
ADF	Vedecké práce v ostatných domácich časopisoch	215
ADM	Vedecké práce v zahraničných časopisoch registrovaných v databázach WoS alebo SCOPUS	35
ADN	Vedecké práce v domácich časopisoch registrovaných v databázach WoS alebo SCOPUS	34
AEC	Vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	6
AED	Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	124
AEE	Vedecké práce v zahr. nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	1
AEF	Vedecké práce v domácich nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	11
AEG	Abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch	4
AEM	Abstrakty vedeckých prác v zahr. časopisoch registrovaných v databázach WoS alebo SCOPUS	2
AFC	Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách	24
AFD	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách	252
AFE	Abstrakty pozvaných príspevkov zo zahraničných vedeckých konferencií	2
AFG	Abstrakty príspevkov zo zahraničných vedeckých konferencií	125
AFH	Abstrakty príspevkov z domácich vedeckých konferencií	443
AFJ	Preprinty vedeckých prác vydané v domácich vydavateľstvách	2
AFK	Postery zo zahraničných konferencií	24
AFL	Postery z domácich konferencií	89
AGI	Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách	30
BAA	Odborné knižné publikácie vydané v zahraničných vydavateľstvách	1
BAB	Odborné knižné publikácie vydané v domácich vydavateľstvách	35
BBB	Kapitoly v odborných knižných publikáciách vydané v domácich vydavateľstvách	1
BCI	Skriptá a učebné texty	18
BCK	Kapitoly v učebniciach a učebných textoch	4
BDE	Odborné práce v ostatných zahraničných časopisoch	7
BDF	Odborné práce v ostatných domácich časopisoch	197
BDN	Odborné práce v dom. časopisoch registrovaných v databázach WOS alebo SCOPUS	1
BEC	Odborné práce v zahraničných recenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonf.)	5
BED	Odborné práce v dom. recenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonfer.)	32
BEE	Odborné práce v zahraničných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	13
BEF	Odborné práce v domácich zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	133
BFA	Abstrakty odborných prác zo zahraničných podujatí (konferencie...)	1
BFB	Abstrakty odborných prác z domácich podujatí (konferencie...)	79
DAI	Dizertačné a habilitačné práce	24
EAI	Prehľadové práce	8
EAJ	Odborné preklady publikácií	3
EDI	Recenzie v časopisoch a zborníkoch	8
EDJ	Prehľadové práce, odborné práce, preklady v časopisoch a zborníkoch	1
FAI	Zostavovateľské práce knižného charakteru	6
GAI	Správy	1
GHG	Práce zverejnené spôsobom umožňujúcim hromadný prístup	5
GII	Rôzne publikácie a dokumenty, ktoré nemožno zaradiť do predch. kategórií.	147

Tabuľka 3
EPČ RÚVZ BB 2022-2023

Kategoríe publikačnej činnosti		
Celkový počet záznamov		111
Kód	Názov kategórie	
V2	Vedecký výstup publikačnej činnosti ako časť celku editovanej knihy alebo zborníka	17
V3	Vedecký výstup publikačnej činnosti z časopisu	41
O1	Odborný výstup publikačnej činnosti ako celok	2
O2	Odborný výstup publikačnej činnosti ako časť knižnej publikácie alebo zborníka	35
O3	Odborný výstup publikačnej činnosti z časopisu	14
I1	Iný výstup publikačnej činnosti ako celok	1
I3	Iný výstup publikačnej činnosti z časopisu	1

Podrobný súpis publikačnej činnosti zamestnancov RÚVZ Banská Bystrica za rok 2023 je súčasťou prílohy 2. a tejto Výročnej správy.

PaedDr. Michaela Ondirová administratívne a organizačne zabezpečovala proces vzdelávania zamestnancov RÚVZ v BB (12 odborných seminárov). Jej úlohou bolo osloviť všetkých vedúcich jednotlivých odborov RÚVZ BB a na základe ich návrhov tém odborných pracovných seminárov a ich termínov následne zostaviť všeobecný a podrobný plán vzdelávania. Po odsúhlasení vypracovaných plánov regionálnou hygieničkou a generálnou tajomníčkou služobného úradu priebežne registrovať naplánované podujatia v kreditovom systéme ARS CME, pripravovať žiadosti o zaevidovanie aktivít do Kalendára vzdelávacích podujatí CME, čestné vyhlásenia ku konfliktom záujmov, pozvánky, sylaby, prezenčné listiny, správy odborného garanta/supervízora z aktivít CME, kontrolovať správnosť údajov v zaslaných vystavených faktúrach a zabezpečiť ich úhradu. Po ukončení jednotlivých seminárov následne všetkým zúčastneným vyhotovovať certifikáty o odbornej garancii a potvrdenia o účasti, ako aj evidovať účastníkov s lekárskeým vzdelaním v systéme ARS CME a prideliť im kredity.

PaedDr. Michaela Ondirová sa podieľala na tvorbe, jazykových a grafických úpravách tlačových správ (celkom 16) ohľadom rôznych odporúčaní a rád odborníkov RÚVZ BB pri rôznych príležitostiach svetových dní Svetovej zdravotníckej organizácie, ale i ďalších významných dní podporovaných touto organizáciou, ale aj napr. rôznych pamätných dní verejného zdravotníctva, kampaní, narodeninách občianskeho združenia Svetielko nádeje, Projekte CPW – prevencia rakoviny v práci. Popri tom budovala a udržiavala vzťahy s celoslovenskými i regionálnymi médiami a verejnosťou s cieľom podporovať zdravie obyvateľstva, ako aj aktivity RÚVZ BB prostredníctvom písomnej komunikácie, čím zároveň zastupovala RÚVZ BB pred médiami a verejnosťou. Rovnako bola vždy nápomocná všetkým zamestnancom RÚVZ BB pri jazykových a grafických úpravách všetkých druhov textov, plagátov, letákov, článkov, ako aj rôznych dokumentov.

PaedDr. Michaela Ondirová sa taktiež spolupodieľala na zabezpečovaní externých aktivít RÚVZ BB v oblasti vzdelávania vo verejnom zdravotníctve v rámci odborných praxí a odborných stáží v spolupráci s Fakultou verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. V rámci vzdelávania sa PaedDr. Michaela Ondirová pasívne zúčastnila 6 online webinárov organizovaných CVTI v Bratislave.

Bc. Dáša Kaliská ako zodpovedná osoba **poverená Úradom verejného zdravotníctva v Bratislave zabezpečovala celoročne evidenciu publikačnej a prednáškovej činnosti všetkých RÚVZ na Slovensku vrátane ÚVZ SR**. Zo získaných záznamov robila individuálne výstupy pre potreby jednotlivých RÚVZ a ich zamestnancom. Napomáhala aj pri vyplňovaní štatistických podkladov pre potreby vedy, výskumu a projektov (ohlasy, citovanosť vo Web of Science, v Scopuse, H-index a pod.).

Bc. Dáša Kaliská ako knihovník viedla Lekársku knižnicu RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Poskytovala služby v plnom rozsahu zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach. Štatistický prehľad činností je uvedený v tabuľke 4. Okrem štandardných činností poskytovala informácie o formálnych úpravách písomných dokumentov, článkov, zborníkov a tiež zabezpečovala kontakt s vydavateľstvami a Národnou knižnicou pri prideliťovaní ISBN čísiel k dokumentom vydaným na RÚVZ Banská Bystrica.

Lekárska knižnica tiež vypracovávala štatistické prehľady svojho fondu alebo svojej činnosti pre Slovenskú národnú knižnicu v Martine (KULT 10-01 o knižnici), pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave (katalóg periodík), pre CVTI v Bratislave (zoznam získanej zahraničnej literatúry) a v neposlednom rade pre Ministerstvo kultúry SR (prehľad edičnej činnosti).

V rámci vzdelávania Bc. Kaliská využila možnosť vzdelávať sa na rôznych školeniach a webinároch organizovaných Slovenskou národnou knižnicou v Martine a Centrom vedecko-technických informácií v Bratislave. Online formou sa zúčastnila 6 vzdelávacích podujatí a osobne veľmi užitočného workshopu v Slovenskej národnej knižnici v Martine.

Tabuľka 3

Štatistika Lekárskej knižnice

knižničný fond k 31.12.2023	3986 kn. j.
z toho ročný prírastok kníh	9 kn. j.
z toho ročný prírastok noriem	16 kn. j.
počet úbytkov knižničných jednotiek (vyradené)	0 kn. j.
počet titulov periodík/ z toho zahraničné	20 /10
stav publikačnej činnosti / z toho ročný prírastok	2663 / 55
výpožičky spolu (MON, PER, NOR)	396 (233, 105, 58)
články získané formou MVS/MMVS	26
knihy získane formou MVS/MMVS	31
el. dokumenty zo zahraničných databáz	17
počet vypracovaných tématických rešerší	34
počet vypracovaných citačných rešerší	2
poskytnuté referenčné služby	407
hrebeňová väzba	51
registrovaní používatelia / z toho externý	57 / 2
návštevníci knižnice	274

KONTROLA, DOZOR, SŤAŽNOSTI A AUDIT

1. PREHLAD:

- petície: 0
- sťažnosti: odstúpené, opodstatnené, neopodstatnené, odložené, sťažnosť proti vybaveniu sťažnosti, sťažnosť proti odloženiu sťažnosti - 0

Vo vykazovanom období žiadne podanie doručené RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len „RÚVZ BB“) nespĺňalo podľa platnej právnej úpravy pojmové znaky sťažnosti *alebo* petície.

2. ZAMERANIA OPODSTATNENÝCH SŤAŽNOSTÍ

V roku 2023 RÚVZ BB **nevykazuje** žiadnu opodstatnenú sťažnosť.

3. PRIJATÉ OPATRENIA

V roku 2023 nebol dôvod prijímať žiadne opatrenia.

4. PODANIA

RÚVZ Banská Bystrica		
1.	Celkom	129
1.1.	- z toho z roku 2021	6
1.2.	- z toho za rok 2022	123
1.3.	Vybavených v roku 2022	126
1.4.	Nezbavených (k 31.12.2022)	3

Údaje o počtoch iných podaní (žiadosti, podnety, oznámenia a pod.) za rok 2023

V iných podaniach RÚVZ BB vykazuje podnety a oznámenia, z ktorých obsahu vyplýva dôvod na začatie konania ex lege, na výkon štátneho zdravotného dozoru podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, na výkon kontroly zákazu fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a na výkon úradnej kontroly potravín podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách.

5. PROTISPOLOČENSKÁ ČINNOSŤ

Podmienky poskytovania ochrany osobám pred neoprávneným postihom v pracovno-právnom vzťahu v súvislosti s oznamovaním kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len „protispoločenská činnosť“) a práva a povinnosti osôb pri oznamovaní protispoločenskej činnosti upravuje zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 54/2019 Z. z.“) v znení neskorších predpisov.

Za účelom úpravy vnútorného postupu pri podávaní prijímaní a preverovaní oznámení o protispoločenskej činnosti, podrobností o právach a povinnostiach zodpovednej osoby pri preverovaní oznámení, ochrane oznamovateľov, zachovávaní mlčanlivosti pri vybavovaní

oznámení, vedení evidencie oznámení bol vytvorený nový služobný predpis - interná smernica RÚVZ BB č. 14/2023 zo dňa 10. 11.2023, ktorá nahradila pôvodný služobný predpis - internú smernicu č. 6/2019 o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. RÚVZ BB má v zmysle § 10 zák. č. 54/2019 Z. z. vytvorený vnútorný systém preverovania oznámení, určenú zodpovednú osobu, určený spôsob podávania oznámení a zavedenú evidenciu oznámení v rozsahu zákona č. 54/2019 Z. z. K **31.12.2023 nebolo** na RÚVZ BB zaevidované žiadne oznámenie definované zákonom č. 54/2019 Z. z. Označenie zodpovednej osoby, vrátane spôsobu podávania oznámení boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ BB a na informačnej tabuli vo vstupnej hale úradu.

6. OZNÁMENIA Z PODOZRENIA ZO SPÁCHANIA TRESTNÉHO ČINU PRIJÍMANIA ÚPLATKU, PODPLÁCANIA, NEPRIAMEJ KORUPCIE

RÚVZ BB v roku 2023 **nevidoval a neriešil** žiadne oznámenie z podozrenia zo spáchania trestného činu prijímania úplatku, podplácania alebo nepriamej korupcie.

7. PREHĽAD RIEŠENÝCH PODANÍ (PETÍCIE, SŤAŽNOSTI, PODNETY, PROTISPOLOČENSKÁ ČINNOSŤ)

TABUĽKA "A I" - ÚDAJE O POČTOCH, DRUHOCH, SPÔSOBE VYBAVENIA A OPODSTATNENOSTI PETÍCIÍ A SŤAŽNOSTÍ ZA ROK 2023

Meno vyplňujúceho subjektu: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Adresa: Cesta k nemocnici 1, Banská Bystrica PSČ: 975 56		Ministerstvo* ÚOŠS*		organizácie		OÚ		organizácie	
		PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ
a	b	c1	d1	c2	d2	c3	d3	c4	d4
1.	CELKOM			-	-				
1.1.	z toho z r. 2022			-	-				
1.2.	z toho za rok 2023			-	-				
1.3.	vybavených v r. 2023			-	-				
1.4.	nevybavených (k 31.12.2023)			-	-				
2.	SPÔSOB VYBAVENIA								
2.1.	Postúpením			-	-				
2.2.	Prešetrením/ Prekontrolovaním			-	-				
2.3.	Odložením, vrátením			-	-				
3.	OPODSTATNENOSŤ								
3.1.	opodstatnených			-	-				
3.2.	neopodstatnených			-	-				

3.3.	nevyhodnotených			-	-				
4.	OPAKOVANÉ PODANIA CELKOM			-	-				
4.1.	- z toho opodstatnené			-	-				
4.2.	neopodstatnené			-	-				
5.	PODANIA OZNAČENÉ AKO SŤAŽNOSŤ			-	-				

**TABUĽKA "A II" - ÚDAJE O ODLOŽENÝCH A VRÁTENÝCH SŤAŽNOSTIACH
A ODLOŽENÝCH PETÍCIÁCH ZA ROK 2023**

Meno vyplňujúceho subjektu: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Adresa: Cesta k nemocnici 1, Banská Bystrica PSČ: 975 56		Ministerstvo* ÚOŠS*		organizácie		OÚ		organizácie			
		PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ		
		a	b	c1	d1	c2	d2	c3	d3	c4	d4
2.3	Odložením, vrátením, CELKOM z toho podľa :			-	-						
2.3.1	§ 6 ods. 1 písm. a) zákona o sťažnostiach, § 5 ods. 4 zákona o pet. práve			-	-						
2.3.2	§ 6 ods. 1 písm. b) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.3	§ 6 ods. 1 písm. c) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.4	§ 6 ods. 1 písm. d) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.5	§ 6 ods. 1 písm. e) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.6	§ 6 ods. 1 písm. f) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.7	§ 6 ods. 1 písm. g) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.8	§ 6 ods. 1 písm. h) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.9	§ 6 ods. 1 písm. i) zákona o sťažnostiach, § 6a ods. 1 petičnom práve			-	-						
2.3.10	§ 6 ods. 1 písm. j) zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.11	§ 6 ods. 3 zákona o sťažnostiach			-	-						
2.3.12	§ 8 ods. 3 zákona o sťažnostiach			-	-						

8. KONTROLNÁ ČINNOSŤ

- vykonané plánované kontroly v RÚVZ BB – 10

RÚVZ BB má vytvorený vnútorný kontrolný systém a poverení zamestnanci zabezpečujú vnútornú kontrolu v zmysle „Plánu kontrolnej činnosti“ schváleného generálnou tajomníčkou na príslušný kalendárny rok.

- predmet vykonaných vnútorných kontrol:
 - vybavovanie podaní, ktoré sú sťažnosťami podľa zákona č. 9/2010 Z. z.,
 - aplikácia zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v podmienkach RÚVZ BB,
 - uplatňovanie zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
 - dodržiavanie ustanovenia § 114 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 10 zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme,
 - evidencia pokutových blokov uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín,
 - aplikácia zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v podmienkach RÚVZ BB,
 - inventarizácia peňažných prostriedkov v hotovosti podľa § 29 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve za I., II., III., IV. štvrťrok 2023.

Nakoľko v uvedených oblastiach neboli zistené žiadne nedostatky, nebolo potrebné prijímať osobitné opatrenia a kontroly boli ukončené záznamom o kontrole.

- mimoriadne kontroly – 0
- vonkajšie kontroly – 2
 1. Vonkajšia kontrola bola realizovaná Národným bezpečnostným úradom Bratislava
 2. Vonkajšia kontrola bola realizovaná Sociálnou poisťovňou pobočkou Banská Bystrica

- predmet vykonaných vonkajších kontrol:

ad 1) Kybernetická bezpečnosť podľa zák. č.69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a k nemu vydaných vykonávacích predpisov.

ad 2) Kontrola plnenia povinností zamestnávateľa podľa zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) súvisiacich s odvodom poistného na sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, kontrola splnenia povinnosti podľa § 231 ods.1 písm. j) zákona a kontrola správnosti plnenia povinností uložených zákonom v § 231 ods. 1 písm. a) až c) a písm. o) a v § 293 db zákona (účinného v danom období), ak súvisia s poistným vzťahom spadajúcim do kontrolovaného obdobia.

- súhrn kontrolných aktivít – 12 (10 vnútorných kontrol + 2 vonkajšie kontroly)

9. AUDÍTORSKÁ ČINNOSŤ

- vykonané plánované audity v RÚVZ BB – 0
- predmet vykonaných auditov – 0

PRÍLOHA 3

**EVIDENCIA PUBLIKAČNEJ A PREDNÁŠKOVEJ
ČINNOSTI V ROKU 2022**

Konkrétnu publikačnú činnosť je potrebné uvádzať podľa Vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti č. 397/2020 Z. z.

1. STN ISO 690, Bibliografické odkazy

Napr.:

Kód kategórie publikačnej činnosti: V3 - Vedecký výstup publikačnej činnosti z časopisu

Bibliografický odkaz na dielo (úplný)

Analýza SARS-CoV-2 infekcie v populácii tehotných na Slovensku: projekt COVID-19 Pregnancy & Maternal Outcome. / Koleková, Adriána [11,12%]; Kováč Ladislav [11,11%]; Borovský, Miroslav [11,11%]; Marčišová, Cecília [11,11%]; Izáková, Lubomira [11,11%]; Mikas, Ján [11,11%]; Námešná, Jana [11,11%]; Krištúfková, Zuzana [11,11%]; Krištúfková, Alexandra [11,11%]

In: *Gynekológia pre prax* - Bratislava: A-medi management - ISSN 1336-3425 - Roč 20, č 2 (2022), s 122-126

[Vyhláška MŠVVaŠ č. 397/2020 Z. z.](#)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici	
Prehľad publikačnej činnosti za rok 2023	
Kód kategórie	Bibliografický odkaz
V2	Comparison of different patients' sera-processing techniques for the standardization of the in-house ELISA method. / Pospisilova, M [Autor, 16,667%]; Borsanyiova, M [Autor, 16,666%]; Simkova, V [Autor, 16,666%]; Benkoova, B [Autor, 16,666%]; Kissova, R [Autor, 16,666%]; Pastuchova, K [Autor, 16,666%]; [20 04 2023-21 04 2023, Budapest, Hungary] In: <i>5th RECOOP International Student and 18th RECOOP Bridges in Life Science Conferences: Book of Abstracts</i> / Prunchunas, E [Zostavovateľ, editor]; Vari, S G [Zostavovateľ, editor]; Lauerová, S [Zostavovateľ, editor]; Vladár, C [Zostavovateľ, editor] - [recenzované] - Budapest: Association RECOOP HST, 2023 - ISBN 978-615-6006-04-2, s 81-81
V2	COVID-19 u zamestnancov FNŠP FDR Banská Bystrica. Epidemiologická situácia od 24.9.2020-31.12.2022. / Zelenčíková, D [Autor, 33,334%]; Kontrošová, S [Autor, 33,333%]; Kerlik, J [Autor, 33,333%] In: <i>Surveillance nemocničných nákaz: 20. ročník odbornej konferencie: program a zborník abstraktov.</i> / [bez zostavovateľa] - [recenzované] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko) : Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, 2023 - ISBN 978-80-89797-91-2, [nestr] [20 04 2023-21 04 2023, Štrbské Pleso]
V2	Chemické analýzy vo verejnom zdravotníctve II. / Borošová, Daniela [Autor, 100%] In: <i>Chemické analýzy vo verejnom zdravotníctve II.: Zborník vedeckých a odborných prác</i> / Borošová, D [zost]; Schwarz, M [rec]; Hegedüs, O [rec]; Skupeňová, V [rec]; Vassányi, Z [rec]; Plížiková, A [rec]; Krčmová, E [rec]; Lendacká, M [rec]; Nagyová, I [rec] - Banská Bystrica: Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2023, s 9-23 - ISBN 978-80-971096-8-4
V2	Odhad neistoty merania. / Siroťová, Eudmila [Autor, 100%] In: <i>Chemické analýzy vo verejnom zdravotníctve II.: Zborník vedeckých a odborných prác</i> / Borošová, D [zost]; Schwarz, M [rec]; Hegedüs, O [rec]; Skupeňová, V [rec]; Vassányi, Z [rec]; Plížiková, A [rec]; Krčmová, E [rec]; Lendacká, M [rec]; Nagyová, I [rec] - Banská Bystrica: Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2023, s 56-71 - ISBN 978-80-971096-8-4
V2	Pacient so zisteným nosičstvom multirezistentných enterobaktérií prepustený do ambulatnej starostlivosti - čo ďalej? / Kerlik, J [Autor, 50%]; Pántiková Valachová, M [Autor, 50%] In: <i>Surveillance nemocničných nákaz: 20. ročník odbornej konferencie: program a zborník abstraktov</i> / [bez zostavovateľa] - [recenzované] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko) : Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, 2023 - ISBN 978-80-89797-91-2, [nestr] [20 04 2023-21 04 2023, Štrbské Pleso]
V2	Prečo je preočkovanie dospelých proti tetanu a záškrtu dôležité. / Avdičová, Mária [Autor, 100%] In: <i>44. výročná konferencia SSVPL: Zborník abstraktov</i> / Belovičová, Mária [rec]; Gavalierová, Zuzana [rec]; Makara, Peter [rec] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko): ID L. company, 2023 - ISBN 978-80-974283-8-9, s 46-47 [44 Výročná konferencia SSVPL, 12 10 2023-14 10 2023, Horný Smokovec, Slovensko]
V2	Zdravotníci a COVID-19, priebežná informácia o riešení projektu ORCHESTRA v SR. / Oravec Bérešová J [Autor, 33,334%]; Fabiánová E [Autor, 33,333%]; Strhársky, J [Autor, 33,333%] In: <i>Životné podmienky a zdravie</i> [online] / Jurkovičová, J.; Štefániková, Z (eds) - Bratislava: Univerzita Komenského, 2023, s 237-244 - ISBN (online) 978-80-223-5676-3 - Dostupné z: https://zona.fmed.uniba.sk/fileadmin/lf/sucasti/Teoreticke_ustavy/Ustav_hygieny/Webpic/Zborniky/ZPaZ_2023-1.pdf
V3	Determinants of Anti-S Immune Response at 12 Months after SARS-Cov-2 Vaccination in a Multicentric European Cohort of Healthcare Workers - ORCHESTRA Project. / Leomanni, Ludovica; Collatuzzo Giulia; Sansone, Emanuele; Sala, Emma; De Palma, Giuseppe; Porru, Stefano; Spiteri, Gianluca; Monaco, Maria Grazia Lourdes; Basso, Daniela; Pavanello, Sofia; Scapellato, Maria Luisa; Filon, Francesca Laresse; Cegolon, Luca; Mauro, Marcella; Lodi, Vittorio; Lazzarotto, Tiziana; Noreña, Ivan; Reinkemeyer, Christina; Le Thi T G; Fabiánová, Eleonóra; Strhársky, Jozef; Dell'Omio, Marco; Murgia, Nicola; Carrasco-Ribelles, Lucia A; Violán, Concepción; Mates, Dana; Agripina, Rascu; Vimercati, Luigi; De Maria, Luigi; Asafo, Shuffield, S; Ditano, Giorgia; Abedini, Mahsa; Boffetta, Paolo [33 aut] In: <i>Vaccines</i> (Basel) - [IF 4 961] - Basel, Switzerland: Multidisciplinary Digital Publishing Institute - ISSN 2076-393X - Vol 11, no 10 (2023), p 1527 - DOI: 10.3390/vaccines11101527 - SCO/WOS
V3	Dlhodobé trendy vývoje pyľové sezóny vybraných alergenů (břiza, trávy, pelyněk, ambrozie) v ČR a SR [abstrakt] / Rybníček, Ondřej [Autor, 25%]; Hochmuth, Luděk [Autor, 25%]; Lafféřová, Janka [Autor, 25%]; Rajnochová Dobiášová, Lucie [Autor, 25%] In: <i>Klinická imunológia a alergológia</i> - Bratislava: Bonus - ISSN 1335-0013 - Roč 33, č 3 (2023), s 38-38 [40 zjazd slovenských a českých alergológov a klinických imunológov, 18 10 2023-21 10 2023, Horný Smokovec-Vysoké Tatry, Slovensko]
V3	Dynamika dvoch peľových sezón rodu Corylus v predhorí Starohorských vrchov: reakcia na rozdielne meteorologické podmienky prostredia / Škvarenina, Jaroslav [Autor, 25%]; Balková, Lenka [Autor, 25%]; Lafféřová, Janka [Autor, 25%]; Vyskot, Ilja [Autor, 25%] In: <i>Acta Facultatis Forestalis</i> - Zvolen (Slovensko): Technická univerzita vo Zvolene Lesnícka fakulta - ISSN 0231-5785 - Roč 65, č 2 (2023), s 51-63
V3	Estimation of prevalence of chronic HCV infection in EU/EEA countries using multiparameter evidence synthesis. / Gountas Ilias; Thomadakis, Christos; Duffell, Erika; Gountas, Konstantinos; Bluemel, Benjamin; Seyler, Thomas; Pericoli, Filippo; Beckhoven, Dominique Van; Plettinckx, Els; Vanwollegem, Thomas; Varleva, Tonka; Nonkovic, Diana; Kosanovic Licina, Mirjana Lana; Nemeth-Blazic, Tatjana; Theophanous, Fani; Christensen, Peer Brehm; Cowan, Susan; Rüütel, Kristi; Brouard, Cécile; Zimmermann, Ruth; Dudareva, Sandra; Nikolopoulou, Georgia; Molnár, Zsuzsanna; Kozma, Emese; Gottfredsson, Magnús; Murphy, Niamh; Putnina, Renate; Jancoriene, Ligita; Devaux, Carole; Melillo, Tanya; Valk, Marc van der; Coul, Eline Op de; Klovdstad, Hilde; Whittaker, Robert Neil; Stepien, Małgorzata; Rosinka, Magda; Popovici, Odette; Avdičová, Maria; Kerlik, Jana; Maticic, Mojca; Diaz, Asuncion; Amo, Julia del; Nikolopoulos, Georgios [43 aut] In: <i>Journal of hepatology</i> . - Abstract book of EASL Congress 2023 - ISSN 0168-8278 - Vol 78, suppl 1 (2023), p S880-S880 Pozn Vyšlo aj ako Poster In: EASL Congress 2023: Vienna, Austria, 21-24 June 2023, poster no 3565

V3	First Expert Elicitation of Knowledge on Possible Drivers of Observed Increasing Human Cases of Tick-Borne Encephalitis in Europe. / Saegerman, Claude; Humblet, Marie-France; Leandri, Marc; Gonzalez, Gaëlle; Heyman, Paul; Kerlik, Jana; [44 autorov] In: <i>Viruses</i> [IF 5 818] - Basel, Switzerland: Multidisciplinary Digital Publishing Institute - ISSN 1999-4915 - Vol 15, issue 3 (2023), art no 791 - DOI: 10.3390/v15030791 - SCO/WOS
V3	Holistický prístup k prevencii nádorov v rámci lekárskej preventívnych prehliadok pri práci. Projekt CPW v SR [elektronický dokument] / Fabiánová E; Oravec Bérešová, J; Klóšlová, Z; Beláková, J; Avdičová, M a členovia pracovnej skupiny In: <i>Pracovní lékařství</i> - ISSN 0032-6291 - Praha (Česko): Česká lékařská společnost J E Purkyně - Roč 75 č 3-4 (2023), s 62 [36 kongres pracovního lékařství s mezinárodní účastí, 24 10 2023-25 10 2023, Plzeň] - Dostupné aj: https://www.kongres.pracovni-lekarstvi.cz/AMCA-kongres-pracovni-lekarstvi.cz/media/system/2023/Pracovni_lekarstvi_2023_Abstrakty_A4.pdf
V3	Incidence and Determinants of Symptomatic and Asymptomatic SARS-CoV-2 Breakthrough Infections After Booster Dose in a Large European Multicentric Cohort of Health Workers-ORCHESTRA Project / Porru, Stefano; Monaco, Maria Grazia Lourdes; Spiteri, Gianluca; Carta, Angela; Caliskan, Gulser; Violán, Concepción; Torán-Monserrat, Pere; Vimercati, Luigi; Tafuri, Silvio; Boffetta, Paolo; Violante, Francesco Saverio; Sala, Emma; Sansone, Emanuele; Gobba, Fabriziomaria; Casolari, Loretta; Wieser, Andreas; Janke, Christian; Tardon, Adonina; Rodriguez-Suarez, Marta Maria; Liviero, Filippo; Scapellato, Maria Luisa; Dell'Omio, Marco; Murgia, Nicola; Mates, Dana; Calota, Violeta Claudia; Strhársky, Jozef; Mrázová, Mariana; Pira, Enrico; Godono, Alessandro; Magnano, Greta Camilla; Negro, Corrado; Verlati, Giuseppe; Orchestra WP5 Working Group [Fabiánová, Eleonóra; Nedela, Roman; Oravec Bérešová, Jana] In: <i>Journal of epidemiology and Global Health</i> - Springer Nature - ISSN 2210-6006 - ISSN (online) 2210-6014 - Vol 13, issue 3 (2023), p 577-588 - DOI: 10.1007/s44197-023-00139-8 - CCC/SCO/WOS
V3	Kliešťami prenášané infekcie na Slovensku. / Špitálska, Eva [Autor, 20%]; Palkovičová, Katarína [Autor, 20%]; Boldišová, Eva [Autor, 20%]; Kerlik, Jana [Autor, 20%]; Skultéty, Ludovít [Autor, 20%] In: <i>NewsLab : recenzovaný časopis laboratórnej medicíny</i> - Bratislava (Slovensko): Medirex Medirex Group Academy - ISSN 1338-9661 - ISSN (online) 2454-0021 - Supplement: pri príležitosti vedeckej konferencie II Aktuálne problémy humánnej parazitológie Roč 14, č 8 (2023), s 80-81
V3	Multimorbidity and Serological Response to SARS-CoV-2 Nine Months after 1st Vaccine Dose: European Cohort of Healthcare Workers—Orchestra Project. / Violán, Concepción; Carrasco-Ribelles, Lucía A; Collatuzzo, Giulia; Ditano, Giorgia; Abedini, Mahsa; Janke, Christian; Reinkemeyer, Christina; Giang, Le Thi Thu; Liviero, Filippo; Scapellato, Maria Luisa; Mauro, Marcella; Rui, Francesca; Porru, Stefano; Spiteri, Gianluca; Monaco, Maria Grazia Lourdes; Carta, Angela; Otelea, Marina; Rascu, Agripina; Fabiánová, Eleonóra; Klóšlová, Zuzana; Boffetta, Paolo; Torán-Monserrat, Pere In: <i>Vaccines</i> - Basel (Švajčiarsko): Multidisciplinary Digital Publishing Institute - ISSN 2076-393X - Vol 11, no 8 (2023), art no 1340 - WOS, SCO - Dostupné na: https://doi.org/10.3390/vaccines11081340
V3	Occupational exposure to nickel and hexavalent chromium and the risk of lung cancer in a pooled analysis of case-control studies (SYNERGY) / Behrens, Thomas [Autor, 2 273%]; Ge, Calvin [Autor, 2 273%]; Vermeulen, Roel [Autor, 2 273%]; Kendzia, Benjamin [Autor, 2 273%]; Olsson, Ann [Autor, 2 273%]; Schuez, Joachim [Autor, 2 273%]; Kromhout, Hans [Autor, 2 273%]; Pesch, Beate [Autor, 2 273%]; Peters, Susan [Autor, 2 273%]; Portengen, Luetzen [Autor, 2 273%]; Gustavsson, Per [Autor, 2 273%]; Mirabelli, Dario [Autor, 2 273%]; Guenel, Pascal [Autor, 2 273%]; Luce, Daniele [Autor, 2 273%]; Consonni, Dario [Autor, 2 273%]; Caporaso, Neil E [Autor, 2 273%]; Landi, Maria Teresa [Autor, 2 273%]; Field, John K [Autor, 2 273%]; Karrasch, Stefan [Autor, 2 273%]; Wichmann, Heinz-Erich [Autor, 2 273%]; Siemiatycki, Jack [Autor, 2 272%]; Parent, Marie-Elise [Autor, 2 273%]; Richiardi, Lorenzo [Autor, 2 272%]; Simonato, Lorenzo [Autor, 2 273%]; Joeckel, Karl-Heinz [Autor, 2 272%]; Fabiánová, Eleonóra [Autor, 2 273%] In: <i>International Journal of Cancer</i> . - Hoboken (USA): John Wiley & Sons - ISSN 0020-7136 - ISSN (online) 1097-0215 - Roč 152, č 4 (2023), s 645-660 - Dostupné na: https://doi.org/10.1002/ijc.34272 - WOS, CCC
V3	Peľová informačná služba: peľová sezóna 2022 - jar 2023 na Slovensku [abstrakt] / Lafférová, Janka [Autor, 33,334%]; Hochmuth, Luďek [Autor, 33,333%]; Snopková, Zora [Autor, 33,333%] In: <i>Klinická imunológia a alergológia</i> - Bratislava: Bonus - ISSN 1335-0013 - Roč 33, č 1 (2023), s 29-30 [21 martinské dni imunológie, 19 04 2023-21 04 2023, Martin]
V3	Peľový monitoring: čo nám hovoria namerané dáta [abstrakt] / Hochmuth, Luďek [Autor, 33,334%]; Lafférová, Janka [Autor, 33,333%]; Snopková, Zora [Autor, 33,333%] In: <i>Klinická imunológia a alergológia</i> - Bratislava: Bonus - ISSN 1335-0013 - Roč 33, č 1 (2023), s 25-25 [21 martinské dni imunológie, 19 04 2023-21 04 2023, Martin]
V3	Príspevok k hodnoteniu psychickej pracovnej záťaže zdravotníckych pracovníkov počas pandémie COVID-19 / Oravec Bérešová J; Fabiánová E; Klóšlová Z; Beláková J; Nedela R a členovia pracovnej skupiny In: <i>Pracovní lékařství</i> . - ISSN 0032-6291 - Praha (Česko): Česká lékařská společnost J E Purkyně - Roč 75 č 3-4 (2023), s 81-82 [36 kongres pracovního lékařství s mezinárodní účastí, 24 10 2023-25 10 2023, Plzeň] - Dostupné aj: https://www.kongres.pracovni-lekarstvi.cz/AMCA-kongres-pracovni-lekarstvi.cz/media/system/2023/Pracovni_lekarstvi_2023_Abstrakty_A4.pdf
V3	Risk factors for head and neck cancer in more and less developed countries: Analysis from the INHANCE consortium / Goyal, N; Hennessy, M; Lehman, E; Lin, W; Agudo, A; Fabiánová, E; Fernandez, L; Muscat, J E [74 aut] In: <i>Oral Diseases</i> : Leading in Oral, Maxillofacial, Head & Neck Medicine - Hoboken (Veľká Británie): John Wiley & Sons - ISSN 1354-523X - ISSN 1601-0825 - Vol 29, no 4 (2023), s 1565-1578 - WOS, SCO, CCC - Dostupné na: https://doi.org/10.1111/odi.14196
V3	Spatiotemporal spread of tick-borne encephalitis in the EU/EEA, 2012 to 2020 / Heuverswyn, Van Jasper [Autor, 6,667%]; Hallmaier-Wacker, Luisa K [Autor, 6,666%]; Beauté, Julien [Autor, 6,666%]; Dias, Joana Gomes [Autor, 6,666%]; Haussig, Joana M [Autor, 6,666%]; Busch, Kistina [Autor, 6,666%]; Kerlik, Jana [Autor, 6,666%]; Markowicz, Mateusz [Autor, 6,666%]; Mäkelä, Henna [Autor, 6,666%]; Nygren, Teresa Marie [Autor, 6,666%]; Orliková, Hana [Autor, 6,666%]; Socan, Maja [Autor, 6,666%]; Zbrzeźniak, Jakub [Autor, 6,666%]; Żygotiene, Milda [Autor, 6,666%]; Gossner, Céline M [Autor, 6,666%] In: <i>Eurosurveillance</i> . - [IF 21,286] - Stockholm (Sweden): ECDC - ISSN 1025-496X, ISSN e 1560-7917 - Vol 28, issue 11 (2023), art no 2200543 - DOI: 10.2807/1560-7917 ES 2023 28 11 2200543 - SCO/WOS
V3	Temporal trends of COVID-19 antibodies in vaccinated healthcare workers undergoing repeated serological sampling: An individual-level analysis within 13 months in the ORCHESTRA cohort / Collatuzzo, G; De Palma, G; Violante, F S; Porru, S; Larese Filon, F; Fabiánová, E; Violán, C; Vimercati, L; Leustean, M; Rodriguez-Suarez, M M; Sansone, E; Sala, E; Zunarelli, C; Lodi, V; Monaco, M G L; Spiteri, G; Negro, C; Bérešová, J; Carrasco-Ribelles, L A; Tafuri, S; Asafo, S S; Ditano, G; Abedini, M; Boffetta, P In: <i>Frontiers in Immunology</i> - Lausanne (Švajčiarsko): Frontiers Research Foundation - ISSN 1664-3224 - Vol 13 (11 Jan 2023), art no 1079884 Dostupné z: https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.1079884 - WOS, SCO Erratum in: <i>Frontiers in Immunology</i> - Vol 14 (14 Apr 2023), art no 1197923
V3	Vzácná duálna meningokoková pneumokoková invazívna infekcia s fatálnym koncom u 19-mesačného dieťaťa / Kružlíková Anna [Autor, 33,334%]; Šturdíková, Barbora [Autor, 33,333%]; Maďarová, Lucia [Autor, 33,333%] In: <i>Pediatrica pre prax</i> - Bratislava (Slovensko): Solen - ISSN 1336-8168 - ISSN (online) 1339-4231 - Roč 24, č 4 (2023), s 148-151
V3	Vzácná duálna meningokoková pneumokoková invazívna infekcia s fatálnym koncom u 19-mesačného dieťaťa / Kružlíková, Anna [Autor, 33,334%]; Šturdíková, Barbora [Autor, 33,333%]; Maďarová, Lucia [Autor, 33,333%] In: <i>Pediatrica</i> . - Bratislava (Slovensko): A-medi - ISSN 1336-863X - Roč 18, č 5 (2023), s 223-227
O1	Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody v Slovenskej republike za rok 2022. / Antolová, Daniela; Avdičová, Mária; Babinčáková, Marianna; Bako, Jana; Bedriová, Marta; Bizub, Vladimír; Dráxlerová, Monika; Gavačová, Dagmar; Gažiová, Andrea; Göczeová, Jana; Kerlik, Jana; Kissová, Renáta; Kocianová, Henrieta; Kotvasová, Barbora; Kolektív laboratórii na RÚVZ [Strhársky, Jozef]; Lengyelová, Viera; Masárová, Denisa; Musilová, Monika; Pastuchová, Katarína; Privara, Matúš; Sirotná, Zuzana; Sojka, Martin [85 autorov] - 1 vyd - Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, [2023] - 134 s - ISBN 978-80-973917-9-9

O2	10. jubilejný ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ / Hellebrandt, Petra (Autor, 50%); Křocová Adamčáková, Zora [Autor, 50%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [1 s] [pôvodný názov: X jubilejný ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“]
O2	Aká je šanca prežitia u očkovaných vs u neočkovaných chorých s COVID-19? / Musilová, M ; Wimmerová, S ; Nedela, R ; Svitok, M ; Kerlik, J ; Avdičová, M In: 14. Slovenský vakcinologický kongres určený pre lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov [textový dokument (print)] : program a zborník abstraktov / [bez zostavovateľa] [Zostavovateľ, editor] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko) : A-medi management, 2023 - ISBN 978-80-89797-93-6, s 21-21 [tlačná forma] [14 Slovenský vakcinologický kongres, 01 06 2023-03 06 2023, Tatranská Lomnica, Slovensko]
O2	Ako to vyzerá s pertussis v post covidovom období? / Maďarová, I (Autor, 33,334%); Avdičová, M [Autor, 33,333%]; Kerlik, J [Autor, 33,333%] In: 17. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb na Slovensku : [16 03 2023, Bratislava] - [Bratislava: A-medi], 2023 - ISBN 978-80-89797-90-5, s 20
O2	Analýza pandemického výskytu ochorenia COVID-19 v Banskobystrickom kraji. / Jányová, Zuzana [Autor, 100%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [1 s]
O2	Difteria - stála hrozba / Avdičová, Mária [Autor, 33,334%]; - Lengyelová, V [Autor, 33,333%]; Líšková, M [Autor, 33,333%] In: 14. Slovenský vakcinologický kongres určený pre lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov [textový dokument (print)] : program a zborník abstraktov / [bez zostavovateľa] [Zostavovateľ, editor] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko) : A-medi management, 2023 - ISBN 978-80-89797-93-6, s 14-15 [tlačná forma] [14 Slovenský vakcinologický kongres, 01 06 2023-03 06 2023, Tatranská Lomnica, Slovensko]
O2	Difteria aj na Slovensku stála hrozba / Avdičová, Mária [Autor, 33,334%]; - Lengyelová, Viera [Autor, 33,333%]; Líšková, Mária [Autor, 33,333%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [2 s]
O2	Dobrovoľné testovanie vybraných krvou prenosných ochorení a rizika kardiovaskulárnych ochorení u odíedencov z Ukrajiny na strednom Slovensku / Musilová, Monika [Autor, 14,29%]; Kerlik, Jana [Autor, 14,285%]; Pántiková Valachová, Martina [Autor, 14,285%]; Plšková, Adriána [Autor, 14,285%]; Strhársky, Jozef [Autor, 14,285%]; Hellebrandt, Petra [Autor, 14,285%]; Křocová Adamčáková, Zora [Autor, 14,285%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [1 s]
O2	Exotické zvieratá ako zdroj nákazy salmonelami. / Plšková, Adriána [Autor, 100%] In: 27 Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [1 s]
O2	Hemorgická horúčka s renálnym syndrómom - kazuistika / Pántiková Valachová, Martina [Autor, 50%]; Pántik, Július [Autor, 50%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [2 s]
O2	Hepatitída C vo vybraných marginalizovaných komunitách. / Belovičová, Mária [Autor, 33,334%]; Jányová, Zuzana [Autor, 33,333%]; Moricová, Štefánia [Autor, 33,333%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [2 s]
O2	Hodnotenie psychickej a psychosociálnej pracovnej záťaže zdravotníckych pracovníkov počas pandémie COVID-19 - EÚ projekt ORCHESTRA / Oravec Bérešová J [Autor, 25%]; Klöšlová Z [Autor, 25%]; Fabiánová E [Autor, 25%]; Nedela, R [Autor, 25%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [2 s]
O2	Invazívne pneumokokové ochorenia na Slovensku. Kam upriamiť pozornosť? / Feiková, S [Autor, 25%]; Mancoš, M [Autor, 25%]; Avdičová, M [Autor, 25%]; Maďarová, L [Autor, 25%] In: 17. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb na Slovensku : [16 03 2023, Bratislava] - [Bratislava: A-medi], 2023 - ISBN 978-80-89797-90-5, s 16-17
O2	Kazuistika – Vzácná duálna invazívna meningokoková pneumokoková infekcia u 19-mesačného dieťaťa s fatálnym koncom [abstrakt] / Kružlíková, A ; Blažičková, B ; Šturdíková, T ; Maďarová, L ; Obžerová, A ; Oswaldová, D In: 17. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb na Slovensku : [16 03 2023, Bratislava] - [Bratislava: A-medi], 2023 - ISBN 978-80-89797-90-5, s 18-19
O2	Medzinárodný projekt CPW - prevencia nádorov súvisiacich s infekciou v rámci zdravotného dohľadu pri práci. / Musilová, M ; Oravec Bérešová, J ; Kerlik, J ; Klöšlová, Z ; Běláková, J ; Křocová Adamčáková, Z ; Fabiánová, E ; Avdičová, M In: 14. Slovenský vakcinologický kongres určený pre lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov [textový dokument (print)] : program a zborník abstraktov / [bez zostavovateľa] [Zostavovateľ, editor] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko) : A-medi management, 2023 - ISBN 978-80-89797-93-6, s 28-28 [tlačná forma] [14 Slovenský vakcinologický kongres, 01 06 2023-03 06 2023, Tatranská Lomnica, Slovensko]
O2	Najvyšší počet prípadov kliešťovej encefalitídy na Slovensku v roku 2022 za ostatných 60 rokov. / Kerlik, J [Autor, 25%]; Tichá, E [Autor, 25%]; Musilová, M [Autor, 25%]; Avdičová, M [Autor, 25%] In: 17. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb na Slovensku : [16 03 2023, Bratislava] - [Bratislava: A-medi], 2023 - ISBN 978-80-89797-90-5, s 47
O2	Národný register očkovania - aktuálny stav a jeho vize. / Mikuláš, D [Autor, 33,334%]; Hianik, T [Autor, 33,333%]; Avdičová, Mária [Autor, 33,333%] In: 14. Slovenský vakcinologický kongres určený pre lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov [textový dokument (print)] : program a zborník abstraktov / [bez zostavovateľa] [Zostavovateľ, editor] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko) : A-medi management, 2023 - ISBN 978-80-89797-93-6, s 11-12 [tlačná forma] [14 Slovenský vakcinologický kongres, 01 06 2023-03 06 2023, Tatranská Lomnica, Slovensko]
O2	Problematika kliešťovej encefalitídy v rámci cestovnej medicíny / Kerlik, J [Autor, 33,334%]; Musilová, M [Autor, 33,333%]; Avdičová, M [Autor, 33,333%] In: 14. Slovenský vakcinologický kongres určený pre lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov [textový dokument (print)] : program a zborník abstraktov / [bez zostavovateľa] [Zostavovateľ, editor] - 1 vyd - Bratislava (Slovensko) : A-medi management, 2023 - ISBN 978-80-89797-93-6, s 26-27 [tlačná forma] [14 Slovenský vakcinologický kongres, 01 06 2023-03 06 2023, Tatranská Lomnica, Slovensko]
O2	Regionálna intervenčná štúdia o očkovaní a prevencii proti HPV (RISOP-HPV) / Křocová Adamčáková, Zora [Autor, 14,29%]; Musilová, Monika [Autor, 14,285%]; Pántiková Valachová, Martina [Autor, 14,285%]; Plšková, Adriána [Autor, 14,285%]; Hellebrandt, Petra [Autor, 14,285%]; Mařová, Lucia [Autor, 14,285%]; Mašlejová, D [Autor, 14,285%] In: 27. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov : [06 11 2023-07 11 2023, Tále] - 1 vyd - [Bratislava: A-medi], 2023, nestr [1 s]
O2	Surveillance respiračných vírusových ochorení sentinelovým spôsobom / Musilová, M [Autor, 25%]; Avdičová, M [Autor, 25%]; Námesná, J [Autor, 25%]; Kerlik, J [Autor, 25%] In: 17. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb na Slovensku : [16 03 2023, Bratislava] - [Bratislava: A-medi], 2023 - ISBN 978-80-89797-90-5, s 24

O2	Vzácná duálna invazívna meningokokovápneumokoková infekcia u 19-mesačného dieťaťa s fatálnym koncom [abstrakt] / Kružlíková, A ; Blažíčková, J ; Šturdíková, B ; Vrábľová, T ; Maďarová, L ; Obžerová, A ; Oswaldová, D In: <i>Pediatrica pre prax</i> : [supplement] - Bratislava (Slovensko): Solen – ISSN 1336-8168 – ISSN (online) 1339-4231 – Roč 24, č S1 (2023), s 23-25 [63 pediatrické dni: 4 -5 máj 2023, Bratislava]
O3	80 rokov verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici (1943-2023). / Klement, Cyril [Autor, 100%] In: <i>Hygienu</i> : časopis pro ochranu a podporu zdraví - Praha: Státní zdravotní ústav - ISSN 1802-6281 - Roč 68, č 4 (2023), s 115-116
O3	Kliešťová encefalitída - dlhodobá podceňovaná problematika na Slovensku / Kerlik, J [Autor, 100%] In: <i>Súčasná klinická prax</i> - Praha (Česko): Ambit Media - ISSN 1214-706 - ISSN (online) 1804-9427 - č 1 (2023), s 15-20
O3	Svrab: nepríjemné avšak liečiteľné ochorenie / Kerlik, Jana [50%]; Avdičová, Mária [50%] In: <i>Teória a prax: farmaceutický laborant</i> - Lehota pod Vtáčnikom: Vydavateľstvo Jana - ISSN 1338-743X - Roč 12, č 65/2 (2023), s 52
O3	Vírusy s pandemickým potenciálom: vírus Marburg a vírus Ebola / Kerlik, Jana [50%]; Avdičová, Mária [50%] In: <i>Teória a prax: farmaceutický laborant</i> - Lehota pod Vtáčnikom: Vydavateľstvo Jana - ISSN 1338-743X - Roč 12, č 67/4 (2023), s 22
O3	Vírusy s pandemickým potenciálom: vírus MERS-CoV / Kerlik, Jana [50%]; Avdičová, Mária [50%] In: <i>Teória a prax: farmaceutický laborant</i> - Lehota pod Vtáčnikom: Vydavateľstvo Jana - ISSN 1338-743X - Roč 12, č 69/6 (2023), s 22
O3	Vírusy s pandemickým potenciálom: vírus Nipah / Kerlik, Jana [50%]; Avdičová, Mária [50%] In: <i>Teória a prax: farmaceutický laborant</i> - Lehota pod Vtáčnikom: Vydavateľstvo Jana - ISSN 1338-743X - Roč 12, č 66/3 (2023), s 24
O3	Vírusy s pandemickým potenciálom: vírus Zika / Kerlik, Jana [50%]; Avdičová, Mária [50%] In: <i>Teória a prax: farmaceutický laborant</i> - Lehota pod Vtáčnikom: Vydavateľstvo Jana - ISSN 1338-743X - Roč 12, č 68/5 (2023), s 34
O3	Západonílska horúčka prenášaná komármi na Slovensku. / Kerlik, Jana [50%]; Avdičová, Mária [50%] In: <i>Teória a prax: farmaceutický laborant</i> . - Lehota pod Vtáčnikom: Vydavateľstvo Jana - ISSN 1338-743X - Roč 12, č 64/1 (2023), s 34
I3	Kliešťová encefalitída / Inštitutorisová, Mária [Autor interview, 50%]; Kerlik Jana [Autor účastník interview, 50%] In: <i>Polovníctvo a rybárstvo</i> - Bratislava: News and Media Holding, 2022 - ISSN 0231-8768 - Roč 75, č 5 (2023), s 22-23

Kategórie publikačnej činnosti

V1	Vedecký výstup publikačnej činnosti ako celok
V2	Vedecký výstup publikačnej činnosti ako časť celku editovanej knihy alebo zborníka
V3	Vedecký výstup publikačnej činnosti z časopisu
O1	Odborný výstup publikačnej činnosti ako celok
O2	Odborný výstup publikačnej činnosti ako časť knižnej publikácie alebo zborníka
O3	Odborný výstup publikačnej činnosti z časopisu
P1	Pedagogický výstup publikačnej činnosti ako celok
P2	Pedagogický výstup publikačnej činnosti ako časť učebnice alebo skripta
D1	Dokument práv duševného vlastníctva
I1	Iný výstup publikačnej činnosti ako celok
I2	Iný výstup publikačnej činnosti ako časť publikácie alebo zborníka
I3	Iný výstup publikačnej činnosti z časopisu

Prednášková činnosť**Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici****Prednášková činnosť za rok 2023**

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára	Miesto konania	Dátum
Lafférová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.	Peľová informačná služba: peľová sezóna 2022 a jar 2023 na Slovensku	XXI. Martinské dni imunológie	Martin	19.-22.04.2023
Hochmuth, L., Lafférová, J., Snopková, Z.	Peľový monitoring: čo nám hovoria namerané dáta	XXI. Martinské dni imunológie	Martin	19.-22.04.2023
Rybničiek, O., Hochmuth, L., Lafférová, J., Rajnohová Dobiášová, L.	Dlhodobé trendy vývoje pyľové sezóny vybraných alergenu (bříza, trávy, pelyněk, ambrozie) v ČR a SR	40. zjazd českých a slovenských alergologov a klinických imunológov	Horný Smokovec, Vysoké Tatry	18.-21.10.2023
Hochmuth, L., Lafférová, J., Snopková, Z.	Peľová sezóna 2020- 2023: pokračovanie príbehu	40. zjazd českých a slovenských alergologov a klinických imunológov	Horný Smokovec, Vysoké Tatry	18.-21.10.2023
Hochmuth, L., Lafférová, J., Snopková, Z.	Peľová informačná služba: Peľová sezóna 2023 na Slovensku	40. zjazd českých a slovenských alergologov a klinických imunológov	Horný Smokovec, Vysoké Tatry	18.-21.10.2023
Lafférová, J.	Metódy peľového monitorovania a Peľová informačná služba na Slovensku	Prednáška pre študentov UMB	Banská Bystrica	27.11.2023
Dagmar Fifková	Diabetes mellitus		KD Nádej BB	24.01.2023
Petra Koppová	Nelátkovky		OUI Valaská	24.01.2023
Petra Koppová	Drogy		ZŠ Valaská	24.01.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ŠZŠ Čierny Balog	26.01.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Brezno	26.01.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Brezno	26.01.2023

Tatiana Zvalová	Prečo povedať NIE bezdymovým výrobkom		ZŠ SNP 20	26.01.2023
Petra Hellebrandt	Prevenia rakoviny prsníka		Gymnázium J. Chalupku, BR	02.02.2023
Petra Koppová	Ako posilňovať a udržovať duševné zdravie		KD Prameň BR	02.02.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		SOŠ hot.služieb a ob. BB	07.02.2023
Petra Hellebrandt, Lucia Maľová	HPV		Hotelová akadémia BR	08.02.2023
Petra Koppová	Nelátkové závislosti		ZŠ Valaská	08.02.2023
Tatiana Zvalová	Fajčenie a rakovina pľúc		ŠZŠ Brezno	08.02.2023
Petra Hellebrandt, Lucia Maľová	HPV		ZŠ s MŠ Jána Bakossa	09.02.2023
Petra Hellebrandt	Prevenia rakoviny prsníka		ZŠ Skuteckého	10.02.2023
Dagmar Fifková	Európsky kódex proti rakovine		ZŠ Moskovská BB	10.02.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		SOŠ hot.služieb a ob. BB	13.02.2023
Tatiana Zvalová	Fajčenie a rakovina pľúc		ZŠ SSV Skuteckého	15.02.2023
Petra Hellebrandt	Prevenia rakoviny prsníka		ZŠ Ďumbierska	15.02.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zejím - Ovocie a zelenina		ZŠ Spojová	16.02.2023
Lucia Maľová	HPV		ZŠ s MŠ Jána Bakossa	17.02.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem - Ovocie a zelenina		ZŠ Spojová	17.02.2023
Petra Hellebrandt	HPV		ZŠ Staré Hory	21.02.2023
Petra Hellebrandt	HPV		ZŠ Ľubietová	21.02.2023
Petra Koppová	Ako posilňovať a udržovať duševné zdravie		Denné centrum Nádej BB	21.02.2023
Tatiana Zvalová	Fajčenie a rakovina pľúc		OUI V.Gaňu BB	22.02.2023
Dagmar Fifková	Prevenia rakoviny HČ a konečníka		OUI V.Gaňu BB	22.02.2023

Lucia Maľová	HPV		ZŠ Pohronská Polhora	23.02.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem - Ovocie a zelenina		ZŠ Spojová	23.02.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem - Ovocie a zelenina		ZŠ Spojová	24.02.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Spojová	06.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Spojová	07.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Spojová	08.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ s MŠ Pohorelá	09.03.2023
Eva Bošeľová, Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Spojová	10.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Šumiac	10.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Spojová	13.03.2023
Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ŠZŠ Ďumbierska	14.03.2023
Petra Hellebrandt	HPV		Gymnázium Andreja Sládkoviča, BB	14.03.2023
Petra Hellebrandt	HPV		Gymnázium Andreja Sládkoviča, BB	15.03.2023
Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ŠZŠ Brezno	16.03.2023
Dagmar Fifková	Ako ovplyvňuje životný štýl zdravie človeka		ZŠ Predajná	16.03.2023
Petra Hellebrandt	HPV		Gymnázium J.G.Tajovského	16.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Spojová	14.03.2023

Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Spojová	15.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ŠZŠ Brezno	16.03.2023
Katarína Francisciiová, Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Spojová	17.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Spojová	20.03.2023
Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Moskovská BB	20.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Moskovská BB	21.03.2023
Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Pieninská BB	22.03.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Pohorelá	23.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ s MŠ Jána Bakossa	23.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Moskovská	23.03.2023
Petra Hellebrandt	HPV		ZŠ Polomka	23.03.2023
Petra Hellebrandt	HPV		ZŠ Závadka nad Hronom	23.03.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem		ZŠ Bakossova	23.03.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem		ZŠ Bakossova	24.03.2023
Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Spojová	24.03.2023
Petra Hellebrandt	HPV		OUI Viliama Gaňu	24.03.2023
Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Valaská	28.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Pieninská BB	24.03.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem		ZŠ Bakossova	27.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Ďumbierska	27.03.2023

Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		OUI Valaská	28.03.2023
Katarína Francisciiová	Hypertenzia		KD Nádej B. Bystrica	28.03.2023
Petra Hellebrandt	Prevenca rakoviny krčka maternice		OUI Valaská	28.03.2023
Petra Hellebrandt	Prevenca rakoviny prsníka		OUI Valaská	28.03.2023
Petra Hellebrandt	Prevenca rakoviny krčka maternice		ZŠ Valaská	28.03.2023
Petra Hellebrandt	Prevenca rakoviny prsníka		ZŠ Valaská	28.03.2023
Tatiana Zvalová	Rakovina pľúc a fajčenie		OUI Valaská	28.03.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Ďumbierska	29.03.2023
Katarína Francisciiová, Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Poniky	29.03.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie č		ZŠ Pieninská BB	30.03.2023
Tatiana Zvalová	Poradňa pre odvykanie od fajčenia - príklad dobrej praxe	Diskusné sústreďenie	RÚVZ BB	05.04.2023
Petra Koppová	Teória komunikácie v poradenstve a príklady vo vzťahu poradca-klient	Diskusné sústreďenie	RÚVZ BB	05.04.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem		ZŠ Spojová	12.04.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		ZŠ Vlkanová	12.04.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Vlkanová	12.04.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie č		ZŠ Moskovská BB	13.04.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ Moskovská BB	13.04.2023
Tatiana Zvalová	Viem čo zjem		ZŠ Spojová	14.04.2023

Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Heľpa	18.04.2023
Lucia Maľová	HPV		ZŠ Šumiac	18.04.2023
Petra Koppová	Pravidlá zdravého a pokojného spánku		ZŠ s MŠ Hrochoť	18.04.2023
Katarína Francisciiová	Zdravé zúbky		ZŠ Heľpa	18.04.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		ZŠ Spojová BB	19.04.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		ZŠ Spojová BB	21.04.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		ZŠ Spojová BB	25.04.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		ŠZŠ Brezno	28.04.2023
Petra Hellebrandt	HPV		Gymnázium J. Chalupku, BR	28.04.2023
Petra Koppová	Komunikácia v poradenstve		RÚVZ BB - študenti SZU	02.05.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		ZŠ Spojová BB	02.05.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		OUI Valaská	03.05.2023
Petra Hellebrandt	HPV		ZŠ Ďumbierska	04.05.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		ŠZŠ Brezno	03.05.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ŠZŠ Brezno	04.05.2023
Tatiana Zvalová	Moderné je nefajčiť		ZŠ Pieninská BB	09.05.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		Seniorka BB	11.05.2023
Tatiana Zvalová	Moderné je nefajčiť		ZŠ Pieninská BB	11.05.2023
Petra Hellebrandt	HPV		Gymnázium J.G.Tajovského	17.05.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		RÚVZ BB	18.05.2023
Dagmar Fifková	Prevenia rakoviny hr.čreva a konečníka		Komunitné centrum Telgárt	18.05.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		Komunitné centrum Telgárt	18.05.2023
Petra Koppová	Duševné zdravie		Komunitné centrum Telgárt	18.05.2023

Petra Koppová	Prevenca drogových závislostí		Komunitné centrum Telgárt	18.05.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		ZŠ Spojová BB	23.05.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		OUI Valaská	25.05.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		GJCH Brezno	25.05.2023
Petra Hellebrandt	HPV		ZŠ J.G.Tajovského BB	31.05.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ Hel'pa	05.06.2023
Tatiana Zvalová	Prevenca fajčenia		ZŠ Moskovská	06.06.2023
Tatiana Zvalová	Moderné je nefajčiť		SOŠS Kremnička	07.06.2023
Tatiana Zvalová	Moderné je nefajčiť		ZŠ Spojová	08.06.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ Moskovská	08.06.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ s MŠ Pohorelá	09.06.2023
Dagmar Fifková	Ako životný štýl ovplyvňuje zdravie		GSCH Brezno	09.06.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ Spojová	12.06.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ Moskovská	13.06.2023
Katarína Francisciiová	Osteoporóza		KD Nádej	13.06.2023
Lucia Maľová	Zdravé zúbky		ZŠ Radvanská	14.06.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ s MŠ Hrochoť	14.06.2023
Tatiana Zvalová	Moderné je nefajčiť		SOŠS Kremnička	14.06.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ Spojová	20.06.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		Domov seniorov Brusno	22.06.2023
Petra Koppová	Alkohol a riziká užívania alkoholu		ZŠ J.Simana Valaská	22.06.2023
Petra Koppová	Duševné zdravie		Závodka nad Hronom- Kom.	15.08.2023
Dagmar Fifková	KRK		Závodka nad Hronom- Kom.	15.08.2023
Petra Koppová	Prevenca Alzheimerovej choroby		KC Fončorda, B. Bystrica	20.09.2023

Petra Koppová	Prevenia Alzheimerovej choroby		KC Sásová, B.Bystrica	21.09.2023
Petra Koppová	Prevenia Alzheimerovej choroby		DSS Slovenská Ľupča	29.09.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		ZŠ Spojová, B.B	10.10.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Pieninská BB	18.10.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		ZŠ Spojová, B.Bystrica	17.10.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		Stredná zdravotnícka škola	24.10.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		Stredná zdravotnícka škola	25.10.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		DC Púpava Sásová, BB	26.10.2023
Tatiana Zvalová	Znižovanie zdrav. rizík spôsobených fajčením		Ústav na výkon väzby a trestu	26.10.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		ZŠ P. Jilemnického, Zvolen	27.10.2023
Petra Hellebrandt	X. jubilejný ročník kampane "Vyzvi srdce k pohybu"	XXVII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále, okr. Brezno	07.11.2023
Zora Kl'ocová Adamčáková	Model procesu výživového poradenstva	Školenie k manuálu PZV	RÚVZ BB	09.11.2023
Petra Hellebrandt	Individuálne poradenstvo v PZV	Školenie k manuálu PZV	RÚVZ BB	09.11.2023
Petra Koppová	Efektívna komunikácia	Školenie k manuálu PZV	RÚVZ BB	09.11.2023
Petra Koppová	Prevenia Alzheimerovej choroby		Denné centrum Nádej BB	14.11.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		ZŠ Slovenská Ľupča	15.11.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		DDaDSS S. Ľupča	16.11.2023
Tatiana Zvalová	Znižovanie zdravotných rizík spôsobených fajčením		DDaDSS S. Ľupča	16.11.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		OUI V. Gaňu, B. B.	21.11.2023

Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		SOŠ TaS Brezno	22.11.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		Obchodná akadémia Banská Bystrica	23.11.2023
Petra Koppová	Nelátkové závislosti		SOŠ TaS Brezno	28.11.2023
Petra Koppová	Nelátkové závislosti		ZŠ Spojová	29.11.2023
Petra Koppová	Nelátkové závislosti		ZŠ Spojová	30.11.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Slovenská Ľupča	05.12.2023
Petra Koppová	Prevenia drogových závislostí		SPŠ Kremnička, B.B	05.12.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Slovenská Ľupča	07.12.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		ZŠ Slovenská Ľupča	13.12.2023
Tatiana Zvalová	Zdravotné riziká užívania alternatívnych bezdymových výrobkov	Vzdelávanie pracovníkov OPZaVkZ v BB kraji	RÚVZ BB	14.12.2023
Dagmar Fifková	Výživa a zdravie		SZŠ BB	21.12.2023
Fabiánová, E. Oravec Bérešová, J. Klőslová, J. Beláková, J. Avdičová, M.	Holistický prístup k prevencii nádorov v rámci lekárskeho preventívnych prehliadok pri práci. Projekt CPW V SR	26. Kongres pracovného lékarství s medzinárod. účasťou	Plzeň	24.-25.10.2023
Oravec Bérešová, J. Fabiánová, E. Klőslová, J. Beláková, J. Nedela, R.	Príspevok k hodnoteniu psychickej pracovnej záťaže zdravotníckych pracovníkov počas pandémie	26. Kongres pracovného lékarství s medzinárod. účasťou	Plzeň	24.-25.10.2023
Fabiánová, E.	Riešenie projektu „Prevenia rakoviny v práci” na Slovensku	Konzultačný deň NRC v SR	Bratislava	09.11.2023
E. Fabiánová	Preventívne pracovné lekárske a toxikológia v r. 2023.	Poradný Zbor HH SR pre odbor PPLaT	online	14.02.2023

E. Fabiánová	Expozičné kritériá pri priznávaní chorôb z povolania – závery projektu Eurostatu „EODS 2021“ (Európska štatistika chorôb z povolania)	Poradný Zbor HH SR pre odbor PPLaT	online	14.02.2023
Z. Klöslová	Zákon č. 517/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. (účinný od 12.01.2023) – odborná príprava pri práci s diizokyanátmi.	Poradný Zbor HH SR pre odbor PPLaT	online	14.02.2023
Z. Klöslová	Profesionálna expozícia diizokyanátom - spolupráca pri poskytnutí informácií riešiteľom projektov	Poradný Zbor HH SR pre odbor PPLaT	online	14.02.2023
Eleonóra Fabiánová	O prevencii HPV	Relácia Pohotovosť	RTVS, rádio Regina, BB	26.06.2023
Daniela Mašlejová, Zora Kľocová Adamčáková, Monika Musilová, Martina Pántiková Valachová Adrína Plšková, Petra Hellebrandt, Lucia Maľová	Regionálna intervenčná štúdia o očkovaní a prevencii proti HPV - RISOP-HPV	27. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále, okr. Brezno	6. - 7.11.2023
Daniela Borošová	Chemické analýzy vo verejnom zdravotníctve 2023	Konferencia CHEMICKÉ ANALÝZY VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE II	hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	20.-21.09.2023
Ľudmila Sirotová	Odhad neistoty merania	Konferencia CHEMICKÉ ANALÝZY VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE II	hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	20.-21.09.2023

Daniela Borošová	Ľudský biomonitoring v roku 2023	Spoločný konzultačný deň národných referenčných centier	on-line cez platformu WEBEX	09.11.2023
Iveta Nagyová, Ľudmila Sirotová, Daniela Borošová	Analýzy vybraných kovov v biologických materiáloch	Spoločný konzultačný deň národných referenčných centier	on-line cez platformu WEBEX	09.11.2023
Renáta Briedoňová	Chemické analýzy vzoriek pre Svetový deň vôd	seminár RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Banská Bystrica	26.10.2023
Alžbeta Ďurecová	Národný akčný radónový plán SR,	Celoústavný seminár RÚVZ BB	Banská Bystrica	28.09.23
Alžbeta Ďurecová	Existing Exposure Situations in the Slovak Republic	MAAE Regional Workshop on the Management of Existing Exposure Situations (EES)	Praha	20.-24.03.2023
Alžbeta Ďurecová, František Ďurec	Komunikačné stratégie na zvýšenie radónového povedomia	1. konferencia Radón v Slovenskej republike	Banská Bystrica	29.- 30.05.2023
Alžbeta Ďurecová, František Ďurec	Pilotný radónový prieskum SR v pobytových priestoroch v rokoch 2020-2022	1. konferencia Radón v Slovenskej republike	Banská Bystrica	29.- 30.05.2023
Alžbeta Ďurecová, František Ďurec	STEAM- Radónový medzikultúrny viacjazyčný prieskum verejnej mienky	1. konferencia Radón v Slovenskej republike	Banská Bystrica	29.- 30.05.2023
Alžbeta Ďurecová, František Ďurec	Rádiologické ukazovatele kvality pitnej vody - aktuálne právne predpisy v SR, pozvaná prednáška	XXIX. Konzultačné dni pracovníkov vodohospodárskych laboratórií	Ružomberok-Biely Potok	18.-21.09.2023
Alžbeta Ďurecová	Regulation of naturally occurring radionuclides in building materials in the Slovak Republic	WG NAT HERCA meeting		23.-24.11.2023

Veronika Drábová, Ľudmila Auxtová	The Implementation of the Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources in Slovakia	Open-ended Meeting of Technical and Legal Experts for Sharing Information on States' Implementation of the Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources	Viedeň	29. 05 – 02. 06. 2023
Alexandra Greschner Varjúová	Štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany	XLIII. SLOVENSKÝ RÁDIOLOGICKÝ KONGRES	Tále	18.-20.06.2023
Jozef Budovič, Alexandra Greschner Varjúová	Využitie rádiodiagnostických metód pri diagnostike Covid-19	Celoústavný seminár RÚVZ BB	Banská Bystrica	25.05.23